T.C
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE ŞİİR, HİKÂYE, ROMAN; ŞAİR, HİKÂYECİ VE ROMANCILAR ÜZERİNE YAZILAR: DEĞERLENDİRME VE FİHRİST (201-300. SAYILAR)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hümeyra DİNÇ

Danışman: Prof. Dr. Alpay Doğan YILDIZ

TOKAT- 2025

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Prof. Dr. Alpay Doğan YILDIZ danışmanlığında hazırlamış olduğum, "Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci ve Romancılar Üzerine Yazılar: Değerlendirme ve Fihrist (201-300. Sayılar)" adlı Yüksek Lisans tezinin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımı kabul edeceğimi beyan ederim.

16/06/2025

Hümeyra DİNÇ

JÜRİ KABUL VE ONAY

Hümeyra Dinç tarafından hazırlanan "**Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci ve Romancılar Üzerine Yazılar: Değerlendirme ve Fihrist (201-300. Sayılar)"** adlı tez çalışmasının savunma sınavı 16/06/2025 tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen Jüri tarafından Oy Birliği ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)	**İmzası**
Üye (Başkan):	……
Üye :	……
Üye :	……

ONAY

…/…/…

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

ÖN SÖZ

Dergiler, belirli aralıklarla yayımlanan yayın organlarıdır. Toplumsal, kültürel, sanatsal ve siyasi olayların hareketliliğini taşır. Çeşitli konularda kişiye bilgi ve fikir sunar. Edebi dergiler bünyesinde önemli yazarlara ve konulara yer verirken yeni yetişen isimlere de ev sahipliği yaparlar. Dergiler acemi yazar için okurla buluştuğu ilk yer olma özelliği de gösterir. Yazarın kendisini tanıtabilmesi ve eserlerini geniş bir kitleye ulaştırabilmesi için bir fırsattır.

Ocak 1972 yılında ilk sayısını yayımlayan *Türk Edebiyatı* dergisi aylık fikir ve sanat dergisi olarak çıkar. Günümüzde 600. sayılara ulaşan dergi uzun soluklu bir dergidir. Dergide şiir, hikâye gibi edebi ürünlere, kültür içerikli yazılara yer verilmiştir. *Türk Edebiyatı* dergisi geçmiş ve gelecek arasındaki ilişkiye önem vermiştir. Genç isimlerin sesini duyurmasında bir araç olmuştur. Edebiyatçılarla ilgili alanında uzman akademisyenler, araştırmacılar dergide pek çok yazı yazmıştır.

"Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci ve Romancılar Üzerine Yazılar: Değerlendirme ve Fihrist (201-300. Sayılar)" adlı bu çalışma Temmuz 1990-Ekim 1998 aralığını kapsamaktadır. Dergide şiir, hikâye, roman; hikâyeci ve romancılar hakkındaki yazılar tespit edilmiştir. Bu çalışmada *Türk Edebiyatı* dergisinin 201-300. sayı aralığında tespit edilen yazılar; "dergi sayı sırasına göre, yazar sırasına, konu/hakkında yazılana" göre alfabetik olarak sunulmuştur. Her başlık, konuyu örnekleyen yazılarla değerlendirilmiştir.

Süreli yayınları çalışmak Türkoloji için bir gereklilik ve gelenektir. Bu çalışma, Türk Dili ve Edebiyatı ilgililerinin araştırdıkları bir konuda *Türk Edebiyatı* dergisinde bir yazı olup olmadığı konusunda bilgi verecektir. Yine bu çalışma, derginin Türk edebiyatına şiir, roman, hikâye ve bunların şairleri, yazarları hakkında yazılarla katkısı konusunda fikir ortaya koymuştur.

Hümeyra DİNÇ

Haziran 2025

Tokat

TEŞEKKÜR

Bu çalışma sürecinde bilgisini, desteğini ve anlayışını esirgemeyen kıymetli hocam Prof. Dr. Alpay Doğan Yıldız'a, her zaman bana destek olan ve beni cesaretlendiren aileme, birlikte aynı süreçlerden geçtiğimiz ve birbirimize destek olduğumuz çalışma arkadaşlarıma teşekkür ederim.

ÖZET

TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE ŞİİR, HİKÂYE, ROMAN; ŞAİR, HİKÂYECİ VE ROMANCILAR ÜZERİNE YAZILAR: DEĞERLENDİRME VE FİHRİST (201-300. SAYILAR)

Dinç, Hümeyra

Yüksek Lisans, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Alpay Doğan YILDIZ

Mayıs 2025, ix+ 388

Dergiler dönemin/dönemlerinin sosyal ve siyasi olaylarının yansıdığı süreli yayınlardandır. Fikir, kültür, sanat açısından toplumun gelişmesine katkı sağlarlar. Edebiyat dergileri edebi açıdan pek çok türe aynı anda ev sahipliği yapar. Usta isimlerin yanında ilk eserlerini veren genç isimlerle de karşılaşılır.

Türk Edebiyatı dergisi ilk sayısını Ocak 1972 yılında yayımlamış ve hâlâ yayım hayatına devam eden uzun süreli "fikir ve sanat" dergisidir. Böylesine uzun süreli yayım hayatına devam eden bir dergiyi farklı konular etrafında çalışmak başta Türkoloji ve sosyal bilimler için büyük önem taşımaktadır.

Türk Edebiyatı dergisinde farklı türde yazılar kaleme alınmıştır. Şiir hikâye gibi türlerde ürünler vardır. Bunların yanında yeni çıkan bir kitabın tanıtımını, sanatçılarla söyleşileri, bir hikâyenin, romanın, şiirin tahlilini; şairler, romancılar, hikâyeciler hakkında yazıları dergide okumak mümkündür. Bu yazılar dergi sayfalarında kalmaktadır. Bu yazıları ortaya çıkarmak, tanıtmak bu çalışmanın konusu ve birinci amacıdır.

Türk Edebiyatı dergisinin Temmuz 1990-Ekim 1998 yılları aralığında 201-300. sayıları, başlıktaki çalışmanın konusu olmuştur. *Türk Edebiyatı* dergisinin ilgili sayılarında şiir, hikâye, roman; şair, hikâyeci ve romancılar hakkında kaleme alınan yazılar tasnif edilmiştir. Elde edilen yazılar; dergi sayı sırasına göre, yazara göre, konu/hakkında yazılana göre başlıklarıyla listelenmiştir. Çalışmanın birinci bölümü "Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir ve Şairler Hakkında Yazılar" başlığı altında beş bölümden meydana gelmiştir. İkinci bölüm "Türk Edebiyatı Dergisinde Hikâye, Roman, Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Yazılar" başlığı altında beş bölümden oluşmuştur. Üçüncü bölümde

konuyla ilgili yazıların dergi sayı sırasına göre, yazara göre, konu/hakkında yazılana göre listeleri verilmiştir.

Bu çalışma dergi hakkında bilgi sahibi olmak isteyenler yahut o dönem dergideki bu tür yazılara ilgi duyanlar için bir kaynak olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Edebiyatı Dergisi, Şiir, Hikâye, Roman, Eleştiri.

ABSTRACT

ARTİCLES ON POET, SHORT STORIES, AND NOVELS; POETS, STORYTELLERS, AND NOVELISTS IN THE TURKISH LITERATURE MAGAZINE: CRITICISM AND INDEX (ISSUES 201–300)

Dinc, Humeyra

Master's degree, Department of Turkish Language and Literature
Thesis Advisor: Prof. Dr. Alpay Doğan YILDIZ

May 2025, ix+388

Journals are periodical publications that reflect the social and political events of their time(s). They contribute to the development of society in terms of thought, culture, and art. Literary journals, in particular, accommodate a wide range of literary genres simultaneously. In these publications, one may encounter both established authors and emerging young writers presenting their first works.

Turkish Literature magazine published its first issue in January 1972 and continues to be a long-running “thought and art” periodical to this day. Conducting scholarly research on such a long-standing publication from various perspectives holds great significance, especially for the fields of Turkology and the social sciences.

The journal has featured writings in diverse genres. In addition to poems and short stories, it includes book reviews, interviews with artists, and analyses of poems, novels, and short stories, as well as essays about poets, novelists, and short story writers. However, many of these contributions remain confined to the journal’s pages. Bringing these texts to light and introducing them to a wider audience constitutes the main objective of this study.

This study focuses on issues 201 to 300 of Turkish Literature magazine, covering the period from July 1990 to October 1998. Within these selected issues, texts concerning poetry, short stories, novels, and their respective authors have been classified. The collected articles have been listed under the headings of journal issue, author, and subject (or the person/topic discussed).

The first part of the study, titled “Articles on Poetry and Poets in Turkish Literature Magazine,” is composed of five sections. The second part, titled “Articles on Short

Stories, Novels, and Their Authors in Turkish Literature Magazine," is likewise structured into five sections. The third part presents lists of the relevant writings according to journal issue, author, and subject/person discussed.

This study is intended to serve as a resource for those seeking information about the magazine or those interested in this type of content published during that period.

Keywords: Turkish Literature magazine, Poetry, Story, Novel, Criticism.

İÇİNDEKİLER

Etik Sözleşme ... ii
Ön Söz ... iv
Teşekkür ... v
Özet ... vi
Abctract ... viii
İçindekiler ... x
Kısaltmalar ... xiii

GİRİŞ ... 1

BÖLÜM 1

1.TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE ŞİİR VE ŞAİRLER HAKKINDA YAZILAR (201-300. SAYILAR)

1.1. Şiir ve Şairlerle İlgili Kitap Tanıtım Yazıları ... 15
1.2. Şairler Hakkında Yazılar ... 29
1.3. Şiir İnceleme Yazıları ... 55
1.4. Poetika Yazıları ... 62
1.5. Şiir Toplulukları ve Dönemleri Hakkında Yazılar ... 67

BÖLÜM 2

2. TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE HİKÂYE, ROMAN, HİKÂYECİ VE ROMANCILAR HAKKINDA YAZILAR (201-300. SAYILAR)

2.1. Hikâye, Roman, Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Kitap Tanıtım Yazıları ... 70
2.2. Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Yazılar ... 77
2.3. Hikâye ve Roman İnceleme Yazıları ... 100
2.4. Hikâye ve Roman Hakkında (Poetik) Yazılar ... 117
2.5. Hikâye ve Roman Toplulukları ve Dönemleri Hakkında Yazılar ... 119

BÖLÜM 3

3. TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE ŞİİR, HİKÂYE, ROMAN; ŞAİR, HİKÂYECİ VE ROMANCILAR HAKKINDA YAZILARIN LİSTESİ (201-300. SAYILAR)

3.1. Dergi Sayı Sırasına Göre Yazılar ... 122

3.2. Yazar Adlarına Göre Yazılar 190
3.3. Konuya/ Hakkında Yazılana Göre Yazılar 252

SONUÇ 326

KAYNAKLAR 336

EKLER 344
Ek 1: Derginin Kapağı ve Aile özel sayısı (S. 202) 344
Ek 2: Derginin İç Kapağı (S. 233) 345
Ek 3: "Okuyucuyla Hasbihal" bölümü (s. 277) 346
Ek 4: "Genç Kalemler" özel bölüm kapağı (s. 226) 347
Ek 5: Genç Kalemler 'in ilk sayısının ilk sayfası. (S. 226) 348
Ek 6: Şairler hakkında kitap tanıtım yazılarına bir örnek (S. 267) 349
Ek 7: Şiir kitabı tanıtım yazılarına bir örnek (S.224) 350
Ek 8: Şiir kitabı tanıtım yazılarına bir örnek (S.224) 351
Ek 9: Şairler hakkındaki yazılara bir örnek (S. 266) 352
Ek 10: Şairler hakkındaki yazılara bir örnek (S. 266) 353
Ek 11: Şiir inceleme yazılarına bir örnek (S. 229) 354
Ek 12: Şiir inceleme yazılarına bir örnek (S. 229) 355
Ek 13: Hikâyeci ve romancılar hakkında yazılara bir örnek (S. 276) 356
Ek 14: Hikâyeci ve romancılar hakkında yazılara bir örnek (S. 276) 357
Ek 15: Hikâyeci ve romancılar hakkında yazılara bir örnek (S. 265) 358
Ek 16: Hikâyeci ve romancılar hakkında yazılara bir örnek (S. 265) 359
Ek 17: Hikâyeci ve romancılar hakkında yazılara bir örnek (S. 265) 360
Ek 18: Poetik yazılara bir örnek (S. 291) 361
Ek 19: Poetik yazılara bir örnek (S. 291) 362
Ek 20: Poetik yazılara bir örnek (S. 291) 363
Ek 21: Dönem ve Topluluklar hakkında yazılara bir örnek (S. 274) 364
Ek 22: Dönem ve Topluluklar hakkında yazılara bir örnek (S. 274) 365
Ek 23: Dergideki sohbetlere bir örnek (ilk sayfası). (S. 231) 366
Ek 24: Romancı hakkında kitap tanıtım yazılarına bir örnek (S. 270) 367
Ek 25: Romancı hakkında kitap tanıtım yazılarına bir örnek (S. 270) 368

Ek 26: Dergideki özel sayılara örnek (S. 257) 369
Ek 27: Okuyuculardan gelen metinlerin değerlendirildiği 370
"Sanat Fidanlığı" bölümü (S. 206) 370
Ek 28: Derginin "Kültür ve Sanat" bölümü (S. 256) 371
Ek 29: "Kitap Dünyası" bölümünden bir örnek (S. 226) 372
Ek 30: Özel dosya konusu hakkında bir kapak fotoğrafı (S.240) 373
Ek 31: Derginin 300. sayısına özel kapak. (S. 300) 374
Ek 32: Ahmet Kabaklı'nın 250. sayıya özel görüşlerinden bir kısım (S.250) .. 375
Ek 33: Roman dosyasından bir bölüm (S.244) 376
Ek 34: 300. sayı hakkında bazı değerlendirmeler (S.300) 377
Ek 35: Tarık Buğra'nın vefatından sonra yayımlanan sayının kapak fotoğrafı (S. 246) 378
Ek 36: Hikâyeciyle tele-mülakat olarak yapılan bir söyleşi (S. 225) 379
Ek 37: Hikâyeciyle tele-mülakat olarak yapılan bir söyleşi (S. 225) 380
Ek 38: Hikâye İnceleme Yazılarına Bir Örnek. (S. 234) 381
Ek 41: Şiire dair bir yazı. (S. 214) 382
Ek 42: Şiire dair bir yazı. (S. 214) 383
Ek 43: Şairler Hakkında Yazılara Bir Örnek (S. 280) 384
Ek 44: Şairler Hakkında Yazılara Bir Örnek (S. 260) 385
Ek 45: Hikâyeciyle "tenkit" üzerine bir sohbet. (S. 224) 386
Ek 46: Hikâyeci hakkında bir yazı örneği. (S. 297) 387

ÖZ GEÇMİŞ ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**

KISALTMALAR

S.	Sayı
s.	Sayfa
ss.	Sayfa Sayısı
vb.	Ve benzeri
Yay. haz.	Yayıma hazırlayan

GİRİŞ

Edebiyat dergileri içine doğdukları toplumun sanat, kültür ve sosyal yaşamlarıyla ilgilidir. Yayımlandıkları dönemin siyasi, sosyal, kültürel yaşantılarının bir aynasıdır. Pek çok fikre ve yazınsal metne kaynaklık eden dergiler adeta bir belge niteliğindedir. Osmanlı Devleti'nde *"Yayımlanan ilk dergi 26 Mart 1849'da yayımlanan Vaka-yi Tıbbiye adlı dergidir"* (Demir, 2016, s. 77). Yayımlanan bu dergi tıbbi konuları içermektedir.

Vaka-yi Tıbbiye'den sonra Tanzimat aydınlarının seslerini duyurabildikleri Türkçe dergi Mecmua-i Fünun olmuştur. *"1862 yılında Münif Paşa tarafından kurulan Cemiyet-i İlmiyeyi Osmaniye derneğinin yayın organı olan, fizik, kimya, felsefe, ruh bilim, toplumbilim, tarih ve coğrafya konularına yer veren Mecmua-i Fünun yayımlanmıştır. Hem cemiyet hem dergi 1869 yılında kapanmıştır. Bu dergiyi gerçek anlamda ilk dergi olarak nitelemek olasıdır"* (Gönenç, 2011, s. 64). Bu dergiyi, Ceride- Askeriye (1863), Mecmua-i Askeriye (1864), Mecmua-i Ulum (1867), Tuhfet-ül Tıbb (1868) vb. gibi dergiler izler. Vedat Günyol bu dönem dergileriyle ilgili şu değerlendirmede bulunur:

> "Dikkat edilirse görülür ki, ilk aşamada, pek de önemli olmayan bu dergilerin içeriği, adlarından da anlaşılacağı üzere, fen, askerlik ve tıpla ilgili konulardı. Bu dergilerde okurlara sunulan bilgiler, daha çok, belli alanlardaki yeniliklerle ilgili, merak uyandırıcı, eğlendirici, yüzeyde kalan, derinlere inmeyen sudan bilgilerdi. Başka türlü de olamazdı. Çünkü, ne de olsa konumu gereği bir diktatör olan Abdülaziz ve kafa yapısı, yaşam kuralı bakımından zorbalığa gönül vermiş Abdülhamit dönemlerini kapsayan uzun bir zaman dilimi içinde gerek bilim gerek sanat yoluyla toplumsal, hele hele politik konulara değinmek olanaksızdı" (Günyol, 1986, s. 8-9).

Abdülaziz ve Abdülhamit dönemindeki öne çıkan bazı dergiler şunlardır:

> "Mecmua-i Ebüzziya (1880), Hazine-i Evrak (1881), Malumat (1893), Mektep (1893), Muhit-i Maarif (1902), İçtihat (1904), Resimli Kitap (1908), Şehbal (1909), Ulum-u İktisadiye ve İçtimaiye Mecmuası (1909) bu dönemin anılmaya değer dergileridir. Bunlara Teodar Kasap'ın çıkardığı Diyojen (1871), Çıngıraklı Tatar (1872) adlı mizah dergileriyle Hayal (1872) adlı mizah dergisini katabiliriz" (Günyol, 1986, s. 9-10).

II. Meşrutiyet döneminin getirdiği kısmi özgürlük düşüncesi dergilerin sayısında önemli bir artışa sebep olacaktır. Aslı Gönenç, Girgin'in ifadelerinden de alıntı yaparak II. Meşrutiyet dönemi dergiciliğiyle ilgili şunları ifade eder: *"Meşrutiyetin en büyük getirisi kısa bir süre için bile olsa fikir dergiciliğinin yaygınlaşmasını ve çok sesliliğin artmasını sağlamasıdır. Hürriyetin ilanıyla gündeme gelen basın özgürlüğü, fikir*

dergiciliğini her yönüyle özendirmiştir". Ayrıca mizah, çocuk, kadın, sanat, eğlence, iktisat, din hatta müzik dergileri yayımlanmaya başlanmıştır" (Gönenç, 2011, 65-66). Bu dönem öne çıkan dergiler ise şunlardır: *"Bu dönemin, baskısı dizgisi, bugün için tarihsel birer belge değeri taşıyan resimleriyle ün yapan Şehbal yanında, edebiyata ağırlık veren Mecmua-i Ebüzziya, Servet-i Fünun ve özellikle Resimli Kitap gibi dergileri önemlidir"* (Günyol, 1986, s. 12). 1910'dan Kurtuluş Savaşı dönemine kadar şu dergiler ön plandadır: "Genç Kalemler (1911), Halka Doğru (1913), Edebiyat-ı Umumiye (1916) ve Yeni Mecmua (1917). Millî mücadele döneminin önemli dergileri ise: *"Büyük Mecmua (1919), Ümid (1919), Kurtuluş (1919), Aydede (1920) ve Aydınlık (1921), Dergâh (1921) yer almaktadır"* (Gönenç, 2011, s. 66).

Aslı Yapar Gönenç'in çalışmasında bahsettiği 1922 yılında siyasi-mizah amacıyla Yusuf Ziya Ortaç ve Orhan Seyfi Orhon tarafından yayımlanan *Akbaba*, 1924 yılında yayımlanmaya başlayan Zekeriya Sertel tarafından çıkarılan kültür-magazin dergisi olan *Resimli Ay*, pek çok ismin bir araya gelmesiyle 1932'de yayımlanan aylık fikir dergisi olan *Kadro*, Cumhuriyet'in ilk yıllarında çıkan dergilerden ilk akla gelenlerdir. (Gönenç, 2011, s. 67-68).

1933-1938 arası döneminde çıkan dergiler şunlardır: "Yaşar Nabi'nin Varlık'ı, Hıfzı Oğuz Bekata'nın Çığır'ı, Ankara Halkevinin Ülkü'sü, İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun Yeni Adam'ı, Muhtar Enata'nın Yücel'i, O. Seyfi'nin Ayda Bir'i, Peyami kardeşlerin Kültür Haftası, Ozansoyların Marmara'sı, Ali Kâmil Akyüz'ün Gündüz'ü, Necip Fazıl Kısakürek'in Ağaç'ı, M. Nihat Özön'ün Kalem'i, Hilmi Ziya Ülken'in İnsan'ı" (Günyol, 1986, s. 30).

1938-1946 döneminde yayımlanan dergiler şöyledir: *"Ses, Yeni Ses, Oluş, Aramak, Hamle, Çınaraltı, Yurt ve Dünya, Millet, Yürüyüş, Uyanış, Gün, Ant, Kovan, Büyük Doğu"* (Günyol, 1986, s. 44).

1946-1950 döneminin başlıca edebiyat ve sanat dergileri ise şunlardır: *"Yığın, Seçilmiş Hikâyeler (dergisi), Aile, Edebiyat Dünyası, Kaynak, Yaprak, Türk Folklor Araştırmaları, Şadırvan"* (Günyol, 1986, s. 51).

Gelişen siyasi ve sosyal olaylar sanata ve edebiyata yansır. 1950-1960 dönemi dergiciliğiyle ilgili Vedat Günyol şu sözlere yer verir: *"Siyasal baskı arttıkça, edebiyat alanında bir çeşit içe kapanış başlıyor. Garip akımına karşı çıkan bir kesim. İkinci Yeni diye adlandırılan, imgeye, söz oyunlarına dayanan, bir tür kaçış yoluyla tepki gösteriyor"* (Günyol, 1986, s. 55). Günyol o dönem yayım hayatına başlayan birçok dergi olsa da yoluna uzun yıllar devam edecek olan dergiler hakkında *"Bu dergiler içinde, şenlik ateşi gibi yanıp sönenler, geçmişe bağlılık içinde 215 sayıyı bulanlar, Yeni Ufuklar, Yeditepe ve Türk Dili gibi aydınlık getirenler çok daha uzun ömürlü olmuşlardır"* (Günyol, 1986, s. 55) ifadelerine yer verir. Gelişen siyasi ve sosyal olayların etkileri o dönem ortaya çıkan edebiyat dergilerine de yansımıştır. Günyol, 1960- 1970 yıllarındaki çıkan dergilerle ilgili şunları söyler: *"Bu dönemde İkinci Yeni akımı söndü, toplumcu gerçekçi şiir kanatlandı, ne yazık ki, bir yerde sloganlaşarak. Büyük Şair'in şiirleri yayınlanır oldu kitap kitap. Bu dönemde, tutucu Türk Kültürü, İslamcı Diriliş dergileri dışında, bütün sanat ve edebiyat dergileri toplumculuğa ve ilericiliğe kulaç atmaya başladılar"* (Günyol, 1986, s. 65*). Türk Edebiyatı* dergisinin de çıkmaya başladığı 1970-1980 yıllarındaki dergiciliği şu sözlerle değerlendirmektedir:

> "Ancak, 1974 seçimleri, toplumsal muhalefetin güçlenmesiyle (Ecevit'in girişimiyle) sanat ve düşün yaşamına canlılık getiriyor. Toplum yaşamı, her yönüyle eleştirel gerçeklikle ele alınıyor ve bu tutum dergilere de yansıyor. 1975'te MC hükümetleri dönemi başlayınca, söz değerini yitirmeye, kargaşa ortamında eylem öne çıkmaya başlıyor. Türk Edebiyatı gibi gerici dergiler Halkın Dostları, Sanat Emeği gibi dergiler, işçi sınıfının sanatını ve sesini gündeme getiriyorlar" (Günyol, 1986, s. 73).

Türk Edebiyatı dergisi, 1972 de başlayan yayım hayatını günümüzde hâlen devam ettiren uzun soluklu bir fikir ve sanat dergisidir. Vedat Günyol, *Sanat ve Edebiyat Dergileri* isimli çalışmasında *Türk Edebiyatı* dergisiyle ilgili de şu ifadeleri kullanır:

> "Türkiye Edebiyatı dergisi, Türkiye Edebiyat Cemiyeti adına, 15 Ocak 1972'den bu yana, A. Kabaklı'ca çıkarılmaktadır. İlk sayısında, Türk Edebiyatının en uzak ve yakın geçmişi ile bugün arasında bağ kurmak amacı güdüldüğü, bu nedenle geçmişe sık sık dönüleceği söyleniyor. Dergi 38. sayısında (1975) yayınına ara verdikten sonra 1977'de 39. sayıdan başlayarak yeniden çıkmaya başladı. M. Kaplan, M. Aksel, E. Göze, C. Meriç, A.N. Asya, M. F. Ozansoy, İlhan Geçer imzalarına sık rastlanan dergi, geleneksel edebiyat çizgisinin pek üstüne çıkamadı" (Günyol, 1986, s. 75-76).

Türk Edebiyatı aylık "fikir ve sanat" dergisi olarak yayım hayatına başlamıştır. *Türk Edebiyatı* dergisi ilk sayısını Ahmet Kabaklı önderliğinde 15 Ocak 1972 yılında yayımlamıştır. Ahmet Kabaklı, Türk Edebiyatı Cemiyeti'nin bir uzantısı olan *Türk Edebiyatı* dergisine destek sağlaması amacıyla 1978 yılında Türk Edebiyatı Vakfı'nı

kuracaktır. Derginin ilk sayısında Ahmet Kabaklı "Çıkarken" isimli yazısında derginin amacını ve yayın hayatında ne yapmak istedikleri üzerinde durur:

> "Türk Edebiyatı dergisi, fikir ve sanat hayatımızdaki 'hercümerc'in içinde telaşsız ve tarafsız olarak sağduyu ve sakin düşünceyi işaret eden bir gösterge olmak arzusu ile çıkıyor. Bugüne kadar birçok sanat ve fikir hareketine öncülük eden Türk Edebiyatı Cemiyeti, sayısı pek çok olan değerli mensupları ile Türk milletinin geçmişi ve bugünü, eski ve yeni edebiyatçılar, çağdaş ve klasik sanatlar arasındaki yakınlaşmayı bu Türk Edebiyatı dergisi ile sağlamayı düşünüyor" (Kabaklı, 1972, s. 3).

Ahmet Kabaklı, yeniyi oluştururken yaşanılan buhranı eskiyle bağın koparılmış olmasına bağlar. Bu yüzden eski ve yeninin birlikteliğiyle hareket edileceğini söyler. Uydurma bir dili değil yaşayan Türkçeyi esas kabul edeceklerini, milli duygu ve fikir köküne bağlı yetişecek nesil için dış gelişmelerden geride kalmamak adına tercüme eserlere yer vereceklerini belirtir. İyi bir eserin kullanılan dil ile bağlantısına dikkat çekerken dil konusunda taviz verilmeyeceğini şu sözlerle ifade eder: *"Bütün dünyada şaheserler, yaşayan dil ile verilmiştir. Bizde bu hususun ölümsüz belgeleri, Yunus Emre'nin, Yahya Kemal'in şiirleri ile Ömer Seyfeddin'in hikâyeleridir. 'Uydurmacılık' Türkçenin inkârı demektir. İnkâr, yıkıcılıktır"* (Kabaklı, 1972, s. 4).

Türk Edebiyatı dergisi mevcut değerleri korurken yeni değerlerin de cemiyete kazandırılması üzerinde durur: *"'Türk Edebiyatı' Türkiye Edebiyat Cemiyeti adına, yurdun neresinde bir değer, bir istidat görürse, ona sahip çıkacaktır. Öylelerini arayacak, onları yalnızlıklarından ve kurda kuşa yem olmaktan kurtaracaktır. Sütunlarını onlara açan, Türk Edebiyatı, mevcut şöhretleri size sunarken, yeni bir sanatın fidanlığı olmaya da çalışacaktır"* (Kabaklı, 1972, s. 4). *Türk Edebiyatı* dergisi yüzünü memlekete çevirerek, divan edebiyatından tasavvuf edebiyatına, halk edebiyatından modern edebiyata kadar tüm dönemlerin sesi olmayı amaçlamıştır.

Türk Edebiyatı dergisi yayım hayatına 1975 yılında Ocak- Şubat ayında 37-38. sayının yayımlanmasından sonra yaşanan siyasi kargaşalar ve maddi yetersizliklerden dolayı ara vermiştir. 1977 Ocak ayında 39. sayıyla yayım hayatına geri dönen dergi Ahmet Kabaklı'nın kaleme aldığı "Bu Dergi" başlıklı yazıda bu konuya değinir ve derginin amacını okuyucuya tekrar hatırlatır:

> "Memleket propaganda, doktrin ve politikayı sanat ve edebiyat kılıklarına sokarak ortaya süren, böylece sanat ve edebiyatı öldürüp kin ve düşmanlığı yaşatmaya çalışan birtakım hiziplerin at koşturduğu meydan haline gelmiştir. Sanatkarın hürriyeti daraltılmış, ufku sınırlanmış, onuru kırılmıştır. Gerçek şair, romancı, hikâyeci, ya filan yabancı doktrine hizmet etmek yahut hiç anılmamak, tanıtılmamak, eserlerinden (maddi değil) manevi bir

> şöhret payı bile alamamak dar boğazında tıkanmıştır. İşte Türk Edebiyatı bunun için çıkıyor: Sanatı, edebiyatı politika ve doktrinine çiğnetmemek, propagandanın gürültüsüne getirip, sanatkarın yapıcı, icatçı hürriyetini hiçbir şekilde harcamamak için…" (Kabaklı, 1977, s. 2).

Türk Edebiyatı dergisinin ilk sayısındaki künye bilgileri şu şekildedir: "TÜRK EDEBİYATI-Aylık Fikir ve Sanat Dergisi / Her ayın 15. günleri İstanbul'da yayınlanır. / Sahibi: Türkiye Edebiyat Cemiyeti Adına Genel Başkan Ahmet Kabaklı / Yazı İşleri Müdürü: Metin Nuri Samancı /İdare Yeri: Yeniçeriler Cad. No. 81, Beyazıt- İst. / Her türlü yazışma ve havale adresi: P.K. 2 – İstanbul. / Baskı: Milli Eğitim Basımevi – İstanbul" (Türk Edebiyatı, 1972, s.4) Dergi 13. Sayıdan itibaren Ahmet Saim Matbaasında basılmaya başlar. Yıllar içerisinde sayıların basım yerleri değişkenlik gösterir. Derginin basımları; Seda Matbaacılık, Otağ Matbaacılık, Kalem Yayınları ve Matbaası, Kervan Matbaacılık, Kuşak Matbaası, Uludağ Matbaacılık'ta yapılır.

İlk sayı şekil olarak; en 16 cm x boy 22,5 cm boyutlarında çıkmıştır. Kapakta ise sayfanın üçte ikilik kısmında sağa yaslanmış bir şekilde kapak fotoğrafı, kalan üçte birlik kısımda en üstte daha büyük puntolarla dergi ismi ve alt başlığı, altta dergi içerisinde yazan isimlerin sıralanması, onun altında da yıl, ay, sayı bilgisi yazar, en altta ise derginin fiyat bilgisi yer almaktadır. 28. sayı ve devamında ise kapak fotoğrafı ön sayfayı tamamen kaplayacak şekilde düzenlenmiş, yazar ve içerik bilgisi ilk sayfaya taşınmıştır.

Türk Edebiyatı dergisi hakkında yapılan "Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci, Romancılar Üzerine Yazılar: Değerlendirme ve Fihrist (201-300. Sayılar)" isimli bu çalışmada 201- 300. sayıların incelenmesi yapılmıştır. 1990 Temmuz 201. sayıda kapak sayfasının düzeninde derginin ismi en üstte büyük harflerle yer alır. Kapak fotoğrafı tüm sayfayı kaplamaktadır. Derginin isminin alt kısmında daha küçük puntolarla alt başlık olarak "aylık fikir ve sanat dergisi" ifadesine yer verilir, derginin çıkış tarihi, derginin sayı numarası ve fiyat bilgilendirmesi yer alır. İç kapakta sağ tarafa yaslanmış bir şekilde üçte ikilik bir kısımda "Bu Sayıda" başlığı altında dergide bulunan yazıların başlıkları ve yazarları hakkında bilgi verilmektedir. Diğer kalan kısımda ise derginin sahibi, müessese müdürü, yazı işleri müdürü, sanat sorumlusu, tashih sorumlusu, baskı ve cilt, dizgi ve film, idare yeri, yazışma adresi ve yurt içi ve yurt dışı aboneliğiyle ilgili kısa bir bilgi verilmektedir. Derginin sayfa sayısıyla ilgili bilgilendirme 267. sayıda "Okuyucuyla Hasbihal" bölümünde şu ifadelerle yer bulur: *"Düşündüğümüz pek çok*

hususu gerçekleştirmek uzun zaman ve imkân istiyor. 64 sayfa ile sınırlıyız" (Altun, 1996, s. 2).

Derginin 201-255. sayılarının basımını Flaş Matbaacılık, 256- 258. sayılarının basımını Sema Matbaacılık, 259-300. sayılarının basımını Kuşak Matbaacılık yapmıştır. Derginin Türk Edebiyatı Vakfı adına sahibi Ahmet Kabaklı'dır. 201-205. sayıları arasında yazı işleri müdürü Ayla Ağabegüm'dür. Teknik düzenleme, yayın hazırlığı, yayın yönetimi başlıkları altında ise İsa Kocakaplan ismi görülür. 206. sayıdan itibaren derginin sahibi ve yazı işleri müdürü olarak Ahmet Kabaklı, 249-300. sayıları arasında ise yazı işleri müdürü Gazi Altun olacaktır. Dergide birkaç kez teknik yönden değişimlere gidilmiştir. 236. sayıda "Okuyucuyla Hasbihal" başlığında şu şekilde ifade edilecektir: *"Bu sayımızda derginizin teknik yönünde bazı düzenlemeler yaptık. Hem muhteva hem de görünüş bakımından sizlere layık olacak bir Türk Edebiyatı'nı yayınlamak gayreti içindeyiz"* (Türk Edebiyatı, 1993, s. 2).

Derginin ilk sayfalarında "Okuyucuyla Hasbihal" başlığı altında Türk Edebiyatı imzalı bir bölüm yer alır, ilerleyen sayılarda bu bölüm Gazi Altun'un imzasını taşıyacaktır. Derginin ilk sayısından itibaren yer verilen bu bölümde derginin o ay içinde hangi yazarlara, hangi konulara, hangi yarışmalara, hangi temalara yer verdiği hakkında bilgi paylaşılır. Okuyucuyla bazen maddi durumlarla ilgili sıkıntılar bazen derginin çıkışıyla ilgili güncel haberler, derginin teknik değişimleriyle ilgili bilgiler, bazen bir vefat haberi ve özel sayı olmasıyla ilgili bilgiler yayımlanır. Derginin o sayısının kısa bir özeti mahiyetindedir. Sayfanın alt kısmında ise il temsilcileriyle ilgili bilgi verilmiştir.

Derginin yazı düzeni şu şekildedir. Ahmet Kabaklı özel dosya konuları haricinde "Başyazı" başlığı altında derginin ilk yazısını kaleme alır. İlhan Bardakçı, Altan Deliorman gibi isimlerin daha çok kültürel yazıları yayımlanır. Dergide "Ayın Kitapları, Bize Gelen Kitaplar, Sanat Fidanlığı, Kalemin Sesi, Görüntüler ve Görüşler, Edebiyat Takvimi, Müstesna Güzeller" adlı bölümler vardır. Bu bölümlerde İsa Kocakaplan, Nilgün Beyreli, Hüsrev Hatemi, Sevil Kaya gibi isimler öne çıkar. "Ayın Kitapları" ve "Bize Gelen Kitaplar" başlıklarında Nilgün Beyreli ve İsa Kocakaplan tarafından yeni çıkan kitapların tanıtımı ve onlar hakkında kısa bilgiler okumak mümkündür. Hüsrev Hatemi, "Görüntüler ve Görüşler" başlığında farklı konulara değinir. Bazen bir kitabın tanıtımını yaparken bazen bir kavrama bazen de kültürel bir değere değinir. "Kalemin

Sesi" başlığında Sevil Kaya ve Ali Akar okuyucudan gelen deneme, mektup, şiirle ilgili yazılara kısa dönütlerde bulunur. "Edebiyat Takvimi" bölümünde ise Mehdi Ergüzel ve Alptürk Emre daha önce vefat eden şair ve yazarları anmak için onlar hakkında yazılar kaleme alırlar. İskender Pala, "Müstesna Güzeller" başlıklı bölümde divan edebiyatını tanıtan ve sevdiren yazılar kaleme almaktadır. Bazen bir şiirin şerhi bazen kullanılan kalıplaşmış bir ifadeyi okuyucuyla paylaşmaktadır.

Türk Edebiyatı dergisinin içeriği yazınsal metinlerle sınırlı olmayıp; sergi tanıtımları, tiyatro duyuruları, okuyucudan gelen mektup değerlendirmeleri, dış basından haberler, özel gün kutlamaları, sinema ve televizyon dünyasında yaşanan gelişmeler ve reklamlara ayrılmış bölümler mevcuttur. Dergide şiir, hikâye, gezi yazısı, anı, deneme, eleştiri, değerlendirme gibi türlerde de yazılar okumak mümkündür. Dergi, şiir, hikâye, deneme gibi edebiyat ürünlerinin yanında edebiyat ürünleri, edebiyatçılar hakkında değerlendirme, inceleme yazılarına da ver verir. *Türk Edebiyatı* dergisi söyleşi yayımlamaya da özen göstermiştir. Ayrıca fikir dergisi olduğu için değişik konularda fikir ve kültür yazılarına da rastlanır. Musikiyle, dönemin MEB çalışmaları hakkında, geçmiş siyasi liderler hakkında yazılar, dil hakkında kaleme alınan yazılar bunlardandır. Dergide çevirilere de yer verilmiştir. Türkiye dışı Türk dünyasıyla ilgili kültür sanat yazıları da mevcuttur. Edebiyat alanında diğer Türk devletlerinin öncü isimleri ve kültürleri hakkında yazılar kaleme alınmıştır.

Dergi sayfaları fotoğraflar ve farklı görsellerle desteklenmiştir. Hikâye yarışmaları düzenlenmiş ve dereceye giren yazılar da bazı sayılarda paylaşılmıştır. Örneğin; Ömer Seyfettin hikâye yarışmalarında okuyucular yeni yazarlarla tanışma imkânı bulmuştur. Yazar ve şairlerle ilgili yapılan sohbetler de zaman zaman okuyucu ile paylaşılmıştır. Bazı sayılarda edebiyat camiasında önemli bir yere sahip kişilerle ilgili özel sayılar oluşturulmuş, bazı kişilerle ilgili dosya konuları da kaleme alınmıştır. Derginin mali boyutuna destek olması için bazı reklamlar alması da söz konusu olmuştur.

Türk Edebiyatı dergisi 226. sayıda "Okuyucuyla Hasbihal" kısmında yaptığı açıklamayla ücretsiz bir eki okuyucuyla paylaşacaklarını söyler. "Genç Kalemler" ismiyle üç ayda bir çıkacağını şu şekilde duyurur: *"Türk Edebiyatı'nın bu sayısı bir noktada 'şiir sayısı' olma özelliğini de taşıyor. Bundan sonra üç aylık aralıklarla yayınlayacağımız 'genç kalemler' özel bölümünün ilki dergimizin sayfalarında"* (Türk

Edebiyatı, 1992, s. 4). Daha sonra "Genç Kalemler" ismi 241. sayı itibariyle "Yeni Kalemler" olarak yayım hayatına devam eder. Şiir üzerine yoğunlaşılan bu bölüm 3 ay arayla toplam 8 sayı yayımlanmıştır.

Türk Edebiyatı dergisi her aralık sayısında o yıl içinde okuyucu ile paylaşılan yazıların fihristini nesirler ve şiirler başlığı altında okuyucuya sunar. Bu bölümler farklı kişiler tarafından düzenlenmiştir.

Dergi ellili, yüzlü sayılarda dergiyle ilgili farklı kişilerin duygu ve düşüncelerine de yer verir. Derginin 250. sayısında Gazi Altun, Ahmet Kabaklı ile bir sohbet gerçekleştirir. Dergi hakkında bazı yazar ve akademisyenlerin görüşlerine yer verilir. Bu isimler şunlardır: Ayhan Songar, Gültekin Samanoğlu, Mustafa Necati Karaer, Sevinç Çokum, Beşir Ayvazoğlu, Ayşe Göktürk Tunceroğlu, Mustafa Miyasoğlu ve Ayla Ağabeğüm'dür. Ahmet Kabaklı'nın 250. sayı hakkındaki fikirlerine başvurulur. Derginin ortaya çıktığı ortamdan ve süreçten söz edilir. Kabaklı dergi hakkındaki düşüncelerini şu ifadelerle anlatır:

> "250 sayı, evet bu bir insanın çocuğunu büyütmesi, askere göndermesi belki evlendirmesi gibi güzel bir hatıra Bir dergiyi sadece içindeki yazarlarla, fikirlerle, şairlerle ölçmek yetişmez. Bu derginin aynı zamanda 25 yıldan beri okuyanları olmuştur. Bu okuyanların üzerinde etkileri olmuştur bunun değerlendirilmesi ancak gelecek asırlarda, en az 50 yıl sonralar da mümkündür" (Altun, 1994, s. 3).

Kabaklı maddi ve manevi açıdan 250. sayılara nasıl geldiklerini şu sözlerle açıklar:

> "Biz kıt maddi imkanlar içerisinde hemen hiç kimsenin desteğini görmeksizin sadece okuyucularımızın himmetiyle böyle bir edebiyatı geliştirmeye çalıştık. Elbette bütün memleketi kuşatmadı çünkü sol militan zümreler birtakım formüllerle, birtakım imkanlarla, yenilik gösterişleriyle çıkıyorlardı. Biz esasen, kalıcı-muhafazakâr-klasik bir edebiyat taraftarı olmamız, milli zevki esas tutmamız ve geleneği sürdürmek istememiz dolayısıyla çarpıcı, şaşırtıcı yenilikler yapamazdık. Çünkü çarpıcı yenilikler çabuk geçer" (Altun, 1994, s. 5).

Ahmet Kabaklı dönemin edebiyatı ve dergi çerçevesinde başarmış oldukları şeyleri de şu sözlerle ifade eder: *"Biz bu iddiamızı 1970'lerden 1994'lere kadar getirdik. Bu dergi büyük bir boşluktan ve ihtiyaçtan doğdu. Biraz evvel dediğim gibi ayaklar altına alınan bir edebiyatı yeniden başımızın üzerine çıkarmaya cehd ettik ve tuttu ki bu bugün 250. sayıya geldik"* (Altun, 1994, s.6). 251. sayının son sayfalarında önceki sayılarda yer alan çeviriler, şiirler, hikâyeler hakkında genel değerlendirme yazılarını okumak mümkündür.

Türk Edebiyatı dergisinin 300. sayısı özel olarak kutlanmaktadır. 300. sayıya özel Belkıs İbrahimhakkıoğlu, Ayla Ağabegüm, Zeki Gezer, Altan Deliorman tarafından yazılar kaleme alınmıştır. Altan Deliorman derginin 300. sayısını görmüş olmayı hayal bile edemeyeceğini belirterek bu yolculukla ilgili şu düşünceleri ekler:

> "Böyle bir derginin her sayısı -bilen bilir- inanılmaz bir maceradır. Kendi kendisiyle yarış. Bittiği yerde yeniden başlayan, küçük farklarla durmadan tekrarlanan bir yarış. Böyle bir yarışın 300 kere tekrarlandığını düşününüz. O zaman, büyük bir macerayı da aşarak, bir destan tablosu ile karşı karşıya bulunduğumuzu görürsünüz" (Deliorman, 1998, s. 36).

Ayla Ağabegüm öğretmen ve yazar olarak anılarını "Öğretmenin Günlüğü" bölümünde okuyucu ile paylaştığından bahseder. Bunun yanı sıra derginin farklı misyonlarına da değinir. Gençlerin dergide karşılanmasından şu şekilde bahseder:

> "Hocaların hocası Ahmet Kabaklı Hoca ile tanışmıştım, her konuda bütün insanlara yardım etmeye çalışan hocanın bir başka özelliği de gençlere fırsat tanıması, derginin kapılarını sonuna kadar yeni kabiliyetlere açmasıydı. Böylece Türk Edebiyatı Dergisi ve Vakfı bir eğitim kuruluşu görevini üstleri buluşturuyor, konuşmacıların değerli fikirleri hafızalarda yer ederken, ikram edilen çayın zevkini bir başka yer de bulamıyordunuz" (Ağabegüm, 1998, s.37).

Zeki Gezer ise 300 sayının hikâyesini özetleyen bir yazı kaleme almıştır. İlk sayısından, derginin ara vermesinden tekrar yayın hayatına dönüşünden bahseder. Yıllar içinde aralarından ayrılan isimlere değinir. Özel çalışılan bölümlerden ve daha pek çok şeyden bahseder. Derginin herkesin hayatına bir şekilde dokunduğundan şu sözlerle bahseder: *"Türk Edebiyatı, akan bir nehir…Hepimiz belli bir noktada bu nehre katılıyor, belli bir sürede bu nehirde yol alıyor, devam ediyor ve ayrılıyoruz. Bu nehirde beraber olduklarımız yaşadığımız dönem Türk fikir ve sanat hayatının en önemli isimleri. Bize Osmanlıdan intikal eden son nesil, hayatlarının sonunda kalemlerinin kemal mertebesinde eserlerini Türk Edebiyatı'nda değerlendirdiler"* (Gezer, 1998, s. 41).

Türk Edebiyatı zaman zaman özel sayılar çıkarmıştır. Ağustos 1990, 202. sayı "Aile Özel Sayısı", Nisan 1991, 210. sayı "Çevre Sayısı" olarak yayımlanır. Kasım 1993, 241. sayıda "Çocuk Edebiyatı" özel bölümü kaleme alınır. 255. sayı "Nasreddin Hoca Anıt Sayısı" olarak çıkmıştır. 257. sayı Ömer Seyfettin'in 75. ölüm yıl dönümüne özel olarak "Ömer Seyfeddin Anıt Sayısı" olarak yayımlanmıştır. 279. sayı Ahmet Kabaklı'nın yazı hayatına başlayışının 50. yılı dolayısıyla onunla ilgili yazılara ayrılmıştır. Dergi bazen de kimi sanatçılar için dosya hazırlar. Nisan 1994, 246. sayıda bir önceki ay vefat eden Tarık Buğra ile ilgili dosya hazırlanmıştır. Yazar hakkında veda yazılarına, yazarlığı ve eserleri hakkında bilgi veren yazılara yer verilmiştir. Beşir

Ayvazoğlu "Tarık Buğra Küllük'te" isimli yazısıyla yazarın İstanbul'a gelişi, eğitim hayatı, sosyal çevresi ve roman yazma arzusunu işlediği bir yazı kaleme alır. Emine Işınsu, "Tarık Buğra'yı Seviyorum" başlıklı yazısında yazarı ilk tanıdığı yerden bahseder, bazı kişisel özelliklerini vurgular ve yazarla ilgili bir anısını anlatır. Ebubekir Eroğlu ise "Anadolu Merkezli Romancı" isimli yazısında yazarın milli meselelere olan hassasiyetinden ve halktan kopmayan bir edebiyat oluşturduğuna dikkat çeker.

Süreli yayınlarla ilgili çalışmalar farklı alanlardan araştırmacı ve okuyucular için önemli kaynak oluşturmaktadır. Edebiyat dergileri hakkında farklı çalışmalar mevcuttur. Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezinde yer alan tezlerden birkaç örnek verilebilir: Hilmi Demiral'ın "Varlık Dergisinin 400-500. sayılarının Edebi Yönden İncelenmesi" (Demiral, 2003) başlıklı yüksek lisans çalışması, Kübra Kazkaldıran'ın "Töre Dergisi Üzerine Bir İnceleme" (Kazkaldıran, 2019) başlıklı yüksek lisans çalışması, Fatih Memiş'in "Yönelişler Dergisi Üzerine Bir İnceleme" (Memiş, 2017) isimli yüksek lisans çalışması, Yusuf Emre Baltacı'nın "Edebiyat Dergiciliğinde Din ve Toplum: Mavera Dergisi Örneği" (Baltacı, 2023) isimli yüksek lisans tez çalışması, Emine Gut'un "Yön Dergisinde (1961-1967) Edebiyat Üzerine Bir İnceleme" (Gut, 2020) başlıklı yüksek lisans tezi, Deniz Depe'nin "Yazko Edebiyat Dergisi Üzerine Bir İnceleme"(Depe, 2014) başlıklı yüksek lisans tezi, Taner Sarıtaş'ın "Dergâh Dergisinde Şiir Eleştirisi (1-100. Sayılar)" (Sarıtaş, 2023) başlıklı yüksek lisans tez çalışmaları mevcuttur.

Elif Dinçer Yiğit'in "Yaşar Nabi Dönemi Varlık Dergisinde Eleştiri (1933-1981)" (Yiğit, 2021) isimli doktora tezi, Şehnaz Aliş'in "Servet-i Fünun Dergisinde Küçük Hikâye-Mensur Şiir Manzum Hikâye (1896- 1901)" (Aliş, 1994) isimli doktora çalışması, Büşra Sürgit'in "Bir Edebiyat Dergisi Olarak Mavera ve Mavera Topluluğu" (Sürgit, 2014) isimli çalışması edebiyat dergileriyle ilgili yapılan doktora çalışmalarından bazılarıdır.

Türk Edebiyatı dergisi hakkında da çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezinde yer alan sekiz adet yüksek lisans çalışması mevcuttur. Ahmet Topçu'nun "Türk Edebiyatı Dergisinde Edebi Sohbet ve Mülakatlar (1.cilt) Tahlil ve Değerlendirme (2.cilt) Metinler" (Topçu, 1997) isimli yüksek lisans çalışması, Ahmet Cemil Bedir'in "Türk Edebiyatı Dergisi Hakkında Bir Değerlendirme Çalışması (1-86. sayılar)" (Bedir, 2015) isimli yüksek lisans tez çalışması, Meltem Erler'in "Türk

Edebiyatı Dergisinin (1972-1978) Sistematik Tahlili" (Erler, 2021) isimli yüksek lisans çalışması, Sinem Tutar'ın "Türk Edebiyatı Dergisinin Sistematik Dizini ve Seçilmiş Şiirler Üzerine Bir İnceleme (Yıl:1981-1985, Sayı: 87-149. Sayılar)" (Tutar, 2023) isimli yüksek lisans çalışması, Abdülkadir Sancakli'nın "Türk Edebiyatı Dergisinin (2007-2015) Sistematik Tahlili" (Sancakli, 2023) isimli yüksek lisans tez çalışması, Müslime Çiçek'in "Türk Edebiyatı Dergisinin (2015-2022) Sistematik Tahlili" (Çiçek, 2023) isimli yüksek lisans tez çalışması, Ahmet Esgici'nin "Türk Edebiyatı Dergisinin (1990-1998) Sistematik Tahlili" (Esgisi, 2023) isimli yüksek lisans tez çalışması, Hüseyin Kürşat Polat'ın "Türk Edebiyatı Dergisinin Sistematik Dizini ve Şiirler Üzerine Bir İnceleme (Yıl: 2001- 2005, Sayı: 327-386)" (Polat, 2024) isimli çalışmasıdır. Bugüne kadar *Türk Edebiyatı* dergisiyle ilgili yapılan çalışmalar bunlarla sınırlıdır.

Yapılan bu çalışmalar incelendiğinde farklı yıllara ait sayıların değerlendirilmesini ve çalışmacının farklı bir yöntemle ve farklı bir konu üzerinde yoğunlaştığı görülür. Örneğin; Ahmet Cemil Bedir'in "Türk Edebiyatı Dergisi Hakkında Bir Değerlendirme Çalışması (1-86. sayılar)" isimli çalışmasında ilk 86 sayının metin türlerine göre künyesini çıkarmış olup özel olarak şiir değerlendirmesi üzerinde durmuştur. Seçili şiirleri metot, muhteva, ahenk, üslup, dil gibi başlıklar altında değerlendirmiştir. Meltem Erler "Türk Edebiyatı Dergisinin (1972-1978) Sistematik Tahlili" başlıklı çalışmasının birinci bölümünde *Türk Edebiyatı* dergisinin ilk 100 sayısının dergi, yazar ve türe göre dizinini okuyucu ile paylaşır. İkinci bölümde *Türk Edebiyatı* dergisinin Türk Edebiyatındaki yerini siyasi, sosyal, kültürel, dil çerçevesinde inceler. Hüseyin Kürşat Polat, "Türk Edebiyatı Dergisinin Sistematik Dizini ve Şiirler Üzerine Bir İnceleme (Yıl: 2001- 2005, Sayı: 327-386)" isimli çalışmasında *Türk Edebiyatı* dergisinin türlere göre ilgili sayıların dizinini paylaşır şiir özelinde çalışmasını gerçekleştirir. Çalıştığı sayılarda bulunan şiirlerin biçim, ahenk ve türleri üzerinde çalışma yapar. Bir diğer bölümde ise türlere göre şiir metinlerini gruplandırmıştır.

Ahmet Esgici'nin "Türk Edebiyatı Dergisinin (1990-1998) Sistematik Tahlili" isimli çalışması ile bizim çalışmamız derginin hemen hemen aynı sayılarını kapsamaktadır. Esgici, çalışmasında ilgili yıllara denk gelen 200-299. sayılar aralığındaki tüm metin türlerine göre bir dizin oluşturmuştur. Türlerin içeriği şu şekildedir: Şiir, deneme, makale, öykü, röportaj, anı, biyografi, sohbet, eleştiri, açık oturum, eser tanıtımı, inceleme, nekroloji, haber yazısı, portre, tahlil, değerlendirme, karşılaştırma, gezi yazısı,

monografi, mektup, tartışma ve fıkradır. Esgici, sonuç kısmında bu türlerin yüzdelik dağılımını grafikle paylaşmıştır.

Ahmet Esgici ile aynı dönemde çalışılmaya başlanan "Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci ve Romancılar Üzerine Yazılar: Değerlendirme ve Fihrist (201-300. Sayılar)" isimli bu çalışmada ise şiir, hikâye, romanla ilgili tanıtım, değerlendirme, eleştiri nitelikli yazılar ile şairler, hikâyeciler, romancılar hakkındaki farklı yazılar konu edinmiştir. Esgici'nin çalışmasında "eleştiri, değerlendirme, monografi, inceleme, biyografi, tahlil, eser tanıtımı, portre, nekroloji" başlıklarıyla açıklamalı "dizin"de yer verilen bu yazıların bizim çalışmamızda kendi içlerinde değerlendirmesi yapılmış ve derginin bu yazılar özelinde edebiyata katkısı ortaya konmaya çalışılmıştır.

"Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci ve Romancılar: Değerlendirme ve Fihrist (201-300. Sayılar)" başlıklı bu çalışma Temmuz 1990-Ekim 1998 yıllarını kapsamaktadır. Çalışma, dergideki şiir, hikâye, roman ve şair, hikâyeci, romancılar etrafındaki "edebiyat yazıları" konu edinmiştir. Derginin ilk 200 sayısı öğrencisi olduğumuz anabilim dalında aynı yöntemle çalışma konusu yapılmıştır. Çalışma üç bölümden oluşmaktadır: "Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir ve Şairler Hakkında Yazılar (201-300. Sayılar)", "Türk Edebiyatı Dergisinde Hikâye, Roman, Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Yazılar (201-300. Sayılar)", "Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci ve Romancılar Hakkında Yazıların Listesi (201-300. Sayılar)".

Şiir, hikâye, romanla ilgili metinlerin incelenmesi; şair, hikâyeci, romancılar hakkındaki yazıların tahlil ve değerlendirmesi yapılmıştır. Şiir, hikâye, roman, şair, hikâyeci, romancılarla ilgili kitap tanıtım yazıları üzerinde durulmuştur. Okurlar, dergide bu konular hakkındaki yazılara ne kadar ve nasıl yer verildiği hakkında bir bilgi edinecektir.

Üç bölümden oluşan çalışmanın bölümlerde detaylandırılmış alt başlıkları şöyledir: "Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir ve Şairler Hakkında Yazılar (201-300. Sayılar)" başlıklı birinci bölüm kendi içinde beş alt başlıktan oluşmaktadır. "Şiir ve Şairlerle İlgili Kitap Tanıtım Yazıları" başlığında şiir kitabı, şiirle ve şairlerle ilgili kitapların tanıtımının yer aldığı metinler incelenmiştir. "Şairler Hakkında Yazılar" başlığında ise şairler hakkında çeşitli yönden kaleme alınan metinler incelenmiştir. "Poetika Yazıları"

başlığında ise şiirle ilgili kaleme alınan kuramsal yazılar üzerinde durulmuştur. Şiir nedir, ne olmalıdır, eski-yeni kavramlarının şiire yansıması gibi yazılara bu bölümde yer verilmiştir. "Şiir İnceleme Yazıları" başlığında dergide şiir veya şiirler hakkında yazılan, bir anlamda şiir incelemesi yapan yazılar incelenmiştir. "Şiir Toplulukları ve Dönemleri Hakkında Yazılar" başlığında, belirli bir anlayış etrafında toplanan topluluklar, bir şiir dönemi hakkında yazılan yazılar konu edinmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümü de "Türk Edebiyatı Dergisinde Hikâye, Roman, Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Yazılar (201-300. Sayılar)" başlığıyla kendi içinde beş alt başlıktan oluşmaktadır. "Hikâye, Roman, Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Kitap Tanıtım Yazıları" başlığında konuyla ilgili kitap tanıtımı niteliği taşıyan yazılar incelenmiştir. "Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Yazılar" başlığında hikâyeci ve romancılar hakkında çeşitli yazılar konu edinilmiştir. "Hikâye ve Roman İnceleme Yazıları" başlığında hikâye ve romanlar hakkında kaleme alınan inceleme yazılarına değinilmiştir. "Hikâye ve Roman Hakkında (Poetik) Yazılar" başlığında hikâye ve romanın ne olduğu ne olması gerektiği hakkındaki teorik yazılar incelenmiştir. "Hikâye ve Roman Toplulukları ve Dönemleri Hakkında Yazılar" başlığında ise bir edebiyat anlayışı, dönemine ait roman ve hikâye ile ilgili bilgi veren yazılar incelenmiştir. "Sonuç" başlığında ise derginin incelenen sayılarıyla ilgili genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümü "Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci ve Romancılar Hakkında Yazıların Listesi (201-300. Sayılar)" ismiyle kendi içerisinde üç alt başlıkta hazırlanmıştır: "Dergi Sayı Sırasına Göre Yazılar", "Yazar Adlarına Göre Yazılar", "Konuya/Hakkında Yazılana Göre Yazılar".

"Dergi Sayı Sırasına Göre Yazılar" 201- 300. sayı aralığında her sayıda bulunan şiir, hikâye, roman; şair, hikâyeci, romancı hakkında kaleme alınan yazıların kronolojik olarak listesi verilmiştir. "Yazar Adlarına Göre Yazılar", başlığında ise kaleme alınan yazıların kim tarafından yazıldığını dergi sayı sırası ve alfabetik sıra gözetilerek bir listenin oluşturulmasını ifade etmektedir. Yazarlara göre sıralama yapılırken iki ismin soyadına ekleme yapılmıştır. İki ada yahut iki soyadına sahip yazarların bazen birini kullanmasından dolayı karışıklığa sebep olacağı düşünülmüştür. Fatma Karabıyık Barbarosoğlu'nun yazılarda olmayan daha sonra eklenen Barbarosoğlu soyadı ve Hasan Hüsrev Hatemi'de bulunan Hatemi ifadesinin sonradan eklendiğinin anlaşılması için

fihristte parantez içinde verilmiştir. Aynı kişi olduğu kanaatine ise 254. sayının "Okuyucuyla Hasbihal" başlıklı bölümünde yer alan şu ifadeler doğrultusunda karar verilmiştir: *"Fatma Karabıyık Barbarosoğlu, yazar-okuyucu, eleştirmen ve dostluk üçgenini mektup tarzıyla tahlil ediyor"* (Türk Edebiyatı, 1994, s. 2). Hasan Hüsrev Hatemi ise yazılarında ismini bazen Hasan Hüsrev bazıların da Hüsrev Hatemi olarak kullanmıştır. "Konuya/ Hakkında Göre Yazılar" başlığında yapılan çalışma ise yazıların içeriğine göre bir sıralama işlemidir.

Türk Edebiyatı dergisinin 201- 300. sayı aralığında konuyla ilgili bu fihrist ve değerlendirme çalışması bu türlere ve sanatçılara dergide ne kadar yer verildiğini saptamak, edebiyat severlerin, araştırmacıların istedikleri bilgiye kolayca ulaşabilmeleri sağlamak ve Türkoloji için kaynak olması amacıyla yapılmıştır. Şiir, hikâye, roman; şair, hikâyeci, romancı kapsamında yapılan bu çalışma *Türk Edebiyatı* dergisinde o dönem bu konularla ilgili yapılan değerlendirme, tanıtım, anma gibi çeşitli türlerin incelenmesiyle oluşturulmuştur.

Pek çok türe ve konuya değinen *Türk Edebiyatı* dergisinde çalışmaya konu olan edebiyat yazılarından hangisine daha çok ağırlık verildiği ve hangi sanatçılardan daha çok bahsedildiği de saptanmıştır. Tanıtım yazılarının ve sanatçılar hakkında incelenen yazılarda hangi yazarların ve eserlerin daha çok yer aldığı belirtilmiştir. Dergiler kronolojik bir sıralamayla taranmış ve tespit edilen yazılar bahsedilen alt başlıklarda değerlendirilmiştir. Birinci ve ikinci bölümde incelenen yazılar haricinde üçüncü bölümde yer alan listeleme araştırmacıya kolaylık sağlayacaktır. Merak ettiği şair, hikâyeci, romancı veya şiir, hikâye, roman konularında bir yazıya ulaşmak için konu ile yazar listesine bakması yeterli olacak ve bu da zamandan tasarruf sağlayacaktır.

BÖLÜM 1

1.TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE ŞİİR VE ŞAİRLER HAKKINDA YAZILAR (201-300. SAYILAR)

1.1. ŞİİR VE ŞAİRLERLE İLGİLİ KİTAP TANITIM YAZILARI

Türk Edebiyatı dergisinin 201-300. sayıları arasında şiir ve şairlerle ilgili kitap tanıtım yazılarına rastlanır. Bazen yeni çıkan bir kitabın ilanı bazen de yakın tarihli bir kitabın hatırlatılması amacıyla kaleme alınan yazılardır. Kaleme alınan bu yazılar yeni çıkan şiir kitapları ve şairlerle ilgili kitapların tanıtımını içerir. Bu yazılarda şiire bazen de şairin biyografisine değinilmiştir. Yeni çıkan kitapların yanında bir şairin vefatından sonra şiirlerinin yayımlandığı yazılar da mevcuttur. Daha çok şiir kitabı tanıtımı üzerinde durulmuştur. Bazı yazılar daha kapsamlı olmakla beraber daha az ayrıntıya yer veren tanıtım yazıları da vardır. Daha uzun yazılarda belirli bir isim yoktur. Nilgün Beyreli, İsa Kocakaplan, Hüsrev Hatemi gibi isimler belirli başlıklar altında yazarlar. Bu isimler daha kısa yazılara yer verir. Hüsrev Hatemi "Görüntüler ve Görüşler" başlıklı bölümde, Nilgün Beyreli "Bize Gelen Kitaplar", "Ayın Kitapları" ve "Kitap Dünyası" başlıklarıyla yazılarını kaleme alır. İsa Kocakaplan ise "Kitap Dünyası" ve "Ayın Kitapları" başlıklarında yazar. Bazı dönemler bu bölümlerin isimleri değişir ama işlevleri aynıdır.

Türk Edebiyatı dergisinde şiir kitapları hakkında yazılar kaleme alınmıştır. Bunlar bazen şairin yeni çıkan kitabıyla ilgili bazen yeni baskısı hakkında yazılardır. İlk defa şiir kitabı çıkaran isimlere de yer verilmiştir. Şiir kitaplarıyla ilgili değerlendirme yapılan yazılarda mevcuttur. Şiir kitabı tanıtım yazılarının bazıları içerik olarak daha geniştir. Örneğin; Zeki Gezer'in 214. sayıda "Mısralarda Gezinti" (s.46) başlıklı yazısı, Mehmet Çınarlı'nın, *Mısralarda Gezinti* isimli şiir kitabıyla ilgilidir. Eser 21 konu etrafında 192 şairin şiirlerinin bir araya getirilmesiyle oluşmuştur. Şairin Türk Dili dergisinde Kasım 1986-Ekim 1988 tarihleri arasında yayımlanan yazılarından oluşmaktadır. 192 şairin farklı konulardaki şiirlerine denk gelmek mısralarda gezinmekle mümkündür. *Türk Edebiyatı* dergisinin 214. sayısının Ağustos 1991 yılına ait yazısında Ali Fuad, Ali Akbaş'ın *Kuş Sofrası* isimli şiir kitabına yer verir. Yazının dipnotunda şiir kitabının ayı belirtilmemekle beraber 1991 yılına ait olduğu bilgisi bulunmaktadır. Ali Fuad, "Buyrun 'Kuş Sofrası'na" başlıklı yazısına Ali Akbaş'ın yeni çıkan şiir kitabı olarak başlar ve kitapla ilgili şu değerlendirmede bulunur: *"Kültür Bakanlığı yayınları arasında çıkan bu*

kitap kanaatimce çocuk şiiri görüşüne farklı ve tutarlı bir yenilik getirmiştir. Akbaş, çocuk şiirlerinin büyüklerin de severek okuyabileceği bir özellikte olması gerektiğini belirtiyor" (s.47). Ali Fuad, eserin masal estetiğinin ön planda tutularak resmedilmesini de olumlu başka bir özellik olarak görür.

Ahmet Özdemir 215. sayıda "A. Rahim Balcıoğlu'nun 'Acılı Zamanlar'ı" başlıklı yazısına, Balcıoğlu'nun benim yazacağım birkaç satıra ihtiyacı yoktur şeklinde başlar. Birinci baskısı hakkında yazı yazamadığından dolayı kitabın ikinci baskısı vesilesiyle yazıyı kaleme alır. Ahmet Özdemir, Balcıoğlu ve *Acılı Zamanlar* ile ilgili şunları söyler:

> "Balcıoğlu'na göre şair, dilinin sultanı, geleceğin soluğu olmalı. Hem korkusuz olmalı hem çift akıllı. Birini selamlara merhabalara kullanmalı, diğerini ise yeni sevdalara saklamalı. Bu öğütten sonra Acılı Zamanlar, yirmi kıtadan oluşan ve edebiyat dostlarına bir merhabalaşma, bir halleşme ile başlıyor. Daha sonra şairimiz bugünden düne, dünden bugüne her defasında sosyal hayatımızı değişik bakış açılarıyla izleyerek yolculuk ediyor. Zaman zaman gönüller sultanı Yunus'la oluyor, nefret çilesinden sevgi ören Yunus'la Allah diyor, Allah'ı söylüyor. Zaman zaman da Mevlana'nın gözüyle gerçekleri görmeye çalışıyor" (s.57).

Ahmet Özdemir, yazısının devamında Balcıoğlu'nun şiir dünyasında çocuklara da ayrıca yer vermesi üzerinde durur: *"Yaşanmamış bir çocukluğun burukluğu içerisinde izlerken bu dünyayı, uykularında çocukları melekler öper"* (s.57). Şiirinde bunun yanı sıra taşlamalara, beddualara da yer vermektedir. Karacaoğlanların, Dadaloğullarının meskeni Torosların havası Balcıoğlu'nun şiirlerinde de kendisini hissettirir.

Mehmet Zeki Akdağ'ın *Uzun Hava* isimli şiir kitabına Özcan Ünlü 217. sayıda "Mehmet Zeki Akdağ'dan 'Nazarlık' Niyetine Şiirler" başlıklı yazısında değinir. 151 şiir ve 182 sayfadan oluşan kitap hacim olarak oldukça geniştir. Bu teknik bilgilerin yanı sıra şairin işlediği konular üzerinde de durur. Hece ölçüsü ve kafiyenin iş birliği içerisinde olduğu bir eserdir. Zeki Akdağ'ın şiir diliyle ilgili Özcan Ünlü şunları söyler:

> "Bütünüyle bir şiir dili değildir, Akdağ'ın kullandığı dil…Mesela 'Bir Dağ Köyünde Türküler' isimli şiirlerinde kullandığı dil itibariyle, yergi estetiğini de yakaladığını söyleyebiliriz:
>
> "Öte parti beri parti
>
> Değirmenler döndürdüler nutukta
>
> Sabır taşı, bilir kişidir köylüm
>
> Bu yıl gene
>
> Susuz kaldı…"
>
> Evet estetik olarak yergi yakalamaya çalıştığını söyleyebiliriz ama muhteva olarak yine incelemeye almamız lazım bu mısraları… Türkiye'nin durumunu sosyo- ekonomik olarak düşünecek olursak, hiç de iç açıcı bir sonuca varamayız. Bu durum eskiden daha da kötüydü.

> Köylünün içinde bulunduğu durumu anlatabilmesi bakımından bu mısranın mısraların değeri elbette önemli" (s.45).

Özcan Ünlü, geleneksel şiir okumaktan zevk alanlar için geleneksel ögeler kullanılarak oluşturulan bu şiir kitabının okuyucu için ideal olduğunu vurgular.

Türk Edebiyatı dergisinde Gıyasettin Aytaç, İhsan Sezal'ın 1988 yılında yayınlanan *Sabır ve Gül* isimli şiir kitabını inceler. 1992 yılının haziran ayının 224. sayısında "Sabır ve Gül" başlıklı yazısı bununla ilgilidir. Kitabın üç bölüm olduğunu ve isimlerini de şu şekilde sıralar; *Ümit ve Sabır, İngiltere Günlüğü, Bir Tatlı Huzur*. Şair, şiirinde his ve duyguları kadar fikir unsurlarına da yer verir. Fakat her konuda aynı başarıyı yakalayabildiği söylenemez. Gıyasettin Ataç bölümleri farklı farklı değerlendirdikten sonra kitap hakkında şöyle bir yorum yapar:

> "İhsan Sezal, his ve hayal unsurlarını kullanmada gösterdiği ustalığı, fikir unsurlarını kullanmada gösterememiştir. Bu durum bir eksiklik olmamakla beraber, bir şairin bu unsurlara eğilmesi beklenir. Sezal'ın diğer bir hususiyeti de renklere karşı gösterdiği hassasiyettir. Tespit ettiğimiz renkleri sıralamak şöyle mümkündür: Ak, lacivert, pembe, mor ve mavi. Bunlar içerisinde en çok kullanılan renk ise mavidir. Sessiz harflerin tekrarıyla iç ahenk yakalamasını bilen şair, bunun yanında -birkaç şiiri hariç- şekle pek önem vermemiştir. Açık ve anlaşılır kelimelerin yerine, şaire has bir üslupla, daha ziyade sembolik kelimeleri kullanmayı yeğlemiştir" (s.45).

Sabır ve Gül'e toplumun hüznü ve iç bunalımları hâkimdir. Ataç'a göre, İhsan Sezal sessiz harflerin tekrarıyla iç ahengi yakalasa da şiirlerinin bazıları hariç şekle önem vermemiştir. Şiir söyleme üslubu ise semboliktir.

Ahmet Özdemir 230. sayıda "Ayhan İnal'ın 'Gönül Destanı'" başlıklı yazısında Ayhan İnal'ın *Gönül Destanı* isimli şiir kitabı hakkında yazı kaleme alır. Kitabın dört bölüm olduğunu söyleyen Özdemir, en anlamlı bulduğu bölümü şu şekilde değerlendirir:

> "Kuşkusuz kitabın en anlamlı bölümü 'Çocukların Büyüklüğü' başlığını taşıyor. 'Kalpler açık dileklere/Sevgi sarmış yeri, göğü. /Örnek olsun büyüklere/ Çocukların büyüklüğü.' dörtlüğüyle ile başlayan bu bölüm, bana göre 'Vatan Güllü Çocuklar' şiirinin 'Çözümü zorlukların/Dermanı darlıkların/Dünyada varlıkların/En güzeli çocuklar.' dörtlüğü ile bitiyor" (s.45).

Özdemir, Ayhan İnal'ın şiirlerinin, milli ve manevi duygularla zenginleştirilmiş bir dille kaleme alındığını belirtir. Yazısında kitabın kapak tasarımıyla ilgili de bilgi verir ve övülmeye değer bir sanat eseri olduğunun üzerinde durur. Dış kapak tasarımı ve bölümlerin başlıkları da Hattat Ressam Ethem Çalışkan tarafından hazırlanmıştır.

Hilmi Yavuz'un *Doğu Şiirleri* isimli kitabıyla ilgili Önder Güneş, 237. sayıda "Doğu Şiirleri Üzerine" başlıklı yazısında bazı değerlendirmelerde bulunur. Hilmi Yavuz'un Doğu'ya bakışını Önder Güneş şu ifadelerle açıklar:

> "Yavuz, doğuyu bir şiir olarak görüyor ve hatta kitabındaki son şiirinin (doğunun sonsözü) son yedi mısraında doğunun bir destan olduğunu, bizim de bilmemiz gerektiğini anlatıyor:
>
> İşte doğunun dünü, bugünü
> Yaşamış olmanın tuzu, ekmeği
> Ve yarını, acının düğünü,
> Gibi duyursun bizlere
> Açsın bir yufka gibi umudu
> Türküleri yeniden yoğursun,
> Közlesin ağıdı, melali" (s.50).

Önder Güneş, Hilmi Yavuz'un şiiri için bazen anlaşılmaz olsa da kişinin iç dünyasıyla çoşkulu bir bağlantı kurduğunu söyler. Güneş, *Doğu Şiirleri* kitabı için: *"Hilmi Yavuz, Türk şiir hayatında 'Doğu Şiirleri' adlı kitabıyla kendine has duygu ve düşünce yumağını oluşturmuş. 'Doğu Şiirleri' onun şiir sanatını, en olgun ve en özgün bir biçimde veriyor"* (s.52) ifadelerini kullanmıştır. Önder Güneş, Hilmi Yavuz'un şiirinin ses yapısının detaylı gösterilmeyeceğini söyler. Şiirinin meydan şiiri gibi inişli çıkışlı, cümlelerin kısa ve uzun yapısından ve şiirinin fonetik bakımdan sert ve haşin bir yapıya sahip olduğunu belirtir.

267. sayıda Muzaffer Uyguner "'Sözümüz Var' Üzerine" başlıklı yazısında Yahya Akengin'in *Sözümüz Var* isimli şiir kitabı hakkında yazı kaleme alır. Yahya Akengin'in şiirlerinin biçimiyle ilgili şu çıkarıma varır: *"Yahya Akengin, şiirlerinde belirli bir biçime bağlı kalmamıştır. Geleneksel bazı biçimlere bağlı görünse de genellikle serbesttir. Belirli şiir biçimleri görülmüyor şiirlerinde. Şiirlerdeki bölümler değişik değişik kafiye düzeninden yararlanılarak yazılmıştır"* (s.53). Yahya Akengin'in şiirlerinde milliliğin yanı sıra kişisel hüzün ve yalnızlık hâkimdir. Sevgi ve hüznü harmanlayarak kullandığı da olmuştur. Şiirlerinin konuları oldukça fazladır. Sözümüz var derken de söylemek istediklerinin bir kısmını şiirle söylemiştir.

Mustafa Necati Karaer'in vefatından sonra yayınlanan *Ses Mimarlarımızdan* Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları tarafından (1995) basılmıştır. *Ses Mimarlarımızdan*, Mustafa Necati Karaer'in daha önce farklı dergilerde yayımlanmış 25 şiirinin bir araya

getirilmesiyle oluşmuştur. Şiirler 25 Türk bestekârının, hayat hikâyelerinden unutulmayan mısraların eklenmesiyle sunulmuştur. Hulusi Geçgel 1996 Eylül 275. sayıda "'Ses Mimarlarımızdan' Kitabı Üzerine" başlıklı yazısını kaleme almıştır. Karaer'in amacını Hulusi Geçgel şöyle aktarır:

> "Amacım bugün de radyo ve televizyonda yer alan, bir başka söyleyişle hâlen eserleriyle yaşayan, fakat özellikle gençlerimizce pek fazla bilinmeyen eski bestecilerimizi hayat hikâyelerinden kısa çizgiler ve sözleri oldukça kolay anlaşılan bestelerinden seçilen örneklerle yeni yetişenlere hatırlatmak, tanıtmak" (s.54).

Hulusi Geçgel'in kitapla ilgili vardığı nokta şudur: *"Ses Mimarlarımızdan hem şekil hem de muhteva yönleriyle şiir geleneğimizden beslenen bir eserdir. Onu 'geçmişi ve bugünü kaynaştırabilen Türk şiiri' prensibinden hareketle meydana getirilmiş bir eser olarak değerlendirmek mümkündür"* (s.55). Karaer'in, şekil olarak 11'li hece ölçüsüyle yazarken diğer bestekârlardan aldığı beyitleri şiire aynen dahil etmiş olması ve şiirlerini neo-klasik tarzda eski ve yeniyi beraber kullanması bu sonucu doğurur.

M. Halistin Kukul, 276. sayıda "Gurub Düşünceleri" başlıklı yazısında Bahtiyar Vahapzade'nin, *Gurub Düşünceleri* isimli şiir kitabından bahseder. Azerbaycan'ın gür sesi Vahapzade yaşadığı coğrafyanın yankısını şiirlerine taşır. Eserin kapsamıyla ilgili Halistun Kukul şunları söyler:

> "Eserin sunuş yazısında Prof. Dr. Tuğrul Yazgan diyor ki: 'Bu kitap bana göre bir şiir kitabı değil, bir tahlil, bir tespit, bir tavsiye, bir muhasebe, bir reçete kitabıdır.' Bu cümlede 'bana göre' den sonra bir (sadece) kelimesi de konsaydı çok isabetli davranılmış olurdu kanaatindeyim. Çünkü bu kitap, sayılan bütün hususların bir kitabıdır; fakat elbette ki ilk önce, üstün bir estetiğe sahip şiirlerle doludur" (s.48).

Bahtiyar Vahapzade, dilini, bayrağını, dinini, vatanını her şeyin üstünde tutan bir kişiliktir. O değerlerine sıkı sıkıya bağlı bir şahsiyettir. Çileli bir ömrün estetikle beraber şiire yansıdığı bu kitap, okuyucu için farklı hisler uyandıracaktır.

Ali Erkan Kavaklı 281. sayıda "Şiirde Geleneğe Yaslanmak" başlıklı yazısında: *"Kim ne derse desin, vezin ve kafiye şiire ahenk ve musiki getiriyor. Serbest şiir, beraberinde ritimsizliği, başıbozukluğu hatta seviyesiz şiir yazma alışkanlığını getirdi"* (s.54) ifadeleriyle düşüncelerini okuyucuyla paylaşır. Yaşamsal olarak gelenekten kopulduğunu ve bunun şiire de yansıdığını söyler. Vezin ve kafiyenin hatta nazım şeklinin şiirin harmonisini oluşturduğunu belirtir. Böyle bir boşluğun yerini ise Ekrem Kaftan'ın *Beyaz Zambaklar Gölgesinde* isimli şiir kitabının doldurduğunu vurgular. Kitaptan bazı şiir örnekleri vererek gelenekle nasıl harmanladığı üzerinde durur. *Beyaz*

Zambaklar Gölgesinde'yi şöyle değerlendirir: *"Hasılı Ekrem Kaftan, gelenekten faydalanarak bugünün diliyle güzel şiirler yazılabileceğini ortaya koyuyor. Bir bakıma eskinin güzelliklerinden faydalanarak yeni ve* güzel *eserler vermeyi prensip edinen postmodern sanatçıların yapmak istediğini yapıyor"* (s.55).

Bahtiyar Vahapzade 287. sayıda "Sanat Halk İçin mi Yoksa Sanat İçin mi?" başlıklı yazıyı kaleme alır. Sanatın halk için mi sanat için mi yapılmasıyla ilgili düşüncelerini aktaran Vahapzade sanat sanat içindir fikrine sıcak bakmaz, vatana millete hizmet etmeyen düşünce sistemini kabul etmez. Bunun ışığında eline rasgele geçen Ali Fuat Azgur'un *Aruzun Meltemi İle* isimli şiir kitabını okuduğundan bahseder. Azgur'un kullandığı temalar yaşanan olaylara ses çıkardığı için Vahapzade'nin hoşuna gider. Ali Fuat Azgur'un şiir kitabıyla ilgili şunları ifade eder: *"Çünkü şair Hakk'ın ve hakikatin zaferine bütün varlığı ile inanıyor ve Ali Fuat Azgur gibi şairler, bu inançla kaleme sarılıyor. Bence şairi şair yapan, onu hak uğrunda, adalet uğrunda yazmaya teşvik eden neden de Allah'a olan inancıdır. Bu tür şiirler halka, onun talihine olan inanç örnekleridir"* (s.31). Bahtiyar Vahapzade bu inançla kaleme alınmış şiirlerin şairini tebrik eder ve çok duygulandığını söyler.

Necdet Ekici ilk şiir kitabı çıkan çiçeği burnunda şair Sema Sabuncu'nun *Yüreğimin Şehri* isimli şiir kitabını 293. sayıda "Yüreğimin Şehri ve Sema Sabuncu" başlıklı yazısında kaleme alır. Serbest nazım örneklerini veren Sabuncu'nun imaj dünyası da oldukça zengindir. Ekici'nin kitapla ilgili değerlendirmesi şöyledir:

> "'Sevgi' eksenli, 'sevda' şiirlerinin yer aldığı kitabına 'soyut' ve 'imaj zenginliği' olan böyle bir ismi tercih etmesi uygun düşmüştür. 'Yüreğimin Şehri'nde Sabuncu, gerçekten farklı bir paradigmayı ortaya koyar. Şuur altımızın farklı bir yansıması olan reel dünyadan soyut bir aleme kaçış vardır. 'Yüreğimin Şehri' bir anlamda hayali yolculukların yapıldığı 'rüya kentleri'dir" (s.55).

Necdet Ekici yazıda Sabuncu'nun ressam olduğu bilgisini verir. Hatta belki bu imaj zenginliğinin ressamlığının tesiriyle olabileceği yorumunda bulunur. Yeni bir şair olan Sema Sabuncu'nun her şiirinde kendisini aşan bir sesinin olduğunu ifade eder. Kitabı için genç şairi kutlar.

Vahap Kabahasanoğlu, Ömer Lütfi Mete'nin kendisine *Gülce* isimli şiir kitabını imzalayıp göndermesi üzerine bir yazı kaleme alır. 294. sayıda "Gül-ce" başlıklı yazısına, başlıkta da şekilsel olarak vurgulandığı gibi -ce'nin bu şekilde kullanımı, şairin

Karadeniz'in işlenmemiş estetiğiyle şiirini birleştirmesine bir gönderme olarak yorumlanabilir. Ömer Lütfi'nin şiiriyle ilgili şunları anlatır:

> "Belli ki Ömer Lütfi'nin kulaklarından 'kemen-çe'nin ritmik sesleri hiç silinmemiş. Nesirlerini inceleme fırsatı bulamadım ama şiirlerinde gördüğüm kadarıyla Karadeniz'in bu neşeli ve hareketli çocuğu şiirin ne klasik biçimine ne de klasik muhtevasına sığabilmiş. Kemençe nağmelerinin ritim ve nakaratları mısralarda zıplaya zıplaya şiirin hele dış yapısını tamamen değiştirmiş" (s.54).

Vahap Kabahasanoğlu *Gülce* için, bazı noktalarda Orhan Veli'yi, Necip Fazıl'ı, Nihal Atsız gibi isimleri çağrıştırıyor olsa da Ömer Lütfi Mete'nin de kendi sesini bulduğunu söyler.

Türk Edebiyatı dergisinin Ekim 1998 yılının 300. sayısında Ayhan İnal, "Fırat Kızıltuğ ve Mavi Karanlık" başlıklı yazısında Fırat Kızıltuğ'un doğduğu yerden, öğretmenliğinin şiirine nasıl yansıdığından ve iyi bir musikişinas oluşundan bahseder. Fırat Kızıltuğ'un *Mavi Karanlık* isimli şiir kitabı Temmuz 1998'de çıkmıştır. Şiir kitabını inceleyen Ayhan İnal eseri şöyle yorumlar:

> "Fırat Kızıltuğ, halk kaynağından yararlanmakla beraber, şiirleri kimseyi hatırlatmaz, kendine özgüdür. Hece vezniyle yazar, kafiye dokusu sağlam ve etkileyici, değişiktir. Samimiyeti, folklorik unsurlarla zenginleşen kültürü, vatan sevgisi, güzele ve güzelliklere hayranlığı, doğa tutkusu özellikleri, O'nun şiirine ayrı güzellikler, ayrı değerler katmaktadır" (s.52).

Fırat Kızıltuğ'un iyi bir musikişinas olmasının şiirine yansımasını da şöyle değerlendirir*: "Mavi Karanlık, sizi çeşitli şiir iklimlerine götürecek, duymaya hasret kaldığımız sıcak kelimelerle buluşturacak ve özellikle Ahmet Kabaklı hocamızın da vukufla belirttiği gibi, şiirler musikinin iç içeliğini tekrar gösterecek"* (s.53).

Türk Edebiyatı dergisinde kapsamlı yazılar içinde bazı şairler hakkında çıkan kitaplara da yer verilmiştir. Şairlerin bilinmeyen yönleriyle ilgili bilgilere rastlanır. Yahut şairlerle ilgili yapılan çalışmaları görmek söz konusudur. Örneğin; Unesco 1991 yılını Yunus Emre Sevgi Yılı olarak kutlamıştır. Yunus Emre'yi tanıtma amacıyla Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Derneği tarafından bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Sevgi Yılı, düşüncesi dikkate alınarak oluşturulan makaleler kitap haline getirilmiştir. Umay Günay ve Abdurrahman Güzel tarafından hazırlanan kitapta toplam 20 makale vardır. Makaleler Türkçe-İngilizce olarak kaleme alınmıştır, İngilizce çeviri Fırat Asya'ya aittir. M. Öcal Oğuz 217. sayıda "Kitap Dünyası" bölümünde "Yunus Emre

Hakkında Değişik Bir Kitap" başlıklı yazısında bu kitaba değinir. Öcal Oğuz kitap için şunları söyler:

> "Kitabın asıl dikkat çeken taraflarından birisi, yayınlandıkları dönemlerde büyük ilgi görmüş bu makalelerin İngilizce tercümesinin olmasıdır. Makaleler içlerinde örnek verilen şiirlerle birlikte olduğu gibi İngilizce'ye çevrilmiş. Binlerce yıllık geçmişi bulunan kültürümüzün bize kazandırdığı terimleri, duygu inceliklerimizi dile getiren mısraları, başka dile aktarmanın zorluğunu takdir etmemek mümkün değildir. Fırat Asya'nın uzun ve titiz bir çalışmanın sonunda, bu zoru başardığını görmekten büyük mutluluk duyduğumuzu ifade etmeliyiz" (s.42).

Öcal Oğuz, yazısının devamında eksik bulduğu noktalara değinir fakat tüm bunlara rağmen böyle bir çalışmanın Yunus Emre'yi tanıtmak için faydalı olacağını söyler. Kitap içeriğinde kimlerin makalelerine yer verildiğini de belirtir. Yazısını şu sözlerle bitirir: *"Üç- beş mısraı slogan haline getirilerek, yetiştirdiği kültür atmosferi, Türk kültürü içerisindeki yeri göz ardı edilen Yunus Emre'yi yeniden ve gerçek değeriyle tanımak istiyorsanız bu kitabı okuyunuz"* (s.43).

238. sayıda Hüseyin Kaya "Âşıklık Geleneği ve Günümüzde Halk Şairleri-Güldeste" başlıklı yazısında Feyzi Halıcı'nın *Âşıklık Geleneği ve Halk Şairleri- Güldeste* isimli kitabını inceler. Âşıklık geleneğinin devamı için güzel bir kaynak olmuştur. Hüseyin Kaya kitabın içeriğiyle ilgili şu bilgileri sunar:

> "İlk 30 sayfalık bölüm Feyzi Halıcı'nın sunuş yazısına müteakip Halk Şiiri ve Âşık Edebiyatı üzerine notlarla devam ediyor. Tarih içinde halk şiiri ve âşık edebiyatı. Şiirimizle ilgili ilk bulgular. Âşık ve ozan kelimelerinin kökeni. Ozanlık geleneğinden son şairlere geçiş. Halk şiirimizin yapısı. Halk şiirinde kafiye. Halk şiirinin türleri. Halk edebiyatında muamma" (s.55).

Kitapta sonuç bölümünden sonra üç ana başlık yer alır. Birinci bölümde 20. yüzyıl âşıklarının hayatlarına kısaca değinir ve şiirlerinden örnekler verir. İkinci bölümde âşıkların atışmalarına ve dudak değmez örneklerine yer verilmiştir. Murat Çobanoğlu ve Şeref Taşlıova'nın atışmalarından örnekler vardır. Üçüncü bölümde ise halk şiiri ve âşıklık geleneğiyle ilgili çeşitli gazete ve dergilerde çıkan yayınlara yer vermiştir.

Bilge Ercilasun'un *Orhan Veli Kanık* isimli kitabını Mehmet Özdemir, 267. sayıda "Orhan Veli Kanık Üzerine Bir Kitap" başlıklı yazısında tanıtır. Eserde Orhan Veli'nin hayatından, eserlerinden, edebi şahsiyetinden, çok bilinmeyen bir özelliği olan tercümelerinden bahsedilir. Orhan Veli hakkında edebiyatçıların ne düşündüğüyle ilgili bilgiler kitabın, "Hakkında Yazılanlardan Seçmeler" isimli bölümünde mevcuttur. Eserde aktarılan şu bilgiler daha önce bilinmeyen hususlardır. Özdemir eserle ilgili şunları ifade eder:

> "'Mizacı ve Diğer Özellikleri' başlığı altında kardeşi Adnan Veli'nin onun hakkında anlattıklarına yer verilmiştir. Dokuz yaşında kızamık, on yedi yaşında kızıl hastalıklarına yakalandığını, on üç yaşında hizmetçileri Fatma'yı tabancayla şaka yaparken ağır yaraladığını, yirmi üç yaşında Melih Cevdet'le birlikte otomobil kazası geçirip ağır yaralandığını hep bu anlatılanlardan öğreniyoruz" (s.51).

Özdemir kitapta asıl bahsetmek istediğim bölüm diyerek "Hakkında Yazılanlardan Seçmeler" bölümü üzerinde de durur. Bu bölüm diğer edebiyatçıların Orhan Veli'yle ilgili duygu ve düşüncelerini içerir. Mehmet Özdemir, Orhan Veli'nin şiirlerinin defalarca yayımlanmış olmasına rağmen hayatı ve sanatı üzerinde bugüne kadar sadece Asım Bezirci ve Muzaffer Uyguner'in durduğunu belirtir. O yüzden Bilge Ercilasun'un bu eseri daha kapsamlı olduğu için şairin hayatı hakkında büyük bir eksikliği tamamlayacaktır.

Mehtap Bayam 276. sayıda "Asaf Halet Çelebi" başlıklı yazısında Mustafa Miyasoğlu'nun hazırladığı *Asaf Halet Çelebi* isimli kitaptan bahseder. Bundan önce Asaf Halet'le ilgili müstakil bir kitap çalışması olmamıştır. Kitapta Asaf Halet'in portresi, şiiri, mistisizmi, gazel ve nesirleri konu edinilir. Asaf Halet Çelebi ile ilgili diğer edebiyatçıların düşüncelerine de yer verilmiştir. Mustafa Miyasoğlu'nun kendi kitabı hakkında kullandığı ifadeleri Mehtap Bayam aktarır: *"Kısa bir inceleme ile sunduğumuz bu kitaptaki yazı ve şiirlerin Asaf Halet' bütün yönleriyle tanıttığı inancındayız. Amacı tanıtmak olduğu için de incelemeden çok derleme hüviyeti ağır basmaktadır"* (s.41). Hakkında o zaman diliminde çok az şey bilinen şair için böyle bir çalışmanın yapılmış olması oldukça önemli bir yere sahiptir.

Türk Edebiyatında gelenekten beslenmek çoğu konuda olduğu gibi şiirde de söz konusudur. Divan şiirinden yararlanmak gerekir mi, yok mu sayılmalıdır yahut ne kadar beslenilmelidir gibi tartışmalar her dönem varlığını korumuştur. Filiz Kılıç, 1996 yılının Kasım 277. sayısında "Gelenekten Geleceğe" başlıklı yazısında bu konuyla ilgili şairlerin konu edinildiği bir çalışmadan bahseder. Muhsin Macit'in *Gelenekten Geleceğe* isimli çalışması Akçağ yayınlarından çıkar ve Nisan 1996 yılında okuyucuyla buluşur. Muhsin Macit, 143 sayfadan oluşan eserle ilgili ön sözde eserin gayesi ve muhtevası hakkında bilgi verir. Bu bilgileri Filiz Kılıç aktarır:

> "…biz geleneğe bilinçli olarak yönelen kimi şairlerin eserlerini incelemeyi mevcut polemikleri devam ettirmekten daha makbul ve muteber görüyoruz. Geleneğin bize dönük yüzüne/yüzlerine farklı açılardan ayna tutan sekiz şairin -Sezai Karakoç, Ebubekir Eroğlu, Hilmi Yavuz, Ali Günvar, Hüsrev Hatemi, Beşir Ayvazoğlu, Attila İlhan, Abdullah Öztemiz Hacıtahiroğlu- görüşleri bakış açımızın belirlenmesinde etkili oldu" (s.41).

Muhsin Macit'in kitabında şairlerin bu konuya yaklaşımlarının nasıl olduğunu her şairin hangi açıdan bunu yakalamış olduğunun bilgisini ve şiirlerinden örneklerin de yer aldığını belirten Kılıç şu ifadeleri kullanır: *"Araştırmacı sadece konu başlıklarında değil, şairlerin görüşlerini ve şiirlerini değerlendirirken de söz konusu şairin şiirlerinden örnek vermiştir. Bu da söylenenlerin somutlaştırılarak okuyucunun konuya vakıf olmasını kolaylaştırmaktadır"* (s.43).

Türk Edebiyatı dergisinde şiirlerle ilgili yazılara da rastlanır. Ahmet Kabaklı, *Türk Edebiyatı* dergisinin 1991 Ağustos 214. sayısında "Göygöl" başlıklı yazısında Ali Akbaş'ın Göygöl isimli şiiri üzerinde durur. Göygöl şiiri 1990 yılının en güzel verimli şiiri seçilmiştir. Yazarlar Birliği'nin Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı'na eklenmiştir. Kabaklı yazısında Göygöl'ün bulunduğu coğrafya hakkında bilgi verir. Ali Akbaş'ın şiirinde milli duygular ve vatan sevgisi hâkimdir. Ahmet Kabaklı, Ali Akbaş'ın milliyetçiliğini şöyle ifade eder:

> "Akbaş'ın bu şiiri Azerbaycan edebiyatının Stalin komünizmine verdiği sanat şehitlerinin en büyüğü olan 'şair Ahmet Cevat'ın aziz hatırasına' ithaf etmesi de ayrı bir incelikle beraber milliyetçi bakış tarzını da ortaya koymaktadır. Şiirin bütününe sindirilmiş bu milli duyuş şiirin sonunda bir özleyiş halinde açığa vurulacaktır" (s.5).

Ahmet Kabaklı *Göygöl* şiirinden örnek vererek, Ali Akbaş'ın diğer şiirlerini de kapsayan şu ifade biçimine dikkat çeker: *"Burada Ali Akbaş'ın bütün şiirleri için dikkat edilecek nokta, milli duygu ve isteklerin yüksek sesle, iddia ve heyecanla verilmeyip daha ziyade mecazlar aralığından ve sır verir gibi yumuşak söylenmesidir"* (s.6).

Ali Akbaş'ın şiirinde faydalandığı konular üzerinde de duran Ahmet Kabaklı onun şiirinin kaynakları için şu ifadeleri kullanır:

> "Ali Akbaş, yalnız Türk Edebiyatından, Türk efsanelerinden değil, İslam bakışından, Hüsrev'le Şirin gibi Türk- İran ortak malı aşk destanlarından faydalanmıyor, Batı- Yunan mitolojisinden periler 'Nymfa'lar da onun bakışını etkilemiştir. O bakışla, Dede Korkut'un, Tepegöz hikâyesinde belli belirsiz anlatılan bir peri kızıyla çobanın sevişmesi imasını da bir hikâye mitosu haline getirerek, şiirine yerleştirmiştir. Şiirde otuzdan kırka kadar mısralar şairin icadı, bir güzel efsaneyi hikâye ediyor" (s.8).

Ahmet Kabaklı, Ali Akbaş'ın şiir diliyle ilgili de şunları ekler:

> "Akbaş'ın diğer şiirleri gibi Göygöl'ün dili de Karacaoğlan'ınki ile pek az ek yeri bırakan bir âşık şiiri zevki veriyor. Karacaoğlan kadar sıcak, Yunus kadar az kelimeli, öz-deyişli olmak cehdini gösteriyor. Yer yer sanki kalıp halinde halk şiiri mısralarını tekrarladığı veya o hissi bile verdiği bile oluyor" (s.8).

19 Ocak 1990 yılında Kızıl Ordu'nun Bakü'ye girmesi Azerbaycan'ın bağımsızlığını sıkıntıya düşüren durumlardan birisidir. Azerilerin büyük bir mücadele göstermesinin ilhamıyla Ergeç Uçkun *Atlanın* isimli şiirini kaleme almıştır. Orhan Söylemez 252. sayıda "Azerilere Yardıma Çağıran Şiir" başlıklı yazısında bu şiir hakkında yazı kaleme alır. Savaş döneminde kaleme alınan şiirle ilgili Orhan Söylemez şu bilgileri paylaşır:

> "Şair Uçkun, hadiselerin vuku bulmasının hemen ardından Amerika Birleşik Devletleri New Jersey eyaleti, Paterson şehrindeki Karaçay Türklerini bir araya toplamış, onları Azeri Türklerine mücadelelerinde yardıma çağırmıştır. İlk olarak bu toplantıda okuduğu bu şiirini, daha sonraki tarihlerde yine Abd'nin New York eyaleti, Brooklyn şehrindeki Türkistanlılar Cemiyeti'nde düzenlenen Nevai Gecesi'nde de okuyan şair, şiirin bir nüshasını da Taşkent'e göndermiştir" (s.48).

İlhan Geçer, 220. sayıda "Türk Edebiyatı Tarihi IV." başlıklı yazısında Ahmet Kabaklı'nın *Türk Edebiyatı Tarihi* kitabının IV. cildini Türk şiirine ayırması sebebiyle bu yazıyı kaleme alır. Eseri inceleyen İlhan Geçer şunları söyler:

> "Bizdeki sol kesimin değişmez bir tutumu ve taktiği vardır. Onlar her zaman yayımladıkları eleştiri, edebiyat tarihi ve antolojilerde, hep ve yalnız kendi saflarında olan sanatçılardan söz eder, onlara yer verir, onlardan olmayanlara karşı daima kör ve sağır kalırlar. Oysa Ahmet Kabaklı, kitabında, solcu, hatta aşırı solcu birçok şaire de yer vererek bir tarafsızlık ve edebiyat tarihçiliği örneği vermiştir" (s.60).

Ahmet Kabaklı, eserinde sıralamayı Cumhuriyet döneminde görülen akımlar ve ideolojileri konu edinerek, Cumhuriyet Türkiye'sinde ortaya çıktıkları tarihe göre sıralamıştır. Eserde 1930'lardan günümüze kadar uzanan şiirler her türlü incelenmiştir. 800 sayfadan oluşan eser dönemler halinde işlenmiştir. İlhan Geçer, *Türk Edebiyatı Tarihi IV* isimli kitabın bölümlerine yazısında değinir. Eserin bölümleri şu şekildedir; 1940 Şiiri ve Garipçiler, Garip Şiirine Ek, Yeni Gelenekçiler, Aruza Devam Edenler, İkinci Yeni, 1980 Sonrası, Yeni İslamcı Akım, Yirminci Yüzyıl Halk Şairleri, Azeri Şiiri ve Bazı Özellikler. Bölümlerde Ahmet Kabaklı bazen şairlere bazen şiirlere bazen de her ikisine de ağırlık vermiştir.

Türk Edebiyatı dergisinde şiir ve şairler hakkındaki tanıtım yazılarının daha kapsamlı olanlarının yanı sıra daha az detay içeren tanıtım yazıları da kaleme alınmıştır. Bu yazılar Kitap Dünyası, Ayın Kitapları, Bize Gelen Kitaplar, Görüntüler ve Görüşler isimli başlıklar altında okuyucu ile paylaşılır. Bu bölümlerde tanıtılan kitaplar kısa tutularak birkaç eser bir arada verilmiş olur. Örneğin; İsa Kocakaplan 219. sayıda "Kitap Dünyası" (ss.56-58.) başlıklı yazısında; Ahmet Kabaklı'nın *Türk Edebiyatı 4. Cild,*

Bahaettin Karakoç'un *Uzaklara Türkü,* Ali Budak'ın *Ömrümüz İki Geceli Yürüyüş* isimli kitaplarını tanıtır. Bunlar sadece şiirle ilgili tanıtım yazılarıdır. Yazının içeriğinde başka tür kitapların tanıtımı da söz konusudur. 1992 Ocak ayına ait yazıda belirtilene göre Bahaettin Karakoç'un son şiirlerinin Kültür Bakanlığı Yayınları tarafından *Uzaklara Türkü* olarak çıktığının bilgisi verilmektedir. Ali Budak'ın ilk şiir kitabının ise *Ömrümüz İki Geceli Yürüyüş* ismiyle çıktığını söyler. İsa Kocakaplan Temmuz 1993, 237. sayısında "Kitap Dünyası" başlıklı yazısında Bahaettin Karakoç'un son şiir kitabı *Güneşe Uçmak İstiyorum'*un Ecdad Yayınları tarafından yayımlandığını ifade eder. Yine aynı bölümde Hüsrev Hatemi'nin *Bütün Şiirleri* isimli kitabının daha önceki şiirlerinin bir kitapta toplanarak Dergâh Yayınlarından çıktığını söyler. İsa Kocakaplan Hüsrev Hatemi'nin şiir kitabıyla ilgili şu yorumda bulunur:

> "Hüsrev Hatemi, Cemal Süreya'nın deyişi ile 'bir gönderme ustası'. Onun şiirlerinde gerek bizim kültürümüzün derinliklerine gerek geçirdiğimiz kültür buhranlarına gerekse Batı kültürüne ait pek çok gönderme ile karşılaşabilirsiniz. Geniş bir kültür perspektifi var Hatemi'nin. Bu sebeple onun şiirlerini okurken bazı açıklamaları da okumak, bilmek zorunda hissederiz kendimizi. Kitabın sonunda bulunan açıklamalar bizim şiirleri layıkıyla anlamamızı sağladıktan sonra haddeden geçmiş bir kültür birikimine sahip olmamızı da kolaylaştırıyor. Bunları söylerken Hatemi'nin şiirlerinin birtakım bilgilerle yüklü manzumeler olduklarını söylemek istemiyoruz. Hatemi engin kültürü ile araştırıcı kişiliği, ince bir mizah ve şairane duyarlılıkla birleştirip okuyucuya gerçek şiir örnekleri halinde sunan sanatkarlarımızdan" (s.44).

İsa Kocakaplan, Mustafa Miyasoğlu tarafından kaleme alınan *Necip Fazıl Kısakürek* isimli kitabın üçüncü baskısının Adım Yayınları tarafından yapıldığını belirtir. Eserle ilgili İsa Kocakaplan şu ifadeleri kullanır: *"Üstadın şahsiyeti, eseri ve tesir çevresinin incelendiği kitaba Canım İstanbul şiirinin tahlili ve eserlerinin tam bir listesi de eklenmiş"* (s.45).

Nilgün Beyreli, "Ayın Kitapları", "Bize Gelen Kitaplar" ve "Kitap Dünyası" isimli bölümlerde yeni çıkan kitaplardan bahsetmektedir. Derinlemesine bir tanıtım söz konusu değildir. Tek bir sayfada birden fazla kitap tanıtımı yapmaktadır. Örneğin; Temmuz 1991, 213. sayısında "Ayın Kitapları" (s.64) bölümünde Ahmet Cevat'ın *Çırpınırdı Karadeniz-Şiirler*, Saim Urungu Maraş'ın *Kutlu Sevda*, Nedim Uçar'ın *Yağmurla Geliyorum*, Zafer Kemal'in *Sevgi Anahtarı* ve Yunus Çetkin'in ilk şiir kitabı olan *Gökkuşağı'*nın tanıtımı verilmektedir. Nedim Uçar, kırk yılın birikimini *Yağmurla Geliyorum* isimli şiir kitabında toplamıştır ve 1991 yılında yayımlanmıştır.

"Kitap Dünyası" (s.50.) bölümünde Nilgün Beyreli Ağustos 1991, 214. sayıda; İbrahim Eryiğit'in *Kayıtsız Sevdalar'ını* (1991), Muhsin İlyas Subaşı'nın *Bir Sır Gibi* (1991), Osman Arı'nın *Toprakça* (1991) ve Mehmet Ali Oğan'ın *Yüzeyde Derinlik* isimli şiir kitapları hakkında yazı kaleme alır. Mehmet Ali Oğan'ın ilk şiir kitabı olduğu belirtilirken Osman Arı için yeni şiir kitabı olduğu vurgusu yapılmaktadır.

Hüsrev Hatemi'nin de "Görüntüler ve Görüşler" kısmında bahsettiği kitap tanıtım yazıları vardır lakin onlar içerik olarak biraz daha farklıdır. Hüsrev Hatemi bazen kitabı doğrudan tanıtırken bazen bir kültür ögesi olarak bahseder. Hüsrev Hatemi sadece kitap tanıtımı üzerinde değil bazen bir kelimeyle, ifadeyle, değerle ilgili yazılar yazmaktadır. Hatemi'nin yazıları biraz daha kültür içeriklidir. O yüzden diğer kitap tanıtımlarından biraz farklılık göstermektedir. Örneğin; 246. sayıda "Görüntüler ve Görüşler" bölümünde Mustafa İsen'in *Türk Edebiyatında Mersiye* isimli kitabının Akçağ Yayınları tarafından yayınlandığını belirtir. Yazısının devamında da ağıt konusuna daha güncel ve kültürel yönden bakar:

> "Bu arada yine modern bir hastalığımızdan bahsedelim. Yabancı edebiyatlarda bir ağıt okuma örneği görünce 'ne otantik sahne' diye hayran olan bazı muasır zevat, mesela Fatih Sultan Mehmet'in oğlunun ölüm haberi ulaştığında, yerde yuvarlanarak ağladığını yazarak 'ne ilkel davranış' yorumunu yapmaktadırlar. Son yıllarda çift standartlı ve zikzaklı kişileri o kadar çok sayıda gördük ki alıştık ve ruhumuz nasırlandı. 10-15 yıl önce 'İşte Yunanistan'dan bilinçsiz bir savurganlık örneği' gibi alt yazılarla basında yer alan tabak kırma sahneleri, şimdi aferinli ve gıpta hisleri ile dolu alt yazılarla sunuluyor. Milli şuura ve aydınlarımızın haline de bir ağıt yakmak gerekiyor. Muasır zevat, cenazede okunan dualar yerine alkışlamayı koyduğuna göre ağıt yerine de belki 'ölüme yuh' diye yuhalamayı ikame etmişlerdir" (s.42).

Türk Edebiyatı dergisinde şiir ve şairlerle ilgili kitap tanıtım yazılarında şiir kitabı tanıtımları ön plandadır. Şairlerle ilgili kitap tanıtımı ve şiirlerin tanıtımına daha az rastlanır. Yeni çıkan kitaplar hakkında en kısa bilgiye ve yayımlandığı zamana en hızlı şekilde yer verilen yazılar Kitap Dünyası, Ayın Kitapları, Bize Gelen Kitaplar, isimli bölümlerdedir. Bu bölümlerde İsa Kocakaplan, Nilgün Beyreli ismi görülürken, Görüntüler ve Görüşler kısmında Hüsrev Hatemi ismiyle karşılaşılır. Daha uzun olarak kaleme alınan yazılardaki isimler değişkenlik göstermektedir, bir isim bu yazılar üzerinde sabit değildir. Tanıtım yazılarını kaleme alan isimler şunlardır; Zeki Gezer, Ali Fuad, Ahmet Özdemir, Mehmet Zeki Akdağ, Gıyasettin Aytaç, Önder Güneş, Muzaffer Uyguner, Hulusi Geçgel, M. Halistin Kukul, Ali Erkan Kavaklı, Bahtiyar Vahapzade, Necdet Ekici, Vahap Kabahasanoğlu, Ayhan İnal, M. Öcal Oğuz, Hüseyin Kaya, Bilge Ercilasun, Mehtap Bayam, Filiz Kılıç, Ahmet Kabaklı, Orhan Söylemez, İlhan Geçer,

Nilgün Beyreli, İsa Kocakaplan, Hüsrev Hatemi. Tanıtım yazılarını kaleme alan isimlere bakıldığında içerisinde şair, yazar, eleştirmen, araştırmacı yönleriyle öne çıkan isimler görülür. Bu da yazıların ele alınış biçiminde çeşitlilik meydana getirir. Kimi yazılar daha sanatsal hüviyete sahipken kimi yazılarda eserlerin teknik yönünün öne çıktığı görülür.

Şiir kitaplarının daha kapsamlı ve daha kısa yazılar olmak üzere iki şekilde tanıtımı gerçekleştirilir. Örneğin; Ahmet Özdemir, 215. sayıda A. Rahim Balcıoğlu'nun *Acılı Zamanlar* isimli şiir kitabıyla ilgili kapsamlı bir tanıtım yazısı kaleme almıştır. Eserle ilgili düşüncelerini belirten Özdemir, kitabın içeriğiyle ilgili de bilgi verir. Kapsamlı tanıtım yazılarında sadece kitaptan değil aynı zamanda şairin sanatıyla ilgili bilgilerle karşılaşmakta mümkündür. 237. sayıda Önder Güneş'in Hilmi Yavuz'un *Doğu Şiirleri* kitabıyla ilgili tanıtım yazısı buna örnektir. Şairin şiir kitabıyla ilgili biçimsel bilgiler veren Güneş, şairin doğuyla ilgili düşüncelerine ve şiirinin kaynağıyla ilgili bilgiler paylaşmaktadır.

Şiir kitaplarının tanıtımında sadece yaşayan kişilerin eserlerine yer verilmemiştir. Bir şairin vefatından sonra basılmış kitapların tanıtımı da vardır. Mustafa Necati Karaer'in vefatından sonra 1995 yılında basılmış olan *Ses Mimarlarımızdan* isimli eserine 1996 yılında 275. sayıda Hulusi Geçgel yer verir. Şairin şiirleriyle ilgili şekil özellikleri ve şiirinin tarzından bahsedilir.

Şiir kitabı tanıtım yazılarında tecrübeli şairlerin yanında ilk şiir kitabı çıkmış şairin eserleri de paylaşılır. Örneğin; Necdet Ekici 293. sayıda Sema Sabuncu'nun ilk şiir kitabı *Yüreğimin Şehri*'yle ilgili bir yazı yazarken, İsa Kocakaplan Bahaettin Karakoç'un son şiir kitabı olarak verilen *Güneşe Uçmak İstiyorum* hakkında 237. sayıda tanıtım yazısı yazar.

Bazı kitapların yayımlanma yılı belirtilmekle beraber bazılarında belirtilmemiştir. *Türk Edebiyatı* dergisinde aynı yıl içerisinde çıkan kitapların tanıtımı yapılırken daha önceki yıllarda çıkan kitapların tanıtımı da söz konusudur. Hakkında yazı yazılan kitabın bazen yayımlandığı tarihten çok kısa süre sonra değerlendirildiği görülür. Örneğin; Fırat Kızıltuğ'un *Mavi Karanlık* isimli şiir kitabı Temmuz 1998 yılında yayımlanmış, 300. sayıda Ekim 1998'de Ayhan İnal tarafından kaleme alınan bir yazıyla okuyucu ile paylaşılmıştır. Muhsin Macit'in Nisan 1996 yılında çıkan *Gelenekten Geleceğe* isimli şairler hakkındaki araştırma kitabı 277. sayıda Kasım 1996 yılında Filiz Kılıç tarafından

incelenmiş ve hakkında yazı kaleme alınmıştır. Görüldüğü gibi kitapların yayımlanmasından üç ay sekiz ay gibi kısa süre sonra haklarında tanıtım yazıları kaleme alınır. Bunun yanı sıra üzerinden uzun zaman geçmiş olan kitapların tanıtımı da söz konusudur. Örneğin; Gıyasettin Aytaç, İhsan Sezal'ın 1988 yılında yayımlanan *Sabır ve Gül* isimli şiir kitabıyla ilgili dört yıl sonra 1992 yılında 224. sayıda bir tanıtım yazısı kaleme alır.

Şairler hakkında yazılan kitaplar ise okuyucuya şairin bilinmeyen yönlerini sunar. Şairlerle ilgili çalışılan kitaplara bakıldığında alanlarındaki eksikliklere cevap verdiği görülür. Örneğin; Asaf Halet Çelebi ile ilgili daha önce hiç böyle bir çalışma olmadığını belirten Mehtap Bayam 276. sayıda Mustafa Miyasoğlu'nun *Asaf Halet Çelebi* isimli kitabı hakkında yazı kaleme alır.

Derginin ilgili sayılarında hakkında tanıtım yazısı yazılan şiir kitapları şunlardır; *Mısralarda Gezinti* (Mehmet Çınarlı), *Kuş Sofrası* (Ali Akbaş), *Acılı Zamanlar* (A. Rahim Balcıoğlu), *Uzun Hava* (Mehmet Zeki Akdağ), *Sabır ve Gül* (İhsan Sezal), *Gönül Destanı* (Ayhan İnal), *Doğu Şiirleri* (Hilmi Yavuz), *Sözümüz Var* (Yahya Akengin), *Ses Mimarlarımızdan* (Mustafa Necati Karaer), *Gurub Düşünceleri* (Bahtiyar Vahapzade), *Beyaz Zambaklar Ülkesinde* (Ekrem Kaftan), *Aruzun Meltemi İle* (Ali Fuat Azgur), *Yüreğimin Şehri* (Sema Sabuncu), *Gülce* (Ömer Lütfi Mete), *Mavi Karanlık* (Fırat Kızıltuğ).

Şairler hakkında yazılmış olan kitap tanıtım yazılarında isimleri geçen eserler ise şöyledir; *Yunus Emre Hakkında Değişik Bir Kitap* (Yay. haz. Umay Günay ve Abdurrahman Güzel), *Âşıklık Geleneği ve Halk Şairleri-Güldeste* (Feyzi Halıcı), *Orhan Veli Kanık* (Bilge Ercilasun), *Asaf Halet Çelebi* (Mustafa Miyasoğlu).

1.2. ŞAİRLER HAKKINDA YAZILAR

Türk Edebiyatı dergisinin 201-300. sayılarına bakıldığında farklı zaman dilimlerinde yaşamış ve farklı şiir anlayışına sahip şairler hakkında yazılarla karşılaşılır. Modern şiirden halk şiirine, halk şiirinden klasik şiire kadar uzanan örnekler karşımıza çıkar. Böylelikle derginin şairlerle ilgili geniş bir yelpazeye yer verdiği anlaşılır. *Türk Edebiyatı* dergisi diğer Türk devletlerinin bulunduğu coğrafyalardan, zaman zaman başka edebiyatlardan isimlere de yer vermiştir.

Türk Edebiyatı dergisinin ele alınan sayılarında; Mevlana'dan Yunus Emre'ye, Yahya Kemal Beyatlı'dan Necip Fazıl Kısakürek'e, Mehmet Âkif Ersoy'dan Kaygusuz Abdal'a, Hüsrev Hatemi'den Orhan Şaik Gökyay'a, Muallim Naci'den Nâbi'ye, Fuzuli'den Feyzi Halıcı'ya, Cahit Sıtkı Tarancı'dan Mustafa Necati Karaer'e kadar birçok farklı isim hakkında yazıya yer verilir.

Türk Edebiyatı dergisi, şairleri farklı yönlerden ele alır. Şairler hakkındaki yazılara bakıldığında kiminin hayatıyla ilgili ayrıntılar, bazılarının sanatıyla ilgili bilgiler mevcuttur. Şairler hakkında yer verilen sohbetlerde içerik olarak zenginlik gösterir. Hatıra, hikâye, mektup gibi yazı türleri de metinlerde rastlanan ayrıntılardandır. *Türk Edebiyatı*'nda divan şairleri, halk şairleri ve modern dönem Türk şairleri hakkında yazılar görülür. Bu yazılardan bazıları şöyledir:

Türk Edebiyatı dergisi klasik şairlerden önemli bazı isimlere kapı aralar. Fuzuli, Nâbi, Bâki, Necati, Nef'i, Nevai, Koca Ragıp Paşa gibi isimlere dergide rastlanır. Fuzuli ile ilgili Ahmet Kabaklı, Kâşif Yılmaz, Muhterem Yüceyılmaz gibi isimler çeşitli yazılar kaleme alırlar. Yazılar farklı sebeplerle kaleme alınmıştır. Örneğin; 253. sayıda Ahmet Kabaklı, Fuzuli'nin 500. Ölüm yıl dönümü sebebiyle "Fuzuli'de Uyanmak" yazısında onun hâlâ yaşayan dilinden, yaşadığı topraklardan, adına düzenlenecek törenden, eserlerinden bahseder. Fuzuli'nin Türkçesini şu şekilde değerlendirir: *"Fuzuli'nin zengin 'sözcük'lü Türkçesinde, dilimizin bütün incelikleri, kelime oyunları terim ve tabirleri inanılmayacak ölçülerde ustaca kullanılmıştır. Bunun için o müstesna şairi, yalnız şiirimizin değil dilimizin de bir 'mektebi' saymak icab eder"* (s.3). Kâşif Yılmaz ise Fuzuli'nin şiirlerindeki aşkı konu edinir. 258. sayıda "Fuzuli'de Aşk" isimli yazısında onun aşkı her defasında ayrı bir anlatımla, ayrı bir güzellikle işlediğini ve beş yüzyıl sonra da kendisini okuttuğunu söyler. Yılmaz şu şekilde açıklar: *"Bir aşk şairi olan Fuzuli'nin şiirlerinde işlenen konu hep aşktır. Diğer konular hep yardımcı konulardır"* (s.54). Kâşif Yılmaz Fuzuli'nin şiirlerinden örnekler vererek "işlenen aşkın beşerî mi ilahi mi, hakiki mi yoksa mecaz mı olduğu?" gibi sorulara yanıt arar. Kâşif Yılmaz, Fuzuli'nin söylemiyle ilgili şunları ifade eder:

> "Şairin çöllerde, engin aşkının şiddetli fırtınalariyle sarsılarak, kuvvetlenen ruhu, bazan onu hudutsuz medlerde, bazan ölçüsüz cezirlerde dolaştırır. İlahi aşkını sanatının içinde eriterek, şiirinin derinliklerinde gizlediği, mutasavvıfâne söyleyişlere kavuşturur. Böylece büyük şairimiz Fuzuli, İlahi aşk düşüncelerini ortaya koyduğu eserleriyle, mana ülkelerini de fetheder" (s.55).

Kâşif Yılmaz, Fuzuli'nin şiirinin kaynağının beşerî mi ilahi olduğuyla ilgili şu sonuca varır:

> "Fuzuli'nin aşkı, kaynak ve biçim itibariyle İlahi aşktan başka bir şey değil iken, eserlerindeki, daha çok Divanında ve Leyla vü Mecnun Mesnevisindeki gazelleri, ayrılığın, İlahi aşk duygusunun, acı, ıstırap ve elemlerin terennümü iken çağımızda onun bu aşkını beşerî ve maddi aşk şeklinde yorumlayarak, şairi yanlış bir yere oturtmak veya şiirlerine yanlış bir adres vermek isteyenler vardır ki, bu da kelimenin en hafif anlamıyla şaire karşı yapılmış bir haksızlıktır" (s.55).

İskender Pala, dergide Nef'i ile ilgili bir yazı dizisi kaleme alır. 236- 240. sayılarda "Ecel Mihriban Olur" ismiyle yayımlanır. Nefi'nin kaside ustası oluşundan bahseder fakat onun asıl hünerinin mübalağa ustası olmasıdır ifadeleri dikkat çeker. Bundan dolayı kasidelerin şerhi gazellere kıyasla daha zor olmaktadır. İskender Pala bu yazı dizisinde Nefi'nin bir kasidesinin şerhini yapmaktadır. Onun sanatıyla ilgili 236. sayıda "Ecel Mihriban Olur" yazısında İskender Pala şu ifadeleri kullanır:

> "Nef'i (1582-1635) kendi çağından taşarak Türk edebiyatının bütün zamanları içindeki en büyük kaside-gu (kaside söyleyen; kaside şairi) sıfatını bihakkın üzerinde taşıyan mısra sihirbazıdır. Ona 'Tuti-i muziceguyem' dedirten mağrur edası, överken de söverken de mısralarını nev'i şahsına münhasır nükteler, sanatlar, hayaller ve ilhamlarla donatır. Ancak onun gerçek özelliği mübalağa ustası oluşudur" (s.39).

İskender Pala, Nefi'nin sanatıyla ilgili bunları söylerken XVII. asrın vezirlerinden Kuyucu Murat Paşa için yazdığı kasidenin, 18 beytini yazı içerisinde vererek beyitlerin açıklamasını yapar.

Türk Edebiyatı dergisinde şairlerin psikolojilerini ve bu durumun eserlerine yansıyan tarafını inceleyen yazılara da yer verilir. Nazan Kuloğlu'nun 272. sayıda "Bâki'nin Kanuni Sultan Süleyman Mersiyesi Üzerine Psikolojik Bir Çözümleme" yazısında dört başlık üzerinde durulur; Kanuni Sultan Süleyman Mersiyesi'nin Latin harfleriyle verilmesi, metnin günümüz Türkçesine çevrilmesi, Bâki'nin kişilik özelliklerinin belirlenmesi, metnin çözümlenmesi ve sonuç. Bâki'nin kişilik özelliklerinin belirlenmesi ve metnin çözümlenmesi arasında bağlantı kurulmaktadır. Bâki'nin psikolojisinin şiirine yansıyan tarafı aydınlatılmaya çalışılmıştır. Bâki'nin değişen ruh halinin eserine yansımasını şu sözlerle açıklar:

> "Şiirlerine baktığımızda yaşama sıkı sıkıya bağlı, zevk ve eğlenceden hoşlanan bir kişilik sergilediğini görürüz. Fakat kendisini sürekli koruyan ve kollayan Kanuni Sultan Süleyman'ın 1566 yılında ölümü şairin ruhunda onarılması güç yıkıntılar yaratmıştır. Şiirin tamamına baktığımızda şair, yoğun bir duygu bunalımı içindedir" (s.50).

Nazan Kuloğlu 6 bentlik bu mersiyeyi incelemesi sonucunda Bâki'nin kişilik olarak ne kadar eğlenceli ve neşeli bir tip olsa da ölüm karşısındaki ve onun koruyucu görevindeki kişiyi kaybetmesinden sonra derin bir üzüntüye düşmesi olağandır, değerlendirmesinde bulunur. Bâki'nin depresyonun kademelerini yaşaması ve şiirinin üzerinde de bu tesir görülür.

Klasik şiirin en zor yanlarından biri de sosyal, ekonomik, kültürel açıdan çok şey yansıtsa da şairlerin iç dünyasına ulaşmanın oldukça güç olmasıdır. Ali Fuat Bilkan 245. sayıda "Nâbi'nin Azliyye'si ve Yukarıdakiler" yazısında şu ifadelerle şiir üzerinde şairin psikolojisinden yansıyanlara dikkat çeker:

> "17. Yüzyıl Divan edebiyatı şairlerinden Nabi'nin eserleri, dönemin sosyal olaylarını, Osmanlı düzeniyle ilgili pek çok malumatı ihtiva eden bir nitelik taşımaktadır. Bu yazımızda şairin 'psikolojisini' ele veren bir şiiri üzerinde duracağız. Burada Nabi'nin halet-i ruhiyesiyle birlikte, yüksek makamlarda görev yapıp azledilmiş kimselerin trajik durumlarını da yakından görme imkânı bulacağız" (s.38).

Bilkan, Nâbi'nin şiiriyle ilgili şunları aktarır: *"Nâbi burada her zaman alıştığımız 'teslimiyetçi' tavrıyla değil, insan psikolojisinin mahrem bir cephesini dışa vuran 'özel yanıyla' karşımızdadır. Divan şairinin psikolojisini bu denli açık ve yakından görmek, pek de alışılmış bir durum değildir"* (s.39). Nâbi'nin şiirine ruh hâlinin çok açık yansıması, görevinden isteğiyle istifa etmiş fakat sonrasında bunun zorluklarıyla yüzleşmesi ve dışa vurmasından kaynaklıdır. Siyasi hayatın, makam ve mevkinin öncesi ve sonrasında yaşananlara dikkat çeker.

Mehdi Ergüzel 221. sayıda "Divan Şiirinin İlk Karacaoğlan'ı: Necati" yazısında, şairin hayatına değinirken onun şairliğine vurgu yapar ve şu ifadelere yer verir: "*Necati'nin şiiri, divan edebiyatımızın kuruluş ve çıraklık dönemini tamamladığı, zamanı temsil eder. Onun üslubunda ne 17. Asır divan şiirindeki dilimizi geri plana atan bir ağırlık ne de 13. Ve 14. Asrın henüz tarzını bulamamış acemilikleri vardır*" (s.44). Necati'yle ilgili M. Çavuşoğlu'nun Necati'nin Divan'ından seçmeler eseri incelendiğinde göze şu çarpar: *"... en çok dikkatimizi çeken redifleri seçişteki ustalığı ve cümle içinde kullanış güzelliği oldu"* (s.44). Herhangi bir divan şairi olmadığını, döneminin önemli isimlerinden biri olduğu anlaşılır. Kendisinden önceki şairleri hatırlatırken geleceğe de yol gösteren bir şairdir.

Süreyya Beyzadeoğlu, bugüne kadar yapılmamış bir çalışmayla Sünbülzade Vehbi'ye dikkat çekmektedir. Daha önce çalışılmayan bir terkib-i bend üzerinde durur.

Yazıda Ziya Paşa'nın terkib-i bendiyle karşılaştırma yapar. Beyzadeoğlu, 271. sayıda "İki Terkib-i Bend" yazısında durumu şöyle izah eder: *"İşte bu yönüyle Ruhi bir başlangıç, Ziya Paşa ise bir son kabul edilir. Halbuki bu iki şair arasında yaşayan Sünbülzade Vehbi'nin (1718-1808) Divanı'nda da aynı konuları işleyen bir terkib-i bend vardır. Bu terkib-i bendden nedense bugüne kadar hiç bahsedilmemiştir"* (s.47). Beyzadeoğlu yazısının devamında Ziya Paşa ve Sünbülzade Vehbi'nin beyitlerinden örnekler vererek hangi konuya ne şekilde temas ettiklerini karşılaştırmalı şekilde okuyucuya sunar.

Türk Edebiyatı dergisi Yunus Emre'ye ve Mevlana'ya farklı yönlerden yer verir. Örneğin; Saim Sakaoğlu'nun 219. sayıda kaleme aldığı "Yunus Emre Priştine'de" yazısında Yunus Emre'nin doğumunun 750. senesi münasebetiyle Priştine özelinde dünya genelinde kutlamalar yapıldığını söyler. Beşir Ayvazoğlu 261. sayıda "Paylaşılamayan Şair: Yunus Emre" yazısında "Tekkelerin Yunusu" alt başlığını seçer ve onunla ilgili bazı çalışmalardan bahseder. Sezai Karakoç, Abdülbaki Gölpınarlı gibi isimlerin Yunus Emre ile ilgili görüşlerine yer verir. Yazıda Tanpınar'ın şu ifadelerine rastlanır:

> "Tanpınar'ın önemli tespitlerinden biri de Osmanlı Devleti'nin kuruluşu ile Yunus'un şiiri arasındaki ilişkidir. Orhan Gazi'yi ve onunla beraber ikinci imparatorluğu kurmaya çalışanların hiçbirini Yunus'tan ayırmayan Tanpınar, 'Ne zaman Orhan Gazi'nin yüzüne biraz eğilsem orada Yunus Divanı'ndan aksetmiş çizgiler görürüm ve bütün fütuhatların arkasında bu ruh kasırgası ile Türkçe' de doğan yapıcı değerler dünyasını selamlarım' diyor" (s.14).

Dergide, Mevlâna ile ilgili çeşitli yazılar kaleme alınır. A. Necla Pekolcay 278. sayıda "Mevlâna ve Goethe'de Evrensellik" yazısında Mevlâna ve Goethe için sevgiyi ortak buluşma noktası olarak görür. Mevlana'nın şiirlerinden örnekleri ve Goethe'nin kahramanlarının sıklıkla kullandığı bazı ifadeleri karşılaştırır. Farklı zaman ve mekânda yaşamış iki sanatçının ifadelerinin evrenselliği üzerinde durur. Pekolcay şu çıkarıma varır: "*Mevlâna da Goethe de insanın evren içindeki yerini tayine gayret ederken evrenselleşmektedirler; çünkü Allah'ın ender insanlara bahşettiği bedii zevkin çağrıştırdıkları ile bütün insanları kendilerine bendetmişlerdir"* (s.14). Pekolcay, Mevlâna ve Goethe'nin belirli bir istikamette gelişim gösterme seyrini Goethe'nin bazen çok tantanalı konuşmalarda İncil'in dilini kullanmasına, Mevlana'nın İslam dinine sıkıca bağlı ve hoşgörülü, arif bir kişi olmasına bağlar. Sonuç olarak bu iki kişi de kabiliyetlerini insanlara faydalı olma yolunda harcarlar.

Mehmet Önder 222. sayıda "Mevlana'yı Anlamak" başlıklı yazısında, gençlerin yanına üzgün bir şekilde geldiklerini, bir dergide Mevlana'nın eserleri hakkında şarabın methinden başka bir şey yok gibi ifadelerin kullanımlarından bahsederler. Mehmet Önder buna nazaran bu yazıyı kaleme alır. Mevlana'nın eserlerinde şarap bahsi geçen bazı beyitleri verir ve açıklar. Mevlana'daki şarabın üzüm suyundan ibaret olmadığını Tanrı aşkını ifade ettiğini anlatır. Önder kısaca şöyle özetler: *"... Mevlana'nın meyhanesi gönül meyhanesidir. Allah'a muhabbet, o ilahi aşk, Hak şarabıdır. O şarabı sunan da Allah sevgilisinin, Allah Habibi'nin elidir"* (s.40). Yani oluşan sarhoşluk bir üzümden yapılmış şarabın suyundan değil, Allah'a karşı olan sevgidendir. Mevlana'nın şiirlerinde de bunun aksi görülmemiştir. Mevlana'yı anlamak onun eserlerini doğru anlamaktan geçer ana düşüncesinde kaleme alınmış bir yazıdır.

Türk Edebiyatı dergisinin konu edindiği şairlerden bazıları halk şairleridir. Ahmet Kabaklı 242. sayıda "Çağlar Üstü Bir Alperen Kaygusuz Abdal" başlıklı yazısında Alperen kitabındaki bir yazıya neden bu ismi verdiğiyle ilgili açıklama yapar. Kaygusuz'un hayatından bahseder. Yazıdaki şu ifade dikkat çekmektedir:

> "Abdurrahman Güzel, Mehmet Kaplan hocamızın; 'Sen ikinci bir Yunus Emre'yi bulup ortaya koydun.' dediğini haklı bir sevinçle anlattı. Gerçekten de Kaygusuz Abdal Tekke Edebiyatı'mızda başa güreşenlerdendir: Yunus Emre'nin ulaşılmaz lirizmi, sözlerinin derinliği; Âşık Paşa'nın Garibname gibi bir abideyi ortaya koyan ilmi; Hacı Bayram'ın her biri ermenin coşkunluğunu Allah'a varmanın sükutu ile onaran 'Hamd ü senalar hamd ü senalar…Yanmada derman buldu bu gönlüm' gibi mısraları; Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın, deniz semasında ebedi mutluluğu bulup sabit bir yıldız halinde gösteren 'Mevla görelim neyler- Neylerse güzel eyler' terennümleri, bütün edebiyatımıza gurur verecek değerlerdir. Kaygusuz Abdal da hiç tereddüt edilmeden onların yanına konulabilir. İnanılmaz güzel Türkçesi, bilhassa nesir dilindeki zenginlik, üslubundaki çeşitlilik ve şiirlerinin çoğuna sinmiş bulunan mizah onu da edebiyatımızın üstadları arasına koymuştur" (ss.3-4).

Mehmet Gökalp 234. sayıda "Âşık Özeri" isimli yazısında, asıl adı Ahmet soyadı Özer olan 1938 doğumlu halk şairinden bahseder. Şairle tanışmasını şöyle anlatır:

> "Ahmet Özeri'yi 1984 yılının temmuz ayı başlarında Yusufeli'ne yaptığım ziyarette tanıdım. Heybetli bir duruşu, zeki, insanın yüreğine işleyen bakışları, güven telkin eden bir hali vardı. Kendi dar çevresinde kısılmış kalmıştı ama şiirleri bütün gurbette yaşayan Türkleri kapsıyor gibiydi. Samimi, içten gelen bir söyleyiş tarzı vardı" (s.45).

Gökalp, Özeri'nin yetmişten fazla koşma, semai ve destanını kitap haline getirmesinden bahseder. Şairin diğer âşıklarla karşılaşmalarına da yer verdiğini söyler. Yazısında bunlardan birkaçına örnek verir.

Saim Sakaoğlu 291. sayıda "Prof. Mehmet Kaplan ve Kadirli'li Âşık Halil Karabulut'a Mektuplar" başlıklı yazısında, Mehmet Kaplan'la ilgili bir anısına değinirken

Âşık Halil'le ilgili yazdığı bir kitaptan bahseder. Onu köyünde ziyaret eder ve belgeler arasında daha önce yayımlanmamış mektuplara denk gelir. Mehmet Kaplan, Âşık Halil Karabulut'a mektup göndermiştir. Mektupların içeriğiyle ilgili şunları söyler:

> "Prof. Kaplan ilk mektubunda, ad vermeden biz Atatürk Üniversitesi ekibinden söz ediyor, kitaplarımızı okumasını tavsiye ediyordu. Bu arada 'masal-şiirler' yazması konusunda yol gösteriyor, örnek olarak da merhum Gökalp'in manzum masallarını gösteriyordu. İkinci mektubunda ise Rıza Tevfik'ten söz ediyor, Cahit Sıtkı ve Orhan Veli'ye uzanan çizgide alınacak derslerin olduğuna temas ediyordu" (s.19).

Bir akademisyen ve âşık arasındaki bu haberleşme mühimdir. Sakaoğlu bunları yazısında paylaşarak okuyucuya sunar. *Türk Edebiyatı* dergisi daha önce bilinmeyen bir anıya ve mektuba ev sahipliği yapar.

Neşet Ersoy 208. sayıda "Çıldırlı Âşık Şenlik Üzerine Notlar" adlı yazısında, Şenlik ismine, gazetede okuduğu bir hikâyenin musannifi olarak denk geldiğini söyler. Daha önce hiç duymadığı bu ismi merak edip araştırmaya başlar. Âşık Şenlik'le ilgili yayımlanan birkaç çalışma okur. Şenlik'in son çırağına ulaşır ve onunla konuşma imkânı bulur. Bunlar neticesinde bilgileri karşılaştırarak fark ettiği bazı çelişkileri okuyucuya sunar. Ersoy durumu şöyle açıklar: *"Bütün bu araştırmalardan çıkardığım bazı noktaların tartışmaya açılmasında ve yeterince berrak olmayan bazı noktaların gün ışığına çıkmasında fayda gördüğüm için, bu eserlerde yer alan birbiriyle çelişen bazı noktalar hakkında tespitlerimi arz etmeye çalışacağım"* (s.30). Ersoy, yaptığı açıklamalarla Şenlik'in ölüm tarihiyle ilgili çelişkili birkaç tarihten 1916'yı şu sebepten kabul eder: *"Nitekim rahmetli Âşık Hicrani de 'Türkgelenden iki sene evvel öldüğünü' söylemişti. Kars'ta 'Türkgelen' ifadesi, Kars'ın Rus işgalinden kurtuluşunu ifade etmekle kullanılır. Kars'ın kurtuluşu da 1918 olduğuna göre, benim kanaatimce Şenlik 1916 tarihinde ölmüştür"* (ss.30-31). Şenlik'in ümmi oluşuyla ilgili saptamayı ise babasının Molla oluşu ve annesinin de okuma yazma bilmemesinden dolayı kabul etmemektedir. Yine meşhur lebdeğmez muammasında "Gel seninle sayah indi, Yasin'deki ayeti" söylemiyle onun hafız olduğunu düşünür. Ersoy araştırmaları sonucu bu düşüncelerini okuyucuyla paylaşır. Fırsat bulursa Şenlik'in eserlerindeki milli motifleri paylaşacağını da söyler.

Türk Edebiyatı dergisi günümüze daha yakın halk şairlerine de yer verir. Cevdet Kaya 271. sayıda "Türkistan'dan İstanbul'a" başlıklı yazısında Halk Âşıkları Kültür Merkezi'nin açılışından ve davetli âşıklardan bahsetmektedir. Âşıklık geleneğinin

gelecek nesillere aktarılmasını sağlayacak merkez halkın büyük ilgisini görmüştür. Şeref Taşlıova ve Murat Çobanoğlu'nun konuşmalarına yer verilir. Şeref Taşlıova medyayla ilgili sitemkâr bir üslupla: *"Medya bir gecede birçok kişiyi yıldız yapıp milyarlara boğarken, dilimize en büyük katliamı yaparken ve töremizi çiğneyip geçerlerken neden bir defa olsun âşıklarımıza sahip çıkmıyor"* (s.58) diyerek düşüncelerini dile getirir. Murat Çobanoğlu da bu konudaki fikrini belirtir:

> "Bizim geleneğimizin, töremizin bizden sonra gelecek kuşaklara taşınması için bu merkezin açılmasından çok büyük gurur duydum. Dedelerimizden, babalarımızdan bize intikal eden âşıklık geleneğinin sadece İstanbul'da değil Türkiye'nin her yerinde olması lazım. Bu büyük bir varlıktır. Bu sebeple genç âşık arkadaşlarımı tebrik ediyorum" (s.58).

Ercan Tuna 278. sayıda "Mutluluk ve Ümitle Çağlayan Çağrışım Senfonisi" başlıklı yazıda Feyzi Halıcı'nın şiirini ele alır. Tuna, Feyzi Halıcı'nın şiirindeki çağrışımlara, gönül diline, zamansızlığa dikkat çeker. Dörtlemeler kitabından örneklerle anlatımı kuvvetlendirir. Feyzi Halıcı'nın dili kullanımıyla ilgili şunları söyler: *"Bütün dörtlemeler boyunca kullanılan dil yüzyılların şekillendirilmesiyle, sonuç olarak Anadolu coğrafyasında imbiklenmiş olan halkın kullandığı dildir. Benzetmeler abartısız, ifadeler tatlı ve akıcı, üslup ise şiirin havasına sokan tatmin edici bir tondadır"* (s.42). Feyzi Halıcı'nın şiirinde Anadolu kültürünün esintileri, folklorik ögeler bir bütünlük hâlindedir. Yazıda ayrıca Mevlana'nın, Feyzi Halıcı üzerindeki etkisine de değinilir. Tuna:

> "Şiirlerinde anlam bütünlüğüne, birlik düşüncesine büyük bir hassasiyetle eğilen Halıcı'nın bu özelliğinin de Mevlana'ca bir yöneliş olduğunu söyleyebiliriz. Başka şairlerde hiç görülmemiş bir sıklıkta kullandığı 'tekmil' sözünün sırrını Mevlana'nın şu ifadelerinde bulabilirsiniz: 'Dost, araya sevene yabancı değildir. Her damlada, her yudumda, her nefeste var olan odur. Hakikatte birlik ve çokluk birleşmiştir, bir olmuştur'" (s.41).

Sözleriyle hem Feyzi Halıcı'nın şiiri hakkında bilgi verir hem de beslendiği kaynağa işaret eder.

Türk Edebiyatı dergisinde Tanzimat sonrası Modern Türk şiiri şairlerine de rastlanır. Mehdi Ergüzel, 227. sayıda Şinasi'nin vefat yılı dolayısıyla "Namık Kemal'i Hazırlayan Adam" başlıklı yazısında Tanzimat şiirinin kurucusundan bahseder. Namık Kemal'le Şinasi'nin Sahaflar Çarşısında tanışma hikâyesini anlatır. Mehdi Ergüzel tanışmayı şöyle özetler: "*Türk gazetecilik hayatında bir merhale olan bu tanışma Avrupai Türk Edebiyatı'na yeni bir isim kazandıracak, çırak ustayı geçecektir*" (s.29). Alptürk Emre 218. sayıda "Edebiyat Takvimi" bölümünde "Vatan ve Hürriyet Şairlerimiz: Namık

Kemal ve Akif" yazısında Namık Kemal'i o dönem edebiyat derslerinin seçmeli ders konumuna düşürülmesi üzerinden hatırlatır. Namık Kemal'in "Edebiyatsız insan dilsiz insana benzer." sözüyle adeta bugünlere bir şey söyler. Kişiler ölse de fikirler onların varlığını unutturmaz.

Tanzimat döneminde eski-yeni edebiyat tartışmalarının isimlerinden Recaizade Mahmut Ekrem'i, Nazan Bekiroğlu iki farklı yazıyla kaleme almıştır. 258. sayıda "Rappelle Toi Çevresinde Ekrem ve Nigâr Hanım: Tahattur Et, Yâd Et" yazısında Nigâr Hanım'ın günlüklerinden bahseder. Günlükte uzun zaman sadece "E" harfi olarak kalan isim uzun zaman sonra Ekrem olarak tamamlanacaktır. Nigâr Hanımın günlüğünden bazı kısımlara yer verilir. Rappelle Toi tercümelerinden bilgi içerir. Aralarında geçen kıskançlık ve kırgınlık gibi bazı hususlara değinir. Fakat metin bu konuda uzlaşmaya varılmış bir şekilde son bulur. Nigâr Hanım'ın günlüğünden bu sonuca varılır: *"İnsan çok acayip bir mahlûk olduğu gibi tesadüf dahi gayetle garip bir şeydir. Geçen defa kendisinden ayrıldığımda pek ziyade kalbim kırılmış idi. Bu defa ise 'enthousiasme' halinde müfarakat eyledi* (28 Kasım 1887)*"* (s.35). 259. sayıda Nazan Bekiroğlu "Kader, Şiirin Tam Sesi ve Talihsiz Baba" yazısında; *"Tanpınar'ın 'kader onun ilhamından şiirin tam sesini koparabilmek için bu talihsiz babaya boş yere üst üste dener' şeklindeki ünlü yorumu bir yana, Ekrem gerçekte acılı bir babadır"* (s.25) ifadeleriyle Ekrem'in çocuklarının ölümüne değinir. Bu durumun karşısında da razı bir baba figüründen bahsedilir. Yazının devamında Nigâr Hanım'la mektuplaşmalarından ve Viyana seyahatinden söz edilir.

Tanzimat şairlerinden bir diğer isim Muallim Naci'dir. Mehdi Ergüzel 238. sayıda "Ölümünden 100 Yıl Sonra Muallim Naci'yi Anmak" yazısında onun için objektif yorumlar yapılmadığını ve haksızlık edildiğini ifade eder. Ergüzel kutuplaşmayı yahut kişilerin yanlış bir yere konumlandırılmasını şu ifadelerle açıklar:

> "Her hadisede olduğu gibi Naci çevresinde de istismarcı birtakım yazdığını yaşama meraklısı kaba-meşrep insanlar zaman içinde milli-modern veçhe kazanabilecek bu hareketin karşısında sert bir yenilikçi görünen aslında büyük çapta Batıcı bir edebi taraf oluşmasına ve gergin tartışmalar yazışmalar yapılmasına sebep oldular. Fakat bir gerçek var ki Naci bu tartışmaları takip eden bir asır içinde yeni nesillere yanılan taraf diye tanıtılmakla iyi edilmemiştir. Edebiyat kitaplarında ondan hiç olmazsa Köylü Kızların Şarkısı şiiri neşeli üslubuyla çocuklarımıza tanıtılmamakla hata edilmiştir. Hele çocukluk hatıralarını nefis bir samimiyetle anlattığı bir solukta tekrar okuduğum 'Ömer'in Çocukluğu' kitaplardan uzak tutulmakla insafsız bir taraf olunmuştur" (ss.58-59).

Necat Birinci Servet-i Fünun şairi Tevfik Fikret'den 238. sayıda "Mürşit Olarak Gösterilen Bir Şair: Tevfik Fikret" başlıklı yazısında bahseder. Tevfik Fikret, beraber yola çıktığı arkadaşlarıyla garplılaşmayı gerçekleştiremeyeceği düşüncesinin hayal kırıklığıyla gençlere döner. Gençler için şiirler kaleme alır. Necat Birinci yazısında, Fikret'in önder kabul görmesinden ziyade şair olarak örnek alınması gerektiğini vurgular. Bunun için geçerli sebepleri şunlardır; *"Tevfik Fikret, içinde yaşadığı toplumu tanımak, bu toplumun ortak fikirlerini, bu toplum içindeki Türk halkının ihtiyaç ve ıstıraplarını kavramak ve bilhassa bu ihtiyaçlara cevap verecek içtimaîliği şiirine işlemek bakımından yerli ve milli problemlere ışık tutmuş veya tutacak bir kültürde bir şair değildir"* (s.29). Necat Birinci yazısında Fikret'in fikir telakkisinin milletin ihtiyacını karşılamadığını, fikirlerinin Batıdan, çeşitli macera ve heyecanlardan ilham olduğunu ifade eder. Onun kişisel olarak örnek biri alınmamasının gerektiğini, şair olarak kalmasını şairliğiyle bilinmesini önceler.

Türkçülüğün önemli bir temsilcisi olan Ziya Gökalp'in düşüncelerine Tekin Erer 211. sayıda "Ziya Gökalp ve Turancılık" başlıklı yazısında değinmektedir. Bütün Türklerin bir bayrak altında toplanması fikrinin tartışıldığı yazıda Ziya Gökalp'in Yeni Mecmua 'da 1981 yılında 51. sayıda yayımlanan görüşleri de bu konuyla ilgilidir. Tekin Erer yazısında bu konudan da bahseder.

Türk Edebiyatı dergisinde Mehmet Âkif Ersoy hakkında yazılar yayımlanır. Mehmet Âkif'in gençlik ile ilgili düşünceleri, kültür hayatı, şairliği, sanat anlayışı, musikiye yaklaşımı ile ilgili çeşitli yazılar kaleme alınmıştır. Ayşe Göktürk Tunceroğlu 208. sayıda "Okyanus Ötesinde Bir Âkif" yazısında Geleneksel Âkif Gecesi'nin 8. yılıyla ilgili bilgiler verir. Vefatının 54. yıl dönümü olması sebebiyle şimdiye kadar gerçekleştirilen programlardan çok daha zengin bir içeriğe sahip olmasından söz edilir. 271. sayıda Beşir Ayvazoğlu, "Mehmet Âkif'in Şairliği Hakkında" başlıklı yazısında Âkif'in şiirinin altında yatan düşünceyi irdeler. Âkif'in beslendiği kaynaklardan bahseder. Natüralist bir bakışla şiirini oluşturduğunu anlatır. "Âkif'in şiirinin manzume ağırlıklı olması yazdıklarının şiir olmadığı anlamına mı gelir (?)" gibi soruları yanıtlayarak yazısını yazar. Arap, İran, Türk şiirleri okumuş olan Âkif'in neden divan şiirinden örnek verebilecekken, mensur şekilde kaleme alınabilecek şiirleri neden vezinli kafiyeli yazdığına değinir. Ayvazoğlu şöyle değerlendirir:

> "Çağdaşı hiçbir şair Türkçe'nin girdisi çıktısıyla onun kadar didişmemiş, kullandığı dilin imkanını onun kadar derinlemesine araştırmamıştır. Akif dilin bütün gizli kapaklı köşelerine girip çıkar, bütün yasaklı bölgelerinde dolaşır. Çok sınırlı bir kelime kadrosuna sahip olduğu halde, mecaz ve sembollerin arkasına saklandığı için çok zengin duran bir dilin şiirini söyleyen şairleri Safahat'taki zengin Türkçe'nin cangılları arasında kaybolurlar" (s.19).

Mehmet Âkif Ersoy natüralist sanat anlayışıyla oluşturduğu şiirini, düşüncelerini en iyi aktaracağı yöntem olarak gördüğü için duygularına sağır kalır. Âkif şiirinin sözünü yükselten bir şair olmuştur.

Türk Edebiyatı dergisinde Yahya Kemal'le ilgili çeşitli yazılara rastlamak mümkündür. Modern Türk şiirinin usta isimlerindendir. Onu anlayabilmek bile bir hünerdir ve Timur Kocaoğlu, 238. sayıda "Yahya Kemal'in Şiirine İlmi Saygımız Yeterli Mi?" başlıklı yazısıyla bu konuya dikkat çeker. Diğer Türk devletlerinde bazı şairlerin eserlerinin ilk nerede ne zaman yayımlanmış olduğuyla ilgili bilgiye ulaşılırken Yahya Kemal için aynısını söyleyememekten şikâyetçidir. Durumu şöyle izah eder:

> "Tatar Türk şairi Abdullah Tukay'ın 1985 yılında Kazan şehrinde yayınlanmış olan 5 ciltlik bütün eserlerinin ilk iki cildi onun şiirlerine ayrılmış. Bu iki ciltte yer alan şiirlerin hem ilk hem de daha sonraki yayınları Tatar bilginleri tarafından hepimizi kıskandıracak bir titizlikle kitap sonunda sistematik bir şekilde sıralanıyor. Mesela, Abdullah Tukay'ın en güzel şiirlerinden biri olan 'Kazan ve Kazan Artı' (Kazan Şehri ve Ardı)'nın 1912 yılında yazıldığı ve ilk olarak aynı yılda yayınlandığı belirtilmiş. Peki, Yahya Kemal 'Hayal Şehir' şiirini ne zaman yazmıştı ve bu şiir ilk olarak ne zaman yayınlandı? Kendi Gök Kubbemiz kitabındaki bu şiirin metni nereden alındı? Yahya Kemal daha sonraları 'Hayal Şehir' üzerinde ne gibi düzeltmeler yaptı? Bu soruların cevabını nereden bulacağız" (s.53).

Kocaoğlu, yazısında bu örnekleri artırabileceğini söyleyerek sitemini dile getirir. Yahya Kemal'in şiirine bu denli kıymet verilmemesi onu rahatsız eder ve bunu *Türk Edebiyatı* dergisi okuyucularıyla paylaşır.

254. sayıda Birol Emil, "Vatanın ve İstanbul'un Sesi: Yahya Kemal Beyatlı" başlıklı yazısında, günümüz İstanbul'u üzerinden kültür medeniyet ve yaşamla ilgili noktalara değinir. Diğer şairlerden örnek vererek onların tek bir kavrama, görüşe göre hareket ettiklerini söyler. Yahya Kemal'in nasıl zengin bir medeniyetin içinden geldiğini ve bunun en önemli temsilcilerinden biri olduğunu vurgular. Yahya Kemal'in şiirinin diğerlerinin şiirinden nasıl ayrıldığını, tek bir mısrasıyla bile geçmiş medeniyeti işaret ettiğini ifade eder. İstanbul'un şimdiki hazin durumunu ölülerden medet umarak, Yahya Kemal'i anarak anlatır. Şu sözlerle kültüre, dile ve medeniyete dikkat çeker:

> "Dil ve edebiyatta da böyledir. II. Meşrutiyet sonrasının dil, edebiyat, fikir ve siyaset anarşisi ortasında ve Cumhuriyet sonrasında yalnız Yahya Kemal'dir ki, bize lazım olan dil ve edebiyatı bulmuştur. Burada ne dil ne de edebiyat tarihimizin gelişmesinden

> bahsetmeyeceğim. Fakat, vakıa şu ki, Yahya Kemal tarihte ve kültürde olduğu gibi dil ve edebiyatta da bir kopuşu, bir kesintiyi kabul etmiyordu" (s.15).

Birol Emil, örneklerle desteklediği yazısını bazı temennilere yer vererek bitirir. Örneğin; Yahya Kemal'in İstanbul'un semtleriyle ilgili yazdığı gözde şiirlerini o semtlere şiir abideleri olarak konulmasından yahut *Süleymaniye'de Bayram Sabahı* şiirinin, camii avlusuna bir abide olarak yükseltilmesinden vb.

266. sayıda Fuat Bayramoğlu "Sade Bir Semtini Sevmek Bile Bir Ömre Değer" yazısıyla şairle olan bir hatırasını anlatmaktadır. Yahya Kemal'in İstanbul sevgisine de *Aziz İstanbul* isimli şiirden aldığı mısra ile gönderme yapmaktadır.

Nermin Pekin Suner, 266. sayıda "Hatıralarla Yahya Kemal" başlığıyla, onun sohbetlerinden yola çıkarak iman ve milliyetçilik hakkındaki düşüncelerini içeren bir yazı kaleme alır. Yahya Kemal, *Süleymaniye'de Bayram Sabahı* için şunları söyler: *"Süleymaniye'de Bayram Sabahı dini olmaktan ziyade milli bir manzumedir. Telif ederek söylemek lazım gelirse esasen Türk milliyeti Müslümanlıktan beri yeni ve ulvi bir terkiptir"* (s.8). Nermin Suner, Yahya Kemal'in bu söylemleri neticesinde şu kanaate varır: *"Görülüyor ki Yahya Kemal Türk Müslümanlığının yepyeni bir sentez olduğunu düşünmektedir. Türk Müslümanlığı daha yeni bir iman sentezidir ve birçok cepheleri ile millidir"* (s.8). Nermin Pekin Suner 281. sayıda "Yahya Kemal Türkçesi" başlıklı yazısında Yahya Kemal'in Türkçesi üzerinde durur. Dil yalnızca bir şairin değil bir milletin lisanıdır. Yahya Kemal'de, "Türkçe ağzımda annemin sütüdür" diyordu. Yahya Kemal'in lisanla ilgili üzerinde durduğu önemli noktalar vardır. Nermin Pekin Suner yazısında bunlara yer vermiştir. Nermin Suner, Yahya Kemal'in dil anlayışı için şunları ifade eder: *"Ancak onun aradığı ve bulduğu beyaz dilde Türk milleti tarafından yaratılmamış tek bir 'uydurma kelime' yoktur. Yahya Kemal'e göre bir dil ancak bir millet tarafından yaratılır ve onun hakiki şairleri ve yazarları elinde işlenerek güzelleşirdi"* (s.12).

Servet-i Fünun etkisinde yazan Faruk Nafiz Çamlıbel bu havadan ancak 1922'de Kayseri'ye öğretmenlik mesleği için tayin olduğunda uzaklaşır. Çamlıbel'in eserlerinde Anadoluculuk ön plana çıkmıştır. Murat Dündar 298. sayıda "Şiirimizin Anadolu'yla Yüzleşmesi: Faruk Nafiz Çamlıbel" yazısıyla bu durum üzerinde durmaktadır. Çamlıbel'in Anadolu'nun farkına varmasını Dündar şöyle açıklar:

> "Onun Anadoluculuğu, üzerinde yaşamış olduğu vatanın maddi-manevi gerçekliğiyle yüzleşme şeklinde tecelli eder. Halkın sefaletine üzülür, ama onun insani yönüyle gurur duyar. Anadolu'yu tarihçiliği ve güncelliği içinde folklorik unsurlardan da yararlanarak anlamaya/anlatmaya çalışır" (s.29).

Çamlıbel'in Anadolu'ya yakınlığını da şu şekilde ifade eder:

> "Onu memleketçiliğe yönelten unsurların başında, çocuk yaşlarda Balkan ve Birinci Dünya Harbi, İstiklal Savaşı gibi çeşitli yurt felaketleri ve ıstıraplarıyla büyümüş olması geliyor. Ayrıca o dönem İstanbul şairleri için çok uzak olan Anadolu'yu gezip görmesi ve öğretmenliği onun sanat anlayışında bir dönüm noktası teşkil eder" (s.30).

Çamlıbel'in bu yüzleşmesi ve Anadolu'nun henüz tanınmamış olması onun şiirinin bir dönüm noktası olur. Abdullah Satoğlu 277. sayıda "Faruk Nafiz Çamlıbel'in Kayseri Hatıraları" yazısında öğretmenlik için ilk kez Kayseri'ye giden Çamlıbel'in oraya ait hatıralarına değinir. Örneğin: *"Yaşasın genç Türkiye, yaşasın mektebiz! diye başlayan 'Kayseri Lisesi Marşı'nı o yazmıştı"* (s.35) diyen Satoğlu şairle ilgili başka anılara da yer verir.

Ahmet Hamdi Tanpınar'la ilgili olarak *Türk Edebiyatı* dergisinde romanından, hikâyesine, şiirinden mektubuna çeşitli konularda yazılar okumak mümkündür. Vahab Kabahasanoğlu 207. sayıda *Gül* isimli şiirinden hareketle şairin sanat estetiğiyle ilgili tavrına "Tanpınar'ın "Gül" Şiirinde Sanat Estetiğinin Ortaya Çıkışı" isimli yazıyla temas eder. *Türk Edebiyatı* dergisinde Tanpınar'ı mektupları üzerinden inceleyen yazılarla karşılaşılması da mümkündür. Murat Koç 236. sayıda "Tanpınar Mektupları Dolayısıyla: Bir Sanatkârın Mektupları" başlıklı yazısında şairin şahsi hayatıyla, Avrupa gezisi ve arkadaşlarıyla mektuplaşmasına, şiir ve sanat anlayışıyla ilgili önemli bilgiler verir. 237. sayıda aynı başlıkla devam yazısını kaleme alır. Mektuplar aracılığıyla düşüncenin açığa çıkmasını vurgulayan Koç şu sözlerle yazısını bitirir. *"Görüldüğü gibi bu mektuplar Tanpınar'ın sanatına ve şahsiyetine ışık tutacak nitelikte değerli vesikalardır. Onun şiiri ve sanatı üzerine konuşacak olanlar, önce bu mektupları okumalı ve sonra bir değerlendirme yapmalıdırlar"* (s.46).

Türk Edebiyatı dergisinde Necip Fazıl Kısakürek'le ilgili de çeşitli yazılar kaleme alınmıştır. Yazılarda şairliğinden, tiyatrolarından, anılarından bahsedilir. Ölüm yıl dönümü sebebiyle kaleme alınan yazılarda vardır. Örneğin; 235. sayıda vefatının üzerinden on yıl geçmiş olması sebebiyle Mustafa Miyasoğlu "Üstad Necip Fazıl Çevresinde" başlıklı yazısında şairin etrafındaki kişilerin analizine yer vermekte ve şiirine vurgu yapmaktadır. Miyasoğlu yazısına Necip Fazıl'ın portresinin yanlış

aksettirilmesinden yahut başkalarının başkalarına olan muhabbetlerinden dolayı dedikodulara şahit olduğunu ifade eder. Bunun için ilk önce şuna vurgu yapar:

> "Hakkı verilmeden hatası belirtilirse, ortaya garip bir durum çıkar. Çünkü üstad ne sadece tarihi çalışmalar yapan birisidir ne de önem verdiği yazarlardan nakiller yapan bir münekkiddir. Bu açılardan tenkid edilebilmesi için, öncelikle fikir ve sanat hayatımızdaki yeri, ortaya koyduğu eser ve tesirlerin önemi belirtilmelidir" (s.14).

Miyasoğlu, Nurullah Ataç'ın Necip Fazıl'la ilgili duruşunu da eleştirir:

> "Bu yapılmadan söylenecek sözler, yapılacak eleştiriler, ideolojik sebeplerle Ataç'ın, Akif'e ve Necip Fazıl'a yönelttiği küçültücü sözlerden başka bir anlam ifade etmez. Bilindiği gibi Ataç, şiirden anlamanın ilk şartının Akif'in şair olmadığını fark etmek olduğunu söylemiş. Necip Fazıl'ın edebiyat dışı faaliyetlerini de 'densizlik' olarak nitelemişti. Büyük bir iman ve fikir mücadelesini anlamayan Ataç'ın yaptığı densizliği fark etmemesi normal de, Üstad'ın Babıali adlı kitabında 'dost' isimler olarak andığı şahsiyetlerin ne yaptığını bilmemeleri pek anlaşılır bir şey değildir" (s.14).

Miyasoğlu, yazının genelinde Necip Fazıl'ın yaşam serüveninden bu süreçte verdiği konferanslardan, gittiği yerlerden, yazdığı kitaplardan, Büyük Doğu dergisinden, etrafında oluşan kitleden bahseder. Aynı sayıda Mehmet Gökalp "Necip Fazıl'dan Notlar" yazısında Necip Fazıl'la ilgili bazı anılarından bahsetmiştir. Anılar bize şairlerin hayatlarına ve eserlerine dair bilgiler vermesi bakımından mühimdir. Aralarında şöyle bir diyalog geçer: *"Bizi gayet sıcak bir şekilde karşıladı. Yeni satın aldığı yarış atını bizlere gösterdi: Büyük Peygamber 'bereket atların alnındadır' buyurmuştur. Onun için (At'a Senfoni) diye bir kitap yazıyorum, dedi"* (s.57). Bu diyalog neticesinde yazdığı kitaba verdiği isimle ilgili bilgi sahibi olunur.

Halistun Kukul 238. sayıda "Necip Fazıl'ın Şiirlerinde Zaman" yazısında *"Necip Fazıl'ın şiirlerinde 'zaman'a iki yönden bakmamız gerekiyor. Biri; zamanın ne olduğudur ki, zamana tarif getirilmeye çalışılmaktadır. İkincisi; zaman ifade eden mücerred ve müşahhas kelimelerdir"* (s.44) diyerek Fazıl'ın şiirlerini bu açıdan tahlil etmeye çalışır. Halistin Kukul 273. sayıda "Necip Fazıl'ın Şiirlerinde Ölüm" yazısında ölüm kavramını şairin *Çile* şiiri üzerinden inceler. Mehdi Ergüzel ise 235. sayıda şairin vefat yıl dönümünde "Üst Üste Sorular Soru İçinde" yazısında Necip Fazıl'ın "zaman" mefhumu üzerinde düşünmesinden, şiirinde bundan bahsetmesinden ayrıntılı bir şekilde söz eder. Şairi ve şiirini bu konu üzerinden değerlendiren bir yazı kaleme alır.

Orhan Şaik Gökyay'ın kaybı ardından *Türk Edebiyatı* dergisinde 255. sayıda beş farklı yazı yayımlanır. Handan Taş'ın "Orhan Şaik Gökyay" isimli yazısı onun hayatı ve eserleriyle ilgili bilgiler vermektedir. Daha çok ansiklopedik bilgi içerir. Fakat Günay

Kut'un "Orhan Şaik Gökyay'ın Kişiliği ve Hocalığı" başlıklı yazısı hocanın mizacıyla ilgili ayrıntılar içerir. Öğrenciyle olan iletişimi maddeler halinde izah edilir. Birol Emil, "Son Büyük Hoca da Gitti" başlıklı yazısında Gökyay'ın vefatından dolayı duyduğu üzüntüyü dile getirir. Hemen onunla ilgili bir şeyler yazmak için kaleme sarılsa da bunun mümkün olmadığını söyler. O yüzden daha önce yazdığı bir makaleyi duygularına tercüman olması niyetiyle paylaşır. Orhan Şaik Gökyay hocanın ilminden sanatına, hocalığından insanlığına kadar çeşitli noktalara vurgu yapar. Birol Emil konuya şu şekilde değinir:

> "Bu bakımdan şair, edip, araştırmacı ve kültür adamı, Orhan Şaik Gökyay, üniversite dışında olmasına rağmen, bana çok hususi bir ilim adamı tipi olarak görünmüştür. Artık üniversitede yıllanmış olan bizlerden hiçbirimizin rekabet ve aşma iddiasına cesaret edemeyeceği bu tip, bugün kelimenin tam manasıyla 'emsalsiz'dir. Hem nesil hem de muhteva olarak Türk Edebiyatı ilmi, yeni yetişenlerin bütün gayretlerine rağmen, Orhan Şaik Gökyay'ın tek başına temsil ettiği o kültür ve ilgi derinliğinden mahrumdur" (s.79).

Orhan Şaik Gökyay, ilmi açıdan ve bunu etrafındaki insanlara aktarma bakımından oldukça etkili bir isim olmuştur. Avrupalı Türkologlarla, Kanuni'nin Zigetvardaki türbesini ziyaret ederken Bâki'nin mersiyesini ezberinden baştan sona okuyarak etrafındakilerin hayranlık ve şaşkınlığını kazanmıştır. Orhan Şaik Gökyay böylece bir kültürün ve milletin taşıyıcılığını herkese aksettiren bir isim olmuştur.

266. sayıda Aysen Akdemir "Gökyay'dan Hatıralar" yazısında hocanın iyiliğine, sevecenliğine dikkat çekmektedir. Çalışkan olması dikkatini çekip o kişinin Orhan Şaik Gökyay olduğunu bilmeden tanışmaya gidiş hikâyesini anlatır. İlk fark etmesi şöyle olur:

> "Günler geçip yerleşme işi bittikten sonra bu evde dikkatimi bir başka şey daha çekti. Pencereden gece ve gündüz ne vakit baksam, orta katta yaşlıca bir beyin masa başında sürekli çalıştığını görmem, merakımı celbetti. O zamanın gençleri olan bizler, zamanımızı boşa harcarken, yaşlı komşumuz gece-gündüz çalışmakta idi" (s.39).

Aysen Akdemir'in bu kişiyle yani Orhan Şaik Gökyay'la tanışmak istemesine sebep olan bu gördükleridir. 290. sayıda "Gökyay Hoca'nın Üçüncü Yılda Rahmetle Anıyoruz" başlıklı yazıyı da Aysen Akdemir kaleme alır. Hocanın sağlığında yanına gittikleri zamana ait çekindikleri bir fotoğraf karesini de okuyucu ile paylaşır. Aysen Akdemir, Orhan Şaik Gökyay hocanın bu evinin yıkılmaya mahkûm edildiğinden sitemkâr bir dille söz eder.

Derginin 258. sayısında büyük bir üzüntü hâkimdir. Hayatının 35 yılını şiire adamış olan Hisar dergisi kurucularından Mustafa Necati Karaer vefat etmiştir. Ahmet

Kabaklı "Karaer Göçtü Dünyadan" başlıklı yazısında Karaer'in vefatıyla ilgili birkaç kelam eder. Hayatı hakkında temel bilgileri anlatır. Eserleri hakkında sözlük bilgisi verir. Daha sonra onun sanatından bahseder ve söylediklerini birkaç şiiri üzerinden örneklendirir. Ahmet Özdemir 282. sayıda "Ölümünün 2. Yıl Dönümünde Karaer" isimli yazısında onun şiirine temas eder ve çalışmalarında çok titiz davrandığını vurgular. Eserlerinden birkaç örnek verir ve üstünde daha fazla durulması gerektiğini ifade eder. Necati Karaer'in oğlu Cem Karaer 269. sayıda "Ölümünün Yıldönümünde Babam Mustafa Necati Karaer ve Yayımlanmamış Bir Şiiri" başlıklı yazısında babasına hissettiği duygulardan bahseder ve şiirinin üzerinde durur. Yayımlanmamış olan şiirleri için şu ifadeleri kullanır: *"Kuşlar ve İnsanlar'dan sonra yazdığı ve 'Kerem ile Aslı' ile 'Ses Mimarlarımızdan' dışında kalan şiirlerini ise 'Kırk İkindilerle Gelen' adlı bir dosyada toplamıştı. Bu şiirleri de kitaplaşmayı bekliyor. İnşallah o da kitaplaşır da böylece bütün şiirlerine kolayca ulaşılabilir"* (s.48).

Türk Edebiyatı dergisinde Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'yla ilgili yazılara çoğunlukla 228. sayıda yer verilir. Çünkü Gençosmanoğlu vefat etmiştir ve *Türk Edebiyatı* dergisi, bu sayının bir bölümünü onun için yazılan makalelere ve şairin şiirlerine ayırır. Bu sayıda dokuz yazıya yer verilir. Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun kaybını anlatan Nevzat Özkan'ın kaleme aldığı "Bir Er Kişi Uçtu Dünyadan" başlıklı yazıda şu sözler dikkat çeker: "*Aylardan ağustos, günlerden Cuma ve bir er kişi uçtu bu dünyadan. Destanlar öksüz kaldı. Şiir burcu sessiz kaldı. Şairler meydanı ıssız kaldı*" ve ekler:

> "Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'na çağımızın Dede Korkut'u dense yeridir. O'nun dilinde Türk'e has özellikler birer birer söze döner... Dilde sadeliği, Türk dilinin üstün ifade kabiliyetini, gönülleri kuşatan musikisini bir arada bulabilirsiniz. Zaman zaman kullandığı arkaik kelimeler ve halk dilinin zengin dağarcığı, şiirde yeni bir dil arayan ve söylediğini çoğu zaman kendi bile anlamayan şairleri kıskandıracak bir güzellikte kaynaşmıştır" (s.14).

Destan şairiyle ilgili daha sonraki sayılarda da yazılar kaleme alınır. Örneğin; 298. sayıda Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun vefatının altıncı yılı dolayısıyla Bedrettin Keleştimur'un kaleme aldığı "Destan Şairimizi Anarken" başlıklı yazıda şairin Elâzığ gazetesinde, Fırat dergisinde ve çeşitli çalışma alanlarından bahseder. Şairin bazı çalışmalarından şöyle söz eder:

> "…Onun döneminde milli eğitim yayıncılığın zirvesindedir. 'Yavru Türk Dergisi' büyük bir boşluğu doldurmuş, çocuk edebiyatının gelişmesinde önemli rol oynamıştır. Türkiye

> Gazetesi'nde; 'Kültür- Sanat' sayfasını uzun yıllar organize eder. O, kültür ve sanatın takipçisi, yorumcusu ve şekillenmesinde mümtaz bir şahsiyettir" (s.13).

Türk Edebiyatı dergisinde ölümü, ölüm yıl dönümü sebebiyle hakkında yazı yazılan şairlerden birisi de Şeref Tan'dır. Ölüm yıl dönümü dolayısıyla, Bedrettin Keleştimur tarafından 267. sayıda "O, Bir Gönül Ereniydi", 273. sayıda Aytuğ İz'at tarafından "Şeref Tan'ı Yolcu Ederken", Lütfullah Bilgin tarafından 278. sayıda "Şeref Tan'ın Hatırasına" başlıklı yazılar kaleme alınır. Yazıların ortak noktası, Şeref Tan'ın mesleğinin gazetecilik olsa da şairlik yönünün güçlü olduğu ifadelerine yer verilir. Şeref Tan'la Hazar Şiir Akşamları isimli programda tanıştıklarını ifade ederler.

Türk Edebiyatı dergisi yazılarında bazı şairlere fazla ağırlık verirken daha az bahsettiği isimlerde vardır. *Türk Edebiyatı* dergisinin 229. sayısında Esma Üçöz "36.Ölüm Yıldönümünde Cahit Sıtkı Tarancı'nın Şiirlerinde Ölüm ve Ölüm Ötesi Duygular" başlıklı yazısını kaleme alır. Esma Üçöz, Cahit Sıtkı'nın hayatından, yazı hayatına hikâyeyle başlamasından, şiire olan tutkusundan bahseder: *"46 yıllık ömrünün ilk başlarında hikâyeler yazmış daha sonraki tek ihtirası güzel şiirler yazmak olmuştur. Bu sebeple hikâyelerini kitap haline getirmeyi bile düşünmemiştir. Onun için şiir; ömrünün manasıdır ve onu hayata bağlayan tek unsurdur"* (s.60). Cahit Sıtkı şiirlerinin çoğunda kendisini anlatmıştır. Tarihi, sosyal konulara değinmez. Yaşamak ve ölmek duyguları arasında gider gelir. Şiirlerinden de kısa örnekler veren Esma Üçöz şöyle açıklar:

> "Şairin şiir temaları fazla değildir. Yaşama sevinci ile dolu anlarda ölüm denen acı gerçek bir gölge gibi o sevinci karartır. Ama bunu derine indirmeyen Cahit Sıtkı o duyguya, o gerçeğe hayatın güzellikleri ile karşı koymaya çalışır. Bunun sonucunda da düşünce ve duyguları ölüm ile yaşama sevinci arasında sürüklenir" (s.61).

Türk Edebiyatı dergisinde "Edebiyat Takvimi" bölümünde bazı sayılarda Mehdi Ergüzel tarafından kaleme alınan yazılarda vefat eden şairler zaman zaman anılır. Dergi kapsamında çok bahsedilen şairler dışında diğer isimlere de bu şekilde yer verilir. Örneğin; 221. sayıda "Beş Hececiler'den Koryürekli Bir Şair" başlıklı yazısında Enis Behiç Koryürek'in hayatıyla ilgili bazı anlara dokunur, şiirinden örnekler sunar ve şu ifadelerle yazısını bitirir: *"Kitabında Türk dilinin gurur duyacağı şeyler var okunmalı, yazılmalı, yorumlanmalı. Yeni baskıları yapılmalı. Bu Turan'ı özlemiş tasavvufta karar kılmış zengin gönüllü adam unutulmamalı"* (s.45). Ergüzel 227. sayıda da "Bingöl Yaylaları Şairi" başlıklı yazısında: *"...mısralarıyla başlayan şiiri Cumhuriyet dönemi*

Türk edebiyatının dilde ulaştığı temiz Türkçeyi temsil etmesi bakımından da dikkate değer bir güzelliktedir. Çocuklarımızın Türkçesini argodan korumak istiyorsak böyle zarif şiirlerle beslemek, onları ince duygulara alıştırmak zorundayız" (s.30) diyerek Kemalettin Kamu'yu anar. Bazen tek bir şiiriyle şair ölümsüzleşir. *Bingöl Çobanları* şiiri de böyle bir şiirdir. 229. sayıda "Bir Garip Adam Orhan Veli" yazısında Orhan Veli'nin şiirinden ve Türkçesinden bahseder. Şunları ekler: *"Çünkü Orhan Veli ve Nazım Hikmet, fikri edebi çizgileri bir yana Türkçeyi iyi biliyorlardı, cümleleri sağladı, iyi sesler duymuşlar, belli bir estetik zevke ulaşmışlardı. Bugün için bizi ümitsizliğe sevkeden, hevesimizi kıran edepten ve edebiyattan uzaklaşan 'argo yaşayışın' dilimize ettikleri küçümsenir gibi değildir"* (s.34). Mehdi Ergüzel, Orhan Veli'nin dilinin ve edebiyatının zenginliğine ve anlaşılır bir üsluba sahip olduğuna değinir.

Türk Edebiyatı dergisinde Vahap Kabahasanoğlu'nun 293. sayıda "Cahit Külebi" isimli yazısında Cahit Külebi'nin *Hikâye* isimli şiiriyle gençlerin zihninde yer etmiş olmasından bahseder. Doğduğu yerle ilgili bilgi verilir ve İstanbul'a gelişi anlatılır. Şiirindeki sesler ikisinden de izler barındırır. Şiirleri, Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nu, Ahmet Muhip Dıranas'ı hatta bazen Orhan Veli'yi çağrıştırır. Kabahasanoğlu: *"Cahit Külebi mısralarını daha doğrusu duygu ve düşüncelerini hece ölçüsünün sınırlı kapılarına da hapsetmez. Aliterasyonlar, tekrarlar nereye kadar giderse oraya kadar gider"* (s.37) ifadeleriyle Cahit Külebi'nin şiiri oluşturma şeklinden bahseder. Anımsattığı üslubunun benzediği şairleri anar.

Türk Edebiyatı dergisinde bahsedilen bir diğer şair Yavuz Bülent Bâkiler'dir. Ahmet Kabaklı 209. sayıda "Yavuz Bülent Bâkiler'in Şiiri" başlıklı yazısında Yavuz Bülent Bâkiler'in hayatından kısaca söz eder ve şiirinin safhalarını anlatır. Bâkiler ilk dönem şiirlerinde yalnızlık ve aşk temaları üzerinde yoğunlaşmıştır. Daha sonra şiirinde kadın figürü Anadolu kadınına, anaya dönüşür. *Anadolu Gerçeği* şiiriyle tamamen Anadolu'ya ve dış Türklere yüzünü döner. Bu bilinçle yazdığı şiirler *Duvak* isimli şiir kitabında kendisine yer bulur. Kabaklı, Yavuz Bülent Bâkiler'in şiirinin değişim sürecini şöyle özetler:

> "Duvak'taki şiirlerinde Yavuz Bülent, artık kendi iklimindedir. Yalnızlık'taki 'ben'inden kurtulmuş, bütün Türkiye adına konuşmaya başlamıştır. Artık, tek bir kadına değil, Türk milletinin tarihi, manevi ve maddi varlığına âşıktır. Kendi anası ve çocukları ile birlikte, içerdeki dışardaki bütün Türk analarını kutsamaktadır" (s.8).

Yavuz Bülent Bâkiler'in Türk anasına yazdığı şiirler *Duvak* kitabında olduğu gibi *Seninle* isimli şiir kitabında da varlığını gösterir.

Sezai Karakoç'un şiiriyle ilgili Ahmet Kabaklı iki yazıdan oluşan bir metin kaleme alır. 212. sayıda "Sezai Karakoç-1" başlıklı yazısında Karakoç'u üslup bakımından İkinci Yeni'ye bağlanabilirliğini fakat sanatında görülen temalar ve inandığı değerler bakımından yeni bir ses olarak değerlendirilmesi gerektiğini söyler. Karakoç'un şiirinin temel öğelerinden bahseder. Karakoç'ta kadın yeniden idealleşmiştir. O kadını seçkin olarak görür. Ölüm konusunu da diğerlerinden farklı işlemektedir. İkinci Yeni şairleri gibi karamsarlık, sıkıntı gibi şeyler ilgisini çekmez. O bu duyguları aşmış değerlerine bağlı bir şairdir. Ahmet Kabaklı, Karakoç'un üslubu üzerinde de durur ve şöyle açıklar:

> "Körfez'de oldukça açık olan üslup Şahdamar'da ve Köpük'te biraz daha örtülüdür. Daha sonraki şiirlerinde özellikle Ayinler ve Leyla ile Mecnun'da ise şiirinin daha da açık anlama hatta bazen beyana ve bildiriye yöneldiği görülür. Bu üslupta argo yok, çirkin kelime yok, açık saçıklıkta yoktur. Konuşma dilinin bazen ustaca kullanıldığı görülür. Mecazlar hemen bütün şiirlerinde güzel buluşların bir sağanağı halinde mısralarını doldurur. Bu mecaz (imge) tutkunluğu Sezai Karakoç'un şiirini bütün benzerlerinden ayırır; ayrıca onu söylenmişi tekrarlamaktan kurtarır" (s.9).

Ahmet Kabaklı, Karakoç'un üslubunu bu şekilde değerlendirir. İkinci Yeni ile aralarındaki imge ayrımına da dikkat eder. İslami bir söyleme sahip olan şairlerle benzer ve farklı noktalarına değinir. Batılı şairlerin etkisinden de bahseder. Ahmet Kabaklı 213. sayıda "Sezai Karakoç-II" yazısında da Karakoç'un "Diriliş" terimini nerede ve niçin kullandığıyla ilgili bilgiler aktarır. Kabaklı, Sezai Karakoç'un; *Hızır'la Kırk Saat, Leyla ile Mecnun, Taha'nın Kitabı'*yla ilgili kısa bilgiler sunar ve şiirlerinden örnekler verir.

Türk Edebiyatı dergisi farklı Türk devletlerinden şairler hakkında yazılara da yer vermiştir. Örneğin; 201. sayıda Mehmet Kaplan'ın kaleme aldığı "Pırlanta Gibi Bir Şiir" isimli yazı Azerbaycan şairi Bahtiyar Vahapzade'yle ilgilidir. Kaplan, onun bir gazelinden örnek vererek şunları ekler: *"Bahtiyar Vahapzade şiirinde vezin ve kafiyeyi çok usta bir şekilde kullanıyor. Onu okurken, insan ses tonunun ahenginin nasıl değiştiğini hissediyor. Şiirinin muhtevasına uygun yücelik duygusu telkin edecek bir söyleyişle bu dil Yahya Kemal'in dili kadar Türkçe, açık ve sade"* (s.12). Azerbaycan'ın önemli şairlerinden olan Bahtiyar Vahapzade'nin Mehmet Kaplan tarafından Yahya Kemal gibi bir değerle anılması okuyucu için oldukça mühim ve hatırlatıcıdır. Bahtiyar Vahapzade'nin şiirinin oluşumuna, geleneğe bağlılığına dikkat çeker. Vezin ve kafiyeyi

ustaca kullanmasına ve şiirini bunun üzerine inşa etmiş olmasından bahseder. 246. sayıda Necati Demir "Bahtiyar Vahapzade'nin Türkçeciliği" başlıklı yazısında şunları söyler: *"Bahtiyar Vahapzade dil konusunda yazdığı şiirlerde, Türkçe hakkındaki düşüncelerini beyan etmiş ve dil meselesine çok ehemmiyet vermiştir. Ayrıca yazdığı şiir, makale, tenkit ve diğer nevilerde de sade Türkçeyi kullandığı gibi tenkidini yaptığı eserleri de özellikle bu açıdan değerlendirmiştir"* (s.47). Bahtiyar Vahapzade, Türkçe'yi Türk'ün yaşayışının bir parçası olarak görür. Namus gibi kabul eder. Bir dil profesörünü olan Ahmet Bican Ercilasun'un bu konudaki düşüncelerini Necati Demir şöyle aktarır: *"Pek çok şair belki de dil üzerine şiir yazmıştır. Şüphesiz ki pek çok gramerci de dil ile tarih arasında münasebet kurmuştur. Fakat dili namus kabul eden bir yüksek heyecana ben bugüne kadar tesadüf etmemiştim"* (s.48).

Maarife Hacıyeva ve Şahin Köktürk'ün ele aldığı iki sayıda yer verilen "Yaşamak Yanmaktır" başlıklı yazı dizisinde (262-263. sayılar) Bahtiyar Vahapzade 70. doğum yılı münasebetiyle anılır. Burada şiirinden bahsedilir ve Azerbaycan halkının tarihini aksettiren *Gülistan* manzumesi üzerinde durulur. İkinci devam yazısında daha çok *Şehitler* manzumesine dikkat çekilir. Elşen Ebülhesenli'nin 214. sayıda ele aldığı "Azerbaycan Benim Tacım Tahtım Oy" yazıda başka bir Azerbaycanlı şair Elmas Yıldırım konu edinmiştir. Göçe zorlanmış olan şairin şiirleri genel olarak vatan, millet ve hasret konularını içerir. Hayatıyla ilgili bazı ayrıntılar ve Türkiye'deki yaşamına dair bilgiler mevcuttur. Ali Kafkasyalı'nın 211. sayıda "Azerbaycan'ın Koca Kartalı Öldü" isimli yazısında bahsi geçen şair ve âşık Mikail Azaplı'dır. Azaplı'nın hayatından, eğitiminden ve sanatından bilgiler aktarılır. Hatta henüz matbaa yüzü görmeyen iki şiirini, Ali Kafkasyalı okuyucu ile paylaşır. Paylaştığı şiirlerle ilgili şu bilgilere değinir: *"Azaplı'nın hâlâ matbaa yüzü görmemiş iki şiirini burada sunmak istiyorum. Kendi el yazısı ile yazıp bana verdiği birçok şiirden ikisidir. Bu şiirleri Gürcü Stalin ile Azerbaycan'ın yerli Stalin'i Mir Cafer Bağırof ikilisinin, Türklere zulüm yağdırdığı dönemde yazmıştır"* (s.25). Yazının devamında bu iki şiirin adlarının *Diyemmerem* ve *Oldur* olduğunu okuyucuya bildirir.

1995 yılı Unesco tarafından Abay Yılı olarak ilan edilmiştir. Kazak şairi olan İbrahim Abay Kunanbay'ı, Cengiz Aslan 261. sayıda "Abay'ı Tanıyalım ve Tanıtalım" başlıklı yazısında anlatır. Hayatından bahseder ve şiirlerinden örnekler verir. Timur Kocaoğlu 243. sayıda "Mağcan'ın Şiirlerinde Güneş, Ateş ve Alev" adlı yazıda Kazak

şairi Mağcan Cumabayoğlu'nun şiirinde; güneş, ateş ve alev kelimelerini kullanım sıklığına dair bir yazı kaleme almıştır. Bu kelimeler doğrultusunda akıllara gelen Türk şair Ahmet Haşim olur. Kocaoğlu, Haşim'in ve Mağcan'ın bu kavramları şiirlerinde nasıl kullandıklarına dair açıklamalarda bulunur. İki şairinde bu kelimeleri farklı anlamlara gelecek şekilde kullandıklarını söyler:

> "Birbirinden çok uzak yerlerde yaşamış olan bu iki Türk şairi karakter olarak da iki ayrı kutbun kişileridir. Haşim'in tersine, Mağcan şiirlerinde dışa açık, iyimser ve hayatın gerçeklerine sımsıkı bağlı kuvvetli bir kişiliğe sahip olarak çıkar karşımıza. Her iki şairde kendi yurdunun tutsaklık altındaki durumunu hemen hemen her şiirinde bize duyurmaya çalışır. Haşim'in şiirlerinde geçen ateş ve alev kelimeleri, Mağcan'ın şiirlerinde de çokça görülür, ancak yepyeni anlamlarda" (s.34).

Timur Kocaoğlu yazısını Ahmet Haşim'in ve Mağcan Cumabayoğlu'nun bu kelimeleri içeren şiirlerinden örnekler vererek düşüncesini destekler. Şairlerin kelimeleri hangi anlama gelecek şekilde kullandıklarına dair bilgi verir.

Özbek şair Abdülhamit Süleyman Çolpan ile ilgili *Türk Edebiyatı* dergisinin ilgili sayılarında üç yazıya yer verilir. Bunlardan birinde Timur Kocaoğlu 242. sayıda "Çolpan'ın Şiirlerinde Tabiat ve Hürriyet Duygusu" başlıklı yazısında Çolpan'ın tasvir gücünü *Küz* isimli şiirinin tahlili üzerinden okuyucuya sunar. Kocaoğlu bu tasvir için şu sözleri kullanır: *"Bu şiirin basit bir sonbahar tahlili olmadığı daha ilk dörtlükten anlaşılıyor. Güzde sararan yaprakların Doğunun yüzüne, kasırgaların ise Batının kanlı gözlüne benzetilmesi, Doğu ile Batı arasında bir tezadın varlığına işaret ediyor"* (s.42). Kocaoğlu Çolpan'ın şiirinin, şairin yaşadığı zamanı ve yeri bilmeden açıklanamayacağı üzerinde durur. Hüseyin Bargan'ın 252. sayıda "Katledilen Türkistan Düşünürleri: Şair Çolpan" yazısı ise Çolpan'ın yazı hayatına makalelerle başladığına ve okuyucunun dikkatini bu şekilde çektiğinden bahseder. Hayatının zorluk ve mücadeleyle geçen anlarını konu edinir. Cengiz Aslan 285. sayıda "Abdülhamit Süleymanoğlu Çolpan" yazısında şairin daha çok hayatından ve şiirinden bahsetmektedir. Bir diğer Özbek şair Mahmud Hadiyev'i 276. sayıda "Katledilen Türkistan Düşünürlerinden Batu" başlıklı yazısında Hüseyin Bargan kaleme alır. Hayatının nelerin etkisinde geçtiğinden, şairlik yönünün kuvvetli oluşundan söz eder. Hiç tanımayanlar için kısa ve öz bilgiler içerir.

Ali Fuat Bilkan'ın 296. sayıda "Hindistan'da Gelişen Türk Şiiri" (ss.41-43.) başlıklı yazısında Hindistan'da şiirin gelişim sürecinden bahsederken Mirza Galip'ten

özel olarak bahsedilmektedir. Yazıda doğumundan, eğitim sürecine, şiirinin kökeni hakkında ve şiirinin gelişimiyle ilgili bilgiler verilir.

Fatma Gürbüz'ün, 215. sayıda Hamit Memmedzade'den aktardığı "Halkın Sevimli Şairi: Şehriyar" yazısında Şehriyar'ın şiirinde yansıttığı duygusal lirizmden bahsederken onun Azerbaycan halkı için ne kadar kıymetli olduğuna temas eder. Hatta o Azerbaycan edebiyatı için *Hayderbaba* şairi olarak bilinir. Gürbüz şöyle ifade eder:

> "Hayderbabaya Selam eserinin yazılması hem şairin kendi hayatında dönüş noktası hem de Güney Azerbaycan edebiyatında yeni merhalelerin başlangıcı oldu. Bu ölmez sanat eserinin meydana gelmesinin Şehriyar'ın hayatında ve yaratıcılığında şunun için dönüm noktası sayıyoruz ki, Şehriyar'ın hakiki kabiliyeti bu şiirde tam gücü ile çağlamıştır. Esasen bu eseri ile Şehriyar, öz vatanında geniş şekilde tanınmaya başladı, halk arasında layık olduğu mevkiyi bu eseri ile tuttu" (s.41).

Niyazi Hüseyin Bahtiyar 258. sayıda "Doğumunun 100. Yıl Münasebetiyle Mehmet Müzeekka Con" (ss.58-59.) başlıklı yazıda Bulgaristan'daki Türklerden Mehmet Müzeekka Con'u kaleme alır. Yazıda Bulgaristan Türkleri edebiyatında önemli bir yere sahip olan Con'un hayatından, eserlerinden ve şiire olan arzusundan bahsedilmektedir.

Türk Edebiyatı farklı milletlerden şairler hakkında yazılara da sayfalarını açar. Rus şair Marina Tsvetaeva'ya 245. sayıda "Kabirden Doğan Şiirler" başlıklı yazıyla İlhan Bardakçı yer vermektedir. Marina Tsvetaeva'nın gurbet ve hasret içeren hayatından bahseder. Yaşamını intiharla sonlandırmasına ve savaş yıllarında bir mezarının bile bulunmamasından söz eder. Dilaver Cebeci 230. sayıda "Bir Tevhidci Şaire: Esther Gress" başlıklı yazısında Danimarkalı şair Esther Gress'le nasıl tanıştığını anlatmaktadır. Tanışma, Yunus Emre'ye saygı programında dünyaca ünlü şairlerin bir araya geldiği kongrede denk gelmelerinden ötürü gerçekleşmiştir. Daha sonra şiirlerine baktığında onda Yunus etkisini görür. Yazısında da bunlardan bahseder ve şiirlerinden kısa örnekler verir. Filistinli şair Mahmud Derviş'ten 248. sayıda "Mahmud Derviş: Filistinli Gözyaşlarını Kalbine Akıtan Şair" başlıklı yazıyla Cemal Karaağaçlı tarafından bahsedilir. Onun şiirini nasıl oluşturduğundan, şiirinde kime seslendiğinden, hangi konuda yazmayı daha çok sevdiğinden söz edilir.

Afrika'dan Boston'a köle olarak getirilen hayatı farklı yerlerde geçen ABD'li şair Rito Dove'un hayatını Ayşe Göktürk Tunceroğlu 251. sayıda "Amerika'da Bir Zenci Poer Laureate" (ss.21-24) yazısında kaleme almıştır. Yazıda, zenci olmanın zorluğunun yanı sıra sanatta kendisini var edişinin hikâyesini okumak mümkündür. Başka bir

afroamerikan şair Maya Angelov'dur. Yine Ayşe Göktürk Tunceroğlu'nun 253. sayıda kaleme aldığı "Clinton'ın Hemşehrisi" (ss.23-24) yazısında karşımıza çıkar. Bu başarılı kadın Bill Clinton'ın cumhurbaşkanlığı seçiminde şiir okurken görülür. Ayşe Göktürk, şiirin yanında onun bir zenci kadın olarak mücadelesine ve başarılarına değinir.

Türk Edebiyatı dergisinde şairlerle ve şairler hakkında yapılan sohbetlere de yer verilmiştir. Muhsin Karabay ve Aysen Akdemir'in, Bahaettin Karakoç'la şiir üzerine yaptıkları sohbet "Kaderde İlk Nikâhladığım Sevgilim Şiir Olmuştur" başlığıyla derginin 253. sayısında yer almaktadır. Bahaettin Karakoç'la Türk Edebiyatının geçmişten günümüze genel durumundan söz edilmiştir. Karakoç'un şiiriyle ilgili konuşulur. Karakoç kendi şiiriyle ilgili şunları söyler:

> "…şiirde kalıcı olmanın yolları nelerdir, diye düşündüm. Mevlâna geldi gözümün önüne, Karacaoğlan geldi gözümün önüne, Şeyh Galip geldi, Yunus Emre geldi. Bunları bugün bile var kılan, bunları aşılmaz kılan unsurları tespit ettim. Ben de Türkiye'nin, sanat ve edebiyatla dirilişini Anadolu toprağının yeniden yoğrularak, şekillendirilmesinde, yorumlanmasında buldum… Ben her kitabımı bir öncekinden değişik yazarım, değişik seslere ve biçimlere yaslarım. İmajları sürekli değişir, değişir ama kalıcı imajlardır, suni değildir, suni bir yapılanma yok. Ben şiiri bir doğma olarak kabul etmiyorum, belki bir yetenek meselesidir, irsidir ama onları aşan bir hadise var şiirde; derine çekmek, yükseklere uçurmak, sözü güzel açmak, namusu saklamak, ruhun vecd halini ritmik bir coşkuyla ve estetik bir edeple ifşa etmektir, ben buna inanıyorum" (s.37).

Yazının devamında yine Karakoç'un şiirinin inceliklerine dair sorular sorulmuştur. Kullandığı kelimelerin bir sözlüğünün yapılması düşüncesinden, gençlere nasihatlerinin olup olmadığına kadar geniş bir sohbet gerçekleştirilmiştir.

Zeki Ömer Defne'nin vefatı üzerine 231. sayıda *Türk Edebiyatı* dergisi bir bölümünü Zeki Ömer Defne hakkındaki yazılara ayırmıştır. Zeki Ömer Defne'nin vefatı üzerine daha önce hiç yayımlanmamış olan kıymetli bir sohbet bu sayıda kendisine yer bulur. 231. sayıda "Zeki Ömer Defne ile Sohbet" başlığında Muhsin Karabay şunu ifade eder: *"Okuyacağınız bu sohbet 2/12/1992'de kaybettiğimiz rahmetli hocamız, büyük şair Zeki Ömer Defne ile Çifte Havuzlar'da Yeşilbahar sokaktaki evinde 1/3/1985'de yapılmıştı"* (s.25). Sohbeti gerçekleştiren isimler Muhsin Karabay, Hüseyin Gökçe, Mustafa Kavlu ve A. Vahap Özer'dir. Zeki Ömer Defne çocukluktan itibaren nasıl bir hayat yaşadığını ve hayatının şekillenip nasıl bu günlere geldiğinden bahseder. Şiirle ilgili genel kanaatini belirtir. Vahap Özer'in şiirinizi hangi mekânda, atmosferde yazıyorsunuz sorusuna, etrafına fazla duyarlı olan Defne şiirin konusu için şöyle söyler: *"Benim için mekân, yer söz konusu değil yavrum. Mesela kitap okurken bir kelimeyi yanlış okurum,*

olur ya, aceleyle, gözüm de zayıf, o cümleden şiir doğar. 'Şamandıra' herkes görüyor. Şamandıradan da konu olur mu? Her şey konudur" (s.29). Defne'yle Türk şiirinin geldiği noktadan da söz edilmiştir.

Murat Dündar'ın Nurullah Çetin ile Behçet Necatigil hakkında yaptığı sohbet derginin 299. sayısında "Behçet Necatigil ve Türk Şiirindeki Yeri Üzerine Nurullah Çetin ile Bir Mülakat" başlığıyla bulunmaktadır. Yazıda Nurullah Çetin'in Necatigil ile ilgili yaptığı çalışması sorulmuştur ve o da çalışmasının inceleme- araştırma ve değerlendirme üzerine bir kaynak oluşturduğuyla ilgili bilgiler verir. Necatigil'in Türk şiirinde nerede olduğuyla ilgili Garipçiler ve İkinci Yeni şiiriyle ilgili ortak noktalarına ve onlardan ayrılan yönlerine değinilmiştir. Yazıda Necatigil'in üslubundan, şiir hakkında görüşlerinden ve kaynaklarından bahsedilir.

Türk Edebiyatı dergisi Beşir Ayvazoğlu ile 258. sayıda "Etkileri Günümüze Uzanan Tek Divan Şairi: Şeyh Galib" başlığı altında bir sohbet gerçekleştirir. Şeyh Galip'in Hüsn-ü Aşk'ından, etkilediği şairlerden ve hatta yazarlardan konuşulur. O günlerde gerçekleşecek olan Şeyh Galip Sempozyumundan ve kimlerin bildiri sunacağına kadar geniş bir sohbet gerçekleşmiştir.

Bekir Oğuzbaşaran 238. sayıda Orhan Okay'la "Sanatkâr ve İslam Davacısı Necip Fazıl" başlıklı yazıda, Necip Fazıl'la ilgili sohbet gerçekleştirir. Konuşmada Orhan Okay, Fazıl'la ilgili çalıştığı monografik eser hakkındaki sorulara cevap verir. Şiirler üzerine yaptırdığı yüksek lisans teziyle ilgili bazı hususlar sorulur. Son olarak yapılan çalışmalar ile ilgili düşünceleri alınan Okay'a, Necip Fazıl'la ilgili daha ne gibi çalışmaların yapılabilirliği sorulur.

Türk Edebiyatı dergisinde 201-300. sayılar aralığında şairler hakkında yazılan yazılara bakıldığında, farklı sanat anlayışına sahip, birbirlerinden çok farklı çağlarda ve coğrafyalarda yaşamış şairlere rastlanır. Şairlerle ilgili yazılan yazıların çeşitlilik gösterdiğini, şairlerin sadece bir yönden ele alınmadığı görülür. Ele alınan yazılar bazen şairin hayatıyla ilgili bazen şiiriyle ilgili bilgiler içermektedir. Bazı yazılar kişiliğiyle ilgili bilgiler vermekteyken bazen onunla ilgili ele alınan bir hatıra bambaşka bir kapı aralamaktadır. Her yerde ulaşılamayacak türden bilgiler ise şairlerle yapılan sohbetlerde karşımıza çıkar. Samimi ve şairin kendisinden edinilen bilgi onu anlamaya daha fazla yardımcı olmaktadır. Okuyucu için yeni ve farklı bilgiler şaire karşı yeni bir merak ve

öğrenme isteği uyandırır ve bu tür yazılar okuyucunun merakını ve ilgisini açık tutmaktadır. Bir başka yerde şairlerin günlükleri vesilesiyle daha önce bilinmeyen şeylerin açıklığa kavuşması önemlidir. İncelemede karşılaştığımız başka bir nokta şairlerin daha önce yayımlanmamış şiirlerinden örneklerle karşılaşılır. Türk Edebiyatı için büyük bir katkıdır. Daha önce yayımlanmamış mektuplarda *Türk Edebiyatı* dergisinde az da olsa karşımıza çıkar. Mektuplar şair için birinci dereceden vesika olduğu ve bilinmeyen bazı konuları aydınlatacak bir materyal olduğu için önemlidir.

Türk Edebiyatı dergisinin ilgili sayılarında ölüm ve doğum yıl dönümü sebebiyle anılan isimler vardır. Örneğin; Ahmet Kabaklı 253. sayıda Fuzuli'nin 500. ölüm yıl dönümü sebebiyle bir yazı yazar. Yaşamından, eserlerinden, dil zenginliğinden bahseder. Saim Sakaoğlu'da 219. sayıda yer verdiği yazısında Yunus Emre'nin doğumunun 750. yılı dolayısıyla gerçekleşen kutlamalardan bahseder. Mehdi Ergüzel'de 238. sayıda Muallim Naci'nin vefatının 100. yılı olmasından dolayı sanatından bahsederek şairi anar. Orhan Şaik Gökyay'ın vefatıyla ilgili 255. sayıda çeşitli yazılar kaleme alınır. Yazılan yazıların içerikleri birbirlerinden farklılık gösterir. Kimi Gökyay'ın kişiliği ve mizacından bahsederken, kimisi onun öğretmenlik yönüne, kültürel birikimine ve şairle ilgili geçen bir hatırasına değinmektedir. Yazıları yazan isimler; Handan Taş, Günay Kut, Birol Emil'dir. Bir diğer vefatı dolayısıyla anılan isim Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'dur. *Türk Edebiyatı* dergisinin 228. sayısında şairle ilgili yazılan makale, sohbet ve şaire ait şiirler yer alır. Şeref Tan'da ölüm yıl dönümüyle anılan isimlerden birisidir. Şair hakkında yazı kaleme alan isimler; Bedrettin Keleştimur, Aytuğ İz'at, Lütfullah Bilgin'dir.

Türk Edebiyatı dergisinde daha önce çalışılmamış bir konu hakkında da yazı kaleme alınmıştır. Süreyya Beyzadeoğlu'nun 271. sayıda kaleme aldığı yazı Sünbülzade Vehbi'nin bir terkib-i bendidir. Daha önce gündeme gelmeyen bir çalışma olması sebebiyle Türk edebiyatı ve araştırmacılar için önem taşır.

Şairler hakkında incelenen yazılara bakıldığında günlük türünün de geçtiği yazılar vardır. Günlük birinci ağızdan kişinin yaşadıklarını yansıttığı bir metin olması dolayısıyla metin içinde geçen bilgiler okuyucuyu bazı konularda bilgilendirebilir ve aydınlatabilir. Nazan Bekiroğlu'nun 258. sayıda Recaizade Mahmut Ekrem ve Nigâr Hanım'la ilgili kaleme aldığı yazı buna örnektir. Metinde Nigâr Hanım'ın günlüğünden kesitler

paylaşılmıştır. Dergide şairlerle ilgili yer verilen başka bir tür ise hatıralardır. Abdullah Satoğlu, 277. sayıdaki yazısında Faruk Nafiz Çamlıbel'in öğretmenlik için gittiği Kayseri'deki hatıralarından bazı bölümler sunar. Mehmet Gökalp'te 235. sayıda Necip Fazıl Kısakürek'le geçen birebir yaşadığı bir anıyı anlatır. Mektup türü şairin veya yazarın kendi fikir ve duygularını yansıttığı birinci vesikalardandır. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın gezi ve mektuplaşmalarını konu edinen Murat Koç, 236. sayıda bu türler üzerinden Tanpınar'ı daha yakından tanımanın mümkün olduğunu söyler. Dergide gerçekleştirilen sohbetlere de yer verilir. Aralarında okuyucu ile ilk kez paylaşılan sohbetlerde vardır. Buna örnek olarak 231. sayıda Zeki Ömer Defne ile gerçekleştirilen sohbet okunabilir. Sohbetler anında geri dönüşü alabildiği ve şairin o an paylaştığı duygu ve düşüncesini yansıttığı için önemlidir. Hiç bilinmeyen bir konudan yahut özel hayatından, sanatından farklı noktalar yakalanabilir. *Türk Edebiyatı* dergisi de sohbet konusuna önem vermiştir. Dergide; 299. sayıda Murat Dündar'ın Nurullah Çetin'le Behçet Necatigil hakkında yaptığı, *Türk Edebiyatı* dergisinin 258. sayıda Beşir Ayvazoğlu ile Şeyh Galip hakkında yaptığı, Bekir Oğuzbaşaran'ın Orhan Okay'la 238. sayıda Necip Fazıl hakkında yaptığı söyleşiler örnek verilebilir. Sohbetler şairin kendisiyle yapılmakla birlikte şair hakkında başka bir şair yahut araştırmacı, eleştirmen gibi isimlerle de yapılmıştır.

Türk Edebiyatı dergisinin ilgili sayılarına bakıldığında hakkında en çok yazı yazılan bazı isimler vardır. Bu yazılar şairlerin sanat anlayışları, ilim hakkındaki yetkinlikleri, milliyetçilik ve iman ile ilgili düşünceleri, şiirlerinde daha çok işledikleri temalar ve kavramlarla ilgili çeşitli konularda kaleme alınan yazılardır. Daha çok bahsedilen isimler; Fuzuli, Yahya Kemal Beyatlı, Mehmet Âkif Ersoy, Necip Fazıl Kısakürek, Orhan Şaik Gökyay, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Mustafa Necati Karaer, Zeki Ömer Defne'dir. Hakkında daha az yazı yazılan isimlere ise; Kaygusuz Abdal, Mevlâna, Sünbülzade Vehbi, Şeref Taşlıova, Murat Çobanoğlu, Namık Kemal, Tevfik Fikret, Recaizade Mahmut Ekrem, Muallim Naci, Faruk Nafiz Çamlıbel, Sezai Karakoç, Cahit Külebi, Orhan Veli Kanık örnek verilebilir.

Diğer Türk devletlerinden şairlere de yer verilen dergide hakkında en çok yazı yazılan isim Bahtiyar Vahapzade'dir. Mikail Azaplı, Elmas Yıldırım, Abdülhamit Süleyman Çolpan, Mirza Galip, Şehriyar, Mehmet Müzekka Con'la ilgili yazılar da dergide yer alır.

Farklı milletlerden olan Marina Tsvetaeva, Esther Gress, Rito Dove, Maya Angelov, Mahmud Derviş hakkında yazılarda vardır.

1.3. ŞİİR İNCELEME YAZILARI

Türk Edebiyatı dergisinde 201-300. sayı aralığında şiir inceleme yazılarına yer verilmiştir. Şairlerin şiir anlayışlarıyla ilgili yazıların yanında şairin tek bir şiirini inceleyen yazılar da vardır. Şairlerin şiirlerinde nasıl bir dil kullandıkları, şairlerin üslupları, hangi konularda şiir yazdıklarıyla ilgili yazılar görmek mümkündür. Bazı şairlerin bazı kelimeleri şiirlerinde metafor olarak kullandıkları ve bazı kelimelere daha sık yer verdiklerini içeren yazılarda vardır.

Ahmet Kabaklı 207. sayıda "Hüsrev Hatemi'nin Şiiri- I" başlıklı yazısına Hüsrev Hatemi'nin şiir hakkındaki görüşlerine yer vererek başlar. Yazısında Hatemi'nin pek çok şiirinden örnekler verir; *Tapu Sicil Muhafızı, Kültür Raporu, Geceler ve Hayalin, 1943 Ablaları, Kanlıca Vasfında Gazel* bunlardan başlıcalarıdır. İstanbul'un Hüsrev Hatemi'nin şiirine etkisini Ahmet Kabaklı şu şekilde açıklar:

> "Hatemi'nin şiirleri, öte yandan baştan başa İstanbul'dur. Bu şehrin semtlerine, kitabelerine, yeşilliğine, zevklerine, mevsimlerine, değişen, betonlaşan, kötüleşen manzaralarına ve insanlarına ait hatıralar karışığı bilgileri, duyguları ve tepkileri pek derin ve geniştir. Kaybolan, özlenen, ele geçmeyeceği bilinen bir periler diyarı, onun çocukluk, gençlik İstanbul'udur. Bu şehir bütün şiirlerine, nesirlerine yayılmış bir ıstırap merkezidir. Nedim ve Yahya Kemal, bilindiği gibi kendi gönüllerinin bahçesi, medeniyetimizin cilvegahı bildikleri İstanbul'a hayrandırlar. Hatemi de bu şehre aynı ısrar fakat hüzünle, fanilik, yitirmişlik zamanda ve mekânda 'nostalji' hisleriyle bağlıdır. 'İstanbul içinde İstanbul'a hasret' sözü onun duygularını belki daha güzel anlatır" (s.8).

Ahmet Kabaklı, yazısının devamında Feneryolu ve Göztepe semtlerinde geçen bir aşk hikâyesini *Zamanın Sesleri* şiirinden mısralar paylaşarak okuyucuya sunar. Kabaklı, Hüsrev Hatemi'nin şiirindeki İstanbul vurgusunu yine tekrarlar: *"Şiirlerinin hemen hepsi ya İstanbul dekorunda geçiyor yahut başka yerde, Avrupa'da da olsa İstanbul'u acı tatlı hatırlayarak, şairin yüreğine işlemiş olan İstanbul aynı zamanda ev içi, sokak, konak, oyuncak ve yaşanmış hayat sahneleriyle Hatemi'dedir"* (s.9).

Ahmet Kabaklı, Hüsrev Hatemi'nin şiiriyle ilgili yazmaya 208. sayıda devam etmektedir. "Hüsrev Hatemi'nin Şiiri- II" başlıklı yazısında daha çok diğer milletlerin duyarlılıklarıyla Türk milletinin duyarlılığını karşılaştırır. Ahmet Kabaklı, Hüsrev Hatemi'nin *Âşık Garip Coğrafyası* şiirini örnek vererek Hüsrev Hatemi'nin neye dikkat çektiği üzerinde durur:

> "İşte Hüsrev Hatemi 'Âşık Garip Coğrafyası' adıyla yazdığı üç şiirinde, o folklor, duygu ve hassasiyet ikliminin eski ve yeni hallerini karşılaştırıyor. İçinden koptuğumuz 'Doğu' ile içine girmemiz mümkün olmayan 'Batı' yaşayışlarımızın zıtlıkları anlatılıyor. Bir masaldan hazin ve fukara gerçeğe düşmüş olmanın perişanlığı; bu isimdeki üçüncü şiirin sonunda şöyle noktalanıyor:
>
> Keremler gurbette işçiydiler
>
> Aslı'ları doğrusu aramadım
>
> Şah Senem'i düşündüm sessizce
>
> Görülüyor ki 'Âşık Garip Coğrafyası' bütün şiiriyeti, insanlığı, hüznü, sevdaları, kır çiçekleri, türküleri, sazları ile kaybettiğimiz manevi vatandır. Bu kültür, şiir ve hasret vatanının katı yürekle unutulmasına, Anadolu çocuğunun dertli gönlü olamamaktadır. Birtakım ideolojilerle vatanı kurtardığını, gür iddia ile söyleyen şairler, Avrupa şehirlerinin hayat, manzara, sanat ve sefahatına kolayca uydukları halde, 'Duydumsa da zevk almadım Islav kederinden' diyen Yahya Kemal gibi, Hatemi de intibak edememektedir" (s.8).

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın, Ahmet Kutsi Tecer'e ithafen yazdığı *Gül* şiirini Vahap Kabahasanoğlu 207. sayıda "Tanpınar'ın 'Gül' Şiirinde Sanat Estetiğinin Ortaya Çıkışı" başlıklı yazısında inceler. Gül'ün nasıl algılandığı düşüncesi üzerinden Vahap Kabahasanoğlu şairin sanat estetiğini şu şekilde yorumlar:

> "Gül, sanat, veyahut şiir 'İlk arzunun toprağa mal olmuş lezzeti…'. Tıpkı insan yavrusunun dünyaya gelmesiyle sonuçlanacak döllenme anındaki lezzet gibi. Estetikçiler, sanat eserini doğuran 'estetik öz'ün yakalanışı anında duyulan zevk ile ilkah anındaki zevkin aynı olduğunu ileri sürerler. Tanpınar bu hadiseyi 'Şiir' başlığı altındaki şiirinde de dile getirir:
>
> 'Sarışın buğdayı rüyalarımızın
>
> Seni bağrımızda eker biçeriz.' der" (s.29).

Her şairi harekete geçiren, etkileyen bir hâl vardır ve şairin tepkisini bu hâl belirler. Tanpınar'ı heyecanlandıran durumu ise Kabahasanoğlu şöyle ifade eder: *"İlahi coşkunlukların dışında kalan sanat heyecanına da 'estetik trans' diyebiliriz. 'Ten cümbüşü' yahut estetik heyecan, Tanpınar'ı; 'her özleyişten sıcak' bir yere, arkasından bir sanat eserinin, bir şafak gibi doğacağı uykuya, daha doğrusu bir rüyaya götürür"* (s.29). Rüya, Tanpınar'ın şiirinin kaynağıdır. Şiirle ilgili gerçek hayatta karşılaşılamayacak her şey bilinçaltında ve rüya aleminde gerçekleşir. Bunun sonucunda da rüya şiirinin malzemesi olur. Tanpınar'ın rüyadan beslenmesi her şiiri için ayrı ve özeldir. Rüya şiire dönüşür ve kendisini tamamlar. Yeni şiirin oluşması için yeni rüyalara ihtiyaç vardır.

Arif Nihat Asya'nın *Na't* şiiriyle ilgili düşüncelerini, 221. sayıda "Na't" başlıklı yazısıyla Ahmet Kabaklı kaleme almıştır. Na't Hz. Peygamberi övmek için yazılan şiirlerdir. Kabaklı Arif Nihat'ın naatı ile ilgili şu bilgileri paylaşır:

> "Arif Nihad, 200 mısralık bu şiirde, hatta serbest vezinde, hiçbir şekil kuralına uymayarak, yeni tarzda bir Na't (naat) meydana getirmiştir. Şiirde en esaslı tem olarak, o da Fuzuli'nin iki ırmağı gibi Peygamber'e hasret ve hicranını söylemektedir: Peygamber'e bütün yaratıklar hayran ve hasrettir. Bütün insanlık O'na muhtaç ve müştaktır. İslam alemi O'nun arayışındadır. O, Türklüğün de bugünkü en büyük kaybı, hicranı ve ümididir. O bugün yok olduğu için dünya hüsranda ve dermansız dertlerdedir. Ama o gelecektir: 'Hac'dan döner gibi/ Mir'ac'dan iner gibi' gelecektir" (s.8).

Ahmet Kabaklı, şiirin yazıldığı zaman dilimini ve neden yazılabilir olduğunu da şöyle değerlendirir:

> "Bu Na't'ın bir kandil neşesinde bir Mi'rac veya Kadir gecesinde söylendiği düşünülebilir. Gittikçe maddeleşen ve özden uzaklaşan hayatlara karşı, nefret, pişmanlık, vicdan sızısı ile o günlerin sahibi olan Kutsal Elçi'ye sığınıştır denebilir. Tabi başka bir zaman yazılmış da olabilir. Şairle ilhamı arasına girilmez" (s.8).

Şiirin 200 mısradan ve dört bölümden oluştuğunu ifade eden Kabaklı, her bölümle ilgili ayrı bilgiler verir. Bölümlerde ağırlıklı olarak işlenen konular nelerdir, daha çok hangi duyguya vurgu yapılmıştır onlara dikkat çeker. Teknik olarak bu bölümlerin nasıl ayrılmış olduğunu şöyle açıklar:

> "Her bölüm şairin İslam dekorunu özleyişini anlatan, İslam'ın Türkiye'deki kudsi geceler (kandiller, ramazanlar) manzarası olarak yakıştırdığı şu mısralarla kesilmektedir: (17.den 23' e kadar şu beş mısra. Daha sonra üç defa tekrarlanmaktadır.)
>
> Konsun yine pervazlara
>
> Güvercinler
>
> (Hu hu)lara karışsın
>
> Aminler…
>
> Mübarek akşamdır,
>
> Gelin ey Fatihalar, Yasin'ler!" (s.8).

Ahmet Kabaklı Naat'ın bölümlerinin hangi mısra aralıklarında olduğundan bahseder. İşlenen konuları kısaca belirtmek gerekirse; birinci bölümde İslam'ın ve Hz. Peygamberin örfünün kaybedilişiyle bir hüzün tablosu çizmektedir. İkinci bölümde Hz. Peygambere övgü ve kişinin manevi eksiklikleri üzerinde durulmaktadır. Üçüncü bölümde Hz. Muhammed'in hicreti ve hicret esnasında yaşanan hadiseler konu edinilir. Dördüncü bölümde ise Hz. Peygambere duyulan hasretin dışa vuruluşunu işleyen kısımdır.

Cahit Sıtkı Tarancı'nın vefatının 36. yılı dolayısıyla Esma Üçöz 229. sayıda "36. Ölüm Yıldönümünde Cahit Sıtkı Tarancı'nın Şiirlerinde Ölüm ve Ölüm Ötesi Duygular"

başlıklı yazısını kaleme alır. Cahit Sıtkı'nın hayatından bilgiler verir. Zaman zaman duygularında iniş çıkışlar olan şairin şiirlerinde ölüm duygusuna yaşama sevinci de eşlik eder. Esma Üçöz, Tarancı'nın *Bugün, Allah'ı Ararken, Bugün Cuma, Paydos, Otuz Beş Yaş, Gün Eksilmesin Penceremden* şiirlerinden örnekler vererek ölüm temasına değinir:

> "…Ölüm gerçeğini hissetmiş ve şiirlerinin hemen hepsine aksettirmiştir. Hayata bakışındaki karamsarlık onu açıktan açığa ya da sezdirme yolu ile hep ölüm düşüncesine sürükler… 'Ah aklımdan ölümüm geçer' deyişinde olduğu gibi hep zihnini kurcalayan kaçınılmaz sonucu, tedirginlik verici bir felaket gibi yaşamıştır" (s.60).

Esma Üçöz, şairin şiirlerinde ağırlıklı olarak ölüm temasının işlenmiş olmasına dikkat çekmiş olsa da onun yaşama sevincinin de şiirlerinde hâkim bir duygu olduğunu ifade eder. Çünkü Cahit Sıtkı Tarancı'nın şiirlerinde ölümle yahut karamsarlıkla ilgili negatif duyguları destekleyen onun yaşama olan arzusudur.

Hüsrev Hatemi'nin şiiriyle ilgili Beşir Ayvazoğlu bir yazı kaleme almaktadır. Hüsrev Hatemi'nin *Grili Çocuk* isimli şiir kitabı üzerinden şiiri hakkında değerlendirmelerde bulunur. "Hayaller ve gidenler" kavramları üzerinden yorumlanan yazıda, Yahya Efendi'nin hayalleri Mevlana'nın gidenleri temsil ettiği ifadeleri yer alır. Ayvazoğlu, 6 şiirin yer aldığı *Grili Çocuk* kitabı ekseninde Hatemi'nin şiiri ile ilgili şunları ekler:

> "Aslında Grili Çocuk'un bir diğer adı da Âşık Garip'tir. Âşık Garip Coğrafyası adını taşıyan üç şiirinde, Hatemi, bir bakıma gidip uzakta kaybolmuş Grili Çocuk'ların ardından ağıtlar yakar. Onlarla birlikte -döneceklerine dair bir umut daima bulunmaklar beraber- birçok güzellik de gitmiştir" (s.7).

242. sayıda yer alan "Hüsrev Hatemi'nin Şiirlerine Dair" başlıklı yazıda onun şiirine dair şunları da söyler: *"Hemen hiç yeniden başlaması yoktur. Süreklilik taşıyan bir şiir çizgisi ve bu çizgide bir iç gelişme ve yenilenme var. Bir define arayıcısı gibi, dilin gizli kapaklı yerlerindeki mücevherleri sabırla arıyor"* (s.7).

Özbek şair Abdülhamit Süleyman Çolpan'ın şiirlerinde tabiat ve hürriyet duygusu kavramlarını ele alan Timur Kocaoğlu 242. sayıda "Çolpan'ın Şiirlerinde Tabiat ve Hürriyet Duygusu" başlıklı yazısını yazar. Çolpan'ın *Küz (Güz)* şiiri için sonbahardan kış mevsimine geçiş tasvirinin yapıldığını belirten Timur Kocaoğlu, onun sıradan bir mevsim geçişini aksettirmediğini şu sözleriyle vurgular:

> "Yani, sararmış yaprakları Doğunun sıfatı değil aksine 'Doğu' sararmış yaprakların sıfatıdır. Eğer Çolpan 'sararmış yapraklara benzeyen Doğunun yüzü' ve 'Kasırgaların yüzüne benzeyen galip Batının kanlı gözü' gibi tasvirler yapsaydı, 'tabiattan duyguya dıştan içe geçiş' yapan sıradan bir şair sayılmış olurdu. Halbuki bu şiirde 'şairin duygusundan tabiata,

> içten dışa geçişe' tanık oluyoruz. Mehmet Kaplan'ın Yahya Kemal için kullandığı ifade ile söylersek, Çolpan 'insandan ruhtan hareket etmek suretiyle, tabiatı da beşerî bir plana sokuyor…Ancak yukarıdaki şiirde yenik Doğu ile galip Batı arasındaki güçlü tezata dayalı güçlü tabiat tasviri, bizi ister istemez Çolpan'ın bu şiiri yazdığı zamana ve yaşadığı yere gitmeye zorluyor" (s.42).

Abdülhamit Süleyman Çolpan'ın sadece bu şiirinde değil diğer şiirlerinde de kuvvetli tabiat tasvirleri yer alır. *Tufan, Kış Öncesi, Bahar Gelir, Hazan, Gönül* gibi şiirlerinden de örnekler veren Timur Kocaoğlu, Çolpan'ın şiirlerinin o dönemlerde Rusya'nın Türkistan işgali, İngilizlerin Hindistan sömürgesi, Anadolu'daki Kurtuluş Savaşı yıllarına denk geldiğini ve onların tabiat tasviri halinde doğu-batı olarak şiirine yansıdığını ifade eder. *Hazan* şiirinde artık yurduna baharın bile uğramadığı, Rusların hakimiyetinin çok fazla hissedildiği şiirde hürriyete dair bir ibare yoktur. Lakin hürriyet duygusunun hissedildiği *Gönül* şiiriyle ilgili Timur Kocaoğlu şu değerlendirmede bulunur:

> "Demek Çolpan'ın şiirlerinde 'tabiat' tek başına bir anlam ifade etmez. Aksine 'tabiat' ancak şairin hürriyet duygusu ile birlikte 'beşerî' (insancıl) bir değer kazanmış oluyor. İşte, Çolpan'ı sıradan bir şair yerine, Türk Dünyası şiirine doruk şairlerden biri yapan bu büyü, onun dış alemi kendi bireysel (ferdi) duygusu ile tasvirlemedeki başarısından ileri gelmektedir" (s.44).

243. sayıda "Mağcan'ın Şiirlerinde Güneş, Ateş, Alev" başlıklı yazıyı kaleme alan Timur Kocaoğlu Kazak Türk şairi Mağcan Cumabayoğlu'nun şiirinde geçen güneş, ateş, alev kavramları üzerinde durur. Şiirlerindeki bu ifadelerin farklı anlamlara gelecek şekilde kullandığını ifade eder. Ahmet Haşim'in şiirinde de hâkim olan bu kavramların Mağcan'ın şiirinde tamamen zıt anlamı yansıttığını ifade eden Kocaoğlu şöyle yorumlar:

> "Ahmet Haşim 1922-1923 yılında 'Yarin dudağından getirilmiş/ Bir katre alevdir bu karanfil.' Diye yazarken Mağcan aynı yılda ünlü 'Ot' (Ateş) adlı şiirini yazmıştır: (2) Sekizer dizelik on parçadan meydana gelen bu uzun şiirin ilk iki parçasını okuduğumuz zaman, Mağcan'ın şiirlerindeki alev ve ateş imajlarının Ahmet Haşim'inkinden ne kadar farklı olduğunu kolayca görürüz" (ss.34-35).

Mağcan'ın *Ot* şiirini kaleme aldığı yıllarda ülkesi Rusya'nın işgali altındadır. Hatta bu şiiri Kazak Türk araştırmacıları Rus şair Dimitri Merejkovskiy'nin *Gecenin Çocukları* (1896) şiirine karşı yazdığını da söylerler. Kocaoğlu şiirdeki kavramlar üzerinden şu çıkarıma varır:

> "Merejkovskiy o şiirinde 'Biz karanlığın çocuklarıyız / Güneşi bekleriz/ Ve onun ışınları kolunda ölürüz' demektedir. Demek Rus şairinin 'karanlığın çocukları' gibi karamsar imajını, şair Mağcan 'güneşin çocuğu ateş' e çevirerek, bu imaj ile Türkleri özdeşleştirmişti. Şairin bunu bilinçle, o sıralarda tutsaklıkta yaşayan Türklerin ruhunu yüceltmek amacıyla yaptığı bellidir" (s.36).

Timur Kocaoğlu Mağcan'ın sembolik olarak kullandığı kelimeleri yazısının devamında Abdülhamit Süleyman Çolpan'ın da bu yönüne vurgu yaparak sonlandırır: *"Özbek Türk şairi Çolpan'ın şiirlerinde nasıl kış ve sonbahar mevsimleri tutsaklığın, bahar ve yaz ayları ise hürriyet ve bağımsızlığın sembolü oluyorsa Mağcan'ın şiirlerinde de gece ve karanlık tutsaklığı, güneş, ateş ve alevde hürriyet ve bağımsızlığı ifade ediyor"* (ss.36-27).

Yahya Kemal'in şiirlerindeki gurbet duygusunu araştıran Sabahattin Çağın, şiirlerinden örnekler vererek 244. sayıda "Yahya Kemal'in Şiirlerinde Gurbet Temi" başlıklı yazıyı kaleme alır. Üsküp doğumlu Yahya Kemal'in yaşamı gençlik yıllarına kadar o topraklarda geçmiştir. Oradan uzak olmak onun için sürgün gibidir. Yahya Kemal'in *Gurbet* şiiri üzerinden Üsküp'e olan özlemine vurgu yapan Sabahattin Çağın onun Üsküp'ü İstanbul sokaklarında da aradığını şu sözlerle değerlendirir:

> "Hasan Rıza'ya Sesleniş şiirinde de Üsküp ve diğer Balkan şehirlerini hasretle anan şair, bu gurbet duygusunu dindirebilmek için Üsküp'ü kâh Bursa'da kâh İstanbul'da aramaya başlar. Ord. Prof. Dr. Süheyl Ünver, bir yazısında 'Atik Valde'den İnen Sokakta' ve 'Koca Mustafapaşa' şiirlerinde, şairin İstanbul'da Üsküp'ü aradığından ve bu iki semtin, sanki İstanbul'a göçmüş Üsküp'ün birer mahallesi gibi göründüğünden bahseder" (s.42).

Yahya Kemal'in bu maddi gurbet teminin yanı sıra varlık ötesine ulaşmak gibi isteği de farklı bir gurbet penceresi aralamaktadır. Ötelere olan bu gurbet duygusuyla kaleme aldığı şiirlere şunlar örnek verilebilir; *Açık Deniz, Uçuş, Deniz Türküsü.*

Enver Okur, Cahit Sıtkı Tarancı'nın şiirlerinden örnekler vererek ondaki günahkarlık duygusu ve Allah'a sığınma durumunu inceler. Cumhuriyet Devrinde eser veren çoğu şairde inançsızlık, iç çekişme, buhran gibi değerlere rastlanır. 245. sayıda "Cahit Sıtkı'da Günahkarlık Duygusu ve Allah'a Sığınma" başlıklı yazıda Cahit Sıtkı'nın da içinde yaşadığı dönem ve çevreden etkilendiğini ifade eden Enver Okur onu diğerlerinden ayrı tutarak şu ifadelere yer verir: *"Buna rağmen Cahit Sıtkı'nın şiirlerinde islami unsurların çokça kullanılışı yanında, dini bir günahkarlık duygusu ve Allah'a sığınma temayülü vardır"* (s.50). Enver Okur, Cahit Sıtkı'nın şiirlerinde dini unsurları nasıl harmanladığına dair şiir örnekleri verir: *Allah'ı Ararken, Bugün Cuma, Bütün Bir Yaz, Allah'ı Ararken, Otuz Beş Yaş* vb. Şiir incelemelerinde günahkarlık ve sığınma duygusuna örnek vermek gerekirse:

> "Günahkarlık duygusu ve hayatın doğurduğu bunalımlar karşısında düştüğü şaşkınlığı:
>
> Gütmekle bitmiyor umman

Sular azgın, tekne delik.

Ah bu dağlar ah bu duman

Yolunu şaşırdı geyik. (Allahı Beklerken, BŞ, s.138.)

Şeklinde ifade eden şair kendisini kurtaracak yegâne varlık ve 'Bir sen varsın bana yakın' dediği Allah'a sığınır" (s.51).

Ercan Turna, Feyzi Halıcı'nın şiirini farklı açılardan değerlendirdiği yazısını 278. sayıda "Mutluluk ve Ümitle Çağlayan Çağrışım Senfonisi" başlığıyla kaleme alır. Şiirlerinde Mevlâna ve Yunus Emre'den aldığı o sevgi teması görülür. *Çağrışım Senfonisi* ile kastedilmek isteneni Ercan Turna şöyle izah eder:

"Şiirlerindeki duygu yoğunluğu, anlam bütünlüğü, müzikal unsurlar, tasvir öğeleri hep tekrar ve taklitten uzak, çağrışımlarla da derinleşerek bir noktada toplanmaktadır. Evet, Halıcı'nın şiirinin en önemli özelliklerinden birisi de çağrışımların etkisiyle kazandığı derinliktir. Tarihe, kültüre, farklı mekanlarda, günlük hayatın değişik safhalarında, mana alemine, iç dünyamıza göndermeler, yaparak derinleşen bu şiirler her kelimesiyle gereksiz sözlerden arındırılmıştır" (ss.40-41).

Ercan Turna, Feyzi Halıcı'nın şiirlerindeki zaman kavramıyla ilgili de şunları söyler:

"Geniş bir zaman yelpazesine yayılmış Halıcı şiirinde zaman mefhumu da belirsizdir. Kaybolup gitmiştir. (Y.S.) kitabındaki 'zaman' şiiri (s.4.) bu özelliği açıklayıcı mahiyettedir:

Zaman şahmaranı büyük

Gönül bir alaca geyik

Uğrun uğrun yol- uçları

Nereye gitti bu zaman? (s.41).

Feyzi Halıcı'nın geçmişten beslenen bir isim olarak Yunus Emre, Mevlâna, Yesevi gibi isimlerden etkilenmiş olması söz konusudur. Şiirin söylenen mi yazılan mı olduğuyla ilgili hususta ise Feyzi Halıcı'nın şiiriyle ilgili Ercan Turna şunları ifade eder:

"Geleneksel şiir serüvenimizden kopmadan yepyeni bir üslupla insanımızın duygu ve düşünce tercümanlık yapan Halıcı'nın şiir söyleyişinde dikkat edilmesi gereken diğer bir husus da mısralarca akıp giden rahatlık, anlaşılırlık ve derinliktir. Sehl-i mümteni dediğimiz basit gibi gözüken bir anlatımla derin hakikatlerin, en güzel duyguların inci inci mısralara dizilmesi Halıcı şiirinde vazgeçilmez bir özelliktir. Şairle şiir okuyucusunu diz dize getirip bir sohbet havasına sokan bu söyleyiş gerçek şiirin, gönülden gönüle uzanan şiirin en önemli vasıflarındandır" (s.41).

Ercan Turna, Feyzi Halıcı'nın *Dörtlemeler- II* kitabından şiir örnekleri vererek onun üslubuyla ilgili çıkarımlara varır. Feyzi Halıcı Anadolu'dan beslenen bir şair olduğu için, onun üslubu da gönülden gelenin, hissedilenin şiire yansımasıdır.

Türk Edebiyatı dergisinde şiir inceleme yazılarına bakıldığında şairlerin yoğunlaştıkları konular nelerdir onlar görülür. Şiirlerinde beslendikleri kaynaklar nedir,

kavramların şiire yansıması ne şekilde olmuştur gibi başlıklar üzerinde yazılar kaleme alınmıştır. Örneğin; Vahap Kabahasanoğlu 207. sayıda Tanpınar'ın *Gül* şiirindeki gülün sembolik bir şekilde sanat estetiği olarak işlendiğinin üzerinde durur. Timur Kocaoğlu 242. sayıda Abdülhamit Süleyman Çolpan'ın şiirlerinde tasvirin gücü kullanılarak mevsimlerin bambaşka şeylerin yerini tuttuğunu anlatırken Çolpan'ın şiir yazma kuvvetine de vurgu yapar. Ahmet Kabaklı 207. sayıda Hüsrev Hatemi'nin şiirinde İstanbul'un nasıl bir yer edindiğini ve şairin algısıyla nasıl şiire dönüştüğünü konu edinir. 278. sayıda Ercan Turna Feyzi Halıcı'nın şiiriyle ilgili zaman kavramını değerlendirirken, çağrışım senfonisi kavramıyla şiirin nasıl bir oluşum içinde olduğundan bahseder. Şiirin yazılan bir şey mi yoksa söylenen bir şey mi olduğu ile ilgili düşünce atışmasında Feyzi Halıcı'nın nerede durduğuyla ilgili bilgi verilir.

Şiir inceleme yazılarında her şairin kendine has üslubu ve şiire yaklaşımları, çevresel faktörler ve yaşadıkları zaman diliminde tanık oldukları olayların şiirlerine yansıması görülür. Çevresel olarak içinde bulundukları zaman dilimini ve olayları şiirin ana malzemesi/ konusu yapan şairler vardır. Şiirleri incelenen Mağcan Cumabayoğlu, Abdülhamit Süleyman Çolpan bunlara örnek verilebilir.

Türk Edebiyatı dergisinde Hüsrev Hatemi'nin şiiriyle ilgili üç, Cahit Sıtkı Tarancı'nın şiiriyle ilgili iki inceleme yazısına yer verilerek en çok bahsedilen isim olmuşlardır. Şiiri hakkında konuşulan diğer şairler şunlardır; Ahmet Hamdi Tanpınar, Arif Nihat Asya, Abdülhamit Süleyman Çolpan, Mağcan Cumabayoğlu, Yahya Kemal Beyatlı, Feyzi Halıcı. Dergideki inceleme yazılarını kaleme alan isimler; Ahmet Kabaklı, Vahap Kabahasanoğlu, Esma Üçöz, Beşir Ayvazoğlu, Timur Kocaoğlu, Sabahattin Çağın, Enver Okur, Ercan Turna'dır. Kaleme alınan yazılara bakıldığında ilk defa yazı kaleme alan isimler Esma Üçöz ve Enver Okur'dur.

1.4. POETİKA YAZILARI

Türk Edebiyatı dergisinin 201-300. sayılarında kuramsal yazılar da yer alır. Bunların bir kısmı şiir üzerinedir. Şiir nedir, şiir ne olmalıdır, gelenek ve yenilik kavramlarının şiir ekseninde geldiği nokta olmak üzere çeşitli konularda yazılar kaleme alınmıştır. Kaleme alınan yazılarda çeşitli fikir tartışmaları da görülür.

Ahmet Kabaklı 206. sayıda "'Yeni Şiir' Nerelerde…" başlıklı yazısında şiire olan genel yaklaşımdan söz eder. Şiirin toplumda itibar kaybetmesinin temel sebeplerini dil,

vezin, kültür kalelerinin yıkılmasına bağlar. Yazının ana konusu ise yeni şairler ve yeni şiir meselesidir. Yeni şairler kavramını Ahmet Kabaklı şu şekilde değerlendirir:

> "Her şeyde, her kavramda olduğu gibi, bu konuda da rivayet muhteliftir: Kimi aceleciler 'yeni'yi çok çabuk geçiştiriyor, on yıllık dönemler halinde düşünüyorlar. Hani Türkiye'de nasıl on yılda bir ihtilal yapılıyorsa ve anayasaya değişiyorsa tıpkı öyle 'on yıllık kuşak'lardan söz ediyorlar. Kırk kuşağı (Orhan Veli ve Garipçiler), elli kuşağı (II. Yeniler), atmış kuşağı, yetmiş kuşağı hatta seksen kuşağı da tam yoğunlukla gündemde. Şiirde harp nizamına sokan bu acele 'kuşaklandırma'yı doğru bulmuyorum" (s.6).

Bahsi geçen "yeni" kavramıyla ifade edilen şiir anlayışıyla ilgili Kabaklı şu ifadeleri kullanır:

> "Şimdi kimden söz ediyorum 'yeni' diye… Orası da karışıktır. Eskiden olduğu gibi şimdi de en gençler arasında 'solcu, toplumcu, alafrangacı, gelenekçi, islamcı, fertçi, estetikçi…' vb. denilebilecek güçlü, az güçlü ve yetersiz kişiler var. Bugüne kadar 'Türk Şiirinde yenilik' (diyelim Tanzimat'tan beri) Batı şiirini izleyenler, hatta biraz fazla izleyenler, onun etkisiyle yazanlar arasında aranmıştır. Lakin ister inanın ister inanmayın, asıl muhteva (içerik) yeniliğini, Avrupa şiirini tanımakla birlikte onu taklit etmeyenler, ona fazla kapılmayanlar yapmıştır. Bu iddiayı belgelemek için (biçimde değil ama muhtevada) Yahya Kemal'i, Mehmet Âkif'i, Nazım Hikmet'i, Necip Fazıl'ı, Arif Nihat Asya'yı, Behçet Necatigil'i (daha yenilere gelmiyorum) düşünebiliriz" (s.6).

Ahmet Kabaklı yazısının devamında tenkitçi ve şair Tuğrul Tanyol'un 1990 yılında vermiş olduğu "Gösteri"de yayımlanan bir mülakattan kesitler sunar. Tanyol'un bu kısımda toplumcu gerçekçi şiir hakkında, şiir estetiğiyle ve şiir geleneği ile ilgili bazı düşünceleri kaleme alınır.

Adile Ayda 206. sayıda "Edebiyatın Biyolojik Tarifi" başlığıyla kaleme aldığı yazıda barınmak, karın doyurmak, yurt edinmek gibi temel meselelere dikkat çekerken edebiyata olan ihtiyacın şiir üzerinden nasıl şekillendiğini gözler önüne serer. Edebiyat tarihinin şiir üzerinden gelişmesini de şu sözlerle açıklar:

> "Çeşitli milletlerin edebiyat tarihinin incelenmesi bize en eski çağlarda ve en ilkel toplumlarda bile edebiyat belirtileri olmuş olduğunu gösterir. İlkel toplumlarda şarkı şeklinde başlayan şiir bir yandan savaşta başarıyı, yani kahramanlığı konu edinir, bir yandan da ölenlere ağıt şeklini alır. Çünkü edebiyatın en eski şekli şiir, şiirin de en eski şekli şarkıdır. Yani şiir, müziğin yardımı ile şarkı şeklinde doğmuştur. Eski Yunan şairleri 'ıyra' denilen musiki aleti üzerinde parmaklarını gezdirmeden şiir söylemezlerdi. Şiir kendisi de başka edebi nevilerin çekirdeği olmuştur. En mühim edebi nevilerden olan tiyatro, önce şiir nevine bağlı olarak manzum konuşmalar halinde doğmuştur" (s.23).

Adile Ayda yazısında şarkının, tiyatronun, hikâyenin temelinde şiirin etkisinden bahseder. Hissedilen bir duygunun en güzel ve estetik bir şekilde karşı tarafa aktarılmasında şiirin nasıl fark yarattığını ifade eder.

Eski ve yeni şiirin tenkidine dair bir kıyaslama yazısı da Ali Fuat Bilkan'ın 214. sayıda "Şiir Tenkidine Dair" başlığıyla yer alır. Eski şiirde şekilsel özelliklerin herkes tarafından kabul edilmesi eleştiriyi muhteva yönüne taşımaktadır. Lakin yeni şiir olarak

ifade edilen tanzimat sonrası dönem için şekildeki farklılıklar oldukça eleştirilmektedir. Ali Fuat Bilkan yeni şiirin gelişimi ve tenkit sürecini şöyle değerlendirir:

> "…Bilhassa Nazım Hikmet, serbest şiirin ilk başarılı örneklerini verince, bu tarza büyük bir yöneliş başladı. Usta, çırak, tecrübeli, tecrübesiz, nakıs veya kâmil herkes bu yolu denedi. Tabii Nazım ve diğer bazı usta şairlerin sağladıkları, ritm, iç kafiye, daha doğrusu 'şiirde ahenk' unsuru dikkate alınmadığı için yazılan bu nevi şiirlerin büyük bir kısmı, 'nesir cümlelerinin dizeler halinde alt alta sıralanmasından' ibaret kaldı. Şekilde ortaya çıkan bu gelişmeler, şiir tenkidinde eskilerin ilk şart saydıkları 'vezin' unsurunu geri plana atınca, şiir üzerinde konuşmak ve iyi şiir ile kötü şiiri ayırmak şekil ve ahenk ile sağlanamadığı için Türk şiiri gittikçe gerilemeye başladı. Kemiyyet itibariyle gelişen şiir, keyfiyet bakımından bir gelişme gösteremedi. Bir tenkit kurumunun oluşturulamaması sonucu da genç şairler, bir kontrol mekanizmasından mahrum kaldı" (s.32).

Ali Fuat Bilkan'a göre değişen sosyal denge, siyasi ortam, yaşanılan süreçler sonucunda şiirin de etkilendiği bu hâlin eski şiirden ayrı tutulması gerekir. Eski şiirin kalıplaşan bazı kuralları tenkit noktasında eleştirmene de kolaylık sunarken yeni şiir için bu mümkün değildir. Genç şairin acımasızca tenkit edilmesinin faydalı olmadığını söyler. Tenkit konusunda genç şairlerin şiirlerinde; dil bilgisi, kelime seçimi gibi konuların üzerinde durulması gerektiğini düşünür. Böylelikle genç şairi kaybetmeden Türk şiirinin gelişmesine de katkı sunulacağı görüşündedir.

Bazı edebiyatçıların 2000'li yılları içeren şiir hakkındaki görüşlerine 240. sayıda "2000'li Yıllarda Türk Şiiri" başlıklı yazıda yer verilir. Örneğin; Hilmi Yavuz şu anki Türk şiirinin olduğu konumu beğendiğini söylemekle beraber sözlerine şunları ekler:

> "…80 tarihi itibariyle değil de son on yılda önemli bazı değişiklikleri gözlemlediğimi belirtmek istiyorum. Bunlardan bir tanesi; şairlerin özellikle genç şairlerin şiirin kuramsal, teorik sorunları üzerinde de düşünüyor, çalışıyor ve şiire bu anlamda irdeleyici bir yaklaşımla bakıyor olmaları. Bu önemli bir gelişmedir. İkincisi; şairler, şiirlerinin belli bir anlam düzeyinde kavranması gerektiği konusundaki kaygılarını da bir yana bırakmış görünüyorlar…Yani şiirin kuramsal, teorik sorunları üzerinde düşünmeye başlandıkça, ister istemez şiirde anlam meselesi de gündeme geliyor ve bu anlam meselesinin (semantiğin), şiirin teorisinde çok önemli bir yer tutmadığı anlaşılıyor. İkinci Yeni'de şiirin anlamının öne çıkmıyor olmasının, olsa olsa raslantısal bir yanı vardı, denilebilir. Ama şimdi genç arkadaşlarımız, şiirin problemleri üzerinde düşününce bunu daha bilinçli bir şekilde kendi şiirlerine mal edebiliyorlar, diye düşünüyorum" (s.10).

Hilmi Yavuz, şiirin farkına 2000'li yıllarda gelenekten beslenerek, onunla beraber şiiri oluşturarak, geçmişten kopmadan varılacağını söyler.

Özdemir İnce ise Türk şiiri için şöyle bir değerlendirmede bulunur:

> "1990'ların başında şiirimizin sağlığı iyidir. Biçimsel ve söylemsel reformların tamamlandığı, bütün ırmakların denize aktığı, ama denizin dolmadığı, genel biçimsel alanda güneşin altında yeni bir şey olmadığı anlaşılmaya başlanmıştır. Bu tam olarak anlaşıldığında şiirin soldan sağa doğru yazıldığı dönem artık Türkiye'de sonra erecektir. Şimdi artık hikmeti ve deliliği öğrenme dönemi, dikey (ya da düşey) yazma dönemi…Yani bireyselleşme,

> tekilleşme, yeli kavrama, hikmet ve kader, bilgi ve dert çelişkilerini çözme zamanı; semantik dalgıçlık zaman. Bu fark ediliyor" (s.12).

Türk Edebiyatı dergisinde Hüsrev Hatemi bir yazısında şiirin tarihle olan etkileşiminden bahseder. Tarihi bir konunun çok sonra şiirde işlenmesiyle, şahitlik edilen bir dönemde konunun şiirde kendisine yer bulmasının arasındaki farka değinir: *"Yahya Kemal'in İstanbul'u Fetheden Yeniçeri'ye Gazel veya Mohaç Türküsü gibi şiirleri bir tarih belgesi değildir. Bu olayları daha ayrıntılı olarak tarih kitaplarından öğrenebiliriz. Yahya Kemal'in şiirinden öğrendiğimiz ise tarih değil, şairin tarihe bakışı, tarih görüşüdür"* (s.23). Şiiri tarihin aktarıcı bir dili olarak görür. Şiirden dilin tarihini izlemenin mümkün olduğunu söyleyen Hatemi 242. sayıda "Şiir ve Tarih" başlıklı yazısında bununla ilgili şu değerlendirmede bulunur:

> "Dilin tarihini gösterme de ise bütün şiirler bir belge sayılır. Karacaoğlan'da, Bâki'de, Karagöz oyunundaki bir çingene şarkısı da dilin tarihini araştırmada bir belge sayılırlar. Herhangi bir şairin şiirlerinin tek bir örneğe uyması da şart değildir. Mesela Ahmet Haşim'i alırsak, Haşim'in şiirlerinde tek örnekle karşılaşırız. Haşim'in şiirinin incelenmesi Türk Dili ve Edebiyatının gelişim tarihini incelemek demektir. Yahya Kemal'de hem tarih görüşü oluşturmaya çalışan hem sadece spot ışıkla bir tarihi sahneyi aydınlatan, hem de tarihi çağını anlatarak çağına tanıklık eden şiirler buluruz.
>
> Ölenler öldü kalanlarla muzdarip kaldık
>
> Vatanda hor görülen bir cemaatiz artık
>
> Mısraları, Mondros mütarekesinden sonra yazılmış olsa da çağına tanıdık belgesi sayılır" (ss.23-24).

Şiir, tarihi öğretmese de dilin tarih içindeki değişim ve gelişimlerini içinde barındırır. Şairin tarihi bir olayı işlediği şiir, şairin penceresinden duruma nasıl baktığıyla ilgili bir meseledir.

Şiir ve dil üzerine düşüncelerini ifade eden Mustafa Özbalcı 274. sayıda "Şiir Üzerine Düşünceler" başlıklı yazısında şu başlıklara yer verir: *Şiir ve Dil*, *Şiirde İmge ve Anlam*, *Şiirde Fikir Konu ve Amaç*. Mustafa Özbalcı, Şiirde İmge ve Anlam bölümünde imgenin şiirin temel unsurlarından biri olduğu üzerinde durur ve imgenin kullanımına göre şiire gereksiz yük bindirmesi ile şiiri mükemmel bir noktaya taşıması arasındaki dozun önemli olduğunu vurgular. Şairin anlam ve imgeyle ilgili durumunu şöyle özetler:

> "Öyle imgeler, öyle kelimeler vardır ki, kimi şairler onların patentini ele geçirmiş gibidir. Onlar, onun söyleyişinde daha bir güzeldirler ve ona aittirler. Böyle şairler için 'söyleyiş sahibi', kendisine özgü bir 'eda'sı olan, 'kendi ağzı ile konuşan' şairler demek mümkündür. Böyle şairler eksik ya da fazla ama artık kendi çizgilerine sahiptirler. Onlar için taklit başkasına benzeme isteği ve eğilimi söz konusu değildir. Falan şairin 'poetikası' var denilince işte bu 'özel durum' anlatılmak istenir" (s.39).

Şiirde Fikir Konu ve Amaç bölümünde şiirin kendi özgür ortamında gelişebileceğini ifade eden Özbalcı, şiirin politikadan da uzak durması gerektiğini ve şiirde pornografiyle erotizmin birbirine karıştırılmamasının, şiirin aşk ve cinsellik konusunda sınırlarını çizmesi gerektiği üzerinde durur. Şiirin sadece bir keyif aracı değil öğretici yönüne de dikkat çeken Mustafa Özbalcı sözlerine şöyle devam eder: *"Ama yalnız bunu yapmak için yazılmaz şiir; şiir olması için yazılır. Eğer estetik bütünlüğünü bir sanat eseri olarak taşıması gereken değerleri feda etmeden birtakım mesajları da iletebilirse -ki her üstün sanat eseri bunu tabiatıyla yapar-, bunu hiç kimse yargılamaz"* (s.39). Mustafa Özbalcı şairle ilgili şu noktalara da değinir:

> "Büyük romancımız rahmetli Tarık Buğra (1918-1994)'nın edebiyatın ve sanatın gayesini belirtirken ifade ettiği üzere, her sanatkâr gibi şairde 'ispatlamaz gösterir, telkin etmez düşündürür; hüküm vermez hüküm vermeye yol açar, iddia etmez okuyucunun red ve kabul hal ve ruh tercihini serbest bırakan bir dünya kurar. Görevi budur ve bunu başardığı ölçüde değerlidir.' Şair elbet şiir üzerine düşüncelerini yazar, şiirin teorisi ile uğraşır ama bizzat şiir sanatının kendisi ile ilgisi bulunmayan şiir ve sanat dışı konularla uğraşmaz; uğraşsa da bu bir tutku haline getirmez" (ss.39-40).

Ali Erkan Kavaklı, Özcan Ünlü'nün 10 Mart 1997 yılında Türkiye gazetesinde "Kalbimize Açılan Şiir" başlıklı yazısında Özcan Ünlü'nün kendisine yönelik serbest şiiri ve şairlerini reddettiği ifadelerin kullanıldığını belirtir. Buna karşılık görüşlerini 288. sayıda "Postmodernite ve Şiir" başlıklı yazısında ifade eder. Bunun üzerine serbest şiiri reddetmediğini söyleyen Ali Erkan Kavaklı şu ifadelere yer verir: *"Yalnız serbest şiir demek illa da Orhan Veli'nin tarif ettiği gibi sanatsız, kafiyesiz, vezinsiz şiir demek değildir"* (s.22). Ali Erkan Kavaklı serbest şiirin yanlış anlaşıldığından ve verilen örneklerinden rahatsızlık duymaktadır. Aslında reddettiği fikir budur ve şöyle değerlendirir:

> "Fakat kimi şairler zannediyorlar ki düz cümleleri devrik cümleye çevirsek ve ortasından ikiyi bölerek alt alta yazsak şiir olur. Kimisi hikâye anlatıyor, şiir olduğunu sanıyor. Nazım şekli, vezin ve kafiyenin şiire güzellik kattığı hususunda bütün şuara-yı benam ve kari-i kiram müttefakün aleyhtir" (s.22).

Ali Erkan Kavaklı şiirde önemli olanın hem şekil hem de öz olduğunu söyler. Yazısında serbest şiir yazdığı halde ölçü kullanmayan fakat kafiye ve benzetmelerden vazgeçmeyen şairlerin şiirlerinden örnek mısralar verir. Yavuz Bülent Bâkiler'in *Cebeci Camii*'si şiirinden ve Arif Nihat Asya'nın *Bayrak* şiirinden verdiği dizeler bunlara örnektir.

Türk Edebiyatı dergisinin ilgili sayılarında şiirle ilgili kaleme alınan farklı poetik yazılar vardır. Bunlar yeni şiir nedir, yeni kavramı nedir, eski ve yeni şiir üzerine düşünceler, şiir ve politika arasındaki ilişki gibi konuları kapsar. Bu yazıları kaleme alan isimler şunlardır; Ahmet Kabaklı, Adile Ayda, Ali Fuat Bilkan, Hilmi Yavuz, Özdemir İnce, Hüsrev Hatemi, Mustafa Özbalcı, Ali Erkan Kavaklı. Bu isimlere bakıldığında kişilerin akademisyen, şair, araştırmacı ve yazar oldukları görülür. Şiir sanatıyla yakından ilgili bulunan bu kişiler kendi uzmanlıklarınca konulara farklı yaklaşımlar sergiler.

1.5. ŞİİR TOPLULUKLARI VE DÖNEMLERİ HAKKINDA YAZILAR

Türk Edebiyatı dergisinde şiir toplulukları ve dönemleri hakkında kısa içerikli yazılara yer verilmiştir. Örneğin; 221. sayıda İbrahim Maraş "Çağdaş Türk Şiiri" başlıklı yazısında Türk Dili dergisinin Ocak-Şubat 1992 sayısının Çağdaş Türk Şiiri isimli çalışmasıyla ilgili değerlendirmesini paylaşır. Çalışma üç bölümden oluşmaktadır; Prof. Dr. İsmail Parlatır'ın 19. yüzyıl "Yeni Türk Şiiri"ni kaleme aldığı, Prof. M. Orhan Okay'ın 1900-1923 yılları arasındaki "Yeni Türk Şiiri"ni tetkik ettiği, Prof. İnci Enginün'ün "Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri"ni biraz günümüze de yaklaşarak incelemeye çalıştığı bölüm.

İbrahim Maraş, İsmail Parlatır'ın çalıştığı "Yeni Türk Şiiri" başlığında 19. yüzyıl Türk şiirinin gelişimi incelerken bölümünde hangi dönemlerin ve isimlerin geçtiğiyle ilgili şu bilgileri paylaşır:

> "Sayın Parlatır, '19.yüzyıl Türk Şiirini' değerlendirirken Türk dilindeki değişme, gelişme ve yenileşmeyi 'Tanzimat'ın Birinci Kuşağı', 'Tanzimat'ın İkinci Kuşağı' ve 'Servet-i Fünun' olmak üzere üç dönemde inceliyor. İlk kuşak Şinasi- Ziya Pala- Namık Kemal üçlüsüdür. Bu üçlü edebiyata dönemin fikri değerlerini kazandırmaya çalışmışlar, akılcı bir tarzda hareket etmişler, eski (?)Divan şiirini tenkit etmeye, değiştirmeye gayret göstermişler ve nihayet siyasi sosyal meseleleri şiire sokmuşlardır" (s.57).

İsmail Parlatır'ın Tanzimat dönemi birinci kuşağının şiire karşı duruşunu İbrahim Maraş şu sözlerle açıklar: *"Divan şiiri karşısında Şinasi'nin ılımlı tavrı, Ziya Paşa'nın önceleri dışlayıcı sonradan ise savunucu tavrı ve Namık Kemal'in şiddetli eleştirileri ise ilk kuşağın belirleyici özellikleri olarak göze çarpıyor"* (s.57). Tanzimat döneminin ikinci kuşağının kendi içinde de ikiye ayrıldığı bilgisini veren Parlatır'ın ikinci kuşakla ilgili düşüncelerini de Maraş şöyle ifade eder: *"Ona göre düzensizliği kararsızlığı temsil eden Recaizade Mahmut Ekrem, Abdülhak Hamit birinci kolda yer alırken, üslubu eskiye bağlı bir şair olarak daha başarılı olan Muallim Naci ikinci kolda yer alır"* (s.57). Parlatır'ın

çalışmasına göre Tanzimat'ın bu isimleri şiirde sadece bir yenileşme hareketinin başlamasına sebep olmuştur.

Fecr-i Ati ve Milli Edebiyat topluluklarının ağırlık kazandığı 1900-1923 yılları arasındaki süreci Orhan Okay ikinci bölümde kaleme alır. Bu dönemle ilgili şairlere değinen Orhan Okay dönemin şiir estetiğine, yapısına ve şiirin ana fikrine de değinmiştir. İbrahim Maraş bu ikinci bölümle ilgili şu değerlendirme de bulunur:

> "Yazar dönemin 'Şiir Estetiği'nden de bahsetmekte ve dilde sadeleşme, vezinde yenilikler, değişik nazım şekilleri gibi konulara girmektedir. Ona göre bu dönem şiirin temasında fikri yön ağır basar, bunun sebebi de aynı dönemde görülen fikri cereyanlardır. Nasıl ki İslam'ın ferden, duygu planında değil; bir hayat tarzı, bir dünya nizamı olarak yaşanması inancını taşıyan Mehmet Âkif bu tarzda şiirler yazdıysa, Batı'ya angaje olmak isteyen Tevfik Fikret ve Abdullah Cevdet de o tarzda şiirler yazmışlardır. Yine şiirde sosyal konuların işlenmesi bu dönemde de rastlanılan bir hususturˮ (s.57).

Üçüncü bölümde "Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri" başlığında İnci Enginün sosyal ve siyasi gelişmeler açısından şiiri iki bölümde incelemiştir. Birinci bölümde 1923-1940 yıllarını inceleyen Enginün bu bölümü de kendi içinde üçe ayırmıştır; Eskiler, Memleket Edebiyatı, Yedi Meşaleciler. Enginün birinci bölümde Yahya Kemal'in dönem şairleri üzerindeki etkisinden bahseder. Memleket Edebiyatı bölümünde ise İbrahim Maraş'ın yorumuna göre *"... yeni bir şiir oluşturmak için gösterilen çabalar ve bu şiirlerde hâkim olan unsur olan; memleket konusu, halk şiirini örnek alma hece veznini kullanma, didaktiklik vs. anlatılmaktadır"* (s.57) ifadeleri yer alır. Bu bölümde öne çıkan şair Faruk Nafiz Çamlıbel'dir. Üçüncü bölümde ise öz şiir anlayışıyla eser veren şairlerden bahsedilmektedir.

İnci Enginün 1940-1960 dönemi şiiriyle ilgili Garipçiler, Hisarcılar ve İkinci Yeni'yi kaleme alır. İnci Enginün'ün bu dönem şiir ve şair inceleme yazılarıyla ilgili İbrahim Maraşşu yorumda bulunur: *"Sayın Enginün Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kadar ve hatta Cumhuriyet döneminde de reddedenlerin dahi olgunluk çağında geri döndükleri 'Divan Şiiri'nin yine ana kaynak olma mesabesinde olduğunu söylerken sayın Parlatır'dan daha gerçekçi bir teşhiste bulunuyor"* (s.58).

Can Yücel 240. sayıda "Önümüzdeki Dönem Post-Modernin Sarsıntısına Gebe" başlıklı yazısında Türk şiirinin iki ismi Mehmet Âkif Ersoy'un ve Tevfik Fikret'in şiirinden bahseder. Şiire getirdikleri yenilikten ve şiirlerinin temelindeki hareketten söz eder. Yahya Kemal'in şiirde eski-yeni terkibi üzerinde durur. Milliyetçi, Anadolucu,

Türkçü kavramlarıyla beraber Cahit Sıtkı'dan, Ahmet Muhip Dranas'tan, Necip Fazıl'dan bahseder. Can Yücel, Garip şiiriyle ürün veren şairler hakkında şu yorumu yapar:

> "'Garip'çiler ise çağdaş şiirle at başı gitme kararıyla yola çıktılarsa da biçimde getirdikleri hatırı sayılır yeniliklere karşın çabucak kendilerini bu 'sıradan insan' tipolojisiyle ve 'yaşama sevinci' çizgisiyle sınırladılar. Ama şiiri fazlalıktan arıtma diye tanımlayabileceğimiz açık-eksiltme yöntemi günceldi ve zekayı kullanıma açma gibi özellikler bunları unutulmaz kıldı" (s.14).

İkinci Yeni şairlerinden ve 70 sonrası kuşağın şiirinden de bahseden Can Yücel gelecek zamanın şiiriyle ilgili şu değerlendirmede bulunur:

> "Ama benim kestirebildiğim kadarı, önümüzdeki dönem 60'lardan bu yana dünyada patlak vermiş post-modernizm (geç-modernizm) sarsıntısına gebe. Geçmiş denemelerin tümünden yararlanan bir eklektisizmle teknolojik iletişim olanaklarını birleştirecek bir şiir, manzum tiyatrosuyla, cazıyla, operasıyla, şarkısıyla kitleden kopukluğa karşı bir huruç hareketine girişebilir" (s.14).

Necmettin Hacıeminoğlu'nun vefatı üzerine Gültekin Samanoğlu 274. sayıda "Hisar Bir Burcunu Daha Kaybetti" başlıklı yazısını kaleme alır. Hisarcılar topluluğundan olan Necmettin Hacıeminoğlu'nun dergide yazdığı yazıları tek tek okuyup değerlendiren Gültekin Samanoğlu, Hisar'ın amacıyla ilgili şu bilgileri verir: *"Gayesi milli kültürümüzün, san'atımızın, edebiyatımızın özellikle dilimizin gerçek sahibi olmaktır. Yıkıcılarla mücadele edecektir. Yetişmekte olan gençlere yol gösterecektir"* (s.6). Kısa zamanda ses getiren dergi, Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Hisarcılar ismiyle bir grubun varlığını da kabul eder. Derginin süreçleriyle ilgili Samanoğlu şu ifadelere *"Dergi kısa bir ara verişten sonra, 1964 yılı başında, yeniden daha düzenli ve daha oldun bir şekilde yayın hayatını devam ettirmiştir. Son ara veriş tarihi olan (kapanış diyemiyorum) 1980 yılına kadar ki bu devreyi, Hisar'ın altın yılları olarak değerlendirmek gerekir"* (s.6) yer verir.

Dergide dönem ve topluluklar hakkındaki yazıların az sayıda olduğu görülmektedir. *Türk Edebiyatı* dergisinde şiir hakkında dönemi ve toplulukları yansıtan iki yazı yayımlanmıştır. Birinci yazıda İbrahim Maraş tarafından kaleme alınan daha önce Türk Dili dergisinde yayımlanmış Çağdaş Türk Şiiri başlığı altındaki değerlendirmelere yer verilmiştir. 19. yüzyıl şiirin gelişimi, Fecri Ati, Milli Edebiyat dönemi, Cumhuriyet dönemi şiiriyle ilgili yazarların görüşleri hakkında bir değerlendirme yazısı kaleme alınmıştır. Gültekin Samanoğlu'da Hisarcılar topluluğundan olan Necmettin Hacıeminoğlu'nun vefatı dolayısıyla yazısında Hisarcılar grubu hakkında bilgi verir.

BÖLÜM 2

2. TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE HİKÂYE, ROMAN, HİKÂYECİ VE ROMANCILAR HAKKINDA YAZILAR (201-300. SAYILAR)

2.1. HİKÂYE, ROMAN, HİKÂYECİ VE ROMANCILARLA İLGİLİ KİTAP TANITIM YAZILARI

Türk Edebiyatı dergisinde hikâye, roman, hikâyeci ve romancılarla ilgili kitap tanıtım yazılarına rastlanır. Bu yazılarda daha detaylı incelemelere ve kısa değerlendirmelere yer verilir. Bir yazar tarafından ele alınan uzun yazılar olmakla beraber "Kitap Dünyası", "Ayın Kitapları" bölümlerinde ve Hüsrev Hatemi'nin kaleme aldığı "Görüntüler ve Görüşler" bölümünde daha az ayrıntı verilerek tanıtılan eserler de mevcuttur. Hikâye kitabı tanıtım yazılarına örnek vermek gerekirse; Emine Işınsu'nun 203. sayıda kaleme aldığı "Dünyayı Dolduran Kiraz" başlıklı yazısında Şükrü Karaca'nın Damla Yayınlarından çıkan 118 sayfadan oluşan *Dünyayı Dolduran Kiraz* isimli hikâye kitabının tanıtımı yer alır. Emine Işınsu, kitap için köy ve köy yaşantısının Kepenek lakaplı bir çocuğun gözünden aktarılması üzerine kurgulandığından bahseder. Emine Işınsu kitapta yazarın Türkçeyi başarılı bir şekilde kullanmış olmasına şu ifadelerle dikkat çeker:

> "Şiirleri hakkında bir fikrim yok, lâkin 'Dünyayı Dolduran Kiraz'la, Karaca ne güçlü bir nesir yazarı olduğunu ortaya koymuş. Türkçe pırıltılı bir ırmak gibi akıyor. Dilimizin, kullanabilenin kaleminden, ne kadar da güzel olduğunu bir kere daha keşfediyorsunuz. Olağanüstü bir muhayyilenin, tadına doyulmaz teşbihleri var. Tasvirler hiç sıkıcı değil, ben umumiyetle tasvirleri sıkıcı bulurum da bilakis mekanları tanıtma bakımından son derece yardımcı" (s.20).

Işınsu tanıtım yazısında kitabın roman denemesi olduğuyla ilgili fikir belirten biri için de şu ifadeleri kullanır:

> "Kitabı bana veren genç dostum Ahmet Hoca, 'Yeni bir tarz denemiş, hikâyelerle roman oluşturmuş dediler' dedi. Gerçi köy tek, kahraman da tek ama 'Dünyayı Dolduran Kiraz' roman değil, sadece belirli bir mekânda dönen hikâyeler salkımı. Bu, 'hikâyelerden oluşan roman'ı, ilk yanılmıyorsam Mustafa Kutlu denemişti. Bana göre iddialarına katılmak mümkün değil" (s.20).

Emine Işınsu kitabın türüyle ilgili de bu yanıtı vermiş olur. Yazısında kitaptaki karakterle ilgili birkaç ayrıntının yanı sıra gelecek yılın hikâyecisi için Şükrü Karaca'yı aday gösterir.

Memduh Şevket Esendal'ın ölümünün 42. yıl dönümünde iki hikâye kitabı yayımlanır. Bunlar Muzaffer Uyguner'in yayına hazırladığı; *Güllüce Bağları Yolunda*

(1992), *Gönül Kaçanı Kovalar* (1993) isimli eserlerdir. İki eserde 12 ve 23 toplamda 35 hikâye vardır. Bunlardan 3'ü daha önce yayımlanmış hikâyelerdir. Diğerleri okuyucuyla ilk kez buluşmuştur. *Türk Edebiyatı*'nın 1994 yılına ait 247. sayısında İsmail Çetişli "Ölümünün 42. Yıldönümünde Memduh Şevket Esendal'ın Son İki Hikâye Kitabı" yazısında bu eserlere değinmektedir. Hikâye kitaplarının içeriğiyle ilgili ayrıntılı bilgi verir, hikâyeleri şu şekilde değerlendirir:

> "M. Ş. Esendal, söz konusu ettiğimiz iki kitaptaki -yarım kalmış veya deneme durumundakiler hariç- hikâyelerinde, Çehov Tarzı Hikâyenin güzel ve başarılı örneklerini veriyor. Okuyucuya çoğu zaman bir tebessüm bahşeden bu kısa hikâyeler, günlük hayattan alınmış kısa zaman dilimi içinde yaşanan kesitler üzerine kurulmuştur. Gücünü çok açık çatışmalara dayanan büyük olaylardan almıyor. Tahkiye ve tasvir en aza indirilmiş. Konuşma üslubu; yani diyalog hâkim. Bu noktada Esendal'ın sokağın dilini yakalamadaki – ağız taklidi kolaycılığına kaçmadan- başarısı, bütün açıklığı ile karşımıza çıkıyor. Yazarın bir başka başarısı, ele aldığı konu ve insanı, o kısa zaman dilimi içindeki küçük ve günlük olaylar; kahramanların hareket tavır ve -özellikle- diyaloglarını sergilemek veya sahnelemek suretiyle vurgulayıvermesidir" (s.50).

İsmail Çetişli, Memduh Şevket Esendal'ın hikâyelerindeki konuları da okuyucuyla paylaşır. Esendal'ın konu tercihinin daha önceki hikâyeleriyle benzer olduğunu ifade eder.

Hikâyeci Şevket Bulut 17 Eylül 1996'da vefat etmiştir. Kasım 1996'da 277. sayıda Oyhan Hasan Bıldırki "Aramızdan Bir 'Bulut' Geçti" başlıklı yazısında onun vefatından, yazma serüveninden, hayat akışından ve sanat yolcuğundan bahseder. Yazısında, Mart 1996'da yayımlanan ve 15 hikâyeden oluşan *Sınırdaki Tarla* isimli eserinin üzerinde durur. Eserdeki bazı hikâyelerden alıntılar yaparak yazısını zenginleştirir. Oyhan Hasan Bıldırki, Kilis doğumlu hikâyecinin yaşamının geçtiği Güneydoğu Anadolu bölgesinin eserlerine yansımasının ve gözlem yeteneğinin iyi olduğunu belirtir ve bunun *Sınırdaki Tarla* adlı eserine yansımasını şöyle değerlendirir: *"Bütün hikâyelerinde olay, mutlaka bir coğrafik temele oturtuluyor. Teknikerlik görevinin kendisine sağladığı imkanla, doğduğu bölgeyi karış karış, dağı, ovası, nehri ve bütün bitkileriyle tanıyan yazar, bu unsurları ustaca kullanıyor"* (s.50). Yazının devamında Maupassant tarzı hikâyeciliği benimsediğinden, hikâyelerinin kahramanlarını günlük hayattan karşımıza çıkabilecek kişilerden seçmiş olmasından bahseder. Bunu yaparken de kadın kahramanları herhangi bir takma isim veya meslek adıyla anmayarak bir ayrım yaptığına dikkat çeker. Hasan Bıldırki bu durumu şöyle bir yorum getirir: *"Bu da yazarın nezaketinden kaynaklanan bir tutumdur. Ona göre kadın 'ana'dır"* (s.50).

Türk Edebiyatı dergisinde kapsamlı şekilde kaleme alınan tanıtım yazılarının yanı sıra "Ayın Kitapları", "Kitap Dünyası", "Görüntüler ve Görüşler" bölümlerinde daha kısa tutulan tanıtımlarda mevcuttur. Örneğin 226. sayıda Nilgün Beyreli "Kitap Dünyası" bölümünde Necdet Ekici'nin *Yüreğimdeki Cemre* isimli hikâye kitabını şu şekilde tanıtır: *"Dergimizdeki hikâyeleriyle tanıdığımız Necdet Ekici'nin 'Yüreğimdeki Cemre' isimli kitabı 10 hikâyeden meydana geliyor"* (s.61). Hüsrev Hatemi "Görüntüler ve Görüşler" bölümünde Necdet Ekici'nin *Yüreğimdeki Cemre* eseriyle ilgili 231. sayıda şu ifadeleri kullanır: *"Bu hikâyelerde daha dün canlı iken çoktan unutulduğunu zannettiğim Ömer Seyfettin, Memduh Şevket ve Sait Faik'in Türkçesi'yle karşılaştım. Artık yaşamıyor zannettiğim 1970 öncesi Türkiye'si ve o günlerin duyguları ile karşılaştım"* (s.32*)*. Yine Hüsrev Hatemi Neşe Cehiz'in *Fasulyeden Aşklar* isimli hikâye kitabını 280. sayıda şu ifadelerde tanıtır:

> "Kitabın dili güzel, hikâyeler psikolojik yaklaşımla yazılmış, başarılı. Fakat ben oldukça eski nesilden olduğumdan, hikâyelerde biraz 'kıssadan hisse' arıyorum. Hikâyelerde Ahmet Mithat Efendi gibi, biraz da ümit ve öğüt aradığımdan 'Fasulyeden Aşklar' kitabını okuyunca kendimi bir ümitsiz dünyada buldum" (s.17).

Sevinç Çokum'un son çıkan hikâye kitabı *Rozalya Ana* adlı esere İsa Kocakaplan 237. sayıda "Kitap Dünyası" bölümünde değinir. Kitapta on hikâyenin bulunduğu bilgisini verir ve *Kuş Günlüğü* isimli hikâyesinden şöyle bahseder: *"Kuşların bulunduğu mekândan/kafesten tutun, onların tüylerinin renklerine, hareketlerine, ötüşlerine ve sonbahar ile kış mevsimlerinin göz kamaştıran özelliklerine kadar, hikâye baştan başa gözlem gücüyle dolu. Resim, şiir pırıl pırıl bir Türkçe"* (s.44). İsa Kocakaplan hikâyenin etkisinden çıkamadığını ve hatta böyle iyi bir hikâyenin filminin çekilmesi gerektiğini yazısında söyler.

Bahsedilen ve örnek verilen bu bölümlerde yazıları kaleme alan isimler kitap tanıtımlarını daha kısa tutmuşlardır. Daha çok okuyucuya kitabın çıkmış olduğuyla ilgili bir haber verme aracı olarak kullanılmıştır. Bireysel yorum ve değerlendirmeye birkaç cümleyle yer verilmiştir.

Türk Edebiyatı dergisinde roman tanıtım yazılarına da rastlanır. *Türk Edebiyatı* dergisinde Galip Boztoprak'ın, Mehmet Niyazi'nin *Yazılamamış Destanlar* isimli romanıyla ilgili 215. sayıda "Yazılamamış Destanlar" başlıklı yazısı yayımlanır. Yazısına eleştiriyle başlar. Bunun bir roman olamayacağını ve günlük olarak değerlendirilebileceği

yönünde görüş bildirir. Galip Boztoprak, Balkan Savaşları zamanını yansıtan eserin neden roman olamayacağıyla ilgili şu değerlendirmede bulunur:

> "…Bu güzel girişten sonra kitap tam bir günlüğe dönüşüyor. Romanda tiplemeler yapılmamış; tiplemeler deyince yalnızca kişi tiplemesini kastetmiyoruz. Zaman, mekân ve toplum tiplemesini de tam olarak göremiyoruz kitapta. Oysa roman denilince, saydığımız bu dört unsurun çerçevesi tam olarak çizilen bir sanat eseri akla gelir. Zaman, mekân, toplum ve kişi tiplemeleridir bunlar. Hangi zaman, hangi mekân, bu zaman ve mekânda nasıl bir toplum ve de romanı sürükleyen kişiler asgari olarak çizilmiş mi? Romancı bu dört unsurdan ya hepsine ya da bir veya birkaç unsura ağırlık verebilir" (s.58).

Kitabın türüyle ilgili bu eleştirilerinin yanı sıra Boztoprak, Mehmet Niyazi'nin işlediği konuyla zor bir alana giriş yapmış olduğunu da belirtir.

Şerif Benekçi'nin *Güvercin Geçidi* isimli romanıyla ilgili 222. sayıda iki tanıtım yazısı kaleme alınmıştır. Serdar Ömeroğlu "Bir Facianın Romanı" başlıklı yazısında Benekçi'nin daha önceki dört romanından kısaca bahseder ve *Güvercin Geçidi*'ni tanıtır. Eser, 1990 yılında hac esnasında gerçekleşen Mekke tüneli faciasını konu edinir. Eserle ilgili bazı bilgiler veren Serdar Ömeroğlu düşüncelerini şöyle ifade eder: *"1990 yılında hac döneminde yaşanan olaylar dışardan bakıldığında gerçek manada bir faciadır. Yalnız şu var ki olayın bizzat şahidi olan Benekçi'nin 'Güvercin Geçidi' o faciayı sevimli kılmayı başarmış, bir destan olarak edebiyatımızda yerini almıştır"* (s.58). Fatma Barbarosoğlu "Güvercin Geçidi" başlıklı yazısında romana bölümler üzerinden dikkat çekmektedir. Kısa bir roman özeti de denilebilir. Eserle ilgili tenkitte de bulunan Barbarosoğlu diğer yandan Benekçi'yle ilgili şu ifadelere yer verir:

> "…Bir tarafta roman bizim tarzımız değil eleştirileri, diğer tarafta kendisi küçük bir kitle olan okuyucu kitlesi içinde bir su zerreciği kadar azalmış olan roman okuyucusu…İşte bunlar bizim romancımızın açmazları… Şerif Benekçi'nin kendisini bu açmazlardan kurtaracağına inanıyoruz" (s.64).

Alimcan İnayet, Bir Uygur romanı olan 1987 yılında yayımlanan Seyfeddin Azizi'nin *Satuk Buğra Han* isimli eserine 226. sayıda "Satuk Buğra Han" başlıklı yazısında değinir. Alimcan İnayet eserle ilgili şu yorumu yapar:

> "Satuk Buğra, Oğulçak, Ebu Nasır Samani gibi gerçekten yaşamış tarihi şahıslarla, Aydın, Yıldız, Kılıç, Batur Amca gibi uydurma tipler romanı renklendirmiş, romanda kullanılan dil, tasvir ve kahramanlar arasındaki diyaloglar romanı tarihi eser oluverme tehlikesinden kurtarmıştır. Yazar Seyfeddin Azizi'nin Satuk Buğra Han hakkında halk arasında hâlâ yaşamakta olan menkıbe, hikâye ve tarihi belgelere dayanarak yazdığı bu roman, Karahanlılar devletinin kuruluş yıllarındaki içtimai hadiseleri hakkında bilgi sahibi olma ve Doğu Türkistan'daki Uygur Türklerinin sosyal yaşamını, adetlerini, göreneklerini, öğrenme bakımından önem taşımaktadır" (s.23).

Alimcan İnayet, bu tarihi romanla ilgili yazının devamında Türkiye Türkçesine aktarılan bir bölümü de okuyucu ile paylaşır.

Türk Edebiyatı dergisinin ilgili sayılarında Mehmet Niyazi Özdemir'in 1992 yılında yayımlanan *İki Dünya Arasında* isimli romanıyla ilgili iki tanıtım yazısı yer alır. Aralık 1992, 230. sayıda İsmet Gültekin "İki Dünya Arasında yahut Âşık Ayhan'lar" başlıklı yazısında eserden bahseder. *İki Dünya Arasında* Almanya'da geçen bir aşkı konu edinir. Ayhan isimli bir Türk gencinin Alman bir kıza âşık olması anlatılmaktadır. Eserden pasajlar veren Gültekin, eserde işlenen konuyla ilgili şu sonuca varır:

> "Ömer Lütfü Mete, bir yazısında (Ortadoğu, 9. Kasım. 1992) Müslüman aydının, yazarın ve sanatkarın 'mistik aşk' sahibi olması gerektiğini ileri sürüyordu. İşte 'âşık Ayhan'lar da böyle bir 'talihsiz hikâye'den sonra, 'derviş'liğe soyunurlar. 'Aşk adamı' olmaya azmederler. Ve onlar, feyzin menbına ulaşmışlardır. Gurbet hayatlarındaki 'acı'ları da müstakbel eserlerini müjdeleyen 'sancı'lardan farksızdır. Ve 'talih'sizlikleri, dualarla 'talih' dönüşür. Bir bilseniz bu 'dönüşüm'ler ne güzeldir" (s.44).

Hasan Kayıhan 239. sayıda "'İki Dünya Arasında' Kültür Çatışması" başlıklı yazısına kültür ve medeniyet çatışmasını irdeleyerek başlar. Doğu ve Batı'nın olaylara yaklaşımını sosyolojik açıdan inceler. Düşüncelerini *İki Dünya Arasında* romanı çevresinde şu şekilde ifade eder:

> "Eğer Avrupalı yerlilerin, hele romantizme daha yatkın olan Almanların eline İki Dünya Arasında romanını 'Zwischen der Zwei Welten' adıyla vermek mümkün olsaydı, bu ülkede insanlar, yıllarca bu kitap hakkında konuşurdu. Öyle ki, her şeye şüpheyle yaklaşan, ancak temel doğru kabul ettiklerinden asla taviz vermeyen, sadece bir hastalık nöbeti gibi nadiren kendini de kritik etme ihtiyacı duyan Batılı insan tipine, İki Dünya Arasında romanı doğrusu iyi bir fenomen olurdu. Romanın temelini, kültürler arası ilişkinin, daha açığı, kültür çatışmasının oluşturuyor olması ve bu işi, hem Doğu (Türk) hem Batı (Alman) toplumlarını ve kültürlerini tanıyan bir yazarın, Mehmet Niyazi'nin irdeliyor olması, biz Doğululara, gönlümüzü titreten bir aşk hikâyesinin derinliğinde, insan ve insani değerler söz konusu olduğunda Batıya olan tartışmasız üstünlüğümüzü de gösteriyor" (s.40).

Canan Ulukök *Şair-i Cihan Nedim* isimli inceleme-roman-senaryo türündeki eseri dördüncü kez okuduğunu söyler ve eserden bazı kesitler paylaşır. Ahmet Kabaklı'ya ait olan bu eseri Canan Ulukök 278. sayıda "Şair-i Cihan Nedim" başlıklı yazısında şu ifadelerle okuyucuya sunar: *"Sizlere 'Şair-i Cihan Nedim'i tanıtmadım. Bu kitap kuru tanıtma yazıları ile tanıtılamaz. Ancak; aşk, romantizm, hile, desise, ıstırap, neşe, tarih, şiir, edebiyat ve sayamadığım pek çok şeyi tatmak istiyorsanız okuyun derim"* (s.52).

Metin Savaş Eylül 1997, 287. sayıda "Meçhul Bir Köy Romanı: Türkmen Kızı" başlıklı yazısında müellifi Paşabeyzade Ömer Ali Bey olan yayına hazırlayanın ise M. Kayahan Özgül belirtildiği *Türkmen Kızı* romanı ile ilgili bir yazı yazar. Metin Savaş

tanıtım yazısında romanın içeriğini okuyucuyla paylaşır ve *Türkmen Kızı* romanıyla ilgili şu ifadelere yer verir:

> "'Türkmen Kızı' uzun hikâye tarzına yakın, düpedüz unutulmuş, varlığından haberdar olunamayan bir roman denemesidir. Balıkesir Zagnos Paşa Kültürü ve Eğitim Vakfı'nın himmetiyle, şehrimiz esnaflarından Cengiz Eratalay beyin ve Doç. Dr. Ali Duymaz hocasının katkılarıyla, eli yüzü düzgün olarak yeni harflerle edebiyatımıza kazandırılmıştır. Eserin hazırlayıcı M. Kayahan Özgül, müellif Ömer Ali Bey'in üslubuna hiç dokunmamış, orijinal metne sadık kalmıştır" (s.52).

Metin Savaş yazısının devamında Ömer Ali Bey'in hayatından da kısaca bahsetmiştir. Yazıda *Türkmen Kızı*'nın 1889'da İstanbul, Alem Matbaasında, 208 sayfa olarak basıldığı bilgisi de yer alır. Eserin sanat yönünden durumu ve tür olarak hangi konumda olduğuyla ilgili de şu ifadeler dikkat çeker:

> "Eser sanat itibariyle zayıftır. Keza Ömer Ali Bey dahi kitabın girişinde kaleminin seviyesini itiraf ediyor. Zira hakiki mesleği yazarlık değil, idareciliktir. Buna mukabil 'Türkmen Kızı' Türk romancılığının yabana atılamayacak basamaklarındandır. Kayahan Özgül Beyin ifadesiyle: 'İlk köy romanı Türkmen Kızı'dır' belki de. Bu iddia çok önemlidir ve üzerinde muhakkak durulmalıdır" (s.53).

Türkmen Kızı romanında köylü-devlet ilişkisi üzerinden verilen mesajlar vardır. Eseri Cumhuriyet dönemi köy romancılığından ayıran en önemli özelliği de eserdeki kahramanların devletle bir kavga içinde olmamalarıdır.

İçerik olarak kısa tutulan tanıtım yazılarına örnek vermek gerekirse Şerif Benekçi'nin *Güvercin Geçidi* romanını 217. sayıda Nilgün Beyreli "Bize Gelen Kitaplar" bölümünde şu ifadelerle tanıtır: *"Geçen yıl Mekke'de yaşanan elim Tünel faciasından yola çıkılarak yazılmış ibret verici bir roman"* (s.43).

Türk Edebiyatı dergisinde hikâyeci ve romancılarla ilgili kitap tanıtım yazıları da vardır. Bunlardan birisi de Beşir Ayvazoğlu'nun Tarık Buğra'nın biyografisini kaleme aldığı *Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak* isimli eserdir. Hülya Argunşah 270. sayıda "Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak" başlıklı yazısında bu eserden bahseder. Eserin içeriğiyle ilgili şu noktalara değinir:

> "Yazarı Beşir Ayvazoğlu Önsöz'ünde '(…) Tarık Buğra hakkında en doğru bilgilere ulaşmaya çalıştım. Yazdığı gazete ve dergileri taradım, dostlarıyla konuştum, hikâye, roman ve denemelerindeki otobiyografik unsurları mümkün olduğunca ayıklayıp kullandım.' (s.10) diyor. Bu cümlelerden de anlaşılabileceği gibi Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak bilinen manasıyla bir biyografi değildir. Ayvazoğlu, yazar ile eserleri arasında devam eden ve çok müphem ve çok değişmiş çizgileri de belirterek sunuyor" (s.56).

Hülya Argunşah kaleme alınan biyografinin çok yönlülüğünü vurgularken yazarıyla ilgili de şu ifadelerle yer verir:

> "Bu kitabın özelliği bir yazar hassasiyetiyle bir yazarı anlatmakta gizlidir. Yazarının ölümünden sonra sayın eşi hikâyeci Hatice Bilen'in yardımlarıyla tamamlanan eser Önsöz'ünde '(…) bir roman gibi rahat okunan, aynı zamanda kaynak olarak kullanılabilecek bir kitap çıktı ortaya' cümlesiyle sunuluyor. Kitabın hassas bir kalem ve üslubu bulmuş olması gerçekten önemli bir talih. Böylece soğuk bir biyografiden uzaklaşılıp Tarık Buğra'yı meydana getiren 'İnsan Tarık Buğra'ya yaklaşılıyor. Yaşanmışlığın sıcaklığı hissediliyor. Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak bu anlamda ilmi bir eserden ayrılıyor ve daha geniş bir okuyucu kitlesine hitap etmek imkanına kavuşuyor" (s.56).

Argunşah, eseri okuyanların bir yazarın trajedisine şahit olacaklarını ifade eder. Tarık Buğra'nın geçimini sağlamak için çalışmak zorunda oluşunu ve bir yandan da eser verme arzusunda olduğuna dikkat çeker. Beşir Ayvazoğlu'nun bu biyografik eseri bir fotoğraf albümüyle sonlandırdığının bilgisini verilir.

Nilgün Beyreli "Bize Gelen Kitaplar" bölümünde İsmail Çetişli'nin *Memduh Şevket Esendal* isimli eseri hakkında bir yazı kaleme alır. 217. sayıda bahsi geçen yazıda Memduh Şevket Esendal'ın çok yönlü bir kişiliğe sahip olduğundan bahsedilirken, incelenen eserde Memduh Şevket Esendal'ın hikâyecilik yönünün okuyucuya tanıtılmasının amaçlandığı söylenir. Beyreli eserin içeriğini şu şekilde paylaşır:

> "Eser, beş bölümden meydana gelmektedir. İlk bölümde Esendal'ın özel, siyasi ve edebi hayatı verildikten sonra fikirleri, şahsiyeti ve eserleri üzerinde durulmaktadır. İkinci bölümde edebiyatımıza Çehov tarzı hikâyeciliği getiren yazarın hikâyeleri dönem dönem ele alınmaktadır. Romanlarının incelendiği üçüncü bölümden sonra, yazarın eserlerindeki kelime ve cümle yapıları ortaya konularak, bir üslup tahlilinin de yer aldığı dördüncü bölüm gelmektedir. Son bölümde hikâye ağırlıklı 'eserlerinden seçmeler' yer almaktadır" (s.43).

Beyreli'ye göre; politikacı, karikatür çizeri, ressam, hariciyeci gibi farklı alanlarda da bilgi ve yeteneği olan yazarın hikâyeciliği her zaman daha ön planda olmuştur.

Türk Edebiyatı dergisinin 201-300. sayıları arasında tanıtımı yapılan hikâye kitapları şunlardır; *Dünyayı Dolduran Kiraz, Güllüce Bağları Yolunda, Gönül Kaçanı Kovalar, Sınırdaki Tarla, Yüreğimdeki Cemre, Fasulyeden Aşklar, Rozalya Ana*. Bu tanıtılan hikâye kitapları arasında vefatının 42. yıl dönümünde Memduh Şevket Esendal'ın edebiyata kazandırılan iki hikâye kitabı *Güllüce Bağları Yolunda* (1992), *Gönül Kaçanı Kovalar* (1993) vardır. Eserler 1994 yılında 247. sayıda kaleme alınan yazıda tanıtılmıştır. Eserler Muzaffer Uyguner tarafından yayına hazırlanmış İsmail Çetişli tarafından tanıtılmıştır. Şevket Bulut'un Mart 1996'da yayımlanan *Sınırdaki Tarla* isimli hikâye kitabının tanıtımı aynı yıl kasım ayı sayısında Oyhan Hasan Bıldırki tarafından kaleme alınan yazıda yapılır. Nilgün Beyreli ve Hüsrev Hatemi ilgili bölümlerde daha kısa olarak Necdet Ekici'nin *Yüreğimdeki Cemre* isimli hikâye kitabından bahsederler.

Tanıtım yazılarına konu olan romanlar ise şunlardır; *Yazılamamış Destanlar, Güvercin Geçidi, Satuk Buğra Han, İki Dünya Arasında, Şair-i Cihan Nedim, Meçhul Bir Köy Romanı: Türkmen Kızı*. Şerif Benekçi'nin *Güvercin Geçidi* isimli romanı üç farklı yazıda tanıtılır. Romanın gerçeklikle bağlantısı şudur ki 1990 yılında Hac esnasında Mekke Tünelinde gerçekleşen tren kazasını konu edinir. Mehmet Niyazi Özdemir'in *İki Dünya Arasında* isimli romanı ise 1992 yılında yayımlanmıştır. Yazılarda yayımlandığı ay hakkında bilgi mevcut değilse de Aralık 1992, 230. sayıda İsmet Gültekin tarafından tanıtılır. Bir diğer ilgili yazı da 239. sayıda Hasan Kayıhan tarafından kaleme alınır. *Bir Meçhul Köy Romanı: Türkmen Kızı* eserini yayına hazırlayan M. Kayahan Özgül'dür. Eserin ilk köy romanı olabileceğine dair düşünceleri de yazıda geçmektedir. 1889 da basımı yapılan kitabın tanıtımını Metin Savaş Eylül 1997, 287. sayıda kaleme alır.

2.2. HİKÂYECİ VE ROMANCILARLA İLGİLİ YAZILAR

Türk Edebiyatı dergisinde hikâyeci ve romancılarla ilgili çeşitli yazılar kaleme alınmıştır. Yazarların eserleriyle ilgili, hayatları hakkında bilgiler içeren metinler yer alır. Hikâyeci ve romancının kendisiyle yapılan söyleşilerin yanında yazar hakkında başkasıyla yapılan söyleşilere de yer verilmiştir.

Ömer Seyfettin II. Meşrutiyet dönemi hikâye yazarlarındandır. Ölümünün 75. yıl dönümüne özel *Türk Edebiyatı* dergisi Ömer Seyfettin Anıt Sayısı olarak 257. sayısının bir bölümünü hikâyeciyle ilgili yazılara ayırmıştır. Ahmet Kabaklı "Alperenler Kitabı'ndan Alperenler Yazıcısı Ömer Seyfettin" başlıklı yazısında onun milliyetçi yönüne ve halk bilimine olan bağlılığıyla ilgili bir yazı kaleme alır. Ömer Seyfettin'in Namık Kemal'den etkilenmesini şöyle ifade eder:

> "Maziyi dirilterek, eski kahramanları anarak, halkımızın, askerimizin maneviyatını yükseltmek fikri, Ömer Seyfeddin'e hiç şüphesiz Namık Kemal'den gelmiştir. Üç edebiyat neslinin yiğitlik hocası Namık Kemal 'Devr-i İstila' dizisinde (daha önce) Rus, Avusturya seferlerine giden askerimizi yüreklendirmek (teşci) için Selahaddin Eyyubi, Fatih Sultan Mehmet, Yavuz Sultan Selim gibi ünlü büyük sultanların ayrıca tiryaki Hasan Paşa ve Emir Nevruz'un, Haçlılara, Bizans'a ve Sırp'lara karşı zaferlerini anlatmıştı. Ömer Seyfeddin'e bu ilhamın, kendi alp-eren ruhundan olduğu gibi hemen hemen yaşıtı olan Yahya Kemal'in, tarihimizi bir mutluluklar cenneti halinde yeniden değerlendiren şiir ve telkinlerinden de yararlanmıştır" (s.3-4).

Ahmet Kabaklı, Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde alp-eren tipinin, Türk milletine örnek olan yönlerini işlediği hikâyelerinden örnekler verir. Örnek verdiği hikâyeler; *Ferman*, *Topuz*, *Kızılelma Neresi*'dir.

İnci Enginün, Ömer Seyfettin'in hikâyelerindeki değişim sürecini bir hikâyesinden hareketle anlatır. "Ömer Seyfeddin Hikâyeleri" başlıklı yazısında *At* isimli hikâyesinden yola çıkarak yazarı; "yirminci yüzyılda yaşama şuuru ve gerçekçilik, mazi ve kahramanlık hasreti, duru bir Türkçe, buruk bir mizah" başlıkları altında değerlendirir. Ömer Seyfettin'in dili kullanımına şöyle dikkat çeker:

> "İlk hikâyesinde kullandığı duru, sade Türkçe zamanla Ömer Seyfeddin'in üzerinde ısrarla durduğu hayati bir mesele olur. O, 1911'de 'yeni lisan' hareketini başlatan makalelerinde milli birlik ve milli dil arasındaki münasebete dikkati çeker. Gençleri heyecanlı bir dil ile ülküsüne çağırır" (s.6).

İnci Enginün, onun dil konusundaki hassasiyetine şu ifadelerle yer verir*: "Türkçe tek başına değildir, bu milliyetçilik fikrine bağlıdır. Ömer Seyfeddin'deki gelişmiş milliyetçilik anlayışı onun asker oluşuyla yakından ilgilidir"* (s.7). Ömer Seyfettin'in hikâyecilik yönüne de vurgu yapan Enginün, onunla aynı devirde yaşayan sanatçılardan farkı oluşunu hikâye tekniğini iyi bilmesiyle ilişkilendirir. Onun eserlerinin dikkat çekiyor oluşunun bir sebebini de şöyle açıklar:

> "Ömer Seyfeddin, hikâyelerinde veya Şit adıyla yayımladığı fıkralarında, olayları daha unutulmaz ve çarpıcı kılmak maksadıyla mizaha başvurur. Bu onun hem hikâye yazma tekniğinin bir özelliğidir hem de mizacının bir cephesini verir. Bu mizahi tondur ki, Ömer Seyfeddin'in kolayca propaganda eseri sayılabilecek veya basit magazin hikâyeleri diye bir kenara itiliverecek hikâyelerine bile, hepsi, bu arada ele alındığında derin bir mana yükler" (s.8).

Konularını günlük yaşantıdan, olaylardan ve kişilerden almış olsa da Ömer Seyfettin, bunu Türk milliyetçiliği bakış açısıyla yapar. Türkçe 'den taviz vermez. İnci Enginün de yazısında genel olarak bunun üzerinde durur ve bazı hikâye örnekleriyle de destekler.

Ömer Seyfettin'in hikâyeciliğinden bağımsız olarak şiirleriyle ilgili Fevziye A. Tansel "Ömer Seyfeddin'in Şiiri Üzerine" başlıklı yazıyı kaleme alır. Ömer Seyfettin'in şiirle ilgili düşüncelerine de yer verilen yazıda şiirinin aşamalarını şu şekilde anlatır:

> "Çok genç iken yazdığı şiirleri sanat hayatının ilk adımını, ruh ve fikir bakımından nasıl geliştiğini aydınlatma bakımından çok mühimdir. Balkan Savaşı yıllarından başlayarak, daha çok hece vezniyle yazdıkları şiir sanatı, şiirde aranılan vasıflar bakımından değerli olduğu gibi, bunların bir kısmında yer yer kendi hayatını canlandıran izler de buluruz. Bir kısmında ise Balkan Savaşı yenilgisinin, yarattığı kötümserlik yanında, geçmişten kuvvet almak, aydınlık bir gelecek ümitlerinin parıltıları da görülür" (s.9).

Ömer Seyfettin'in şiirle ilgili verdiği eser miktarı azdır. Fakat Fevziye Tansel, Ömer Seyfettin'in şiirlerinin o dönem Türkiye'sinde milliyetçi fikirlerin çerçevesinde nasıl geliştiğini vurgular. Bu fikirlerin, araştırmacı için sanata nasıl tesir ettiği ile ilgili önemli kaynaklar olduğunu söyler.

Pembe İncili Kaftan, *Kızılelma Neresi*, *Başını Vermeyen Şehit*, gibi hikâyelerden örnekler veren Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu "Ömer Seyfeddin'in Hikâyelerinde Destan Unsurları" başlığıyla bir yazı yayımlar. Ömer Seyfettin'in hikâyelerini destani unsurlarla nasıl harmanladığı üzerinde durur. Destani unsurları kullanmasıyla ilgili şuna dikkat çeker:

> "Çok vasıflı, çok yönlü gerçek bir münevver olduğu, burada vukufla belirtilen Ömer Seyfeddin, hikâyelerinde destani unsurlar da kalmak suretiyle onları zenginleştirmiş ve devamlı okunmasını belki de bu sayede sağlayabilmiştir. Ömer Seyfeddin, eski kahramanlar adını verdiği tarihi hikâyelerinde destani temleri ustaca, yadırganmayacak biçimde kullanmıştır" (s.12).

Gençosmanoğlu'na göre Ömer Seyfettin'in hikâyelerini okunur kılan sadece destani unsurlara yer vermesi değil, destani unsurları tarihi olaylarla beraber işleyebilmiş olmasıdır.

Muhterem Yüceyılmaz, *"Portresi bana, açık alnı, çıkık elmacık kemikleriyle yayından fırlamaya ramak kalmış bir oku çağrıştırır. Hakikaten kısa ve hareketli ömür çizgisi bir ok doğruluğu ve süratiyle ardında aydınlık bir iz bırakarak Türk edebiyatı tarihine mümtaz bir isim olarak geçmiştir"* (s.49) ifadeleriyle Ömer Seyfettin'den bahseder. 284. sayıda "Acelesi Olan Adam: Ömer Seyfeddin" başlıklı yazıda o dönemin şartlarında Ömer Seyfettin'in milli dildeki ısrarına da değinen Muhterem Yüceyılmaz durumu şöyle izah eder:

> "Lisan, tarihe rağmen ve tarihle birlikte, çeşitli içtimai akımlarla ve onlara rağmen varlığını sürdürür. Bu bakımdan değerli hikâyecimizin lisanda tabiilik ifadesini o günün şartlarında ve sezgi gücünde kullandığı kanaatindeyiz. Şurası muhakkak ki o günlerde memlekette yeniden derlenip toparlanmaya çalışan bir fikir hareketine kesinlikle ihtiyaç vardı ve bunu da 1911'de Yeni Lisan makalesiyle başlatan oydu. İmparatorluğun sıcak külleri üstüne basa basa bu yeniliklere yönelebilmesi, yeni arayışlara girmesi ondan sonraki yazarlar ve düşünürler için cesaret verici olmuştur" (s.49-50).

Eserlerinin kısalığı ve özentisiz oluşuyla da eleştirilen yazar hakkında Muhterem Yüceyılmaz kullandığı kelime zenginliğine ve bu konuda kaynak olabileceğine dikkat çeker.

Abdullah Satoğlu 236. sayıda "Elem Abidesi Peyami Safa" isimli yazısında Peyami Safa'nın hayatından birkaç örnekle hayatının acı yönlerini okuyucuyla paylaşmaktadır. Henüz iki yaşında babasını kaybeden yazarın, kendi vefatından önce oğlu Merve Safa'nın ölümüne de şahit olması onu derinden etkilemiştir. Satoğlu, Peyami Safa'nın halini şu ifadelerle açıklar:

> "Akbaba'daki bir makalesinde Yusuf Ziya Ortaç da Peyami Safa'nın oğlu Merve'nin ölüm haberi üzerine şunları yazıyordu: Elimdeki gazete, göğsüme bir kefen parçası gibi düştü. Artık gidemezdim, artık kapısını çalamazdım, artık yüzüne bakamazdım onun. Merve'nin ölümünden çok Peyami'nin yaşaması korkutuyordu beni…Ancak bir ay sonra küçücük vücudunu kollarımın arasına alabildim. Göğsümde bir avuç kemik hıçkırıyordu. Ayrılırken, Nebahat Hanım'la göz göze geldim; hiçbir ağlayan göz, bu yaşları kurumuş anne gözü kadar acılarla dolu olamaz" (s.38).

Abdullah Satoğlu yazısında Peyami Safa'nın genç nesillere eserleri ve düşünceleriyle yol göstermesinden bahseder. Milliyetçilik yönüne de değinir. Yaşadığı hüzünlü hayatın neticesinde elem abidesi olarak anılıyor olsa da eserleri de edebi abideler olarak varlığını korumaktadır.

Beşir Ayvazoğlu' da Peyami Safa hakkında bir yazı dizisi kaleme alır. 262-267. sayılar aralığında altı yazıya yer vermektedir. Her yazı farklı bir konuyu ele alır ve başlıklar şöyledir; "Şairin Ölümü, Babasız Büyüyen Çocuk, Seciyeyi Terbiye Etmek, Bir Yazar Doğuyor, Abdullah Cevdet'in Çevresinde, Bir Taşın Hikâyesi." "Şairin Ölümü" başlıklı yazıda Peyami Safa'nın babası İsmail Safa'nın hayatından bahsedilir. Doğumu, yaşamı ve kardeşleriyle ilgili bilgilere yer verilmiştir. İsmail Safa'nın eserleri hakkında bilgiler yer alırken onun kişisel mizacı ve ölümü anlatılır. 263. sayıda "Babasız Büyüyen Çocuk" başlıklı yazıda Peyami Safa'nın babasız büyümesini, geçim sıkıntılarını ve Peyami Safa'nın hastalıkla geçen yıllarından söz edilmektedir. Beşir Ayvazoğlu, Peyami Safa'nın Vefa İdadisi'nden sınıf arkadaşı olan Elif Naci'nin Peyami Safa'nın hastalığıyla ilgili şu ifadelerine dikkat çeker:

> "Peyami Safa'nın mektep ve mahalle arkadaşı olan Elif Naci, onun çocukluğunda yaşadığı hastalıklar ve çektiği yoksulluklar alıngan ve huysuz bir insan haline geldiğini söyleyerek sağ kolunda ortaya çıkan ve sadece kendisinin değil, bütün çevresinin hayatını karabasana çeviren hastalıktan şöyle söz etmektedir: 'Yedi yıl boyunca dinmeyen bir ağrı, işleyen bir yara…Doktorların koydukları teşhis: Sağ kol mafsalında arthrite tuberculeuse…Ha bugün ha yarın o kol kesilecekti (…) Hastane dönüşlerinde ilaç kokularıyla bana gelir, dertleşirdi. Bütün tıp deyimleri ile hastalığını, hoyrat doktorların o gün ne dediklerini en ince ayrıntılarıyla anlatırdı; karşılıklı ağlaşırdık sabahlara kadar'" (s.8).

Yazıda Abdullah Cevdet'in Peyami Safa'ya *Petit Larousse*'yi hediye etmesinden, okul hayatından ve meslek seçiminde değişen fikirlerinden bahsedilir. Hastalığının eserlerine yansıyan tarafından hatta *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*'nun büyük ölçüde otobiyografik bir eser olmasına vurgu yapılır.

"Seciyeyi Terbiye Etmek" isimli yazısında Peyami'nin okumalarından bahseder. Daha genç taşta okuduğu eserlerden birisi de Sir John Lubock'un *Hayatın İdaresi* isimli eserdir. Beşir Ayvazoğlu Peyami Safa'nın dikkatini çeken bazı satırları okuyucuyla paylaşır.

Çalışma hayatından bahsedilen Peyami önce Posta- Telgraf Nezareti'nde işe başlar sonra Rehber-i İttihad Mektebi'nde muallim olarak göreve başlar. Bu görevi esnasında hayatında hep olacak olan Mustafa Şekip Tunç'la tanışır. Beşir Ayvazoğlu Peyami Safa'nın bu konuyla ilgili düşüncelerine yer verir:

> "İsviçre'de tahsilini tamamlayıp Türkiye'ye henüz dönmüş olan Mustafa Şekip, o günlerde Rehber-i İttihad Mektebi'nde yüksek sınıflara der vermektedir. Genç felsefe mualliminin 'zekasıyla kalbi arasında yuva yaptığını hissettiği ruhunun sıcak derinliğine' hemen sokuluveren Peyami Safa, 'Aklımı sersemleten problemler hakkında bilgilerini ve düşüncelerini alıyordum. Yalnız talebesine değil, bana da hocalık ediyordu.' diyor" (s.17).

Beşir Ayvazoğlu "Bir Yazar Doğuyor" isimli yazıda Peyami Safa'nın *Bu Kitabı Okumayın, Karanlıklar Kralı* eserlerinden bahseder. Tiyatro seçmesine katılma macerasını bu yazıda anlatmaktadır. Yirminci Asır gazetesinde yayımlanan *Asrın Hikâyeleri* ile ilgili Peyami Safa'nın maddi olarak rahatladığını şu sözlerle ifade eder: *"Bir kısmı da gazetenin ilavesi olarak verilen ve büyük bir başarı kazanan Asrın Hikâyeleri'nin yazarını maddi bakımdan bir hayli rahatlattığı anlaşılıyor"* (s.10). Ayvazoğlu, "Abdullah Cevdet'in Çevresinde" başlıklı yazıda daha çok yazı hayatıyla ilgili eserlerinde hangi konulara ağırlık verdiğini, kadın meselesiyle ilgili düşüncelerinden bahseder. *Sözde Kızlar* romanı ağırlıklı olmak üzere diğer eserlerinden pasajlarla düşüncesini destekler. "Bir Taşın Hikâyesi" başlığını taşıyan yazıda da yine *Biz İnsanlar* adlı eserinden bahsedilmektedir. Mütareke yıllarından bahseden Ayvazoğlu, dönemin fikir hareketleri üzerinde durur ve bunun dergilere nasıl yansıdığını vurgularken Peyami Safa'nın bu konudaki fikirlerine değinir.

Cumhuriyet dönemi yazarlarından olan Kemalettin Tuğcu hakkında Mustafa Ruhi Şirin 278. sayıda "Kendisi İçin Yazan Adam: Kemalettin Tuğcu" başlıklı bir yazı yazar. Kemalettin Tuğcu'nun nasıl bir yazar olduğunun, kim için yazdığının üzerinde durmuştur. 300'ün üzerinde eser veren yazarın Türkiye'de tanınmıyor ve kıymetinin bilinmiyor oluşunu eleştirir. Şirin, Tuğcu'nun kaleme aldığı çocuk kitapları yüzünden eleştiriliyor olmasını da şu şekilde açıklar:

> "1950'li yılların ortalarından itibaren yazmaya başladığı çocuk kitapları, aslında Türkiye'nin çocuk fotoğrafına melodram havasını biraz abartılı karışımından ibaretti. Yazdıklarının yalnızca bu nedenle okunduğunu söylemek ise haksızlık olur. Kolay okunabilen metinler, iyi ayarlanmış kurgular, merak, kahramanlarla özdeşleşme Tuğcu'nun yazarlık biçimini belirlemede ipuçları sayılabilir. Sanıyorum bu yönü ile hiç ilgilenilmemiş olması yüzünden zincirleme yanlışlara yol açılmıştır. Yanında ve karşısında olanlar ayrımının nedeni de bu olmuştur" (s.25-26).

Kemalettin Tuğcu'nun eserleriyle ilgili bir yazı da Hediye Tuncer kaleme almıştır. Bu yazıda da farklı kişilerin görüşleri yer almaktadır. Tuğcu'nun eserleriyle ilgili eleştiriler söz konusudur. Fakat bunca eser vermiş ve eserleri onca kişiye ulaşmış olan yazara karşı yapılan olumsuz eleştirilerin artık bir sonuca varmasını diler. Hediye Tuncer 292. sayıda "Kemalettin Tuğcu'nun Eserleri Üzerine" başlıklı yazıda Turan Yüksel'in bu konuyla ilgili düşüncelerini şu şekilde ifade eder:

> "'1979 Uluslararası Çocuk Yılı' ile ilgili olarak çocuk edebiyatına gerek yazılı basın gerekse televizyon büyük ilgi göstermiş, tekrar Kemalettin Tuğcu'nun büyük çapta saldırıya uğraması gündeme getirilmiş ve sonuçta şu fikir ortaya konulmuştur: 'Kemalettin Tuğcu üzerinde önemle durulmalı, konu enine boyuna incelenmeli, açıklığa kavuşturulmalıdır. Gittikçe büyüyen bir etki alanına sahip yazarın bu etki alanının nedenlerini aramak ve tartışmak yerine, onu üstünkörü aşağılamak bence büyük haksızlık'" (s.54).

Yazıda Selim İleri ve Orhan Pamuk'un Kemalettin Tuğcu ve eserleri hakkında olumlu söylemleri de vardır.

1993 Mart ayında vefat eden Sâmiha Ayverdi için 1993 Mayıs 235. sayıda farklı konularda üç yazı kaleme alınır. Kazım Yetiş "Gelecekte Sâmiha Ayverdi" başlıklı yazısında toplumdaki gelişmelere her zaman duyarlı olan ve kendi milletinin kıymetini ve imkânlarını kullanmayı önceleyen bir portreyi anlatır:

> "XVII. yüzyılda başlayan Batıya yöneliş bizi, tarihi şahsiyetimize hiç de uymayan bir dünyanın kapısında dilenci durumuna düşürmüştür. İslam medeniyetinin insana verdiği değeri Batı medeniyeti vermediğinden, İslam ordularının fetih ruhundan, Batılı ülkelerin sömürgeci anlayışı farklı olduğundan Türk Milleti iki buçuk üç asırdır Batının elinde şamar oğlanına dönmüştür. İşte böyle bir dönemde Sâmiha Ayverdi, bir iman abidesi olarak çıkmış, insanın, Müslüman Türk kültür ve medeniyetinin müdafaasını yapmakla iktifa etmemiş, Anadolu'da ve Balkanlar' da meydana getirdiğimiz medeniyetin, insanlığın hasretini çekip aradığı, ihtiyacını duyduğu medeniyet olduğunu haykırmış, bu bakımdan kapısında dilenci olunandan daha üstün bir durumda bulunduğumuzu nesillere duyurmaya çalışmıştır" (s.25).

Kazım Yetiş böyle bir şahsiyetin unutulmaması gerektiğini söyler. Batı'ya yönelişin karşısında kendi kültürüne ve diline gereken değerin verilmesini önceleyen bu yazarın eserlerine gereken değerin verilmesi gerektiğini söyler. Yetiş, yazarın eserlerinin kendi dönemine hapsedilmeyip en azından tanıtılması ve yaygınlaştırılması gerektiğini savunur. Kemal Aren "Sâmiha Anne" isimli yazıyı kaleme alırken, Zeki Gezer de "Hey Gidi Günler Hey" başlıklı yazısında *Hey Gidi Günler Hey* isimli eseri hakkında bilgiler paylaşır. Zeki Gezer eser hakkında şunları ifade eder: *"Ayverdi'nin yazı hayatının 50. yılında yayınlanan eser 65 yazı ve 261 sayfadan ibarettir…Esere yayınlandığı yıl Türkiye Yazarlar Birliği tarafından 'Yılın Dil Ödülü' verilmiştir"* (s.29). Zeki Gezer eserde incelenen konularla ilgili kısa açıklamalar yapar.

Cumhuriyet Dönemi 1940-1960 aralığında ön plana çıkan ve eserlerini daha çok bu zaman diliminde veren isimlerden birisi Ahmet Hamdi Tanpınar'dır. Murat Koç 236-237. sayılarda "Tanpınar'ın Mektupları Dolayısıyla: Bir Sanatkarın Mektupları" başlığıyla iki yazı kaleme alır. Mektuplarından yola çıkarak Tanpınar'ın şahsi hayatıyla ilgili meseleleri, Avrupa seyahati sırasında dostlarına yazdığı mektupları ve sanat anlayışını açığa çıkaran yazılar üzerinde durur. *Antalyalı Genç Kıza* isimli mektubun ise diğerlerinden ayrı tutulmasını söyleyen Murat Koç şu ifadelere yer verir:

> "…bu mektuplar içinde ayrı ele alınması ve incelenmesi gereken bir mektuptur. Bir nevi 'çocukluğuna yazdığını' farz ettiği bu mektupta Tanpınar, bizzat kendi biyografisini, şiir ve sanat anlayışını, bu konuda aldığı tesirlerin kimlerden geldiğini açıklar. Biyografi bir sanat adamının değerlendirilmesi için çok önemlidir. Eğer bu birinci ağızdan anlatılıyorsa, daha da önem kazanır" (s.56).

Mektuptan daha da detaylı bahseden ve alıntılar yapan Murat Koç, bir sanatçı hakkında daha fazla bilgi edinmek isteyenler için onun mektuplarından istifade edilmesine dikkat çeker.

Türk Edebiyatı dergisi Mehmed Çavuşoğlu'nun Ahmet Hamdi Tanpınar'ın vefatında kaleme aldığı yazıyı, yazarın vefatının 33. yılında tekrar yayımlar. Yazı "Tanpınar'a Ağıt" başlığıyla 256. sayıda yer alır. Çavuşoğlu öğrencilik yıllarından Tanpınar'la olan bazı anılarına dikkat çeker. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın vefatına ilişkin şu sözlere yer verir: *"'Nasılsın Mehmet? Ne var ne yok?' Öyle demeyin Hocam, saatleri kader -sizin tabirinizle fatalite- ayarlıyor…Dün koltuğunuzda kitaplar çantanız çıkıp gidiyorsunuz. Bugün 14-16 dersine gelmiyorsunuz"* (s.52). *Türk Edebiyatı* dergisi vefat etmiş olan bu iki sanatçıyı bu yazı vesilesiyle anar.

Tarık Buğra'nın 75. doğum yılına özel 233. sayıda Tarık Buğra Özel Bölümü adıyla bazı sohbetler ve değerlendirme yazıları kaleme alınır. "Tarık Buğra'nın Farklılığı" başlıklı yazısında Beşir Ayvazoğlu Tarık Buğra'nın yazı hayatına *Oğlumuz* adlı hikâyesiyle iyi bir başlangıç yaptığını vurgular. Fakat onun fazla eleştiriye ve olumsuz bakışa maruz kaldığını ifade eder. Eserinin görmezden gelinmesiyle ilgili Ayvazoğlu şunları söyler:

> "'Oğlumuz'la başladığı çizgide gerçekten önemli hikâyelere imzasını atan Tarık Buğra'nın bu tarafının sonraki yıllarda görmezlikten gelinmesi de şaşırtıcıdır. Mesela TDK tarafından yayınlanan Türk Dili dergisinin 'Türk Öykücülüğü Özel Sayısı'nda Orhan Veli, Cahit Sıtkı Tarancı gibi, hikâyeciliğimizde yerleri ve iddiaları olmayan isimlerden bile örnekler bulunduğu halde, Tarık Buğra'nın hiçbir hikâyesine yer verilmemiş, bir hikâyeci olarak adı sadece Selim İleri'nin genel değerlendirmesinde zikredilmiştir" (s.39).

Beşir Ayvazoğlu Tarık Buğra'nın dil, üslup ve tavır olarak farklılığını şöyle ifade eder:

> "Gerçekten de Tarık Buğra, totaliter rejimler ve ideolojiler karşısında, daha ilk eserlerinde ortaya koyduğu tavrını sonuna kadar sürdürmüş, sanatını, 'antikomünist' de olsa herhangi bir ideolojinin emrine vermeyi reddederek her zaman 'Sanat sanat içindir' görüşünü savunmuştur. Sol karşısındaki gurupları bile kendisine ne kadar yakın olsalar da antikomünizmi bir çeşit ideoloji haline getirdikleri, yani marksistler gibi davranarak düşünce ve kafa bağımsızlığını ihmal edip insanlara ve konulara peşin hükümlerle baktıkları için eleştirmekten çekinmemiştir. Çünkü ona göre, peşin hükümler ve taraftarlıklar araya girdi mi 'konu, yani edebiyat bir politik tutum olup çıkar" (s.41).

Beşir Ayvazoğlu, Tarık Buğra'nın *Küçük Ağa*, *Küçük Ağa Ankara*'da adlı eserlerinden örnekler verir. Bu eserlerde milli mücadele döneminde işlenen konulara diğer yazarlardan farklı bir bakış getirdiğini söyler.

Türkiye Yazarlar Birliği'nin 15. yılı ve Tarık Buğra'nın 75. doğum yılının kutlanması üzerine Mehmet Doğan "Yaşayan Kimliğimiz ve Tarık Buğra" başlıklı bir yazı yazar. Kültürel ve şahsiyet meselesi üzerinde duran Mehmet Doğan, Türkiye Yazarlar Birliği'nin bu yönüne vurgu yapar ve Tarık Buğra'nın kültürel derinliğine, edebiyattaki yerine şu ifadelerle açıklık getirir:

> "Tarık Buğra, aynı zamanda edebiyatımızın ve kültürümüzün zaman boyutunu iyi kavramış ve bunu en iyi ifade etmiş yazarlarımızdan. Onun ele aldığı tarihi konularda sanatçı sezgisiyle vardığı sonuçlar, diyebiliriz ki, bazı bilim adamlarının varacağı sonuçlardır. Öyle sanıyoruz Tarık Buğra'dan önce hiçbir yazarımız Millî Mücadele'nin insani boyutunu, psikolojik bağlamını araştırmadı veya sorgulamadı. Yazılan hep hamasetti, hep resmiyetti. Resmi-hamasi görüşe bakılırsa, çatışan ve hain unsurların, yani halkın ve dindarların, bir düşman unsur olmadığını, aksine asıl yapıcılık kaynağı olduğunu Küçük Ağa bize gösterdi. Tarık Buğra adeta Millî Mücadele'deki millet gerçeğinin keşfedilmesini sağladı" (s.45).

Mehmet Doğan, Tarık Buğra'nın yaşanılanların bir yansıması gibi olduğunun ve Tarık Buğra' sız bir kültür tarihinin olmayacağını da belirtir.

1994 Nisan 246. sayıda Tarık Buğra'nın bir önceki ay vefat etmesi sebebiyle Tarık Buğra dosyası hazırlanır. Beşir Ayvazoğlu "Tarık Buğra Küllük'te" başlıklı yazıyı kaleme alır. Kahveyle tanışmasındaki ilk adımı şöyle açıklar*: "İstanbul'daki ilk günlerinde Türkçe hocası Rıfkı Melul Meriç'le karşılaşması, Tarık Buğra'nın hayatındaki önemli dönüm noktalarından biridir"* (s.9). Ayvazoğlu, Küllük kahvehanesinde oldukça vakit geçirmiş olan Tarık Buğra'nın tanıştığı kişiler ve ortamı şöyle betimler:

> "Briçte ise artık kraldır; Nurullah Ataç ve Yavuz Abadan gibi briç ustalarıyla oynamakta, Yahya Kemal'lerin, Tanpınar'ların, Mükrimin Halil'lerin lezzetli sohbetlerine katılmaktadır. Bu serserilik günlerini şans olarak gören Tarık Buğra, içinde yazarlık mayasının o günlerde tuttuğuna inanmaktadır. Her ne kadar kâğıttan kaçsa da parasızlık ve savaş yıllarının sıkıntıları bütün acımasızlığıyla üzerine abanmış olsa da hayatı sevmekte, gözlemekte, toplamakta, biriktirmektedir" (s.11).

Beşir Ayvazoğlu yazısında Tarık Buğra'nın okul ve Küllük hayatına daha detaylı değinmektedir. Onun bir roman yazma arzusundan da bahseder.

Emine Işınsu Tarık Buğra ile nasıl tanıştığından ve onun dostluğundan bahseder. Emine Işınsu eşi İskender Bey ve Tarık Buğra arasında geçen bir anıyı anlatır. Tarık Buğra'nın eserleri hakkında titiz olması sebebiyle bir olumsuzlukla karşı karşıya kalacağını düşünen Işınsu "Tarık Buğra'yı Seviyorum" başlıklı yazısında şu ifadeleri kullanır:

> "Tarık Buğra kızmadı, sinirlenmedi. İskender'in tenkitlerini büyük bir ciddiyetle dinledi; onu haklı bulduğu yerler oldu ve korkum boşa çıktı dostluğumuz bozulmadı, bilakis daha da kuvvetlendi. Anladım ki samimi adam sadece samimiyet ve iyi niyet bekliyordu. Onu kızdıran, sinirlendiren; gereksiz düşmanlıklar, peşin hükümler, art niyetler ve türlü kıskançlıklardı. Küçük 'büyük adam'ların methiyelerine bile tahammül edemezdi. Yiğit bir yüreği vardı, yiğitlik beklerdi. Yiğitliği severdi" (s.13).

Tarık Buğra'nın eserlerini övmeyi başkalarına bırakan Işınsu onu sevdiğini söyleyerek yazısını bitirir.

Eserleri üzerinden Tarık Buğra'nın Anadolu'dan beslendiğini ifade eden Ebubekir Eroğlu "Anadolu Merkezli Romancı" başlığıyla Tarık Buğra'nın bu yönüne vurgu yapmaktadır. Anadolu'ya karşı duruşunu şu sözlerle ifade eder:

> "Anadolu'nun yeniden yapılanmasında halka sadece pasif yer biçen yazarlara karşılık, Tarık Buğra denge aradı. Ona göre, milli mücadelede 'Hoca'nın rolü unutulmamalıydı. Küçük Ağa'daki Hoca, aynı zamanda halkın duygularını da yansıtmaktadır. Millî mücadeleyi takip eden oluşum, öğretmen, muhtar ve hoca ile bunların her birinin temsil ettiği değerlerin hasılasında aranabilirdi. Aydınlatıcı rol verilen öğretmenin abartılması yeterli değildi. Böylelikle Tarık Buğra, hümanist aydınlanmacılığı öne çıkaran yazarlar ve onları izleyenlerin politik tutumlarından ayrı yol izledi" (s.16-17).

Eroğlu'na göre, öteki olmayı göze alan Tarık Buğra her zaman bildiği yolda yürümüş, verdiği eserlerde de toplumdan hiçbir zaman kopmamıştır.

Altan Deliorman gazetecilik yaptığı yıllarda Tarık Buğra'yla gazetenin farklı bölümlerinde çalıştıklarını ve o yıllarda tanıştıklarını söyler. "Sessiz Bir Çehre" başlıklı yazısında Tarık Buğra'nın dönüm noktasından biri *Oğlumuz* hikâyesinin yarışma sürecinden, nasıl yazıldığından bahseder. Tiyatrolarından da bahsedilen yazarın, *Akümülatörlü Radyo* oyununun her defasından kabul edilip sahnelenmemesi üzerine büyük bir hayal kırıklığına uğramıştır. Altan Deliorman bu konudaki düşüncelerine şöyle yer verir: *"Yazar, oyununu ilk aşkı, ilk çocuğu gibi sevmişti oysa. 'Akümülatörlü Radyo' benim ilk eserim diyordu. Ona bir amatörün ilk eserine verebileceği taptaze dikkatleri,*

gözlemleri, içtenliği ve duygu, düşünce birikimlerini koymaya çalışmıştım" (s.19). Altan Deliorman Tarık Buğra'nın vefatı üzerine onun hikâyelerinden, eğitim hayatında yaşadığı zorluklardan, geçim sıkıntısından, beraber gazetede çalıştıkları günlerden oluşan bir veda yazısı kaleme almıştır.

Akşehirli Tarıman Cenikoğlu, Nasreddin Hoca Şenliklerinde, Tarık Buğra'nın neden olmadığını sorgulamış ve 5-10 Temmuz 1987 yılındaki şenliklere onu da davet etmiştir. "Akşehirli Tarık Buğra Göç Etti!" başlıklı yazısında vefatı dolayısıyla bu konuya değinmiştir. Cenikoğlu, Tarık Buğra için şu sözleri sarf eder: *"Türk kültür hayatında unutulmayacak izler bırakan Tarık Buğra, roman ve hikâyelerinde akıcı üslubu, gerçekçi anlatımıyla beldem olan Akşehir yöresi ağzının kelimelerini maharetle kullanmıştır"* (s.22). Özellikle *Küçük Ağa*'da Akşehir'in hakkını veren Tarık Buğra'nın isminin sadece bir caddeye isim olarak verilmesini eleştiren Tarıman Cenikoğlu yazara olan vefa borcunu ödeyebildiklerini sanmadığını söyler.

Nihal Atsız'ı 15. ölüm yıl dönümünde Latif Daşdemir 206. sayıda "Nihal Atsız" başlığıyla kaleme aldığı yazıyla anar. Onun milliyetçilik yolunda gözü karalığından ve bazı eserlerinden söz eder. *Bozkurtlar Diriliyor* eseri ile ilgili şu değerlendirmede bulunur:

> "Atsız'ın en önemli edebi eseri şüphesiz 'Bozkurtlar' romanıdır. Sadık Kemal Tural, 'Atsız'ın Tarih'i Romanları' tahlilinde 'Bozkurtlar, vakası, yaratılan karakterleri ve üslubu ile birinci sınıf eserlerden biridir. Tarih kültürünün sağlamlığını gösteren Bozkurtlar, zengin isim kadrosu açısından bir başka eşi olmayan eserdir. Akıcı çarpıcı bir üslubun Türk ruhu ve içtimaı yapısının yer yer olağanüstüye yönelerek şuurlu bir şekilde işlendiği roman, bir çeşit modern destandır. Bozkurtlar, epik bir hayatı zevkle yaşayan 0rta-Asya Türklüğünün romanıdır. Fakat, destan, tarih, roman mefhumları hiçbir eserde bu kadar birbirine girmemiştir. Bu eser Türk meddinin ve cezirinin sebeplerini sanatkarca açıklamaktadır" (s.43).

Latif Daşdemir, Atsız'ın *Ruh Adam* romanındaki otobiyografik özelliklere dikkat çekerken Atsız'ın kendiyle ilgili aşırılığa kaçan yönünü de vurgu yapar:

> "Psikolojik açıdan bu eser tipik 'kendi kendini cezalandırma' örneğidir. Çünkü yazar eserde kendi kişiliğini karikatürleştirerek, olduğundan daha çekilmez bir insan halinde sergilemiş, ilk eşini ise melaike olarak göstermiştir. Romanın evli kahramanı, değil eşine ihanette bulunma; bir başka kadına hayranlıkla bakmış olmak suçundan rüyasında yargılanmaktadır" (s.44).

Daşdemir, Atsız'ın sadece romanlarına değil 30 yılı aşkın şiir hayatına da değinir. Bunun yanı sıra onun düşünce adamı olduğundan ve bu düşüncesinin Türklük ve Türk milleti üzerine bir eylem olduğundan söz eder.

İlk eserlerini 1960'lı yıllarda veren Bekir Yıldız'la ilgili Ahmet Kabaklı 230. sayıda "Bekir Yıldız ve Aile" başlıklı bir yazı yayımlar. Ahmet Kabaklı, 1982 yılına kadar eserlerini "sosyal-gerçekçi" bir çerçevede yazan Yıldız'ın eserlerinden bazı örnekler vererek değişimini şöyle yorumlar:

> "Bekir Yıldız'ın roman ve hikâyelerinde, önemli bir husus olarak, 'töre tenkid'lerine rastlıyoruz. Töreler, dinden görenek veya gelenekten doğuyor. Yazar, bunların anlamı üzerinde fazla düşünmeden hemen batıl sayıyor, etkili ifadesiyle onları kınıyor. Bu sayede köy ve fabrika romanları modasınca halkın saçma itikatlar batıl inançlar içinde olduğu böylece perçinlenmiş oluyor" (s.6).

Önceki eserlerinden ve yeni tarzından bahseden Ahmet Kabaklı, Yıldız'ın dilinin sembolleşmesinin artık sosyalizmin etkisinin yitirmiş olmasıyla ilgili mi yoksa yeni tavrının bir edebiyat saplantısı mı olduğuyla ilgili tahminlerde bulunur.

Öykü yazarı Şevket Bulut'un vefatı üzerine Muhsin İlyas Subaşı onunla ilgili bir yazı kalem alır. 294. sayıda "Şevket Bulut'un Ardından" başlığıyla yayımlanan yazıda onun eserleri hakkında şu ifadelere yer verir:

> "Bulut, gelenekli hikâye anlatımımızı günümüze taşıyan, kendi tabi hayatımızı hikâyelerinde temel unsur olarak görüp onu ustaca işleyen bir yazarımızdı...Ben çoğu kere onun anlatımında Anadolu insanımızın deruniliğini bulurdum. Sade ama psikolojik derinliği yakalamasını bilen usta bir gözlemci tavrı vardı. Onun hikâyeleri, Anadolu insanın birer küçük romanıydı. Her hikâyesinde sosyal bir problemimiz vardı. Fantaziler peşinde değildi. Hayatın uçuk tarafını irdelerken bile, bunun nasıl içtimai bir sızı olduğunu dile getirmeye çalışırdı" (s.53).

Muhsin İlyas Subaşı, konunun orijinalliğine sadık kalan yazar olduğunu söyler ve onun bir hikâyesinden etkilenip kaleme aldığı şiirinden bahseder. Onun gerçekçiliğinin şiire yansımasını vurgular. Şiirini de yazıda paylaşmaktadır.

İlk hikâyelerini 1968 yılında kaleme alan Mustafa Kutlu'ya Fatma Karabıyık 220. sayıda "Yazarların Okuma Penceresinden" başlıklı yazısında yer verir. Bu bölümde yazarın hayatından bahseder ve o yıl içinde en çok beğendiği ve okuduğu yazarlar hakkında bilgi alır. Mustafa Kutlu'nun eserlerindeki değişim ve gelişim için şu ifadeleri kullanır:

> "İlk hikâyelerinde romantik bir Anadoluculuk izlenir, daha çok köy ve kasaba insanlarının günlük endişelerini konu alır. Daha sonra özellikle son otuz yıl içinde gözle görülür bir değişimi yaşayan Türkiye'de kapitalistleşme paralelinde gelişen saniyeşlemenin getirdiği meselelere değinir (Yokuşa Akan Sular). Bir aşk hikâyesi çerçevesinde yaşadığımız hayata İslamcı bir yorum getirme çabası sergileyen Yoksulluk İçimizde, yazarın geliştirdiği hikâye türünün en olgun örneğidir. Son eseri Ya Tahammül Ya Sefer, yakın geçmişimizde görülen fikir hareketlerinin fert planında muhasebesini yapmaktadır. Yazı ve hikâyelerinde İslami düşünce ile geliştirilecek bir sanat görüşünün nazari ve ameli temellerini araştıran Kutlu'nun son üç hikâye kitabı bu araştırmanın ürünlerini yansıtır" (s.17).

Ayla Ağabegüm, *Yukarışehir* romanı ile Orhan Kemal, *Toprak Kurşun Geçirmez* romanı ile de Madaralı Roman Ödülünü kazanmış olan Şemsettin Ünlü hakkında bir yazı kaleme alır. 209. sayıda "Yukarışehirli Yazar ile Bir Sohbet" başlıklı yazısında Harput'ta doğan yazarın gerçekten bir köy yaşantısı içinden gelip bu bölgeyle ilgili eser verdiği anlaşılır. Şemsettin Ünlü' nün üslup farkını Ayla Ağabeğüm şu ifadelerle değerlendirir:

> "Yukarışehir üzerinde dikkatle durulması gereken bir roman. Yıllarca köy romanı yazıyoruz diye belki de köyü hiç görmeyen, köylüyü tanımayan yazarlar, bilmeden veya işlerine öyle geldiği için ideal tipler çizdiler…Yukarışehir'de beyler, köylüler, Türk ve Ermeni zenginler, misyonerler, esnaf, kadı, defterdar, askeri yöneticiler günlük hayatlarını devam ettirirken idealleştirmeden veriliyor" (s.40-41).

Ağabegüm bu eserden yola çıkarak, yaşanan tarihin, coğrafyanın saptırılmadan aktarılmasının üzerinde durur. Yaşananlara sevgiyle ve açık bir şekilde yaklaşılmasını gerektiğinin üzerinden durur.

Metin Savaş doksanlı yılların hikâyeciliğinin kaynağından ve yazarların tavrından bahsederken bir ismi anar; Necdet Ekici. Yazarla ilgili 297. sayıda "Huzurlu Bir Kalem: Necdet Ekici" başlıklı yazısında şu değerlendirmede bulunur:

> "Yüreğimdeki Cemre ve Karamuk gibi ses getiren hikâyelerin sahibi Necdet Ekici tespite çalıştığımız yeni Türk hikâyecisine tipik bir misaldir. Ekici'nin yeniliği – çağdaşları paralelinde- gelenek kokan huzurlu bir nefes olmasındadır. Hüznü tanımak ama karamsarlığın olumsuzluğundan kaçınmak, hayatı sevmek ve sevdirmek gayreti. Evrensellik modasının özgünlüğü hırpalayan tarafına itibar etmeden, yerliliği önemsemek" (s.58).

Onun hikâyeleri ne tam taşradır ne de şehir. Hikâyelerinde bu ikisinin dengesini iyi kuran bir yazardır. Metin Savaş yazarın nerede durduğunu şöyle ifade eder: *"Seviyeli aydın hüviyetiyle Sait Faik'in gözlem tekniğine yakındır. Her ikisi de sıradan insanların dramlarıyla ilgilenir ve mesajlar hadiselerin akışında gizlidir. Zaten hikâyede nutuk çekilmez. Hikâyenin özelliği duygu yoğunluğunda ve anlık tespitlerde mahfuzdur"* (s.58). Necdet Ekici'nin kahramanları hangi karaktere bürünürse o duyguyu okuyucuya geçirir. Eserindeki kahramana bazen üzülür bazen gülersin. Metin Savaş yazarın üslubuna da dikkat çeker: *"Ekici'nin diğer becerisi üslubundaki duruluktur. Kitabi sanata ulaşma endişesi taşımaz ama edebi estetikten de yoksun değildir. Özentisiz fakat düzenli nesrini, halk dilinin imkanlarıyla geliştirmiştir"* (s.59). Kendi yaşamının bir kısmının köyde geçmiş olması ve Anadolu'ya hâkim olması eserlerinde şehir ve köy unsurlarını dengelemesinde yardımcı olmuştur.

M. Halistin Kukul, yazısında tarihi romancılıkta neye dikkat edilmesi gerektiğinin ve nasıl bir aktarımın olması gerektiği üzerinde durur. Tarihi romanla ilgili eser veren A. Yılmaz Boyunağa'nın bu yönüne de 266. sayıda "Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın Tarihi Romancılığı" başlığında değinir. Onun eserlerindeki titizliğini şu ifadelerle anlatır:

> "Görülüyor ki, O'nun insanımıza okutulan ve anlatılan yanlış tarihe tahammülü yoktu. Tarihi romanda aldığı esas temel demek ki 'doğruluk 'tu. Bunu edebi açıdan 'tarihi gerçekçilik' olarak vasıflandırmamız mümkündür. Tarihi gerçekçiliği temel almadan, bir tarihi romandan bahsetmenin abes olacağı aşikâr değil midir? Anlatıcı (romancı), iyi bir anlatımı sağlamak için açık, samimi ve okuyucunun güvenilirliğini kazanmak zorunda değil midir? İşte Boyunağa'nın yaptığı da budur" (s.49).

Kukul, Yılmaz Boyunağa'nın edebiyatımıza kazandırdığı önemli tarihi romanların yanında inceleme yazılarına ve çocuk romanlarına da dikkat çeker.

Türk Edebiyatı dergisinde farklı Türk devletlerinden hikâye ve roman yazarlarının hayatlarına da yer verilmiştir. Örneğin; Kırgız Türk'ü Cengiz Aytmatov'un hayatı ve eserleri hakkında bilgi veren Refik Özdek 231. sayıda "Cengiz Aytmatov ve Eserleri" başlığında bir yazı yazar. Onun eserleriyle ilgili şu genel ifadeyi kullanır: *"Aytmatov'un gençlik yıllarında yazdıklarıyla daha sonra yazdıkları arasında, özellikle verdiği mesajlar bakımında önemli farklar vardır. Aytmatov'un gençlik yıllarında yazdığı hikâyelerle amacı, önce kendini kabul ettirmek idi"* (s.36). Eserlerinde verdiği mesajlardan ve siyasi etkilerinden bahsedilen yazarın eserlerinin evrenselliğiyle ilgili Refik Özdek şu yorumda bulunur:

> "Çünkü Aytmatov'un, Kırgızları ve ülkesini anlatırken ortaya koyduğu sorunlar, psikolojik durumlar, aslında bütün insanlığı ilgilendiriyor. Dünya problemlerini, Kırgız hayatından, Kırgız tabiatından geçirerek genelleştirmeyi biliyor Aytmatov. Evrensel diyebileceğimiz konulara derinlemesine inebiliyor. Elbette eserlerinde aşk unsuru da çok kuvvetlidir. Bütün eserleri karmaşıksız, açık ve sürükleyicidir. Yazdığı dili, Kırgızca ve Rusçayı, en iyi bilen ve kullanan bir yazardır. Diyebiliriz ki hiçbir yazar, roman ve hikâyeleriyle, yurdunu ve insanlarını bu kadar yaygın ve etkin bir şekilde tanıtamamıştır" (s.38).

Refik Özdek yazarın diğer dillere tercüme edilen eserlerle Türkçe'ye çevrilenler arasındaki farka değinir. Kültürel olarak Türk devletlerindeki kültür ve yaşayış benzerliğinden dolayı dildeki karşılığı da oldukça yakındır. Diğer yabancı milletlerde eserde kullanılan söz varlığı yabancı kültürde tam olarak karşılığını bulamaz ve tercümeye de yansır. Bu durumu Özdek şöyle izah eder:

> "Batılı yazarlar bu işi, Türk yazarları kadar havasını vererek tercüme edemez. Çünkü batılı yazarlar, onun kullandığı deyimlerle, kelimelerle çağrıştırdığı konulara bizim kadar aşina değildirler. Mesela bir Fransız mütercim 'Gök Tengri'yi, Mavi Tanrı (Dieu Blue) diye tercüme etmiş. 'Dişi Kurdun Rüyaları' adlı romanında, iki bozkurdun neyi çağrıştırdığını ve 'Bozkurt' mitine nasıl bir boyut getirdiğini de anlayamaz. Batılı okurlar ve yazarlar" (s.39).

Çok fazla sayıda eseri bulunan yazarın *Cengiz Han'a Küsen Bulut* ve *Dişi Kurdun Rüyaları* romanına özel olarak değinmiştir.

Ayşe Yılmaz ise Cengiz Aytmatov'un hayatındaki olaylar ve eserleri arasındaki bazı benzerliklere dikkat çeker. "Cengiz Aytmatov'da Eser- Biyografi İlişkisi" başlıklı yazısında yazarın babasının başından geçen olayların *Gün Olur Asra Bedel* ve *Cengiz Han'a Küsen Bulut* romanının kahramanıyla benzer özellikler taşıdığını belirtir. Yazıda yazarın hayatının yansıdığı düşünülen başka eserlerden de örnekler verilmiştir.

Mustafa Köker, Kırım Türk'ü Cengiz Dağcı ile ilgili bir yazı kaleme alır. 20. yüzyılın siyasi ve sosyal yönlerinden bahseder. Cengiz Dağcı'nın tüm eserlerini Türkiye Türkçesiyle yazdığını belirtir. Yazarın bir Avrupa ülkesinde vatana hasret olduğunu söyler. Cengiz Dağcı'ya karşı vefasız olunduğunu söyleyen Mustafa Köker durumu şöyle izah eder:

> "Ne bir ziyaretçisi var ne de kendisi kokteyllerin baş misafiri. Hâlâ 'Kırım'ı kendi içimde yaşıyorum' diyor ve ilave ediyor, 'aksi takdirde eserlerim yazılmış oldukları biçimde yazılamazlardı.' Çok zaman oldu biz de ziyaret etmedik. Vefasızlık var bizde de. Ama bir çekingenliğimiz de yok değil hani. Hasta eşi ve elinde bastonu ile sınırlı bir çevrede hareket eden Dağcı'yı görmek lazım sık sık" (s.44).

Mustafa Köker, Cengiz Dağcı'nın unutulmuş olmasına ve gereken değerin gösterilmiyor oluşuna şu açıdan bakar:

> "Tabii bugünkü Varlık'çılar Cengiz Dağcı'yı unutacaklar. Çünkü Cengiz Dağcı kendi milletini 'enayi' ve 'aptal' görüp, o millete sattığı köhne fikirlerle köşeyi dönmemiştir. Komünizmin en popüler olduğu dönemde, dünyaya Sovyetlerin meydan okuduğu zamanlarda, kalemiyle 'Vatan Kırım, Kırımlılarındır.' Bayrağını çekmiş, boğaz kenarındaki yalısında piposu ağzında, kadehleri masasında romanlar döktürmemiştir. Tabiidir Cengiz Dağcı'yı entellerin el üstünde tutmamaları, dergilerinde, köşelerinde eserlerini değerlendirmemeleri, ismini dahi zikretmemeleri. Çünkü Cengiz Dağcı, 'benim konuştuğum dil anamın konuştuğu dilden' diyor" (s.45).

Mustafa Köker daha çok vefa üzerinde durduğu 231. sayıda "Mesleği Hasret Olan Yazar Cengiz Dağcı" isimli bu yazıda yazarın birkaç eseriyle ilgili bir iki noktaya da değinmiştir.

100. doğum yılına özel Kazakistanlı düşünür ve yazar Muhtar Avezov'a 289. sayıda çeşitli yazılarda yer verilmiştir. Cengiz Aytmatov "Muhtar Avezov'un Dünyası" başlıklı yazısında onun için şu ifadeleri kullanır:

> "Yakın geçmişte ve bugünkü politik hadiseler gözümüzün önünde siyasi bir trajedi olarak gelişmektedir. Bu trajediyi geçmişte Muhtar Avezov eserleriyle bize anlatmıştı. Onun, hikâyelerinde anlatılan stepler ve buraların değer yargıları sadece bizim değil, bütün

> dünyanın kabul edebileceği nitelikte değerlerdir. Bunlar vasıtasıyla M. Avezov'un edebi şahsiyeti ortaya çıkmaktadır. O, ebediliğini yazdığı eserlerle kazanmıştır. Mesajları kaleme aldığı şahane eserlerinde gizlidir. Halkı eğittiği bu eserleri ile realist edebiyatı ve romantizmi birleştirmiştir" (s.6).

Cengiz Aytmatov şu ifadelerle: *"M. Avezov'un eserlerinin devrindeki başka eserlerden etkilendiğini söylemek pek mümkün değildir; bu eserler kalıcı olabilme, yaşayabilme tecrübesinden geçerken günümüze kadar ulaşabilmişlerdir"* (s.6) yazarın özgünlüğüne dikkat çeker.

Ali Abbas Çınar "Muhtar Avezov'un Folklorcu Yönü" başlıklı yazısında ise yazarın Kazak kültürünün eserlerine yansımasını şu şekilde değerlendirir:

> "Araştırmacı, incelemeci ve bilim adamı Avezov; Kazak halk kültürüne yönelik malzemeleri derleyip değerlendirirken, sanatçı Avezov, incelediği halk kültürüne yönelik değerleri eserlerinde en iyi şekilde kullanmıştır. Avezov, Kazak halk kültürü unsurlarını ayrıntısı ile derlemiş ve öğrenmiş, bunları duygu ve düşünce potasında eriterek yeniden biçimlendirmiştir. Büyük Kazak bozkırlarından edinilen bilgiler, Avezov'un iç dünyasında patlamalara yol açmış, Avezov bunları yoğurup biçimlendirdikten sonra tekrar dış dünyaya, Kazak dünyasına bırakmış, yazmıştır" (s.17).

Ali Abbas Çınar'ın kaleme aldığı yazıda Muhtar Avezov'un daha çok Kazak kültüründen nasıl etkilendiği ve onu eserlerine nasıl taşıdığı üzerinde durulur.

Rus yazar Aleksandre Sergeyeviç Puşkin'in, Türk kültürü ve yazı hayatına etkisini Ali İhsan Kolcu şöyle anlatır:

> "Puşkin'in bizim kültür hayatımız adına en önemli eseri şüphesiz bir tarihi belge mahiyetindeki 'Erzurum Yolculuğu' dur. Şair 1829 yılında hem bulunduğu gözaltı baskısından kurtulmak hem de Kafkasya ordusunda sürgün mücadele arkadaşlarını görmek maksadıyla orduya katılır. Bu sayede Kafkasya'dan Erzurum'a uzanan bir seyahat yapar. Bu seyahat izlenimlerini ve tuttuğu notları daha sonra 'Erzurum Yolculuğu' adı ile bir araya getirir. Bu eserin özellikle savaş sonrası Erzurum'u anlatan bölümü dikkat çekici satırlarla doludur" (s.44).

Ali İhsan Kolcu 269. sayıda "On dokuzuncu Asır Türk Edebiyatında Puşkin" başlıklı yazısında Puşkin'in ilk Türkçe'ye çevrilen eserleri üzerinde durur. İlk çevrilen nesirlerinden sonra şiir alanında da yapılan çevirilerinden de bahsedilir.

Türk Edebiyatı dergisinde hikâyeci ve romancılarla ilgili sohbetlere yer verilir. Bunlar genellikle karşılıklı yapılan sohbetler olsa da tele-mülakat yoluyla da gerçekleştirilen sohbetler mevcuttur. Dergide sohbetler farklı şekillerde görülür; yazarın kendisiyle yapılan sohbetler ve bir yazar hakkında başka bir araştırmacı-yazarla yapılan sohbetlerdir. Hikâyeci ve romancıyla herhangi bir eseri hakkında konuşulurken yazarla herhangi bir kavram üzerinden gerçekleştirilen sohbetlerde vardır.

Türk Edebiyatı dergisi Hüseyin Rahmi Gürpınar ile ilgili Taylan Dedeoğlu'nun Cemal Kutay ile yaptığı bir sohbeti okuyucu ile paylaşmıştır. Sohbet 1980'li yıllarda TRT'de yapılan bir programdan alınmıştır. 276. sayıda "Cemal Kutay ile Hüseyin Rahmi Üzerine" başlıklı yazıyla yayımlanmıştır. Hüseyin Rahmi'nin yaşantısından, yazı hayatına nasıl başladığından Ankara'daki günlerinden de kısaca bahsedilmiştir. Hüseyin Rahmi'nin evini ziyaret eden Kutay, Hüseyin Rahmi'nin eserleriyle ilgili şu konuya dikkat çeker:

> "Birçok kitabı yerinde göremedim. Dört tarafı kitap doluydu. Ve bir köşede kendisinin basılmış eserlerini, kronolojik olarak tarih sırasında göre yerleştirmişti. Saydık beraber kırk altıydı. Ayrıca gazete küpürlerinden dosyalanmış sekiz dosya vardı. Tahmin ediyorum, bunlar hâlâ basılmadı. Bilhassa ve bilhassa, bana daha evvel üzerinde karşı yazıları bulup aramam için verdiği, Cadının Kızı isimli eseri vardı ki bu, o Cadı'nın devamı idi. Bunun basılmasını hakikaten isterim. Vakit gazetesinde yayımlanmıştı. Hafızam beni yanıltmıyorsa, ki tahmin etmiyorum, 93 tefrikaydı. Onu kitaplaştırmak istemişti. Rahmetli kitapçı Remzi'ye söylemiştik. Fakat maalesef müyesser olmadı. Bir de efendim o alt tarafta zarf zarf, çeşitli çeşitli tercüme, hikâye, makale ve hatta garibalda renginde bir dosya içinde, bir de şiir denemeleri vardı kimse bilmiyor bunu" (s.28).

Cemal Kutay, Hüseyin Rahmi'nin özel hayatıyla ilgili bazı durumlara da değinir. Eserlerinin içeriğiyle ilgili de hangi konulara ağırlık verdiğini vurgular. Argo kullanımı üzerinde birkaç alıntıyla Hüseyin Rahmi'nin bu konudaki görüşlerine de yer verir.

İsa Kocakaplan, 233. sayıda "Tarık Buğra ile Romanları Üzerine Sohbet" başlıklı bir söyleşi yapar. Türkiye Yazarla Birliği kuruluşunun 15. yılını ve yazarın 75. yaşını aynı anda kutlamıştır. Kocakaplan, yazara bu kutlamayla ilgili görüşlerini ve bu konuya uzak kalan diğer kuruluşlar ile ilgili düşüncelerini sorar. Tarık Buğra, *Küçük Ağa* ve *Firavun İmanı* eserleriyle ilgili Fethi Naci'nin eleştirilerine karşı düşüncelerini ifade eder. İsa Kocakaplan, Tarık Buğra'ya yazar olarak bulunduğunuz konumdan memnun musunuz sorusuna ise şu cevabı alır: *"Bana genel bir imkansızlığı soruyorsunuz. Adım gibi biliyor ve inanıyorum; varmak istediği noktaya varabilmiş ve yapmak istediklerinin tümünü yapabilmiş bir tek insan yaşamamıştır bu yeryüzünde"* (s.33). Tarık Buğra'ya hikâye yazmayı özlemesiyle, hangi cumhuriyet devri romancılarının eserlerini okumak istediğiyle ilgili sorular sorulur.

1960'lı yıllarda yazı hayatına başlayan Emine Işınsu ile Fatma Karabıyık Barbarosoğlu 237. sayıda bir sohbet gerçekleştirir. Sohbet 1993 yılında kaleme aldığı *Cumhuriyet Türküsü* romanı üzerinedir. Millî Mücadele'yi konu alan romanın etrafında hürriyet kavramı çerçevesinde bir sohbet gerçekleşir. Eser için yararlandığı kaynaklardan,

kahramanlardan bahseden Emine Işınsu eleştirinin fonksiyonu nasıl olmalıdır sorusuna şu cevabı verir:

> "İyi eleştiri, yazarın pek farkında olmadığı hususları, iyi ve kötü yanları ile bulup çıkartan, işaret eden, eserin zaaflarını söylerken, kuvvetli taraflarını da belirten yazılar olmalı ve münekkit, bakın ben neler biliyorum diye, bir eserin türü hakkında genel bilgilerini sıralamaktansa, ele aldığı eseri enine boyuna irdelemeli. Yani bence eleştiri; tam anlamıyla ne zem ne metih ne de münekkittin genel bilgilerini sunan bir yazıdır" (s.10).

Sohbette, genel itibariyle 1900'lı yıllarda neden milli mücadele dönemini anlatan bir eser kaleme aldığından ve kahramanların gerçek hayattaki karşılığından konuşulur.

Türk Edebiyatı dergisinde ağırlık olarak 1970'li yıllarda eser veren roman ve hikâye yazarlarına da rastlanır. Örneğin; Fatma Karabıyık Barbarosoğlu'nun 243. sayıda "Rasim Özdenören ile Hikâye Üzerine" isimli sohbeti yayımlanır. Sohbete Özdenören'in daha önce kaleme aldığı *Yazı Bir Mahremiyettir* isimli yazısıyla başlayan Barbarosoğlu, Rasim Özdenören'in hikâyeleri nasıl yazdığıyla ilgili soruya şöyle bir cevap alır:

> "Ben önce tasarlar, sonra yazarım. Kendimi serbest çağrışımlara teslim etmem. Hikâyeyi yazarken tasarlamadığım şeyler aklıma gelirse, onları ayrıca not alır, üzerinde çalışır, yeni hikâyelerin taslağını çıkarırım. Ama ilk tasarımdan vazgeçmem, onu tamamlamaya çalışırım. Kimileri, benim bazı hikâyelerimin girift bir kurgusu olduğunu söylüyor. Ben, bütün bunları baştan kurarım ve yazmaya öyle başlarım" (s.42).

Fatma Barbarosoğlu, *Gül Yetiştiren Adam* eserinden yola çıkarak, Türk insanının yozlaşması ve değişimiyle ilgili neler düşündüğünü sorar. Sosyal gerçekçiliğin eserlerine tasavvufi boyutta yansıması soran Barbarosoğlu şu yanıtla karşılaşır: *"...Biz insanı tasavvufun, tasavvufu hayatın içinde görüyoruz ve bir müslümanın gündelik yaşantısının esasen tasavvufla özdeş olduğunu tasavvur ediyoruz. Hikâyelerimizde de belki bu anlayış tarzının yansıması görülüyor"* (s.44). Rasim Özdenören'in modern-postmodern edebiyat hakkındaki düşüncelerine de başvurulur.

Sevinç Çokum'la *Türk Edebiyatı* dergisinde ilgili sayı aralığında yapılmış üç sohbet bulunur. 236. sayıda Fatma Barbarosoğlu "Sevinç Çokum ile Rozalya Ana Üzerine Sohbet" başlıklı sohbetinde bu kitabın diğer kitaplarından farklı bir coğrafyada geçmesi hakkında ve eserlerindeki mekân kavramıyla ilgili bir soru sorar. Aldığı cevap şöyledir:

> "Mekân o kadar yazdırıcı bir unsurdur ki kişiler onunla var olup beliriyor, hissedilir oluyorlar. Tabi mekânın sadece renk, boya ve çizgiden ibaret olmadığını bunun, asıl içinde taşıdığı kültürle yaşanmışlıkla değerlendirildiğini söylemeliyim. Yoksa adım atılmamış bir gezegenden farksız olurdu…Hikâyelerde daha çok İstanbul'u seçtim. Ama bu son kitap Rozalya Ana hikâyesi örneğinde görüleceği üzere Kırım'ın bugünkü halini, onu yaşamış, onu

> gözleriyle görmüş bir insan olarak yazdım ve Türk hikâyesine bir 'ilk' katmaya çalıştım" (s.5).

Diğer kitapları ve *Rozalya Ana* kitabı arasındaki farkın ne olduğuyla ilgili soruya ise şu yorumu getirir:

> "Rozalya Ana benim için yeni bir arayış. Dünyayı başka türlü değil ama, eksik bıraktığım yönleriyle kavrama arzusunu taşıyor. Toplum ve fert meselelerinin sadece dünyevi tarafı yerine daha dolgun muhtevalı olmaya çalışan hikâyelerdir bunlar. Yani bu deseni boyayacak kök boyaların arasına, mananın renklerini de katmak diyebilirsiniz. Bunlara İstanbul'u dışlamayan ama İstanbul dışındaki varlığı, oralarda ne kalmış ne kalmamış anlamaya çalışan hikâyeler dersek bu sosyolojik bir tarif olur" (s.6).

285. sayıda Ayfer Yılmaz'ın "Sevinç Çokum'la Tahkiyenin Üç Unsuru Üzerine Mülakat" başlıklı sohbetinde yazara tarihi zamanları seçip kaleme alması hususunda zaman unsuruna bakışı sorulur. Çokum bununla ilgili şu ifadeleri kullanır: *"Tek başına bir adamın bunalımı beni ilgilendirmiyor. Daha yakın bir tarihten bir dilimi ele alıp onu yeniden yaşamak, yani geçmişe dönmek ilgili çekiyor. Bu biraz benim yapımla da ilgili. Geçmişe dönmeyi çok seviyorum"* (s.25). Eserlerindeki mekân tercihiyle ilgili ise şunları ifade eder: *"Bende coğrafya seçimi çok değişik ve geniştir. Bu, bendeki göç fikr-i sabitine bağlıdır. Babamdan kaynaklanıyor olabilir. Bir de Türk insanının tarih boyunca mekâna yaklaşımın tesiri olabilir"* (s.25). Eserlerindeki kişi tasnifine verdiği cevap ise şöyledir: *"Bazen gerçek kişilerden yola çıkıyorum. Bazen ailemden gerçek kahramanları alıyorum. Onları biraz değiştiriyorum, ilâveler yapıyorum"* (s.25). Sohbetin devamında kahramanlarla ilgili daha detaylı bir konuşma geçer; idealize edilmiş kadın kahraman sorusundan, kahramanların hangi süreçte ortaya çıkması vb.

280. sayıda "Sevinç Çokum'la Mülakat" başlığında Gülay Güngül, Sevinç Çokum'la *Karanlığa Direnen Yıldız* romanı hakkında bir sohbet gerçekleştirir.

Fatma Barbarosoğlu 224. sayıda ise "Mustafa Kutlu ile Tenkit Üzerine" başlıklı yazısında yazarla tenkit üzerine bir sohbet gerçekleştirir. Dergâh dergisinde derkenar sütunlarında kaleme aldığı eleştiriler hakkında şu ifadeleri kullanır: *"Benim Dergâh dergisinde yazdıklarım ihtiyaca mebnidir. Yani esasen münekkit değilim. Bir okuyucunun intibalarıdır yazdıklarım"* (s.34). Mustafa Kutlu, Tanpınar'ın da sözünü ettiği tarzda bir münekkidin yetişmemiş olmasını ise şu sözlerle ifade eder:

> "Tanpınar'ın özlediği 'münekkit' yok tabi. Yani yeter sayıda yok. Hele bizim çevreler bu alanda hayli çoraktır. Elbette bunun başta gelen sebeplerinden biri de 'sözü edilmeye değer' edebi eserin kıtlığıdır. Bana göre edebiyat ortamı eseri, eser edebiyat ortamını besler. Karşılıklı bir ilişki var. Münekkit bu ortamda parlar" (s.34-35).

Sohbetin devamında münekkitliğinden daha eski olan yazarlığından da bahsedilir. Eserde oluşturduğu tarzın farkına varılıp varılmaması ile ilgili konuşulur. Münekkidin esere olan etkisi üzerinde durulur.

Afet Ilgaz ilk eserlerini 1960'lı yıllarda vermiş Cumhuriyet dönemi yazarlarındandır. *Türk Edebiyatı* dergisi kendisiyle 241. sayıda "Artık Çocuk Romanı Yazmama Kararı Aldım" başlığıyla bir sohbet yapar. Çocuk yayınlarından çok eseri olan Afet Ilgaz yazdıkları hakkında bilgi verirken artık bu konuda nerede durduğu ile ilgili şu ifadeleri kullanır:

> "Artık çocuk romanı yazmama karar aldım. Suniliğe düşmek istemiyordum. Çocukların canlı, kişilikli, tanıdık bir edebiyatla büyümeleri gerektiği düşünüyordum. Yeteri kadar çocuğu anlattım ben. Cumhuriyet edebiyatımızın en dikkati çeken tarafları budur bence: Hikâye ve romanlarımızda çocuk azdır. Çünkü kendi kendimizle fazla meşguldük" (s.36).

Afet Ilgaz, teknolojik gelişmelerin, kültürel değişmelerin ekseninde çocukları nasıl bir dönemin beklediğine ve çocuk edebiyatının ürünlerinin nasıl bir çerçevede olmasıyla ilgili de görüşlerini bildirir. Çözüm önerilerinden birini şu şekilde ifade eder:

> "Ayrıca çocuklarımızı pozitivist görüşlerin dar ve tehlikeli sınırları içine hapsetmekten kurtarmak, ona hem cazip hem eğitici etkilerde bulunması amacıyla menkıbelerimiz yeniden düzenlenmeli (evliya hikâyeleri) … unutulmamalı ki kuantum fiziğinin şimdi artık gerçeğin gördüğümüz gibi olmadığını açıkladığı bir çağda yaşıyoruz" (s.38-39).

Sohbette hem bir yazar hem bir anne olarak çocukların okuma alışkanlığı kazanmalarıyla ilgili görüşlerine de başvurulur. Afet Ilgaz okumaya nasıl başladığından ve yazma serüveninden kısa bilgiler verir.

Muhsin Karabay'ın Münevver Ayaşlı ile gerçekleştirdiği sohbet *Türk Edebiyatı* dergisinin 256. sayısındadır. Münevver Ayaşlı'nın hayat hikâyesini dinleyen Karabay, kaybedilen topraklardan ve o günün şartlarında Güneydoğu Anadolu bölgesinde olan huzursuzluktan da söz ederler. Özel hayatından, yakın olduğu edebiyatçı ve sanatçılarla ilgili bilgiler verir.

Sonrası Ayrılık isimli hikâye kitabı üzerine Osman Çeviksoy, Ethem Baran'la hayatı, yazmaya nasıl başladığıyla ilgili 223. sayıda bir söyleşi gerçekleştirir. Ethem Baran "yazarken herhangi bir düşüncenin, akımın etkisinde kalmanın endişesini hissediyor musunuz" sorusuna şöyle yanıt vermektedir:

> "Her şeyden önce dünyaya bizim insanımızın gözüyle bakmaya çalışıyorum. İnsanımız çeşitli baskılarla karşı karşıya; değişime zorlanıyor, biraz da değişiyor galiba. Bir tarafta geleneksek değerler, aile terbiyesi dediğimiz olgu, dini inançlar; diğer tarafta yozlaşan

> toplumsal değerlerin cezbedici görüntüsü. Ve bu çatışan değerler karşısında rolünü öğrenmeye çalışan bizim insanımız. Daha özelde de bizim gençliğimiz. Modern bir dünyada yaşayan insanı anlatırken de modern anlatım teknikleri – klasik anlatım yönlerini dışlamadan hatta onu geliştirerek- kullanmak gerekir diye düşünüyorum. Kendimi herhangi bir akımın ya da grubun içinde görmüyorum; bu, insanın kendisini sınırlaması anlamına gelir. Bu arada bilinç akımının ilgimi çektiğini söyleyebilirim" (s.47).

Yazarın çizerlik yönünün de olması dolayısıyla hikâyecilik ve çizerlik üzerine de sohbet edilir. Kültür etkileşimi ve bunun dile yansıması, dilin kullanımı hakkında da fikirleri alınır.

Hatice Bilen'in ikinci hikâye kitabı *Ayın Uysal Işığı* hakkında yazarla Emine Işınsu 225. sayıda tele-sohbet gerçekleştirir.1980 sonu ilk hikâye kitabını veren yazarın eseri hakkında da kısa bir bilgilendirme yapar. Eserlerinde kadınlara ağırlık veren yazar, kitabın ismini *Ayın Uysal Işığı* seçmesindeki sebebi şöyle açıklar: *"Kitabım, gören herkeste güzel çağrışımlar, sıcak ve yumuşak duygular uyandırsın; şiiri düşündürtsün istedim. Bu duyguların, insanların aklına kadınları da düşürebileceğini umdum; yanılmamışım"* (s.9). Yazarın iki hikâye kitabının da ortak noktası ezilen hor görülen kadınlar olması sebebiyle, "feminist misiniz" sorusuna şu yanıtı verir:

> "Hikâyelerimdeki kadınları anlatırken, yalnızca onların gerçeğini yakalamaya çalıştım. Ne feminist ne anti-feminist olmayı düşündüm. Kişileşme savaşı veren kadınları seviyorum ama üstünlük iddiası güden hiçbir davranışın yanında değilim. Haklarda da sorumluluklarda, eşitlikten yanayım ben" (s.9).

Emine Işınsu, yazarın yeni bir roman üzerinde çalıştığını bilgisini de okuyucuyla paylaşır.

Türk Edebiyatı dergisi 242. sayıda "1992 TYB Hikâye Ödülü Sahibi Hatice Bilen'le Sohbet" başlığıyla bir yazı yayımlamıştır. İkinci hikâye kitabıyla ödül alan Bilen'e birinci kitabının neden bu etkiyi yaratmadığı sorulur ve cevap şu şekildedir:

> "Bu konuda en sağlam değerlendirmeyi, 'Ayın Uysal Işığı'nın arka kapağında Ötüken Yayınevi yaptı: '…feminizm festivalinin en hızlı dönemine rastladığı için, umursanmadı; tıpkı gerçek kadınlarımızın gerçek meselelerinin umursanmayışı gibi.'…Ülkemizde, ortaya konan eser, kendi kuralları içinde değerlendirilmiyor da yazarının 'Bizden' ya da 'Bizden' sayılmasına göre kabul görüyor veya görmezlikten geliniyor. Bu gerçeği, eşine takınılan tavır dolayısıyla, idrak etmiş biri olarak 'Umursanmayan Kadınlar'ın akıbeti beni hiç şaşırtmadı. Kaldı ki, ben de eşyanın tabiatı gereği saydığım bu hasta tutumu umursamıyorum" (s.40).

Günümüz Türk hikâyesinin yerini nasıl bulduğuyla ilgili, etkilendiği yazarlar hakkında Hatice Bilen'in fikri alınır.

Daha çok araştırmacı, gazeteci yazar olarak eserlerini veren Cihan Aktaş'la araştırma mı hikâyecilik mi sorusuna cevap bulmak için 240. sayıda "Kalemin

Kıskançlığı Üzerine Sohbet" başlıklı söyleşiyi Fatma Barbarosoğlu gerçekleştirir. Hangi alanda kendisini daha çok gerçekleştirdiği sorulan yazar konuya şu açıdan bakar:

> "Araştırmacı yanımın hikâyeciliğimi beslediğini, hikâye yazmaya sevk eden duyarlılığımın da araştırmalarıma istikamet kazandırdığını söyleyebilirim. Araştırmacılığımla hikâyeciliğimin birbirini denetlediğini de düşündüğüm oluyor. Bir taraftan da araştırmayı toplumsal hizmet, bir yükümlülük sayıyorum" (s.16).

Türkiye'de eleştiri geleneğinin sınırlarından da bahsedilen sohbette *Üç İhtilal Çocuğu* isimli hikâye kitabı çerçevesinde yeterli eleştiriyle karşılaşıp karşılaşmadığı üzerine de konuşulur.

Daha çok 90'lar hikâyeciliğine gelindiğinde Fatma Barbarosoğlu'nun *Acı Deniz* isimli hikâye kitabı hakkında yapılan bir sohbet *Türk Edebiyatı* dergisinin 278. sayısında "Fatma Karabıyık Barbarosoğlu ile 'Acı Deniz' Üzerine" başlığıyla yer alır. Ayşenur Kurtoğlu'nun sohbette de belirttiği üzere *Acı Deniz* yakın bir zamanda çıkmış olup oldukça ilgi görmüştür. Eser üzerine gerçekleştirilen sohbette iyi okuyucu tanımını yazar şu şekilde yapar:

> "Benim acizane iyi okuyucudan anladığım okuduğu her metinde kendine dair hal basamaklarını yakalayan ve bu manada okuduğunu çoğaltıp bereketlendiren kişidir. Kâinatın dilini okumaya talip olmak esas mesele bu. Kur'an-ı Kerim'deki 'oku' emrinin muhatabı olarak da görüyorum aynı zamanda. Yani iyi okuyucu sadece kitapların dilini okuyan değil. Kurdun, kuşun ve böceğin dilinden dahi, kendine ait bir hisse çıkarandır" (s.46).

Barbarosoğlu'nun sorulan soruları özelden çıkartıp, genel çerçevede cevaplandırılıyor olması Kurtoğlu'nun dikkatini çeker. "Bunu akademik kimlikli edebiyat sosyolojisine kafa yoran biri olmanızla alakalı diye düşünüyorum diyen" Ayşenur Kurtoğlu'na Barbarosoğlu şu yanıtı verir:

> "Herhalde bu, biraz benim kişiliğimden kaynaklanıyor. Ben tek tek insanları konuşmayı beceremediğim gibi, kendim hakkında konuşmayı da beceremem. Zannediyorum okuyucu en azından röportajı okurken Acı Deniz'deki anlatıcı ile Acı Deniz'in yazarının hayatındaki kesişme noktalarını öğrenmek istiyor. Ben ne yapıyorum, okuyucu ile aynı hizada durup bir okuyucu olarak genellemelere, soyutlamalara müracaat ediyorum" (s.47).

Yazar ve hikâyenin arasındaki bağlantılara da değinilen sohbette *Acı Deniz*'le ilgili bazı sorulara yer verilmiştir.

Türk Edebiyatı dergisi Özbek romancı Adil Yakupoğlu ile bir sohbet gerçekleştirir. 241. sayıda "Biz Hepimiz Mankurtuz" başlıklı yazıda geçen sohbette "Özbekistan Türk edebiyatında romanın yeri" sorusuna şu cevabı verir: *"Evet, iyi romancılarımız var. Bizde bilhassa tarihi roman çok gelişmiştir. Pirimkul Kadiroğlu'nun*

'Babür' hakkındaki romanı fevkaladedir. Örnek bir roman dense yeridir. Onun ve benim tarihi romanlarımız, Abdullah Kadiri'nin açtığı yolda verilmiş eserlerdir" (s.18). Adil Yakupoğlu "70 yıllık baskı dönemini edebiyat açısından nasıl değerlendiriyorsunuz" sorusuna şu şekilde cevap verir:

> "Özbek Türkleri edebiyatının gelişmesini önleyen en önemli sebep, şair ve yazarlarımızın Rus-Sovyet edebiyatının yolundan gitmeleridir. Sovyet edebiyatının bütün kusurları, bütün noksanları bizim edebiyatımıza da geçti. Edebiyatın asıl maksadı, insanı anlatmaktır; dertleri, sevinçleri, ihtirasları, özlemleri, gama ve gözyaşıyla insanı anlatmak. Geçen yetmiş yılda ne yapıldı? Parti'yi, Lenin'i, komünizmi öven bir edebiyat…Edebiyat politikaya ve propagandaya alet edildi. Bu öyle bir noktaya varmış, öyle bir kök salmıştır ki, bugün söküp atmak kolay değil" (s.19).

Yazarla batıda doğan edebi akımlar ve sanat anlayışı üzerine konuşulmuştur. Bu anlayışların edebiyata nasıl yansıdığı hakkında fikri sorulmuştur. Yazmaya nasıl başladığıyla ilgili ve ilk yazdığı eserler hakkında bir sohbet gerçekleşmiştir.

Bir diğer roman ve hikâye yazarı da Renad Muhammedi'dir. Şerafettin Aybars 252. sayıda "Tataristanlı Yazarlar Birliği Başkanı Renad Muhammedi ile Sohbet" başlığıyla yazarla gerçekleştirdiği sohbeti yayımlar. Kendisinden ve ilk eserlerinden bahseden Muhammedi, eserlerinde "kişinin iç dünyasının tasviri ve kişi seçiminin nasıl olduğuyla ilgili" soruya şu yanıtı verir:

> "Ben toplumdaki insan tiplerini olduğu gibi eserlerime aldım. Onların düşündüğü gibi, hayallerini, düşüncelerini olduğu gibi yansıtmaya çalıştım. Eserlerimdeki kahramanlar yüzde yüz iyi de değil, kötü de. Kendi karakterleri ile eserime koydum. İnsan gerçek hayatta da böyle değil mi? Kusursuz insan var mı? İnsanın iyi tarafları da var kötü tarafları da" (s.37).

Yazarın milletvekili olarak görev yapmasının yazarlığıyla nasıl bir ilişki kurduğu üzerine de konuşulur. Bir eserinden örnek verilerek Rus halkı ve alkol meselesinden bahsedilir. Tataristan'da da yazarların özel hayatıyla ilgilenilip ilgilenilmediği sorulur. Yazara çeşitli sorular sorularak çok yönlü bir sohbet gerçekleştirilir.

Türk Edebiyatı dergisinde farklı milletlerden yazarlara da yer verilmiştir. Örneğin; Cemal Aydın'ın çevirisini yaptığı Amerikalı- Kanadalı hikâye ve roman yazarı John Irving. 237. sayıda "İlhama Değil, Çalışmaya İnanırım" başlığıyla kaleme alınan yazıda yazarla bir sohbet gerçekleştirilir. Yazmak hususunda neye inandığıyla ilgili şu yanıtı verir:

> "Çalışmaya. Ben bir zanaatkarım. Aynen bacamı yapmış olan işçi gibi ben de hikâyelerimi inşa ederim. Taş üstüne taş koyarak, bunların nasıl üst üste gelmelerini gerektiğini düşünerek…İşçi yapıyor sonra yaptığını söküyordu. Evimin planlarına bakarak, 'Yapacağım bacayı görüyorum' demiyordu. Benim için de durum aynı. Kafamda temel bir fikir vardır,

> sonra çalışırım. Notlar alır ve bir plan yaparım. Bu benim bir senemi alır, fakat o zaman kitabımın ve her bölümün son cümlesini bilirim. Sonra, ertesi yıl, bölümlülerin sırasına titizlikle uyarak yazıya dökerim. Daha sonra, yazdıklarımı gözden geçirmeye ve düzeltmeler yapmaya da iki yıl harcarım" (s.22-23).

Yazara, yazmak hususunda daha detaylı sorular da sorulur. Ailesinden, evde nasıl biridir gibi özel hayatıyla ilgili sorulara da yer verilir.

Türk Edebiyatı dergisinin 201-300. sayılarında hikâyeci ve romancılar hakkında yazılara yer verilmiştir. Yazarlar hakkında kaleme alınan yazılar çeşitlilik gösterir ve farklı yönlerden ele alınır. Yazılarda yazarın edebi kişiliğinden ve eserlerinden bilgiler verilir. Sadece bu yönden bakılmayıp yazarın hayatıyla ilgili bilgilerde mevcuttur. Dergide ismi geçen isimler şöyledir; Ömer Seyfettin, Peyami Safa, Kemalettin Tuğcu, Samiha Ayverdi, Ahmet Hamdi Tanpınar, Tarık Buğra, Nihal Atsız, Bekir Yıldız, Şevket Bulut, Mustafa Kutlu, Şemsettin Ünlü, Necdet Ekici, Ahmet Yılmaz Boyunağa, Cengiz Aytmatov, Cengiz Dağcı, Muhtar Avezov.

Yazarlarla ilgili *Türk Edebiyatı* dergisinde yer verilen sohbetler de önemli bir yere sahiptir. Dergide yayımlanan sohbetler, yazar hakkında bilgiye birinci ağızdan ulaşma kolaylığı sağlar. Sohbetlerin önemli bir yanı da yazarın sanat anlayışı ve eseriyle ilgili başka bilinmeyen konulara ışık tutmasıdır. Emine Işınsu, Sevinç Çokum, Ethem Baran, Hatice Bilen, Renad Muhammedi, Adil Yakupoğlu, Cemal Kutay, Rasim Özdenören, Cihan Aktaş, Mustafa Kutlu, Afet Ilgaz, Münevver Ayaşlı, Adil Yakupoğlu gibi isimlerin sohbetleri *Türk Edebiyatı* dergisinde yayımlanan sohbetlerden bazılarıdır. Dergide yapılan sohbetler yazarın sadece edebi yönü ve hayatıyla ilgili değildir. Yazarlarla başka yazarlar hakkında yahut bir konu hakkında da sohbetler gerçekleştirilir. Örneğin; Taylan Dedeoğlu 276. sayıda Cemal Kutay ile Hüseyin Rahmi Gürpınar hakkında bir sohbet gerçekleştirir. Örneğin; Fatma Barbarosoğlu 224. sayıda Mustafa Kutlu ile tenkit üzerine bir sohbet gerçekleştirir. Fatma Karabıyık Barbarosoğlu, 243. sayıda da Rasim Özdenören ile hikâye üzerine bir sohbet yapar. Yapılan bu sohbetler yazarın bir konuya bakışı hakkında bilgi içerir. Dönemin edebiyat anlayışı hakkında da düşünceleri alınmış olur. Bu sayede okuyucuya yazar hakkında zengin bir bilgi kaynağı oluşturur.

Derginin, doğum yahut ölüm yıl dönümü vesilesiyle andığı, sayfalarının bir kısmını bu isimlere ayırdığı sayılar da mevcuttur. Bu sayılarda yazarla ilgili birden çok yazı kaleme alınır. Yazılar, yazarın hayatı hakkında, edebi kişiliği yahut eserleriyle ilgili bir değerlendirme yazısı olarak okuyucuyla paylaşılır. Örneğin; Ömer Seyfettin'in

ölümünün 75. yıl dönümünde 257. sayıda Ömer Seyfettin Anıt Sayısı kaleme alınır. Yazılar; Ahmet Kabaklı, İnci Enginün, Fevziye A. Tansel, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Muhterem Yüceyılmaz tarafından yazılır. Yazarın hayatı, dil konusundaki hassasiyeti, eserlerindeki destani ve folklorik unsurlar ve şiiriyle ilgili yazılardır. Bir diğer isim ise Tarık Buğra'dır. Dergide 75. doğum yılına özel 233. sayıda Tarık Buğra Özel Bölümü yer alır. Tarık Buğra'nın kendisiyle yapılan sohbete de yer verilir. İsa Kocakaplan, Mehmet Doğan, Beşir Ayvazoğlu gibi isimler yazarla ilgili yazı kaleme almışlardır. Tarık Buğra'nın vefatıyla ilgili de 246. sayıda Tarık Buğra Dosyası kaleme alınır. Beşir Ayvazoğlu, Emine Işınsu, Ebubekir Eroğlu bunun üzerine yazı kaleme alan isimlerdir. *Türk Edebiyatı* dergisinde Beşir Ayvazoğlu tarafından Peyami Safa'yla ilgili yazı dizisi kalem alınmıştır. Bir dosya halinde olan yazılar 262-267. sayılar aralığındadır. Her bir başlıkta yazarla ilgili farklı bir konuya dikkat çekilmiştir. Yazılar yazarın biyografisi ve sanatı hakkında bilgi verir.

Türk Edebiyatı dergisinde yazarların hayatı hakkında kronolojik bilgi veren yazılarla beraber onların sanatçı kişiliği, edebi duruşları ve eserleri hakkında yazılarda okumak mümkündür. Yazarlarla yapılan sohbetlerde okuyucuya yazarın hayatı ve edebi kişiliği hakkında farklı pencereler açılır. Yapılan sohbetler bu çerçeve de kalmayıp hikâyeci ve romancı hakkında başka biriyle (yazar-eleştirmen) de sohbet söz konusudur.

2.3. HİKÂYE VE ROMAN İNCELEME YAZILARI

Türk Edebiyatı dergisinin 201-300. sayılarında yazarların hikâye ve romanlarıyla ilgili inceleme yazılarına rastlanır. İncelenen yazılarda bazen eser bütünsel olarak ele alınırken bazen eserde öne çıkan bir konu/kavram (kadın, zaman vb.) incelenmektedir.

Roman ve hikâyelerde bir konu etrafında kaleme alınan yazılara şunlar örnek verilebilir. Sabahattin Çağın'ın 207. sayıda "Esendal'ın 'Miras' Romanında Devir Tenkidi" başlığıyla kaleme aldığı yazı bunlardan birisidir. Memduh Şevket Esendal'ın *Miras* romanında Müslüman ve azınlıkların hayatının karşılaştırılması anlatılır. Çağın romanın hangi devri yansıttığıyla ilgili şu ifadeleri kullanır: *"Bu romanın en önemli özelliklerinden biri, Meşrutiyet öncesi dönemin devir tenkidini yapmasıdır. Esendal'ın Meşrutiyet öncesi ve Meşrutiyet döneminin önemli simalarından birisi olması, romandaki bu devir tenkidini önemli kılan bir unsurdur"* (s.42). Dönemin şartlarının halka nasıl yansıdığını roman çerçevesinde Sabahattin Çağın şöyle değerlendirir:

> "Asım (veya Memduh Şevket), Türkiye'de oturan Hristiyanların Müslümanlardan çok yüksek mevkilerde bulundukları sonucuna ulaşır. Bu durumu daha önceden gören İtiihad ve Terakki'nin idareci kadrosu, ekonomide azınlıkların kurduğu tekeli kırmak maksadıyla, köylerde ve şehirlerde kooperatifler, şirketler kurarak; Türk müteşebbisini, Türk burjuva sınıfını yaratmaya çalışmışlardı. Bu hareketin perde arkasındaki teorisyenlerinden biri de Memduh Asımket Esendal'dır" (s.43).

Sabahattin Çağın yazısında romanın devir tenkidini incelerken bunun sadece Hristiyan-Müslüman olarak sınırlı kalmadığını söyler. Müslüman-Türk aydınının Avrupalı milletler karşısındaki zayıf ve yozlaşmış tavrını da eleştirir.

Sevil Kaya, geçmişten günümüze kadar edebiyatta canlılığını her daim koruyan kadın teması üzerine bir yazı kaleme alır. 210. sayıda "Tomris Uyar'ın Hikâyelerindeki Kadınlar" başlıklı yazısında yazarın *Dön Geri Bak*, *Dizboyu Papatyalar*, *Yaza Yolculuk*, *Sekizinci Günah* isimli hikâye kitaplarından faydalanmıştır. Yazısında, eserlerden pasajlarla da desteklediği kadın temasını dokuz maddede inceler. Sevil Kaya yazarın hikâyeleriyle ilgili şu kanıya varır: *"Ve hikâyeleri okurken gördük ki, toplumumuzdaki, kültürümüzdeki, inandığımız değerlerdeki değişmeler, sarsılmalarla birlikte; ta Orta Asya'dan başlayan ve devam eden Türk geleneğinin içindeki Türk kadın tipide değişiyor"* (s.58). Sevil Kaya'nın bu değerlendirmesi Dede Korkut ve Kutadgu Bilig'de geçen kadın tipinden hareket etmiş olmasından kaynaklıdır. Geçmişten bugüne kadın tipinin karşılaştırmasını Tomris Uyar'ın hikâyelerini dikkate alarak yapmıştır.

Alpay Doğan Yıldız 248. sayıda "Mustafa Kutlu'nun Bir Hikâyesinde Anlatım Tekniğine Dair" başlıklı yazıyı yazar. Hikâyecinin *Tenhalık Basınca* isimli hikâyesindeki anlatı tekniğine değinir. Yıldız, hikâyenin anlatım tekniğine geçmeden önce, anlatı tekniğinin ne olduğunu temel olarak okuyucuyla paylaşır. Hikâyeden örnek cümlelerle farklı anlatı tekniklerinin kullanıldığını söyler ve ekler:

> "Mustafa Kutlu'nun hikâyede anlatı tekniğindeki her iki bakış açısını, hatta kahramanın en tabiî halini verme yolları olan 'aktarım' yöntemlerini birlikte kullandığını gördük. Bu da olaydan ziyade, bir durumun beraberinde mesajın yüklendiği Süheyla'nın halinin oldukça net yansıtılmasına vesile olmakta" (s.49).

Yıldız, Mustafa Kutlu'nun hikâyenin bir bölümünde akışı tam yansıtmak için anlatıcıyı değiştirmediğine de dikkat çeker: *"Mustafa Kutlu, bir evin iki odasında, aynı zamanda ayrı iki şahıs merkezinde gelişen durumu onların ağzından aktarmak için iki benzer anlatıcı kullanmış. Amacı evin iki odasını da olayın yaşanan zamanından kronolojik bir sapma yapmadan metnin dışındaki okura sunmak"* (s.49).

Ömer Seyfettin'in çoğu hikâyesinin ortak kahramanı olan Efruz Bey hakkında M. Orhan Okay bir yazı kaleme alır. 258. sayıda "Efruz Bey" başlıklı yazıda eserlerin ortak noktasına değinir: *"Bütün bu hikâyelerin ortak konusu İkinci Meşrutiyet sonrası siyasi ortamında, fikir hareketlerinin, polemiklerin, menfaat çatışmalarının hicvidir, yalnız yedi hikâyenin ortak kahramanı ise Efruz Bey'dir"* (s.38). Orhan Okay, yedi hikâyede geçen Efruz Bey'in kişilik özelliklerini ve mizacını belirtir. Ömer Seyfettin'in yazı tekniğini şu şekilde değerlendirir: *"Roman tekniği bakımından organik ilişkileri olmayan hikâyeleri, Efruz Bey'in bilgiç, oportünist, menfaatçi, mugalâtacı, konformist tavır ve konuşmaları birbirine bağlar"* (s.38). Ömer Seyfettin, Efruz Bey tipi üzerinden birbirinden farklı hikâyeleri mizahi açıdan başarılı bir şekilde birleştirmiştir. Orhan Okay bu tipin yerini daha sonra bazı değişimlerle Cabi Efendi'nin alacağını söyler.

Melin Haser, Ömer Seyfettin'in hikâyelerini muhteva yönünden inceler. 282. sayıda "Ömer Seyfeddin'in Hikâyelerinde Muhteva" başlıklı yazısında bazı hikâyelerinden örnekler vererek hangi konulara önem verdiğinin üzerinde durur. Geniş bir hikâye ağı olsa da Melin Haser, Ömer Seyfettin'in üzerinde durduğu konuları şöyle anlatır: *"Ömer Seyfeddin hikâyelerinde çok çeşitli konulara temas ederken, Türk cemiyetini, Türk hayatını, tabii ve tarihi mekanları içinde canlı tablolar halinde tesiri esas almıştır"* (s.39). *Bahar ve Kelebekler* hikâyesinden alıntılar yaparak Türk kadınının, batının etkisiyle huzur ve neşesinin kaçtığını söyleyen Haser Melin, Ömer Seyfettin'in bu durumun hep böyle ilerlemeyeceğini düşündüğünü söyler. Hikâyeleriyle ilgili sonuç olarak şunu vurgular: *"Kısaca ifade edersek, Ömer Seyfeddin hikâyelerinde iyiyi, güzeli, doğruyu tebcil, kötüyü, çirkini batılı terzil etmiştir"* (s.40).

Cengiz Aytmatov'un *Yüzyüze* isimli hikâyesini, iki insanın psikolojisi üzerinden Murat Koç değerlendirir. 234. sayıda "Cengiz Aytmatov'un 'Yüzyüze' İsimli Hikâyesi" başlıklı yazısında hikâyeyi özetler. Asker kaçağı olan İsmail ve eşi Seyde'nin o süreç içindeki değişimlerini inceler. Değişimin ilk adımını şöyle açıklar*: "Hikâyenin başından sonuna kadar, kahramanlar bir değişimi ve ikilemi yaşarlar. İsmail' de bu değişim düşüş halindedir. İsmail hikâyenin başından sonuna kadar düşüş gösteren bir karakterdir. Bu düşüşün birinci basamağına askerden kaçmasıyla adım atar"* (s.49). Kocası asker kaçağı olan Seyde, iki düşüncenin arasında gidip gelir:

> "Seyde'nin İsmail'le ve toplumla ilişkisi arasında, ters bir orantı vardır. Bunlardan birine yaklaştığında, diğerinden uzaklaşmak zorunda kalır. Topluma girdiğinde, onun

> müeyyideleriyle karşılaşır. Bu durumda İsmail, bir asker kaçağıdır. İsmail'le kaldığında ise duyguları ve şartları onu zorlar. Öncelikle seven bir kadındır Seyde. Ayrıca çocuğuna ve kayınvalidesine bakabilmesi için ona ihtiyacı vardır. Ama toplum içinde, kendini bir suçlu gibi hisseder ve bunun ezikliğini duyar. Bu Seyde'yi büyük bir ikilemin içine sokar" (s.49-50).

Koç, Seyde'nin artık bu duruma dayanamayacağı noktaya gelindiğini şu olayla açıklar: *"Seyde, bir sabah kocası savaşta ölen komşusu Totoy'un evinden çığlıklar yükseldiğini duyar. Oraya gittiğinde, Totoy'un ve çocuklarının tek hayat kaynağı olan ineklerinin çalındığını görür…Aynı gece, İsmail eve gelir ve Seyde'ye bir parça et getirir"* (s.51). Değerlendirmeci, İsmail'in bu davranışıyla ilgili şu açıklamada bulunur: *"İsmail'in bencilliği hadsafhaya varmıştır. Artık ondan insani bir düşünce ve hareket beklemek boşunadır"* (s.51). Seyde, İsmail'i ihbar eder ve yakalanmasını sağlar, hikâye böyle bir sonla biter. Murat Koç'un hikâyeyle ilgili genel yorumu şöyledir:

> "Aytmatov'un üslubu sayesinde, bu kısa hikâyede kahramanları tanımak ve karakterlerine nüfuz etmek mümkündür. Hikâye, toplumsal değerlerin fertler için ne kadar önemli olduğunu göstermesi ve bu değerleri kaybeden bir ferdin ne hale düşeceğini göstermesi bakımından, ayrıca dikkat çekicidir" (s.51).

Murat Koç, Cengiz Aytmatov'un hikâye ve romanlarında insanların psikolojik durumlarını iyi yansıttığını belirtir. Bu yüzden kahramanların günlük yaşantıda çevremizdeymiş hissiyatı verdiğini düşündürür.

Banıçiçek Kırzıoğlu, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın eserlerindeki zaman kavramının çekirdeğiyle ilgili iki yazı kaleme almıştır. Kaleme aldığı yazılarda zaman kavramını, yazarın *Mahur Beste* ve *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* eserlerinden hareketle incelemiştir. 263-264. sayılarda "Tanpınar'da Zaman Nüvesi" başlığıyla konuyu kaleme almıştır. İncelediği eserlerde zamanın hangi açılardan ele alındığını 263. sayıda şöyle açıklar:

> "İlgili ibarelerde de görüldüğü gibi çekirdek halindeki zaman kavramı bizi üç ayrı zaman türüne, bilinç altına saklanmış üç ayrı stofa götürür: 1.Düşüncenin kendisi ve zamanı; 2. Duygunun kendisi ve zamanı; 3.Hatıranın kendisi ve zamanı. Yani çağrışımla yaşanılanların kavrandığı an, zaman yakalanmıştır. Zaman kavramı yitirildiğinde de öz kaybolur" (s.21).

Saatleri Ayarlama Enstitüsü'nde saat kavramı eserde düşünce, yaşayış, imaj boyutundadır. Banıçiçek Kırzıoğlu, Tanpınar'ın zamanı çok çeşitli algılamasının esere farklı şekilde yansıdığını 264. sayıda şu şekilde ifade eder:

> "Ayrıca, 'Saat saniyenin peşinden koşmaktadır.' (36) ifadesinden hareketle cemiyet hayatımıza eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşır. Ayarı bozuk saatlerle kaybedilen zaman üzerinde durulur. Bu kaybolmuş reel zamanın telafisi için Saatleri Ayarlama Enstitüsü'nün fonksiyonu: 'Çalışmak zamanına sahip olmak, onu kullanmasını bilmektir. Biz bunun yolunu açacağız, etrafımıza zaman şuuru vereceğiz. İçinde yaşadığımız havaya bir yığın kelime, fikir atacağız.' (24) Şeklinde vurgulanır. Gerçekte bu enstitü romanın kurmaca

> dünyasında vardır. Böylece bir kuruluşu esere konu olarak işlemek, yazarın idealist ve aynı zamanda tenkitçi yanını gösterir" (s.53).

Kırzıoğlu, romanda zamanı hayat olarak gören yazarın zamanı da saat ile özdeşleştirdiği üzerinde durur. Kırzıoğlu Tanpınar'ın zamanı eserlerinde farklı bir anlayışla işlediğini vurgular. *Beş Şehir*'de Bursa'dan bahsederken zamanın takvimden bağımsız işlediğini ve şehirle bütünleşen zamandan bahsederken *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*'nde saat ve insan ilişkisi üzerinden, zamanı insandan bağımsız düşünmez.

Hülya Argunşah, Sevinç Çokum'un 1991 yılında yayımlanan *Çırpıntılar* romanıyla ilgili iki yazı yazar. Son dönem Türk edebiyatını Argunşah şöyle değerlendirir:

> "Yani son dönem edebiyatı toplumsal meseleler ve ideolojilerin açıkça güdümünden uzaklaşırken 'insanın zaferi' de olmamıştır. 'İnsan sosyal bir yaratıktır' cümlesinden hareketle ferdi hayat, toplum hayatının sonucu hatta izdüşümü gibi görülerek insan gerçeğinde toplum gerçeği, toplum gerçeğinde insan gerçeği görülmeye ve gösterilmeye çalışılmaktadır" (s.37).

Argunşah, 1995 Kasım 265. sayıda yer alan "Çırpıntılar Romanında Dış Göç ve İnsanın Yalnızlığı-I" başlıklı yazıda çeşitli sebeplerle başka ülkelere göçen insanların yaşadıklarına ve dış göçün beraberinde getirdiği durumlara değinir. *Çırpıntılar* romanı hakkında da bu çerçevede şunları söyler:

> "Çırpıntılar 'dış göç' ana teması üzerine yerleştirilmiş ancak çağdaş insanın yalnızlığını da işleyen bir eserdir. Eser, son dönem edebiyatının temayülleri doğrultusunda sadece bir toplumsal konuya hizmet eden roman olarak düşünülmemiştir. Merkeze yerleştirilen insan ile gerçek hayatta var olan sosyal bir mesele arasına bütünü tamamlayan ince çizgiler çekilmiş böylece yaşanan hayatın somut gerçeklerinin insan dünyasında meydana getirdiği sarsıntılar anlatılmıştır" (s.37).

"Avustralyalı ya da Türk Olmak İkilemi" başlığıyla incelediği kısımda romanda Avustralya'ya göçen bir ailenin oradaki yaşantısı üzerinde durulur. Hayatta karşılaştıkları durumlarla ilgili yaşadıklarını ve kendilerini sorgulama halinden bahsedilir. Toplumun beklentileri ve kendi kültürlerine ne derece bağlı olduklarına göre her karakter için ikilem farklılık gösterir. Argunşah, kahramanların yaşadıkları ikilemden örnekler vererek buna dikkat çeker. 266. sayıda yazının devamında "Uzakta Kalanlar" ve "Arayışlar" başlığında dış göçün beraberinde kahramanlarda oluşan yalnızlık kavramı üzerinde durulur. Bireysel yalnızlıklar ve toplumsal, kültürel olarak yalnız kalmanın getirdiklerinden bahsedilir. Romandaki göç ve yalnızlığın etkisinden bahseder. Bu duygular etrafında kahramanlarla ilgili özel bölümlere değinir. Romanla ilgili şu sonuca varır:

> "Sevinç Çokum, Çırpıntılar'a yerleştirmiş olduğu her üç ana kahramanın da duygularını çok samimi, gerçekten hisseden ve hissettirebilen ifadeler, epizotlar, hatta iyi seçilmiş leit

> motivler yoluyla aktarmasını başarabilmiştir. Bu sebeple zaman zaman 'dış göç' ana temasıyla birlikte insanın yalnızlığı ve arayışlarıyla karşılaşıyor, hatta romanda asıl vurgulanmak istenenin bu yalnızlık ve değişen çağa ayak uyduramayan insanın duyguları olduğunu düşünebiliyoruz" (s.47).

Eserde Avustralya'ya göç eden aile üzerinden, göçün iki kuşaktaki yansıması görülür. Göçün getirdiği psikolojik ve sosyal gerçeklikler ve kahramanların ait olma kavramıyla yaşadığı yalnızlık teması konu edinilmiştir.

Türk Edebiyatı dergisinde hikâye ve romana bütüncül olarak yaklaşılan inceleme yazılarına da yer verilmiştir. Örneğin; Metin Savaş 274. sayıda "Pertev Bey'in Kızları" başlıklı yazısında Münevver Ayaşlı'nın üç ciltlik olan eserinin birinci cildi *Pertev Bey'in Üç Kızı* romanı üzerine bir yazı yayımlar. Eser Tanzimat-Meşrutiyet döneminde yaşayan Pertev Bey ailesi üzerinden bir devletin sönüşünü anlatır. Kültürel manada bir çöküşün kaçınılmaz oluşunu şu cümlelerle ifade eder:

> "Gidişat hakikaten pek vahimdir. Her konakta olduğu gibi Pertev Bey'in evinde de Türklüğe ve İslamiyet'e fazla yer yoktur. Üç kızı yabancılar büyütmektedir. Lisan, piyano dersleri derken bin yıllık kültürümüz ihmal edilmektedir. Ne var ki saf kültürümüze o devirlerdeki kayıtsızlıkla Cumhuriyet sosyetesinin bigâneliğini kıyaslayamayacağımızı behemehâl hatırlatmalıyız. Yine de mesele ciddidir ve bu keyfiyete isyan eden yegâne fert ise -gariptir- konağın Çerkes dadısıdır" (s.45).

Metin Savaş, imparatorluğun çöküşünü memleketin haline ve Pertev Bey ailesine etkisine değinir:

> "Çöken bir İmparatorluktur. Pertev Bey ailesi de çökenler zümresindendir. O mutantan köşkler, muhabbet dolu rengarenk İstanbul rüyası, sâhilhâneler, yalılar, korular, saraylar, bedestenler, arastalar, Göksu, Çırağan, Çamlıca, paytonlar, çifte kayıklar, peremeler, ipekler, feraceler velhasıl Dersaadet masalı hitame ermiştir. Şimdi koca ve yorgun şehrin mütevazi bir semtinde, küçük ve bakımsız bir orta sınıf evinde çileli günler yaşanmaktadır. Adeta gelmiş geçmiş bütün Osmanlılar satvetlerinden arınıp her biri meylettikleri tarikatlarının zaviyelerindeki çilehanelerine bir daha çıkmamak üzere çekilmişlerdi" (s.46).

Pertev Bey'in kızlarının yaşantısı üzerinden dönemin kültürel değişimini de vurgular:

> "Pertev Bey kendisini evine hapseder. Kızları eski zamanların muhafazakâr ortamını çoktan unutmuşlardır. Kimi mektebinde, kimi işinde gücünde hayatını kazanmanın yahut yaşamanın telaşesinde. Bir vakitlerin gözde, dillerden düşmeyen attığı her adım sabah olmadan evvel Üsküdar'a ulaşan Selmin'i de bir ticarethanede iş bulur. Patronu Gani Bey – ki bu tiplere artık gani gani rastlanmaktadır- daha ilk günden kızcağıza göz koyar. Dedik ya devir değişmiştir, yeni dönemin ahlak anlayışı da bambaşkadır…Ne olursa olsun Selmin ruhuna derinlemesine işlemiş hakiki dünyasından, saf medeniyetinden kopamamaktadır. Dik başlı ve mağrurdur. Çünkü o asırlarca dünyaya hem kılıçla hem de kültürce hükmedenlerin bakiyesidir. Osmanlı'nın kerimesidir…Devrimler ahlaki reformlar, geçim sıkıntıları derken kaçınılamaz son veyahut muazzeb başlangıç gelip çatar. Her şey göz açıp kapayıncaya kadar ansızın oluverir. Ve Selmin o anlı şanlı Osmanlı iffetinin mümessili eşsiz Selmin; harp zengini, yeni yetme, dağdan gelip bağdakini kovan Gani Bey'in metresidir…" (s.47).

Metin Savaş'a göre, Münevver Ayaşlı romanda Monarşi kültürü ve Cumhuriyet kültürü arasında yaptığı kıyaslamalar ve tenkitlerle tercihini birinciden yana yapmıştır.

Nazlı Eray'ın hikâyelerinden Sevil Kaya 207. sayıda "Yahu Mutluluk Ne Kolay Ne Güzel Şey!" başlıklı yazısında bahseder. Hikâyelerinde hayal unsuruna önem veren yazar için Kaya şu ifadelere yer verir:

> "Yazarımızın hikâyelerini okuyuculara sevdiren ve orijinalliğini temin eden, zannediyoruz ki, hayal ile gerçeğin iç içe verilmesi, fantezinin gerçek üstü unsurların güzel buluşlarla, güzel bir üslupla okuyucuya takdim edilmesidir. Bir hikâyesinde 'Ben bir düş insanıyım' diyen Nazlı Eray'ın pek çok hikâyesi hayal ürünüdür, denilebilir. Onun hikâyelerinde fotoğraflarla insanlar karşılıklı sohbet edebilirler. Terk eden bir sevgili bir cüce insan olarak geri dönebilir. İnsanlar kuş olup uçabilirler" (s.22).

Kaya, Eray'ın *Ah Bayım Ah* hikâye kitabındaki; *Akşamüstü*, *Düşçü İsmet*, *Bu Kentin Sokakları*, *Monte Kristo* isimli dört hikâyeye değinir. Hikâyelerdeki kadın kahramanların ya da eserdeki kadınların hayatlarının birbirine benzerlik gösterdiğini söyler.

Bulgarların, Türklere yaptığı soykırımı İsmail Yılmaz *Yuvasız Kuşlar* isimli romanında anlatır. Niyazi Hüseyin Bahtiyar 214. sayıda "Kızıl Cehennemde 'Yuvasız Kuşlar'" başlığıyla eserle ilgili bir yazı yazar. Yazıda romandaki soykırım hadisesine değinen Bahtiyar, baş kahramanla ilgili daha detaylı bilgiler verir. Bahtiyar eserle ilgili kendi görüşünü şu şekilde açıklar:

> "Beni fazla etkilemiş olan 'Yuvasız Kuşlar' romanı, çifte süje hattı üzere işlenmiş. İkinci hat sima bakımından biraz yoksun da olsa, sarı kılıklı ve kalın kemikli, kırmızı etli Panayot İvanov, Emniyet amiri, Yüzbaşı Teodor, Kolü İvanov, Çiflik Müdürü Danailov, Mihaylov, Karakol komutanı Slavço Sirakov gibi canavarların acımasız davranış ve hareketleri, Bulgar zulmünü simgelemeğe yeterli. Hükümet onlara öldürülen her Türk için prim vermektedir" (s.49).

Bahtiyar, eserde geçen bazı kullanımlar değiştirilirse eser için daha faydalı olacağını belirtir. Bunlardan bazıları; Bulgarca'da eril dişil bakımından bazı uygunsuzluklar, alkol kokularının sıkça tekrarı, yer yer işlenen kabalıklar gibi.

Ahmet Kabaklı Emine Işınsu'nun gittikçe gelişen romancılığını vurgulayarak *Kaf Dağı'nın Ardında* isimli romanıyla ilgili bir yazı kaleme alır. 220. sayıda "Kaf Dağı'nın Ardı" başlıklı yazıda eserle ilgili şu ifadelere yer verir:

> "Bu roman, bir bakıma Işınsu'daki tereddütlerin, değişmelerin ve gelişmelerin de hikâyesidir. Nitekim 'Mevsim Öz' adındaki hanım, türlü çevrelere girip çıktıktan, insanları ve aşkları tanıdıktan sonra, bu dünyada mutluluk bulunamayacağını anlamış gibidir. Aranan güzel hayat ve özlenen sevgili birer kuruntu ve hayaldir. Mevsim'in hiçbir yerde bulamadığı iç huzuru, olsa olsa Kaf dağının ardındadır. Yani masallarda, belki 'İdeler aleminde'

> bulunabilir. Kendi oluşumu ile Mevsim Öz arasındaki benzerliği düşünen Işınsu, bu romanı için, 'manevi biyografidir' diyor" (s.5).

Ahmet Kabaklı, *Kaf Dağı'nın Ardında*'yı, Yahya Kemal'in *Mehlika Sultan* adlı manzum eseri ve Şeyh Galip'in *Hüsnü Aşk* mesnevisindeki bazı ortak hisleri uyandırdığını ve benzerlik kurulabileceğini söyler. Bu benzerlikler doğrultusunda eseri rasgele seçmediğini şöyle açıklar:

> "İşte bu romanı, yalnız, devrinin bazı basın çevrelerini, 'ilerici veya gerici' denilen gençleri, siyasi ideolojik yorumları, insan tanıtma ve ruh tahlillerini iyi anlattığı için seçmedim. Edebiyatımızın klasiklerinden nişan verdiği için de önemli buldum. Daha da çekici tarafı: Işınsu uzun yıllar boyu gönülden inandığı ve o doğrultuda, ciddi ve güzel eserler ortaya koyduğu 'ideoloji' yi de 'Kaf Dağı'nda yargılıyordu. Kendisi olan Mevsim Öz'ün etrafında insan oğlunun tereddüt ve şüphelerini, ayrıca zaman içinde sezdiği noksanlarını ele alıyordu" (s.6).

Emine Işınsu'nun annesiyle birlikte okuyup çok sevdiği, Ahmet Haşim'in *O Belde* isimli şiirinden de bahseden Ahmet Kabaklı, yazarın biyografisiyle Mevsim Öz arasında da bağlantı kurulabileceğini söyler. Bu bağlantıyı şöyle izah eder: "*Haşim'in o şiiri de insani olduğu kadar, Haşim'in mizacına ve insanlardan kaçma tutkusuna pek uygundur. 'Hayali bir kıt 'ada bulunan o belde' de, 'kadınların hepsi ya kız kardeş ya da sevgilidir.' İşte el değmemiş o alemde yaşamayı Ahmed Haşim gibi Mevsim Öz de zaman zaman istemektedir"* (s.6).

Hasan Avni Yüksel, Emine Işınsu'nun *Havva* isimli romanıyla ilgili 298. sayıda "Havva" başlıklı yazıyı yazar. Yazarın bu romanın diğer eserlerinden farklı oluşunu şu ifadelerle belirtir: *"Işınsu, bu eseriyle değişik bir yönünü sergiliyor okuyucusuna. Bugüne kadar yazdıklarının dışında, farklı bir anlatımla ve farklı bir muhteva ile. İç içe yaşadığımız ama farkında olmadığımız, belki de olmak istemediğimiz bir dünya. Hayata, olaylara, insanlara alışık olmadığımız bir yaklaşım"* (s.40). Eserdeki kişi kadrosuyla ilgili şu bilgileri verir: *"Dar bir şahıs kadrosuna sahip eserdeki kişiler hayatta her zaman karşılaşabileceğimiz, biraz da kendimizden izler bulabileceğimiz tiplerdir. Aslında bunlar yazarın yakın çevresindeki insanlardır, dostlarıdır. Yazar bazan onlardan biri, bazan da hepsidir bence"* (s.40). Hasan Avni Yüksel, kişisel olarak eserin en etkileyici bulduğu kısmını şöyle anlatır:

> "Eserin insanı en çok etkileyen, duygulandıran bölümü baba ile karşılaşma ve diyalog sahneleridir bence. Böyle düşünülmesinde belki okuyucunun bir baba oluşu, kendi hayatında bazı sahneleri orada tekrar yaşayışı rol oynamaktadır. Bu usta bir yazar işi. Sayın Işınsu her eserinde olduğu gibi Havva'da da mesajın kristalleştiği noktayı iyi biliyor… Baba ile olan buluşma olabildiğince doğal. Gerçekte baba kızına ilgisiz kalmamış, onu devamlı sevmiştir.

> Görünüşte ondan uzak kalmış ama kızının kendi ayakları üzerinde durabildiği zamana kadar dostları kanalıyla onu izlemiş, hissettirmeden kol kanat germiştir" (s.41).

Yüksel'e göre yazarın dili her eserinde olduğu gibi *Havva*'da da yalındır. Mekân ise bazen hayatın hepsini kapsayacak kadar geniş, bazen iki arkadaş arasındaki bir zamanı paylaşacak kadar sınırlıdır.

Sevin Çokum'un *Güneşin Son Saatleri* hikâyesi hakkında Ahmet Kabaklı 222. sayıda "Sevinç Çokum'un 'Güneşin Son Saatleri' Hikâyesinin Tahlili" başlıklı bir yazı yayımlar. Ahmet Kabaklı yazısında öncelikle hikâyeyi okuyucuyla paylaşır. Sevinç Çokum'un kendisine has hikâye tipi oluşturduğunu söyler. Yazarın hikâyedeki üslubuna şu ifadelerle dikkat çeker:

> "Hikâyedeki bir üslup özelliği de 'Osmanlıca ve kitabi' denilen sözlere yanaşmayan Çokum'un TDK'nun türettiği uydurma kelimelerden de ısrarla sakınmasıdır. Yeri geldikçe 'devrik cümle'ler kullanıyor. Devrik tarzı bazan yersiz kullandığı da oluyor; ancak, bunu daha fazla şiiriyet sağlamak için yaptığı anlaşılıyor: 'Şarkılar çalaraktan az ötemizden gelir geçerlerdi insan ve ışık yüklü gemiler…Aslında bütün kavgalar boş kahkahalarda…Bunu sen de biliyorsun. Hani parti kavgası etmişti sitenin iki ihtiyarı'" (s.8).

Çokum'un eserlerinde seçtiği kişi kadrosu ve tema seçimlerini de değerlendirir:

> "Kişi kadrosu, Sevinç Çokum'un romanlarında, hikâyelerine nazaran daha kalabalıktır. Ancak hikâyelerinde de 'figüran'ların çoğaldığı oluyor. Çocuklar, ihtiyarlar, kadınlar, özellikle yaşlı kadınlar, Çokum'un yüzde seksen hikâyesinde, mutlaka görülürler. Bu hikâyelerde aşkın ve sevişmenin fazlaca yeri olmaz. Yaşıtı olan bazı kadın yazarların zıttına, Çokum'un eserlerinde ortak noktaları 'seks' değil, günlük aşklar bile değildir. Çocuk sevgisi, insanlara acımak, Allah'ın gücüne, tarihin derinliğine ahlakın üstünlüğüne inanmak bu yazarın hikâye ve romanlarında vazgeçilmez temalardır" (s.8).

Kabaklı, yazarın eserlerinde kişi ve olayların gerçekçi olmasıyla beraber dilinin şaireliğini vurgular. Türk halkının duygularından ve inancından beslendiğine de değinir.

Yahya Akengin, şiir ve tiyatro yazarlığından sonra romancı kimliğiyle bilinen bir isimdir. Hasan Öztürk 224. sayıda "Yahya Akengin'in Romanları" başlıklı yazısında yazarın romanlarına değinir. Yazıda bahsi geçen romanlar şunlardır; *Özlem Yokuşları*, *Dönüş Acıları*, *Yaralı Dağlar, Oğuz Dede*. Öztürk, romanların yayımlanma tarihlerini incelediğinde ve eserlerin konuları arasında bağlantıya baktığında şöyle bir çıkarımda bulunur:

> "Yahya Akengin'in romanlarının yayın tarihlerinin sıralamasında kişisel bir tutumla değişiklik yapmak, romanların yazma zamanlarıyla ilgili olup, vaka zamanlarının akış uygunluğunu sağlamak amacıyladır. 1990 yılında yayımlanan Oğuz Dede, yazarın ikinci romanı varsayılarak Özlem Yokuşları ile Dönüş Acıları arasında gösterilecektir. Bu durumda bize göre sıralama Özlem Yokuşları, Oğuz Dede, Dönüş Acıları, Yaralı Dağlar şeklinde

> olmalıdır. Bu sıralamada, romanların olayların yanında kahramanlarının yaş durumlarının da etkili olduğu düşünülmelidir" (s.28).

Hasan Öztürk, yazarın dört romanındaki olaylara ve zamanlara değinirken sonuç olarak şunu ekler:

> "Roman kahramanlarının, birbiri ardına gelen eserlerde yaş ve seviye bakımından gelişmeye yönelişleri, Yahya Akengin'in romanı bütünlüğünde dili ve anlatımı için de söylemek gerekir. Özlem Yokuşları'yla Yaralı Dağlar, edebi eserde dilin, zamanla nasıl işlenerek kullanıldığına Akengin romanı için örnek gösterilebilir" (s.30).

Orhan Pamuk'un romanlarıyla ilgili Ahmet Kabaklı bir değerlendirme yazısı yazar. 227. sayıda "Orhan Pamuk'un Romanlarına Bakışlar" başlığıyla yayımlanır. 1960, 1970 ve 1980 kuşağının eserlerinde yeni bir deneyiminin içinde olduğunu belirten Ahmet Kabaklı, Orhan Pamuk'u da bu çerçevede inceler. Onun romanlarıyla ilgili şunlara değinir:

> "Belirttiğim gibi Orhan Pamuk'un romanları, bazılarının moda deyişiyle 'söylem' değildir, bunlar çok yerde mensur şiiri veya meddah hayallerini andıran, mevzudan olaydan kopuk 'metin'ler de değildir. Bunlar günümüzün romanlarıdır. Bir 'olay' etrafında, bir 'zaman' kesiminde, belirli bir çevrede ve tutarlı mantık çerçevesinde yazılmaktadır. Tabiatıyla olayın dışına çıkılır gibi olduğu, hayli çıkıldığı, bazı bölümler ile romanın adeta koptuğu da görülmektedir. Onun için olacak, bazı eleştirmenler, Pamuk'un romanlarını, özellikle 'Kara Kitap'ı plansız, fazlalıklarla dolu, çekidüzensiz, tertipsiz bulduklarını söylemişlerdir" (s.5-6).

Kabaklı, *Kara Kitap*'tan bazı pasajlar vererek Orhan Pamuk'un romanlarında Batı taklitçisi olmamaya çalışmasını şöyle yorumlar:

> "Romana alınmış parçalarda ve onlar üzerindeki düşünceler ile tartışmalarda, bildiğimiz aklın dışına çıkılıp, sırlı (esrarlı) alemlerin de söz konusu edildiği görülüyor. Orhan Pamuk Batı taklitçisi olmamak için, zaman zaman Türklerin kültür geçmişine, eski kitaplara, 'Hurufilik, Bektaşilik' içindeki sır ve 'esrara' romanlarında (özellikle Kara Kitap'ta) en çok yer ayıran yazardır" (s.6).

Ahmet Kabaklı, Pamuk'un eserlerinde okuyucuya bir şey kazandırmayan kelime fazlalığından vazgeçmesi gerektiğini söyler. Ayrıca bu gereksiz kullanımların roman düşüncesine uymadığını da belirtir.

Fatma Karabıyık 228. sayıda "'Umursanmayan Kadınlar'ı Umursuyorum" başlığıyla Hatice Bilen'in *Umursanmayan Kadınlar* isimli hikâye kitabı hakkında bir değerlendirme yazısı kalem alır. Karabıyık şu değerlendirmede bulunur:

> "Hatice Bilen hikâyesinin diline oldukça hâkim. Umursanmayan Kadınlar yazarın ilk kitabı olmasına rağmen ilk kitapların alışılmış aksaklıklarından kendini sıyırabilmeyi başarmış. Güçlü bir gözlemci olduğunu kahramanlarının iç dünyasını yansıtırken oldukça mütevazi bir hal ile ispatlıyor. Tanıdığı bildiği kadınların hikâyesini yazarken, tek kaygısı yaşadıkları hayatla birlikte iç dünyalarında olup biteni yakalayabilmek. Onun dışında bir kaygısı yok" (s.50).

Karabıyık, hayatın içinden umursanmayan kadınların hikâyelerine yer verilen bu eseri umursadığını söyler.

Ferit Edgü'nün *Celladın Ölümü* hikâyesinin tahlilini Ahmet Kabaklı 232. sayıda "Ferit Edgü'nün Bir Hikâyesinin Tahlili" başlıklı yazısında yayımlar. Hikâyede, bir celladın, cellat olmak istememesi fakat törenin ve çevrenin buna zorlaması ve bir kementle öldürülmesi anlatılır. Ahmet Kabaklı hikâyeyi okuyucuyla paylaşır ve Edgü'nün yazım tarzından bahseder:

> "Kısacası, Edgü, her eserinde, kişilerin durumu, ettikleri ve 'yazgıları' karşısında, seyirci kalmaktadır. Onları kınamak, zorlamak, düzeltmek tavrı yoktur. Bu bakımdan, 'Toplumcu-Gerçekçi-Köycü' romancılarla yüzde yüz zıt tutumdadır. Onun işi, 'başkalarını, insanları' tanımaya çalışmaktır. Başkalarını tanıyınca kendi gerçeklerini de bulacaktır. Başkaları ile birlikte kendini de anlatacaktır. Nitekim bu hikâyede olduğu gibi 'Eylül'ün Ortasında Bir Yazdı'da, 'Kimse' ve 'O' da da hep serinkanlı bir tanık, günlük rapor hazırlayan bir gözlemci gibi davranmaktadır. Kişilerine coşkun hislerle yaklaşmayan Edgü, araya mesafe koymaktadır" (s.9).

Hikâyede zamanın belirsizliği, hayali ve masalımsı bir zaman diliminin olduğunu belirten Kabaklı, Edgü'nün dili kullanımını ve üslubunu şu şekilde açıklar:

> "Denilebilir ki bütün roman ve hikâyelerinin bütün kuvveti, ustalığı, çekiciliği ve anlam derinliği, nesirle nazım, yazı ile şiir arasındaki bu dil kullanımından gelmektedir. Cellat'ın Ölümü'nde de görüldüğü üzre, Edgü hemen bütün eserlerini ('Deneme'lerinde bile) ölçüsüz ve kafiyesiz mısraları andıran kendine özgü cümlelerle yazmaktadır. Hüküm, hareket, tasvir ve hitaplar, mısraları andıran cümleler halinde kaynaştırılıp ustalıkla verilmektedir" (s.9).

Hikâyenin bu masalsı üslupla kaleme alınmış olmasından dolayı Kabaklı, iç içe üç hikâyenin olduğunu söyler. Kahramanın şu an yaşadıkları, gençliğinde bir maceraya atılması ve fantezi şeklinde verilen ölüm sahnesi. Ferit Edgü'nün eserlerinde yer verdiği yerli unsurlara da dikkat çeker: *"Nihayet 'Celladın Ölümü' hikâyesinde önemle üzerinde duracağımız bir husus da yerliliktir. Edgü'nün öbür hikâye ve romanlarında da doyasıya gördüğümüz bu yerlilik, taklide boğulmuş yeni roman ve şiirimizde, mutlaka belirtilmesi gereken bir üstünlüktür"* (s.11).

Türk Edebiyatı dergisinde Tarık Buğra'nın eserleriyle ilgili inceleme, değerlendirme yazılarına rastlanır. Örneğin; M. Nuri Eminler'in 233. sayıda "Firavun İmanı" başlıklı yazısında yazarın *Firavun İmanı* romanından bahsedilir. Eminler kitabın ismiyle ilgili şu değerlendirmede bulunur:

> "Romana başlık olan 'Firavun İmanı' yüce Kitabımızda anlatılan Hz. Musa ile Firavun arasındaki mücadele neticesinde, Kızıldeniz suları altında kalan Firavun'un ümitsizce iman getirmesi, fakat bu imanın Allah indinde makbul olmaması hadisesini, bize bir başka açıdan ve yakın tarihimiz bakımından telmih ettirmek için seçilmiştir; milletimizin kendi

> istiklaliyetini bizzat kendi iradesi ile kazanabileceğine, ancak zafer açıkça göründükten sonra kanaat getirip, bu sahte kanaatlerini kendi çıkarları uğrunda kullanan zihniyeti 'firavun imanı' imajı ile sembolize edilmiştir" (s.54).

Küçük Ağa'nın fikri açıdan devamı varsayılan *Firavun İmanı* için Kabaklı şu yargıya varır: *"Mekân tasvirlerinin yok denecek kadar kifayetsiz olduğu eserdeki en başarılı taraf, bizce, değişik tarihlerde vuku bulmuş hadiseleri derli toplu anlatabilme hususiyetidir. Fakat anlatılan bu hadiseler, sanki zaman donmuş gibi çok zor bir şekilde cereyan ediyor hissini verirler"* (s.56).

Hüseyin Tuncer de *Meçhul Kahramanlar* ve *Şehir Kulübünde* hikâyelerini beraber incelemiştir. 233. sayıda "Tarık Buğra'nın 'Meçhul Kahraman'ı 'Şehir Kulübünde'" başlıklı yazıyı kaleme alır. Meçhul Kahraman'ın sıradan bir okuma ile anlaşılmayacak bir alt yapıya sahip olduğunu şöyle açıklar:

> "Hikâye, vasat bir okuyucu için, görünüş itibariyle yukarıdaki tarzda anlaşılmaktadır. Oysa, yazarın derdi, sıkıntısı ve vermek istediği çok başkadır. O, bizi tarihi zeminde düşündürmek istemektedir. İnsana ve psikolojiye yönelen yazar, kendisi kadar, okuyucusunun da yorulmasını ve kafa yormasını ister. Konuya bu şekilde yaklaşıldığında, Meçhul Kahraman hikâyesinde mutlu bir geçmişe- tarihe-özlem, yalnızlık ve yılların insan üzerindeki yıpratıcı etkisi çıkar karşımıza" (s.57).

Meçhul Kahramanı özetleyen Tuncer hikâye ile ilgili: "*Buğra, bu hikâyesinde böylesine güçlü bir anlatımla hikâyeciliğimde erişilmesi imkânsız, çok başarılı bir örnek ortaya koymaktadır. O, bu hikâyesiyle üslubun konu, hikâyeninse üslubun ta kendisi olduğunu göstermektedir"* (s.58). Tarık Buğra'nın bu eserindeki başarısına da değinir:

> "Bu hikâye baştan sonra kadar dolu bir hikâyedir, adeta bir şiir gibidir. Düğümler yumağıdır. Yazar dar bir mekân ve kısa bir anlatımda, hikâye tekniklerine iyice vakıf olduğunu göstermektedir. Kısa hikâye dalında, başarılı sayılan 'Meçhul Kahraman' hikâyesinde, özetleme ve geriye dönüş teknikleri ustaca görülmektedir. Yazar, olay örgüsünde fonksiyonel olan unsurları, büyük bir hünerle sunmaktadır. Hikâyede, beş sayfaya sığdırılmak istenen tarihimizin derin akislerini görmekteyiz" (s.58).

Şehir Kulübünde hikâyesi için ise şunları söyler: *"'Şehir Kulübünde' hikâyesinde zengin bir psikoloji vardır. Yazar, bu hikâyesinde sahne ve tasvir tekniğinden geniş ölçüde yararlanır. Buğra, Anadolu'yu ve Anadolu insanını çok iyi tanımış, geçmişle bağlarını koparmamış kişileri, bu yüce kıymetlerine sahip olmaya çağırmıştı"* (s.60).

Tuncer' göre, *Meçhul Kahraman* hikâyesini tam anlayabilmek ve tahlil edebilmek için *Şehir Kulübünde* hikâyesinin okunup, oradaki Münir Cevdet Bey'in karakterinin anlaşılması gerekir. Bu yüzden inceleme yazısında daha anlaşılır olması için iki hikâyeye beraber yer verir.

Peyami Safa'nın *Yalnızız* romanıyla ilgili Ahmet Sezgin tahlil yazısında şu ifadelere yer verir: *"'İnsan ruhunu anlamadan atomu izah etmek mümkün değildir' diyen Peyami Safa, ruh tahlillerine kazandırdığı büyük bir derinlik ve insana açtığı yeni ufuklarla Yalnızız 'da kendi türünün aşılması güç bir doruğu olur"* (s.53). Sezgin, 242. sayıda "Yalnızız Romanıyla Simeranya'ya Bir Seyahat" başlıklı yazıda eserin türü ve içeriğiyle ilgili şunları söyler:

> "Yalnızız romanı, psikolojik tahlil romanı olduğu gibi, aynı zamanda birçok sosyal meseleyi de tahlil eder. Yeni bir dünya kurma hülyası ile yaşayan, fikir adamı, romanın ana kahramanı Samim, 'Simeranya' ismini verdiği hayali ülkesiyle ve aynı ismi taşıyan kitabıyla önemli sosyal, kültürel ve psikolojik meselelere ışık tutup aydınlatmaya çalışır" (s.53).

Sezgin, insanların bunca kalabalığın içinde bile yalnız olduklarını, gerçek değerlerinden uzak olan insanın ruh açlığı çektiğini vurgular. Ruhunu kaybeden insanlığında zaman zaman Simeranya'ya seyahat etmesini önerir.

254. sayıda "Cengiz Dağcı'nın 'Onlar da İnsandı' Romanı" başlıklı yazıyı Fatih Arslan kaleme alır. Cengiz Dağcı'nın ilk romanı olan *Onlar da İnsandı* Kırım halkının uğradığı eziyetleri anlatır. Dağcı'nın anlatım tarzıyla ilgili şunları ifade eder: *"Yazar adeta gözlemciliğin ve yaşanmışlığın bütün müşahhas ifadelerini anlatma çabası içindedir. Bu sebeple karakter seçiminden mekânın ve zamanın tespitine kadar her bölümde yazar, olaya müdahale mercii durumundadır ki bu tutuma daha çok klasik romanlarda rastlamaktayız"* (s.40). Fatih Arslan, romanın temasının kolaylıkla bulunmasını ve anlaşılmasını tezli roman olmasına bağlar. Cengiz Dağcı, söyleyeceğini semboller veya alegoriler kullanmadan doğrudan anlatım tekniği kullanarak ifade eder.

Yusuf Gedikli ise Cengiz Dağcı'nın *Dönüş* romanının tahlilini 281. sayıda "Cengiz Dağcı'nın Dönüş Romanı" başlıklı yazısında yayımlar. Romandaki olaylar yine Kırım'da geçmektedir. Gedikli eseri yedi maddede inceler; "Romanın mekânı, romanın zamanı, romanın özeti, romandaki fikirler, romanda saçma ve başkaldırı, üslup, netice." Gedikli romanın mekanıyla ilgili: *"Mekân birçok romanında olduğu gibi Gurzuf, Yalta, Adalar, Soğuksu, Topkaya, Memişin Bayırıdır"* (s.33). Romanın zamanı için: *"Romandaki olaylar 1924'ten 1932'ye kadar olan zaman içinde geçer"* (s.33). Cengiz Dağcı'nın eserlerinde kötümser kesitlere oldukça yer verilir. Romanda absürt ve başkaldırıyla ilgili Gedikli şu ifadeleri kullanır:

> "Dönüş romanında da Niyazi'nin defterinin üzerinde bulunan absurd ve eski harfle üç kere yazılmış abes kelimeleri, dedesinin ölümü ve ölüm karşısında hiçbir şey duymaması,

> duyamaması, saçmaya (absurd) karşı bir başkaldırı sanatı ve felsefesi yapan Fransız yazarı Albert Camus'nun annesinin ölümü üzerine ağlayamayan Yabancı romanının kahramanını anımsatır" (s.34).

Gedikli, Dağcı'nın *Dönüş* romanındaki üslubu hakkında da şu değerlendirmede bulunur:

> "Romanın üslubu biraz da vaka örgüsünden olacak, Dağcı'nın öteki romanlarından değişiktir. Cümleler şimdiki zamanın hikâyesinde ve görülen geçmiş zamandadır. Uzun ve bağlaçlarla birbirine bağlanmıştır. Romanın kurgusu basittir. Vaka birinci şahsın ağzından anlatılır. Esas itibariyle, siyasi- içtimai bir romandır" (s.34).

Romanda işlenen fikirleri iki kişi üzerinden anlatır. Niyazi'nin milliyetçi oluşu ve Veli'nin komünist oluşundan bahseder.

291. sayıda Ali Erkan Kavaklı'nın *Vurgun* isimli romanı hakkında Sabri Aksel bir yazı yazar. "Mafya Kıskacında 'Vurgun'" başlıklı yazıda, yazarın sanatıyla ilgili değişimini değerlendirir: "*Daha önceki eserlerinde milli mücadeleden kesitler, 12 Eylül öncesi sağ-sol kavgalarından dramlar, ahlaken tefessüh etmiş Avrupa'dan ibret manzaraları anlatan yazar, Vurgun'la mafya-siyaset ilişkilerini çarpıcı, vurucu bir şekilde işlemiştir"* (s.56). Eserin kişi kadrosuyla ilgili şunları ekler: *"Romanda çok sayıda kişi yer alıyor. Okuyucu zaman zaman bunları sentez ve analizde zorlansa bile, yazar bu geniş kahramanlar kadrosunu başarıyla anlatmıştır. Romanın anlatımı bozulmuş; belki biraz uzatılmış"* (s.56). Sabri Aksel, eserin, yakın tarih açısından belgesel roman özelliği taşıdığını belirtirken zaman geçtikçe öneminin artacağını ifade eder.

Niyazi Hüseyin Bahtiyar, 271. sayıda "Ömer Seyfeddin'in Bomba Hikâyesi" başlıklı yazısında Ömer Seyfettin'in *Bomba* hikâyesini dört başlıkta inceliyor. Bunlar; "hikâyenin süjesi, hikâyenin idesi (ana fikri), hikâyenin kahramanları, hikâyenin bazı özellikleridir". Hikâyenin süjesi ve ana fikri başlıklarında hikâyeyi özetleyen bir yazı yazar. Kahramanlara gelindiğinde dört ana kahramandan bahseder; Borsi, Magda, Baba Stoyan, Kaptan Raçev. Bahtiyar, hikâyeci hakkında ve hikâyeden bazı sonuçlar çıkarır. Eserin aktarılmasıyla ilgili şu konuya değinir: *"Edebiyat nazariyesi açısından hikâyenin süje hattı büyük bir ustalıkla işlenmiş ve dinamik bir tarz göze çarpar. Olayın unsurları tabii bir surette birbirine bağlı ve hatta bir film şeridi gibi beklenmedik bir biçimde sonuçlanır"* (s.51). Yazarın metindeki yabancı sözcükleri kusursuz kullanmasına da dikkat çeker:

> "Hikâyede geçen ve Slav dillerinden alınmış ve açıklamaları yapılmamış olan 'Da jivee truda' (yaşasın emek), 'Dobra veçer' (İyi akşamlar), 'Sıs zdrave' (Hoşça kal), 'Gospodin' (Efendi) gibi kelime ve ifadelerin orijinal ve hatasız kullanılışı, hikâyenin başka bir özelliğini oluşturur ki, okuyucularda, yazarın bu dili de bildiği kanaati uyandırır" (s.51).

Bahtiyar'a göre *Bomba* hikâyesi oldukça dinamik ve etkili bir hikâyedir. Eşine ender rastlanan bu hikâyenin önce Türk edebiyatında sonra dünya edebiyatında gereken değeri görmesini temenni eder.

Türk Edebiyatı dergisinde Sevinç Çokum'un *Karanlığa Direnen Yıldız* romanıyla ilgili iki değerlendirme yazısı vardır. Muhterem Yüceyılmaz 287. sayıda "İnce Nazlı Bir Roman" başlıklı yazısında, roman için modern Türkiye'nin sancılı değişiminin romanıdır, der. Eserin gelenekten beslenerek yazıldığını belirten Yüceyılmaz şunları ekler: *"Geleneğin bu romanda yansıması, her şeyden evvel, Çokum'un geçmiş zamanlarda en geçerli anlatım aracı olan destanın işlevini romana malederek romanı hem alışılmış kalıpların dışına taşıdığını hem de okura sesleniştеki kürsüyü biraz daha yükseğe çektiğini görmekteyiz"* (s.51).

290. sayıda ise Metin Savaş roman hakkında "Karanlığa Işık Saçan Roman" başlığıyla bir değerlendirmede bulunur. Romanın konusu bakımından dikkat çektiğini söyleyen Metin Savaş ekler: *"Yine de 'Karanlığa Direnen Yıldız'ın en bariz özelliği, konusunun orijinalliğidir. Türkiye'de 60 İhtilali, hatıratların ve siyasi kitapların dışında edebiyatımıza girememiştir"* (s.41). Sevinç Çokum'un kitabının dikkat çekiyor oluşunun nedenlerinden birisi, siyasi bir konunun edebiyat içerisinde kendisine yer bulmuş olmasıdır. Savaş bu durumla ilgili şu yorumda bulunur: *"Sevinç Çokum, bir çığır açtı. Politika hayatın bir parçasıysa, roman siyaseti es geçemez demektir. Bugüne kadar 'ideolojik edebiyat' belirli kesimlerin inisiyatifine terk edilmişti. Muhafazakâr zihniyetse mazinin hülyasıyla avunup durdu. Halbuki realite herkesi bağlıyor"* (s.42). Savaş'a göre *Karanlığa Direnen Yıldız*, yakın tarihin karanlığına ışık tutmuştur.

Ekrem Kaftan'ın, Orhan isimli kahramanının okuma aşkını ve okul yıllarını konu alan *Yeryüzü Melekleri* romanını Beyza Güler Gökalp inceler. 263. sayıda "Yeryüzü Melekleri" başlığıyla yazısını yazar. Romandaki kişilerin tahlilini şöyle verir*: "Romanda, karakter bakımından iyileri çok, kötüleri az olan kişiler, gelecek günleri kaygı ile izleyen idealist kimselerdir. Hepsi, kalbinde ulvi bir gençlik ideali taşımaktadır"* (s.55). Gökalp'in, yazarın üslubuyla ilgili değerlendirmesi şöyledir: *"Romanda, sanat yapma kaygısından çok, düşünce ve bilgilerini aktararak eğitici olmayı amaçlayan yazar, yalın bir dil ve akıcı bir üslup kullanmış. Kişilerin dış yapılarından çok iç yapılarına önem*

vermiş" (s.56). Gökalp, inceleme yazısında Orhan karakterinin diğer arkadaşlarına göre etrafa duyarlı oluşuna da değinir. Romanda folklorik unsurların kullanıldığını da belirtir.

Ahmet Kabaklı, 235. sayıda "Geleneğe Bağlı Yeni Bir Hikâye" başlıklı yazısında Necdet Ekici'nin *Yüreğimdeki Cemre* isimli hikâyesiyle ilgili bir yazıya yer verir. Hikâyeyi yazısında paylaşan Kabaklı, hikâyenin konusunun daha başlıkta başladığını şöyle açıklar:

> "Yazar bir açıklamasında 'Vurucu imaj yüklü isimler seçerek sevgi etrafında dönüp duruyorum' diyordu. Ayrıca 'hayata küskünlük' ten hoşlanmadığını yazıyordu. İşte bu hikâye, adıyla dahi öyle bir mecazi anlam taşımaktadır. 'Cemre' bilindiği gibi, uzun ve kasvetli kış mevsiminin sonunda düştüğü varsayılan bir bahar müjdecisidir. Bu hikâyede de öyle: Verem hastalığına tutulmuş, soğuktan donan, gıdasızlık çeken kahramanımız, en fazla sıkıldığı sırada, şaşırtıcı bir 'çağrı' ile karşılaşır" (s.9).

Kabaklı'nın, hikâyenin biçimsel özelliklerine de şu şekilde dikkat çeker:

> "Girişi, düğümü, sonucu belli (sonucu ayrıca şaşırtıcı ve tatlı biten) geleneğe bağlı bir eser karşısındayız. Yapıcılığı, dilinin sadeliği, onarıcı oluşu, hem de bizim köy ve kasaba hayatlarını bilerek, gözleyerek anlatışı bakımından bu hikâye, Ömer Seyfeddin tarzının devamıdır. Ayrıca daha yenilerden, Memduh Şevket Esendal'ın, Hakkın Kâmil Beşe'nin, Şevket Bulut'un hikâyelerini andırmaktadır" (s.9).

Hikâyedeki mekân unsuruna da değinir: *"Hikâyedeki çevre, bir kasabadır. Burada Ekici'nin köy ve şehir arasında bir kıyaslama yaptığı görülüyor. Yazar köyü, bir çeşit kaybedilmiş cennet gibi şehre tercih etmektedir"* (s.10). Kişi kadrosu ve anlatıcıyla ilgili de bilgi veren Kabaklı, hikâyenin anlatımında şunlara dikkat çeker: *"Hikâyede uydurma kelime yok. Sözlüğe bakmayı gerektirecek kitabi kelime yok. Üslup, folklor ağırlığı ve köy kelimeleri ile güçleniyor. 'Konuşma dili' hikâyenin esasını teşkil ediyor. Eskiden İstanbul'da 'ince hastalık' denilen vereme, o köylerde 'ince ağrı' denildiğini öğreniyoruz"* (s.10).

Türk Edebiyatı dergisinde Türkiye dışı Türk edebiyatından eserlerin değerlendirilmesine de yer verilmiştir. Özbek edebiyatından Pirim Kadir'in *Yıldızlı Geceler* romanına Yusuf Gedikli 257. sayıda "Özbek Edebiyatından Bir Roman: Yıldızlı Geceler (Babür)" başlıklı yazısıyla yer verir. Pirim Kadir Türk devlet ve edebiyat adamı Babür'ün hayatını anlatan bir eser kaleme almıştır. Yusuf Gedikli, yazısında Babür'ün hayatının önemli safhalarını okuyucu ile paylaşmıştır. Bu bir nevi romanın özeti mahiyetindedir. Romanı incelerken eserin yapısından bahseder: *"Roman iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm Babür'ün Fergana'daki hayatından, ikinci bölüm Afganistan ve Hindistan'daki hayatından söz etmektedir. Olaylar birbirine başarılı bir*

şekilde eklenmekte, roman teknik bakımdan başarılı bir durum arz etmektedir" (s.57). Gedikli romanın anlatımına değinirken eserle ilgili bazı görüş ve önerilerde bulunur:

> "Romanın aktarımı ve dili başarılıdır. Ancak birkaç noktaya dokunmak gerektiği düşüncesindeyiz. Mesela diye edatı büyük harfle yazılmamalı, Babürün Vakayi adıyla bilenen hatıratı Vakan (Vakayinin Farsçacı) adıyla verilmemeliydi. İşte yerine kullanılan aha, omuzlarını büzmek, şevkat ve anane (anneanne) kelimeleri de biraz rahatsız edici. Numaralanan bazı dipnotların anlamlarını da görmek mümkün değil…Yeri gelmişken biz her Türkçenin kendine has kelimelerinin bırakılıp manalarının sayfa altında verilmesi taraftarı olduğumuzu belirtelim" (s.57).

Yusuf Gedikli, *Yıldızlı Geceler* romanının oldukça başarılı ve Türk edebiyatı için büyük bir kazanç olduğunu yazısında ifade eder.

Kazak Türk edebiyatının önemli yazarlarında biri olan Muhtar Avezov'un *Abay Yolu* romanına Oğuz Doğan, 288. sayıda "Muhtar Avezov ve Eseri: Abay Jolı" başlığıyla yer verir. Eserin yazılma zamanıyla ilgili şunları söyler: *"Kazak Türk edebiyatında roman türünün ciddi manadaki ilk örneği olan Abay Jolı, bütünüyle 15 yılda tamamlanmış bir eserdir. Bittiğinde 4 ciltten oluşacak olan eserin Abay adındaki ilk kitabı 1942'de ikincisi 1947'de neşredildi"* (s.34). Avezov romanda kendisine ilham kaynağı olarak gördüğü Abay Kunanbay'ın hayat hikâyesini anlatır. Romanda hayat hikâyesinin yanı sıra vurgulanan başka değerlerle ilgili Oğuz Doğan şu ifadelere yer verir:

> "Bu bölümde Avezov, hadiselerin geçtiği mekân ve seçilen kahramanların hususiyetleri itibariyle Kazak Türklerinin günlük hayatlarını, törelerini, adetlerini ve kültürlerini ustaca resmetmiştir. Ayrıca Kazaklarca ırım adı verilen halk arasındaki batıl inançların, sosyal hayatta büyük yaralar açan katı ve yanlış adetlerin de gizli bir tenkiti yapılmıştır" (s.35).

Oğuz Doğan'ın ifadesine göre; vatansever Muhtar Avezov'un bu romanı yazarken Sovyet Rusya'nın baskısına maruz kaldığı bilgisine günümüze ulaşmış yakınlarından öğrenilir.

Hikâye ve roman inceleme yazılarına bakıldığında çeşitli değerlendirmeler yapıldığı görülür. Eserde yoğunlaşılan konu üzerinden eseri ve sanatçıyı değerlendiren metin örnekleri ve eseri bütüncül olarak değerlendiren yazılara rastlanır. Yazıları kaleme alanların çeşitliliği ve uzmanlığı metin incelemelerinde de bir zenginlik ortaya koymuştur. Yazıları kaleme alan isimlerden bazıları şunlardır; M. Orhan Okay, Banıçiçek Kırzıoğlu, Hülya Argunşah, Melin Haser, Ahmet Kabaklı, Hasan Avni Yüksel, Yusuf Gedikli, Alpay Doğan Yıldız, Metin Savaş, Sevil Kaya, Niyazi Hüseyin Bahtiyar. Aralarında ilk kez değerlendirme yazısı kaleme alan isimlerde görülmektedir. Yazarların büyük bir kısmını eğitimci, araştırmacı, yazar, filolog ve Türkologlar oluşturmaktadır.

2.4. HİKÂYE VE ROMAN HAKKINDA (POETİK) YAZILAR

Türk Edebiyatı dergisinin 201-300. sayılarında hikâye ve romanla ilgili poetik yazılar görmek mümkündür. Romanın ne olduğu, nasıl olması gerektiğiyle ilgili yazılar, romanda dilin kullanımıyla ilgili metinler vardır. Bazı yazarların roman ile ilgili görüşlerinin yer aldığı bir dosya incelemesi de mevcuttur.

Sevinç Çokum 220. sayıda "Roman Üzerine" başlıklı yazısında roman anlayışından bahseder. Romanla ilgili son 20-25 yıl ne yapıldığıyla ilgili görüşlerine yer verilir:

> "Edebiyat objektifliğini kaybetti…Roman için en büyük darbe bu. İnsanlar birbirinden iki kutup halinde ayrıldı. Görüş farkları veya insanları ikiye ayırma alışkanlığı romancıları da birbirinden ayırdı. İster istemez roman belli çevrelerin ürünü olup çıktı. Böyle olunca da roman kendi kendini yıkmağa doğru yol aldı…Şimdi belki insanlar daha sağlıklı düşünebiliyorlar. Hiç değilse, şu görüşte romanlar var denilebiliyor. Yahut şu adam, şu görüşte ama, romanı güzel denilebiliyor" (s.15).

Yazarların 1970-1990 yıllarında yazdıkları romanların büyük çoğunluğunun taklit olduğunu belirten Çokum kendi roman anlayışını şöyle açıklar:

> "Roman benim anlayışıma göre insanı yakalayabilmek, insanı en iyi en ustaca yakalayabilmek sanatı…Burada insanın etrafını koyu bir çizgiyle çiziyor ve bizim insanımız diyorum…Böyle olunca roman belki daralmış gibi görünüyor ama, çizginin içinde yine insan var. Fakat kimliğiyle, çevresiyle adıyla, ait olduğu değerlerle" (s.16).

Çokum'a göre romancılar bile yeteri kadar roman okumuyordur. Roman üzerine konuşulup değerlendirilme yapılmasını söyleyen yazar, edebiyatçıların eserlere objektif yaklaşması gerektiğini vurgular.

Mustafa Miyasoğlu, "Türk Romanının Dili, Niçin Roman" gibi başlıklarla çeşitli konular üzerine yazılar kaleme almıştır. 268. sayıda "Türk Romanın Dili" başlıklı yazısında, Türk edebiyatının dönemlerinden ve verdiği roman örnekleriyle dilin kullanımıyla ilgili değerlendirmede bulunur. Eserdeki dilin kullanımında yazarın düşüncesini taşıdığını şöyle ifade eder: *"Her edebiyat eseri bir zihniyeti yansıtır. Roman ise edebi eserlerin en son ve en kapsamlısı olduğu için, bütün öteki türlerin de yardımıyla hayatı bütün yönleriyle ifade çabasındadır ve ister istemez yazarının zihniyetini, düşünce tarzını da yansıtır"* (s.45). Dilin kullanımının romanda verilmek istenen mesaj için önemine de vurgu yapar:

> "Romanda mesaj bile bir dilin kültürüne ait motiflerle oluşturulursa, o zaman edebilik vasfı içinde telakki edilebilir…Edebiyatın eğitim katkısı, insan zihnini ve muhayyilesini

> geliştirmesiyledir. Didaktik eserlerin dilindeki imaj eksikliği, hiçbir şekilde edebi kalitesini artırmayan aktarma görüşlerle telafi edilemez" (s.46).

291. sayıda "Niçin Roman" başlıklı yazısında Mustafa Miyasoğlu, romanın neden hâlâ yazılıyor ve okunuyor oluşuyla ilgilenmiştir. Romanın, gelişen dergi, televizyon gibi teknoloji çağında tercih ediliyor oluşunu şu sebebe bağlar:

> "Bunu kısaca şöyle ifade edebilirim: Her seviyeden insan, hayatın bütüncül yorumunu, yaşadıklarının anlamını, iletişim araçlarından öğrendikleriyle kavrayamıyor. Bu yorumu, hayatın başka bir düzlemde yeniden kurgulandığı romanlarda istiyor. Roman bize bu yorumu, hayatın içinden yahut muhayyilenin şaşırtıcı buluşlarından çıkardığı kurgusal olaylarla veriyor ve biz, kendiminiz ve çevremizi başka bir ışıkla yeniden gözden geçirme imkânı buluyoruz" (s.27).

Romanı diğer sanatlarla (şiir, tiyatro gibi) karşılaştırdığında sanatçının tavrına dikkat çeken Miyasoğlu, roman türüyle ilgili şunları ekler:

> "Roman ise kişileri, olay örgüsü ve ortaya koyduğu dünya görüşü ile bir anlamın ve yorumun peşindedir. Bunun açık yahut gizli iddiası, yaşanılan şeylerin hiç de sanıldığı gibi olmadığı düşüncesidir. Bu da sanatın ve romanın ontolojik bakımdan varlık gerekçesidir. Bununla anlaşılabilir ancak insanın bu türle yıllardan beri ciddi bir tarzda uğraşması" (s.27).

Miyasoğlu, romanın özgün olmasıyla ilgili dikkat edilmesi gereken hususlara da değinir:

> "Romanda olay örgüsü kadar anlatım tarzı, kahramanların bakış açısının onlarla ilgili kısımlarda ortaya çıkması, romanda malzemenin kullanılışı ve bir tema etrafında anlatılanların çok sesli, fakat her bakımdan bütünlük taşıması çok önemlidir. Bunlar olmadan önemli, kendine özgü bir yapı oluşturamadan da orijinal romandan söz etmek hiç mümkün değildir" (s.28).

Miyasoğlu yazıda roman ile sosyal bilimler arasındaki ilişkiden de bahseder. Bu ilişkide dikkat edilmesi gereken konuların romana nasıl taşınması gerektiği üzerinde durur.

Belkıs İbrahimhakkıoğlu 244. sayıda "Şimdi Roman Vakti" başlığıyla bazı isimlerle roman üzerine röportaj yapar. Sohbette "romanın geçmişi, romanın geleceği, romanın Türk toplumundaki yeri" gibi sorulara cevap aranır. Sevinç Çokum, Emine Işınsu, Mehmed Niyazi, Orhan Pamuk, Yavuz Bahadıroğlu'nun düşüncelerine yer verilir. Sevinç Çokum kendisine sorulan "roman okuyan bir toplumun bilgi toplumu olabilmesinde rolü var mıdır" soruna şu yanıtı verir: *"Romanın görevinin toplumu ille de bilgilendirmek, eğitmek olmadığı, üstelik her romanın bir kültür birikimi veya çabasından doğmadığı düşüncesindeyim…Şu var ki, roman bizim toplumumuza 'öğretme, okutma, okumayı yaygınlaştırma' gayeleriyle de girmiş olduğundan bu alana da hizmet ettiği söylenebilir"* (s.35). Mehmed Niyazi ise "romanın, dünü, bugünü ve geleceği hakkında" ne düşündüğüyle ilgili soruya şöyle cevap verir:

> "Bütün insani faaliyetlerde seviye düşmesi göze çarpmakta, romanımız da bundan nasibini almaktadır. 'Eski yazı neslimiz' diyebileceğimiz, büyüklerimizin birikimi bizden çok fazlaydı. Yazarın birikimi de romana yansır; okuyucuyu cezbeder. Geçen asrın sonlarında, bu asrın başlarında batılılaşma cereyanları olsa bile, insanımız kültürümüzü bize göre daha iyi alıyordu. Biz şimdi ne doğuluyuz ne de batılıyız; kültür muhaciriyiz. Bu romanımıza da yansıdığından yazdıklarımız sığlaşıyor; okuyanı kucaklayamıyor" (s.38).

Orhan Pamuk "roman okuyan toplumun bilgi toplumu olmasında rolü var mıdır" sorusuna, romanın ne olduğuyla ilgili verdiği cevap şöyledir:

> "Yoktur. Roman gerçi, hayat hakkında bilgi verir. Ama yaptığı şey, bize verdiği bilgi hayattan, nesnel doğru bilgi değildir. Romandan elde edilecek bilgilerle biz dünya hakkında, hayat hakkında bazı sezgilere sahip oluruz. Bunlar sanatsal bilginin verdiği sezgilerdir. Ama bilgi toplumu denilince günümüzün çağdaş iletişim araçları, bilgisayarları, büyük kütüphaneler, basın yayın teknolojisindeki gelişmeler kastedilir genellikle. Roman sanatının bunlarla doğrudan hiçbir ilgisi yoktur. Tam tersine roman sanatı bunların yapamadığını, bunların sezdiremediği ruhsal kıpırtıları bütün teknolojinin, bilimin, bilginin arkasında var olan ve daha derin bir anlam ve sezgi halesiyle kuşatılmış daha derin bir bilgiyi bize sezdirir. Roman, hayat hakkında bilgi vermez, hayatın anlamını sezdirir" (s.39).

Bu görüşlerin yer aldığı dergide her yazara aynı sorular sorulmuştur. Her yazar kendi açısından romana bakışlarını ve romanın gelişim safhaları hakkındaki düşüncelerini paylaşmıştır.

Türk romanıyla ilgili Mustafa Miyasoğlu 293. sayıda "Türk Romanı Üzerine" başlıklı yazısını kaleme alır. Romanın gelişimiyle ilgili şu ifadeleri kullanır*: "Geleneği olmayan sanat, hatırası olmayan insan gibidir, yani çocuktur. Bu anlamda romanımız, henüz ilk gençlik çağına girmiştir. Halbuki yüzyıllık bir geçmişi var. Demek ki henüz ciddi bir birikim oluşmamış, bu sanat türü yeterince ciddiye alınmamış"* (s.40). Mustafa Miyasoğlu, romanlardan örneklerle; "romanımızdaki mirasyediler ve yetimler, en güzel aşk romanları, yasak aşklar ve temiz sevgiler" başlıkları altından Türk edebiyatındaki bazı eserlere değinmiştir.

Türk Edebiyatı dergisinde ilgili sayılarda hikâye ve roman ile ilgili poetik yazılara bakıldığında romanla ilgili yazıların olduğu görülür. Dergide poetik yazıların fazla bir hacmi bulunmamaktadır. İncelenen yazılarda doğrudan olarak romanla ilgili çok detaylı bilgiler verilmese de yazarların roman düşüncesi ve romanın nasıl olması gerektiğiyle ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Yazılar, Türk toplumunda roman sanatına nasıl bakıldığı, roman sanatının nasıl algılandığıyla ilgili genel bilgiler içermektedir.

2.5. HİKÂYE VE ROMAN TOPLULUKLARI VE DÖNEMLERİ HAKKINDA YAZILAR

Türk Edebiyatı dergisinin ilgili sayılarında hikâye ve roman toplulukları ve dönemleri hakkında yazılara bakıldığında Mustafa Miyasoğlu'nun "Çağdaş Türk Romanı" başlıklı yazısına yer verilir. 290. sayıda kaleme aldığı romanla ilgili yazısında, Cumhuriyet öncesi ve sonrası dönemindeki roman fazlalığından söz eder bunda da Servet-i Fünun ve Milli Edebiyat akımının tesirinin olduğunu ifade eder ve ekler:

> "Çağdaşlaşma anlayışının hemen hemen hepsinde temel dünya görüşü olması tabiidir…Bazan alaturka yaşayışı, bazan da yüzeysel alafrangalığı eleştirseler de Cumhuriyet'ten sonra Kemalist ideoloji çerçevesinde bir dünya görüşü ortaya koydukları görülüyor. Pozitivizm ve rasyonalizm, bu dönem kültür ve sanat hayatının olduğu kadar romanın da temel anlayışlarından" (s.27).

Miyasoğlu, Türk romanını 50'ler, 70'ler, 80'ler olarak verdiği roman örnekleriyle ayrı ayrı hangi anlayış çerçevesinde oluştuğunu açıklar. 1950'lerde yaşanan siyasi olaylar sonucunda sosyal gerçekçilik temasıyla romana konu olan durumların eserlere yansıyan yönüne ve getirdiği sonuçlara değinir:

> "Sosyal gerçekçilik olarak adlandırılan, ama gerçekte sosyalist gerçekçiliği köylü mantığı ve röportaj diliyle sürdüren bu romanların, yine o kültür içinde yetişmiş yazarlar tarafından eleştirildiğini ve 12 Mart'tan sonra şehirli bir tutumla 'kurtarıcı edebiyat' anlayışının sürdürüldüğünü görüyoruz. Önceki dönemde görülen ağa- ırgat çatışmasının bu dönemde patron-işçi biçimine dönüştüğünü ve sosyalizm çığırtkanlığının, işçi sınıfını bilinçlendirmeye çalışan devrimci gençliğe yüklendiğini görmek kimseyi şaşırtmıyor kimseyi" (s.27).

Miyasoğlu, 1955 yılındaki romanla ilgili Kemal Tahir, Yaşar Kemal, Tarık Buğra'nın kendi yollarını çizdiklerini ve ilk romanlarını yayımladıklarını belirtir. 70'ler romanı ile ilgili şunları söyler:

> "1970'li yılların başında yeniden yayınlanan Tanpınar'ın Huzur'u ile bazı sosyalistler kendi realitemize ve iki medeniyete ait temel değerlerin tartışmasına yöneldiler…Bu arada Necip Fazıl'la Cemil Meriç'in de yeni bir okuyucu tipi yetiştirdiklerini ve Anadolu gençliğinin kendi gerçeğini anlatan edebiyatın, özellikle de romanın peşine düştüğünü görüyoruz" (s.28).

Miyasoğlu, 80'ler edebiyatındaki gelişmelerin romana yansımasını da şöyle değerlendir:

> "1980 sonrası, edebiyatımız için olduğu kadar romanımız için de fanteziden bireysel çözümlere, oradan da postmodern tekniklerle ve polisiye entrikaya Latin Amerika yazarlarının 'kurmaca' meraklarına kadar pek çok eğilimi ve gelenekten sırf 'gösteri' merakıyla yararlanmaya kadar akıl almaz tuhaflıkları sergiledi" (s.28).

Miyasoğlu'na göre, bu değişmelerin neticesinde Türk romanı her zaman iki temayülden oluşur. Yirmi birinci yüzyılda da milli ve yerli olandan hareketle Türk insanının yaşam biçimini ve insanını anlatan romanlar ve Türk insanına yabancılaşmış bir dil ve kültürle yeni bir anlatım tarzının denendiği romanlar görülecektir.

Türk Edebiyatı dergisinde belirtilen sayı aralığında yazılan dönem ve topluluk yazılarına bakıldığında Mustafa Miyasoğlu tarafından bir yazının kaleme alındığı görülür.

Roman hakkında yazan Miyasoğlu, çağdaş Türk romanı hakkında bilgi verir. Daha detaylı olarak 1950-1980 yılları arasındaki romandan söz eder. Değişen fikirlerin ve yaşanan siyasi olayların o dönem romanına yansımasından bahsedilir.

BÖLÜM 3

3. TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNDE ŞİİR, HİKÂYE, ROMAN; ŞAİR, HİKÂYECİ VE ROMANCILAR HAKKINDA YAZILARIN LİSTESİ (201-300. SAYILAR)

3.1. DERGİ SAYI SIRASINA GÖRE YAZILAR

201. Sayı

Bahtiyar, Vahapzade (Aktaran: H. Ahmed Schimiede), "İstiklal Marşını Yaşatan Millet", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.11.

Kaplan, Mehmet, "Pırlanta Gibi Bir Şiir", **Türk Edebiyatı**, S. 201, Temmuz 1990, ss.12-13.

Aslan, Memmed (Aktaran: İ. Kocakaplan), "Türk Ruhuna Gözgü Tutan Ana", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.14-16.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yahya Efendi Mezarlığı", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.17.

Ağabegüm, Ayla, (Öğretmenin Günlüğü), "Bakıp Da Geçmediklerimiz", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.22.

Pekolcay, Necla, "Türk Dünyası ve Batı Medeniyeti", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.24-25.

Kaya, Sevil, "Bir Ulu Çınarsın Ki Kırılırsın Eğilmezsin; Ölür İnlemezsin.", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.38-39.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), "Bütün Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.64.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), "En Büyük Silah Barabellum", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.64.

202. Sayı (Aile Özel Sayısı)

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Asri Divanından Sahifeler", **Türk Edebiyatı**, S.202, Ağustos 1990, ss.51.

İznikli, Tülay, “Bir Kadının Notları”, **Türk Edebiyatı**, S. 202, Ağustos 1990, ss.56.

Ergüzel, M. Mehdi, “Şiirlerde Kimsesiz Çocuklar”, **Türk Edebiyatı**, S. 202, Ağustos 1990, ss.57-59.

Kocakaplan, İsa, “Dede Korkut’ta Aile”, **Türk Edebiyatı**, S. 202, Ağustos 1990, ss.75-78.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, (Cemal Kemal ile Söyleşi), “Özlüğüm Türküm Benim”, **Türk Edebiyatı**, S. 202, Ağustos 1990, ss.79-82.

203. Sayı

Işınsu, Emine, “Dünyayı Dolduran Kiraz”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.20.

Ağabegüm, Ayla, (Doç. Dr. Hacıemin Baubek ile Söyleşi), “Doç. Dr. Hacıemin Baubek ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.22-23.

Pala, İskender, “Gam Defterinin Tamamı Yok mu?”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss. 25-26.

Sağlam, Feyyaz, “İon Arion’un Türkçe Çocuk Şiirleri Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.27-29.

Kafkasyalı, Ali, “Azerbaycan’ın Ana Yazarı”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.55-59.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, (Mehmet Aslan ile Söyleşi), “Ağla Karanfil Ağla”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.62-64.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Edebiyat Kılavuzu”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.65.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Acaba Biraz Maviniz Biraz Yeşiliniz var mı?”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.65.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Çınar Ağacı”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.65.

204. Sayı

Derindere, Süheyla, (Beşir Ayvazoğlu ile Söyleşi), "Beşir Ayvazoğlu ile Röportaj", **Türk Edebiyatı**, S.204, Ekim 1990, ss.30-31.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, (Hüsrev Hatemi ile Söyleşi), "Hüsrev Hatemi ile Sanat ve Son Şiir Kitabı Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.204, Ekim 1990, ss.32-34.

Sözbilici, Şaban, (Zeki Ömer Defne ile Söyleşi) "Hayal Hoca Şiiri Üzerine- Zeki Ömer Defne ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.204, Ekim 1990, ss.48-49.

Öztürk, Hasan, "Roman: Kendisi mi? Teorisi mi?", **Türk Edebiyatı**, S.204, Ekim 1990, ss.57-58.

205. Sayı

Işınsu, Emine, "Çocuklar, Kitaplar, Kallimci ve Şirin", **Türk Edebiyatı**, S.205, Kasım 1990, ss.14-15.

Işık, Emin, "Mevlid Geleneğimiz", **Türk Edebiyatı**, S.205. Kasım 1990, ss.18-19.

Yellice, Muharrem, "Serdengeçti ile Hasbihal", **Türk Edebiyatı**, S.205, Kasım 1990, ss.48-49.

Daşdemir, Latif, "Osman Yüksel'in Sanatçı Yönü", **Türk Edebiyatı**, S.205, Kasım 1990, ss.50-51.

206. Sayı

Kabaklı, Ahmet, ""Yeni Şiir" Nerelerde…", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.5-7.

Ayda, Adile, "Edebiyatın Biyolojik Tarifi", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.23-24.

Makal, Tahir Kutsi, "Şiirin Doyumsuz Tadı", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.25-26.

Kızıltuğ, Fırat, (Memmed İsmail ile Söyleşi), "Dağ Kaya Küçülür Vatan Küçülmez", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.29-31.

Yörük, Serpil, “N. F. Kısakürek Haftası”, **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.40-41.

Daşdemir, Latif, “Ölümünün 15.Yılında Nihal Atsız”, **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.43-45.

Gültekin, İsmet, “Türk Edebiyatı Vakfı’nda Roman Sohbeti”, **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.54-57.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Türk Şiirinde Öğretmen”, **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.59.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Ah Tuna Vah Tuna”, **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.59.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen kitaplar), “Halk Şairlerinden Yemek Destanları”, **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.60.

207. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Hüsrev Hatemi’nin Şiiri I” **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.5-6,8-9.

Işınsu, Emine, “Atlıkarınca Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.13-14.

Emil, Birol, “A. Hamdi Tanpınar ve Mehmet Kaplan Hâlâ Yaşarken”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.19-21.

Kaya, Sevil, “Yahu, Mutluluk Ne Kolay Ne Güzel Şey!”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.22-23.

Kabahasanoğlu, Vahab, “Tanpınar’ın “Gül” Şiirinde Sanat Estetiğinin Ortaya Çıkışı”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.29-30.

Çağın, Sabahattin, “Esendal’ın “Miras” Romanında Devir Tenkidi”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.42-43.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Haşa Huzurdan”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.53.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Yangın Yeri Yüreğim”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.53.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), "Virane Gönül", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.54.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), "Kar Çiçeği", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.54.

208. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Hüsrev Hatemi'nin Şiiri -2-", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.5.8-9.

Tunceroğlu, Ayşe Göktürk, "Okyanus Ötesinde Bir Akif", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.6-7.

Emil, Birol, "A. Hamdi Tanpınar ve Mehmet Kaplan Hâlâ Yaşarken -2", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.10-12.

Ayda, Adile, "Goethe'yi Goethe Yapan Nedir?", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.18-19.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Şiir Nöbetleri ve Arif Dülger", **Türk Edebiyatı,** S.208, Şubat 1991, ss.28.

Ersoy, Neşet, "Çıldırlı Âşık Şenlik Üzerine Notlar", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.30-31.

Bereli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Şehriyar ve Bütün Türkçe Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.56.

Bereli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Sabır Sınavıdır Ömür Dediğin", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.56.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Sevginin Hasreti-Şiir Denemeleri", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.56.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Dünden Bugüne Niğdeli Şair ve Yazarlar", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.57.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Çocuk Kalbimdeki Kuş", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.57.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Guguklu Saatin Kumrusu”, **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.57.

209. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Yavuz Bülent Bâkiler’in Şiiri”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.5-6,8-9.

Enginün, İnci, “Tanpınar ve Mehmet Kaplan Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.16-18.

Ağabegüm, Ayla, (Şemsettin Ünlü ile Söyleşi), “Yukarışehirli Yazar ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.40-42.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Çırpıntılar”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.60.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Şehitler”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.60.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Plevne Mektubu”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Gülce-Şiirler”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Serçeciğin Günlüğü”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Elveda İstanbul”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Gurbet Kuşu II.”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Almışım Ellerimi”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Denize Ağlayan Kadınlar”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Pembe Gül”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Sarı Yazma Al Paçalık Peştamal”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

210. Sayı (Çevre Sayısı)

Güzel, Abdurrahman, “Kaygusuz Sultan’da Bir Nevruz Sabahı”, **Türk Edebiyatı**, S.210, Nisan 1991, ss.13-16.

Makal, Tahir Kutsi, “Ozanların “Çevre”si”, **Türk Edebiyatı**, S.210, Nisan 1991, ss. 27.

Kabahasanoğlu, Vahap, “Bana Rahmet Yerden Yağar”, **Türk Edebiyatı**, S.210, Nisan 1991, ss.47.

Kaya, Sevil, “Tomris Uyar’ın Hikâyelerindeki Kadınlar”, **Türk Edebiyatı**, S.210, Nisan 1991, ss.57-58.

211. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.5-10.

Ayda, Adile, “Sanat ve Iztırap”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.11-12.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Divanların Yayınlanması”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.15.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Şair Hanımlarımız”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.15.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “İffet Hanım”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.15-16.

Erer, Tekin, “Ziya Gökalp ve Turancılık”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.21.

Makal, Tahir Kutsi, “Ozanların Dilinden Yunus Emre”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.22-23.

Kafkasyalı, Ali, “Azerbaycan’ın Koca Kartalı Öldü”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.24-26.

Konuşan: Nezih Demirtepe, (Yağmur Tunalı ile Söyleşi), “Türk Şiirinin Sıkıntı Sebebi Dil’dir”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.34-36.

Tatçı, Mustafa, “Menzil Şairi”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.37.

Oğuzbaşaran, Bekir, “Dağlar Dağlar”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.43.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Gönül Dağları-Şiirler”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.53.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Ahmet Haşim”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.53.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Gurbet Akşamları”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.54.

212. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Sezai Karakoç (1)”, **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.5-9.

Bardakçı, İlhan, “Duyulmamış Anıları ile Necip Fazıl Bey’i Takdimimdir”**, Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.13-15.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.20.

Polat, N. Hikmet, “Sadeleştirme Problemi ve Bir Örnek”, **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.28-30.

Ebülhesenli, Elşen, “İstiklal Şairi Ahmet Cevat”, **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.42-44.

Kukul, M. Halistin, “Yunus Emre ve Hümanizm”, **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.47-48.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Dini ve Milli Şiirler Antolojisi”, **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.56.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Yahya Kemal'in Duygu ve Düşünce Dünyası"**, Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.56.

213. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Sezai Karakoç (2)", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.5-10.

Öztoprak, Nihat, "Prof. Dr. Amil Çelebioğlu'na Göre Halk Edebiyatı ile Divan Edebiyatının Ortak Hususiyetleri"**, Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.17-20.

Küçük, Sebahattin, "Mustafa Kutlu'nun "Bu Böyledir" Hikâyesinde Vaka", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.23-24.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Muhsin İlyas Subaşı'nın Şiirlerinde Hz. Peygamber", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.28-31.

Erdem, Sami, "Hacı Osman Hulusi Ateş Efendi", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.35.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Orda Bir Köy Var Uzakta", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.56.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Fikri Gür Kalemi Gür, Bir Çalışma Adamı"**, Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.56.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Gurbetten Memleketten Hikâyeler Yazarı Refik Halit", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.57-58.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Ahmet Cevat- Çırpınırdı Karadeniz-Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Kutlu Sevda", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Yağmurla Geliyorum"**, Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Sevgi Anahtarı"**, Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Gökkuşağı", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.

214. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Göygöl", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.5-8.

Ağabegüm, Ayla, (Öğretmenin Günlüğü), "Yüzeyde Derinlik"**, Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.9.

Ayda, Adile, "Hugo'nun Romantik Çağı", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.13-15.

Önder, Mehmet, "Aşk İmiş Her Ne Var Alemde", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.25-26.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Ay Işığında Vavın Odası", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.27.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yusuf Ziya Ortaç'ın Bir Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.27.

Bilkan, Ali Fuad, "Şiir Tenkidine Dair"**, Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.31-32.

Ebülhesenli, Elşen, "Azerbaycan Benim Tacım Tahtım Oy"**, Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.40-41.

Kukul, M. Halistin, "Mısralarda Gezinti'yi Okurken", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.45.

Gezer, Zeki, "Mısralarda Gezinti", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.46.

Fuad, Ali, "Buyrun "Kuş Sofrası"na", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.47.

Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, "Kızıl Cehennemde "Yuvasız Kuşlar"", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.48-49.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Kayıtsız Sevdalar"**, Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.50.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Bir Sır Gibi", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.50.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Toprakça", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.50.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Yüzeyde Derinlik", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.50.

Kocakaplan, İsa, "Yeni Bir Karakoç", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.53-54.

215. Sayı

Emil, Birol, "Bayramlarımız ve Bayram Edebiyatımız", **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.18-21.

Ayda, Adile, "Victor Hugo'nun Olgunluk Çağı", **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.24-25.

Kavaklı, Ali Erkan, "Yunus Emre Almanya Üniversitelerinde", **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.29-32.

Memmedzade, Hamit (Aktaran; Fatma Gürbüz), "Halkın Sevimli Şairi Şehriyar", **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.40-42.

Özdemir, Ahmet, "A. Rahim Balcıoğlu'nun "Acılı Zamanlar"ı", **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.57.

Boztoprak, Galip, "Yazılamamış Destanlar", **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.58.

216. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Destan Mesnevi Roman", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.5-6.

Emil, Birol, "Bayramlarımız ve Bayram Edebiyatımız (III)", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.13-15.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Mavi Sesli Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.16.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Nurettin Duman'ın Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.16.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Emin Fevzi Bey", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.17-18.

Yusufoğlu, Şükrullah, "Özbek Edebiyatında Doğu ve Batı", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.23-25.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Gökyüzünün Başka Rengi de Varmış", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.33.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Vatan Büyük ve Müebbet Ülkedir", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.33.

Kocakaplan, İsa, "Edebiyatımızda Rabia Hatun Skandalı", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.41-47.

Beyreli Nilgün, (Ayın Kitapları), "Âşık Yunus ve Diğer Yunusların Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.56.

Beyreli Nilgün, (Ayın Kitapları), "Bir Lodos Gibi", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.56.

Beyreli Nilgün, (Ayın Kitapları), "Başıma Düştü Dağlar", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.56-57.

217. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Kur'an-ı Kerim'de Züleyha", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.5-7.

Ersoy, Neşet, "Çıldırlı Âşık Şenlik Üzerine Notlar-II-", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.16-17.

Kocaoğlu Timur, "Yüreğimde Mekân Tutmuş Kul!"**, Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.20-22.

Beyreli Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), "Uzunhava", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.43.

Beyreli Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), "Suların Karardığı Saatlerdeyim", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.43.

Beyreli Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), "Güvercin Geçidi", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.43.

Beyreli Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), "Ömrümüz İki Heceli Yürüyüş"**, Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.43.

Ünlü Özcan, "Mehmet Zeki Akdağ'dan "Nazarlık" Niyetine Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.44-45.

Çağlar, Yusuf, "Düşlerin Kıyısında Yaşamak", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.46-47.

218. Sayı

Önder, Mehmet, "Mevlana'yı Minyatürlerle Anlatan Yazma Bir Eser", **Türk Edebiyatı**, S.218. Aralık 1991, ss.27-29.

Demirci, Mehmet, "Mevlana'da İnsan", **Türk Edebiyatı**, S.218. Aralık 1991, ss.30-32.

Onay, İsmail, "Mevlevi Şairlerinin Şiirlerinde Mevlana ve Mevlevilik", **Türk Edebiyatı**, S.218. Aralık 1991, ss.33-34.

Alptürk, Emre, (Edebiyat Takvimi), "Vatan ve Hürriyet Şairlerimiz; Namık Kemal ve Akif", **Türk Edebiyatı**, S.218. Aralık 1991, ss.56-67.

219. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Tarık Buğra'nın Hikâye ve Romanlarında Ortak Özellikler", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.5-8.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Mesut Doğan'ın Şiiri"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.14.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Nazım Hikmet'e Dair"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.15.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Divanların Yayınlanması Devam Ediyor", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.15.

Halıcı, Feyzi, "Türkiye Âşıklar Bayramı Yapıldı", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.37-38.

Sakaoğlu, Saim, "Yunus Emre Priştine'de", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.41-43.

Tarlan, Adnan Siyadet, "Ali Nihad Tarlan'dan Hatıralar"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.47-49.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Tanpınar ve Kaplan", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.50-51.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Türk Edebiyatı 4.Cild"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.56.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Uzaklara Türkü"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.57.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Ömrümüz İki Geceli Yürüyüş"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.57.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Balcıoğlu'nun İki Eseri"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.58.

220. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Kaf Dağı'nın Ardı", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.5-6.

Çokum, Sevinç, "Roman Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.15-16.

Karabıyık, Fatma, "Yazarların Okuma Penceresinden: Mustafa Kutlu", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.17.

Karabıyık, Fatma, "Yazarların Okuma Penceresinden: Afet Ilgaz", **Türk Edebiyatı**, S.220. Şubat 1992, ss.18.

Ağabegüm, Ayla, (Öğretmenin Günlüğü), "Ad Semud Medyen", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.20-21.

Halıcı, Feyzi, "Mevlana'nın Dünyası", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.24-25.

Yılmaz, Mevlüt Uluğtekin, "Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.28.

Erer, Tekin, "Milli Şair Yurdakul", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.29.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Türk Diline Âşık Bir Adam: Nevai", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.40.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Cem Sultan'ın Oğlu Oğuz Han'a Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.40-41.

Akengin, Yahya, "Şiirin Sesi", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.44.

Uçar, Nail, "Bahtsız ve Tahtsız Cem Sultan", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.45.

Barbarosoğlu, Nur, "Bir Gece Yıldızlarla'yı Okurken", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.58.

Geçer, İlhan, "Türk Edebiyatı Tarihi IV", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.60.

Beyreli Nilgün, (Kitap Dünyası), "Türkçe Divan Dibaceleri", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.64.

221. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Na't", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.5-6. 8-9.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Edebiyatımızda Çanakkale", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.15-17.

Kerman, Zeynep, "Mehmet Kaplan'ın Yazılarında Divan Şiirinin Değerlendirilmesi"**,** **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.29-31.

Türk Edebiyatı, (Yazarların Okuma Penceresinden), "Nazan Bekiroğlu", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.40-41.

Türk Edebiyatı, (Yazarların Okuma Penceresinden), "Alim Kahraman", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.41-42. (Alim Kahraman)

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Divan Şiirinin İlk Karacaoğlan'ı: Necati", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.44.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Beş Hececilerden Koryürekli Bir Şair", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.45.

Kaya, Sevil, "Mehmet Âkif'in Gençlik Üzerine Düşünceleri", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.46-47.

Karabacak, Mestan, "Mehmet Âkif ve Kültür Hayatımız", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.47-48.

Kallimci, Hasan, "Suçlusun Emine Işınsu", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.51-52.

Maraş, İbrahim, "Çağdaş Türk Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.57-58.

222. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Sevinç Çokum'un "Güneş'in Son Saatleri" Hikâyesinin Tahlili", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.5-8.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Edebiyatımızda Çanakkale-2-", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.21-22.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yirmidört Şiir", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.27.

Çokum, Sevinç, "Emeğin Işıltısı", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.29.

Türk Edebiyatı, (Yazarların Okuma Penceresinden), "Mustafa Ruhi Şirin", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.30-31.

Türk Edebiyatı, (Yazarların Okuma Penceresinden), "Emine Işınsu"**, Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.31.

Gültekin, İsmet, "Vakfımızdaki Sohbetler: Şiir İnsanın İç Destanıdır", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.38-39.

Önder, Mehmet, "Mevlana'yı Anlamak", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.40.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Hatırlayabildiklerim", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.50.

Ömeroğlu, Serdar, "Bir Facianın Romanı", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.58.

Barbarosoğlu, Fatma, “Güvercin Geçidi”, **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.64.

223. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Peygamberin Son Beş Günü”, **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.5-9.

Ağabegüm, Ayla, (Alev Alatlı ile Söyleşi), (Öğretmenin Günlüğü), “Orda Kimse Var mı?”**, Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.20-21.

Oğuzbaşaran, Bekir, “Necip Fazıl’ın Şiire Bakışı”**, Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.30-31.

Çeviksoy, Osman, (Ethem Baran’la Söyleşi), “Ethem Baran’la “Sonrası Ayrılık” Üzerine Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.46-47.

Horata, Osman, “Bir Tezadın Tashihine Dair”, **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.54.55.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), “999.Beyit”, **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.56.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası); “Özümden”, **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.56.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), “Gönül Ağlayınca”, **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.56.

224. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Mehmed Niyazi Özdemir ve Yazılamamış Destanlar”, **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.5-6.-8.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Akçağ Divanları”**, Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.15.

Erer, Tekin, “Nihayet Kavuştuk”, **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.22-23.

Öztürk, Hasan, “Yahya Akengin’in Romanları”, **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.28-31.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Gönül Hanım'dan Çağlayanlara", **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.32.

Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Mustafa Kutlu ile Söyleşi), "Mustafa Kutlu ile Tenkit Üzerine"**, Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.34-36.

Kaya, Sevil, "Giritli Ali Aziz Efendi'nin Prusya Sefaretnamesi"**, Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.42-43.

Aytaç, Gıyaseddin, "Sabır ve Gül", **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.44-45.

Tatlıpınar, Göksel, "Batı Çocuk Klasiklerinde Temel Değerler"**, Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.48.

225. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Durali Yılmaz'ın Hikâye ve Roman Görüşleri ve Bunların Hikâyelerinde Uygulanışı", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.5-7.

Işınsu, Emine, (Hatice Bilen'le Söyleşi), "Ayın Uysal Işığı", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.8-9.

Soyuer, Halil, "Şairlerimizde Ölüm Endişesi-I-", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.12-14.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Cumhuriyet Devri Türk Şiirinde Necip Fazıl Etkisi", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.23-26.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Yirmidört Şiir", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.50-51.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Altın Çocuklar", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.51.

Karabacak, Mestan, "Karamanlı Âşıklar ve Güldiken", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.53.

226. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Vatan'ı Ziyaret", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.5-8.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Viva La Muerte", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.17.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Ömrümüz İki Geceli Yürüyüş"**, Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.17.

Aydın, Cemal, (İsmail Kadare ile Söyleşi), "Arnavutluk'un Yüz Akı Romancı İsmail Kadare"**, Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.20-21.

İnayet, Alimcan, "Bir Uygur Romanı: Satuk Buğra Han", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.23-25.

Gökalp, Mehmet, "Âşık Pervani (İsmail Çelik)", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.43-45.

Soyuer, Halil, "Şairlerimizde Ölüm Endişesi-II-", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.48-51.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Yüzünün Yeryüzüyüm", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.60.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Hüzün Coğrafyası", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Yunus Emre'ye Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Yüreğimdeki Cemre", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Bir Lodos Gibi", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Aklım Sana Emanet", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.

227. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Orhan Pamuk'un Romanlarına Bakışlar", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.5-9.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Eski Şiirimiz", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.21.

Gezer, Zeki, "Beşir Ayvazoğlu ile Mülakat: Şairlerin Paylaştığı Ortak Bir Türkçe' den Söz Etmek Çok Zor", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.23-25.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Namık Kemal'i Hazırlayan Adam", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.29.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Bingöl Yaylaları Şairi", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.30.

Ergüzel, M. Mehdi, "Açıklamalı Edebi Sanatlar", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.56.

Türk Edebiyatı, (Kitap Dünyası), Cebeci, Dilaver, "Ve Sığınırım İçime", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.57.

Türk Edebiyatı, (Kitap Dünyası), Kültür Bakanlığı, "Güldeste- Yunus Emre", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.58.

Türk Edebiyatı, (Kitap Dünyası), Kabaklı, Ahmet, "Şiir İncelemeleri", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.58.

228. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Destan İmanla Yazılır", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.5.

Çokum, Sevinç, "Kopuz Sustu", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.6.

Kukul, Halistin, "Bir Alperen Şairdi O", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.11.

Özkan, Nevzat, "Bir Er Kişi Uçtu Dünyadan", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.14-15.

Malkoç, M. Nihat, "Şimdi Destanlar Buruk: Gençosmanoğlu Sonsuza Yürüdü", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.16-17.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Evvel Giden Ahbaba Selam Olsun Erenler", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.18-19.

Karabay, Muhsin, “Bir Yıldırım Düştü Tanrı Dağına”, **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.20-22.

Kocakaplan, İsa, “Göçtü Kervan Kaldık Dağlar Başında”, **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.23-24.

Karabay, Muhsin, “Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.26-29.

Karabıyık, Fatma, ““Umursanmayan Kadınlar”ı Umursuyorum”, **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.50-51.

229. Sayı

Ekici, Necdet, “Düşünmesini Öğrenmek veya Turhan Nasıl Çıldırdı?”, **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.29-31.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), “Geleceği Bekleyen Şiir: Kin”, **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.32.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi) , “Bir Âlem Özlüyordu Ki”, **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.32.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), “Bir Garip Adam Orhan Veli”, **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.32-33.

Gezer, Zeki, “Kuğunun Son Şarkısı”, **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.43.

Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, “Şair Ferhat”, **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.50-51.

Üçöz, Esma, “36. Ölüm Yıldönümünde Cahit Sıtkı Tarancı’nın Şiirlerinde Ölüm ve Ölüm Ötesi Duygular”, **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.60-61.

230. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Bekir Yıldız ve Aile”, **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.5-7.

Cebeci, Dilaver, “Bir Tevhidci Şaire: Esther Gress”, **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.16-17.

Kukul, M. Halistin, “Bahtiyar Vahapzade’yi Dinlerken”, **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.42.

Gültekin, İsmet, “İki Dünya Arasında yahut Âşık Ayhanlar”, **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.44.

Özdemir, Ahmet, “Ayhan İnal’ın Gönül Destanı”, **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.45.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), “Kaç Mevsim Bekleyeyim Daha Kapında?”, **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.46-47.

231. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Şiirin Tarifi”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.5-6.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), “Ta İçimden Birisi Kalacak Oralarda”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.11-12.

Karabay, Muhsin, “Ve Ziller Çaldı…”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.13-15.

Hatusil, Ali Müfehhar, “Bir Gönül Şairi Bir Gönül İnsanı”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.16-21.

Ağabegüm, Ayla, (Öğretmenin Günlüğü), “Şair Öğretmen Zeki Ömer Defne”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.22-23.

Türk Edebiyatı, (Zeki Ömer Defne ile Söyleşi), “Zeki Ömer Defne ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.25-31.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Sessizliğin Türküsü”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.32.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Yüreğimdeki Cemre”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.32.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Ayna Şiirleri”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.32.

Özdek, Refik, “Cengiz Aytmatov ve Eserleri”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.36-39.

Sezer, Emin, (Halil Rıza Ulutürk ile Söyleşi), "Azerbaycan'ın Ünlü Şairi Halil Rıza Ulutürk ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.41-43.

Köker, Mustafa, "Mesleği Hasret Olan Yazar: Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.44-45.

232. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Ferit Edgü'nün Bir Hikâyesinin Tahlili", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.5-11.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Şiir İncelemeleri", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.14.

Pala, İskender, "Şairler ve Oyuncaklar", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.16-18.

Bilkan, Ali Fuat, "Kırkıncı Odanın Anahtarı veya Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.28-29.

Kukul, M. Halistin, "Gün Var Bin Aya Değer", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.32-33.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Açıldı İslam'ın Gülü Geldi Mübarek Ramazan", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.44-45.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Nağıl-Heyat", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.50.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Hüküm Gecesi", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.50.

Kocakaplan, İsa, "Hocaefendi'nin Sandukası", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.52-55.

Hatusil, Ali Müfehhar, "Mehmet Âkif ve Cahit Sıtkı", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.59-60.

233. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Postmodernizm ve Son Yeni", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.5-7.

Karabay, Muhsin, (Tarık Buğra ile Söyleşi), "Tarık Buğra ve Güneş Rengi Yapraklar", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.20-30.

Kocakaplan, İsa, (Tarık Buğra ile Söyleşi) , "Tarık Buğra İle Romanları Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.31-33.

Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Fethi Naci ile Söyleşi), "Fethi Naci ile Eleştiri Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.34.38.

Ayvazoğlu, Beşir, "Tarık Buğra'nın Farklılığı", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.39-43.

Doğan, D. Mehmet, "Yaşayan Kimliğimiz ve Tarık Buğra", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.44-45.

Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Tarık Buğra ile Söyleşi), "Tarık Buğra ile Eleştiri Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.46-49.

Kahraman, Kemal, "Tarık Buğra ve Kemal Tahir'in Tarihe Bakışı", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.51-53.

Eminler, M. Nuri, "Firavun İmanı", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.54-56.

Tuncer, Hüseyin, "Tarık Buğra'nın "Meçhul Kahraman"ı Şehir Kulübünde", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.57-58.60.

234. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Postmodernizm ve Son Yeni-II", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.5-6.8-9.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Nergisi'nin Hakkını Teslim Etmek", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.10.

Tunalı, A. Yağmur, "Bir Dağ-ı Derun", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.17-19.

Soyuer, Halil, "Ah Zeki Ömer Hocamız Ah!", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.27-29.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Akademisyenlerimiz Şiir ve Sanat Üzerinde Düşünmüyor", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.36.

Gökalp, Mehmet, "Âşık Özeri", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.45-46.

Koç, Murat, "İki İnsanın Psikolojisi: Cengiz Aytmatov'un "Yüzyüze" Adlı Hikâyesi", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.49-51.

Kukul, M. Halistin, (A. Yılmaz Boyunağa ile Söyleşi), "Tarihi Romancımız A. Yılmaz Boyunağa ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.64.

235. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Geleneğe Bağlı Yeni Bir Hikâye", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.5-10.

Miyasoğlu, Mustafa, "Üstad Necip Fazıl Çevresinde", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.14-17.

Yetiş, Kazım, "Gelecekte Samiha Ayverdi", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.25-26.

Aren, Kemal, "Samiha Anne", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.27-28.

Gezer, Zeki, "Hey Gidi Günler Hey", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.29-32.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Üst Üste Sorular Soru İçinde", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.44-45.

Kocakaplan, İsa, (Ayın Kitapları), "Babil'i Beş Geçe", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.49.

Kocakaplan, İsa, (Ayın Kitapları), "Yankı ve Hüzün", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.49.

Gökalp, Mehmet, "Necip Fazıl'dan Notlar", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.57.

Atalar, Şükrü Kaya, "Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.58.

236. Sayı

Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Sevinç Çokum ile Söyleşi), "Sevinç Çokum ile Rozalya Ana Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.5-7.

Andre Clavel (Çeviren: Cemal Aydın), "Sizler Siz, Aşağılık Köpekler", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.14-16.

Türk Edebiyatı, "Yazarla Roman ve Katliam Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.16.

Ayvazoğlu, Beşir, "Edebiyatımızda Bayram", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.22-25.

Atagün, İrfan, "Rozalya Ana Kitabının Neşri Üzerine Sevinç Çokum'a Açık Mektup", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.34-35.

Satoğlu, Abdullah, "Elem Abidesi Peyami Safa", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.37-38.

Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.39-42.

Ergüzel, M. Mehdi, (Necdet Ekici ile Söyleşi), "Eğitimci Yazar Necdet Ekici ile Yüreğimdeki Cemre", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.45-47.

Koç, Murat, "Tanpınar Mektupları Dolayısıyla: Bir Sanatkârın Mektupları" **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.55-56.

237. Sayı

Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Emine Işınsu ile Söyleşi), "Işınsu, Millî Mücadeleyi Yeniden Soluyor", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.8-10.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Hüseyin Siret'in Bütün Şiirlerini Bekliyoruz", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.14.

Miyasoğlu, Mustafa, "Asaf Halet Çelebi'nin Masal Dünyası", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.20-21.

Aydın, Cemal, "Eserleri Milyonlar Satan Romancı John Irving: İlhama Değil Çalışmaya İnanırım", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.22-23.

Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur-II", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.41-43.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Güneşe Uçmak İstiyorum", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.44

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Bütün Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.44.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Rozalya Ana", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.44.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Necip Fazıl Kısakürek", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.45.

Koç, Murat, "Tanpınar'ın Mektupları Dolayısıyla: Bir Sanatkârın Mektupları-II", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.46.

Gezer, Zeki, "Başarıyı Çirkinleştirenler", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.47-48.

Güneş, Ender, "Doğu Şiirleri Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993 ss.50-52.

Dağcı, Cengiz, "Cengiz Dağcı'nın Mektubu", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.56.

238. Sayı

Ayvazoğlu, Beşir, "Edebiyatımızda Endülüs", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.11-14.

Oğuzbaşaran, Bekir, (Orhan Okay ile Söyleşi), "Sanatkâr ve İslam Davacısı Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.15-18.

Birinci, Necat, "Mürşit Olarak Sunulan Bir Şair: Tevfik Fikret", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.27-29.

Ünlü, Özcan, "Şiirimizin Yüz Yıllık Serüveni", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.30-31.

Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur-III", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.36-38.

Kukul, M. Halistin, "Necip Fazıl'ın Şiirlerinde Zaman", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.44-46.

Mayadağlı, Hüsniye, (Bahtiyar Vahapzade ile Söyleşi), "Sabır ve Mehmet Âkif Örneğimdir", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.47-50.

Kocaoğlu, Timur, "Yahya Kemal'in Şiirine İlmi Saygımız Yeterli mi?", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.51-53.

Kaya, Hüseyin, "Âşıklık Geleneği ve Günümüzde Halk Şairleri Güldeste", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.54-55.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Ölümünden 100 Yıl Sonra Muallim Naci'yi Anmak", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.58-59.

239. Sayı

Kayıhan, Hasan, "İki Dünya Arasında Kültür Çatışması", **Türk Edebiyatı**, S.239. Eylül 1993, ss.40.

Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur-IV", **Türk Edebiyatı**, S.239. Eylül 1993, ss.41-43.

Karabay, Muhsin- Akdağ, M. Zeki, "İbrahim Minnetoğlu Kültür Bakanlığı Desteklenmelidir", **Türk Edebiyatı**, S.239. Eylül 1993, ss.46-48.

240. Sayı

Sapaş, Neslihan, "2000'li Yıllarda Türk Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.8.

Ayvazoğlu, Beşir, "Her Gelen Put Kırıyor, Kendi Putunu Dikmek İçin", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.9.

Yavuz, Hilmi, "Şiir Herkesin Yazabileceği Bir Şey Olmaktan Çıkıyor", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.10.

Eroğlu, Ebubekir, "Şiirin Yeşerdiği Saha, Pazar Mantığı ille Sınavda", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.11.

İnce, Özdemir, "Şairin Yolu Havadaki Kartalın Yoludur", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.12.

Hatemi, Hüsrev, "Toyotalar Geçmeyen Bir Hıyaban", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.12-13.

Yücel, Can, "Önümüzdeki Dönem Post-modernin Sarsıntısına Gebe", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.13-14.

Barbarosoğlu, Fatma, (Cihan Aktaş ile Söyleşi), "Kalemin Kıskançlığı Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.16-17.

Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur –V- Zülfe Dair", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.22-23.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Harputlu Hayri Efendi", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.26

Malkoç, M. Nihat, "Necip Fazıl'ın Trabzon Günleri", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.27-28.

Asiltürk, Baki Top, "Yahya Kemal'in Şiirine Saygı", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.29-30.

241. Sayı

Hatemi, Hasan Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Esra Zeynep ve Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.10.

Pala, İskender, "Müstesna Güzeller", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.14-15.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Neyzen'den Hatıralar", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.16-17.

Türk Edebiyatı, (Adil Yakupoğlu ile Söyleşi), "Biz Hepimiz Mankurtuz", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss18-20.

Ilgaz, Afet, "Artık Çocuk Romanı Yazmama Kararı Aldım", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss35-40.

Aydın, Cemal, (Mustafa Ruhi Şirin ile Söyleşi), "Çocuk Kitapları Çocuksu Bir Şölendir", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.41-45.

Türk Edebiyatı, (Kemalettin Tuğcu ile Söyleşi), "Daima Mantıksız Yazı Yazmaktan Çekindim", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.46-49.

Kundera, Milan (Çeviren: Süleyman Dalioğlu), "Goethe'nin İhanet Edilen Vasiyeti", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.53.

242. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Çağlar Üstü Bir Alperen Kaygusuz Aptal", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.3-5.

Ayvazoğlu, Beşir, "Hüsrev Hatemi'nin Şiirlerine Dair", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.6-7.

Ergüzel, M. Mehdi-Karabay, Muhsin, (Orhan Şaik Gökyay'la Söyleşi), "Orhan Şaik Gökyay ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.15-18.

Hatemi, Hüsrev, "Şiir ve Tarih", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.23-24.

Şenel, Ünal, "Sabir ve Eseri Hophopname Hakkında", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.28-29.

Gezer, Zeki, "Edebiyatçı ve İntihar", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.32-39.

Türk Edebiyatı, (Hatice Bilen ile Söyleşi), "1992 TYB Hikâye Ödülü Sahibi Hatice Bilen'le Sohbet"**, Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.40.

Kocaoğlu, Timur, "Çolpan'ın Şiirlerinde Tabiat ve Hürriyet Duygusu", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.41-45.

Schmiede, H. Ahmet, "1800 Yılında Berlin'de Bir Türkün Kabrine Vaki Müthiş Tasallut", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.46-47.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Kimliğim Bir Gül Dalı", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.49.

Pala, İskender, "Koca Ragıp Paşa", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.51-52.

Sezgin, Ahmet, "Yalnızız Romanıyla Simeranya'ya Bir Seyahat", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.53-54.

243. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Alperen'den Post Moderne", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.3-6.

Kurtoğlu, Ayşenur, (Ahmet Kabaklı ile Söyleşi), "1930'dan 1990'a Hikâye ve Roman", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.30-33.

Kocaoğlu, Timur, "Mağcan'ın Şiirlerinde Güneş, Ateş ve Alev", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.34-37.

Bilkan, Ali Fuat, "Acıyı Bal Eylemek Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.38-39.

Güngör, Semih, "Tarık Buğra: Usta Romancı, Zoraki Gazeteci", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.40.

Barbarosoğlu, Fatma, (Rasim Özdenören ile Söyleşi), "Rasim Özdenören ile Hikâye Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.41-44.

Pala, İskender, "Vuslat'a Dair", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.45-46.

244. Sayı

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Ahmet Nazım Özkul", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.13.

Pala, İskender, "Yürüyenler ve Sürünenlere Dair", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.24.

Emil, Birol, "Faruk Nafiz Çamlıbel", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.25-28.

Gezer, Zeki, "Şimdi Roman Vakti", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.32-40.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Romanın Yarını Yok", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.33.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Romana İlgi Az", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.35.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Türk Romanında Fetret Devri", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.36-37.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Bizler Kültür Muhacirleriyiz”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.38.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Roman Çağı Başlıyor”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.39.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Romanımız Emekleme Döneminde”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.40.

Çağın, Sabahattin, “Yahya Kemal’in Şiirlerinde Gurbet Temi”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.41-43.

Yılmaz, R. Mithat, “Türk Şiirinde Hüzün ve Yahya Akengin”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.46-48.

Mayadağlı, Hüsniye, “Bahtiyar Vahapzade’de Satıraltı İfadeler”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.50-51.

245. Sayı

Ayvazoğlu, Beşir, “Knut Hamsun’a Göre Türkler”, **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.5-7.

Bardakçı, İlhan, “Kabirden Doğan Şiirler”, **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.9-10.

Türk Edebiyatı, “Vahapzade’den Bir Mektup ve Bir Şiir”, **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.11.

Doğan, D. Mehmet, “Bir Adam Yaratmak’ın Yeniden Sahnelenmesi Münasebetiyle Necip Fazıl ve Tiyatrosu”, **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.36-37.

Bilkan, Ali Fuat, “Nâbi’nin Azliyye’si ve Yukarıdakiler”, **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.38-39.

Karabulut, Muhittin, “İbrahim Minnetoğlu”, **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.41-42.

Okur, Enver, “Cahit Sıtkı’da Günahkârlık Duygusu ve Allah’a Sığınma”, **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.50-51.

246. Sayı (Tarık Buğra Dosyası)

Ayvazoğlu, Beşir, "Tarık Buğra Küllük'te", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.9-11.

Işınsu, Emine, "Tarık Buğra'yı Seviyorum", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.12-13.

Emil, Erol, "Tarık Buğra İçin", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.14-15.

Eroğlu, Ebubekir, "Anadolu Merkezli Romancı", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.16-17.

Deliorman, Altan, "Eski Albümden Tanıdık Çehreler Sessiz Bir Ses (1)", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.18-21.

Cenikoğlu, Tarıman, "Akşehirli Tarık Buğra Göç Etti!", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.22.

Aybars, Şerafeddin, (Emirhan Yeniki ile Söyleşi), "Bize Kültürel ve Manevi Destek Verin", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.23-25.

Bekiroğlu, Nazan, "Türkiye'de İlk Defa: Ahmet Midhat'ın Nigâr Hanım'a Mektupları", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.31-37.

Pala, İskender, "Huz Mâ Safâ Da'mâ Keder", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.38-39.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Türk Edebiyatında Mersiye", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.42.

Demir, Necati, "Bahtiyar Vahapzade'nin Türkçeciliği", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.47-50.

Yıldız, Alpay Doğan, "Vatan Aynası Bir Şairde Kullanılan İsimler", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.51-52.

247. Sayı

Karabay, Muhsin, "Sessiz Gemi'nin Adı: Tarık Buğra", **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.33-35.

Pala, İskender, “Hz. Şuayb’ın Beyleri”, **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.36-37.

Kocaoğlu, Timur, “Yahya Kemal’in İstanbul’undan Abdullah Tukay’ın Kazan’ına Doğru”, **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.40-42.

Ceyhan, Adem, “Prof. Dr. Amil Çelebioğlu’nu Anarken”, **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.43-45.

Çetişli, İsmail, “Ölümünün 42. Yıldönümünde Memduh Şevket Esendal’ın Son İki Hikâye Kitabı”, **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.49-50.

Turna, E, “Dörtlemelerle Feyzi Halıcı’nın Şiiri”, **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.51-52.

248. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Folkloru Kullanışta Cengiz Aytmatov ve Yaşar Kemal”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.3-6.

Bardakçı, İlhan, “Estetik Ahlakiyat: Edebiyat”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.16-17.

Bekiroğlu, Nazan, “Bir Kraliçe, Bir Muharrir, Bir Şaire”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.18-21.

Karabay, Muhsin, (Tarık Buğra ile Söyleşi), “Tarık Buğra ile Son Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.27-29.

Pala, İskender, “Olur Olmaz Müfredler”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.38-39.

Karaağaçlı, Cemal, “Mahmud Derviş: Filistin’li Gözyaşlarını Kalbine Akıtan Şair”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.43.

Jacques Pierre Amette (Çeviren: Cemal Aydın), “Günümüz İtalyan Edebiyatı”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.44-45.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Duymasın Onu da İcad Eder”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.46-47.

Yıldız, Alpay Doğan, “Mustafa Kutlu’nun Bir Hikâyesinde Anlatım Tekniğine Dair”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.48-49.

Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, “Gücümüzü Bayraklaştıran Bir Şair: Recep Küpçü”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.50-51.

249. Sayı

Pala, İskender, “Olur Olmaz Beyitler”, **Türk Edebiyatı**, S.249. Temmuz 1994, ss.29-30.

Bahar, Mahmud, “İslami Söylem Üzerine Birkaç Küçük Not-1”, **Türk Edebiyatı**, S.249. Temmuz 1994, ss.41-42.

Turna, E. “Bahar Sarmaşıkları”, **Türk Edebiyatı**, S.249. Temmuz 1994, ss.47-48.

Taş, Handan, (Marie Aude Murail ile Söyleşi), “Fransız Yazar Marie Aude Murail ile Çocuk Kitapları Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.249. Temmuz 1994, ss.49.

250. Sayı

Türk Edebiyatı, “Türk Edebiyatı Evrak Hazinesinden 3 Şair ve 3 Yazar”, **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.19-20.

Pala, İskender, “İki Ters Bir Düz”, **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.29-30.

Şirin, Mustafa Ruhi, “Çocuksu ve Masal”, **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.33-34.

Tunceroğlu Göktürk, Ayşe, “Siyah Kadının Zaferi”, **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.39-41.

Bahar, Mahmud, “İslami Söylem Üzerine Birkaç Küçük Notlar-2”, **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.43-45.

Hacıyeva, Maarife, “Çağdaş Azerbaycan Şiirinde Milli Folklor Gelenekleri”, **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.46-49.

251. Sayı

Bardakçı, İlhan, “Marquez’in İblisi, Vietnam Ağıtı ve Karpuz”, **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.7-9.

Tunceroğlu Göktürk, Ayşe, “Amerika’da Bir Zenci Poet Laureate”, **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.21-24.

Şirin, Mustafa Ruhi, “Klasik Masalın Eleştirisi”, **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.25-26.

Pala, İskender, “Nal Deyip Geçmemeli”, **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.27-28.

Bahar, Mahmud, “İslami Söylem Üzerine Birkaç Küçük Not-3”, **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.46-48.

252. Sayı

Bardakçı, İlhan, “Roman Ölüyor Mu?”, **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.7-8.

Pala, İskender, “İnsafın O Yerde Namı Yok Mu?”, **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.15-16.

Atak, Gürbüz, “Kul Bu Kadar İnce Olur”, **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.23-24.

Aybars, Şerafettin, (Renan Muhammedi ile Söyleşi), “Tataristan Yazarlar Birliği Başkanı Renan Muhammedi ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.37-40.

Ovacık, Hızır, “Çok Çiçekli Senfoni”, **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.41.

Bargan, Hüseyin, “Katledilen Türkistan Düşünürleri:1 Şair Çolpan”, **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.44-45.

Söylemez, Orhan, “Azerileri Yardıma Çağıran Şiir”, **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.48.

253. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Fuzuli’de Uyanmak”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.3-5.

Tunceroğlu Göktürk, Ayşe, “Clinton’un Hemşehrisi”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.23-24.

Pala, İskender, “Yine Yakmış Yar Mektubun Ucunu”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.25-26.

Alpsoy, Abdullah Kürşad, “Vefatının 11.Yılında Serdengeçti’ye Dair”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.27-28.

Akdemir, Aysen-Karabay, Muhsin, (Bahaettin Karakoç ile Söyleşi), “Kaderde İlk Nikâhladığım Sevgilim, Şiir Olmuştur”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.35-39.

Duman, Musa, “Prof. Dr. Rabia Sızdıkova ile Kazak Türkçesi ve Abay Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.42-47.

Gedikli, Yusuf, “Halil Rıza Ulutürk ve Şiirleri”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.51-53.

Özdemir, Ahmet, “Ayhan İnal’ın Gönül Destanı”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.54.

254. Sayı

Emil, Birol, “Vatanın ve İstanbul’un Sesi: Yahya Kemal Beyatlı”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.13-16.

Ayvazoğlu, Beşir, “Safahat’tan İstanbul Manzaraları”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.17-18.

Pala, İskender, “İstiğna Beyitleri”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.23-24.

Schmiede, H. Ahmed, “Dilimiz-Edebiyatımız”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.25-27.

Yılmaz, Mehmet Nuri, “Fuzuli”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.34-36.

Doğan, D, Mehmet, “500.Yılında Fuzuli”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.37-38.

Arslan, Fatih, “Cengiz Dağcı’nın “Onlar da İnsandı” Romanı”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.39-40.

Erol, Aydil, “Mâni ve Hoyrat”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.41.

Ağakızı, Kemale, “Sevdim Türkiye’yi”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.42-43.

255. Sayı (Nasreddin Hoca Anıt Sayısı)

Emil, Birol, "Son Büyük Hoca da Gitti-Orhan Şaik Gökyay", **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.77-80.

Taş, Handan, "Orhan Şaik Gökyay", **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.81.

Gökyay, Orhan Şaik, "Önsöz yahut Son Söz", **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.82.

Kut, Günay, "Orhan Şaik Gökyay'ın Kişiliği ve Hocalığı", **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.84-85.

Karabay, Muhsin, "Bu Vatan Kimin?", **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.86-88.

256. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Aşk Derdiyle Olur Âşık Mizacı Müstakim"**, Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.3-4.

Pala, İskender, "Oruca Dair Beyitler", **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.9-10.

Ayvazoğlu, Beşir, "Eski ve Yeni Bihruz Bey'ler", **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.17-19.

Buğra Bilen, Hatice, "Tarık Buğra", **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.29.

Karabay, Muhsin, (Münevver Ayaşlı ile Söyleşi), "Münevver Ayaşlı ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.31-32.

Yavuz, Kemal, "Dede Korkut Ölür Mü", **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.38-39.

Çavuşoğlu, Mehmet, "Tanpınar'a Ağıt", **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.52.

257. Sayı (Ömer Seyfettin Anıt Sayısı)

Kabaklı, Ahmet, "Alperen Kitabı'ndan Alperenler Yazıcısı Ömer Seyfettin", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.3-4.

Enginün, İnci, "Ömer Seyfeddin'in Hikâyesi", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.5-8.

Tansel, Fevziye A, "Ömer Seyfeddin'in Şiiri Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.9.

Ortaç, Yusuf Ziya, "Ömer Seyfeddin'in Portreler Kitabından", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.10-11.

Gençosmanoğlu, Niyazi Yıldırım, "Ömer Seyfeddin'in Hikâyelerinde Destan Unsurları", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.12.

Türk Edebiyatı, "Ömer Seyfeddin", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.20.

Pala, İskender, "Askerlik Hatırası", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.39-40.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Yaşar Bedri'den Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.41.

Çınarlı, Mehmet, "Ölümünün Yıldönümünde Tarık Buğra'yı Anarken", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.47.

Miyasoğlu, Mustafa, "Ölümünün Birinci Yıldönümünde Tarık Buğra", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.48-50.

Yetiş, Kazım, "Yenilik ve Gelenek", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.52-53.

Gedikli, Yusuf, "Özbek Edebiyatından Bir Roman: Yıldızlı Geceler (Babür)", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.54-57.

258. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Karaer Göçtü Dünyadan", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.3-9.

Önder, Mehmet, "Mustafa Necati Karaer İçin", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.10.

Çınarlı, Mehmet, "Karaer'in Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.11.

Samanoğlu, Gültekin, "Karaer'le Yarım Yüzyıl", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.12.

Çokum, Sevinç, "M. N. Karaer Hakkında", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.12.

Geçer, İlhan, "Karaer'in Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.13.

Akdağ, M. Zeki, "Mustafa Necati Karaer", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.14.

Özdemir, Ahmet, “Mustafa Necati Karaer’in Ardından”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.14.

Makal, T. Kutsi, “Amanın Aman!”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.15.

Türk Edebiyatı, (Beşir Ayvazoğlu ile Söyleşi), “Etkileri Günümüze Uzanan Tek Divan Şairi: Şeyh Galib”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.17-20.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Şeyh Galib Devri Bilim ve Kültür Çevresi”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.21-23.

Pala, İskender, “Taşra Kadıları”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.24-26.

Bekiroğlu, Nazan, “Rappelle Toi Çevresinde Ekrem ve Nigâr Hanım: Tahattur Et, Yâd Et”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.32-35.

Kırzıoğlu, Banıçiçek, “Işk’ın Yunusca Algılanışı”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.36-37.

Okay, M. Orhan, “Efruz Bey”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.38.

Gül, Muhammed, “Azerbaycan’lı Şair Elmas Yıldırım’ın Şiirlerindeki Vatan Hasreti”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.51-53.

Yılmaz, Kaşif, “Fuzuli’de Aşk”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.54-55.

Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, “Doğumundan 100. Yıl Münasebetiyle Mehmet Müzekka Con”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.58-59.

Arslan, Fatih, “İnsanlığın Büyük Vicdanı: Aytmatov”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.60-61.

Bargan, Hüseyin, “Katledilen Türkistan Düşünürleri: Abdullah Kadiri”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.62-63.

259. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Dağlar Yücelenmiş Alçaklayamam”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.3-4.

Emil, Birol, “Edebiyat Tarihi, Metin Tahlili ve Tarık Buğra Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.6-9.

Sarıvelli, Osman, “Kudretli Şair- Üstad Sanatkâr”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.12-14.

Bekiroğlu, Nazan, “Kader, Şiirin Tam Sesi ve Talihsiz Baba”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.15-18.

Tural, Sadık, “Şiir Geleneğimiz İçinde Çınarlı Gerçeği”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.19-22.

Ayvazoğlu, Beşir, “Eski ve Yeni Bihruz Bey’ler”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.26-28.

Pala, İskender, “İştikak”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.29-30.

Kavaklı, Ali Erkan, “Gençliği Olmayan Dava Yaşamaz”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.35-38.

Karaer, Cem, “Sevgili Babam”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.42-43.

260. Sayı

Schmiede, H. Ahmed, “Dede Korkut Alman Dilinde”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.13-14.

Pala, İskender, “Nazik ve Nahif Bir Sevgili”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.17-18.

Önder, Mehmet, “Muhammed İkbal’de Mevlâna Hayranlığı”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.23-24.

Yüceyılmaz, Muhterem, “Fuzuli ve Shakespeare”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.25-27.

Sarıvelli, Osman, “Âşık Alesger Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.28-31.

Kukul, M. Halistin, “Vefatının 12.Yılında Necip Fazıl Kısakürek Bir Abide Şahsiyet”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.32-33.

Gedikli, Yusuf, “Kayıp Bir Şairimiz: Bayburtlu Muhammed Amani”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.36-37.

Balcıoğlu, A. Rahim, “Ölmese Şairler”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.46.

Çelik, Bayram, “Divan Şiirinde Aşk Üzerine Bir Deneme”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.47-48.

261. Sayı

Pala, İskender, “Hacı Babanın Macunu”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.10-11.

Ayvazoğlu, Beşir, "Paylaşılamayan Şair: Yunus Emre”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.12-15.

Duymaz, Ali, “Efsanelerin Kutsal Dünyası ve “Hasanboğuldu”nun Yeni Bir Yorumu”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.19-20.

Karabay, Muhsin, “Necip Fazıl Şiir Gecesi”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.33-34.

Ataş, Hayri, “Tatar Türkleri’nin Ninnilerinden İki Örnek”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.35-36.

Karabay, Muhsin, (Durali Yılmaz ile Söyleşi), “Prof. Dr. Durali Yılmaz ile Mülakat”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.39-40.

Aslan, Cengiz, “Abay’ı Tanıyalım ve Tanıtalım”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.43-44.

Alpsoy, Abdullah Kürşat, “Açın Kapıları Osman Geliyor”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.50-51.

Bicik, Mehmet, “Kırca Manileri”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.52-54.

262. Sayı

Alkan, Ahmet Turan, “Türkülerin Muamması”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.8-10.

Ayvazoğlu, Beşir, “Peyami Safa Hakkında Notlar:1 Şairin Ölümü”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.11-14.

Hüsrev, Hatemi, (Görüntüler ve Görüşler), “Arif Dülger ve Geçmiş Zaman Düşleri”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.15.

Çokum, Sevinç, “Zaferleri Görenleri, Duyanlar”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.18.

Pala, İskender, “Kızılelma”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.22-23.

Adalı Murat, “Klasik Kültürden İki Portre: Turak Çelebi ve Ulvi”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.24-26.

Kavaklı, Ali Erkan, “Bu Kaçıncı Ağustos Sefersiz, Zafersiz?”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.29-30.

Hacıyeva, Maarife-Köktürk, Şahin, “Yaşamak Yanmaktır”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.32-34.

Saatçi, Suphi, “Kerkük Katliamı”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.35-36.

Bargan, Hüseyin, “Katledilen Türkistan Düşünürleri: Osman Nasır”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.41-43.

263. Sayı

Ayvazoğlu, Beşir, “Peyami Safa Hakkında Notlar:2 Babasız Büyüyen Çocuk”, **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.6-9.

Pala, İskender, “Hoş Gör Ya Hu!”, **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.10-11.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “İki Güneş Arasında”, **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.13.

Okay, M. Orhan, “Şair Kemalettin Kamu”, **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.14-15.

Kırzıoğlu, Banıçiçek, “Tanpınar’da Zaman Nüvesi-1”, **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.21-24.

Hacıyeva, Maarife- Köktürk, Şahin, "Yaşamak Yanmaktır-II", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.25-28.

Yılmaz, Kâşif, "Türk Şiirinin Mısra ve Beyitlerinden Birer Demet", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.36-37.

Ceylan, Ömür, "Kahve Yemen'den Gelir", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.41-42.

Uzun, Enver, "Nebati'de Tarikat ve Sufulik Anlayışı", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.43-44.

Karabay, Muhsin, (Sedat Umran ile Söyleşi), "Sedat Umran ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.48-49.

Ulukök, Canan, "Dost Diye Diye", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.50.

Gezer, Zeki, "İbn-i Kemal ve Yavuz Selim", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.51-52.

Gökalp, Beyza Güler, "Yeryüzü Melekleri", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.55-56.

264. Sayı

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Mehmet Çınarlı'dan Bir Üstad Kitabı", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.13.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Arkakapak Yazıları", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.15.

Ayvazoğlu, Beşir, "Peyami Safa Hakkında Notlar:3 Seciyeyi Terbiye Etmek", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.16-17.

Pala, İskender, "Büyük Üstad La Edri", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.20-21.

Kabaklı, Ahmet, "Ölüm Var Mı?", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.28.

Otmanbölük, Günvar, "Refik Özdek'i Anarken", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.29-30.

Kırbaç, Selçuk, "Türk'ün Sesi Manas", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.37-38.

Deniz, Özlem, "Manas'ın Kümbetini Ziyaret", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.39-41.

Gölgeci, Meral, "Bir Manasçının Sanatçılığı", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.42-43.

Subaşı, Asuman, "Türkiye'de Manas Çalışmaları", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.44-45.

Hacıyeva, Maarife-Köktürk Şahin, "Bahtiyar Vahapzade'nin İlmi Araştırmaları", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.50-52.

Kırzıoğlu, Banıçiçek, "Tanpınar'da Zaman Nüvesi-II", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.53-54.

265. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Manas'a Giriş", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.3-5.

Ayvazoğlu, Beşir, "Peyami Safa Hakkında Notlar:4 Bir Yazar Doğuyor", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.8-10.

Pala, İskender, "Kehlenin Tarihi Misyonu", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.13-14.

Harvilahti, Lauri, "İpek Yolu Destanlarında Kültürel Kimlik ve İdeolojik Tahrifat", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.20-21.

Türkkan, Reha Oğuz, "Adile Ayda Hanımın Etrüksleri ve Türk Dünyası 3.Kurultayı", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.28-29.

Masala, Anna, "Feyzi Halıcı'nın Şiiri Evrenseldir, Çünkü Kaynağı Türk Kültürüdür", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.30-31.

Argunşah, Hülya, "Çırpıntılar Romanında Dış Göç ve İnsanın Yalnızlığı-I-", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.37-39.

266. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Görüşlerinde Yanılmayan Alperen", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.3-5.

Bayramoğlu, Fuat, “Sade Bir Semtini Sevmek Bile Bir Ömre Değer”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.6.

Pekin, Nermin Suner, “Hatıralarda Yahya Kemal”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.7-8.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Peymane”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.11.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Mehmed Nazım Paşa ve Yek Avaz”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.11.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Doktor Mehmet Fahri Bey ve Yadigâr-ı Hâkim”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.11.

Ayvazoğlu, Beşir, “Peyami Safa Hakkında Notlar:5 Abdullah Cevdet’in Çevresinde”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.17-19.

Pala, İskender, “Rüya Gibi Beyitler”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.20-22.

Kabaklı, Ahmet, “Osman Yüksel’ler”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.37-38.

Akdemir, Aysen, “Gökyay’dan Hatıralar”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.39-41.

Bostan, Hayri, (Mustafa Miyasoğlu ile Söyleşi), “Mustafa Miyasoğlu ile Roman Üzerine Bir Söyleşi”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.42-44.

Argunşah, Hülya, “Çırpıntılar Romanında Dış Göç ve İnsanın Yalnızlığı”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.45-47.

Kukul, M. Halistin, “Ahmet Yılmaz Boyunağa’nın Tarihi Romancılığı”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.48-49.

Karabay, Muhsin, “İstanbul’daki Kültür Programlarından Küçük Bir Demet”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.54-56.

267. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Ordumuza Alperence Bakışlar”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.3-5.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Sıtkı Caney'den İtiraf ve Gizem", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.9.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Güney Azerbaycan Şiir Antolojisi", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.9.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Âşık Ferki", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.9.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Zinetü'l Mecalis", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.9.

Ayvazoğlu, Beşir, "Peyami Safa Hakkında Notlar:6 Bir Taşın Hikâyesi", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.10-12.

Pala, İskender, "Hey 'et-i Abdalan Şerhi", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.13-16.

Okay, M. Orhan, "Üç Aylar Münasebetiyle Ramazan Edebiyatımız-II", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.25-26.

Bilkan, Ali Fuat, "Ramazaniyyeler'de Zihniyet Değişmelerinin İzleri", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.27-30.

Ertan, M. Emin, "Divan Edebiyatında Ramazan Sofileri", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.31-32.

İmamoğlu, Ahmet Hilmi, "Lütfiyye-i Vehbi", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.33-36.

Safi, İhsan, "Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın Şiir Tahlil Metodu", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.37-39.

Macit, Muhsin, "Gelenek ve Beşir Ayvazoğlu'nun Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.45-46.

Keleştimur, Bedrettin, "O, Bir Gönül Ereniydi", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.47.

Özdemir, Mehmet, "Orhan Veli Kanık Üzerine Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.51.

Dağlı, Nihat, “Şiiri Yaşamak”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.52.

Uyguner, Muzaffer, “Sözümüz Var Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.53-54.

Malkoç, M. Nihat, “Geçti Bu Devranın Devri Bozuldu”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.55-56.

268. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Yahya Kemal’de Felsefi Bakışlar”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.3-4.

Schmiede, H. Ahmed, “Dede Korkut’u Tercüme Ederken”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.5-7.

Pala, İskender, “Yine Kehle”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.18-20.

Kavaklı, Ali Erkan, “Umberto Eco, Post Moderne ve Gülün Adı”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.24-27.

Açıkgöz, Namık, “Kahve ve Ramazan”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.31-32.

Miyasoğlu, Mustafa, “Türk Romanının Dili”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.45-46.

Geçer, İlhan, “Ses Mimarlarımız’dan”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.47.

Ercan, Tuna, “Buruk Bir Mutluluk”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.51-52.

Töre, Enver, “Tanpınar’ın Aktüel Bir Hikâyesi: Teslim”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.53-55.

269. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Homeros’tan Mehmet Âkif’e Truva’dan Çanakkale’ye”, **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.3-5.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Yaşar Faruk İnal’dan Bir Kitap”, **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.9.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Faruk Alkan'dan Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.9.

Pala, İskender, "Mübalağa: Ne Seninle Ne Sensiz", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.13-14.

Gedikli, Yusuf, "Çanakkale Zaferi, Çanakkale Şehitleri ve Çanakkale Destanı", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.28-31.

Gezer, Zeki, "Sultanü'ş Şuara Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.34.

Uluant, Zeynep, "Kellimini Ya Hümeyra", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.37-38.

Bilkan, Ali Fuat, "Edebi Mektuplar Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.39-40.

Kolcu, Ali İhsan, "Ondokuzuncu Türk Edebiyatında Puşkin", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.44-46.

Karaer, Cem, "Ölümünün Yıldönümünde Babam Mustafa Necati Karaer ve Yayımlanmamış Bir Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.47-48.

Miyasoğlu, Mustafa, "Mustafa Necati Karaer'in Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.49-51.

Beyzadeoğlu, Beyza, "Divan Şiirinde Bir Deyim 'Taş Yatur' ", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.55-56.

Canım, Rıdvan, "Bir Şuara Tezkiresi Olarak Künhü'l Ahbar", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.57-58.

270. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "İstanbul'u Duydum Daha Bir Kerre Sesinde", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.3-4.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Taha Çağlaroğlu'ndan Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.15.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Hüseyin Avni Cinozoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.15.

Pala, İskender, "Ben Dalkavuğumu Buldum", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.17-18.

Ağabegüm, Ayla, "Başkaldırıyorum", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.19-20.

Şirin, Mustafa Ruhi, "Çocuk Edebiyatı Yazıları: III Çocukların Keşfettiği Klasikler", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.25-26.

Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürleri: Abdurrauf Fıtrat ve Türkiye", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.29-31.

Çelik, Bayram, "Türk Şiirinde Hüzne Dair", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.36-37.

Ceylan, Ömür, "Ölüme Gülümsemek", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.38-39.

Argunşah, Hülya, "Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.55-56.

271. Sayı

Bayramoğlu, Fuat, "Midhat Sertoğlu ve Şiirlerine Dair Anılar", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.6-7.

Ayvazoğlu, Beşir, "Mehmed Akif'in Şairliği Hakkında", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.18-19.

Şirin, Mustafa Ruhi, "Çocuk Edebiyatı Yazıları: IV- Dünya Çocuklarının Kitapları", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.29-30.

Hacıyeva Maarife- Köktürk Şahin, "Azerbaycan Şairi Nizami Gencevi", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.41-43.

Ergüzel, M. Mehdi, "Bir Yıldönümü Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.44.

Beyzadeoğlu, Süreyya, "İki Terkib-i Bend", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.47-48.

Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, "Ömer Seyfeddin'in "Bomba" Hikâyesi", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.50-51.

Kaya, Cevdet, “Türkistan’dan İstanbul’a”, **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.58.

Ünlü, Özcan, “Mustafa Ruhi Şirin’le Mülakat”, **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.61.

272. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Alperen Semtlerin Neler Anlattıkları”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.3-4.

Emil, Birol, “Nazım Hikmet Masalı”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.7-11.

Pala, İskender, “Geçen Asra Dair Edebi Bir Güft ü Gü”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.28-30.

Şirin, Mustafa Ruhi, “Çocuk Edebiyatı Yazıları –V- Çocuk Klasiklerini Okuma Kılavuzu”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.31-32.

Bozdağ, İsmet, “Divan Hazinesini Kullanmak”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.34.

Özen, Kutlu, “Âşık Hasan Dede”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.43-44.

Açıkgöz, Namık, “Menkabeden Romana “Yesevi Irmakları””, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.45-46.

Omrak, Kemal, “Vuslatının 13.Yıldönümünde Necip Fazıl’ı Anmak ve Anlatmak”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.48-49.

Kuloğlu, Nazan, “Bâki’nin Kanuni Sultan Süleyman Mersiyesi Üzerine Psikolojik Bir Çözümleme”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.50-52.

273. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Alperen Semtler”, **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.3-4.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Acı Deniz”, **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.7.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Yirmi Yaş Şiirleri”, **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.7.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Abdülhak Hamid'in Hatıraları", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.7.

Pala, İskender, "Der-Hakk-ı Gazel-i Müşterek", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.8-10.

Suner, Nermin, "Millileşme Devri Türk Hikâyeciliği Hakkında Bir Örnek: Ahmet Hikmet Müftüoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.15-16.

Yurdabak, Hüseyin, (Feyzi Halıcı ile Söyleşi), "Feyzi Halıcı ile Dörtleme'ler üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.17-20.

Turinay, Necmettin, "Klasik Hikâye/Lirik Aşk Romanı ve Şeyh Galib", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.22-24.

Kukul, Halistin, "Necip Fazıl'ın Şiirlerinde Ölüm", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.27-30.

Toker, Halil, "Gülistan'dan Bir Demet Gül", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.36-37.

İz 'at, Aytuğ, "Şeref Tan'ı Yolcu Ederken", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.43.

274. Sayı

Songar, Ayhan, "Necmettin Hacıeminoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.4-5.

Samanoğlu, Gültekin, "Hisar Bir Burcunu Daha Kaybetti", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.6-7.

Yetiş, Kazım, "Necmettin Hacıeminoğlu'nun Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.9.

Özkan, Mustafa, "Hocam Necmettin Hacıeminoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.10-11.

Kaşgarlı, S. Mahmut, "İyi Nam Bırakan İyi Bir İnsan", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.12.

Şahin, Oytun, "Şiir, Müzik, Hacıeminoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.13.

Kukul, M. Halistin, "Prof. Hacıeminoğlu'nun Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.15.

Duymaz, Recep, "Bir Ülkü Adamının Aramızdan Ayrılışı", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.16-18.

Ayvazoğlu, Beşir, "Fuat Bayramoğlu'na Dair", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.24-25.

Karabay, Muhsin, "Fuat Bayramoğlu'nun Son Sohbetlerinden Bir Bölüm-Dostları Yahya Kemal'i Anlatıyor", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.26-29.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Her gün Yeni Doğarız", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.30.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Görkemli Denge", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.30.

Pala, İskender, "Hayvanlar Âlemi", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.35-36.

Özbalcı, Mustafa, "Şiir Üzerine Düşünceler", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.37-40.

Savaş, Metin, "Pertev Bey'in Kızları", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.45-48.

275. Sayı

Pala, İskender, "Güft ü Günun Ma-ba'dı", **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.14-18.

Akar, Ali, "Orta Türk Edebiyatının Öncü Kalemleri-I- Abay Kunanbayoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.32-34.

Türkel, Sabir Nuri, "Edebi Ufuklar, Onun İnanç ve İman Dünyası", **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.40-41.

Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürleri: Aybek", **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.42-44.

Geçgel, Hulusi, “Ses Mimarlarımızdan Kitabı Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.54-55.

276. Sayı

Pala, İskender, “Şiirler, Şairler ve Meclisler”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.19-24.

Dedeoğlu, Taylan, “Hüseyin Rahmi’nin Perişan Köşkü”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.25-26.

Dedeoğlu, Taylan, (Cemal Kutay ile Söyleşi), “Cemal Kutay ile Hüseyin Rahmi Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.27-30.

Bayam, Mehtap, “Asaf Halet Çelebi”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.41-42.

Bargan, Hüseyin, “Katledilen Türkistan Düşünürlerinden Batu”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.43-44.

Kukul, M. Halistin, “Gurub Düşünceleri”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.48-49.

Keleştimur, Bedrettin, “Gurub Düşüneleri”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.50.

277. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Sen Nefsine Yan Çıkma”, **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.3-5.

Pala, İskender, “Şiirler, Şairler ve Meclisler-II-”, **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.8-12.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Yaşar Bedri”, **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.16.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Aşk Olur”, **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.16.

Satoğlu Abdullah, “Faruk Nafiz Çamlıbel’in Kayseri Hatıraları”, **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.35-36.

Akar, Ali, "Ortak Türk Edebiyatının Öncü Kalemleri-II Mahtum Kulu", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.38-40.

Kılıç, Filiz, "Gelenekten Geleceğe", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.41-43.

Bıldırki, Oyhan Hasan, "Aramızdan Bir "Bulut" Geçti", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.49-51.

Türk Ahmet, "Şevket Bulut'a Vefa Borcum", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.52.

278. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Öğren Edeb-i Hulku", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.3-4.

Bardakçı, İlhan, "Avrupa'da 97 Mevsimi Kitapları ve Yepyeni Ufuklar", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.5-7.

Pekolcay, A. Necla, "Mevlâna ve Goethe'de Evrensellik", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.11-14.

Pala, İskender, "İkbal ü İdbar", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.22-24.

Şirin, Mustafa Ruhi, "Kendisi İçin Yazan Adam: Kemalettin Tuğcu", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.25-26.

Çağlar, Yusuf, "Çok Acıklı Şeyler Yazdı, Çok Ağladı ve Çok Okundu", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.27.

Turna, Ercan, "Mutluluk ve Ümitle Çağlayan Çağrışım Senfonisi", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.40-42.

Kırca, İhsan Tevfik, "Yavuz Bülent Bâkiler 'in Şiirlerinde Anadolu Teması: Yeniden Fethetmek Anadolu'yu", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.43-44.

Kurtoğlu, Ayşenur, (Fatma Karabıyık ile Sohbet), "Fatma Karabıyık Barbarosoğlu ile "Acı Deniz" Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.45-47.

Ulukök, Canan, "Şair-i Cihan Nedim", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.52.

Keleştimur, Bedrettin, "Ölümünün 1.Yılında Şeref Tan", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.55.

Bilgün, Lütfullah, "Şeref Tan'ın Hatırasına", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.56.

279. Sayı

Akdemir, Aysen, "Orhan Şaik Gökyay'ın Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.279. Ocak 1997, s.89.

280. Sayı

Pala, İskender, "Söz Ola Kestire Başı", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.8-10.

Ayvazoğlu, Beşir, "Mehmet Âkif'in Musiki Anlayışı", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.11-13.

Güngül, Gülay, (Sevinç Çokum ile Söyleşi), "Karanlığa Direnen Yıldız'dan Şafak Yıldızı'na", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.14-15.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Sevinç Çokum'dan Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.16.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Şairlerin Dilinden", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.16.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Ömer Erdem'den Şiir Kitabı", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.17.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Fasulyeden Aşklar", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.17.

Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.18-20.

Uluant, Zeynep, "Samiha Ayverdi'nin Dil Konusundaki Hassasiyeti", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.29-30.

Alnıaçık, Raik, "Sevgili Tarık", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.33-34.

Makal, Tahir Kutsi, "Kabaklı İçin Şölen", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.40.

Ünlü Özcan, "Kabaklı'ya Vefa", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.41.

Kılıç, Nuhuz Olcay, "Ötüken Neşriyat'ın Aktarma Romanları", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.43-44.

Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, "Şair-i Cihan Nedim", S.280. Şubat 1997, ss.50-53.

Kuşoğlu, T. Taner, "Asyanın Arifi", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.54.

Şenol, Memduh, "Ninnilerin Dili", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.56.

281. Sayı

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Otoyol Uykusu", **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.8.

Pekin, Nermin Suner, "Yahya Kemal Türkçesi", **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.12-14.

Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.30-32.

Gedikli, Yusuf, "Cengiz Dağcı'nın Dönüş Romanı", **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.33-34.

Kavaklı, Ali Erkan, "Şiirde Geleneğe Yaslanmak", **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.54-55.

282. Sayı

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Divançe-i Seferi", **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.5.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Korkuya Türkü", **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.5.

Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.6-7.

Ayvazoğlu, Beşir, "Unutulmuş Bir Edip: Hakkı Süha Sezgin", **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.10-13.

Haser, Melin, "Ömer Seyfeddin'in Hikâyelerinde Muhteva", **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.39-40.

Uluant, Zeynep, “Ayverdiler ‘in Şanında”, **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.41-42.

Karabay, Muhsin, “Mustafa Necati Karaer ve Gültekin Samancı ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.43-49.

Özdemir, Ahmet, “Ölümünün 2.Yıldönümünde Karaer”, **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.45-47.

283. Sayı

Dağcı, Cengiz, “Hatıralarda Cengiz Dağcı”, **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.39-42.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Divan Edebiyatı Yazıları”, **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.45.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Her Şey Senin İçin”, **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.45.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Levent Sunal ve Şiirleri”, **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.45.

Pala, İskender, “Teknolojiye Vurgun Şairler”, **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.47-48.

Pekin, Nermin Suner, “Ömer Seyfeddin ve Türkçe’nin Sadeleşmesi”, **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.49-51.

284. Sayı

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüntüler), “İyi Geceler Bayım”, **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.21.

Pala, İskender, “Bir Sanduk-ı Acaib”, **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.22-23.

Dağcı, Cengiz, “Hatıralarda Cengiz Dağcı”, **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.24-26.

Doğan, Ayhan, “Sanatı Benimseyişler ve Üslup Gerçekleri”, **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.31-32.

Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, "Defterimde Kırk Suret Kalbimizde Taşıdığımız Her Hayat Bizim", **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.40-41.

Yüceyılmaz, Muhterem, "Acelesi Olan Adam: Ömer Seyfeddin", **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.49-50.

285. Sayı

Tabakçı, Adnan Sait, "Ahmet Kabaklı Hoca ile Ahmet Hikmet Müftüoğlu Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.3-4.

Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.12-14.

Aslan, Mehmed, "Hey Gidi Dünya! Bir İman Azaldı Dünya Yüzünden", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.17-18.

Yüceyılmaz, Muhterem, "Zincirin Kopuk Halkaları", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.23-24.

Yılmaz, Ayfer, (Sevinç Çokum ile Söyleşi), "Sevinç Çokum'la Tahkiye'nin Üç Unsuru Üzerine Mülakat", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.25-26.

Kırzıoğlu, Banıçiçek, "Nezihe Meriç'in Öykü Atölyesi-II", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.30-32.

Kahraman, Alim, "Cahit Zarifoğlu'nu Tanımak", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.37.

Aslan, Cengiz, "Abdülhamit Süleymanoğlu Çolpan", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.42-43.

Kuşoğlu, T. Taner, "Makberden Işığa", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.56.

286. Sayı

Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.26-28.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Evlerde Bir Karınca", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.29.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Şi'rpençe", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.29.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Ateş Bahçeleri", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.29.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Törenler ve Komplolar", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.29.

287. Sayı

Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.8-10.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yüreğimde Yâre Var", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.20.

Bahtiyar, Vahapzade, "Sanat Halk İçin mi Yoksa Sanat İçin Mi?", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.30-31.

Kavaklı, Ali Erkan, "Postmodern Düşünce ve Sanat-II", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.36-39.

Yüceyılmaz, Muhterem, "İnce Nazlı Bir Roman", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.51.

Savaş, Metin, "Meçhul Bir Köy Romanı: Türkmen Kızı", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.52-54.

288. Sayı

Kabaklı, Ahmet, "Destanlarda Alperenler", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.3-5. (

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Necdet Ekici ve Yüreğimi Sana Bıraktım", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.8.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Gülerek Gir Şehre", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.8.

Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Hüseyin Cavid", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.8.

Miyasoğlu, Mustafa, “Necip Fazıl’ın Tiyatro Eserleri”, **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.20-21.

Kavaklı, Ali Erkan, “Postmodernite ve Şiir”, **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.22-24.

Hacıyeva Maarife- Köktürk Şahin, “Azerbaycan Edebiyatında Romantizm ve Hüseyin Cavid’in Şeyh Sen’an Adlı Eseri”, **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.31-33.

Doğan, Oğuz, Muhtar Avezov ve Eseri: Abay Jolı”, **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.34-35.

Yüceyılmaz, Muhterem, “Hanım Şairler Aranıyor”, **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.38-39.

Savaş, Metin, “Batmayan Gün”, **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.40-41.

Bargan, Hüseyin, “Katledilen Türkistan Düşünürleri: Abdullah Kahhar”, **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.44-46.

289. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Vardık Kazakistan’a”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.3-5.

Aytmatov, Cengiz, “Muhtar Avezov’un Dünyası”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.6.

Zeybek, Namık Kemal, “Türkistan Şehrinde Ahmet Yesevi Üniversitesi”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.7-8.

Tural, Sadık, “Avezov’u Anarken”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.9-10.

Yılmaz, Durali, “Muhtar Avezov’un Hikâyecilikteki Yeri”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.11.

Akdemir, Rıza, “Kazakistan Almatı’da Yapılan Bir Toplantı Dolayısıyla”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.12-13.

Aşa, H. Emel, “Muhtar Avezov’un 100. Doğum yılı Kazakistan’da Kutlandı”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.14-15.

Çınar, Ali Abbas, “Muhtar Avezov’un Folklorcu Yönü”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.16-17.

Bardakçı, İlhan, “Yokuş’ta Rastladıklarım”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.20-22.

Pala, İskender, “Bülbül Figan İçinde”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.25-26.

Arık, Şahmurat, “Çiçeksi Çingene Hüsniye”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.33-34.

Kızıltuğ, Fırat, “Hüseyin Cavid Rasizade”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.35-36.

Bargan, Hüseyin, “Katledilen Türkistan Düşünürleri- II Abdullah Kahhar”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.45-47.

290. Sayı

Kabaklı, Ahmet, “Peygamberimiz Nezdinde İki Elçimiz ve “Meşayih-i Türk’ün Serhalkası”, **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.3-4.

Çınarlı, Mehmet, “Şiir ve Güfte Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.5-6.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Gül Olacaksın”, **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.7.

Pala, İskender, “Bir Mevsim-i Baharına Geldik ki Âlemin”, **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.17-18.

Kavaklı, Ali Erkan, “Alman Kitapçılar Birliği Barış Ödülü, Günter Grass ve Yaşar Kemal”, **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.20-22.

Ağabegüm, Ayla, “Huzur İstasyonunda İnecek Var”, **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.25-26.

Miyasoğlu, Mustafa, “Çağdaş Türk Romanı”, **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.27-28.

Oğuzbaşaran, Bekir, (Mustafa Ruhi Şirin ile Sohbet), “Mustafa Ruhi Şirin”, **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.34-35.

Akdemir, Aysen, "Gökyay Hoca'yı Üçüncü Yılda Rahmetle Anıyoruz", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.39-40.

Savaş, Metin, "Karanlığa Işık Saçan Roman", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.41-42.

291. Sayı

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "O Son Temmuz'da", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.7.

Alkan, Ahmet Turan, "Şairkıran Postundan", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.8-9.

Pala, İskender, "Sherlock Holmes'in Piri Kimdir?", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.10-12.

Güngül, Gülay, "Gurbette Hasreti Tüketmek", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.15-18.

Sakaoğlu, Saim, "Prof. Dr. Mehmet Kaplan ve Kadirlili Âşık Halil Karabulut'a Mektupları", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.19-20.

Etili, Can, "Türk Toplumunda Ninniler ve Kadın", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.23-24.

Miyasoğlu, Mustafa, "Niçin Roman", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.27-29.

Kavaklı, Ali Erkan, "Şair Mehmet Âkif Ersoy ve İdealizm", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.40-42.

Hacıyeva, Maarife, "Vatanı Sevmeyen İnsan Olmaz", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.43-47.

Akbel, Sabri, "Mafya Kıskacında Vurgun", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.56.

Dündar, Murat, "Modern Türk Şiirinde Ev'in Hazin Öyküsü", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.57-58.

292. Sayı

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Haliç Hikâyeleri", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.9.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Sarayi Divançesi", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.9.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Mehmet Emin Yurdakul Bey", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.9.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Kıvılcımlar Kitabı", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.10.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Halide Edip Adıvar'ın Eserleri", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.10.

Yardım, Mehmet Nuri, "Kış Gününün Lale-zarı", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.28-30.

Akgündüz, Abdülkadir, "Bir Şair Tanıyorum!", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.31-33.

Subaşı, Muhsin İlyas, "Şiir Dervişinin Aydınlığında", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.36-37.

Tuncer, Hediye, "Kemalettin Tuğcu'nun Eserleri Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.54-55.

Yeşiloğlu, Ayşegül Mine, "Edirne Selimiye Kütüphanesi'nde Bulunan Naili-i Kadim Divanı'nın Bir Nüshası", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.56-57.

Koçak, Aynur, "Saraylı Bir Şaire: Adile Sultan", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.58-59.

293. Sayı

Ayvazoğlu, Beşir, "Peyami Ruhlar Arasında", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.13-16.

Pala, İskender, "Habibim Faslı Güldür Bu", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.17-18.

Kızıltuğ, Fırat, "Aman Ayrılık", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.22-23.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Cahit Külebi", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.37-38.

Miyasoğlu, Mustafa, "Türk Romanı Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.39-41.

Yüceyılmaz, Muhterem, "Ahmet Rasim öldü Mü?", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.49-50.

Karaer, Cem, "Babamı Nasıl Küstürmüşüm?", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.51-52.

Türker, Seher Keçe, "Mustafa Necati Karaer", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.53.

Ekici, Necdet, "Yüreğimin Şehri ve Sema Sabuncu", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.55.

294. Sayı

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Arif Ay'dan Dokuz Kandil", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.24.

Pala, İskender, "Şairlerin Şehirleri", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.25-26.

Gedikli, Yusuf, "Güney Azerbaycan'dan Dağ Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.38-41.

Çokum, Sevinç, "Yine Tarafsız Yine Dürüst", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.43-44.

Miyasoğlu, Mustafa, "Özkan Yalçın İçin", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.49.

Kılıç, Nuhuz Olcay, "İzdüşümü Hareketi ve Vadi Çiçekli'nin Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.50-52.

Subaşı, Muhsin İlyas, "Şevket Bulut'un Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.53.

Kabahasanoğlu, Vahap, “Gül-ce”, **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.54.

295. Sayı

Pala, İskender, “Nâbi’nin Demokrasi Gazeli”, **Türk Edebiyatı**, S.295. Mayıs 1998, ss.21-22.

Kılıç, Nuhuz Olcay, “İzdüşümü Hareketi ve Vadi Çiçekli’nin Şiirleri-II”, **Türk Edebiyatı**, S.295. Mayıs 1998, ss.56.58-59.

296. Sayı

Ayvazoğlu, Beşir, “Şiirin Penceresinden Eyüp”, **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.12-16.

Pala, İskender, “Namazın Kapsama Alanı”, **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.20-21.

Dündar, Murat, “Şiirin Sevgi Kaynağı: Adı Güzel Kendi Güzel Muhammed”, **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.33-35.

Gezer, Zeki, “Yeni Bir Devlet Kurulurken Firavun İmanı”, **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.38-40.

Bilkan, Ali Fuat, “Hindistan’da Gelişen Türk Şiiri”, **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.41-43.

Yüceyılmaz, Muhterem, “Bir Sırça Hisar: Fuzuli”, **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.44-45.

297. Sayı

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Urfalı Şair Abdi”, **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.13.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Bir Öğreten Adam Atilla İlhan”, **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.13.

Okuyucu, Cihan, “Flofey’den Mektup”, **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.15-19.

Pala, İskender, "Yanmış Süveydada", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.20-21.

Akdemir, Rıza, "Bir Yörük Kilimidir Türkülerimiz", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.22-23.

Haser, Melin, "Tanzimat Devri Türk Romanında Kadın", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.43-46.

Miyasoğlu, Mustafa, "Ölümünün 15. Yılında Necip Fazıl Portresi", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.47-48.

Kabahasanoğlu, Vahap, "Uzunhava", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.49.

Savaş, Metin, "Huzurlu Bir Kalem: Necdet Ekici", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.58-59.

298. Sayı

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Âşık Veysel", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.6.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Fırat Kızıltuğ ve Yayları", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.6.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Eşref Divanı", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.6.

Pala, İskender, "Gamze mi? Neuzübillah!", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.7.

Makal, Tahir Kutsi, "Anılarda Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.8-11.

Kukul, M. Halistin, "Destan Şairimizi Hatırlarken", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.12.

Keleştimur, Bedrettin, "Destan Şairimizi Anarken", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.13-14.

Miyasoğlu, Mustafa, "Üç Büyük Romancı", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.15-16.

Kızıltuğ, Fırat, “Sevdadır Her İşin Başı”, **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.17-20.

Şirin, Mustafa Ruhi, “Klasik Masal ve Hayal Okulu”, **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.23-24.

Dündar, Murat, “Şiirimizin Anadolu’yla Yüzleşmesi Faruk Nafiz Çamlıbel”, **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.29-30.

Tatar, Taner, “Kelimelere Dair Bir Çift Kelam”, **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.32-34.

Yüksel, Hasan Avni, “Havva”, **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.40-41.

299. Sayı

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Yüreğimin Şehri”, **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.9.

Pala, İskender, “Dahleden Dinimize Bari Müselman Olsa”, **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.11-13.

Kızıltuğ, Fırat, “Bir Nevcivansın”, **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.36-39.

Yılmaz, Ayşe, “Cengiz Aytmatov’da Eser-Biyografi İlişkisi”, **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.48-49.

Dündar, Murat, “Behçet Necatigil ve Türk Şiirindeki Yeri Üzerine Nurullah Çetin ile Mülakat”, **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.50-52.

300. Sayı

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Leyla ile Mecnun”, **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.12.

Ayvazoğlu, Beşir, “Şiir ve Sonbahar”, **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.18-20.

Pala, İskender, “Dilek Ey Yar Dilek!”, **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.21-22.

Çokyiğit, Coşkun, (Hilmi Yavuz ile Söyleşi), “Geçmiş Yaz Defteri’nin Yazarı Hilmi Yavuz”, **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.47-51.

İnal, Ayhan, “Fırat Kızıltuğ ve Mavi Karanlık”, **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.52-53.

3.2. YAZAR ADLARINA GÖRE YAZILAR

Açıkgöz, Namık, “Kahve ve Ramazan”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.31-32

Açıkgöz, Namık, “Menkabeden Romana ‘Yesevi Irmakları’”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.45-46.

Adalı Murat, “Klasik Kültürden İki Portre: Turak Çelebi ve Ulvi”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.24-26.

Ağabegüm, Ayla, (Öğretmenin Günlüğü), “Bakıp Da Geçmediklerimiz”, **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.22

Ağabegüm, Ayla, (Doç. Dr. Hacıemin Baubek ile Söyleşi), “Doç. Dr. Hacıemin Baubek ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.22-23

Ağabegüm, Ayla, (Şemsettin Ünlü ile Söyleşi),“ Yukarışehirli Yazar ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.40-42.

Ağabegüm, Ayla, (Öğretmenin Günlüğü), “Yüzeyde Derinlik”, **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.9.

Ağabegüm, Ayla, “Öğretmenin Günlüğü: Ad Semud Medyen”, **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.20-21.

Ağabegüm, Ayla, (Alev Alatlı ile Söyleşi), (Öğretmenin Günlüğü), “Orda Kimse Var mı?”, **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.20-21.

Ağabegüm, Ayla, (Öğretmenin Günlüğü), “Şair Öğretmen Zeki Ömer Defne”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.22-23.

Ağabegüm, Ayla, “Başkaldırıyorum”, **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.19-20.

Ağabegüm, Ayla, “Huzur İstasyonunda İnecek Var”, **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.25-26.

Ağakızı, Kemale, “Sevdim Türkiye’yi”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.42-43.

Akar, Ali, "Orta Türk Edebiyatının Öncü Kalemleri-I- Abay Kunanbayoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.32-34.

Akar, Ali, "Ortak Türk Edebiyatının Öncü Kalemleri-II Mahtum Kulu", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.38-40.

Akbel, Sabri, "Mafya Kıskacında Vurgun", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.56.

Akdağ, M. Zeki, "Mustafa Necati Karaer", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.14.

Akdemir, Aysen-Karabay, Muhsin, (Bahaettin Karakoç ile Söyleşi), "Kaderde İlk Nikâhladığım Sevgilim, Şiir Olmuştur", **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.35-39.

Akdemir, Aysen, "Gökyay'dan Hatıralar", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.39-41.

Akdemir, Aysen, "Orhan Şaik Gökyay'ın Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.279. Ocak 1997, s.89.

Akdemir, Aysen, "Gökyay Hoca'yı Üçüncü Yılda Rahmetle Anıyoruz", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.39-40.

Akdemir, Rıza, "Kazakistan Almatı'da Yapılan Bir Toplantı Dolayısıyla", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.12-13.

Akdemir, Rıza, "Bir Yörük Kilimidir Türkülerimiz", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.22-23.

Akengin, Yahya, "Şiirin Sesi", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.44.

Akgündüz, Abdülkadir, "Bir Şair Tanıyorum!", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.31-33.

Alkan, Ahmet Turan, "Türkülerin Muamması", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.8-10.

Alkan, Ahmet Turan, "Şairkıran Postundan", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.8-9.

Alnıaçık, Raik, "Sevgili Tarık", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.33-34.

Alpsoy, Abdullah Kürşad, "Vefatının 11.Yılında Serdengeçti'ye Dair", **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.27-28.

Alpsoy, Abdullah Kürşat, "Açın Kapıları Osman Geliyor", **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.50-51.

Alptürk, Emre, "Edebiyat Takvimi: Vatan ve Hürriyet Şairlerimiz; Namık Kemal ve Akif", **Türk Edebiyatı**, S.218. Aralık 1991, ss.56-67.

Andre, Clavel (Çeviren: Cemal Aydın), "Sizler Siz, Aşağılık Köpekler", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.14-16.

Aren, Kemal, "Samiha Anne", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.27-28.

Argunşah, Hülya, "Çırpıntılar Romanında Dış Göç ve İnsanın Yalnızlığı-I-", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.37-39.

Argunşah, Hülya, "Çırpıntılar Romanında Dış Göç ve İnsanın Yalnızlığı", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.45-47.

Argunşah, Hülya, "Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.55-56.

Arık, Şahmurat, "Çiçeksi Çingene Hüsniye", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.33-34.

Arslan, Fatih, "Cengiz Dağcı'nın "Onlar da İnsandı"Romanı", **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.39-40.

Arslan, Fatih, "İnsanlığın Büyük Vicdanı: Aytmatov", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.60-61.

Aslan, Cengiz, "Abay'ı Tanıyalım ve Tanıtalım", **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.43-44.

Aslan, Cengiz, "Abdülhamit Sülemanoğlu Çolpan", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.42-43.

Aslan, Memmed, (Aktaran: İsa Kocakaplan), "Türk Ruhuna Gözgü Tutan Ana", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.14-16.

Aslan, Mehmed, “Hey Gidi Dünya! Bir İman Azaldı Dünya Yüzünden”, **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.17-18.

Aşa, H. Emel, “Muhtar Avezov’un 100. Doğum yılı Kazakistan’da Kutlandı”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.14-15.

Atalar, Şükrü Kaya, “Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu’nun Ardından”, **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.58.

Ataş, Hayri, “Tatar Türklerinin Ninnilerinden İki Örnek”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.35-36.

Aybars, Şerafeddin, (Emirhan Yeniki ile Söyleşi), “Bize Kültürel ve Manevi Destek Verin”, **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.23-25.

Aybars, Şerafettin, (Renan Muhammedi ile Söyleşi), “Tataristan Yazarlar Birliği Başkanı Renan Muhammedi ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.37-40.

Ayda, Adile, “Edebiyatın biyolojik tarifi”, **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.23-24.

Ayda, Adile, “Goethe’yi Goethe Yapan Nedir?”, **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.18-19.

Ayda, Adile, “Sanat ve Iztırap”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.11-12.

Ayda, Adile, “Hugo’nun Romantik Çağı”, **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.13-15.

Ayda, Adile, “Victor Hugo’nun Olgunluk Çağı”, **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.24-25.

Aydın, Cemal, (İsmail Kadare ile Söyleşi), “Arnavutluk’un Yüz Akı Romancı İsmail Kadare”, **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.20-21.

Aydın, Cemal, “Eserleri Milyonlar Satan Romancı John Irving: İlhama Değil Çalışmaya İnanırım”, **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.22-23.

Aydın, Cemal, (Mustafa Ruhi Şirin ile Söyleşi), “Çocuk Kitapları Çocuksu Bir Şölendir”, **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.41-45.

Aytaç, Gıyaseddin, “Sabır ve Gül”, **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.44-45.

Ayvazoğlu, Beşir, “Tarık Buğra’nın Farklılığı”, **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.39-43.

Ayvazoğlu, Beşir, “Edebiyatımızda Bayram”, **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.22-25.

Ayvazoğlu, Beşir, “Edebiyatımızda Endülüs”, **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.11-14.

Ayvazoğlu, Beşir, “Her Gelen Put Kırıyor, Kendi Putunu Dikmek İçin”, **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.9.

Ayvazoğlu, Beşir, “Hüsrev Hatemi’nin Şiirlerine Dair”, **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.6-7.

Ayvazoğlu, Beşir, “Knut Hamsun’a Göre Türkler”, **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.5-7.

Ayvazoğlu, Beşir, “Tarık Buğra Küllük’te”, **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.9-11.

Ayvazoğlu, Beşir, “Safahat’tan İstanbul Manzaraları”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.17-18.

Ayvazoğlu, Beşir, “Eski ve Yeni Bihruz Bey’ler”, **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.17-19.

Ayvazoğlu, Beşir, “Eski ve Yeni Bihruz Bey’ler”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.26-28.

Ayvazoğlu, Beşir, “Paylaşılamayan Şair: Yunus Emre”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.12-15.

Ayvazoğlu, Beşir, “Peyami Safa Hakkında Notlar:1 Şairin Ölümü”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.11-14.

Ayvazoğlu, Beşir, “Peyami Safa Hakkında Notlar:2 Babasız Büyüyen Çocuk”, **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.6-9.

Ayvazoğlu, Beşir, “Peyami Safa Hakkında Notlar:3 Seciyeyi Terbiye Etmek”, **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.16-17.

Ayvazoğlu, Beşir, “Peyami Safa Hakkında Notlar:4 Bir Yazar Doğuyor”, **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.8-10.

Ayvazoğlu, Beşir, “Peyami Safa Hakkında Notlar:5 Abdullah Cevdet’in Çevresinde”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.17-19.

Ayvazoğlu, Beşir, “Peyami Safa Hakkında Notlar:6 Bir Taşın Hikâyesi”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.10-12.

Ayvazoğlu, Beşir, “Mehmed Akif’in Şairliği Hakkında”, **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.18-19.

Ayvazoğlu, Beşir, “Fuat Bayramoğlu’na Dair”, **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.24-25.

Ayvazoğlu, Beşir, “Mehmet Âkif’in Musiki Anlayışı”, **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.11-13.

Ayvazoğlu, Beşir, “Unutulmuş Bir Edip: Hakkı Süha Sezgin”, **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.10-13.

Ayvazoğlu, Beşir, “Peyami Ruhlar Arasında”, **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.13-16.

Ayvazoğlu, Beşir, “Şiirin Penceresinden Eyüp”, **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.12-16.

Ayvazoğlu, Beşir, “Şiir ve Sonbahar”, **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.18-20.

Bahar, Mahmud, “İslami Söylem Üzerine Birkaç Küçük Not-1”, **Türk Edebiyatı**, S.249. Temmuz 1994, ss.41-42.

Bahar, Mahmud, “İslami Söylem Üzerine Birkaç Küçük Notlar-2”, **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.43-45.

Bahar, Mahmud, “İslami Söylem Üzerine Birkaç Küçük Not-3”, **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.46-48.

Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, “Kızıl Cehennemde “Yuvasız Kuşlar””, **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.48-49.

Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, “Şair Ferhat”, **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.50-51

Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, “Gücümüzü Bayraklaştıran Bir Şair: Recep Küpçü”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.50-51.

Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, “Doğumundan 100. Yıl Münasebetiyle Mehmet Müzekka Con”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.58-59.

Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, “Ömer Seyfeddin’in ‘‘Bomba’’ Hikâyesi”, **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.50-51.

Balcıoğlu, A. Rahim, “Ölmese Şairler”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.46.

(Barbarosoğlu) Karabıyık, Fatma, “Yazarların Okuma Penceresinden: Mustafa Kutlu”, **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.17.

(Barbarosoğlu) Karabıyık, Fatma, “Yazarların Okuma Penceresinden: Afet Ilgaz”, **Türk Edebiyatı**, S.220. Şubat 1992, ss.18.

Barbarosoğlu, Fatma, “Güvercin Geçidi”, **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.64.

Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Mustafa Kutlu ile Söyleşi), “Mustafa Kutlu ile Tenkit Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.34-36.

(Barbarosoğlu) Karabıyık, Fatma, ““Umursanmayan Kadınlar”ı Umursuyorum”, **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.50-51.

Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Fethi Naci ile Söyleşi), “Fethi Naci ile Eleştiri Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.34.38.

Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Tarık Buğra ile Söyleşi), “Tarık Buğra ile Eleştiri Üzerine Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.46-49.

Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Sevinç Çokum ile Söyleşi), “Sevinç Çokum ile Rozalya Ana Üzerine Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.5-7.

Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Emine Işınsu ile Söyleşi), “Işınsu, Millî Mücadeleyi Yeniden Soluyor”, **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.8-10.

Barbarosoğlu, Fatma, (Cihan Aktaş ile Söyleşi), "Kalemin Kıskançlığı Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.16-17.

Barbarosoğlu, Fatma, (Rasim Özdenören ile Söyleşi), "Rasim Özdenören ile Hikâye Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.41-44.

Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, "Defterimde Kırk Suret Kalbimizde Taşıdığımız Her Hayat Bizim", **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.40-41.

Barbarosoğlu, Nur, "Bir Gece Yıldızlarla'yı Okurken", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.58.

Bardakçı, İlhan, "Duyulmamış Anıları ile Necip Fazıl Bey'i Takdimimdir", **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.13-15.

Bardakçı, İlhan, "Kabirden Doğan Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.9-10.

Bardakçı, İlhan, "Estetik Ahlakiyat: Edebiyat", **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.16-17.

Bardakçı, İlhan, "Marquez'in İblisi, Vietnam Ağıtı ve Karpuz", **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.7-9.

Bardakçı, İlhan, "Roman Ölüyor Mu?", **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.7-8.

Bardakçı, İlhan, "Avrupa'da 97 Mevsimi Kitapları ve Yepyeni Ufuklar", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.5-7.

Bardakçı, İlhan, "Yokuş 'ta Rastladıklarım", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.20-22.

Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürleri:1 Şair Çolpan", **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.44-45.

Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürleri: Abdullah Kadiri", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.62-63.

Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürleri: Osman Nasır", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.41-43.

Bargan, Hüseyin, “Katledilen Türkistan Düşünürleri: Abdurrauf Fıtrat ve Türkiye”, **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.29-31.

Bargan, Hüseyin, “Katledilen Türkistan Düşünürleri: Aybek”, **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.42-44.

Bargan, Hüseyin, “Türkistan Düşünürlerinden Batu”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.43-44.

Bargan, Hüseyin, “Katledilen Türkistan Düşünürleri: Abdullah Kahhar”, **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.44-46.

Bargan, Hüseyin, “Katledilen Türkistan Düşünürleri- II Abdullah Kahhar”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.45-47.

Bayam, Mehtap, “Asaf Halet Çelebi”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.41-42.

Bayramoğlu, Fuat, “Sade Bir Semtini Sevmek Bile Bir Ömre Değer”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.6.

Bayramoğlu, Fuat, “Midhat Sertoğlu ve Şiirlerine Dair Anılar”, **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.6-7.

Bekiroğlu, Nazan, “Türkiye’de İlk Defa: Ahmet Midhat’ın Nigâr Hanım’a Mektupları”, **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.31-37.

Bekiroğlu, Nazan, “Bir Kraliçe, Bir Muharrir, Bir Şaire”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.18-21.

Bekiroğlu, Nazan, “Rappelle Toi Çevresinde Ekrem ve Nigâr Hanım: Tahattur Et, Yâd Et”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.32-35.

Bekiroğlu, Nazan, “Kader, Şiirin Tam Sesi ve Talihsiz Baba”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.15-18.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Bütün Şiirleri”, **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.64.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “En Büyük Silah Barabellum”, **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.64.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), **“**Edebiyat Kılavuzu”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.65.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Acaba Biraz Maviniz Biraz Yeşiliniz var mı?”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.65.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Çınar Ağacı”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.65.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Türk Şiirinde Öğretmen”, **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.59.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Ah Tuna Vah Tuna”, **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.59.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Halk Şairlerinden Yemek Destanları”, **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.60.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Haşa Huzurdan”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.53.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Yangın Yeri Yüreğim”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.53.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Virane Gönül”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.54.

Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Kar Çiçeği”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.54.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Şehriyar ve Bütün Türkçe Şiirleri”, **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.56.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Sabır Sınavıdır Ömür Dediğin”, **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.56.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Sevginin Hasreti-Şiir Denemeleri”, **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.56.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Dünden Bugüne Niğdeli Şair ve Yazarlar", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.57.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Çocuk Kalbimdeki Kuş", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.57.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Guguklu Saatin Kumrusu", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.57.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Çırpıntılar", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.60.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Şehitler", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.60.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Plevne Mektubu", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Gülce-Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Serçeciğin Günlüğü", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Elveda İstanbul", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Gurbet Kuşu II.", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "lmışım Ellerimi", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Denize Ağlayan Kadınlar", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Pembe Gül", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Sarı Yazma Al Paçalık Peştamal", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Gönül Dağları-Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.53.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Ahmet Haşim", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.53.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Gurbet Akşamları", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.54.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Dini ve Milli Şiirler Antolojisi", **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.56.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Yahya Kemal'in Duygu ve Düşünce Dünyası", **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.56.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Ahmet Cevat- Çırpınırdı Karadeniz-Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Kutlu Sevda", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Yağmurla Geliyorum", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Sevgi Anahtarı", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.

Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Gökkuşağı", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Kayıtsız Sevdalar", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.50.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Bir Sır Gibi", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.50.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Toprakça", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.50.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), “Yüzeyde Derinlik”, **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.50.

Beyreli Nilgün, (Ayın Kitapları), “Âşık Yunus ve Diğer Yunusların Şiirleri”, **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.56.

Beyreli Nilgün, (Ayın Kitapları), “Bir Lodos Gibi”, **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.56.

Beyreli Nilgün, (Ayın Kitapları), “Başıma Düştü Dağlar”, **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.56-57.

Beyreli Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Uzunhava”, **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.43.

Beyreli Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Suların Karardığı Saatlerdeyim”, **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.43.

Beyreli Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Güvercin Geçidi”, **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.43.

Beyreli Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), “Ömrümüz İki Heceli Yürüyüş”, **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.43.

Beyreli Nilgün, (Kitap Dünyası), “Türkçe Divan Dibaceleri”, **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.64.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), “999.Beyit”, **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.56.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), “Özümden”, **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.56.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), “Gönül Ağlayınca”, **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.56.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), “Yirmidört Şiir”, **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.50-51.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Altın Çocuklar", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.51.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Yüzünün Yeryüzüyüm", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.60.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Hüzün Coğrafyası", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Yunus Emre'ye Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Yüreğimdeki Cemre", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Bir Lodos Gibi", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.

Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Aklım Sana Emanet", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.

Beyzadeoğlu, Beyza, "Divan Şiirinde Bir Deyim 'Taş Yatur'", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.55-56.

Beyzadeoğlu, Süreyya, "İki Terkibî-i Bend", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.47-48.

Bıldırki, Oyhan Hasan, "Aramızdan Bir "Bulut"Geçti", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.49-51.

Bicik, Mehmet, "Kırca Manileri", **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.52-54.

Bilgün, Lütfullah, "Şeref Tan'ın Hatırasına", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.56.

Bilkan, Ali Fuad, "Şiir Tenkidine Dair", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.31-32.

Bilkan, Ali Fuat, "Kırkıncı Odanın Anahtarı veya Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.28-29.

Bilkan, Ali Fuat, “Acıyı Bal Eylemek Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.38-39.

Bilkan, Ali Fuat, “Nâbi’nin Azliyye’si ve Yukarıdakiler”, **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.38-39.

Bilkan, Ali Fuat, “Ramazaniyyeler’de Zihniyet Değişmelerinin İzleri”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.27-30.

Bilkan, Ali Fuat, “Edebi Mektuplar Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.39-40.

Bilkan, Ali Fuat, “Hindistan’da Gelişen Türk Şiiri”, **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.41-43.

Birinci, Necat, “Mürşit Olarak Sunulan bir Şair: Tevfik Fikret”, **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.27-29.

Bostan, Hayri, (Mustafa Miyasoğlu ile Söyleşi), “Mustafa Miyasoğlu ile Roman Üzerine Bir Söyleşi”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.42-44.

Bozdağ, İsmet, “Divan Hazinesini Kullanmak”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.34.

Boztoprak, Galip, “Yazılamamış Destanlar”, **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.58.

Buğra Bilen, Hatice, “Tarık Buğra”, **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.29.

Canım, Rıdvan, “Bir Şuara Tezkiresi Olarak Künhü’l Ahbar”, **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.57-58.

Cebeci, Dilaver, “Bir Tevhidci Şaire: Esther Gress”, **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.16-17.

Cenikoğlu, Tarıman, “Akşehirli Tarık Buğra Göç Etti!”, **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.22.

Ceyhan, Âdem, “Prof. Dr. Amil Çelebioğlu’nu Anarken”, **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.43-45.

Ceylan, Ömür, “Kahve Yemen’den Gelir”, **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.41-42.

Ceylan, Ömür, "Ölüme Gülümsemek", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.38-39.

Çağın, Sabahattin, "Esendal'ın "Miras"Romanında Devir Tenkidi", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.42-43.

Çağın, Sabahattin, "Yahya Kemal'in Şiirlerinde Gurbet Temi", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.41-43.

Çağlar, Yusuf, "Düşlerin Kıyısında Yaşamak", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.46-47.

Çağlar, Yusuf, "Çok Acıklı Şeyler Yazdı, Çok Ağladı ve Çok Okundu", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.27.

Çavuşoğlu, Mehmet, "Tanpınar'a Ağıt", **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.52.

Çelik, Bayram, "Divan Şiirinde Aşk Üzerine Bir Deneme", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.47-48.

Çelik, Bayram, "Türk Şiirinde Hüzne Dair", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.36-37.

Çetişli, İsmail, "Ölümünün 42. Yıldönümünde Memduh Şevket Esendal'ın Son İki Hikâye Kitabı", **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.49-50.

Çeviksoy, Osman, (Ethem Baran'la Söyleşi), "Ethem Baran'la "Sonrası Ayrılık" Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.46-47.

Çınar, Ali Abbas, "Muhtar Avezov'un Folklorcu Yönü", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.16-17.

Çınarlı, Mehmet, "Ölümünün Yıldönümünde Tarık Buğra'yı Anarken", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.47.

Çınarlı, Mehmet, "Karaer'in Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.11.

Çınarlı, Mehmet, "Şiir ve Güfte Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.5-6.

Çokum, Sevinç, "Roman Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.15-16.

Çokum, Sevinç, "Emeğin Işıltısı", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.29.

Çokum, Sevinç, “Kopuz Sustu”, **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.6.

Çokum, Sevinç, “M. N. Karaer Hakkında”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.12.

Çokum, Sevinç, “Zaferleri Görenleri, Duyanlar”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.18.

Çokum, Sevinç, “Yine Tarafsız Yine Dürüst”, **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.43-44.

Çokyiğit, Coşkun, (Hilmi Yavuz ile Söyleşi), “Geçmiş Yaz Defteri’nin Yazarı Hilmi Yavuz”, **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.47-51.

Dağcı, Cengiz, “Cengiz Dağcı’nın Mektubu”, **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.56.

Dağcı, Cengiz, “Hatıralarda Cengiz Dağcı”, **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.18-20.

Dağcı, Cengiz, “Hatıralarda Cengiz Dağcı”, **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.30-32.

Dağcı, Cengiz, “Hatıralarda Cengiz Dağcı”, **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.6-7.

Dağcı, Cengiz, “Hatıralarda Cengiz Dağcı”, **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.39-42.

Dağcı, Cengiz, “Hatıralarda Cengiz Dağcı”, **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.24-26.

Dağcı, Cengiz, “Hatıralarda Cengiz Dağcı”, **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.12-14.

Dağcı, Cengiz, “Hatıralarda Cengiz Dağcı”, **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.26-28.

Dağcı, Cengiz, “Hatıralarda Cengiz Dağcı”, **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.8-10.

Dağlı, Nihat, “Şiiri Yaşamak”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.52.

Daşdemir, Latif, “Osman Yüksel’in Sanatçı Yönü”, **Türk Edebiyatı**, S.205, Kasım 1990, ss.50-51.

Daşdemir, Latif, “Ölümünün 15.Yılında Nihal Atsız”, **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.43-45.

Dedeoğlu, Taylan, “Hüseyin Rahmi’nin Perişan Köşkü”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.25-26.

Dedeoğlu, Taylan, (Cemal Kutay ile Sohbet), “Cemal Kutay ile Hüseyin Rahmi Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.27-30.

Deliorman, Altan, “Eski Albümden Tanıdık Çehreler Sessiz Bir Ses(1)”, **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.18-21.

Demir, Necati, “Bahtiyar Vahapzade’nin Türkçeciliği”, **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.47-50.

Demirci, Mehmet, “Mevlana’da İnsan”, **Türk Edebiyatı**, S.218. Aralık 1991, ss.30-32.

Demirtepe, Nezih, (Yağmur Tunalı ile Söyleşi), “Türk Şiirinin Sıkıntı Sebebi Dil’dir”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.34-36.

Deniz, Özlem, “Manas’ın Kümbetini Ziyaret”, **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.39-41.

Derindere, Süheyla, (Beşir Ayvazoğlu ile Söyleşi), “Beşir Ayvazoğlu ile Röportaj”, **Türk Edebiyatı**, S.204, Ekim 1990, ss.30-31.

Doğan, Ayhan, “Sanatı Benimseyişler ve Üslup Gerçekleri”, **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.31-32.

Doğan, D. Mehmet, “Yaşayan Kimliğimiz ve Tarık Buğra”, **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.44-45.

Doğan, D. Mehmet, “Bir Adam Yaratmak’ın Yeniden Sahnelenmesi Münasebetiyle Necip Fazıl ve Tiyatrosu”, **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.36-37.

Doğan, D, Mehmet, “500.Yılında Fuzuli”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.37-38.

Doğan, Oğuz, “Muhtar Avezov ve Eseri: Abay Jolı”, **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.34-35.

Duman, Musa, “Prof. Dr. Rabia Sızdıkova ile Kazak Türkçesi ve Abay Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.42-47.

Duymaz, Ali, “Efsanelerin Kutsal Dünyası ve “Hasanboğuldu”nun Yeni Bir Yorumu”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.19-20.

Duymaz, Recep, “Bir Ülkü Adamının Aramızdan Ayrılışı”, **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.16-18.

Dündar, Murat, “Modern Türk Şiirinde Ev’in Hazin Öyküsü”, **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.57-58.

Dündar, Murat, “Şiirin Sevgi Kaynağı: Adı Güzel Kendi Güzel Muhammed”, **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.33-35.

Dündar, Murat, “Şiirimizin Anadolu’yla Yüzleşmesi Faruk Nafiz Çamlıbel”, **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.29-30.

Dündar, Murat, “Behçet Necatigil ve Türk Şiirindeki Yeri Üzerine Nurullah Çetin ile Mülakat”, **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.50-52.

Ebülhesenli, Elşen, “İstiklal Şairi Ahmet Cevat”, **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.42-44.

Ebülhesenli, Elşen, “Azerbaycan Benim Tacım Tahtım Oy”, **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.40-41.

Ekici, Necdet, “Düşünmesini Öğrenmek veya Turhan Nasıl Çıldırdı?”, **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.29-31.

Ekici, Necdet, “Yüreğimin Şehri ve Sema Sabuncu”, **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.55.

Emil, Birol, “A. Hamdi Tanpınar ve Mehmet Kaplan Hâlâ Yaşarken”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.19-21.

Emil, Birol, “A. Hamdi Tanpınar ve Mehmet Kaplan Hâlâ Yaşarken -2”, **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.10-12.

Emil, Birol, “Bayramlarımız ve Bayram Edebiyatımız”, **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.18-21.

Emil, Birol, “Bayramlarımız ve Bayram Edebiyatımız (III)”, **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.13-15.

Emil, Birol, “Faruk Nafiz Çamlıbel”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.25-28.

Emil, Erol, “Tarık Buğra İçin”, **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.14-15.

Emil, Birol, “Vatanın ve İstanbul’un Sesi: Yahya Kemal Beyatlı”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.13-16.

Emil, Birol, “Son Büyük Hoca da Gitti-Orhan Şaik Gökyay”, **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.77-80.

Emil, Birol, “Edebiyat Tarihi, Metin Tahlili ve Tarık Buğra Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.6-9.

Emil, Birol, “Nazım Hikmet Masalı”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.7-11.

Eminler, M. Nuri, “Firavun İmanı”, **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.54-56.

Enginün, İnci, “Tanpınar ve Mehmet Kaplan Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.16-18.

Enginün, İnci, “Ömer Seyfeddin’in Hikâyesi”, **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.5-8.

Ercan, Tuna, “Buruk Bir Mutluluk”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.51-52.

Erdem, Sami, “Hacı Osman Hulusi Ateş Efendi”, **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.35.

Erer, Tekin, “Ziya Gökalp ve Turancılık”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.21.

Erer, Tekin, “Milli Şair Yurdakul”, **Türk Edebiyatı**, S.220. Şubat 1992, ss.29.

Erer, Tekin, “Nihayet Kavuştuk”, **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.22-23.

Ergüzel, M. Mehdi, "Şiirlerde Kimsesiz Çocuklar", **Türk Edebiyatı**, S.202, Ağustos 1990, ss.57-59.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Orda Bir Köy Var Uzakta", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.56.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Fikri Gür Kalemi Gür, Bir Çalışma Adamı", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.56.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Gurbetten Memleketten Hikâyeler Yazarı Refik Halit", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.57-58.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Gökyüzünün Başka Rengi de Varmış", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.33.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Vatan Büyük ve Müebbet Ülkedir", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.33.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Tanpınar ve Kaplan", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.50-51.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Türk Diline Âşık Bir Adam: Nevai", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.40.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Cem Sultan'ın Oğlu Oğuz Han'a Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.40-41.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Divan Şiirinin İlk Karacaoğlan'ı: Necati", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.44.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Beş Hecelilerden Koryürekli Bir Şair", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.45.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Gönül Hanım'dan Çağlayanlara", **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.32.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Namık Kemal'i Hazırlayan Adam", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.29.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Bingöl Yaylaları Şairi", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.30.

Ergüzel, M. Mehdi, "Açıklamalı Edebi Sanatlar", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.56.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Evvel Giden Ahbaba Selam Olsun Erenler", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.18-19.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Geleceği Bekleyen Şiir: Kin", **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.32.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Bir Âlem Özlüyordu Ki", **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.32.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Bir Garip Adam Orhan Veli", **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.32-33.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Kaç Mevsim Bekleyeyim Daha Kapında?", **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.46-47.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Ta İçimden Birisi Kalacak Oralarda", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.11-12.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Açıldı İslam'ın Gülü Geldi Mübarek Ramazan", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.44-45.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Üst Üste Sorular Soru İçinde", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.44-45.

Ergüzel, M. Mehdi, (Necdet Ekici ile Söyleşi), "Eğitimci Yazar Necdet Ekici ile Yüreğimdeki Cemre", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.45-47.

Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Ölümünden 100 Yıl Sonra Muallim Naci'yi Anmak", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.58-59.

Ergüzel, M. Mehdi-Karabay, Muhsin, (Orhan Şaik Gökyay'la Sohbet), "Orhan Şaik Gökyay İle Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.15-18.

Ergüzel, M. Mehdi, “Bir Yıldönümü Bir Kitap”, **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.44.

Eroğlu, Ebubekir, “Şiirin Yeşerdiği Saha, Pazar Mantığı ille Sınavda”, **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.11.

Eroğlu, Ebubekir, “Anadolu Merkezli Romancı”, **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.16-17.

Erol, Aydil, “Mani ve Hoyrat”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.41.

Ersoy, Neşet, “Çıldırlı Âşık Şenlik Üzerine Notlar”, **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.30-31.

Ersoy, Neşet, “Çıldırlı Âşık Şenlik Üzerine Notlar-II-”, **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.16-17.

Fuad, Ali, “Buyrun “Kuş Sofrası”na”, **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.47.

Geçer, İlhan, “Türk Edebiyatı Tarihi IV”, **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.60.

Geçer, İlhan, “Karaer’in Ardından”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.13.

Geçer, İlhan, “Ses Mimarlarımız’dan”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.47.

Geçgel, Hulusi, “Ses Mimarlarımızdan Kitabı Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.54-55.

Gedikli, Yusuf, “Halil Rıza Ulutürk ve Şiirleri”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.51-53.

Gedikli, Yusuf, “Özbek Edebiyatından Bir Roman: Yıldızlı Geceler (Babür)”, **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.54-57.

Gedikli, Yusuf, “Kayıp Bir Şairimiz: Bayburtlu Muhammed Amani”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.36-37.

Gedikli, Yusuf, “Çanakkale Zaferi, Çanakkale Şehitleri ve Çanakkale Destanı”, **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.28-31.

Gedikli, Yusuf, "Cengiz Dağcı'nın Dönüş Romanı", **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.33-34.

Gedikli, Yusuf, "Güney Azerbaycan'dan Dağ Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.38-41.

Gençosmanoğlu, Niyazi Yıldırım, "Ömer Seyfeddin'in Hikâyelerinde Destan Unsurları", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.12.

Gezer, Zeki, "Mısralarda Gezinti", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.46.

Gezer, Zeki, "Beşir Ayvazoğlu ile Mülakat: Şairlerin Paylaştığı Ortak Bir Türkçe' den Söz Etmek Çok Zor", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.23-25.

Gezer, Zeki, "Kuğunun Son Şarkısı", **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.43.

Gezer, Zeki, "Hey Gidi Günler Hey", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.29-32.

Gezer, Zeki, "Başarıyı Çirkinleştirenler", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.47-48.

Gezer, Zeki, "Edebiyatçı ve İntihar", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.32-39.

Gezer, Zeki, "Şimdi Roman Vakti", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.32-40.

Gezer, Zeki, "İbn-i Kemal ve Yavuz Selim", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.51-52.

Gezer, Zeki, "Sultanü'ş Şuara Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.34.

Gezer, Zeki, "Yeni Bir Devlet Kurulurken Firavun İmanı", **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.38-40.

Gökalp, Beyza Güler, "Yeryüzü Melekleri", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.55-56.

Gökalp, Mehmet, "Âşık Pervani (İsmail Çelik)", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.43-45.

Gökalp, Mehmet, "Âşık Özeri", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.45-46.

Gökalp, Mehmet, "Necip Fazıl'dan Notlar", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.57.

Gökyay, Orhan Şaik, "Önsöz yahut Son Söz", **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.82.

Gölgeci, Meral, "Bir Manasçının Sanatçılığı", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.42-43.

Gül, Muhammed, "Azerbaycanlı Şair Elmas Yıldırım'ın Şiirlerindeki Vatan Hasreti", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.51-53.

Gültekin, İsmet, "Türk Edebiyatı Vakfı'nda Roman Sohbeti", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.54-57.

Gültekin, İsmet, "Vakfımızdaki Sohbetler: Şiir İnsanın İç Destanıdır", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.38-39.

Gültekin, İsmet, "İki Dünya Arasında yahut Âşık Ayhanlar", **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.44.

Güneş, Ender, "Doğu Şiirleri Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.50-52.

Güngör, Semih, "Tarık Buğra: Usta Romancı, Zoraki Gazeteci", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.40.

Güngül, Gülay, (Sevinç Çokum ile Söyleşi), "Karanlığa Direnen Yıldız'dan Şafak Yıldızı'na", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.14-15.

Güngül, Gülay, "Gurbette Hasreti Tüketmek", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.15-18.

Güzel, Abdurrahman, "Kaygusuz Sultan'da Bir Nevruz Sabahı", **Türk Edebiyatı**, S.210, Nisan 1991, ss.13-16.

Hacıyeva, Maarife, "Çağdaş Azerbaycan Şiirinde Milli Folklor Gelenekleri", **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.46-49.

Hacıyeva, Maarife-Köktürk, Şahin, "Yaşamak Yanmaktır", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.32-34.

Hacıyeva, Maarife- Köktürk, Şahin, "Yaşamak Yanmaktır-II", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.25-28.

Hacıyeva, Maarife-Köktürk Şahin, “Bahtiyar Ahizade’nin İlmi Araştırmaları”, **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.50-52.

Hacıyeva Maarife- Köktürk Şahin, “Azerbaycan Şairi Nizami Genç evi”, **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.41-43.

Hacıyeva Maarife- Köktürk Şahin, “Azerbaycan Edebiyatında Romantizm ve Hüseyin Cavid ’in Şeyh Sen’an Adlı Eseri”, **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.31-33.

Hacıyeva, Maarife, “Vatanı Sevmeyen İnsan Olmaz”, **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.43-47.

Halıcı, Feyzi, “Türkiye Âşıklar Bayramı Yapıldı”, **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.37-38.

Halıcı, Feyzi, “Mevlana’nın Dünyası”, **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.24-25.

Harvilahti, Lauri, “İpek Yolu Destanlarında Kültürel Kimlik ve İdeolojik Tahrifat”, **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.20-21.

Haser, Melin, “Ömer Seyfeddin’in Hikâyelerinde Muhteva”, **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.39-40.

Haser, Melin, “Tanzimat Devri Türk Romanında Kadın”, **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.43-46.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Yahya Efendi Mezarlığı”, **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.17.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Asri Divanından Sahifeler”, **Türk Edebiyatı**, S. 202, Ağustos 1990, ss.51.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Şiir Nöbetleri ve Arif Dülger”, **Türk Edebiyatı,** S.208, Şubat 1991, ss.28.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Divanların Yayınlanması”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.15.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Şair Hanımlarımız”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.15.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "İffet Hanım", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.15-16.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.20.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Ay Işığında Vavın Odası", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.27.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yusuf Ziya Ortaç'ın Bir Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.27.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Mavi Sesli Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.16.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Nurettin Duman'ın Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.16.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Emin Fevzi Bey", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.17-18.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Mesut Doğan'ın Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.14.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Nazım Hikmet'e Dair", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.15.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Divanların Yayınlanması Devam Ediyor", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.15.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yirmidört Şiir", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.27.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Akçağ Divanları", **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.15.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Viva La Muerte", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.17.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Ömrümüz İki Geceli Yürüyüş", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.17.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Eski Şiirimiz", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.21.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Sessizliğin Türküsü", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.32.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yüreğimdeki Cemre", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.32.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Ayna Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.32.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Şiir İncelemeleri", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.14.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Nergisi'nin Hakkını Teslim Etmek", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.10.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Hüseyin Siret' in Bütün Şiirlerini Bekliyoruz", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.14.

Hatemi, Hüsrev, "Toyotalar Geçmeyen Bir Hıyaban", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.12-13.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Harputlu Hayri Efendi", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.26.

Hatemi, Hasan Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Esra Zeynep ve Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.10.

Hatemi, Hüsrev, "Şiir ve Tarih", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.23-24.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Kimliğim Bir Gül Dalı", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.49.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Ahmet Nazım Özkul", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.13.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Türk Edebiyatında Mersiye", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.42.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Yaşar Bedri'den Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.41.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Şeyh Galib Devri Bilim ve Kültür Çevresi", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.21-23.

Hüsrev, Hatemi, (Görüntüler ve Görüşler), "Arif Dülger ve Geçmiş Zaman Düşleri", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.15.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "İki Güneş Arasında", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.13.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Mehmet Çınarlı'dan Bir Üstad Kitabı", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.13.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Arkakapak Yazıları", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.15.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Peymane", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.11.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Mehmed Nazım Paşa ve Yek Avaz", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.11.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Doktor Mehmet Fahri Bey ve Yadigâr-ı Hâkim", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.11.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Sıtkı Caney'den İtiraf ve Gizem", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.9.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Güney Azerbaycan Şiir Antolojisi", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.9.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Âşık Ferki", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.9.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Zinetü'l Mecalis", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.9

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Yaşar Faruk İnal'dan Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.9.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Faruk Alkan'dan Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.9.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Taha Çağlaroğlu'ndan Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.15.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Hüseyin Avni Cinozoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.15.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Acı Deniz", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.7.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Yirmi Yaş Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.7.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Abdülhak Hamid'in Hatıraları", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.7.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Her gün Yeni Doğarız", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.30.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Görkemli Denge", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.30.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Yaşar Bedri", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.16.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Aşk Olur", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.16.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Sevinç Çokum' dan Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.16.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Şairlerin Dilinden", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.16.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Ömer Erdem'den Şiir Kitabı", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.17.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Fasulyeden Aşklar", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.17.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Otoyol Uykusu", **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.8.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Divançe-i Seferi", **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.5.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Korkuya Türkü", **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.5.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Divan Edebiyatı Yazıları", **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.45.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Her Şey Senin İçin", **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.45.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Levent Sunal ve Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.45.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüntüler), "İyi Geceler Bayım", **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.21.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Evlerde Bir Karınca", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.29.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Şi'rpençe", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.29.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Ateş Bahçeleri", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.29.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Törenler ve Komplolar", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.29.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yüreğimde Yâre Var", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.20.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Necdet Ekici ve Yüreğimi Sana Bıraktım", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.8.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Gülerek Gir Şehre", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.8.

(Hatemi) Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Hüseyin Cavid", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.8.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Gül Olacaksın", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.7.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "O Son Temmuz'da", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.7.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Haliç Hikâyeleri", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.9.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Sarayi Divançesi", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.9.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Mehmet Emin Yurdakul Bey", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.9.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Kıvılcımlar Kitabı", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.10.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Halide Edip Adıvar'ın Eserleri", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.10.

Hatem, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Arif Ay'dan Dokuz Kandil", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.24.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Urfalı Şair Abdi", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.13.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Bir Öğreten Adam Atilla İlhan", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.13.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Âşık Veysel", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.6.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Fırat Kızıltuğ ve Yayları", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.6.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Eşref Divanı", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.6.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yüreğimin Şehri", **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.9.

Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Leyla ile Mecnun", **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.12.

Hatusil, Ali Müfehhar, "Bir Gönül Şairi Bir Gönül İnsanı", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.16-21.

Hatusil, Ali Müfehhar, "Mehmet Âkif ve Cahit Sıtkı", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.59-60.

Horata, Osman, "Bir Tezadın Tashihine Dair", **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.54.55.

Ilgaz, Afet, "Artık Çocuk Romanı Yazmama Kararı Aldım", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.35-40.

Işık, Emin, "Mevlid Geleneğimiz", **Türk Edebiyatı**, S.205. Kasım 1990, s.18-19.

Işınsu, Emine, "Dünyayı Dolduran Kiraz", **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.20.

Işınsu, Emine, "Çocuklar, Kitaplar, Kallimci ve Şirin", **Türk Edebiyatı**, S.205, Kasım 1990, ss.14-15.

Işınsu, Emine, "Atlıkarınca Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.13-14.

Işınsu, Emine, (Hatice Bilen'le Söyleşi), "Ayın Uysal Işığı", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.8-9.

Işınsu, Emine, “Tarık Buğra’yı Seviyorum”, **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.12-13.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, (Cemal Kemal ile Söyleşi), “Özlüğüm Türküm Benim”, **Türk Edebiyatı**, S. 202, Ağustos 1990, ss.79-82.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, (Mehmet Aslan ile Söyleşi), “Ağla Karanfil Ağla”, **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.62-64.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, (Hüsrev Hatemi ile Söyleşi), “Hüsrev Hatemi ile sanat ve son şiir kitabı üzerine sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.204, Ekim 1990, ss.32-34.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Hatırlayabildiklerim”, **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.50.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Neyzen’den Hatıralar”, **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.16-17.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Romanın Yarını Yok”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.33.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Romana İlgi Az”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.35.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Türk Romanında Fetret Devri”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.36-37.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Bizler Kültür Muhacirleriyiz”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.38.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Roman Çağı Başlıyor”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.39.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Romanımız Emekleme Döneminde”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.40.

İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, “Duymasın Onu da İcad Eder”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.46-47.

İmamoğlu, Ahmet Hilmi, “Lütfiyye-i Vehbi”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.33-36.

İnal, Ayhan, “Fırat Kızıltuğ ve Mavi Karanlık”, **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.52-53.

İnayet, Alimcan, “Bir Uygur Romanı: Satuk Buğra Han”, **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.23-25.

İnce, Özdemir, “Şairin Yolu Havadaki Kartalın Yoludur”, **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.12.

İz ’at, Aytuğ, “Şeref Tan’ı Yolcu Ederken”, **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.43.

İznikli, Tülay, “Bir Kadının Notları”, **Türk Edebiyatı**, S. 202, Ağustos 1990, ss.56.

Jacques Pierre Amette (Çeviren: Cemal Aydın), “Günümüz İtalyan Edebiyatı”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.44-45.

Kabahasanoğlu, Vahap, “Tanpınar’ı “Gül” Şiirinde Sanat Estetiğinin Ortaya Çıkışı”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.29-30.

Kabahasanoğlu, Vahap, “Bana rahmet yerden yağar”, **Türk Edebiyatı**, S.210, Nisan 1991, ss.47.

Kabahasanoğlu, Vahap, “Akademisyenlerimiz Şiir ve Sanat Üzerinde Düşünmüyor”, **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.36.

Kabahasanoğlu, Vahap, “Cahit Külebi”, **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.37-38.

Kabahasanoğlu, Vahap, “Gül-ce”, **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.54.

Kabahasanoğlu, Vahap, “Uzunhava”, **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.49.

Kabaklı, Ahmet, ““Yeni Şiir”Nerelerde…”, **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.5-7.

Kabaklı, Ahmet, “Hüsrev Hatemi’nin Şiiri -1-”, **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.5-6,8-9.

Kabaklı, Ahmet, “Hüsrev Hatemi’nin Şiiri -2-”, **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.5.8-9.

Kabaklı, Ahmet, “Yavuz Bülent Bâkiler’in Şiiri”, **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.5-6.8-9.

Kabaklı, Ahmet, “Niyazi Yıldırım Gençoğlu”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.5-10.

Kabaklı, Ahmet, “Sezai Karakoç (1)”, **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.5-9.

Kabaklı, Ahmet, “Sezai Karakoç (2)”, **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.5-10.

Kabaklı, Ahmet, “Göygöl”, **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.5-8.

Kabaklı, Ahmet, “Destan Mesnevi Roman”, **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.5-6.

Kabaklı, Ahmet, “Kur’an-ı Kerim’de Züleyha”, **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.5-7.

Kabaklı, Ahmet, “Tarık Buğra’nın Hikâye ve Romanlarında Ortak Özellikler”, **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.5-8.

Kabaklı, Ahmet, “Kaf Dağı’nın Ardı”, **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.5-6.

Kabaklı, Ahmet, “Na’t”, **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.5-6. 8-9.

Kabaklı, Ahmet, “Sevinç Çokum’un “Güneş’in Son Saatleri” Hikâyesinin Tahlili”, **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.5-8.

Kabaklı, Ahmet, “Peygamberin Son Beş Günü”, **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.5-9.

Kabaklı, Ahmet, “Mehmed Niyazi Özdemir ve Yazılamamış Destanlar”, **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.5-6.-8.

Kabaklı, Ahmet, “Durali Yılmaz’ın Hikâye ve Roman Görüşleri ve Bunların Hikâyelerinde Uygulanışı”, **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.5-7.

Kabaklı, Ahmet, “Vatan’ı Ziyaret”, **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.5-8.

Kabaklı, Ahmet, “Orhan Pamuk’un Romanlarına Bakışlar”, **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.5-9.

Kabaklı, Ahmet, “Destan İmanla Yazılır”, **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.5.

Kabaklı, Ahmet, “Bekir Yıldız ve Aile”, **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.5-7.

Kabaklı, Ahmet, “Şiirin Tarifi”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.5-6.

Kabaklı, Ahmet, “Ferit Edgü’nün Bir Hikâyesinin Tahlili”, **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.5-11.

Kabaklı, Ahmet, “Postmodernizm ve Son Yeni”, **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.5-7.

Kabaklı, Ahmet, “Postmodernizm ve Son Yeni-II”, **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.5-6.8-9.

Kabaklı, Ahmet, “Geleneğe Bağlı Yeni Bir Hikâye”, **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.5-10.

Kabaklı, Ahmet, “Çağlar Üstü Bir Alperen Kaygusuz Aptal”, **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.3-5.

Kabaklı, Ahmet, “Alperen’den Post Moderne”, **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.3-6.

Kabaklı, Ahmet, “Folkloru Kullanışta Cengiz Aytmatov ve Yaşar Kemal”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.3-6.

Kabaklı, Ahmet, “Fuzuli’de Uyanmak”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.3-5.

Kabaklı, Ahmet, “Aşk Derdiyle Olur Âşık Mizacı Müstakim”**, Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.3-4.

Kabaklı, Ahmet, “Alperen Kitabı’ndan Alperenler Yazıcısı Ömer Seyfettin”, **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.3-4.

Kabaklı, Ahmet, “Karaer Göçtü Dünyadan”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.3-9.

Kabaklı, Ahmet, “Dağlar Yücelenmiş Alçaklayamam”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.3-4.

Kabaklı, Ahmet, “Ölüm Var Mı?”, **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.28.

Kabaklı, Ahmet, “Manas’a Giriş”, **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.3-5.

Kabaklı, Ahmet, "Görüşlerinde Yanılmayan Alperen", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.3-5.

Kabaklı, Ahmet, "Osman Yüksel'ler", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.37-38.

Kabaklı, Ahmet, "Ordumuza Alperence Bakışlar", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.3-5.

Kabaklı, Ahmet, "Yahya Kemal'de Felsefi Bakışlar", **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.3-4.

Kabaklı, Ahmet, "Homeros'tan Mehmet Âkif'e Truva'dan Çanakkale'ye", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.3-5.

Kabaklı, Ahmet, "İstanbul'u Duydum Daha Bir Kerre Sesinde", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.3-4.

Kabaklı, Ahmet, "Alperen Semtlerin Neler Anlattıkları", **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.3-4.

Kabaklı, Ahmet, "Alperen Semtler", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.3-4.

Kabaklı, Ahmet, "Sen Nefsine Yan Çıkma", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.3-5.

Kabaklı, Ahmet, "Öğren Edeb-i Hulku", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.3-4.

Kabaklı, Ahmet, "Destanlarda Alperenler", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.3-5.

Kabaklı, Ahmet, "Vardık Kazakistan'a", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.3-5.

Kabaklı, Ahmet, "Peygamberimiz Nezdinde İki Elçimiz ve "Meşayih-i Türk'ün Serhalkası" ", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.3-4.

Kafkasyalı, Ali, "Azerbaycan'ın Ana Yazarı", **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.55-59.

Kafkasyalı, Ali, "Azerbaycan'ın Koca Kartalı Öldü", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.24-26.

Kahraman, Alim, "Cahit Zarifoğlu'nu Tanımak", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.37.

Kahraman, Kemal, "Tarık Buğra ve Kemal Tahir'in Tarihe Bakışı", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.51-53.

Kallimci, Hasan, "Suçlusun Emine Işınsu", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.51-52.

Kaplan, Mehmet, "Pırlanta Gibi Bir Şiir", **Türk Edebiyatı**, S. 201, Temmuz 1990, ss.12-13.

Karabacak, Mestan, "Mehmet Âkif ve Kültür Hayatımız", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.47-48.

Karabacak, Mestan, "Karamanlı Âşıklar ve Güldiken", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.53.

Karabay, Muhsin, "Bir Yıldırım Düştü Tanrı Dağına", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.20-22.

Karabay, Muhsin, "Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.26-29.

Karabay, Muhsin, "Ve Ziller Çaldı…", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.13-15.

Karabay, Muhsin, (Tarık Buğra ile Söyleşi), "Tarık Buğra ve Güneş Rengi Yapraklar", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.20-30.

Karabay, Muhsin- Akdağ, M. Zeki, "İbrahim Minnetoğlu Kültür Bakanlığı Desteklenmelidir", **Türk Edebiyatı**, S.239. Eylül 1993, ss.46-48.

Karabay, Muhsin, "Sessiz Gemi'nin Adı: Tarık Buğra", **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.33-35.

Karabay, Muhsin, (Tarık Buğra ile Söyleşi), "Tarık Buğra ile Son Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.27-29.

Karabay, Muhsin, "Bu Vatan Kimin?", **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.86-88.

Karabay, Muhsin, (Münevver Ayaşlı ile Söyleşi), "Münevver Ayaşlı ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.31-32.

Karabay, Muhsin, “Necip Fazıl Şiir Gecesi”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.33-34.

Karabay, Muhsin, (Durali Yılmaz ile Söyleşi), “Prof. Dr. Durali Yılmaz ile Mülakat”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.39-40.

Karabay, Muhsin, (Sedat Umran ile Söyleşi), “Sedat Umran ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.48-49.

Karabay, Muhsin, “İstanbul’daki Kültür Programlarından Küçük Bir Demet”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.54-56.

Karabay, Muhsin, “Fuat Bayramoğlu’nun Son Sohbetlerinden Bir Bölüm-Dostları Yahya Kemal’i Anlatıyor”, **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.26-29.

Karabay, Muhsin, “Mustafa Necati Karaer ve Gültekin Samancı ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.43-49.

Karabulut, Muhittin, “İbrahim Minnetoğlu”, **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.41-42.

Karaer, Cem, “Sevgili Babam”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.42-43.

Karaer, Cem, “Ölümünün Yıldönümünde Babam Mustafa Necati Karaer ve Yayımlanmamış Bir Şiiri”, **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.47-48.

Karaer, Cem, “Babamı Nasıl Küstürmüşüm?”, **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.51-52.

Kaşgarlı, S. Mahmut, “İyi Nam Bırakan İyi Bir İnsan”, **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.12.

Kavaklı, Ali Erkan, “Yunus Emre Almanya Üniversitelerinde”, **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.29-32.

Kavaklı, Ali Erkan, “Gençliği Olmayan Dava Yaşamaz”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.35-38.

Kavaklı, Ali Erkan, “Bu Kaçıncı Ağustos Sefersiz, Zafersiz?”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.29-30.

Kavaklı, Ali Erkan, "Umberto Eco, Post Moderne ve Gülün Adı", **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.24-27.

Kavaklı, Ali Erkan, "Şiirde Geleneğe Yaslanmak", **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.54-55.

Kavaklı, Ali Erkan, "Postmodern Düşünce ve Sanat-II", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.36-39.

Kavaklı, Ali Erkan, "Postmodernite ve Şiir", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.22-24.

Kavaklı, Ali Erkan, "Alman Kitapçılar Birliği Barış Ödülü, Günter Grass ve Yaşar Kemal", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.20-22.

Kavaklı, Ali Erkan, "Şair Mehmet Âkif Ersoy ve İdealizm", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.40-42.

Kaya, Cevdet, "Türkistan'dan İstanbul'a", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.58.

Kaya, Hüseyin, "Âşıklık Geleneği ve Günümüzde Halk Şairleri Güldeste", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.54-55.

Kaya, Sevil, "Bir Ulu Çınarsın ki Kırılırsın, Eğilmezsin; Ölür, İnlemezsin.", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.38-39.

Kaya, Sevil, "Yahu, Mutluluk Ne Kolay Ne Güzel Şey!", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.22-23.

Kaya, Sevil, "Tomris Uyar'ın Hikâyelerindeki Kadınlar", **Türk Edebiyatı**, S.210, Nisan 1991, ss.57-58.

Kaya, Sevil, "Mehmet Âkif'in Gençlik Üzerine Düşünceleri", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.46-47.

Kaya, Sevil, "Giritli Ali Aziz Efendi'nin Prusya Sefaretnamesi", **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.42-43.

Kayıhan, Hasan, "İki Dünya Arasında Kültür Çatışması", **Türk Edebiyatı**, S.239. Eylül 1993, ss.40.

Keleştimur, Bedrettin, “O, Bir Gönül Ereniydi”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.47.

Keleştimur, Bedrettin, “Gurub Düşüneleri”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.50.

Keleştimur, Bedrettin, “Ölümünün 1.Yılında Şeref Tan”, **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.55.

Keleştimur, Bedrettin, “Destan Şairimizi Anarken”, **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.13-14.

Kerman, Zeynep, “Mehmet Kaplan’ın Yazılarında Divan Şiirinin Değerlendirilmesi”, **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.29-31.

Kılıç, Filiz, “Gelenekten Geleceğe”, **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.41-43.

Kılıç, Nuhuz Olcay, “Ötüken Neşriyat’ın Aktarma Romanları”, **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.43-44.

Kılıç, Nuhuz Olcay, “İzdüşümü Hareketi ve Vadi Çiçekli’nin Şiirleri”, **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.50-52.

Kılıç, Nuhuz Olcay, “İzdüşümü Hareketi ve Vadi Çiçekli’nin Şiirleri-II”, **Türk Edebiyatı**, S.295. Mayıs 1998, ss.56.58-59.

Kırbaç, Selçuk, “Türk’ün Sesi Manas”, **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.37-38.

Kırca, İhsan Tevfik, “Yavuz Bülent Bâkiler’in Şiirlerinde Anadolu Teması: Yeniden Fethetmek Anadolu’yu”, **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.43-44.

Kırzıoğlu, Banıçiçek, “Işk’ın Yunusca Algılanışı”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.36-37.

Kırzıoğlu, Banıçiçek, “Tanpınar’da Zaman Nüvesi-1”, **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.21-24.

Kırzıoğlu, Banıçiçek, “Tanpınar’da Zaman Nüvesi-II”, **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.53-54.

Kırzıoğlu, Banıçiçek, “Nezihe Meriç’in Öykü Atölyesi-II”, **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.30-32.

Kızıltuğ, Fırat, (Memmed İsmail ile Söyleşi), "Dağ Kaya Küçülür Vatan Küçülmez", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.29-31.

Kızıltuğ, Fırat, "Hüseyin Cavid Rasizade", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.35-36.

Kızıltuğ, Fırat, "Aman Ayrılık", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.22-23.

Kızıltuğ, Fırat, "Sevdadır Her İşin Başı", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.17-20.

Kızıltuğ, Fırat, "Bir Nevcivansın", **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.36-39.

Kocakaplan, İsa, "Dede Korkut'ta Aile", **Türk Edebiyatı**, S. 202, Ağustos 1990, ss.75-78.

Kocakaplan, İsa, "Yeni Bir Karakoç", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.53-54.

Kocakaplan, İsa, "Edebiyatımızda Rabia Hatun Skandalı", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.41-47.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Türk Edebiyatı 4. Cilt", **Türk Edebiyatı**, S. 218. Ocak 1992, ss.56.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Uzaklara Türkü", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.57.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Ömrümüz İki Geceli Yürüyüş",**Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.57.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Balcıoğlu'nun İki Eseri", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.58.

Kocakaplan, İsa, "Göçtü Kervan Kaldık Dağlar Başında", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.23-24.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Nağıl-Heyat", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.50.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Hüküm Gecesi", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.50.

Kocakaplan, İsa, "Hocaefendi'nin Sandukası", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.52-55.

Kocakaplan, İsa, (Tarık Buğra ile Söyleşi), "Tarık Buğra ile Romanları Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.31-33.

Kocakaplan, İsa, (Ayın Kitapları), "Babil'i Beş Geçe", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.49.

Kocakaplan, İsa, (Ayın Kitapları), "Yankı ve Hüzün", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.49.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Güneşe Uçmak İstiyorum", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.44.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Bütün Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.44.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Rozalya Ana", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.44.

Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Necip Fazıl Kısakürek", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.45.

Kocaoğlu Timur, "Yüreğimde Mekân Tutmuş Kul!", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.20-22.

Kocaoğlu, Timur, "Yahya Kemal'in Şiirine İlmi Saygımız Yeterli mi?", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.51-53.

Kocaoğlu, Timur, "Çolpan'ın Şiirlerinde Tabiat ve Hürriyet Duygusu", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.41-45.

Kocaoğlu, Timur, "Mağcan'ın Şiirlerinde Güneş, Ateş ve Alev", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.34-37.

Kocaoğlu, Timur, "Yahya Kemal'in İstanbul'undan Abdullah Tukay'ın Kazan'ına Doğru", **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.40-42.

Koç, Murat, "İki İnsanın Psikolojisi: Cengiz Aytmatov'un "Yüzyüze"Adlı Hikâyesi", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.49-51.

Koç, Murat, "Tanpınar Mektupları Dolayısıyla: Bir Sanatkârın Mektupları", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.55-56.

Koç, Murat, "Tanpınar'ın Mektupları Dolayısıyla: Bir Sanatkârın Mektupları-II", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.46.

Koçak, Aynur, "Saraylı Bir Şaire: Adile Sultan", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.58-59.

Kolcu, Ali İhsan, "Ondokuzuncu Türk Edebiyatında Puşkin", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.44-46.

Köker, Mustafa, "Mesleği Hasret Olan Yazar: Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.44-45.

Kukul, M. Halistin, "Yunus Emre ve Hümanizm", **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.47-48.

Kukul, M. Halistin, "Mısralarda Gezinti'yi Okurken", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.45.

Kukul, Halistin, "Bir Alperen Şairdi O", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.11.

Kukul, M. Halistin, "Bahtiyar Vahapzade'yi Dinlerken", **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.42.

Kukul, M. Halistin, "Gün Var Bin Aya Değer", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.32-33.

Kukul, M. Halistin, (A. Yılmaz Boyunağa ile Söyleşi), "Tarihi Romancımız A. Yılmaz Boyunağa ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.64.

Kukul, M. Halistin, "Necip Fazıl'ın Şiirlerinde Zaman", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.44-46.

Kukul, M. Halistin, "Vefatının 12.Yılında Necip Fazıl Kısakürek Bir Abide Şahsiyet", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.32-33.

Kukul, M. Halistin, “Ahmet Yılmaz Boyunağa’nın Tarihi Romancılığı”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.48-49.

Kukul, Halistin, “Necip Fazıl’ın Şiirlerinde Ölüm”, **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.27-30.

Kukul, M. Halistin, “Prof. Hacıeminoğlu’nun Ardından”, **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.15.

Kukul, M. Halistin, “Gurub Düşünceleri”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.48-49.

Kukul, M. Halistin, “Destan Şairimizi Hatırlarken”, **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.12.

Kuloğlu, Nazan, “Bâki’nin Kanuni Sultan Süleyman Mersiyesi Üzerine Psikolojik Bir Çözümleme”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.50-52.

Kurtoğlu, Ayşenur, (Ahmet Kabaklı ile Söyleşi), “1930’dan 1990’a Hikâye ve Roman”, **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.30-33.

Kurtoğlu, Ayşenur, (Fatma Karabıyık ile Sohbet), “Fatma Karabıyık Barbarosoğlu ile “Acı Deniz” Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.45-47.

Kuşoğlu, T. Taner, “Asyanın Arifi”, **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.54.

Kuşoğlu, T. Taner, “Makberden Işığa”, **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.56.

Kut, Günay, “Orhan Şaik Gökyay’ın Kişiliği ve Hocalığı”, **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.84-85.

Küçük, Sebahattin, “Mustafa Kutlu’nun “Bu Böyledir” Hikâyesinde Vaka”, **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.23-24.

Macit, Muhsin, “Gelenek ve Beşir Ayvazoğlu’nun Şiiri”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.45-46.

Makal, Tahir Kutsi, “Şiirin Doyumsuz Tadı”, **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.25-26.

Makal, Tahir Kutsi, “Ozanların “Çevre”si”, **Türk Edebiyatı**, S.210, Nisan 1991, ss.27.

Makal, Tahir Kutsi, "Ozanların Dilinden Yunus Emre", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.22-23.

Makal, T. Kutsi, "Amanın Aman!", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.15.

Makal, Tahir Kutsi, "Kabaklı İçin Şölen", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.40.

Makal, Tahir Kutsi, "Anılarda Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.8-11.

Malkoç, M. Nihat, "Şimdi Destanlar Buruk: Gençosmanoğlu Sonsuza Yürüdü", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.16-17.

Malkoç, M. Nihat, "Necip Fazıl'ın Trabzon Günleri", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.27-28.

Malkoç, M. Nihat, "Geçti Bu Devranın Devri Bozuldu", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.55-56.

Maraş, İbrahim, "Çağdaş Türk Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.57-58.

Masala, Anna, "Feyzi Halıcı'nın Şiiri Evrenseldir, Çünkü Kaynağı Türk Kültürüdür", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.30-31.

Mayadağlı, Hüsniye, (Bahtiyar Vahapzade ile Söyleşi), "Sabır ve Mehmet Âkif Örneğimdir", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.47-50.

Mayadağlı, Hüsniye, "Bahtiyar Vahapzade'de Satıraltı İfadeler", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.50-51.

Memmedzade, Hamit (Aktaran; Fatma Gürbüz), "Halkın Sevimli Şairi Şehriyar", **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.40-42.

Milan Kundera (Çeviren: Süleyman Dalioğlu), "Goethe'nin İhanet Edilen Vasiyeti", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.53.

Miyasoğlu, Mustafa, "Üstad Necip Fazıl Çevresinde", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.14-17.

Miyasoğlu, Mustafa, "Asaf Halet Çelebi'nin Masal Dünyası", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.20-21.

Miyasoğlu, Mustafa, "Ölümünün Birinci Yıldönümünde Tarık Buğra", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.48-50.

Miyasoğlu, Mustafa, "Türk Romanının Dili", **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.45-46.

Miyasoğlu, Mustafa, "Mustafa Necati Karaer'in Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.49-51.

Miyasoğlu, Mustafa, "Necip Fazıl'ın Tiyatro Eserleri", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.20-21.

Miyasoğlu, Mustafa, "Çağdaş Türk Romanı", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.27-28.

Miyasoğlu, Mustafa, "Niçin Roman", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.27-29.

Miyasoğlu, Mustafa, "Türk Romanı Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.39-41.

Miyasoğlu, Mustafa, "Özkan Yalçın İçin", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.49.

Miyasoğlu, Mustafa, "Ölümünün 15. Yılında Necip Fazıl Portresi", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.47-48.

Miyasoğlu, Mustafa, "Üç Büyük Romancı", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.15-16.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Dağlar Dağlar", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.43.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Muhsin İlyas Subaşı'nın Şiirlerinde Hz. Peygamber", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.28-31.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Edebiyatımızda Çanakkale", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.15-17.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Edebiyatımızda Çanakkale-2-", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.21-22.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Necip Fazıl'ın Şiire Bakışı", **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.30-31.

Oğuzbaşaran, Bekir, "Cumhuriyet Devri Türk Şiirinde Necip Fazıl Etkisi",**Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.23-26.

Oğuzbaşaran, Bekir, (Orhan Okay ile Söyleşi), "Sanatkâr ve İslam Davacısı Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.15-18.

Oğuzbaşaran, Bekir, (Mustafa Ruhi Şirin ile Sohbet), "Mustafa Ruhi Şirin", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.34-35.

Okay, M. Orhan, "Efruz Bey", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.38.

Okay, M. Orhan, "Şair Kemalettin Kamu", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.14-15.

Okay, M. Orhan, "Üç Aylar Münasebetiyle Ramazan Edebiyatımız-II", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.25-26.

Okur, Enver, "Cahit Sıtkı'da Günahkârlık Duygusu ve Allah'a Sığınma", **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.50-51.

Okuyucu, Cihan, "Flofey'den Mektup", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.15-19.

Omrak, Kemal, "Vuslatının 13.Yıldönümünde Necip Fazıl'ı Anmak ve Anlatmak", **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.48-49.

Onay, İsmail, "Mevlevi Şairlerinin Şiirlerinde Mevlâna ve Mevlevilik", **Türk Edebiyatı**, S.218. Aralık 1991, ss.33-34.

Otmanbölük, Günvar, "Refik Özdek'i Anarken", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.29-30.

Ovacık, Hızır, "Çok Çiçekli Senfoni", **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.41.

Ömeroğlu, Serdar, "Bir Facianın Romanı", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.58.

Önder, Mehmet, "Aşk imiş her ne var âlemde", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.25-26.

Önder, Mehmet, "Mevlana'yı Minyatürlerle Anlatan Yazma Bir Eser", **Türk Edebiyatı**, S.218. Aralık 1991, ss.27-29.

Önder, Mehmet, “Mevlana’yı Anlamak”, **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.40

Önder, Mehmet, “Mustafa Necati Karaer İçin”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.10.

Önder, Mehmet, “Muhammed İkbal’de Mevlâna Hayranlığı”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.23-24.

Özbalcı, Mustafa, “Şiir Üzerine Düşünceler”, **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.37-40.

Özdek, Refik, “Cengiz Aytmatov ve Eserleri”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.36-39.

Özdemir, Ahmet, “A. Rahim Balcıoğlu’nun “Acılı Zamanlar”ı”, **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.57.

Özdemir, Ahmet, “Ayhan İnal’ın Gönül Destanı”, **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.45.

Özdemir, Ahmet, “Ayhan İnal’ın Gönül Destanı”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.54.

Özdemir, Ahmet, “Mustafa Necati Karaer’in Ardından”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.14.

Özdemir, Ahmet, “Ölümünün 2.Yıldönümünde Karaer”, **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.45-47.

Özdemir, Mehmet, “Orhan Veli Kanık Üzerine Bir Kitap”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.51.

Özen, Kutlu, “Âşık Hasan Dede”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.43-44.

Özkan, Mustafa, “Hocam Necmettin Hacıeminoğlu”, **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.10-11.

Özkan, Nevzat, “Bir Er Kişi Uçtu Dünyadan”, **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.14-15.

Öztoprak, Nihat, "Prof. Dr. Amil Çelebioğlu'na göre Halk edebiyatı ile Divan edebiyatının ortak hususiyetleri", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.17-20.

Öztürk, Hasan, "Roman: Kendisi mi? Teorisi mi?", **Türk Edebiyatı**, S.204, Ekim 1990, ss.57-58.

Öztürk, Hasan, "Yahya Akengin'in Romanları", **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.28-31.

Pala, İskender, "Gam Defterinin Tamamı Yok mu?", **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.25-26.

Pala, İskender, "Şairler ve Oyuncaklar", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.16-18.

Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur-II", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.39-42.

Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur-II", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.41-43.

Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur-III", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.36-38.

Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur-IV", **Türk Edebiyatı**, S.239. Eylül 1993, ss.41-43.

Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur –V- Zülfe Dair", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.22-23.

Pala, İskender, "Müstesna Güzeller", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.14-15.

Pala, İskender, "Koca Ragıp Paşa", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.51-52.

Pala, İskender, "Vuslat'a Dair", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.45-46.

Pala, İskender, "Yürüyenler ve Sürünenlere Dair", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.24.

Pala, İskender, "Huz Mâ Safâ Da'mâ Keder", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.38-39.

Pala, İskender, "Hz. Şuayb'ın Beyleri", **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.36-37.

Pala, İskender, “Olur Olmaz Müfredler”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.38-39.

Pala, İskender, “Olur Olmaz Beyitler”, **Türk Edebiyatı**, S.249. Temmuz 1994, ss.29-30.

Pala, İskender, “İki Ters Bir Düz”, **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.29-30.

Pala, İskender, “Nal Deyip Geçmemeli”, **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.27-28.

Pala, İskender, “İnsafın O Yerde Namı Yok Mu?”, **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.15-16.

Pala, İskender, “Yine Yakmış Yar Mektubun Ucunu”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.25-26.

Pala, İskender, “İstiğna Beyitleri”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.23-24.

Pala, İskender, “Oruca Dair Beyitler”, **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.9-10.

Pala, İskender, “Askerlik Hatırası”, **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.39-40.

Pala, İskender, “Taşra Kadıları”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.24-26.

Pala, İskender, “İştikak, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.29-30.

Pala, İskender, “Nazik ve Nahif Bir Sevgili”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.17-18.

Pala, İskender, “Hacı Babanın Macunu”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.10-11.

Pala, İskender, “Kızılelma”, **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.22-23.

Pala, İskender, “Hoş Gör Ya Hu!”, **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.10-11.

Pala, İskender, “Büyük Üstad La Edri”, **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.20-21.

Pala, İskender, “Kehlenin Tarihi Misyonu”, **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.13-14.

Pala, İskender, “Rüya Gibi Beyitler”, **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.20-22.

Pala, İskender, “Hey ‘et-i Abdalan Şerhi”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.13-16.

Pala, İskender, “Yine Kehle”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.18-20.

Pala, İskender, “Mübalağa: Ne Seninle Ne Sensiz”, **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.13-14.

Pala, İskender, “Ben Dalkavuğumu Buldum”, **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.17-18.

Pala, İskender, “Geçen Asra Dair Edebi Bir Güft ü Gü”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.28-30.

Pala, İskender, “Der-Hakk-ı Gazel-i Müşterek”, **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.8-10.

Pala, İskender, “Hayvanlar Âlemi”, **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.35-36.

Pala, İskender, “Güft ü Günun Ma-ba’dı”, **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.14-18.

Pala, İskender, “Şiirler, Şairler ve Meclisler”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.19-24.

Pala, İskender, “Şiirler, Şairler ve Meclisler-II-”, **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.8-12.

Pala, İskender, “İkbal ü İdbar”, **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.22-24.

Pala, İskender, “Söz Ola Kestire Başı”, **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.8-10.

Pala, İskender, “Teknolojiye Vurgun Şairler”, **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.47-48.

Pala, İskender, “Bir Sanduk-ı Acaib”, **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.22-23.

Pala, İskender, “Bülbül Figan İçinde”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.25-26.

Pala, İskender, “Bir Mevsim-i Baharına Geldik ki Âlemin”, **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.17-18.

Pala, İskender, “Sherlock Holmes’in Piri Kimdir?”, **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.10-12.

Pala, İskender, "Habibim Faslı Güldür Bu", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.17-18.

Pala, İskender, "Şairlerin Şehirleri", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.25-26.

Pala, İskender, "Nâbi'nin Demokrasi Gazeli", **Türk Edebiyatı**, S.295. Mayıs 1998, ss.21-22.

Pala, İskender, "Namazın Kapsama Alanı", **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.20-21.

Pala, İskender, "Yanmış Süveydada…", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.20-21.

Pala, İskender, "Gamze mi? Neuzübillah!", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.7.

Pala, İskender, "Dahleden Dinimize Bari Müselman Olsa", **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.11-13.

Pala, İskender, "Dilek Ey Yar Dilek!", **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.21-22.

Pekolcay, Necla, "Türk Dünyası ve Batı Medeniyeti", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.24-25.

Pekolcay, A. Necla, "Mevlâna ve Goethe'de Evrensellik", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.11-14.

Polat, N. Hikmet, "Sadeleştirme Problemi ve Bir Örnek", Türk Edebiyatı, S.212, Haziran 1991, ss.28-30.

Saatçi, Suphi, "Kerkük Katliamı", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.35-36.

Safi, İhsan, "Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın Şiir Tahlil Metodu", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.37-39.

Sağlam, Feyyaz, "İon Arion'un Türkçe Çocuk Şiirleri Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.27-29.

Sakaoğlu, Saim, "Yunus Emre Priştine'de", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.41-43.

Sakaoğlu, Saim, "Prof. Dr. Mehmet Kaplan ve Kadirlili Âşık Halil Karabulut'a Mektupları", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.19-20.

Samanoğlu, Gültekin, "Karaer'le Yarım Yüzyıl", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.12.

Samanoğlu, Gültekin, "Hisar Bir Burcunu Daha Kaybetti", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.6-7.

Sapaş, Neslihan, "2000'li Yıllarda Türk Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.8.

Sarıvelli, Osman, "Kudretli Şair- Üstad Sanatkâr", **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.12-14.

Sarıvelli, Osman, "Âşık Alesger Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.28-31.

Satoğlu, Abdullah, "Elem Abidesi Peyami Safa", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.37-38.

Satoğlu Abdullah, "Faruk Nafiz Çamlıbel'in Kayseri Hatıraları", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.35-36.

Savaş, Metin, "Pertev Bey'in Kızları", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.45-48.

Savaş, Metin, "Meçhul Bir Köy Romanı: Türkmen Kızı", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.52-54.

Savaş, Metin, "Batmayan Gün", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.40-41.

Savaş, Metin, "Karanlığa Işık Saçan Roman", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.41-42.

Savaş, Metin, "Huzurlu Bir Kalem: Necdet Ekici", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.58-59.

Schmiede, H. Ahmet, "1800 Yılında Berlin'de Bir Türkün Kabrine Vaki Müthiş Tasallut", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.46-47.

Schmiede, H. Ahmed, "Dilimiz-Edebiyatımız", **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.25-27.

Schmiede, H. Ahmed, “Dede Korkut Alman Dilinde”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.13-14.

Schmiede, H. Ahmed, “Dede Korkut’u Tercüme Ederken”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.5-7.

Sezer, Emin, (Halil Rıza Ulutürk ile Söyleşi), “Azerbaycan’ın Ünlü Şairi Halil Rıza Ulutürk ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.41-43.

Sezgin, Ahmet, “Yalnızız Romanıyla Simeranya’ya Bir Seyahat”, **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.53-54.

Songar, Ayhan, “Necmettin Hacıeminoğlu”, **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.4-5.

Soyuer, Halil, “Şairlerimizde Ölüm Endişesi-I-”, **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.12-14.

Soyuer, Halil, “Şairlerimizde Ölüm Endişesi-II-”, **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.48-51.

Soyuer, Halil, “Ah Zeki Ömer Hocamız Ah!”, **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.27-29.

Söylemez, Orhan, “Azerileri Yardıma Çağıran Şiir”, **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.48.

Sözbilici, Şaban, (Zeki Ömer Defne ile Söyleşi), “Hayal Hoca Şiiri Üzerine- Zeki Ömer Defne ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.204, Ekim 1990, ss.48-49.

Subaşı, Asuman, “Türkiye’de Manas Çalışmaları”, **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.44-45.

Subaşı, Muhsin İlyas, “Şiir Dervişinin Aydınlığında”, **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.36-37.

Subaşı, Muhsin İlyas, “Şevket Bulut’un Ardından”, **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.53.

Şahin, Oytun, "Şiir, Müzik, Hacıeminoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.13.

Şenel, Ünal, "Sabir ve Eseri Hophopname Hakkında", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.28-29.

Şenol, Memduh, "Ninnilerin Dili", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.56.

Şirin, Mustafa Ruhi, "Çocuksu ve Masal", **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.33-34.

Şirin, Mustafa Ruhi, "Klasik Masalın Eleştirisi", **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.25-26.

Şirin, Mustafa Ruhi, "Çocuk Edebiyatı Yazıları: III Çocukların Keşfettiği Klasikler", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.25-26.

Şirin, Mustafa Ruhi, "Çocuk Edebiyatı Yazıları: IV- Dünya Çocuklarının Kitapları", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.29-30.

Şirin, Mustafa Ruhi, "Çocuk Edebiyatı Yazıları –V- Çocuk Klasiklerini Okuma Kılavuzu", **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.31-32.

Şirin, Mustafa Ruhi, "Kendisi İçin Yazan Adam: Kemalettin Tuğcu", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.25-26.

Şirin, Mustafa Ruhi, "Klasik Masal ve Hayal Okulu", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.23-24.

Tabakçı, Adnan Sait, "Ahmet Kabaklı Hoca ile Ahmet Hikmet Müftüoğlu Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.3-4.

Tansel, Fevziye A, "Ömer Seyfeddin'in Şiiri Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.9.

Tarlan, Adnan Siyadet, "Ali Nihad Tarlan'dan Hatıralar", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.47-49.

Taş, Handan, (Marie Aude Murail ile Söyleşi), "Fransız Yazar Marie Aude Murail ile Çocuk Kitapları Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.249. Temmuz 1994, ss.49.

Taş, Handan, “Orhan Şaik Gökyay”, **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.81.

Tatçı, Mustafa, “Menzil Şairi”, **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.37.

Tatlıpınar, Göksel, “Batı Çocuk Klasiklerinde Temel Değerler”, **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.48.

Toker, Halil, “Gülistan’dan Bir Demet Gül”, **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.36-37.

Töre, Enver, “Tanpınar’ın Aktüel Bir Hikâyesi: Teslim”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.53-55.

Tunalı, A. Yağmur, “Bir Dağ-ı Derun”, **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.17-19.

Tuncer, Hediye, “Kemalettin Tuzcu’nun Eserleri Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.54-55.

Tuncer, Hüseyin, “Tarık Buğra’nın “Meçhul Kahraman”ı Şehir Kulübünde”, **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.57-58.60.

Tunceroğlu, Ayşe Göktürk, “Okyanus Ötesinde Bir Akif”, **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.6-7.

Tunceroğlu Göktürk, Ayşe, “Siyah Kadının Zaferi”, **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.39-41.

Tunceroğlu Göktürk, Ayşe, “Amerika’da Bir Zenci Poet Laureate”, **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.21-24.

Tunceroğlu Göktürk, Ayşe, “Clinton’un Hemşehrisi”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.23-24.

Tural, Sadık, “Şiir Geleneğimiz İçinde Çınarlı Gerçeği”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.19-22.

Tural, Sadık, “Avezov’u Anarken”, **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.9-10.

Turinay, Necmettin, “Klasik Hikâye/Lirik Aşk Romanı ve Şeyh Galib”, **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.22-24.

Turna, E., “Dörtlemelerle Feyzi Halıcı’nın Şiiri”, **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.51-52.

Turna, E. “Bahar Sarmaşıkları”, **Türk Edebiyatı**, S.249. Temmuz 1994, ss.47-48.

Turna, Ercan, “Mutluluk ve Ümitle Çağlayan Çağrışım Senfonisi”, **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.40-42.

Türk Ahmet, “Şevket Bulut’a Vefa Borcum”, **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.52.

Türk Edebiyatı, (Yazarların Okuma Penceresinden), “Nazan Bekiroğlu”, **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.40-41.

Türk Edebiyatı, (Yazarların Okuma Penceresinden), “Alim Kahraman”, **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.41-42.

Türk Edebiyatı, (Yazarların Okuma Penceresinden), “Mustafa Ruhi Şirin”, **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.30-31.

Türk Edebiyatı, (Yazarların Okuma Penceresinden), “Emine Işınsu”, **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.31.

Türk Edebiyatı, (Kitap Dünyası), Cebeci, Dilaver, “Ve Sığınırım İçime”, **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.57.

Türk Edebiyatı, (Kitap Dünyası), Kültür Bakanlığı, “Güldeste- Yunus Emre”, **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.58.

Türk Edebiyatı, (Kitap Dünyası), Kabaklı, Ahmet, “Şiir İncelemeleri”, **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.58.

Türk Edebiyatı, (Zeki Ömer Defne ile Söyleşi), “Zeki Ömer Defne ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.25-31.

Türk Edebiyatı, “Yazarla Roman ve Katliam Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.16.

Türk Edebiyatı, (Adil Yakupoğlu ile Söyleşi), “Biz Hepimiz Mankurtuz”, **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.18-20.

Türk Edebiyatı, (Kemalettin Tuğcu ile Söyleşi), "Daima Mantıksız Yazı Yazmaktan Çekindim", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.46-49.

Türk Edebiyatı, (Hatice Bilen ile Söyleşi), "1992 TYB Hikâye Ödülü Sahibi Hatice Bilen'le Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.40.

Türk Edebiyatı, "Vahapzade' den Bir Mektup ve Bir Şiir", **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.11.

Türk Edebiyatı, "Türk Edebiyatı Evrak Hazinesinden 3 Şair ve 3 Yazar", **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.19-20.

Türk Edebiyatı, "Ömer Seyfeddin", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.20.

Türk Edebiyatı, (Beşir Ayvazoğlu ile Söyleşi), "Etkileri Günümüze Uzanan Tek Divan Şairi: Şeyh Galib", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.17-20.

Türkel, Sabir Nuri, "Edebi Ufuklar, Onun İnanç ve İman Dünyası", **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.40-41.

Türker, Seher Keçe, "Mustafa Necati Karaer", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.53.

Uçar, Nail, "Bahtsız ve Tahtsız Cem Sultan", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.45.

Uluant, Zeynep, "Kellimini Ya Hümeyra", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.37-38.

Uluant, Zeynep, "Samiha Ayverdi'nin Dil Konusundaki Hassasiyeti", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.29-30.

Uluant, Zeynep, "Ayverdiler 'in Şanında", **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.41-42.

Ulukök, Canan, "Dost Diye Diye", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.50.

Ulukök, Canan, "Şair-i Cihan Nedim", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.52.

Uyguner, Muzaffer, "Sözümüz Var Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.53-54.

Üçöz, Esma, "36. Ölüm Yıldönümünde Cahit Sıtkı Tarancı'nın Şiirlerinde Ölüm ve Ölüm Ötesi Duygular", **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.60-61.

Ünlü Özcan, “Mehmet Zeki Akdağ’dan “Nazarlık” Niyetine Şiirler”, **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.44-45.

Ünlü, Özcan, “Şiirimizin Yüz Yıllık Serüveni”, **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.30-31.

Ünlü, Özcan, “Mustafa Ruhi Şirin’le Mülakat”, **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.61.

Ünlü Özcan, “Kabaklı’ya Vefa”, **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.41.

Vahapzade, Bahtiyar (Aktaran: H. Ahmed Schimiede), “İstiklal Marşını Yaşatan Millet”, **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.11.

Vahapzade, Bahtiyar, “Sanat Halk İçin mi Yoksa Sanat İçin Mi?”, **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.30-31.

Yardım, Mehmet Nuri, “Kış Gününün Lale-zarı”, **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.28-30.

Yavuz, Kemal, “Dede Korkut Ölür Mü”, **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.38-39.

Yeşiloğlu, Ayşegül Mine, “Edirne Selimiye Kütüphanesi’nde Bulunan Naili-i Kadim Divanı’nın Bir Nüshası”, **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.56-57.

Yellice, Muharrem, “Serdengeçti ile Hasbihal”, **Türk Edebiyatı**, S.205, Kasım 1990, ss.48-49.

Yetiş, Kazım, “Gelecekte Samiha Ayverdi”, **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.25-26.

Yetiş, Kazım, “Yenilik ve Gelenek”, **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.52-53.

Yetiş, Kazım, “Necmettin Hacıeminoğlu’nun Ardından”, **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.9.

Yıldız, Alpay Doğan, “Vatan Aynası Bir Şairde Kullanılan İsimler”, **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.51-52.

Yıldız, Alpay Doğan, “Mustafa Kutlu’nun Bir Hikâyesinde Anlatım Tekniğine Dair”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.48-49.

Yılmaz, Ayfer, (Sevinç Çokum ile Söyleşi), "Sevinç Çokum' la Tahkiyenin Üç Unsuru Üzerine Mülakat", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.25-26.

Yılmaz, Ayşe, "Cengiz Aytmatov'da Eser-Biyografi İlişkisi", **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.48-49.

Yılmaz, Durali, "Muhtar Avezov'un Hikâyecilikteki Yeri", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.11.

Yılmaz, Kaşif, "Fuzuli'de Aşk", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.54-55.

Yılmaz, Kaşif, "Türk Şiirinin Mısra ve Beyitlerinden Birer Demet", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.36-37.

Yılmaz, R. Mithat, "Türk Şiirinde Hüzün ve Yahya Akengin", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.46-48.

Yılmaz, Mevlüt Uluğtekin, "Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.28.

Yılmaz, Mehmet Nuri, "Fuzuli", **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.34-36.

Yurdabak, Hüseyin, (Feyzi Halıcı ile Söyleşi), "Feyzi Halıcı ile Dörtleme'ler üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.17-20.

Yusufoğlu, Şükrullah, "Özbek Edebiyatında Doğu ve Batı", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.23-25.

Yücel, Can, "Önümüzdeki Dönem Post-modernin Sarsıntısına Gebe", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.13-14.

Yüceyılmaz, Muhterem, "Fuzuli ve Shakespeare", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.25-27.

Yüceyılmaz, Muhterem, "Acelesi Olan Adam: Ömer Seyfeddin", **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.49-50.

Yüceyılmaz, Muhterem, "Zincirin Kopuk Halkaları", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.23-24.

Yüceyılmaz, Muhterem, "İnce Nazlı Bir Roman", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.51.

Yüceyılmaz, Muhterem, "Hanım Şairler Aranıyor", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.38-39.

Yüceyılmaz, Muhterem, "Ahmet Rasim öldü Mü?", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.49-50.

Yüceyılmaz, Muhterem, "Bir Sırça Hisar: Fuzuli", **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.44-45.

Yüksel, Hasan Avni, "Havva", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.40-41.

Zeybek, Namık Kemal, "Türkistan Şehrinde Ahmet Yesevi Üniversitesi", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.7-8.

3.3. KONUYA/ HAKKINDA YAZILANA GÖRE YAZILAR

Abdi [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Urfalı Şair Abdi", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.13.]

Abdurrauf Fıtrat [Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürleri: Abdurrauf Fıtrat ve Türkiye", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.29-31.]

Abdullah Kadiri [Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürleri: Abdullah Kadiri", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.62-63.]

Abdullah Kahhar [Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürleri: Abdullah Kahhar", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.44-46.]

Abdullah Kahhar [Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürleri- II Abdullah Kahhar", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.45-47.]

Abdullah Tukay [Kocaoğlu, Timur, "Yahya Kemal'in İstanbul'undan Abdullah Tukay' ın Kazan'ına Doğru", **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.40-42.]

Abdülhak Hamid Tarhan (İnci Enginün; *Abdülhak Hamid'in Hatıraları*) [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Abdülhak Hamid'in Hatıraları", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.7.]

Abdülhak Hamit Tarhan [Kuşoğlu, T. Taner, "Makberden Işığa", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.56.]

Abdülhamit Süleymanoğlu Çolpan [Kocaoğlu, Timur, "Çolpan'ın Şiirlerinde Tabiat ve Hürriyet Duygusu", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.41-45.]

Abdülhamit Süleymanoğlu Çolpan [Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürleri:1 Şair Çolpan", **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.44-45.]

Abdülhamit Süleymanoğlu Çolpan [Aslan, Cengiz, "Abdülhamit Süleymanoğlu Çolpan", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.42-43.]

Abdülkadir Karataş [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "O Son Temmuz'da", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.7.]

Abdülkerim Abdülkadiroğlu; *Zinetü'l Mecalis* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Zinetü'l Mecalis", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.9.]

Abdürrahim Balcıoğlu; *Acılı Zamanlar* [Özdemir, Ahmet, "A. Rahim Balcıoğlu'nun "Acılı Zamanlar"ı"**, Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.57.]

Abdürrahim Balcıoğlu [Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Balcıoğlu'nun İki Eseri"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.58.]

Aybek Musa Taşmuhammedoğlu [Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürleri: Aybek", **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.42-44.]

Adil Yakupoğlu [Türk Edebiyatı, (Adil Yakupoğlu ile Söyleşi), "Biz Hepimiz Mankurtuz", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss18-20.]

Adile Ayda*; Devran* [Türkkan, Reha Oğuz, "Adile Ayda Hanımın Etrüksleri ve Türk Dünyası 3.Kurultayı", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.28-29.]

Adile Sultan [Koçak, Aynur, "Saraylı Bir Şaire: Adile Sultan", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.58-59.]

Adnan Büyükbaş; *Kimliğim Bir Gül Dalı* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Kimliğim Bir Gül Dalı" , **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.49.]

Afet Ilgaz [Karabıyık, Fatma, "Yazarların Okuma Penceresinden: Afet Ilgaz", **Türk Edebiyatı**, S.220. Şubat 1992, ss.18.]

Afet Ilgaz; *Ad Semud Medyen* [Ağabegüm, Ayla, (Öğretmenin Günlüğü), "Ad Semud Medyen", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.20-21.]

Afet Ilgaz [Ilgaz, Afet, "Artık Çocuk Romanı Yazmama Kararı Aldım", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.35-40.]

Ahmet Cevat [Ebülhesenli, Elşen, "İstiklal Şairi Ahmet Cevat", **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.42-44.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Emil, Birol, "A. Hamdi Tanpınar ve Mehmet Kaplan Hâlâ Yaşarken", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.19-21.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Kabahasanoğlu, Vahab, "Tanpınar'ın "Gül" Şiirinde Sanat Estetiğinin Ortaya Çıkışı", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.29-30.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Emil, Birol, "A. Hamdi Tanpınar ve Mehmet Kaplan Hâlâ Yaşarken -2", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.10-12.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Enginün, İnci, "Tanpınar ve Mehmet Kaplan Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.16-18.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Ergüzel, M. Mehdi, "Edebiyat Takvimi: Tanpınar ve Kaplan", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.50-51.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Koç, Murat, "Tanpınar Mektupları Dolayısıyla: Bir Sanatkârın Mektupları", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.55-56.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Koç, Murat, "Tanpınar'ın Mektupları Dolayısıyla: Bir Sanatkârın Mektupları-II", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.46.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Çavuşoğlu, Mehmet, "Tanpınar'a Ağıt", **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.52.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Kırzıoğlu, Banıçiçek, "Tanpınar'da Zaman Nüvesi-1", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.21-24.]

Ahmet Hamdi Tanpınar [Kırzıoğlu, Banıçiçek, "Tanpınar'da Zaman Nüvesi-II", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.53-54.]

Ahmet Hamdi Tanpınar; *Teslim* [Töre, Enver, "Tanpınar'ın Aktüel Bir Hikâyesi: Teslim", **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.53-55.]

Ahmet Hamdi Tanpınar; *Beş Şehir* [Yüceyılmaz, Muhterem, "Zincirin Kopuk Halkaları", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.23-24.]

Ahmet Hamdi Tanpınar*; Huzur* [Ağabegüm, Ayla, "Huzur İstasyonunda İnecek Var", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.25-26.]

Ahmet Hamdi Tanpınar (Mustafa Miyasoğlu; *Roman Düşüncesi ve Türk Romanı)* [Miyasoğlu, Mustafa, "Üç Büyük Romancı", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.15-16.]

Ahmet Hikmet Müftüoğlu; *Gönül Hanım-Çağlayanlar* [Kaya, Sevil, "Bir Ulu Çınarsın ki Kırılırsın, Eğilmezsin; Ölür, İnlemezsin.", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.38-39.]

Ahmet Hikmet Müftüoğlu [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Gönül Hanım'dan Çağlayanlara", **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.32.]

Ahmet Hikmet Müftüoğlu; *Turhan Nasıl Çıldırdı* [Ekici, Necdet, "Düşünmesini Öğrenmek veya Turhan Nasıl Çıldırdı?", **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.29-31.]

Ahmet Hikmet Müftüoğlu [Suner, Nermin, "Millileşme Devri Türk Hikâyeciliği Hakkında Bir Örnek: Ahmet Hikmet Müftüoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.15-16.]

Ahmet Hikmet Müftüoğlu [Tabakçı, Adnan Sait, "Ahmet Kabaklı Hoca ile Ahmet Hikmet Müftüoğlu Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.3-4.]

Ahmet Kabaklı [Makal, Tahir Kutsi, "Kabaklı İçin Şölen", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.40.]

Ahmet Kabaklı [Ünlü Özcan, "Kabaklı'ya Vefa", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.41.]

Ahmet Kanyılmaz; *999. Beyit* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "999.Beyit", **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.56.]

Ahmet Kutsi Tecer [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Orda Bir Köy Var Uzakta", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.56.]

Ahmet Mithat Efendi [Bekiroğlu, Nazan, "Türkiye'de İlk Defa: Ahmet Midhat'ın Nigâr Hanım'a Mektupları", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.31-37.]

Ahmet Nazım Özkul [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Ahmet Nazım Özkul", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.13.]

Ahmet Özdemir; *Ahmet Haşim* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Ahmet Haşim", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.53.]

Ahmet Rasim [Yüceyılmaz, Muhterem, "Ahmet Rasim öldü Mü?", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.49-50.]

Ahmet Yesevi [Kabaklı, Ahmet, "Peygamberimiz Nezdinde İki Elçimiz ve Meşayih-i Türk'ün Serhalkası", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.3-4.]

Ahmet Yılmaz Boyunağa [Kukul, M. Halistin, (A. Yılmaz Boyunağa ile Söyleşi), "Tarihi Romancımız A. Yılmaz Boyunağa ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.64.]

Ahmet Yılmaz Boyunağa [Kukul, M. Halistin, "Ahmet Yılmaz Boyunağa'nın Tarihi Romancılığı", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.48-49.]

Aleksandr Sergeyeviç Puşkin [Kolcu, Ali İhsan, "Ondokuzuncu Türk Edebiyatında Puşkin", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.44-46.]

Alev Alatlı; *Orda Kimse Var mı?* [Ağabegüm, Ayla, (Alev Alatlı ile Söyleşi), (Öğretmenin Günlüğü), "Orda Kimse Var mı?"**, Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.20-21.]

Alev Alatlı; *Viva La Muerte* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Viva La Muerte", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.17.]

Alev Alatlı [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Türk Romanında Fetret Devri", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.36-37.]

Ali Akbaş; *Göygöl* [Kabaklı, Ahmet, "Göygöl", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.5-8.]

Ali Akbaş [Fuad, Ali, "Buyrun "Kuş Sofrası"na", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.47.]

Ali Aziz Efendi [Kaya, Sevil, "Giritli Ali Aziz Efendi'nin Prusya Sefaretnamesi"**, Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.42-43.]

Ali Aziz Efendi [Schmiede, H. Ahmet, "1800 Yılında Berlin'de Bir Türkün Kabrine Vaki Müthiş Tasallut", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.46-47.]

Ali Budak; *Ömrümüz İki Geceli Yürüyüş* [Beyreli Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), "Ömrümüz İki Geceli Yürüyüş"**, Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.43.]

Ali Budak; *Ömrümüz İki Geceli Yürüyüş* [Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Ömrümüz İki Geceli Yürüyüş"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.57.]

Ali Budak; *Ömrümüz İki Geceli Yürüyüş* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Ömrümüz İki Geceli Yürüyüş"**, Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.17.]

Ali Ekrem Bolayır [Kızıltuğ, Fırat, "Bir Nevcivansın", **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.36-39.]

Ali Erkan Kavaklı; *Başkaldırıyorum* [Ağabegüm, Ayla, "Başkaldırıyorum", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.19-20.]

Ali Erkan Kavaklı; *Vurgun* [Akbel, Sabri, "Mafya Kıskacında Vurgun", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.56.]

Ali Fuat Azgur; *Aruzun Meltemi* [Bahtiyar, Vahapzade, "Sanat Halk İçin mi Yoksa Sanat İçin Mi?", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.30-31.]

Ali Haydar Haksal [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Ay Işığında Vavın Odası", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.27.]

Ali İhsan Kuyumcu-*Gurbet Akşamları* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Gurbet Akşamları", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.54.]

Ali Nihad Tarlan [Tarlan, Adnan Siyadet, "Ali Nihad Tarlan'dan Hatıralar"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.47-49.]

Alim Kahraman [Türk Edebiyatı, (Yazarların Okuma Penceresinden), "Alim Kahraman"**, Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.41-42.]

Amil Çelebioğlu [Ceyhan, Adem, "Prof. Dr. Amil Çelebioğlu'nu Anarken", **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.43-45.]

Arif Ay; *Yirmi Yaş Şiirleri* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Yirmi Yaş Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.7.]

Arif Ay; *Dokuz Kandil* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler', "Arif Ay'dan Dokuz Kandil", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.24.]

Arif Dülger; *Şiir Nöbetleri* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Şiir Nöbetleri ve Arif Dülger", **Türk Edebiyatı,** S.208, Şubat 1991, ss.28.]

Arif Dülger; *Geçmiş Zaman Düşleri* [Hüsrev, Hatemi, (Görüntüler ve Görüşler), "Arif Dülger ve Geçmiş Zaman Düşleri", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.15.]

Arif Eren; *Görkemli Denge* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Görkemli Denge", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.30.]

Arif Nihat Asya [Kabaklı, Ahmet, "Na't", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.5-6. 8-9.]

Arif Nihat Asya [Türk Edebiyatı, "Türk Edebiyatı Evrak Hazinesinden 3 Şair ve 3 Yazar", **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.19-20.]

Arif Nihat Asya [Kuşoğlu, T. Taner, "Asyanın Arifi", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.54.]

Asri Divanı [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Asri Divanından Sahifeler", **Türk Edebiyatı**, S. 202, Ağustos 1990, ss.51.]

Asaf Halet Çelebi [Miyasoğlu, Mustafa, "Asaf Halet Çelebi'nin Masal Dünyası", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.20-21.]

Asaf Halet Çelebi [Bahar, Mahmud, "İslami Söylem Üzerine Birkaç Küçük Notlar-2", **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.43-45.]

Asaf Halet Çelebi [Bayam, Mehtap, "Asaf Halet Çelebi (Mustafa Miyasoğlu)", **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.41-42.]

Âşık Ali Asker [Sarıvelli, Osman, "Kudretli Şair- Üstad Sanatkâr", **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.12-14.]

Âşık Ali Asker [Sarıvelli, Osman, "Âşık Alesger Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.28-31.]

Âşık Ferki [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Âşık Ferki", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.9.]

Âşık Özeri [Gökalp, Mehmet, "Âşık Özeri", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.45-46.]

Âşık Pervani [Gökalp, Mehmet, "Âşık Pervani (İsmail Çelik)", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.43-45.]

Atilla İlhan [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Bir Öğreten Adam Atilla İlhan", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.13.]

Aybek Musa Taşmuhammedoğlu [Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürleri: Aybek", **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.42-44.]

Ayhan İnal; *Gönül Destanı* [Özdemir, Ahmet, "Ayhan İnal'ın Gönül Destanı", **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.45.]

Ayhan İnal: *Gönül Destanı* [Özdemir, Ahmet, "Ayhan İnal'ın Gönül Destanı", **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.54.]

Aziza Caferzade; *Yadet Beni* [Kafkasyalı, Ali, "Azerbaycan'ın Ana Yazarı", **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.55-59.]

Bahaettin Karakoç [Tatçı, Mustafa, "Menzil Şairi" , **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.37.]

Bahaettin Karakoç [Kocakaplan, İsa, "Yeni Bir Karakoç"**, Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.53-54.]

Bahaettin Karakoç; *Uzaklara Türkü* [Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Uzaklara Türkü"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.57.]

Bahaettin Karakoç; *Güneşe Uçmak İstiyorum* [Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Güneşe Uçmak İstiyorum", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.44.]

Bahaettin Karakoç [Akdemir, Aysen-Karabay, Muhsin, (Bahaettin Karakoç ile Söyleşi), "Kaderde İlk Nikâhladığım Sevgilim, Şiir Olmuştur", **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.35-39.]

Bahtiyar Vahapzade [Kaplan, Mehmet, "Pırlanta Gibi Bir Şiir", **Türk Edebiyatı**, S. 201, Temmuz 1990, ss.12-13.]

Bahtiyar Vahapzade; *Şehitler* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Şehitler", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.60.]

Bahtiyar Vahapzade [Kukul, M. Halistin, "Bahtiyar Vahapzade'yi Dinlerken", **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.42.]

Bahtiyar Vahapzade [Kukul, M. Halistin, "Gün Var Bin Aya Değer", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.32-33.]

Bahtiyar Vahapzade- *Nağıl-Heyat* [Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Nağıl-Heyat", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.50.]

Bahtiyar Vahapzade [Mayadağlı, Hüsniye, (Bahtiyar Vahapzade ile Söyleşi), "Sabır ve Mehmet Âkif Örneğimdir", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.47-50.]

Bahtiyar Vahapzade [Mayadağlı, Hüsniye, "Bahtiyar Vahapzade'de Satıraltı İfadeler", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.50-51.]

Bahtiyar Vahapzade [Demir, Necati, "Bahtiyar Vahapzade'nin Türkçeciliği", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.47-50.]

Bahtiyar Vahapzade [Hacıyeva, Maarife-Köktürk, Şahin, "Yaşamak Yanmaktır", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.32-34.]

Bahtiyar Vahapzade [Hacıyeva, Maarife- Köktürk, Şahin, "Yaşamak Yanmaktır-II", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.25-28.]

Bahtiyar Vahapzade [Hacıyeva, Maarife-Köktürk Şahin, "Bahtiyar Vahapzade'nin İlmi Araştırmaları", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.50-52.]

Bahtiyar Vahapzade; *Gurub Düşünceleri* [Kukul, M. Halistin, "Gurub Düşünceleri", **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.48-49.]

Bahtiyar Vahapzade; *Gurub Düşünceleri* [Keleştimur, Bedrettin, "Gurub Düşüneleri", **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.50.]

Bâki [Kuloğlu, Nazan, "Bâki'nin Kanuni Sultan Süleyman Mersiyesi Üzerine Psikolojik Bir Çözümleme", **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.50-52.]

Behçet Necatigil [Dündar, Murat, "Behçet Necatigil ve Türk Şiirindeki Yeri Üzerine Nurullah Çetin ile Mülakat", **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.50-52.]

Bekir Sıtkı Erdoğan [Karabay, Muhsin, "İstanbul'daki Kültür Programlarından Küçük Bir Demet", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.54-56.]

Bekir Sıtkı Erdoğan [Subaşı, Muhsin İlyas, "Şiir Dervişinin Aydınlığında", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.36-37.]

Bekir Yıldız [Kabaklı, Ahmet, "Bekir Yıldız ve Aile", **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.5-7.]

Berdan Karagöz; *Denize Ağlayan Kadınlar* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Denize Ağlayan Kadınlar", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.]

Beşir Ayvazoğlu [Gezer, Zeki, "Beşir Ayvazoğlu ile Mülakat: Şairlerin Paylaştığı Ortak Bir Türkçe' den Söz Etmek Çok Zor", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.23-25.]

Beşir Ayvazoğlu [Macit, Muhsin, "Gelenek ve Beşir Ayvazoğlu'nun Şiiri" , **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.45-46.]

Beşir Ayvazoğlu; *Defterimde Kırk Suret* [Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, "Defterimde Kırk Suret Kalbimizde Taşıdığımız Her Hayat Bizim", **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.40-41.]

Cahit Külebi [Kabahasanoğlu, Vahap, "Cahit Külebi", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.37-38.]

Cahit Sıtkı Tarancı [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Gökyüzünün Başka Rengi de Varmış", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.33.]

Cahit Sıtkı Tarancı [Üçöz, Esma, "36. Ölüm Yıldönümünde Cahit Sıtkı Tarancı'nın Şiirlerinde Ölüm ve Ölüm Ötesi Duygular", **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.60-61.]

Cahit Sıtkı Tarancı [Hatusil, Ali Müfehhar, "Mehmet Âkif ve Cahit Sıtkı", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.59-60.]

Cahit Sıtkı Tarancı [Okur, Enver, "Cahit Sıtkı'da Günahkârlık Duygusu ve Allah'a Sığınma", **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.50-51.]

Cahit Zarifoğlu [Kahraman, Alim, "Cahit Zarifoğlu'nu Tanımak", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.37.]

Cem Sultan [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Cem Sultan'ın Oğlu Oğuz Han'a Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.40-41.]

Cem Sultan [Uçar, Nail, "Bahtsız ve Tahtsız Cem Sultan"**, Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.45.]

Cemal Kemal [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, (Cemal Kemal ile Söyleşi), "Özlüğüm Türküm Benim", **Türk Edebiyatı**, S. 202, Ağustos 1990, ss.79-82.]

Cengiz Aytmatov [Özdek, Refik, "Cengiz Aytmatov ve Eserleri", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.36-39.]

Cengiz Aytmatov; *Yüzyüze* [Koç, Murat, "İki İnsanın Psikolojisi: Cengiz Aytmatov'un "Yüzyüze" Adlı Hikâyesi", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.49-51.]

Cengiz Aytmatov [Kabaklı, Ahmet, "Folkloru Kullanışta Cengiz Aytmatov ve Yaşar Kemal", **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.3-6.]

Cengiz Aytmatov [Arslan, Fatih, "İnsanlığın Büyük Vicdanı: Aytmatov", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.60-61.]

Cengiz Aytmatov; *Kassandra Damgası* [Okuyucu, Cihan, "Flofey'den Mektup", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.15-19.]

Cengiz Aytmatov [Yılmaz, Ayşe, "Cengiz Aytmatov'da Eser-Biyografi İlişkisi", **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.48-49.]

Cengiz Dağcı [Köker, Mustafa, "Mesleği Hasret Olan Yazar: Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.44-45.]

Cengiz Dağcı [Tunalı, A. Yağmur, "Bir Dağ-ı Derun", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.17-19.]

Cengiz Dağcı [Dağcı, Cengiz, "Cengiz Dağcı'nın Mektubu", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.56.]

Cengiz Dağcı; *Onlar da İnsandı* [Arslan, Fatih, "Cengiz Dağcı'nın "Onlar da İnsandı" Romanı", **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.39-40.]

Cengiz Dağcı [Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.18-20.]

Cengiz Dağcı [Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.30-32.]

Cengiz Dağcı; *Dönüş Romanı* [Gedikli, Yusuf, "Cengiz Dağcı'nın Dönüş Romanı", **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.33-34.]

Cengiz Dağcı [Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.6-7.]

Cengiz Dağcı [Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.39-42.]

Cengiz Dağcı [Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.24-26.]

Cengiz Dağcı [Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.12-14.]

Cengiz Dağcı [Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.26-28.]

Cengiz Dağcı [Dağcı, Cengiz, "Hatıralarda Cengiz Dağcı", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.8-10.]

Cengiz Dağcı [Güngül, Gülay, "Gurbette Hasreti Tüketmek", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.15-18.]

Cengiz Numanoğlu; *Sabır Sınavıdır Ömür Dediğin* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Sabır Sınavıdır Ömür Dediğin", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.56.]

Cengizhan Orakçı; *Ateş Bahçeleri* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Ateş Bahçeleri", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.29.]

Cihan Aktaş; *Üç İhtilal Çocuğu* [Barbarosoğlu, Fatma, (Cihan Aktaş ile Söyleşi), "Kalemin Kıskançlığı Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.16-17.]

Çıldırlı Âşık Şenlik [Ersoy, Neşet, "Çıldırlı Âşık Şenlik Üzerine Notlar", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.30-31.]

Çıldırlı Âşık Şenlik [Ersoy, Neşet, "Çıldırlı Âşık Şenlik Üzerine Notlar-II-", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.16-17.]

Dede Korkut [Kocakaplan, İsa, "Dede Korkut'ta Aile", **Türk Edebiyatı**, S. 202, Ağustos 1990, ss.75-78.]

Dede Korkut [Yavuz, Kemal, "Dede Korkut Ölür Mü", **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.38-39.]

Dede Korkut [Schmiede, H. Ahmed, "Dede Korkut Alman Dilinde", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.13-14.]

Dede Korkut [Schmiede, H. Ahmed, "Dede Korkut'u Tercüme Ederken", **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.5-7.]

Destan (Faruk Sümer; *Türk Cumhuriyetlerini Meydana Getiren Eller ve Türk Destanları*) [Kabaklı, Ahmet, "Destanlarda Alperenler", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.3-5.]

Dilaver Cebeci [Gültekin, İsmet, "Vakfımızdaki Sohbetler: Şiir İnsanın İç Destanıdır", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.38-39.]

Dilaver Cebeci; *Ve Sığınırım İçime* [Türk Edebiyatı, (Kitap Dünyası), Cebeci, Dilaver, "Ve Sığınırım İçime", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.57.]

Divan Şiiri [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yahya Efendi Mezarlığı", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.17.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Gam Defterinin Tamamı Yok mu?", **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.25-26.]

Divan Şiiri [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Divanların Yayınlanması", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.15.]

Divan Şiiri [Öztoprak, Nihat, "Prof. Dr. Amil Çelebioğlu'na Göre Halk Edebiyatı ile Divan Edebiyatının Ortak Hususiyetleri", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.17-20.]

Divan Şiiri [Emil, Birol, "Bayramlarımız ve Bayram Edebiyatımız", **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.18-21.]

Divan Şiiri [Kerman, Zeynep, "Mehmet Kaplan'ın Yazılarında Divan Şiirinin Değerlendirilmesi", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.29-31.]

Divan Şiiri [Horata, Osman, "Bir Tezadın Tashihine Dair", **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.54.55.]

Divan Şiiri [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Akçağ Divanları", **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.15.]

Divan Şiiri [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Eski Şiirimiz", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.21.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Şairler ve Oyuncaklar", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.16-18.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Müstesna Güzeller", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.14-15.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Vuslat’a Dair”, **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.45-46.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Yürüyenler ve Sürünenlere Dair”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.24.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Huz Mâ Safâ Da’mâ Keder”, **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.38-39.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Hz. Şuayb’ın Beyleri”, **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.36-37.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Olur Olmaz Müfredler”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.38-39.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Olur Olmaz Beyitler”, **Türk Edebiyatı**, S.249. Temmuz 1994, ss.29-30.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “İki Ters Bir Düz”, **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.29-30.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Nal Deyip Geçmemeli”, **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.27-28.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “İnsafın O Yerde Namı Yok Mu?”, **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.15-16.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Yine Yakmış Yar Mektubun Ucunu”, **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.25-26.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “İstiğna Beyitleri”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.23-24.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Oruca Dair Beyitler”, **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.9-10.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Askerlik Hatırası”, **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.39-40.]

Divan Şiiri [Yetiş, Kazım, "Yenilik ve Gelenek", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.52-53.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Taşra Kadıları", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.24-26.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "İştikak", **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.29-30.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Nazik ve Nahif Bir Sevgili", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.17-18.]

Divan Şiiri [Çelik, Bayram, "Divan Şiirinde Aşk Üzerine Bir Deneme", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.47-48.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Hacı Babanın Macunu", **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.10-11.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Kızılelma", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.22-23.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Hoş Gör Ya Hu!", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.10-11.]

Divan Şiiri [Yılmaz, Kaşif, "Türk Şiirinin Mısra ve Beyitlerinden Birer Demet", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.36-37.]

Divan Şiiri [Ceylan, Ömür, "Kahve Yemen'den Gelir", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.41-42.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Büyük Üstad La Edri", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.20-21.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Kehlenin Tarihi Misyonu", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.13-14.]

Divan Şiiri- Rüya [Pala, İskender, "Rüya Gibi Beyitler", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.20-22.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Hey 'et-i Abdalan Şerhi", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.13-16.]

Divan Şiiri [Ertan, M. Emin, “Divan Edebiyatında Ramazan Sofileri”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.31-32.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Yine Kehle”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.18-20.]

Divan Şiiri-Kahve [Açıkgöz, Namık, “Kahve ve Ramazan”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.31-32.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Mübalağa: Ne Seninle Ne Sensiz”, **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.13-14.]

Divan Şiiri [Bilkan, Ali Fuat, “Edebi Mektuplar Üzerine (Talat Onay)”, **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.39-40.]

Divan Şiiri [Beyzadeoğlu, Beyza, “Divan Şiirinde Bir Deyim ‘Taş Yatur’ “, **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.55-56.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Ben Dalkavuğumu Buldum”, **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.17-18.]

Divan Şiiri [Ceylan, Ömür, “Ölüme Gülümsemek”, **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.38-39.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Geçen Asra Dair Edebi Bir Güft ü Gü”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.28-30.]

Divan Şiiri [Bozdağ, İsmet, “Divan Hazinesini Kullanmak”, **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.34.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Der-Hakk-ı Gazel-i Müşterek”, **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.8-10.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Şiirler, Şairler ve Meclisler”, **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.19-24.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, “Şiirler, Şairler ve Meclisler-II-”, **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.8-12.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Söz Ola Kestire Başı", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.8-10.]

Divan Şiiri (Cemal Kurnaz; *Divan Edebiyatı Yazıları*) [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Divan Edebiyatı Yazıları", **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.45.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Teknolojiye Vurgun Şairler", **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.47-48.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Bir Sanduk-ı Acaib", **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.22-23.]

Divan Şiiri [Doğan, Ayhan, "Sanatı Benimseyişler ve Üslup Gerçekleri", **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.31-32.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Habibim Faslı Güldür Bu", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.17-18.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Şairlerin Şehirleri", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.25-26.]

Divan Şiiri – Namaz [Pala, İskender, "Namazın Kapsama Alanı", **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.20-21.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Gamze mi? Neuzübillah!", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.7.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Dahleden Dinimize Bari Müselman Olsa", **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.11-13.]

Divan Şiiri [Pala, İskender, "Dilek Ey Yar Dilek!", **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.21-22.]

Durali Yılmaz [Kabaklı, Ahmet, "Durali Yılmaz'ın Hikâye ve Roman Görüşleri ve Bunların Hikâyelerinde Uygulanışı", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.5-7.]

Durali Yılmaz [Karabay, Muhsin, (Durali Yılmaz ile Söyleşi), "Prof. Dr. Durali Yılmaz ile Mülakat", **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.39-40.]

Durali Yılmaz; *Yesevi Irmakları* [Açıkgöz, Namık, "Menkabeden Romana 'Yesevi Irmakları' ", **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.45-46.]

Durdu Şahin; *Kar Çiçeği* [Beyreli, Nilgün, (Bize gelen kitaplar), "Kar Çiçeği", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.54.]

Ebubekir Eroğlu; *Yirmidört Şiir* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yirmidört Şiir"**, Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.27.]

Ebubekir Eroğlu; *Yirmidört Şiir* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Yırmidört Şiir", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.50-51.]

Ekrem Kaftan; *Yeryüzü Melekleri* [Gökalp, Beyza Güler, "Yeryüzü Melekleri", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.55-56.]

Ekrem Kaftan; *Beyaz Zambaklar Ülkesinde* [Kavaklı, Ali Erkan, "Şiirde Geleneğe Yaslanmak", **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.54-55.]

Elmas Yıldırım [Ebülhesenli, Elşen, "Azerbaycan Benim Tacım Tahtım Oy"**, Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.40-41.]

Elmas Yıldırım [Gül, Muhammed, "Azerbaycan'lı Şair Elmas Yıldırım'ın Şiirlerindeki Vatan Hasreti", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.51-53.]

Emin Bülend Serdaroğlu [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Geleceği Bekleyen Şiir: Kin", **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.32.]

Emin Can; *Virane Gönül* [Beyreli, Nilgün, (Bize gelen kitaplar), "Virane Gönül", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.54.]

Emin Fevzi Bey [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Emin Fevzi Bey", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.17-18.]

Emine Işınsu; *Atlıkarınca* [Işınsu, Emine, "Atlıkarınca Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.13-14.]

Emine Işınsu; *Kaf Dağının Ardında* [Kabaklı, Ahmet, "Kaf Dağı'nın Ardı", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.5-6.]

Emine Işınsu; *Bir Gece Yıldızlarla* [Barbarosoğlu, Nur, "Bir Gece Yıldızlarla'yı Okurken"**, Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.58.]

Emine Işınsu; *Atlıkarınca* [Kallimci, Hasan, "Suçlusun Emine Işınsu", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.51-52.]

Emine Işınsu [Türk Edebiyatı, (Yazarların Okuma Penceresinden), "Emine Işınsu"**, Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.31.]

Emine Işınsu; *Cumhuriyet Türküsü* [Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Emine Işınsu ile Söyleşi), "Işınsu, Millî Mücadeleyi Yeniden Soluyor", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.8-10.]

Emine Işınsu [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Romanın Yarını Yok", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.33.]

Emine Işınsu; *Dost Diye Diye* [Ulukök, Canan, "Dost Diye Diye", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.50.]

Emine Işınsu; *Havva* [Yüksel, Hasan Avni, "Havva", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.40-41.]

Emre Kongar; *Hocaefendi'nin Sandukası* [Kocakaplan, İsa, "Hocaefendi'nin Sandukası", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.52-55.]

Emirhan Yeniki [Aybars, Şerafeddin, (Emirhan Yeniki ile Söyleşi), "Bize Kültürel ve Manevi Destek Verin", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.23-25.]

Enis Behiç Koryürek [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Beş Hececilerden Koryürekli Bir Şair", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.45.]

Erkin Vahid [Kocaoğlu Timur, "Yüreğimde Mekân Tutmuş Kul!"**, Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.20-22.]

Ergeç Uçkun [Söylemez, Orhan, "Azerileri Yardıma Çağıran Şiir", **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.48.]

Esra Zeynep [Hatemi, Hasan Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Esra Zeynep ve Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.10.]

Esther Gress [Cebeci, Dilaver, "Bir Tevhidci Şaire: Esther Gress", **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.16-17.]

Ethem Baran; *Sonrası Ayrılık* [Çeviksoy, Osman, (Ethem Baran'la Söyleşi), "Ethem Baran'la "Sonrası Ayrılık" Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.46-47.]

Faruk Alkan; *Hayat Uzun Bir Şiirdir* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Faruk Alkan'dan Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.9.]

Faruk Nafiz Çamlıbel [Emil, Birol, "Faruk Nafiz Çamlıbel", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.25-28.]

Faruk Nafiz Çamlıbel [Satoğlu Abdullah, "Faruk Nafiz Çamlıbel'in Kayseri Hatıraları", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.35-36.]

Faruk Nafiz Çamlıbel [Dündar, Murat, "Şiirimizin Anadolu'yla Yüzleşmesi Faruk Nafiz Çamlıbel", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.29-30.]

Fatma Barbarosoğlu; *Acı Deniz* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Acı Deniz", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.7.]

Fatma Barbarosoğlu; *Acı Deniz* [Kurtoğlu, Ayşenur, (Fatma Karabıyık ile Söyleşi), "Fatma Karabıyık Barbarosoğlu ile "Acı Deniz" Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.45-47.]

Ferhat Dikses; *Pembe Gül* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Pembe Gül", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.]

Ferit Edgü [Kabaklı, Ahmet, "Ferit Edgü'nün Bir Hikâyesinin Tahlili", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.5-11.]

Feyzi Halıcı [Kaya, Hüseyin, "Âşıklık Geleneği ve Günümüzde Halk Şairleri Güldeste", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.54-55.]

Feyzi Halıcı [Turna, E., "Dörtlemelerle Feyzi Halıcı'nın Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.51-52.]

Feyzi Halıcı [Masala, Anna, "Feyzi Halıcı'nın Şiiri Evrenseldir, Çünkü Kaynağı Türk Kültürüdür", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.30-31.]

Feyzi Halıcı [Yurdabak, Hüseyin, (Feyzi Halıcı ile Söyleşi), "Feyzi Halıcı ile Dörtleme'ler üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.17-20.]

Feyzi Halıcı [Turna, Ercan, "Mutluluk ve Ümitle Çağlayan Çağrışım Senfonisi", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.40-42.]

Fırat Kızıltuğ; *Mavi Karanlık* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler', "Fırat Kızıltuğ ve Yayları", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.6.]

Fırat Kızıltuğ; *Mavi Karanlık* [İnal, Ayhan, "Fırat Kızıltuğ ve Mavi Karanlık", **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.52-53.]

Fuat Bayramoğlu [Ayvazoğlu, Beşir, "Fuat Bayramoğlu'na Dair", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.24-25.]

Fuat Bayramoğlu [Karabay, Muhsin, "Fuat Bayramoğlu'nun Son Sohbetlerinden Bir Bölüm-Dostları Yahya Kemal'i Anlatıyor", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.26-29.]

Fuzuli [Kabaklı, Ahmet, "Fuzuli'de Uyanmak", **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.3-5.]

Fuzuli [Yılmaz, Mehmet Nuri, "Fuzuli", **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.34-36.]

Fuzuli [Doğan, D, Mehmet, "500.Yılında Fuzuli", **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.37-38.]

Fuzuli [Kabaklı, Ahmet, "Aşk Derdiyle Olur Âşık Mizacı Müstakim"**, Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.3-4.]

Fuzuli [Yılmaz, Kaşif, "Fuzuli'de Aşk", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.54-55.]

Fuzuli [Kabaklı, Ahmet, "Dağlar Yücelenmiş Alçaklayamam", **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.3-4.]

Fuzuli [Yüceyılmaz, Muhterem, "Fuzuli ve Shakespeare", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.25-27.]

Fuzuli [Yüceyılmaz, Muhterem, "Bir Sırça Hisar: Fuzuli", **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.44-45.]

Gabrial Garda Marquez [Bardakçı, İlhan, "Marquez'in İblisi, Vietnam Ağıtı ve Karpuz", **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.7-9.]

Gelibolulu Mustafa Ali; *Künhü'l Ahbar* [Canım, Rıdvan, "Bir Şuara Tezkiresi Olarak Künhü'l Ahbar", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.57-58.]

Goethe; *Faust* [Ayda, Adile, "Goethe'yi Goethe Yapan Nedir?", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.18-19.]

Goethe [Milan Kundera (Çeviren: Dalioğlu, Süleyman), "Goethe'nin İhanet Edilen Vasiyeti", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.53.]

Goethe [Pekolcay, A. Necla, "Mevlâna ve Goethe'de Evrensellik", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.11-14.]

Gülistan [Toker, Halil, "Gülistan'dan Bir Demet Gül", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.36-37.]

Günter Grass [Kavaklı, Ali Erkan, "Alman Kitapçılar Birliği Barış Ödülü, Günter Grass ve Yaşar Kemal", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.20-22.]

Gürünlü Âşık Gülhani; *Gönül Ağlayınca* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Gönül Ağlayınca", **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.56.]

H.Razi; *Peymane* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Peymane", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.11.]

Hacı Bey Zade Ahmet Muhtar: *Şair Hanımlarımız* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Şair Hanımlarımız", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.15.]

Hacıemin Baubek [Ağabegüm, Ayla, (Doç. Dr. Hacıemin Baubek ile Söyleşi), "Doç. Dr. Hacıemin Baubek ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.22-23.]

Hacı Osman Hulusi Ateş Efendi [Erdem, Sami, "Hacı Osman Hulusi Ateş Efendi", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.35.]

Hacı Osman Hulusi Ateş Efendi [Kabaklı, Ahmet, "Vatan'ı Ziyaret", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.5-8.]

Hakkı Süha Sezgin [Ayvazoğlu, Beşir, "Unutulmuş Bir Edip: Hakkı Süha Sezgin", **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.10-13.]

Halide Edip Adıvar [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Halide Edip Adıvar'ın Eserleri", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.10.]

Halk Şiiri (Feyzi Halıcı; *Halk Şairlerinden Yemek Destanları*) [Beyreli, Nilgün, (Bize gelen kitaplar), "Halk Şairlerinden Yemek Destanları", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.60.]

Halk Şiiri [Makal, Tahir Kutsi, "Ozanların "Çevre" si", **Türk Edebiyatı**, S.210, Nisan 1991, ss.27.]

Halk Şiiri [Oğuzbaşaran, Bekir, "Dağlar Dağlar", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.43.]

Halk Şiiri [Öztoprak, Nihat, "Prof. Dr. Amil Çelebioğlu'na Göre Halk Edebiyatı ile Divan Edebiyatının Ortak Hususiyetleri"**, Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.17-20.]

Halk Şiiri [Halıcı, Feyzi, "Türkiye Âşıklar Bayramı Yapıldı", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.37-38.]

Halk Şiiri [Horata, Osman, "Bir Tezadın Tashihine Dair", **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.54.55.]

Halk Şiiri [Schmiede, H. Ahmed, "Dilimiz-Edebiyatımız", **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.25-27.]

Halk Şiiri [Kızıltuğ, Fırat, "Sevdadır Her İşin Başı", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.17-20.]

Halil Karabulut [Sakaoğlu, Saim, "Prof. Dr. Mehmet Kaplan ve Kadirlili Âşık Halil Karabulut'a Mektupları", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.19-20.]

Halil Rıza Ulutürk [Sezer, Emin, (Halil Rıza Ulutürk ile Söyleşi), "Azerbaycan'ın Ünlü Şairi Halil Rıza Ulutürk ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.41-43.]

Halil Rıza Ulutürk [Gedikli, Yusuf, "Halil Rıza Ulutürk ve Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.51-53.]

Halil Soyuer; *Gönül Dağları* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Gönül Dağları-Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.53.]

Halim Giray [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.20.]

Haluk Mahmutoğulları; *Elveda İstanbul* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Elveda İstanbul", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.]

Harputlu Hayri Efendi [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Harputlu Hayri Efendi", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.26.]

Hasanboğuldu (Olcay Kılıç; *Hasanboğuldu)* [Duymaz, Ali, "Efsanelerin Kutsal Dünyası ve "Hasanboğuldu"nun Yeni Bir Yorumu", **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.19-20.]

Hasan Kallimci; *Çınar Ağacı* [Beyreli, Nilgün, (Bize gelen kitaplar), "Çınar Ağacı", **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.65.]

Hasan Kallimci [Işınsu, Emine, "Çocuklar, Kitaplar, Kallimci ve Şirin", **Türk Edebiyatı**, S.205, Kasım 1990, ss.14-15.]

Hatice Bilen; *Ayın Uysal Işığı* [Işınsu, Emine, (Hatice Bilen'le Söyleşi), "Ayın Uysal Işığı", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.8-9.]

Hatice Bilen; *Umursanmayan Kadınlar* [Karabıyık, Fatma, ""Umursanmayan Kadınlar" ı Umursuyorum", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.50-51.]

Hatice Bilen [Türk Edebiyatı, (Hatice Bilen ile Söyleşi), "1992 TYB Hikâye Ödülü Sahibi Hatice Bilen'le Sohbet"**, Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.40.]

Hayri Aktaş; *Âşık Veysel* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler', "Âşık Veysel", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.6.]

Hikâye (Ahmet Kabaklı; *Türk Edebiyatı 4.Cild*) [Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Türk Edebiyatı 4.Cild"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.56.]

Hikâye (Ahmet Kabaklı; *Türk Edebiyatı Tarihi IV*.) [Geçer, İlhan, "Türk Edebiyatı Tarihi IV"**, Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.60.]

Hikâye (Ahmet Kabaklı; *Türk Edebiyatı Tarihi IV*) [Çokum, Sevinç, "Emeğin Işıltısı", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.29.]

Hikâye [Tatlıpınar, Göksel, "Batı Çocuk Klasiklerinde Temel Değerler"**, Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.48.]

Hikâye [Kurtoğlu, Ayşenur, (Ahmet Kabaklı ile Söyleşi), "1930'dan 1990'a Hikâye ve Roman", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.30-33.]

Hikâye (Çocuk Edebiyatı) [Şirin, Mustafa Ruhi, "Çocuk Edebiyatı Yazıları: III Çocukların Keşfettiği Klasikler", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.25-26.]

Hikâye (Çocuk Edebiyatı) [Şirin, Mustafa Ruhi, "Çocuk Edebiyatı Yazıları: IV- Dünya Çocuklarının Kitapları", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.29-30.]

Hikâye (Çocuk Edebiyatı) [Şirin, Mustafa Ruhi, "Çocuk Edebiyatı Yazıları –V- Çocuk Klasiklerini Okuma Kılavuzu", **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.31-32.]

Hilmi Yavuz; *Ayna Şiirleri* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Ayna Şiirleri" , **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.32.]

Hilmi Yavuz; *Doğu Şiirleri* [Güneş, Ender, "Doğu Şiirleri Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.50-52.]

Hilmi Yavuz [Çokyiğit, Coşkun, (Hilmi Yavuz ile Söyleşi), "Geçmiş Yaz Defteri'nin Yazarı Hilmi Yavuz", **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.47-51.]

Homeros [Kabaklı, Ahmet, "Homeros'tan Mehmet Âkif'e Truva'dan Çanakkale'ye", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.3-5.]

Hüsamettin Olgun; *Bir Lodos Gibi* [Beyreli Nilgün, (Ayın Kitapları), "Bir Lodos Gibi", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.56.]

Hüsamettin Olgun; *Bir Lodos Gibi* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Bir Lodos Gibi", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.]

Hüseyin Avni Cinozoğlu; *İstanbul'da Son Sedefkar* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Hüseyin Avni Cinozoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.15.]

Hüseyin Cavid Rasizade [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Hüseyin Cavid", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.8.]

Hüseyin Cavid Rasizade [Hacıyeva Maarife- Köktürk Şahin, "Azerbaycan Edebiyatında Romantizm ve Hüseyin Cavid'in Şeyh Sen'an Adlı Eseri", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.31-33.]

Hüseyin Cavid Rasizade [Kızıltuğ, Fırat, "Hüseyin Cavid Rasizade", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.35-36.]

Hüseyin Cahid Yalçın [Bardakçı, İlhan, "Yokuş'ta Rastladıklarım", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.20-22.]

Hüseyin Rahmi Gürpınar [Dedeoğlu, Taylan, "Hüseyin Rahmi'nin Perişan Köşkü", **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.25-26.]

Hüseyin Rahmi Gürpınar [Dedeoğlu, Taylan, (Cemal Kutay ile Söyleşi), "Cemal Kutay ile Hüseyin Rahmi Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.27-30.]

Hüseyin Siret [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Hüseyin Siret'in Bütün Şiirlerini Bekliyoruz", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.14.]

Hüsrev Hatemi [Ağabegüm, Ayla, (Öğretmenin Günlüğü), "Bakıp Da Geçmediklerimiz", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.22.]

Hüsrev Hatemi; *Bütün Şiirler* [Beyreli, Nilgün (Bize gelen kitaplar), "Bütün Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.64.]

Hüsrev Hatemi [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, (Hüsrev Hatemi ile Söyleşi), "Hüsrev Hatemi ile sanat ve son şiir kitabı üzerine sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.204, Ekim 1990, ss.32-34.]

Hüsrev Hatemi [Kabaklı, Ahmet, "Hüsrev Hatemi'nin Şiiri -I-" **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.5-6,8-9.]

Hüsrev Hatemi [Kabaklı, Ahmet, "Hüsrev Hatemi'nin Şiiri -2-", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.5.8-9.]

Hüsrev Hatemi; *Bütün Şiirleri* [Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Bütün Şiirleri" , **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.44.]

Hüsrev Hatemi [Ayvazoğlu, Beşir, "Hüsrev Hatemi'nin Şiirlerine Dair", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.6-7.]

İbrahim Abay Kunanbayoğlu [Duman, Musa, "Prof. Dr. Rabia Sızdıkova ile Kazak Türkçesi ve Abay Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.42-47.]

İbrahim Abay Kunanbayoğlu [Aslan, Cengiz, "Abay'ı Tanıyalım ve Tanıtalım" , **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.43-44.]

İbrahim Abay Kunanbayoğlu [Akar, Ali, "Orta Türk Edebiyatının Öncü Kalemleri-I-Abay Kunanbayoğlu" , **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.32-34.]

İbrahim Eryiğit; *Kayıtsız Sevdalar* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Kayıtsız Sevdalar"**, Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.50.]

İbrahim Hakkı [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Duymasın Onu da İcad Eder", **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.46-47.]

İbrahim Hakkı [Kabaklı, Ahmet, "Sen Nefsine Yan Çıkma", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.3-5.]

İbrahim Hakkı [Kabaklı, Ahmet, "Öğren Edeb-i Hulku", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.3-4.]

İbrahim Minnetoğlu [Karabay, Muhsin- Akdağ, M. Zeki, "İbrahim Minnetoğlu Kültür Bakanlığı Desteklenmelidir", **Türk Edebiyatı**, S.239. Eylül 1993, ss.46-48.]

İbrahim Minnetoğlu [Karabulut, Muhittin, "İbrahim Minnetoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.41-42.]

İbn-i Kemal [Gezer, Zeki, "İbn-i Kemal ve Yavuz Selim", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.51-52.]

İdris Aydın; *Gülerek Gir Şehre* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Gülerek Gir Şehre", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.8.]

İffet Hanım [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "İffet Hanım", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.15-16.]

İhsan Sezai: *Sabır ve Gül* [Aytaç, Gıyaseddin, "Sabır ve Gül", **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.44-45.]

İskender Pala; *Leyla İle Mecnun* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Leyla ile Mecnun", **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.12.]

İsmail Kadare [Cemal Aydın (İsmail Kadare ile Söyleşi), "Arnavutluk'un Yüz Akı Romancı İsmail Kadare"**, Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.20-21.]

İsmail Memmed [Kızıltuğ, Fırat, (Memmed İsmail ile Söyleşi), "Dağ Kaya Küçülür Vatan Küçülmez", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.29-31.]

İsmail Özmel; *Dünden Bugüne Niğdeli Şair ve Yazarlar* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Dünden Bugüne Niğdeli Şair ve Yazarlar", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.57.]

İsmail Yılmaz; *Yuvasız Kuşlar* [Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, "Kızıl Cehennemde "Yuvasız Kuşlar"", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.48-49.]

İsmet Bora Binatlı; *Suların Karardığı Saatlerdeyim* [Beyreli Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), "Suların Karardığı Saatlerdeyim", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.43.]

İsmet Özel [Bahar, Mahmud, "İslami Söylem Üzerine Birkaç Küçük Not-3", **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.46-48.]

İstiklal Marşı [Bahtiyar, Vahapzade (Aktaran: H. Ahmed Schimiede), "İstiklal Marşını Yaşatan Millet", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.11.]

İzzet Molla [Pala, İskender, "Bir Mevsim-i Baharına Geldik ki Âlemin", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.17-18.]

Jacques Pierre Amette [Jacques Pierre Amette (Çeviren: Cemal Aydın), "Günümüz İtalyan Edebiyatı", **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.44-45.]

John Irving [Aydın, Cemal, "Eserleri Milyonlar Satan Romancı John Irving: İlhama Değil Çalışmaya İnanırım", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.22-23.]

Kadir Pirim; *Yıldızlı Geceler* [Gedikli, Yusuf, "Özbek Edebiyatından Bir Roman: Yıldızlı Geceler (Babür)", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.54-57.]

Kamil Uğurlu; *Yüreğimde Yâre Var* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yüreğimde Yâre Var", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.20.]

Karmen Silva [Bekiroğlu, Nazan, "Bir Kraliçe, Bir Muharrir, Bir Şaire", **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.18-21.]

Kaygusuz Abdal [Güzel, Abdurrahman, "Kaygusuz Sultan'da Bir Nevruz Sabahı", **Türk Edebiyatı**, S.210, Nisan 1991, ss.13-16.]

Kaygusuz Abdal [Kabaklı, Ahmet, "Çağlar Üstü Bir Alperen Kaygusuz Aptal", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.3-5.]

Kaygusuz Abdal [Kabaklı, Ahmet, "Alperen'den Post Moderne", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.3-6.]

Kemal Sayar; *İki Güneş Arasında* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "İki Güneş Arasında", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.13.]

Kemal Sayar; *Otoyol Uykusu* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Otoyol Uykusu", **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.8.]

Kemal Tahir [Kahraman, Kemal, "Tarık Buğra ve Kemal Tahir'in Tarihe Bakışı", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.51-53.]

Kemale Ağakızı [Ağakızı, Kemale, "Sevdim Türkiye'yi", **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.42-43.]

Kemalettin Kamu [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Bingöl Yaylaları Şairi", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.30.]

Kemalettin Kamu [Okay, M. Orhan, "Şair Kemalettin Kamu", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.14-15.]

Kemalettin Tuğcu [Türk Edebiyatı, (Kemalettin Tuğcu ile Söyleşi), "Daima Mantıksız Yazı Yazmaktan Çekindim", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.46-49.]

Kemalettin Tuğcu [Şirin, Mustafa Ruhi, "Kendisi İçin Yazan Adam: Kemalettin Tuğcu", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.25-26.]

Kemalettin Tuğcu [Çağlar, Yusuf, "Çok Acıklı Şeyler Yazdı, Çok Ağladı ve Çok Okundu", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.27.]

Kemalettin Tuğcu [Tuncer, Hediye, "Kemalettin Tuğcu'nun Eserleri Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.54-55.]

Knuut Hamsun [Ayvazoğlu, Beşir, "Knut Hamsun'a Göre Türkler", **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.5-7.]

Koca Ragıp Paşa [Pala, İskender, "Koca Ragıp Paşa", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.51-52.]

Koca Ragıp Paşa [Pala, İskender, "Sherlock Holmes'in Piri Kimdir?", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.10-12.]

Levent Sunal; *Mevsim Birdenbire* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Levent Sunal ve Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.45.]

Mağcan Cumabayoğlu [Kocaoğlu, Timur, "Mağcan'ın Şiirlerinde Güneş, Ateş ve Alev", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.34-37.]

Mahir Sürmelibey; *Yangın Yeri Yüreğim* [Beyreli, Nilgün, (Bize gelen kitaplar) "Yangın Yeri Yüreğim", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.53.]

Mahmud Derviş [Karaağaçlı, Cemal, "Mahmud Derviş: Filistinli Gözyaşlarını Kalbine Akıtan Şair", **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.43.]

Mahmud Hadiyev [Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürlerinden Batu", **Türk Edebiyatı**, S.276. Ekim 1996, ss.43-44.]

Mahtum Kulu [Akar, Ali, "Ortak Türk Edebiyatının Öncü Kalemleri-II Mahtum Kulu", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.38-40.]

Manas Destanı [Kırbaç, Selçuk, "Türk'ün Sesi Manas", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.37-38.]

Manas Destanı [Deniz, Özlem, "Manas'ın Kümbetini Ziyaret", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.39-41.]

Manas Destanı [Gölgeci, Meral, “Bir Manasçının Sanatçılığı”, **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.42-43.]

Manas Destanı [Subaşı, Asuman, “Türkiye’de Manas Çalışmaları”, **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.44-45.]

Manas Destanı [Kabaklı, Ahmet, “Manas’a Giriş”, **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.3-5.]

Manas Destanı [Harvilahti, Lauri, “İpek Yolu Destanlarında Kültürel Kimlik ve İdeolojik Tahrifat”, **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.20-21.]

Mâni [Erol, Aydil, “Mâni ve Hoyrat”, **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.41.]

Mâni [Bicik, Mehmet, “Kırca Manileri”, **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.52-54.]

Marie Aude Murail [(Çeviren: Handan Taş) ,(Marie Aude Murail ile Söyleşi), “Fransız Yazar Marie Aude Murail ile Çocuk Kitapları Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.249. Temmuz 1994, ss.49.]

Marina Tsvetaeva [Bardakçı, İlhan, “Kabirden Doğan Şiirler”, **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.9-10.]

Masal [Çağlar, Yusuf, “Düşlerin Kıyısında Yaşamak”, **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.46-47.]

Masal [Şirin, Mustafa Ruhi, “Çocuksu ve Masal”, **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.33-34.]

Masal [Şirin, Mustafa Ruhi, “Klasik Masalın Eleştirisi”, **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.25-26.]

Masal [Şirin, Mustafa Ruhi, “Klasik Masal ve Hayal Okulu”, **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.23-24.]

Maya Angelov [Tunceroğlu Göktürk, Ayşe, “Clinton’un Hemşehrisi”,**Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.23-24.]

Mehmed Nazım Paşa [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Mehmed Nazım Paşa ve Yek Avaz", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.11.]

Mehmet Âkif Ersoy [Tunceroğlu, Ayşe Göktürk, "Okyanus Ötesinde Bir Akif", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.6-7.]

Mehmet Âkif Ersoy [Alptürk, Emre, "Edebiyat Takvimi: Vatan ve Hürriyet Şairlerimiz; Namık Kemal ve Akif", **Türk Edebiyatı**, S.218. Aralık 1991, ss.56-67.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kaya, Sevil, "Mehmet Âkif'in Gençlik Üzerine Düşünceleri", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.46-47.]

Mehmet Âkif Ersoy [Karabacak, Mestan, "Mehmet Âkif ve Kültür Hayatımız"**, Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.47-48.]

Mehmet Âkif Ersoy [Hatusil, Ali Müfehhar, "Mehmet Âkif ve Cahit Sıtkı", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.59-60.]

Mehmet Âkif Ersoy [Bahar, Mahmud, "İslami Söylem Üzerine Birkaç Küçük Not-1", **Türk Edebiyatı**, S.249. Temmuz 1994, ss.41-42.]

Mehmet Âkif Ersoy- *Safahat* [Ayvazoğlu, Beşir, "Safahat'tan İstanbul Manzaraları", **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.17-18.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kabaklı, Ahmet, "Homeros'tan Mehmet Âkif'e Truva'dan Çanakkale'ye", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.3-5.]

Mehmet Âkif Ersoy [Gedikli, Yusuf, "Çanakkale Zaferi, Çanakkale Şehitleri ve Çanakkale Destanı", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.28-31.]

Mehmet Âkif Ersoy [Ayvazoğlu, Beşir, "Mehmed Âkif'in Şairliği Hakkında", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.18-19.]

Mehmet Âkif Ersoy [Ayvazoğlu, Beşir, "Mehmet Âkif'in Musiki Anlayışı", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.11-13.]

Mehmet Âkif Ersoy [Kavaklı, Ali Erkan, "Şair Mehmet Âkif Ersoy ve İdealizm", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.40-42.]

Mehmet Ali Oğan [Ağabegüm, Ayla, (Öğretmenin Günlüğü), "Yüzeyde Derinlik"**, Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.9.]

Mehmet Ali Oğan; *Yüzeyde Derinlik* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Yüzeyde Derinlik", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.50.]

Mehmet Ata Çatıkkaş -*Edebiyat Kılavuzu* [Beyreli, Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), "Edebiyat Kılavuzu", **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.65.]

Mehmet Can Doğan; *Törenler ve Komplolar* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Törenler ve Komplolar", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.29.]

Mehmet Çınarlı; *Mısralarda Gezinti* [Kukul, M. Halistin, "Mısralarda Gezinti'yi Okurken", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.45.]

Mehmet Çınarlı; *Mısralarda Gezinti* [Gezer, Zeki, "Mısralarda Gezinti"**, Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.46.]

Mehmet Çınarlı [Tural, Sadık, "Şiir Geleneğimiz İçinde Çınarlı Gerçeği", **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.19-22.]

Mehmet Çınarlı [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Mehmet Çınarlı'dan Bir Üstad Kitabı", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.13.]

Mehmet Emin Yurdakul [Erer, Tekin, "Milli Şair Yurdakul", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.29.]

Mehmet Emin Yurdakul [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Mehmet Emin Yurdakul Bey", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.9.]

Mehmet Fahri Bey; Yadigâr-ı Hâkim [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Doktor Mehmet Fahri Bey ve Yadigâr-ı Hâkim", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.11.]

Mehmet Fidancı- *Şi'rpençe* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Şi'rpençe", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.29.]

Mehmet Müzekka Con [Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, "Doğumundan 100. Yıl Münasebetiyle Mehmet Müzekka Con", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.58-59.]

Mehmet Niyazi Özdemir; *Yazılamamış Destanlar* [Boztoprak, Galip, "Yazılamamış Destanlar", **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.58.]

Mehmet Niyazi Özdemir; *Yazılamamış Destanlar* [Kabaklı, Ahmet, "Mehmed Niyazi Özdemir ve Yazılamamış Destanlar", **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.5-6.-8.]

Mehmed Niyazi Özdemir: *İki Dünya Arasında* [Gültekin, İsmet, "İki Dünya Arasında yahut Âşık Ayhanlar", **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.44.]

Mehmed Niyazi Özdemir; *İki Dünya Arasında* [Kayıhan, Hasan, "İki Dünya Arasında Kültür Çatışması", **Türk Edebiyatı**, S.239. Eylül 1993, ss.40.]

Mehmed Niyazi Özdemir [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Bizler Kültür Muhacirleriyiz", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.38.]

Mehmet Zeki Akdağ; *Uzunhava* [Beyreli Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), "Uzunhava", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.43.]

Mehmet Zeki Akdağ [Ünlü Özcan, "Mehmet Zeki Akdağ'dan "Nazarlık" Niyetine Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.44-45.]

Mehmet Zeki Akdağ; *Uzunhava* [Kabahasanoğlu, Vahap, "Uzunhava", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.49.]

Memduh Şevket Esendal; *Miras* [Çağın, Sabahattin, "Esendal'ın "Miras" Romanında Devir Tenkidi", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.42-43.]

Memduh Şevket Esendal; *Güllüce Bağları Yolunda-Gönül Kaçanı Kovalar* [Çetişli, İsmail, "Ölümünün 42. Yıldönümünde Memduh Şevket Esendal'ın Son İki Hikâye Kitabı", **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.49-50.]

Memmed Aslan [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, (Mehmet Aslan ile Söyleşi), "Ağla Karanfil Ağla", **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.62-64.]

Mersiye [Bilkan, Ali Fuat, "Acıyı Bal Eylemek Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.38-39.]

Mersiye [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Türk Edebiyatında Mersiye", (Mustafa İsen), **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.42.]

Mersiye [Kuloğlu, Nazan, "Bâki'nin Kanuni Sultan Süleyman Mersiyesi Üzerine Psikolojik Bir Çözümleme", **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.50-52.]

Mesnevi [Kabaklı, Ahmet, "Destan Mesnevi Roman", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.5-6.]

Mesnevi [Kabaklı, Ahmet, "Kur'an-ı Kerim'de Züleyha", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.5-7.]

Mesut Doğan [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Mesut Doğan'ın Şiiri"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.14.]

Mevlâna [Önder, Mehmet, "Aşk imiş her ne var âlemde"**, Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.25-26.]

Mevlâna [Önder, Mehmet, "Mevlana'yı Minyatürlerle Anlatan Yazma Bir Eser", **Türk Edebiyatı**, S.218. Aralık 1991, ss.27-29.]

Mevlâna [Demirci, Mehmet, "Mevlana'da İnsan", **Türk Edebiyatı**, S.218. Aralık 1991, ss.30-32.]

Mevlâna [Onay, İsmail, "Mevlevi Şairlerinin Şiirlerinde Mevlana ve Mevlevilik", **Türk Edebiyatı**, S.218. Aralık 1991, ss.33-34.]

Mevlâna [Halıcı, Feyzi, "Mevlana'nın Dünyası", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.24-25.]

Mevlâna [Önder, Mehmet, "Mevlana'yı Anlamak", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.40.]

Mevlâna [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Kaç Mevsim Bekleyeyim Daha Kapında?", **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.46-47.]

Mevlâna [Önder, Mehmet, "Muhammed İkbal'de Mevlana Hayranlığı", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.23-24.]

Mevlâna [Pekolcay, A. Necla, "Mevlana ve Goethe'de Evrensellik", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.11-14.]

Mevlâna İdris; *İyi Geceler Bayım* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüntüler), "İyi Geceler Bayım", **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.21.]

Mevlid [Işık, Emin, "Mevlid Geleneğimiz", **Türk Edebiyatı**, S.205. Kasım 1990, s. 18-19.]

Midhat Sertoğlu [Bayramoğlu, Fuat, "Midhat Sertoğlu ve Şiirlerine Dair Anılar", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.6-7.]

Mikail Azaplı [Kafkasyalı, Ali, "Azerbaycan'ın Koca Kartalı Öldü", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.24-26.]

Mikail Bayram; *Sarayi Divançesi* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Sarayi Divançesi", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.9.]

Mirza Alekber Sabir; *Hophopname* [Şenel, Ünal, "Sabir ve Eseri Hophopname Hakkında", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.28-29.]

Mirza Galib [Bilkan, Ali Fuat, "Hindistan'da Gelişen Türk Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.41-43.]

Modern Türk Şiiri; Çocuk [Ergüzel, M. Mehdi, "Şiirlerde Kimsesiz Çocuklar", **Türk Edebiyatı**, S. 202, Ağustos 1990, ss.57-59.]

Modern Türk Şiiri [Kabaklı, Ahmet, ""Yeni Şiir" Nerelerde…", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss. 5-7.]

Modern Türk Şiiri [Maraş, İbrahim, "Çağdaş Türk Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.57-58.]

Modern Türk Şiiri; Ölüm [Soyuer, Halil, "Şairlerimizde Ölüm Endişesi-II-", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.48-51.]

Modern Türk Şiiri; Bahar [Turna, E. "Bahar Sarmaşıkları", **Türk Edebiyatı**, S.249. Temmuz 1994, ss.47-48.]

Modern Türk Şiiri; Malazgirt [Çokum, Sevinç, "Zaferleri Görenleri, Duyanlar", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.18.]

Modern Türk Şiiri; Zafer [Kavaklı, Ali Erkan, "Bu Kaçıncı Ağustos Sefersiz, Zafersiz?", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.29-30.]

Modern Türk Şiiri; Kerkük [Saatçi, Suphi, "Kerkük Katliamı",**Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.35-36.]

Modern Türk Şiiri; Çocuk [Ercan, Tuna, "Buruk Bir Mutluluk", **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.51-52.]

Modern Türk Şiiri; Kadın [Yüceyılmaz, Muhterem, "Hanım Şairler Aranıyor", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.38-39.]

Modern Türk Şiiri; Ev [Dündar, Murat, "Modern Türk Şiirinde Ev'in Hazin Öyküsü", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.57-58.]

Modern Türk Şiiri; Kış [Yardım, Mehmet Nuri, "Kış Gününün Lale-zarı", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.28-30.]

Modern Türk Şiiri; Sonbahar [Ayvazoğlu, Beşir, "Şiir ve Sonbahar", **Türk Edebiyatı**, S.300. Ekim 1998, ss.18-20.]

Muallim Naci [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Ölümünden 100 Yıl Sonra Muallim Naci'yi Anmak", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.58-59.]

Muhammed Amani [Gedikli, Yusuf, "Kayıp Bir Şairimiz: Bayburtlu Muhammed Amani", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.36-37.]

Muhammed İkbal [Önder, Mehmet, "Muhammed İkbal'de Mevlâna Hayranlığı", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.23-24.]

Muharrem Kılıç; *Sarı Yazma Al Paçalık Peştamal* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Sarı Yazma Al Paçalık Peştamal", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.]

Muhsin İlyas Subaşı; *Bir Sır Gibi* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Bir Sır Gibi", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.50.]

Muhtar Avezov; *Abay Yolu* [Doğan, Oğuz, "Muhtar Avezov ve Eseri: Abay Jolı", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.34-35.]

Muhtar Avezov [Kabaklı, Ahmet, "Vardık Kazakistan'a", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.3-5.]

Muhtar Avezov [Aytmatov, Cengiz, "Muhtar Avezov'un Dünyası", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.6.]

Muhtar Avezov [Zeybek, Namık Kemal, "Türkistan Şehrinde Ahmet Yesevi Üniversitesi", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.7-8.]

Muhtar Avezov [Tural, Sadık, "Avezov'u Anarken", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.9-10.]

Muhtar Avezov [Yılmaz, Durali, "Muhtar Avezov'un Hikâyecilikteki Yeri", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.11.]

Muhtar Avezov [Akdemir, Rıza, "Kazakistan Almatı'da Yapılan Bir Toplantı Dolayısıyla", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.12-13.]

Muhtar Avezov [Aşa, H. Emel, "Muhtar Avezov'un 100. Doğum yılı Kazakistan'da Kutlandı", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.14-15.]

Muhtar Avezov [Çınar, Ali Abbas, "Muhtar Avezov'un Folklorcu Yönü", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.16-17.]

Muhterem Yüceyılmaz; *Haliç Hikâyeleri* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Haliç Hikâyeleri", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.9.]

Murat Çobanoğlu [Kaya, Cevdet, "Türkistan'dan İstanbul'a", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.58.]

Mustafa Ertürk; *Sevginin Hasreti* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Sevginin Hasreti-Şiir Denemeleri", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.56.]

Mustafa Kutlu; *Bu Böyledir* [Küçük, Sebahattin, "Mustafa Kutlu'nun "Bu Böyledir" Hikâyesinde Vaka", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.23-24.]

Mustafa Kutlu [Karabıyık, Fatma, "Yazarların Okuma Penceresinden: Mustafa Kutlu", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.17.]

Mustafa Kutlu [Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Mustafa Kutlu ile Söyleşi), "Mustafa Kutlu ile Tenkit Üzerine"**, Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.34-36.]

Mustafa Kutlu; *Tenhalık Basınca* [Yıldız, Alpay Doğan, "Mustafa Kutlu'nun Bir Hikâyesinde Anlatım Tekniğine Dair", **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.48-49.]

Mustafa Kutlu [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Arkakapak Yazıları", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.15.]

Mustafa Miyasoğlu [Bostan, Hayri, (Mustafa Miyasoğlu ile Söyleşi) "Mustafa Miyasoğlu ile Roman Üzerine Bir Söyleşi", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.42-44.]

Mustafa Necati Karaer [Kabaklı, Ahmet, "Karaer Göçtü Dünyadan", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.3-9.]

Mustafa Necati Karaer [Önder, Mehmet, "Mustafa Necati Karaer İçin", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.10.]

Mustafa Necati Karaer [Çınarlı, Mehmet, "Karaer'in Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.11.]

Mustafa Necati Karaer [Samanoğlu, Gültekin, "Karaer'le Yarım Yüzyıl", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.12.]

Mustafa Necati Karaer [Çokum, Sevinç, "M. N. Karaer Hakkında", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.12.]

Mustafa Necati Karaer [Geçer, İlhan, "Karaer'in Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.13.]

Mustafa Necati Karaer [Akdağ, M. Zeki, "Mustafa Necati Karaer", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.14.]

Mustafa Necati Karaer [Özdemir, Ahmet, "Mustafa Necati Karaer'in Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.14.]

Mustafa Necati Karaer [Makal, T. Kutsi, "Amanın Aman!", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.15.]

Mustafa Necati Karaer [Karaer, Cem, “Sevgili Babam”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.42-43.]

Mustafa Necati Karaer [Balcıoğlu, A. Rahim, “Ölmese Şairler”, **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.46.]

Mustafa Necati Karaer; *Ses Mimarlarımızdan* [Geçer, İlhan, “Ses Mimarlarımız’dan”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.47.]

Mustafa Necati Karaer [Karaer, Cem, “Ölümünün Yıldönümünde Babam Mustafa Necati Karaer ve Yayımlanmamış Bir Şiiri” , **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.47-48.]

Mustafa Necati Karaer [Miyasoğlu, Mustafa, “Mustafa Necati Karaer’in Şiiri”, **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.49-51.]

Mustafa Necati Karaer; *Ses Mimarlarımızdan* [Geçgel, Hulusi, “Ses Mimarlarımızdan Kitabı Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.54-55.]

Mustafa Necati Karaer [Karabay, Muhsin, “Mustafa Necati Karaer ve Gültekin Samancı ile Sohbet”, **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.43-49.]

Mustafa Necati Karaer [Özdemir, Ahmet, “Ölümünün 2.Yıldönümünde Karaer”, **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.45-47.]

Mustafa Necati Karaer [Karaer, Cem, “Babamı Nasıl Küstürmüşüm?”, **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.51-52.]

Mustafa Necati Karaer [Türker, Seher Keçe, “Mustafa Necati Karaer”, **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.53.]

Mustafa Nejat Sefercioğlu [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Divançe-i Seferi”, **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.5.]

Mustafa Ruhi Şirin; *Çocuk Kalbimdeki Kuş* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Çocuk Kalbimdeki Kuş”, **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.57.]

Mustafa Ruhi Şirin; *Guguklu Saatin Kumrusu* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), “Guguklu Saatin Kumrusu”, **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.57.]

Mustafa Ruhi Şirin [Türk Edebiyatı, (Yazarların Okuma Penceresinden), "Mustafa Ruhi Şirin"**, Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.30-31.]

Mustafa Ruhi Şirin [Aydın, Cemal, (Mustafa Ruhi Şirin ile Söyleşi), "Çocuk Kitapları Çocuksu Bir Şölendir", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.41-45.]

Mustafa Ruhi Şirin [Ünlü, Özcan, "Mustafa Ruhi Şirin'le Mülakat", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.61.]

Mustafa Ruhi Şirin [Oğuzbaşaran, Bekir, (Mustafa Ruhi Şirin ile Söyleşi), "Mustafa Ruhi Şirin", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.34-35.]

Münevver Ayaşlı; *Geniş Ufuklara ve Yabancı İklimlere Doğru* [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Hatırlayabildiklerim", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.50.]

Münevver Ayaşlı [Karabay, Muhsin, (Münevver Ayaşlı ile Söyleşi), "Münevver Ayaşlı ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.31-32.]

Münevver Ayaşlı*; Pertev Bey'in Kızları* [Savaş, Metin, "Pertev Bey'in Kızları", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.45-48.]

Nâbi [Bilkan, Ali Fuat, "Nabi'nin Azliyye'si ve Yukarıdakiler", **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.38-39.]

Nâbi [Pala, İskender, "İkbal ü İdbar", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.22-24.]

Nâbi [Pala, İskender, "Nabi'nin Demokrasi Gazeli", **Türk Edebiyatı**, S.295. Mayıs 1998, ss.21-22.]

Nail Tan; *Acaba Biraz Maviniz Biraz Yeşiliniz var mı?* [Beyreli, Nilgün, (Bize gelen kitaplar), "Acaba Biraz Maviniz Biraz Yeşiliniz var mı?", **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.65.]

Naili [Yeşiloğlu, Ayşegül Mine, "Edirne Selimiye Kütüphanesi'nde Bulunan Naili-i Kadim Divanı'nın Bir Nüshası", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.56-57.]

Naili [Pala, İskender, "Yanmış Süveydada…", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.20-21.]

Namık Kemal [Alptürk, Emre, "Edebiyat Takvimi: Vatan ve Hürriyet Şairlerimiz; Namık Kemal ve Akif", **Türk Edebiyatı**, S.218. Aralık 1991, ss.56-67.]

Nazan Bekiroğlu [Türk Edebiyatı, (Yazarların Okuma Penceresinden), "Nazan Bekiroğlu"**, Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.40-41.]

Nazım Hikmet [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Nazım Hikmet'e Dair"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.15.]

Nazım Hikmet [Emil, Birol, "Nazım Hikmet Masalı", **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.7-11.]

Nazlı Eray [Kaya, Sevil, "Yahu, Mutluluk Ne Kolay Ne Güzel Şey!", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.22-23.]

Necati Bey [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Divan Şiirinin İlk Karacaoğlan'ı: Necati"**, Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.44.]

Necati Bey [Pala, İskender, "Bülbül Figan İçinde", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.25-26.]

Necip Fazıl Kısakürek [Yörük, Serpil, "N. F. Kısakürek Haftası", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.40-41.]

Necip Fazıl Kısakürek [Bardakçı, İlhan, "Duyulmamış Anıları ile Necip Fazıl Bey'i Takdimimdir"**, Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.13-15.]

Necip Fazıl Kısakürek [Oğuzbaşaran, Bekir, "Necip Fazıl'ın Şiire Bakışı"**, Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.30-31.]

Necip Fazıl Kısakürek [Oğuzbaşaran, Bekir, "Cumhuriyet Devri Türk Şiirinde Necip Fazıl Etkisi", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.23-26.]

Necip Fazıl Kısakürek [Miyasoğlu, Mustafa, "Üstad Necip Fazıl Çevresinde", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.14-17.]

Necip Fazıl Kısakürek [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Üst Üste Sorular Soru İçinde", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.44-45.]

Necip Fazıl Kısakürek [Gökalp, Mehmet, "Necip Fazıl'dan Notlar", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.57.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Necip Fazıl Kısakürek" (Mustafa Miyasoğlu) , **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.45.]

Necip Fazıl Kısakürek [Oğuzbaşaran, Bekir, (Orhan Okay İle Söyleşi), "Sanatkâr ve İslam Davacısı Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.15-18.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kukul, M. Halistin, "Necip Fazıl'ın Şiirlerinde Zaman", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.44-46.]

Necip Fazıl Kısakürek [Malkoç, M. Nihat, "Necip Fazıl'ın Trabzon Günleri", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.27-28.]

Necip Fazıl Kısakürek [Doğan, D. Mehmet, "Bir Adam Yaratmak'ın Yeniden Sahnelenmesi Münasebetiyle Necip Fazıl ve Tiyatrosu", **Türk Edebiyatı**, S.245. Mart 1994, ss.36-37.]

Necip Fazıl Kısakürek [Bahar, Mahmud, "İslami Söylem Üzerine Birkaç Küçük Not-1", **Türk Edebiyatı**, S.249. Temmuz 1994, ss.41-42.]

Necip Fazıl Kısakürek [Türk Edebiyatı, "Türk Edebiyatı Evrak Hazinesinden 3 Şair ve 3 Yazar", **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.19-20.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kukul, M. Halistin, "Vefatının 12.Yılında Necip Fazıl Kısakürek Bir Abide Şahsiyet", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.32-33.]

Necip Fazıl Kısakürek [Karabay, Muhsin, "Necip Fazıl Şiir Gecesi", **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.33-34.]

Necip Fazıl Kısakürek (Ahmet Kabaklı; *Sultanü'ş Şuara Necip Fazıl*) [Gezer, Zeki, "Sultanü'ş Şuara Necip Fazıl", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.34.]

Necip Fazıl Kısakürek (Ahmet Kabaklı; *Sultanü'ş Şuara Necip Fazıl*) [Ergüzel, M. Mehdi, "Bir Yıldönümü Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.44.]

Necip Fazıl Kısakürek [Omrak, Kemal, "Vuslatının 13.Yıldönümünde Necip Fazıl'ı Anmak ve Anlatmak", **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.48-49.]

Necip Fazıl Kısakürek [Kukul, Halistin, “Necip Fazıl’ın Şiirlerinde Ölüm”, **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.27-30.]

Necip Fazıl Kısakürek [Miyasoğlu, Mustafa, “Necip Fazıl’ın Tiyatro Eserleri”, **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.20-21.]

Necip Fazıl Kısakürek [Miyasoğlu, Mustafa, “Ölümünün 15. Yılında Necip Fazıl Portresi”, **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.47-48.]

Necdet Ekici; *Yüreğimdeki Cemre* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), “Yüreğimdeki Cemre”, **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.]

Necdet Ekici; *Yüreğimdeki Cemre* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Yüreğimdeki Cemre”, **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.32.]

Necdet Ekici; *Yüreğimdeki Cemre* [Kabaklı, Ahmet, “Geleneğe Bağlı Yeni Bir Hikâye”, **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.5-10.]

Necdet Ekici; *Yüreğimdeki Cemre* [Ergüzel, M. Mehdi, (Necdet Ekici ile Söyleşi), “Eğitimci Yazar Necdet Ekici ile Yüreğimdeki Cemre”, **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.45-47.]

Necdet Ekici; *Yüreğimi Sana Bıraktım* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Necdet Ekici ve Yüreğimi Sana Bıraktım”, **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.8.]

Necdet Ekici; *Gül Olacaksın* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), “Gül Olacaksın”, **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.7.]

Necdet Ekici [Savaş, Metin, “Huzurlu Bir Kalem: Necdet Ekici”, **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.58-59.]

Necdet Tezcan; *Yüzünün Yeryüzüyüm* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), “Yüzünün Yeryüzüyüm”, **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.60.]

Necmettin Hacıeminoğlu [Songar, Ayhan, “Necmettin Hacıeminoğlu”, **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.4-5.]

Necmettin Hacıeminoğlu [Samanoğlu, Gültekin, “Hisar Bir Burcunu Daha Kaybetti”, **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.6-7.]

Necmettin Hacıeminoğlu [Yetiş, Kazım, "Necmettin Hacıeminoğlu'nun Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.9.]

Necmettin Hacıeminoğlu [Özkan, Mustafa, "Hocam Necmettin Hacıeminoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.10-11.]

Necmettin Hacıeminoğlu [Kaşgarlı, S. Mahmut, "İyi Nam Bırakan İyi Bir İnsan", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.12.]

Necmettin Hacıeminoğlu [Şahin, Oytun, "Şiir, Müzik, Hacıeminoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.13.]

Necmettin Hacıeminoğlu [Kukul, M. Halistin, "Prof. Hacıeminoğlu'nun Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.15.]

Necmettin Hacıeminoğlu [Duymaz, Recep, "Bir Ülkü Adamının Aramızdan Ayrılışı", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.16-18.]

Nedim (Ahmet Kabaklı; *Şair-i Cihan Nedim*) [Ulukök, Canan, "Şair-i Cihan Nedim", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.52.]

Nedim (Ahmet Kabaklı; *Şair-i Cihan Nedim* [Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, "Şair-i Cihan Nedim", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.50-53.]

Nedim Uçar; *Yağmurla Geliyorum* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Yağmurla Geliyorum", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.]

Nef'i [Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.39-42.]

Nef'i [Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur-II", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.41-43.]

Nef'i [Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur-III", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.36-38.]

Nef'i [Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur-IV", **Türk Edebiyatı**, S.239. Eylül 1993, ss.41-43.]

Nef'i [Pala, İskender, "Ecel Mihriban Olur –V- Zülfe Dair", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.22-23.]

Nergisi [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Nergisi'nin Hakkını Teslim Etmek", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.10.]

Neşe Cehiz; *Fasulyeden Aşklar* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Fasulyeden Aşklar", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.17.]

Nevai [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Türk Diline Âşık Bir Adam: Nevai", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.40.]

Nevzat Yüksel; *Serçeciğin Günlüğü* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Serçeciğin Günlüğü", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.]

Neyzen Tevfik [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Neyzen'den Hatıralar", **Türk Edebiyatı**, S.241. Kasım 1993, ss.16-17.]

Nezihe Meriç [Kırzıoğlu, Banıçiçek, "Nezihe Meriç'in Öykü Atölyesi-II", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.30-32.]

Nigâr Hanım [Bekiroğlu, Nazan, "Türkiye'de İlk Defa: Ahmet Midhat'ın Nigâr Hanım'a Mektupları", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.31-37.]

Nigâr Hanım [Bekiroğlu, Nazan, "Rappelle Toi Çevresinde Ekrem ve Nigâr Hanım: Tahattur Et, Yâd Et", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.32-35.]

Nihal Atsız; *Bozkurtlar- Ruh Adam* [Daşdemir, Latif, "Ölümünün 15.Yılında Nihal Atsız", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.43-45.]

Ninni [Ataş, Hayri, "Tatar Türkleri'nin Ninnilerinden İki Örnek", **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.35-36.]

Ninni [Şenol, Memduh, "Ninnilerin Dili", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.56.]

Ninni [Etili, Can, "Türk Toplumunda Ninniler ve Kadın", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.23-24.

Niyazi Hüseyin Bahtiyar; *Plevne Mektubu* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Plevne Mektubu", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Kabaklı, Ahmet, "Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.5-10.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Yılmaz, Mevlüt Uluğtekin, "Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.28.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Kabaklı, Ahmet, "Destan İmanla Yazılır", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.5.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Çokum, Sevinç, "Kopuz Sustu", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.6.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Kukul, Halistin, "Bir Alperen Şairdi O", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.11.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Özkan, Nevzat, "Bir Er Kişi Uçtu Dünyadan", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.14-15.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Malkoç, M. Nihat, "Şimdi Destanlar Buruk: Gençosmanoğlu Sonsuza Yürüdü", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.16-17.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Evvel Giden Ahbaba Selam Olsun Erenler", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.18-19.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Karabay, Muhsin, "Bir Yıldırım Düştü Tanrı Dağına", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.20-22.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Kocakaplan, İsa, "Göçtü Kervan Kaldık Dağlar Başında", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.23-24.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Karabay, Muhsin, "Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.228. Ekim 1992, ss.26-29.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Atalar, Şükrü Kaya, "Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu'nun Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.58.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Makal, Tahir Kutsi, "Anılarda Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.8-11.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Kukul, M. Halistin, "Destan Şairimizi Hatırlarken", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.12.]

Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu [Keleştimur, Bedrettin, "Destan Şairimizi Anarken", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.13-14.]

Nizami Gencevi [Hacıyeva Maarife- Köktürk Şahin, "Azerbaycan Şairi Nizami Gencevi", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.41-43.]

Nurettin Duman [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Nurettin Duman'ın Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.16.]

Nurullah Genç; *Yankı ve Hüzün* [Kocakaplan, İsa, (Ayın Kitapları), "Yankı ve Hüzün", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.49.]

Nüzhet Erman; *Her Gün Yeni Doğarız* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Her gün Yeni Doğarız", **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.30.]

Orhan Öztürk; *Almışım Ellerimi* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Almışım Ellerimi", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.]

Orhan Pamuk [Kabaklı, Ahmet,"Orhan Pamuk'un Romanlarına Bakışlar", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.5-9.]

Orhan Pamuk [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Roman Çağı Başlıyor", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.39.]

Orhan Şaik Gökyay [Ergüzel, M. Mehdi-Karabay, Muhsin, (Orhan Şaik Gökyay'la Söyleşi), "Orhan Şaik Gökyay ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.15-18.]

Orhan Şaik Gökyay [Emil, Birol, "Son Büyük Hoca da Gitti-Orhan Şaik Gökyay", **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.77-80.]

Orhan Şaik Gökyay [Taş, Handan, "Orhan Şaik Gökyay", **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.81.]

Orhan Şaik Gökyay; Bu Vatan Kimin [Gökyay, Orhan Şaik, "Önsöz yahut Son Söz", **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.82.]

Orhan Şaik Gökyay [Kut, Günay, "Orhan Şaik Gökyay'ın Kişiliği ve Hocalığı", **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.84-85.]

Orhan Şaik Gökyay [Karabay, Muhsin, "Bu Vatan Kimin?", **Türk Edebiyatı**, S.255. Ocak 1995, ss.86-88.]

Orhan Şaik Gökyay [Akdemir, Aysen, "Gökyay'dan Hatıralar", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.39-41.]

Orhan Şaik Gökyay [Akdemir, Aysen, "Orhan Şaik Gökyay'ın Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.279. Ocak 1997, s.89.]

Orhan Şaik Gökyay [Akdemir, Aysen, "Gökyay Hoca'yı Üçüncü Yılda Rahmetle Anıyoruz", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.39-40.]

Orhan Veli [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Bir Garip Adam Orhan Veli", **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.32-33.]

Orhan Veli (Bilge Ercilasun; *Orhan Veli Kanık*) [Özdemir, Mehmet, "Orhan Veli Kanık Üzerine Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.51.]

Osman Arı; *Toprakça* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Toprakça", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.50.]

Osman Çeviksoy; *Başıma Düştü Dağlar* [Beyreli Nilgün, (Ayın Kitapları), "Başıma Düştü Dağlar", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.56-57.]

Osman Güzel; *Aklım Sana Emanet* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Aklım Sana Emanet", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.]

Osman Kaya [Atak, Gürbüz, "Kul Bu Kadar İnce Olur", **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.23-24.]

Osman Nasır [Bargan, Hüseyin, "Katledilen Türkistan Düşünürleri: Osman Nasır", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.41-43.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Yellice, Muharrem, "Serdengeçti ile Hasbihal", **Türk Edebiyatı**, S.205, Kasım 1990, ss.48-49.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Daşdemir, Latif, "Osman Yüksel'in Sanatçı Yönü", **Türk Edebiyatı**, S.205, Kasım 1990, ss.50-51.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Bir Âlem Özlüyordu Ki", **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.32.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Gezer, Zeki, "Kuğunun Son Şarkısı", **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.43.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Alpsoy, Abdullah Kürşad, "Vefatının 11.Yılında Serdengeçti'ye Dair", **Türk Edebiyatı**, S.253. Kasım 1994, ss.27-28.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Alpsoy, Abdullah Kürşat, "Açın Kapıları Osman Geliyor", **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.50-51.]

Osman Yüksel Serdengeçti [Kabaklı, Ahmet, "Osman Yüksel'ler", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.37-38.]

Ozan Güldiken [Karabacak, Mestan , "Karamanlı Âşıklar ve Güldiken", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.53.]

Ozan Mehmet Sümbül; *Gurbet Kuşu II.* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Gurbet Kuşu II.", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.]

Ömer Erdem; *Dünyaya Sarkıtılan İpler* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Ömer Erdem'den Şiir Kitabı", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.17.]

Ömer Lütfü Mete; *Gülce* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Gülce-Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.61.]

Ömer Lütfü Mete; *Gülce* [Kabahasanoğlu, Vahap, "Gül-ce", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.54.]

Ömer Seyfettin [Kabaklı, Ahmet, "Alperen Kitabı'ndan Alperenler Yazıcısı Ömer Seyfettin", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.3-4.]

Ömer Seyfettin [Enginün, İnci, "Ömer Seyfeddin'in Hikâyesi", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.5-8.]

Ömer Seyfettin [Tansel, Fevziye A, "Ömer Seyfeddin'in Şiiri Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.9.]

Ömer Seyfettin [Ortaç, Yusuf Ziya, "Ömer Seyfeddin'in Portreler Kitabından", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.10-11.]

Ömer Seyfettin [Gençosmanoğlu, Niyazi Yıldırım, "Ömer Seyfeddin'in Hikâyelerinde Destan Unsurları", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.12.]

Ömer Seyfettin [Türk Edebiyatı, "Ömer Seyfeddin", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.20.]

Ömer Seyfettin [Okay, M. Orhan, "Efruz Bey", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.38.]

Ömer Seyfettin; *Bomba* [Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, "Ömer Seyfeddin'in "Bomba" Hikâyesi", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.50-51.]

Ömer Seyfettin [Haser, Melin, "Ömer Seyfeddin'in Hikâyelerinde Muhteva", **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.39-40.]

Ömer Seyfettin [Pekin, Nermin Suner, "Ömer Seyfeddin ve Türkçe'nin Sadeleşmesi", **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.49-51.]

Ömer Seyfettin [Yüceyılmaz, Muhterem, "Acelesi Olan Adam: Ömer Seyfeddin", **Türk Edebiyatı**, S. 284. Haziran 1997, ss.49-50.]

Ömer Seyfettin [Çokum, Sevinç, "Yine Tarafsız Yine Dürüst", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.43-44.]

Özcan Ünlü; *Aşk Olur* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Aşk Olur", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.16.]

Özcan Ünlü; *Korkuya Türkü* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Korkuya Türkü", **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.5.]

Özkan Yalçın; *Çok Çiçekli Senfoni* [Ovacık, Hızır, "Çok Çiçekli Senfoni", **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.41.]

Özkan Yalçın [Miyasoğlu, Mustafa, "Özkan Yalçın İçin", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.49.]

Paşabeyzade Ömer Ali Bey (Kayahan Özgül); *Türkmen Kızı* [Savaş, Metin, "Meçhul Bir Köy Romanı: Türkmen Kızı", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.52-54.]

Peyami Safa [Satoğlu, Abdullah, "Elem Abidesi Peyami Safa", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.37-38.]

Peyami Safa; *Yalnızız* [Sezgin, Ahmet, "Yalnızız Romanıyla Simeranya'ya Bir Seyahat", **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.53-54.]

Peyami Safa [Ayvazoğlu, Beşir, "Peyami Safa Hakkında Notlar:1 Şairin Ölümü", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.11-14.]

Peyami Safa [Ayvazoğlu, Beşir, "Peyami Safa Hakkında Notlar:2 Babasız Büyüyen Çocuk", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.6-9.]

Peyami Safa [Ayvazoğlu, Beşir, "Peyami Safa Hakkında Notlar:3 Seciyeyi Terbiye Etmek", **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.16-17.]

Peyami Safa [Ayvazoğlu, Beşir, "Peyami Safa Hakkında Notlar:4 Bir Yazar Doğuyor", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.8-10.]

Peyami Safa [Ayvazoğlu, Beşir, "Peyami Safa Hakkında Notlar:5 Abdullah Cevdet'in Çevresinde", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.17-19.]

Peyami Safa [Ayvazoğlu, Beşir, "Peyami Safa Hakkında Notlar:6 Bir Taşın Hikâyesi", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.10-12.]

Peyami Safa [Ayvazoğlu, Beşir, "Peyami Ruhlar Arasında", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.13-16.]

Peyami Safa (Mustafa Miyasoğlu; *Roman Düşüncesi ve Türk Romanı*) [Miyasoğlu, Mustafa, "Üç Büyük Romancı", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.15-16.]

Postmodern [Kabaklı, Ahmet, "Postmodernizm ve Son Yeni", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.5-7.]

Postmodern [Kabaklı, Ahmet, “Postmodernizm ve Son Yeni-II”, **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.5-6.8-9.]

Postmodern [Kavaklı, Ali Erkan, “Postmodern Düşünce ve Sanat-II”, **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.36-39.]

Rabelais [Bardakçı, İlhan, “Estetik Ahlakiyat: Edebiyat”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.16-17.]

Rabia Hatun [Kocakaplan, İsa, “Edebiyatımızda Rabia Hatun Skandalı”, **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.41-47.]

Ragıp Paşa [Pala, İskender, “Sherlock Holmes’in Piri Kimdir?”, **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.10-12.]

Ramazaniyye [Bilkan, Ali Fuat, “Ramazaniyyeler’de Zihniyet Değişmelerinin İzleri”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.27-30.]

Rasim Özdenören [Barbarosoğlu, Fatma, (Rasim Özdenören ile Söyleşi), “Rasim Özdenören ile Hikâye Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.41-44.]

Recaizade Mahmut Ekrem [Bekiroğlu, Nazan, “Rappelle Toi Çevresinde Ekrem ve Nigâr Hanım: Tahattur Et, Yâd Et”, **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.32-35.]

Recaizade Mahmut Ekrem [Bekiroğlu, Nazan, “Kader, Şiirin Tam Sesi ve Talihsiz Baba”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.15-18.]

Recep Küpçü [Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, “Gücümüzü Bayraklaştıran Bir Şair: Recep Küpçü”, **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.50-51.]

Refik Halit Karay [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), “Gurbetten Memleketten Hikâyeler Yazarı Refik Halit”, **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.57-58.]

Refik Özdek [Kabaklı, Ahmet, “Ölüm Var Mı?”, **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.28.]

Refik Özdek [Otmanbölük, Günvar, “Refik Özdek’i Anarken”, **Türk Edebiyatı**, S.264. Ekim 1995, ss.29-30.]

Refik Özdek; *Geçti Bu Devranın Devri Bozuldu* [Malkoç, M. Nihat, "Geçti Bu Devranın Devri Bozuldu", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.55-56.]

Renan Muhammedi; *Kafer Kuşu Kanarya* [Aybars, Şerafettin, (Renan Muhammedi ile Söyleşi), "Tataristan Yazarlar Birliği Başkanı Renan Muhammedi ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.37-40.]

Remzi Çayır; *En Büyük Silah Barabellum* [Beyreli, Nilgün, (Bize gelen kitaplar), "En Büyük Silah Barabellum", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.64.]

Rito Dove [Tunceroğlu Göktürk, Ayşe, "Amerika'da Bir Zenci Poet Laureate", **Türk Edebiyatı**, S.251. Eylül 1994, ss.21-24.]

Roman [Öztürk, Hasan, "Roman: Kendisi mi? Teorisi mi?", **Türk Edebiyatı**, S.204, Ekim 1990, ss.57-58.]

Roman [Gültekin, İsmet, "Türk Edebiyatı Vakfı'nda Roman Sohbeti", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.54-57.]

Roman [Polat, N. Hikmet, "Sadeleştirme Problemi ve Bir Örnek", **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.28-30.]

Roman (Ahmet Kabaklı; *Türk Edebiyatı 4.Cild*) [Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Türk Edebiyatı 4.Cild"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.56.]

Roman [Çokum, Sevinç, "Roman Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.15-16.]

Roman (Ahmet Kabaklı; *Türk Edebiyatı Tarihi IV*) [Geçer, İlhan, "Türk Edebiyatı Tarihi IV"**, Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.60.]

Roman-Çanakkale [Oğuzbaşaran, Bekir, ''Edebiyatımızda Çanakkale'', **Türk Edebiyatı**, S.221. Mart 1992, ss.15-17.]

Roman (Ahmet Kabaklı; *Türk Edebiyatı Tarihi IV*) [Çokum, Sevinç, "Emeğin Işıltısı", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.29.]

Roman (Fethi Naci) [Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Fethi Naci ile Söyleşi), "Fethi Naci ile Eleştiri Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.34.38.]

Roman [Gezer, Zeki, “Edebiyatçı ve İntihar”, **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.32-39.]

Roman [Kurtoğlu, Ayşenur, (Ahmet Kabaklı ile Söyleşi), “1930’dan 1990’a Hikâye ve Roman”, **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.30-33.]

Roman [Gezer, Zeki, “Şimdi Roman Vakti”, **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.32-40.]

Roman [Bardakçı, İlhan, “Roman Ölüyor Mu?”, **Türk Edebiyatı**, S.252. Ekim 1994, ss.7-8.]

Roman; Tipler [Ayvazoğlu, Beşir, “Eski ve Yeni Bihruz Bey’ler”, **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.17-19.]

Roman; Tipler [Ayvazoğlu, Beşir, “Eski ve Yeni Bihruz Bey’ler”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.26-28.]

Roman [Miyasoğlu, Mustafa, “Türk Romanının Dili”, **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.45-46.]

Roman [Bardakçı, İlhan, “Avrupa’da 97 Mevsimi Kitapları ve Yepyeni Ufuklar”, **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.5-7.]

Roman [Kılıç, Nuhuz Olcay, “Ötüken Neşriyat’ın Aktarma Romanları”, **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.43-44.]

Roman [Miyasoğlu, Mustafa, “Çağdaş Türk Romanı”, **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.27-28.]

Roman -Teorik [Miyasoğlu, Mustafa, “Niçin Roman”, **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.27-29.]

Roman [Miyasoğlu, Mustafa, “Türk Romanı Üzerine”, **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.39-41.]

Roman; Kadın [Haser, Melin, “Tanzimat Devri Türk Romanında Kadın”, **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.43-46.]

Saadettin Kaplan [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Altın Çocuklar", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.51.]

Saim Urungu Maraş; *Kutlu Sevda* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Kutlu Sevda", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.]

Saim Urungu Maraş; *Sessizliğin Türküsü* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Sessizliğin Türküsü", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.32.]

Sabahattin Ali; *Hasanboğuldu* [Duymaz, Ali, "Efsanelerin Kutsal Dünyası ve "Hasanboğuldu"nun Yeni Bir Yorumu", **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.19-20.]

Samiha Ayverdi; *Hancı* [Aslan, Memmed (Aktaran: İ. Kocakaplan), "Türk Ruhuna Gözgü Tutan Ana", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.14-16.]

Samiha Ayverdi; *Ah Tuna Vah Tuna* [Beyreli, Nilgün, (Bize gelen kitaplar), "Ah Tuna Vah Tuna", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.59.]

Samiha Ayverdi [Yetiş, Kazım, "Gelecekte Samiha Ayverdi", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.25-26.]

Samiha Ayverdi [Aren, Kemal, "Samiha Anne", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.27-28.]

Samiha Ayverdi [Gezer, Zeki, "Hey Gidi Günler Hey", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.29-32.]

Samiha Ayverdi [Uluant, Zeynep, "Kellimini Ya Hümeyra", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.37-38.]

Samiha Ayverdi [Uluant, Zeynep, "Samiha Ayverdi'nin Dil Konusundaki Hassasiyeti", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.29-30.]

Samiha Ayverdi [Uluant, Zeynep, "Ayverdiler 'in Şanında", **Türk Edebiyatı**, S.282. Nisan 1997, ss.41-42.]

Samiha Ayverdi [Aslan, Mehmed, "Hey Gidi Dünya! Bir İman Azaldı Dünya Yüzünden", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.17-18.]

Samiha Ayverdi; *Batmayan Gün* [Savaş, Metin, "Batmayan Gün", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.40-41.]

Sedat Umran [Karabay, Muhsin, (Sedat Umran ile Söyleşi), "Sedat Umran ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.48-49.]

Servet Gürcan; *Çırpınırdı Karadeniz* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Ahmet Cevat-Çırpınırdı Karadeniz-Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.]

Seyfeddin Azizi; *Satuk Buğra Han* [İnayet, Alimcan, "Bir Uygur Romanı: Satuk Buğra Han", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.23-25.]

Seyid Abdulkasım Nebati [Uzun, Enver, "Nebati'de Tarikat ve Sufulik Anlayışı", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.43-44.]

Sema Sabuncu; *Yüreğimin Şehri* [Ekici, Necdet, "Yüreğimin Şehri ve Sema Sabuncu", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.55.]

Sema Sabuncu; *Yüreğimin Şehri* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yüreğimin Şehri", **Türk Edebiyatı**, S.299. Eylül 1998, ss.9.]

Sevinç Çokum; *Çırpıntılar* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Çırpıntılar", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.60.]

Sevinç Çokum; *Güneşin Son Saatleri* [Kabaklı, Ahmet, "Sevinç Çokum'un "Güneş'in Son Saatleri" Hikâyesinin Tahlili", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.5-8.]

Sevinç Çokum; *Rozalya Ana* [Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Sevinç Çokum ile Söyleşi), "Sevinç Çokum ile Rozalya Ana Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.5-7.]

Sevinç Çokum; *Rozalya Ana* [Atagün, İrfan, "Rozalya Ana Kitabının Neşri Üzerine Sevinç Çokum'a Açık Mektup", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.34-35.]

Sevinç Çokum; *Rozalya Ana* [Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Rozalya Ana", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.44.]

Sevinç Çokum [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Romana İlgi Az", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.35.]

Sevinç Çokum; *Çırpıntılar* [Argunşah, Hülya, "Çırpıntılar Romanında Dış Göç ve İnsanın Yalnızlığı-I-", **Türk Edebiyatı**, S.265. Kasım 1995, ss.37-39.]

Sevinç Çokum; *Çırpıntılar* [Argunşah, Hülya, "Çırpıntılar Romanında Dış Göç ve İnsanın Yalnızlığı", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.45-47.]

Sevinç Çokum; *Karanlığa Direnen Yıldız* [Güngül, Gülay, (Sevinç Çokum ile Söyleşi), "Karanlığa Direnen Yıldız'dan Şafak Yıldızı'na", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.14-15.]

Sevinç Çokum; *Karanlığa Direnen Yıldız* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Sevinç Çokum' dan Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.16.]

Sevinç Çokum [Yılmaz, Ayfer, (Sevinç Çokum ile Söyleşi), "Sevinç Çokum'la Tahkiye'nin Üç Unsuru Üzerine Mülakat", **Türk Edebiyatı**, S.285. Temmuz 1997, ss.25-26.]

Sevinç Çokum; *Karanlığa Direnen Yıldız* [Yüceyılmaz, Muhterem, "İnce Nazlı Bir Roman", **Türk Edebiyatı**, S.287. Eylül 1997, ss.51.]

Sevinç Çokum; *Karanlığa Direnen Yıldız* [Arık, Şahmurat, "Çiçeksi Çingene Hüsniye", **Türk Edebiyatı**, S.289. Kasım 1997, ss.33-34.]

Sevinç Çokum; *Karanlığa Direnen Yıldız* [Savaş, Metin, "Karanlığa Işık Saçan Roman", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.41-42.]

Sezai Karakoç [Kabaklı, Ahmet, "Sezai Karakoç (1)", **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.5-9.]

Sezai Karakoç [Kabaklı, Ahmet, "Sezai Karakoç (2)", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.5-10.]

Sezai Karakoç [Bahar, Mahmud, "İslami Söylem Üzerine Birkaç Küçük Notlar-2", **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.43-45.]

Shakespeare [Yüceyılmaz, Muhterem, "Fuzuli ve Shakespeare", **Türk Edebiyatı**, S.260. Haziran 1995, ss.25-27.]

Sıtkı Caney; *İtiraf ve Gizem* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Sıtkı Caney'den İtiraf ve Gizem", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.9.]

Suat Efe; *Evlerde Bir Karınca* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Evlerde Bir Karınca", **Türk Edebiyatı**, S.286. Ağustos 1997, ss.29.]

Sünbülzade Vehbi [İmamoğlu, Ahmet Hilmi, "Lütfiyye-i Vehbi", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.33-36.]

Sünbülzade Vehbi [Beyzadeoğlu, Süreyya, "İki Terkib-i Bend", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.47-48.]

Şahap Osman; *Özümden* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Özümden", **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.56.]

Şahin Uçar; *Hüküm Gecesi* [Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Hüküm Gecesi", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.50.]

Şair Eşref [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler', "Eşref Divanı", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.6.]

Şair Ferhat [Bahtiyar, Niyazi Hüseyin, "Şair Ferhat", **Türk Edebiyatı**, S.229. Kasım 1992, ss.50-51.]

Şehriyar [Memmedzade, Hamit (Aktaran; Fatma Gürbüz), "Halkın Sevimli Şairi Şehriyar", **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.40-42.]

Şehriyar [Kızıltuğ, Fırat, "Aman Ayrılık", **Türk Edebiyatı**, S.293. Mart 1998, ss.22-23.]

Şemsettin Sami [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Fikri Gür Kalemi Gür, Bir Çalışma Adamı"**, Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.56.]

Şemsettin Ünlü; *Yukarışehir-Toprak Kurşun Geçirmez* [Ağabegüm, Ayla, (Şemsettin Ünlü ile Söyleşi),"Yukarışehirli Yazar ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.40-42.]

Şerif Benekçi; *Güvercin Geçidi* [Beyreli Nilgün, (Bize Gelen Kitaplar), "Güvercin Geçidi", **Türk Edebiyatı**, S.217. Kasım 1991, ss.43.]

Şerif Benekçi; *Güvercin Geçidi* [Ömeroğlu, Serdar, "Bir Facianın Romanı"**, Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.58.]

Şerif Benekçi; *Güvercin Geçidi* [Barbarosoğlu, Fatma, "Güvercin Geçidi", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.64.]

Şeref Tan [Keleştimur, Bedrettin, "O, Bir Gönül Ereniydi", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.47.]

Şeref Tan [İz 'at, Aytuğ, "Şeref Tan'ı Yolcu Ederken", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.43.]

Şeref Tan [Keleştimur, Bedrettin, "Ölümünün 1.Yılında Şeref Tan", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.55.]

Şeref Tan [Bilgün, Lütfullah, "Şeref Tan'ın Hatırasına", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.56.]

Şeref Taşlıova [Kaya, Cevdet, "Türkistan'dan İstanbul'a", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.58.]

Şeref Yılmaz; *Her Şey Senin İçin* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Her Şey Senin İçin", **Türk Edebiyatı**, S.283. Mayıs 1997, ss.45.]

Şevket Bulut [Bıldırki, Oyhan Hasan, "Aramızdan Bir "Bulut" Geçti", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.49-51.]

Şevket Bulut [Türk Ahmet, "Şevket Bulut'a Vefa Borcum", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.52.]

Şevket Bulut [Subaşı, Muhsin İlyas, "Şevket Bulut'un Ardından", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.53.]

Şeyh Galib [Türk Edebiyatı, (Beşir Ayvazoğlu ile Söyleşi), "Etkileri Günümüze Uzanan Tek Divan Şairi: Şeyh Galib", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.17-20.]

Şeyh Galib [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Şeyh Galib Devri Bilim ve Kültür Çevresi", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.21-23.]

Şeyh Galib [Turinay, Necmettin, Klasik Hikâye/Lirik Aşk Romanı ve Şeyh Galib", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.22-24.]

Şiir; Çocuk [Sağlam, Feyyaz, "İon Arion'un Türkçe Çocuk Şiirleri Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.27-29.]

Şiir; Yugoslavya Şiir Akşamı [Derindere, Süheyla, (Beşir Ayvazoğlu ile Söyleşi), "Beşir Ayvazoğlu ile Röportaj", **Türk Edebiyatı**, S.204, Ekim 1990, ss.30-31.]

Şiir; Yugoslavya Şiir Akşamı [Makal, Tahir Kutsi, "Şiirin Doyumsuz Tadı", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.25-26.]

Şiir [Ayda, Adile, "Edebiyatın Biyolojik Tarifi", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.23-24.]

Şiir; Öğretmen (Oktay Yivli; *Türk Şiirinde Öğretmen*) [Beyreli, Nilgün, (Bize gelen kitaplar), "Türk Şiirinde Öğretmen", **Türk Edebiyatı**, S.206, Aralık 1990, ss.59.]

Şiir [Ayda, Adile, "Sanat ve Iztırap", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.11-12.]

Şiir (Rıza Akdemir; *Dini ve Milli Şiirler Antolojisi*) [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Dini ve Milli Şiirler Antolojisi (Rıza Akdemir)", **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.56.]

Şiir; Hazreti Muhammed [Oğuzbaşaran, Bekir, "Muhsin İlyas Subaşı'nın Şiirlerinde Hz. Peygamber", **Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.28-31.]

Şiir [Bilkan, Ali Fuad, "Şiir Tenkidine Dair"**, Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.31-32.

Şiir; Bayram [Emil, Birol, "Bayramlarımız ve Bayram Edebiyatımız (III)", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.13-15.]

Şiir (Ahmet Kabaklı; *Türk Edebiyatı 4.Cild*) [Kocakaplan, İsa, (Kitap Dünyası), "Türk Edebiyatı 4.Cild"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.56.]

Şiir [Akengin, Yahya, "Şiirin Sesi"**, Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.44.]

Şiir (Ahmet Kabaklı; *Türk Edebiyatı Tarihi IV*) [Geçer, İlhan, "Türk Edebiyatı Tarihi IV"**, Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.60.]

Şiir; Çanakkale [Oğuzbaşaran, Bekir, "Edebiyatımızda Çanakkale-2-", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.21-22.]

Şiir (Ahmet Kabaklı; *Türk Edebiyatı Tarihi IV*) [Çokum, Sevinç, "Emeğin Işıltısı", **Türk Edebiyatı**, S.222. Nisan 1992, ss.29.]

Şiir; Ölüm [Soyuer, Halil, "Şairlerimizde Ölüm Endişesi-I-", **Türk Edebiyatı**, S.225. Temmuz 1992, ss.12-14.]

Şiir (Muhsin Macit; *Gelenekten Geleceğe*) [Kılıç, Filiz, "Gelenekten Geleceğe", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.41-43.]

Şiir (İsa Kocakaplan; *Açıklamalı Edebi Sanatlar*) [Ergüzel, M. Mehdi, "Açıklamalı Edebi Sanatlar", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.56.]

Şiir (Ahmet Kabaklı; *Şiir İncelemeleri*) [Türk Edebiyatı, (Kitap Dünyası), Kabaklı, Ahmet, "Şiir İncelemeleri", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.58.]

Şiir [Kabaklı, Ahmet, "Şiirin Tarifi", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.5-6.]

Şiir (Ahmet Kabaklı; *Şiir İncelemeleri*) [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Şiir İncelemeleri", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.14.]

Şiir (Ahmet Talat Onay; *Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar*) [Bilkan, Ali Fuat, "Kırkıncı Odanın Anahtarı veya Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.28-29.]

Şiir; Ramazan Bayramı [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Açıldı İslam'ın Gülü Geldi Mübarek Ramazan", **Türk Edebiyatı**, S.232. Şubat 1993, ss.44-45.]

Şiir; Bayram [Ayvazoğlu, Beşir, "Edebiyatımızda Bayram", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.22-25.]

Şiir; Endülüs [Ayvazoğlu, Beşir, "Edebiyatımızda Endülüs", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.11-14.]

Şiir (Ebubekir Eroğlu; *Modern Türk Şiirinin Doğası*) [Ünlü, Özcan, "Şiirimizin Yüz Yıllık Serüveni", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.30-31.]

Şiir [Sapaş, Neslihan, "2000'li Yıllarda Türk Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.8.]

Şiir [Ayvazoğlu, Beşir, “Her Gelen Put Kırıyor, Kendi Putunu Dikmek İçin”, **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.9.]

Şiir [Yavuz, Hilmi, “Şiir Herkesin Yazabileceği Bir Şey Olmaktan Çıkıyor”, **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.10.]

Şiir [Eroğlu, Ebubekir, “Şiirin Yeşerdiği Saha, Pazar Mantığı ille Sınavda”, **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.11.]

Şiir [İnce, Özdemir, “Şairin Yolu Havadaki Kartalın Yoludur”, **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.12.]

Şiir [Hatemi, Hüsrev, “Toyotalar Geçmeyen Bir Hıyaban”, **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.12-13.]

Şiir [Yücel, Can, “Önümüzdeki Dönem Post-modernin Sarsıntısına Gebe”, **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.13-14.]

Şiir [Hatemi, Hüsrev, "Şiir ve Tarih”, **Türk Edebiyatı**, S.242. Aralık 1993, ss.23-24.]

Şiir [Hacıyeva, Maarife, “Çağdaş Azerbaycan Şiirinde Milli Folklor Gelenekleri”, **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.46-49.]

Şiir [Kavaklı, Ali Erkan, “Gençliği Olmayan Dava Yaşamaz”, **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.35-38.]

Şiir [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), “Güney Azerbaycan Şiir Antolojisi”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.9.]

Şiir [Safi, İhsan, “Prof. Dr. Mehmet Kaplan’ın Şiir Tahlil Metodu”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.37-39.]

Şiir [Dağlı, Nihat, “Şiiri Yaşamak”, **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.52.]

Şiir; Hüzün [Çelik, Bayram, “Türk Şiirinde Hüzne Dair”, **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.36-37.]

Şiir [Pala, İskender, “Hayvanlar Alemi”, **Türk Edebiyatı**, S.274. Ağustos 1996, ss.35-36.]

Şiir [Özbalcı, Mustafa, "Şiir Üzerine Düşünceler", Türk Edebiyatı, S.274. Ağustos 1996, ss.37-40.]

Şiir [Pala, İskender, "Güft ü Günun Ma-ba'dı", **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.14-18.]

Şiir [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Şairlerin Dilinden", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.16.]

Şiir [Kavaklı, Ali Erkan, "Postmodernite ve Şiir", **Türk Edebiyatı**, S.288. Ekim 1997, ss.22-24.]

Şiir [Çınarlı, Mehmet, "Şiir ve Güfte Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.5-6.]

Şiir [Alkan, Ahmet Turan, "Şairkıran Postundan", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.8-9.]

Şiir; Azerbaycan [Hacıyeva, Maarife, "Vatanı Sevmeyen İnsan Olmaz", **Türk Edebiyatı**, S.291. Ocak 1998, ss.43-47.]

Şiir [Akgündüz, Abdülkadir, "Bir Şair Tanıyorum!", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.31-33.]

Şiir; Dağ [Gedikli, Yusuf, "Güney Azerbaycan'dan Dağ Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.38-41.]

Şiir; Eyüp Semti [Ayvazoğlu, Beşir, "Şiirin Penceresinden Eyüp", **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.12-16.]

Şiir; Hazreti Muhammed [Dündar, Murat, "Şiirin Sevgi Kaynağı: Adı Güzel Kendi Güzel Muhammed", **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.33-35.]

Şiir [Tatar, Taner, "Kelimelere Dair Bir Çift Kelam", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.32-34.]

Şinasi [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Namık Kemal'i Hazırlayan Adam", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.29.]

Şükrullah Yusufoğlu [Yusufoğlu, Şükrullah, "Özbek Edebiyatında Doğu ve Batı", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.23-25.]

Şükrü Karaca; *Dünyayı Dolduran Kiraz* [Işınsu, Emine, "Dünyayı Dolduran Kiraz", **Türk Edebiyatı**, S.203, Eylül 1990, ss.20.]

Taha Çağlaroğlu; *Yüzleşen Tutanaklar* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Taha Çağlaroğlu'ndan Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.15.]

Tahir Hacı Kadiroğlu; *Bir Kadının Notları* [İznikli, Tülay, "Bir Kadının Notları", **Türk Edebiyatı**, S. 202, Ağustos 1990, ss.56.]

Tahir Kutsi Mahal; *Âşık Hasan Dede* [Özen, Kutlu, "Âşık Hasan Dede", **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.43-44.]

Tahir Üzgör [Beyreli Nilgün, (Kitap Dünyası), "Türkçe Divan Dibaceleri", **Türk Edebiyatı**, S. 220. Şubat 1992, ss.64.]

Tahsin Yücel; *Peygamberin Son Beş Günü* [Kabaklı, Ahmet, "Peygamberin Son Beş Günü", **Türk Edebiyatı**, S.223. Mayıs 1992, ss.5-9.]

Tarık Buğra [Kabaklı, Ahmet, "Tarık Buğra'nın Hikâye ve Romanlarında Ortak Özellikler", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.5-8.]

Tarık Buğra [Karabay, Muhsin, (Tarık Buğra ile Söyleşi), "Tarık Buğra ve Güneş Rengi Yapraklar", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.20-30.]

Tarık Buğra [Kocakaplan, İsa, (Tarık Buğra ile Söyleşi), "Tarık Buğra ile Romanları Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.31-33.]

Tarık Buğra [Ayvazoğlu, Beşir, "Tarık Buğra'nın Farklılığı", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.39-43.]

Tarık Buğra [Doğan, D. Mehmet, "Yaşayan Kimliğimiz ve Tarık Buğra", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.44-45.]

Tarık Buğra [Barbarosoğlu Karabıyık, Fatma, (Tarık Buğra ile Söyleşi), "Tarık Buğra ile Eleştiri Üzerine Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.46-49.]

Tarık Buğra [Kahraman, Kemal, "Tarık Buğra ve Kemal Tahir'in Tarihe Bakışı", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.51-53.]

Tarık Buğra; *Firavun İmanı* [Eminler, M. Nuri, "Firavun İmanı", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.54-56.]

Tarık Buğra; *Şehir Kulübünde* [Tuncer, Hüseyin, "Tarık Buğra'nın "Meçhul Kahraman" ı Şehir Kulübünde", **Türk Edebiyatı**, S.233. Mart 1993, ss.57-58.60.]

Tarık Buğra; *Dünyanın En Pis Sokağı* [Gezer, Zeki, "Başarıyı Çirkinleştirenler", **Türk Edebiyatı**, S.237. Temmuz 1993, ss.47-48.]

Tarık Buğra [Güngör, Semih, "Tarık Buğra: Usta Romancı, Zoraki Gazeteci", **Türk Edebiyatı**, S.243. Ocak 1994, ss.40.]

Tarık Buğra [Ayvazoğlu, Beşir, "Tarık Buğra Küllük'te", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.9-11.]

Tarık Buğra [Işınsu, Emine, "Tarık Buğra'yı Seviyorum", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.12-13.]

Tarık Buğra [Emil, Erol, "Tarık Buğra İçin", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.14-15.]

Tarık Buğra [Eroğlu, Ebubekir, "Anadolu Merkezli Romancı", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.16-17.]

Tarık Buğra [Deliorman, Altan, "Eski Albümden Tanıdık Çehreler Sessiz Bir Ses (1)", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.18-21.]

Tarık Buğra [Cenikoğlu, Tarıman, "Akşehirli Tarık Buğra Göç Etti!", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.22.]

Tarık Buğra [Karabay, Muhsin, "Sessiz Gemi'nin Adı: Tarık Buğra", **Türk Edebiyatı**, S.247. Mayıs 1994, ss.33-35.]

Tarık Buğra [Karabay, Muhsin, (Tarık Buğra ile Söyleşi), "Tarık Buğra ile Son Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.27-29.]

Tarık Buğra [Buğra Bilen, Hatice, "Tarık Buğra", **Türk Edebiyatı**, S.256. Şubat 1995, ss.29.]

Tarık Buğra [Çınarlı, Mehmet, "Ölümünün Yıldönümünde Tarık Buğra'yı Anarken", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.47.]

Tarık Buğra [Miyasoğlu, Mustafa, "Ölümünün Birinci Yıldönümünde Tarık Buğra", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.48-50.]

Tarık Buğra [Emil, Birol, "Edebiyat Tarihi, Metin Tahlili ve Tarık Buğra Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.259. Mayıs 1995, ss.6-9.]

Tarık Buğra (Beşir Ayvazoğlu; *Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak*) [Argunşah, Hülya, "Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.55-56.]

Tarık Buğra [Alnıaçık, Raik, "Sevgili Tarık", **Türk Edebiyatı**, S.280. Şubat 1997, ss.33-34.]

Tarık Buğra; *Firavun İmanı* [Gezer, Zeki, "Yeni Bir Devlet Kurulurken Firavun İmanı", **Türk Edebiyatı**, S.296. Haziran 1998, ss.38-40.]

Tarık Buğra (Mustafa Miyasoğlu; *Roman Düşüncesi ve Türk Romanı*) [Miyasoğlu, Mustafa, "Üç Büyük Romancı", **Türk Edebiyatı**, S.298. Ağustos 1998, ss.15-16.]

Tekin Erer; *Altın Pınar* [Erer, Tekin, "Nihayet Kavuştuk", **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.22-23.]

Tevfik Fikret [Birinci, Necat, "Mürşit Olarak Sunulan bir Şair: Tevfik Fikret", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.27-29.]

Tomris Uyar [Kaya, Sevil, "Tomris Uyar'ın Hikâyelerindeki Kadınlar", **Türk Edebiyatı**, S.210, Nisan 1991, ss.57-58.]

Toni Morrison [Tunceroğlu Göktürk, Ayşe, "Siyah Kadının Zaferi", **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.39-41.]

Turak Çelebi [Adalı Murat, "Klasik Kültürden İki Portre: Turak Çelebi ve Ulvi", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.24-26.]

Türkü [Alkan, Ahmet Turan, "Türkülerin Muamması", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.8-10.]

Türkü [Akdemir, Rıza, "Bir Yörük Kilimidir Türkülerimiz", **Türk Edebiyatı**, S.297. Temmuz 1998, ss.22-23.]

Ulvi [Adalı Murat, "Klasik Kültürden İki Portre: Turak Çelebi ve Ulvi", **Türk Edebiyatı**, S.262. Ağustos 1995, ss.24-26.]

Umberto Eco; *Gülün Adı* [Kavaklı, Ali Erkan, "Umberto Eco, Post Moderne ve Gülün Adı", **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.24-27.]

Vadi Çiçekli; *Şiir Yürürlükten Kalkmadı Daha* [Kılıç, Nuhuz Olcay, "İzdüşümü Hareketi ve Vadi Çiçekli'nin Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.294. Nisan 1998, ss.50-52.]

Vadi Çiçekli; *Şiir Yürürlükten Kalkmadı Daha* [Kılıç, Nuhuz Olcay, "İzdüşümü Hareketi ve Vadi Çiçekli'nin Şiirleri-II", **Türk Edebiyatı**, S.295. Mayıs 1998, ss.56.58-59.]

Vahap Akbaş: *Mavi Sesi Şiirler* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Mavi Sesli Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.16.]

Vahap Akbaş; *Hüzün Coğrafyası* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Hüzün Coğrafyası", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.]

Vahdet Nafiz Aksu; *Haşa Huzurdan* [Beyreli, Nilgün, (Bize gelen kitaplar), "Haşa Huzurdan", **Türk Edebiyatı**, S.207, Ocak 1991, ss.53.]

Vedat Genç; *Yunus Emre'ye Şiirler* [Beyreli, Nilgün, (Kitap Dünyası), "Yunus Emre'ye Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.226. Ağustos 1992, ss.61.]

Vidosav Stevanoviç*; Kar ve Köpekler* [Andre Clavel (Çeviren: Cemal Aydın), "Sizler Siz, Aşağılık Köpekler", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.14-16.]

Vidosav Stevanoviç*; Kar ve Köpekler* [Türk Edebiyatı, "Yazarla Roman ve Katliam Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.236. Haziran 1993, ss.16.]

Victor Hugo [Ayda, Adile, "Hugo'nun Romantik Çağı", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.13-15.]

Victor Hugo [Ayda, Adile, "Victor Hugo'nun Olgunluk Çağı"**, Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.24-25.]

Yağmur Tunalı [Konuşan: Nezih Demirtepe, (Yağmur Tunalı ile Söyleşi), "Türk Şiirinin Sıkıntı Sebebi Dil'dir", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.34-36.]

Yahya Akengin [Öztürk, Hasan, "Yahya Akengin'in Romanları", **Türk Edebiyatı**, S.224. Haziran 1992, ss.28-31.]

Yahya Akengin [Yılmaz, R. Mithat, "Türk Şiirinde Hüzün ve Yahya Akengin", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.46-48.]

Yahya Akengin; *Sözümüz Var* [Uyguner, Muzaffer, "Sözümüz Var Üzerine", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.53-54.]

Yahya Kemal Beyatlı [Pekolcay, Necla, "Türk Dünyası ve Batı Medeniyeti", **Türk Edebiyatı**, S.201, Temmuz 1990, ss.24-25.]

Yahya Kemal Beyatlı [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Yahya Kemal'in Duygu ve Düşünce Dünyası (Mustafa Özbalcı)"**, Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.56.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kabahasanoğlu, Vahap, "Akademisyenlerimiz Şiir ve Sanat Üzerinde Düşünmüyor", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.36.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kocaoğlu, Timur, "Yahya Kemal'in Şiirine İlmi Saygımız Yeterli mi?", **Türk Edebiyatı**, S.238. Ağustos 1993, ss.51-53.]

Yahya Kemal Beyatlı [Asiltürk, Baki Top, "Yahya Kemal'in Şiirine Saygı", **Türk Edebiyatı**, S.240. Ekim 1993, ss.29-30.]

Yahya Kemal Beyatlı [Çağın, Sabahattin, "Yahya Kemal'in Şiirlerinde Gurbet Temi", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.41-43.]

Yahya Kemal Beyatlı [Yıldız, Alpay Doğan, "Vatan Aynası Bir Şairde Kullanılan İsimler", **Türk Edebiyatı**, S.246. Nisan 1994, ss.51-52.]

Yahya Kemal Beyatlı [Emil, Birol, "Vatanın ve İstanbul'un Sesi: Yahya Kemal Beyatlı", **Türk Edebiyatı**, S.254. Aralık 1994, ss.13-16.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kabaklı, Ahmet, "Görüşlerinde Yanılmayan Alperen", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.3-5.]

Yahya Kemal Beyatlı [Bayramoğlu, Fuat, "Sade Bir Semtini Sevmek Bile Bir Ömre Değer", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.6.]

Yahya Kemal Beyatlı [Pekin, Nermin Suner, "Hatıralarda Yahya Kemal", **Türk Edebiyatı**, S.266. Aralık 1995, ss.7-8.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kabaklı, Ahmet, "Ordumuza Alperence Bakışlar", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.3-5.]

Yahya Kemal Beyatlı [Okay, M. Orhan, "Üç Aylar Münasebetiyle Ramazan Edebiyatımız-II", **Türk Edebiyatı**, S.267. Ocak 1996, ss.25-26.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kabaklı, Ahmet, "Yahya Kemal'de Felsefi Bakışlar", **Türk Edebiyatı**, S.268. Şubat 1996, ss.3-4.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kabaklı, Ahmet, "İstanbul'u Duydum Daha Bir Kerre Sesinde", **Türk Edebiyatı**, S.270. Nisan 1996, ss.3-4.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kabaklı, Ahmet, "Alperen Semtlerin Neler Anlattıkları", **Türk Edebiyatı**, S.272. Haziran 1996, ss.3-4.]

Yahya Kemal Beyatlı [Kabaklı, Ahmet, "Alperen Semtler", **Türk Edebiyatı**, S.273. Temmuz 1996, ss.3-4.]

Yahya Kemal Beyatlı [Pekin, Nermin Suner, "Yahya Kemal Türkçesi", **Türk Edebiyatı**, S.281. Mart 1997, ss.12-14.]

Yaşar Bedri; *Babil'i Beş Geçe* [Kocakaplan, İsa, (Ayın Kitapları), "Babil'i Beş Geçe", **Türk Edebiyatı**, S.235. Mayıs 1993, ss.49.]

Yaşar Bedri; *Yoksul, Derviş ve Uzakta* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Yaşar Bedri'den Şiirler", **Türk Edebiyatı**, S.257. Mart 1995, ss.41.]

Yaşar Bedri*; Ölüm Dağlara Oğul Bırakınca* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Yaşar Bedri", **Türk Edebiyatı**, S.277. Kasım 1996, ss.16.]

Yaşar Faruk İnal; *Mostar Köprüsü* [Hüsrev, Hasan, (Görüntüler ve Görüşler), "Yaşar Faruk İnal'dan Bir Kitap", **Türk Edebiyatı**, S.269. Mart 1996, ss.9.]

Yaşar Kemal [Kabaklı, Ahmet, "Folkloru Kullanışta Cengiz Aytmatov ve Yaşar Kemal", **Türk Edebiyatı**, S.248. Haziran 1994, ss.3-6.]

Yaşar Kemal [Kavaklı, Ali Erkan, "Alman Kitapçılar Birliği Barış Ödülü, Günter Grass ve Yaşar Kemal", **Türk Edebiyatı**, S.290. Aralık 1997, ss.20-22.]

Yavuz Bahadıroğlu [İbrahimhakkıoğlu, Belkıs, "Romanımız Emekleme Döneminde", **Türk Edebiyatı**, S.244. Şubat 1994, ss.40.]

Yavuz Bülent Bâkiler [Kabaklı, Ahmet, "Yavuz Bülent Bâkiler'in Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.209, Mart 1991, ss.5-6.8-9.]

Yavuz Bülent Bâkiler [Kırca, İhsan Tevfik, Yavuz Bülent Bâkiler 'in Şiirlerinde Anadolu Teması: Yeniden Fethetmek Anadolu'yu", **Türk Edebiyatı**, S.278. Aralık 1996, ss.43-44.]

Yavuz Selim [Gezer, Zeki, "İbn-i Kemal ve Yavuz Selim", **Türk Edebiyatı**, S.263. Eylül 1995, ss.51-52.]

Yunus Çetkin- *Gökkuşağı* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Gökkuşağı"**, Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.]

Yunus Emre [Kabahasanoğlu, Vahap, "Bana Rahmet Yerden Yağar", **Türk Edebiyatı**, S.210, Nisan 1991, ss.47.]

Yunus Emre [Makal, Tahir Kutsi, "Ozanların Dilinden Yunus Emre", **Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.22-23.]

Yunus Emre [Kukul, M. Halistin, "Yunus Emre ve Hümanizm", **Türk Edebiyatı**, S.212, Haziran 1991, ss.47-48.]

Yunus Emre [Önder, Mehmet, "Aşk imiş her ne var âlemde", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.25-26.]

Yunus Emre [Kavaklı, Ali Erkan, "Yunus Emre Almanya Üniversitelerinde", **Türk Edebiyatı**, S.215, Eylül 1991, ss.29-32.]

Yunus Emre (Mustafa Tatçı) [Beyreli Nilgün, (Ayın Kitapları), "Âşık Yunus ve Diğer Yunusların Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.56.]

Yunus Emre (Mustafa Tatçı; *Yunus Divanı*) [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Divanların Yayınlanması Devam Ediyor"**, Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.15.]

Yunus Emre [Sakaoğlu, Saim, "Yunus Emre Priştine' de", **Türk Edebiyatı**, S. 219. Ocak 1992, ss.41-43.]

Yunus Emre [Türk Edebiyatı, (Kitap Dünyası), Kültür Bakanlığı, "Güldeste- Yunus Emre", **Türk Edebiyatı**, S.227. Eylül 1992, ss.58.]

Yunus Emre [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Kaç Mevsim Bekleyeyim Daha Kapında?", **Türk Edebiyatı**, S.230. Aralık 1992, ss.46-47.]

Yunus Emre [Kırzıoğlu, Banıçiçek, "Işk'ın Yunusca Algılanışı", **Türk Edebiyatı**, S.258. Nisan 1995, ss.36-37.]

Yunus Emre [Ayvazoğlu, Beşir, "Paylaşılamayan Şair: Yunus Emre", **Türk Edebiyatı**, S.261. Temmuz 1995, ss.12-15.]

Yunus Emre [Türkel, Sabir Nuri, "Edebi Ufuklar, Onun İnanç ve İman Dünyası", **Türk Edebiyatı**, S.275. Eylül 1996, ss.40-41.]

Yusuf Gedikli; *Şehriyar ve Bütün Türkçe Şiirleri* [Bereli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Şehriyar ve Bütün Türkçe Şiirleri", **Türk Edebiyatı**, S.208, Şubat 1991, ss.56.]

Yusuf Özkan Özburun; *Kıvılcımlar* [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Kıvılcımlar Kitabı", **Türk Edebiyatı**, S.292. Şubat 1998, ss.10.]

Yusuf Ziya Ortaç [Hatemi, Hüsrev, (Görüntüler ve Görüşler), "Yusuf Ziya Ortaç'ın Bir Şiiri", **Türk Edebiyatı**, S.214, Ağustos 1991, ss.27.]

Zafer Kemal; *Sevgi Anahtarı* [Beyreli, Nilgün, (Ayın Kitapları), "Sevgi Anahtarı"**, Türk Edebiyatı**, S.213, Temmuz 1991, ss.64.]

Zeki Ömer Defne [Sözbilici, Şaban, (Zeki Ömer Defne ile Söyleşi), "Hayal Hoca Şiiri Üzerine- Zeki Ömer Defne ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.204, Ekim 1990, ss. 48-49.]

Zeki Ömer Defne [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Ta İçimden Birisi Kalacak Oralarda", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.11-12.]

Zeki Ömer Defne [Karabay, Muhsin, "Ve Ziller Çaldı…", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.13-15.]

Zeki Ömer Defne [Hatusil, Ali Müfehhar, "Bir Gönül Şairi Bir Gönül İnsanı", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.16-21.]

Zeki Ömer Defne [Ağabegüm, Ayla, (Öğretmenin Günlüğü), "Şair Öğretmen Zeki Ömer Defne", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.22-23.]

Zeki Ömer Defne [Türk Edebiyatı, (Zeki Ömer Defne ile Söyleşi), "Zeki Ömer Defne ile Sohbet", **Türk Edebiyatı**, S.231. Ocak 1993, ss.25-31.]

Zeki Ömer Defne [Soyuer, Halil, "Ah Zeki Ömer Hocamız Ah!", **Türk Edebiyatı**, S.234. Nisan 1993, ss.27-29.]

Zeki Ömer Defne [Türk Edebiyatı, "Türk Edebiyatı Evrak Hazinesinden 3 Şair ve 3 Yazar", **Türk Edebiyatı**, S.250. Ağustos 1994, ss.19-20.]

Ziya Gökalp [Erer, Tekin, "Ziya Gökalp ve Turancılık",**Türk Edebiyatı**, S.211, Mayıs 1991, ss.21.]

Ziya Gökalp [Ergüzel, M. Mehdi, (Edebiyat Takvimi), "Vatan Büyük ve Müebbet Ülkedir", **Türk Edebiyatı**, S.216, Ekim 1991, ss.33.]

Ziya Paşa [Beyzadeoğlu, Süreyya, "İki Terkib-i Bend", **Türk Edebiyatı**, S.271. Mayıs 1996, ss.47-48.]

SONUÇ

Türk Edebiyatı dergisi Ocak 1972 yılında yayımlanan ilk sayısından itibaren dergicilik sahasında varlığını sürdürmektedir. Dergi Mayıs 2025'te 619. sayıya ulaşmıştır. *Türk Edebiyatı* dergisi şiir, hikâye, denemeden kültür içerikli yazılara, söyleşilerden güncel eğitim sistemiyle ilgili tartışmalara, eleştiri, musiki, sinema, tiyatro etkinlikleri gibi başlıklara içeriğinde her zaman yer vermiştir. Farklı fikir ve sanat dallarındaki bu geniş yelpaze dergiye zenginlik katmıştır.

Dergide akademisyenler, eğitimciler, şairler, yazarlar, fikir adamları gibi alanında uzman kişilerin yazılarını okumak mümkündür. Dergi gençlerle uzmanların arasında bir köprü görevi de görmektedir. Usta isimlerin yanı sıra yazılarına ilk kez yer verilen isimler de vardır. İlk yazılarını dergide yazan, ilk eserleri dergide duyurulan isimler mevcuttur. Bu *Türk Edebiyatı* dergisinin geniş kitlelere ulaşmış olduğunu ve yeni yazarlara fırsat verdiğini göstermektedir. "Sanat Fidanlığı" bölümünde okuyucudan gelen şiir, deneme, mektup gibi türlerin kısa kısa değerlendirilmeleri yapılır ve bu konuda okuyuculara bir yol gösterilir. *Türk Edebiyatı* dergisi bu yönden bir mektep özelliği de gösterir. Ülkenin bambaşka noktalarından okuyucuyla iletişim kurulur.

Türk Edebiyatı dergisi geçmiş ile gelecek arasında her zaman bir köprü vazifesi görmeyi kendisine şiar edinmiş, Türk dilini her şeyin üstünde tutmuştur. Türk dilinin yaşatılması için abide şahsiyetlere, onlar hakkında yazılara dergide her zaman yer vermiştir. Fuzuli, Yunus Emre, Kaygusuz Abdal, Yahya Kemal Beyatlı, Ömer Seyfettin, Necip Fazıl Kısakürek, Mehmet Âkif Ersoy, Ahmet Hamdi Tanpınar, Peyami Safa, Tarık Buğra gibi isimler buna örnektir. Eski edebiyatçılarla yaşanılan zamanın edebiyatçılarına birlikte yer verilmesi dikkat çeker. Dergi geleneğe bağlı bir yayın çizgisi izlediği söylenebilir. *Türk Edebiyatı* dergisinin okuyucusu daha çok muhafazakâr kesimdir, denebilir. Dergide daha çok bu görüşte yazarlara yer verilmiş olsa da farklı görüşlerden isimler hakkında yazılar okumakta mümkündür.

"Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci ve Romancılar Üzerine Yazılar: Değerlendirme ve Fihrist (201-300. Sayılar)" başlıklı inceleme Temmuz 1990-Ekim 1998 yıllarında yayımlanan 201-300. sayı aralığını kapsamaktadır. Bu sayılar içerisinde şiir, hikâye, roman, şair, hikâyeci ve romancıyla ilgili kaleme alınan yazılar bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Sanatçılarla ilgili çeşitli söyleşi, anı, mektup,

biyografik unsurlar çerçevesinde ele alınan yazılar incelemenin konusu olmuştur. Şiir, hikâye, romanla ilgili yeni çıkan, tanıtımı yapılan, eserlerle ilgili değerlendirme yapılan yazılar dikkate alınmıştır. Poetik yazılara, hikâye ve roman örneklerinin tahlillerine de yer verilmiştir. Şair, hikâyeci ve romancılarla ilgili yazıların çeşitli yönlerden kaleme alındığı görülür, değerlendirme kısmında bu zenginliğin korunmasına dikkat edilmeye çalışılmıştır.

Bir başka konu dergideki şair, hikâyeci ve romancılarla ilgili yazıların çeşitlilik göstermesidir. Kişilerle ilgili hatıraların yer aldığı yazılar bulunmaktadır. Bu okuyucu için oldukça kıymetlidir. Çünkü paylaşılmayan her hatıra o kişiler arasında kalır ve unutulmaya mahkûm olur. Edebiyat dünyası için önemli isimlerin böyle anılarda yer almış olması sadece o kişileri değil tüm edebiyat sevdalılarının ve araştırmacılarının ilgisini çekmektedir. Bu tür yazılar sanatçının kimliği için oldukça önemli vesikalardır. Yine başka kişilerle sanatçı hakkında sohbetler yapılmıştır. Bazen sohbetin konusu diğer bir metin türü eleştiri üzerinedir. Bu konu hakkında da usta isimlerle sohbet gerçekleştirilmiştir. Örneğin; yazar ve eleştirmen Fethi Naci'yle eleştiri üzerine konuşulmuş, Mustafa Kutlu ile tenkit üzerine bir sohbet gerçekleştirilmiştir.

Dergide bazen bir yazar hakkında biyografik bir inceleme ya da eseri üzerinden yapılan bir çalışmanın yayımlandığı görülür. Örneğin; Beşir Ayvazoğlu 262-267. sayı aralığında Peyami Safa'yla ilgili biyografik bir sayı dizisi kaleme almıştır. İskender Pala, Nefi'nin bir şiirinin şerhini 236- 240. sayı aralığında beş yazıdan oluşan bir çalışmayla okuyucuyla paylaşmıştır. Bazen bir yazarın kendisi hakkındaki bir metnin de dergide yayımlandığı görülür. Cengiz Dağcı, 280-287. sayılar aralığında yer alan sekiz yazıda kendi hatıralarını kaleme almıştır.

Şair, hikâyeci ve romancının hayatını ve sanata bakışını daha iyi anlayabilmek için mektuplar da büyük önem taşır. Sanatçı hakkında önemli vesikalardandır. Mektuplardan yola çıkarak bazen eser hakkında önemli bir ipucu yakalanırken bazen de sanatçıya ait tek bir belge niteliği taşıdığı için önemlidir. Örneğin; *Türk Edebiyatı* dergisinde de Saim Sakaoğlu'nun kaleme aldığı bir yazıda Mehmet Kaplan ve Âşık Halil Karabulut arasındaki bir mektuplaşmadan bahsedilir. Bu mektupların daha önce yayımlanmamış olduğuna dikkat çekilir. Okuyucuyla paylaşılan bu bilgi ve mektup şairle ilgili önemli bir kaynaktır.

Derginin önemli yönlerinden biri yeni çıkan şiir, hikâye, roman kitapları, bu konular ve yazarları hakkında çıkan kitapların tanıtımına yer vermesidir. Teknolojinin ulaşılabilirliğinin kısıtlı olduğu zaman diliminde dikkate değer bir bölümdür. Tanıtımlarda güncel eserlerin yanı sıra bazen daha uzak tarihli eserlere de yer verilmiştir. Kapsamlı tanıtım yazıları da eser hakkında daha geniş bir bilgi sunmaktadır. Hüsrev Hatemi'nin "Görüntüler ve Görüşler" bölümünde kaleme aldığı tanıtım yazıları Nilgün Beyreli'nin "Ayın Kitapları" bölümünde tanıtımını yaptığı üsluptan farklılık gösterir. Hüsrev Hatemi yazılarına sanatsal olarak yaklaşır. Değerler üzerinde durur ve kitabı o üslupla inceler. Bazen kitabın konusu üzerinden bir kavramı açıkladığı görülür.

Kaleme alınan tahlil yazıları şair, hikâyeci ve romancının bir eserinin derinlemesine incelenmesini kapsamaktadır. Şekilsel ve içerik özelliklerine dikkat çekilir. Bazı yazılarda hikâyenin konusuyla hikâyecinin yaşamı arasındaki bağlantılara da değinilmiştir. İncelenen türlerle ilgili poetik yazılar dergide tanıtım ve hakkında yazılan yazılar kadar yoğunlukta değildir. Fakat bu fikir yazılarının da belirli bir yer ettiği görülür.

Derginin başka bir misyonu da Türkiye dışı Türk devletlerinde önemli bir yere sahip olan şair, hikâyeci ve romancılara yer vermiş olmasıdır. En çok bahsedilen isim Bahtiyar Vahapzade buna örnektir. Şair ve yazarların hayatıyla ilgili bilgilere, edebi kişilikleriyle ilgili ayrıntılara, eserlerinin tahlillerine olmak üzere çeşitli başlıklarda yazılar kaleme alınmıştır. Bölümlerde değerlendirmeye tabi tutulan metinler dergide yer alan metinlerin içeriği hakkında bilgi vermesi amacıyla sınırlı örneklerle incelenmiştir.

Çalışmanın birinci bölümü "Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir ve Şairler Hakkında Yazılar (201-300. Sayılar)" başlığını taşımaktadır. Bu bölüm kendi içinde beş alt başlıkta değerlendirilmiştir. "Şiir ve Şairlerle İlgili Kitap Tanıtım Yazıları" başlığında şiir, şiir kitabı, şairlerle ilgili kitap tanıtım yazılarını içeren metinler incelenmiştir. Kitap tanıtım yazıları başlığında incelen bu metinler kapsamlı ve daha az detay içeren yazılar olmak üzere iki açıdan tasnif edilmiştir. Daha az detay içeren ve hacim olarak da daha az yer kaplayan tanıtım yazıları, okuyucuya eserin yayımı hakkında haber vermek, duyurmak maksadı taşımaktadır. Tanıtımı yapılan eserlerin yayımlanma tarihinden kısa bir süre sonra -üç ay, yedi ay gibi- sürelerde değerlendirildiği görülür. Yayım tarihinden uzun zaman geçmiş olan eserlerinde tanıtımı yapılmıştır. Buradaki maksat bazı eserlerin okuyucuya tekrar hatırlatılmasıdır. Kapsamlı kaleme alınan yazılarda, sanatçının şiirinin

kaynağıyla ilgili, kitabının biçimsel özellikleri, muhtevası gibi farklı açılardan değerlendirmeler yapılmaktadır. Yazılarda tanıtımı yapılan eserlerin içinde en fazla şiir kitabı tanıtımları yer almaktadır. Bazı şairlerin ilk şiir kitabının tanıtımı yapılıyorken bazılarının tecrübeli isimler olduğu görülmektedir. Şairlerle ilgili kitap tanıtım yazılarında ise şairin yaşamını, edebi kişiliğini, eserlerini inceleyen isimlere rastlanır. Şairlerle ilgili kitap tanıtım yazılarında, sanatçıyla ilgili yeni çalışılmış eserlerin tanıtım yazılarını okumak da mümkündür. Şairlerle ilgili yazılan bu kitapların alanındaki eksikliğe cevap verdiği görülür. Şairlerin, özel yaşamıyla ve edebi kişiliğiyle ilgili bilinmeyenlere de bir kapı aralanmaktadır. Müstakil olarak bir şiirin tanıtıldığı yazılar azda olsa mevcuttur. Bu şiirler şairin yaşadığı coğrafyanın ve tarihinin yansımasını içerir. Bir gerçekliğin sanat yoluyla ifade edilmesini kapsar.

Tanıtımı yapılan şiir kitapları; *Mısralarda Gezinti* (Mehmet Çınarlı), *Kuş Sofrası* (Ali Akbaş), *Acılı Zamanlar* (A. Rahim Balcıoğlu), *Uzun Hava* (Mehmet Zeki Akdağ), *Sabır ve Gül* (İhsan Sezal), *Gönül Destanı* (Ayhan İnal), *Doğu Şiirleri* (Hilmi Yavuz), *Sözümüz Var* (Yahya Akengin), *Ses Mimarlarımızdan* (Mustafa Necati Karaer), *Gurub Düşünceleri* (Bahtiyar Vahapzade), *Beyaz Zambaklar Ülkesinde* (Ekrem Kaftan), *Aruzun Meltemi İle* (Ali Fuat Azgur), *Yüreğimin Şehri* (Sema Sabuncu), *Gülce* (Ömer Lütfi Mete), *Mavi Karanlık* (Fırat Kızıltuğ). Şairlerle ilgili yer verilen kitap tanıtım yazıları ise şunlardır; *Yunus Emre Hakkında Değişik Bir Kitap* (Yayıma Hazırlayan (yay. haz.) Umay Günay ve Abdurrahman Güzel) *Âşıklık Geleneği ve Halk Şairleri-Güldeste* (Feyzi Halıcı), *Orhan Veli Kanık* (Bilge Ercilasun), *Asaf Halet Çelebi* (Mustafa Miyasoğlu).

Daha az detay veren tanıtım yazıları Nilgün Beyreli, İsa Kocakaplan, Hüsrev Hatemi imzasını taşır. Kapsamlı şekilde yazıları kaleme alan isimler ise şöyledir; Zeki Gezer, Ali Fuad, Ahmet Özdemir, Mehmet Zeki Akdağ, Gıyasettin Aytaç, Önder Güneş, Muzaffer Uyguner, Hulusi Geçgel, M. Halistin Kukul, Ali Erkan Kavaklı, Bahtiyar Vahapzade, Necdet Ekici, Vahap Kabahasanoğlu, Ayhan İnal, M. Öcal Oğuz, Hüseyin Kaya, Bilge Ercilasun, Mehtap Bayam, Filiz Kılıç, Ahmet Kabaklı, Orhan Söylemez, İlhan Geçer. Kaleme alınan yazılara bakıldığında yazar, eğitmen, araştırmacı, şair gibi farklı yetkinliğe sahip kişilerin olduğu görülür. Bu da metinlere farklı bakış açıları ve zenginlik katmaktadır.

"Şairler Hakkında Yazılar" başlığında şairleri çeşitli yönlerden kaleme alan yazıların incelemesi yapılmıştır. Geniş bir zaman dilimini kapsayan bu yazılarda Fuzuli'den Şeyh Galip'e, Yahya Kemal Beyatlı'dan Mehmet Âkif Ersoy'a, Cahit Sıtkı Tarancı'dan Necip Fazıl Kısakürek'e, Mustafa Necati Karaer'den Feyzi Halıcı'ya kadar birçok isme rastlanır. Türkiye dışı Türk devletlerinden şairlerle ilgili yazılar görmek de mümkündür. Yazıları kaleme alan isimlerden bazıları şunlardır; Ahmet Kabaklı, Kâşif Yılmaz, İskender Pala, Ali Fuat Bilkan, Nazan Kuloğlu, Nazan Bekiroğlu, Saim Sakaoğlu, Mehmet Önder, Neşet Ersoy, Cevdet Kaya, Ercan Turna, Beşir Ayvazoğlu, Timur Kocaoğlu, Mustafa Miyasoğlu, Birol Emil… Yazılar akademisyen, araştırmacı, yazar, edebiyatçı gibi farklı alanlardan isimler tarafından yazılmıştır.

Şairin yaşamıyla, sanatçı kişiliğiyle, eserinin hüviyetiyle, sanatçıya gereken değerin verilip verilmemesiyle, şairin ilgi alanları hakkında metinler mevcuttur. Şairin mektuplaşmalarına ve anılarına da yer verilmiştir. Şairlerle yapılan söyleşiler ve şair hakkında başka kişilerle yapılan sohbetlerde yer almaktadır. Bunlar yaşanılan dönem içinde okuyucu ve sanatçı arasındaki önemli köprülerdendir. Sohbetler şair hakkında okuyucunun merakını gideren özellikler taşımaktadır. Hiç bilinmeyen bir bilginin şairin ağzından duyulmasına olanak sağlar. Doğum yıl dönümü ve vefatı dolayısıyla hakkında yazı yazılan şairler vardır. Bunlardan bazıları; Fuzuli, Muallim Naci, Şinasi, Orhan Veli Kanık, Kemalettin Kamu, Orhan Şaik Gökyay, Mustafa Necati Karaer, Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu, Zeki Ömer Defne'dir.

Hakkında daha çok yazı yazılan şairlere; Yunus Emre (13 yazı), Mevlâna (9 yazı), Fuzuli (8 yazı), Yahya Kemal Beyatlı (18 yazı), Mehmet Âkif Ersoy (12 yazı), Necip Fazıl Kısakürek (22 yazı), Orhan Şaik Gökyay (8 yazı), Niyazi Yıldırım Gençosmanoğlu (15 yazı), Mustafa Necati Karaer (19 yazı), Zeki Ömer Defne (8 yazı) isimler örnek verilebilir.

Hakkında daha az yazı okunabilecek isimler ise Kaygusuz Abdal (3 yazı), Sünbülzade Vehbi (2 yazı), Şeref Taşlıova (1 yazı), Murat Çobanoğlu (1 yazı), Namık Kemal (1 yazı), Tevfik Fikret (1 yazı), Recaizade Mahmut Ekrem (2 yazı), Muallim Naci (1 yazı), Faruk Nafiz Çamlıbel (3 yazı), Sezai Karakoç (3 yazı), Cahit Külebi (1 yazı), Orhan Veli Kanık (2 yazı) gösterilebilir. Türkiye dışı Türk devletlerinden Bahtiyar Vahapzade (13 yazı), Mikail Azaplı (1 yazı), Elmas Yıldırım (2 yazı), Abdülhamit Süleyman Çolpan (3 yazı),

Mirza Galip (1 yazı), Şehriyar (2 yazı), Mehmet Müzekka Con (1 yazı)'la ilgili yazılar okunabilir.

"Şiir İnceleme Yazıları" başlığında ise şairlerin şiir anlayışları ve şiirlerinin incelenmesiyle ilgili kaleme alınan yazıların üzerinde durulmuştur. Cahit Sıtkı Tarancı, Hüsrev Hatemi, Yahya Kemal Beyatlı, Ahmet Hamdi Tanpınar, Feyzi Halıcı, Arif Nihat Asya ve Türkiye dışı Türk edebiyatından da Abdülhamit Süleyman Çolpan, Mağcan Cumabayoğlu'nun şiirleri hakkında yazılar kaleme alınmıştır. Bu yazılar; Ahmet Kabaklı, Vahap Kabahasanoğlu, Esma Üçöz, Beşir Ayvazoğlu, Timur Kocaoğlu, Sabahattin Çağın, Enver Okur, Ercan Turna tarafından okuyucu ile buluşmuştur.

"Poetika Yazıları" başlığında şiirle ilgili kuramsal yazılar değerlendirilmeye çalışılmıştır. Dergide bu tür yazılar diğer başlıklar kadar hacme sahip değildir. İçerik olarak şiir nedir, ne olmalıdır, şiirde eski-yeni kavramları, gelenek ve yeniliğin şiire yansıması gibi konuların üzerinde durulmuştur. Akademisyen, yazar, araştırmacı, edebiyatçılar tarafından kaleme alınan yazılarda kişiler kendi bilgi birikimlerine göre konulara farklı açılardan yaklaşmış ve değerlendirmişlerdir. Bu kısımda Ahmet Kabaklı, Adile Ayla, Ali Fuat Bilkan, Hilmi Yavuz, Özdemir İnce, Hüsrev Hatemi, Mustafa Özbalcı, Ali Erkan Kavaklı isimlerinin kaleme aldıkları yazıları okumak mümkündür.

"Şiir Toplulukları ve Dönemleri Hakkında Yazılar" başlığında öne çıkan şiir toplulukları ve dönemleriyle ilgili yazılan yazılara yer verilmeye çalışılmıştır. Kısıtlı sayıda yazıya ulaşılmıştır. Bu başlık altında Çağdaş Türk şiiriyle ilgili dönemleri inceleyen bir yazıya yer verilmiştir. Hisarcılar topluluğundan olan Necmettin Hacıeminoğlu'nun vefatı dolayısıyla kaleme alınan yazıda da Hisar topluluğu hakkında bazı bilgilere değinilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümü "Türk Edebiyatı Dergisinde Hikâye, Roman, Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Yazılar (201-300. Sayılar)" başlığını taşımaktadır. Bu bölümde de hikâye, roman, hikâyeci ve romancılar beş alt başlıkta değerlendirilmeye çalışılmıştır. "Hikâye, Roman, Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Kitap Tanıtım Yazıları" başlığında hikâye, roman, hikâyeci ve romancılarla ilgili kitap tanıtım yazılarına yer verilmiştir. Hikâye ve romanlarla ilgili kitapların tanıtımında içerik, kitabın özeti, şekilsek özelliklerin üzerinde durulduğu görülür. Her zaman aynı şekilde tanıtım söz konusu değildir. Yayımlandığı tarihten kısa bir süre sonra tanıtımı yapılan ve uzun bir aradan

sonra da hakkında tanıtım yazısı yazılan eserler vardır. Maksat okuyucuya haber vermek, eserin duyurusunu yapmak, bazı eserleri de tekrar hatırlatmaktır. Yazılar kapsamlı ve daha az detaylı şekilde kaleme alınmıştır. Nilgün Beyreli, İsa Kocakaplan, Hüsrev Hatemi tanıtım yazılarında daha az detaya yer vermişlerdir. Kitap tanıtım yazılarını kaleme alan kişilerden eserle ilgili kişisel görüşlerine yer verenler de vardır.

Daha kapsamlı şekilde yazı kaleme alan isimlerin arasında akademisyen, yazar ve hikâyecilerin olduğu görülür. Kitap tanıtım yazılarını kaleme alan isimlerden bazıları şöyledir; Emine Işınsu, Muzaffer Uyguner, Oyhan Hasan Bıldırki, İsa Kocakaplan, Hülya Argunşah, Metin Savaş, İsmet Gültekin, Serdar Ömeroğlu… *Türk Edebiyatı* dergisinin ilgili sayılarında hakkında tanıtım yazısı kaleme alınan hikâye kitapları şunlardır; *Dünyayı Dolduran Kiraz* (Şükrü Karaca), *Güllüce Bağları Yolunda* (Memduh Şevket Esendal)*, Gönül Kaçanı Kovalar* (Memduh Şevket Esendal)*, Sınırdaki Tarla* (Şevket Bulut), *Yüreğimdeki Cemre* (Necdet Ekici), *Fasulyeden Aşklar* (Neşe Cehiz), *Rozalya Ana* (Sevinç Çokum). Romanla ilgili tanıtım yazılarında şu kitaplara yer verilmiştir; *Yazılamamış Destanlar* (Mehmet Niyazi)*, Güvercin Geçidi* (Şerif Benekçi), *Satuk Buğra Han* (Seyfeddin Azizi), *İki Dünya Arasında* (Mehmet Niyazi Özdemir), *Şair-i Cihan Nedim* (Ahmet Kabaklı), *Meçhul Bir Köy Romanı: Türkmen Kızı* (Paşabeyzade Ömer Ali Bey). Hikâyeci ve romancılarla ilgili kitap tanıtım yazılarının iki tane olduğu görülür. Bunlar Tarık Buğra'yla ilgili Beşir Ayvazoğlu'nun kaleme aldığı *Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak* ve İsmail Çetişli'nin *Memduh Şevket Esendal* isimli eseridir.

"Hikâyeci ve Romancılarla İlgili Yazılar" başlığında sanatçıların yaşantılarına, edebi yönlerine, hatıralarına, günlüklerine, vefat ve doğum yıl dönümlerinden bahseden yazılara yer verilmiştir. Hikâyeci ve romancılarla ilgili özel sayılara da yer verilmiştir. Ömer Seyfettin Anıt Sayısı, Tarık Buğra dosyası bunlardandır. Ömer Seyfettin anıt sayısında hikâyeciyi farklı yönlerden anlatan yazılar kaleme alınmıştır. Hikâyeciliği, şiirleri, milliyetçiliği, hikâyelerindeki destan unsurları vb. Ömer Seyfettin çerçevesinde hikâyeciler ve romancılarla ilgili kaleme alınan yazıların çeşitliliği de görülmektedir. Beşir Ayvazoğlu'da Peyami Safa'yla ilgili bir yazı dizisi kaleme alır ve yazarın hayatına, eserlerine, sanat anlayışına olmak üzere pek çok konuya yer verir. Tarık Buğra'da doğumunun 75. yıl dönümüne özel anılan isimlerden birisidir. Hakkında fazlaca yazı kaleme alınmıştır. Yazarlarla sohbetlerde önemli bir yere sahiptir. Yazarın kendisiyle

yapılan sohbetlerin yanı sıra, eserleriyle ilgili, hikâye, roman, eleştiri gibi türler hakkında da sohbetler gerçekleştirilir.

Derginin ilgili sayılarında hakkında yazı yazılan hikâyeci ve romancılar şunlardır; Ömer Seyfettin (12 yazı), Peyami Safa (10 yazı), Kemalettin Tuğcu (4 yazı), Samiha Ayverdi 10 yazı), Ahmet Hamdi Tanpınar (14 yazı), Tarık Buğra (27 yazı), Sevinç Çokum (9 yazı), Bekir Yıldız (1 yazı), Şevket Bulut (3 yazı), Mustafa Kutlu (5 yazı), Şemsettin Ünlü (1 yazı), Necdet Ekici (7 yazı), Ahmet Yılmaz Boyunağa (3 yazı), Cengiz Aytmatov (6 yazı), Cengiz Dağcı (5 yazı), Muhtar Avezov (9 yazı). *Türk Edebiyatı* dergisinde yayımlanan sohbetlerden bazıları ise şu isimlerle gerçekleştirilmiştir; Emine Işınsu, Sevinç Çokum, Ethem Baran, Hatice Bilen, Renad Muhammedi, Adil Yakupoğlu, Cemal Kutay, Rasim Özdenören, Cihan Aktaş, Mustafa Kutlu, Afet Ilgaz, Münevver Ayaşlı, Adil Yakupoğlu. Dergideki hikâyeci ve romancılarla sohbetleri gerçekleştiren isimler, İsa Kocakaplan, Fatma Karabıyık Barbarosoğlu, Türk Edebiyatı dergisi, Ayfer Yılmaz, Muhsin Karabay, Osman Çeviksoy, Emine Işınsu, Şerafettin Aybars'tır.

"Hikâye ve Roman İnceleme Yazıları" başlığında ise yazarların eserlerinin tahliline yer veren metinleri okumak mümkündür. Sanatçının eseri bazen bütünsel yaklaşılan yazılarla bazen de öne çıkan bir kavram üzerinden değerlendirildiği görülür. Dergide bir konu çerçevesinde incelenen eserler ve içerikleri şunlardır; Memduh Şevket Esendal'ın *Miras* romanında "devir tenkidi", Tomris Uyar'ın hikâyelerinde "kadın" teması, Mustafa Kutlu'nun *Tenhalık Basınca* isimli hikâyesinde "anlatı tekniği", Ömer Seyfettin'in eserlerinde "Efruz Bey" tiplemesi, Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde işlediği "muhteva", Cengiz Aytmatov'un *Yüzyüze* isimli hikâyesinde "iki insanın psikolojisi", Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Mahur Beste* ve *Saatleri Ayarlama Enstitüsü* romanlarından hareketle "zaman" kavramı, Sevinç Çokum'un *Çırpıntılar* romanındaki "dış göç ve yalnızlık" .

Dergide bütünsel olarak değerlendirilen hikâyeler şunlardır; Nazlı Eray'ın *Ah Bayım* isimli kitabındaki şu dört hikâye; *Akşamüstü*, *Düşçü İsmet*, *Bu Kentin Sokakları*, *Monte Kristo*. Sevinç Çokum'un *Güneşin Son Saatleri*, Hatice Bilen'in *Umursanmayan Kadınlar* hikâye kitabı, Ferit Edgü'nün *Celladın Ölümü* hikâyesi, Tarık Buğra'nın *Meçhul Kahramanlar* ve *Şehir Kulübünde* hikâyeleri, Ömer Seyfettin'in *Bomba* isimli hikâyesi ve Necdet Ekici'nin *Yüreğimdeki Cemre* isimli hikâye kitabıdır.

İlgili sayılarda bahsedilen romanlar şunlardır; Münevver Ayaşlı'nın *Pertev Bey'in Üç Kızı*, İsmail Yılmaz'ın *Yuvasız Kuşlar* romanı, Cengiz Dağcı'nın *Onlar da İnsandı* ve *Dönüş* isimli romanları, Ali Erkan Kavaklı'nın *Vurgun* romanı, Emine Işınsu'nun *Kaf Dağı'nın Ardında* ve *Havva* isimli romanları, Yahya Akengin'in *Özlem Yokuşları, Dönüş Acıları, Yaralı Dağlar, Oğuz Dede* isimli romanları, Tarık Buğra'nın *Firavun İmanı*, Peyami Safa'nın *Yalnızız* romanı, Sevinç Çokum'un *Karanlığa Direnen Yıldız*, Orhan Pamuk'un genel olarak romanlarına bakış ve *Kara Kitap* adlı eseri ve Ekrem Kaftan'ın *Yeryüzü Melekleri* isimli eseridir. Diğer Türk milletlerine ait (Özbek- Kazak) iki roman incelemesinden bahsedilir. Pirim Kadir'in *Yıldızlı Geceler* (Babür), Muhtar Avezov'un *Abay Jolı* (Abay Yolu) isimli eserlerdir.

Türk Edebiyatı dergisinde inceleme yazılarını kaleme alan isimler şunlardır; Sabahattin Çağın, Ahmet Kabaklı, Sevil Kaya, Alpay Doğan Yıldız, M. Orhan Okay, Melin Haser, Murat Koç, Fatih Arslan, Yusuf Gedikli, Sabri Aksel, Metin Savaş, Beyza Güler Gökalp, Banıçiçek Kırzıoğlu, Hülya Argunşah, Niyazi Hüseyin Bahtiyar, Hasan Avni Yüksel, Hasan Öztürk, Fatma Karabıyık, M. Nuri Eminler, Hüseyin Tuncer, Ahmet Sezgin, Oğuz Doğan. *Türk Edebiyatı* dergisinde, akademisyen, araştırmacı, yazar olmak üzere farklı alanlarda çalışmacının yazıları görülür. Bu yazarlar arasında Ahmet Kabaklı beş, Niyazi Hüseyin Bahtiyar iki, Metin Savaş iki, Yusuf Gedikli iki yazıyla hikâye ve romanlarla ilgili en çok değerlendirme yazısı yazan isimlerdir. Tarık Buğra, Emine Işınsu, Sevinç Çokum ve Cengiz Dağcı'nın eserleri hakkında değerlendirme yazısı diğerlerine göre daha fazladır. Hakkında iki değerlendirme yazısı bulunan tek eser Sevinç Çokum'un *Karanlığa Direnen Yıldız* isimli romanıdır. Hasan Avni Yüksel, Sabri Aksel, Alpay Doğan Yıldız, Beyza Güler Gökalp, Oğuz Doğan gibi isimler de dergide ilk değerlendirme yazılarını yazmışlardır.

"Hikâye ve Roman Hakkında (Poetik) Yazılar" başlığında romanın nasıl olması gerektiği, romanda dilin kullanımıyla ilgili bazı metinlere yer verilmiştir. Diğer bölümler kadar dergide çok fazla bir hacme sahip değildir. Belkıs İbrahimhakkıoğlu, "Şimdi roman vakti" başlığıyla yazarların roman hakkındaki görüşlerine yer verdiği bir röportaj dosyası hazırlamıştır. Mustafa Miyasoğlu'nun Türk romanı üzerine, Türk romanının dili, niçin roman gibi başlıklarla kaleme aldığı yazılara yer verilmiştir.

"Hikâye ve Roman Toplulukları ve Dönemleri Hakkında Yazılar" başlığında yer alan yazılar kısıtlıdır. Mustafa Miyasoğlu ismi görülür. Çağdaş Türk romanı başlığı altında 1950-1980 yılları arasındaki romanın durumundan bahseder. Yaşanan siyasi olayların romana yansımasını değerlendiren bir yazı kaleme alır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde yer alan "Dergi Sayı Sırasına Göre Yazılar", "Yazar Sırasına Göre Yazılar", "Konu/Hakkında Yazılana Göre Yazılar" başlıklı bu sıralamalardan da araştırmacı ve ilgili kolayca istediği bilgiye ulaşabilir. "Konu/Hakkında Yazılana Göre Yazılar" başlığında halk şiiri, mâni, türkü, mevlid, destan, dede korkut, mersiye gibi başlıklardan ilgili yazıların okunması mümkündür. Masal başlığı altındaki yazılar ayrıca belirtilmiş hikâyeden ayrı değerlendirilmiştir. Dergide belirli bir konu etrafında derlenen şiirlerle ilgili yazılara da yer verilmiştir. Örneğin; bahar, çocuk, kadın, bayram, Endülüs, Çanakkale vb. Bunlar da şiir başlığı genelinde fakat kendi konu kapsamında listeye dahil edilmiştir. Araştırmacının aradığı/istediği bilgiye kolayca ulaşabilmesi için bu yol izlenmiştir.

Sonuç olarak *Türk Edebiyatı* dergisi 1972 yılından beri çok kısa bir süre yayım hayatına ara vermiş olsa da Mayıs 2025'te 619. sayısına ulaşmıştır. İlk sayısından itibaren kendisini yenileyen ve kurduğu çizgide ilerleyen aylık fikir ve sanat dergisidir. *Türk Edebiyatı* dergisinde çeşitli türlerde yazılar kaleme alınmıştır. "Türk Edebiyatı Dergisinde Şiir, Hikâye, Roman; Şair, Hikâyeci ve Romancılar Üzerine Yazılar: Değerlendirme ve Fihrist (201-300. Sayılar)" ismiyle yapılan bu çalışmada da böyle uzun soluklu bir derginin belirli sayıları incelenmiştir. Şiir, hikâye, roman; şair, hikâyeci, romancılar hakkındaki yazılar tespit edilmiştir. Tespit edilen bu yazılar kendi içerisinde alt başlıklar halinde değerlendirilmiştir. Çalışmanın ağırlıklı kısmını kitap tanıtım yazıları ve sanatçılar hakkındaki bölümler oluşturmaktadır. Örnek metinler çerçevesinde içerik hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır. *Türk Edebiyatı* dergisi hakkında yapılmış başka çalışmalar mevcuttur. Bu çalışma 201 ile 300. sayılarda yer alan şiir, hikâye, roman ile şairler, hikâyeciler, romancılar hakkındaki yazılara; bu yazıların tespitine ve değerlendirilmesine yoğunlaşmıştır. Bu türlerle ve yazarlarla ilgili okuma yapmak isteyen araştırmacıya yahut ilgiliye bu çalışmanın yardımcı olacağı düşünülmektedir. *Türk Edebiyatı* dergisiyle ilgili diğer sayılarda da benzer bir çalışma yürütülebilir. İçeriğinde bulunan çeşitli metin türleri, dil- eğitim faaliyetleri hakkındaki yazılar gibi pek çok farklı konuda da çalışma yapılabilir.

KAYNAKLAR

Ana Kaynaklar

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 201, Temmuz 1990.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 202, Ağustos 1990.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 203, Eylül 1990.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 204, Ekim 1990.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 205, Kasım 1990.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 206, Aralık 1990.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 207, Ocak 1991.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 208, Şubat 1991.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 209, Mart 1991.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 210, Nisan 1991.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 211, Mayıs 1991.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 212, Haziran 1991.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 213, Temmuz 1991.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 214 Ağustos 1991.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 215, Eylül 1991.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 216, Ekim 1991.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 217, Kasım 1991.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 218, Aralık 1991.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 219, Ocak 1992.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 220, Şubat 1992.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 221, Mart 1992

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 222, Nisan 1992.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 223, Mayıs 1992.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 224, Haziran 1992.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 225, Temmuz 1992.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 226, Ağustos 1992.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 227, Eylül 1992.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 228, Ekim 1992.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 229, Kasım 1992.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 230, Aralık 1992.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 231, Ocak 1993.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 232, Şubat 1993.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 233, Mart 1993.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 234, Nisan 1993.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 235, Mayıs 1993.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 236, Haziran 1993.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 237, Temmuz 1993.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 238, Ağustos 1993.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 239, Eylül 1993.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 240, Ekim 1993.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 241, Kasım 1993.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 242, Aralık 1993.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 243, Ocak 1994.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 244, Şubat 1994.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 245, Mart 1994.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 246, Nisan 1994.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 247, Mayıs 1994.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 248, Haziran 1994.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 249, Temmuz 1994.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 250, Ağustos 1994.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 251, Eylül 1994.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 252, Ekim 1994.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 253, Kasım 1994.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 254, Aralık 1994.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 255, Ocak 1995.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 256, Şubat 1995.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 257, Mart 1995.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 258, Nisan 1995.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 259, Mayıs 1995.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 260, Haziran 1995.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 261, Temmuz 1995.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 262, Ağustos 1995.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 263, Eylül 1995.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 264, Ekim 1995.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 265, Kasım 1995.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 266, Aralık 1995.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 267, Ocak 1996.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 268, Şubat 1996.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 269, Mart 1996.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 270, Nisan 1996.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 271, Mayıs 1996.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 272, Haziran 1996.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 273, Temmuz 1996.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 274, Ağustos 1996.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 275, Eylül 1996.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 276, Ekim 1996.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 277, Kasım 1996.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 278, Aralık 1996.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 279, Ocak 1997.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 280, Şubat 1997.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 281, Mart 1997.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 282, Nisan 1997.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 283, Mayıs 1997.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 284, Haziran 1997.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 285, Temmuz 1997.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 286, Ağustos 1997.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 287, Eylül 1997.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 288, Ekim 1997.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 289, Kasım 1997.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 290, Aralık 1997.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 291, Ocak 1998.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 292, Şubat 1998.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 293, Mart 1998.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 294, Nisan 1998.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 295, Mayıs 1998.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 296, Haziran 1998.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 297, Temmuz 1998.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 298, Ağustos 1998.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 299, Eylül 1998.

Türk Edebiyatı, Aylık Fikir ve Sanat Dergisi, S. 300, Ekim 1998.

Diğer Kaynaklar

Ağabegüm, A. (1998). "Biz Bir Aileyiz", *Türk Edebiyatı Aylık Fikir ve Sanat Dergisi* (300) Ekim, ss.37-38.

Aliş, Ş. (1994). *Servet-i Fünun Dergisinde Küçük Hikâye-Mensur Şiir Manzum Hikâye* (1896-1901), Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi.

Altun, G. (1994). "Ahmet Kabaklı Hocayla 250 Sayı", *Türk Edebiyatı Aylık Fikir ve Sanat Dergisi* (250) Ağustos, ss.3-8.

Altun, G. (1996). "Okuyucuyla Hasbihal", *Türk Edebiyatı Aylık Fikir ve Sanat Dergisi* (267) Ocak, s.2.

Baltacı, Y.E. (2023). *Edebiyat Dergiciliğinde Din ve Toplum: Mavera Dergisi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi.

Bedir, A.C. (2015). *Türk Edebiyatı Dergisi Hakkında Bir Değerlendirme Çalışması (1-86. Sayılar)*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.

Çiçek, M. (2023). *Türk Edebiyatı Dergisinin (2015-2022) Sistematik Tahlili*, Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Deliorman, A. (1998). "300. Sayı: Bir Destan", *Türk Edebiyatı Aylık Fikir ve Sanat Dergisi* (300) Ekim, s.36.

Demir, K. (2016). "Osmanlı'da Dergiciliğin Doğuşu ve Gelişimi 1849- 1923", *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (9) Nisan, ss.71-112.

(https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2154148)

(Erişim Tarihi: 13.05.2025)

Demiral, H. (2003). *Varlık Dergisinin 400-500 Sayılarının Edebi Yönden İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Depe, D. (2014). *Yazko Edebiyat Dergisi Üzerine Bir İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Dinçer Yiğit, E. (2021). *Yaşar Nabi Dönemi Varlık Dergisinde Eleştiri (1933-1981)*, Doktora Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi.

Erler, M. (2021). *Türk Edebiyatı Dergisinin (1972-1978) Sistematik Tahlili*, Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Esgici, A. (2023). *Türk Edebiyatı Dergisinin (1990-1998) Sistematik Tahlili*, Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Gezer, Z. (1998). "300 Sayının Hikâyesi", *Türk Edebiyatı Aylık Fikir ve Sanat Dergisi* (300) Ekim, ss.41-46.

Gut, E. (2020). *Yön Dergisinde (1961-1967) Edebiyat Üzerinde Bir İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi.

Günyol, V. (1986). Sanat ve Edebiyat Dergileri, Alan Yayıncılık.

Kabaklı, A. (1972). "Çıkarken", *Türk Edebiyatı*, Ocak, S.1. ss.3-4.

Kabaklı, A. (1977). "Bu Dergi", *Türk Edebiyatı*, Ocak, S.39. ss.1-2.

Kazkaldıran, K. (2019). *Töre Dergisi Üzerine Bir İnceleme,* Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi.

Memiş, F. (2017). *Yönelişler Dergisi Üzerine Bir İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi.

Polat, H.K. (2024). *Türk Edebiyatı Dergisinin Sistematik Dizini ve Şiirler Üzerine Bir İnceleme (Yıl: 2001- 2005, Sayı: 327-386. Sayılar)*, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi.

Sancakli, A. (2023). *Türk Edebiyatı Dergisinin (2007-2015) Sistematik Tahlili*, Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Sarıtaş, T. (2023). *Dergâh Dergisinde Şiir Eleştirisi (1-100. Sayılar)*, Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Sürgit, B. (2014). *Bir Edebiyat Dergisi Olarak Mavera ve Mavera Topluluğu*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Topçu, A. (1997). *Türk Edebiyatı Dergisinde Edebi Sohbet ve Mülakatlar (1.cilt) Tahlil ve Değerlendirme, (2.cilt) Metinler*, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Tutar, S. (2023). *Türk Edebiyatı Dergisinin Sistematik Dizini ve Şiirler Üzerine Bir İnceleme (Yıl: 1981-1985, Sayı:87-149. Sayılar)*, Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi.

Türk Edebiyatı. (1972). "Künye Sayfası", *Aylık Fikir ve Sanat Dergisi*, S. 1, Ocak s.4.

Türk Edebiyatı. (1992). "Okuyucuyla Hasbihal", *Aylık Fikir ve Sanat Dergisi*, S.226, Ağustos, s.4.

Türk Edebiyatı. (1993). "Okuyucuyla Hasbihal", *Aylık Fikir ve Sanat Dergisi*, S.236, Haziran, s.2.

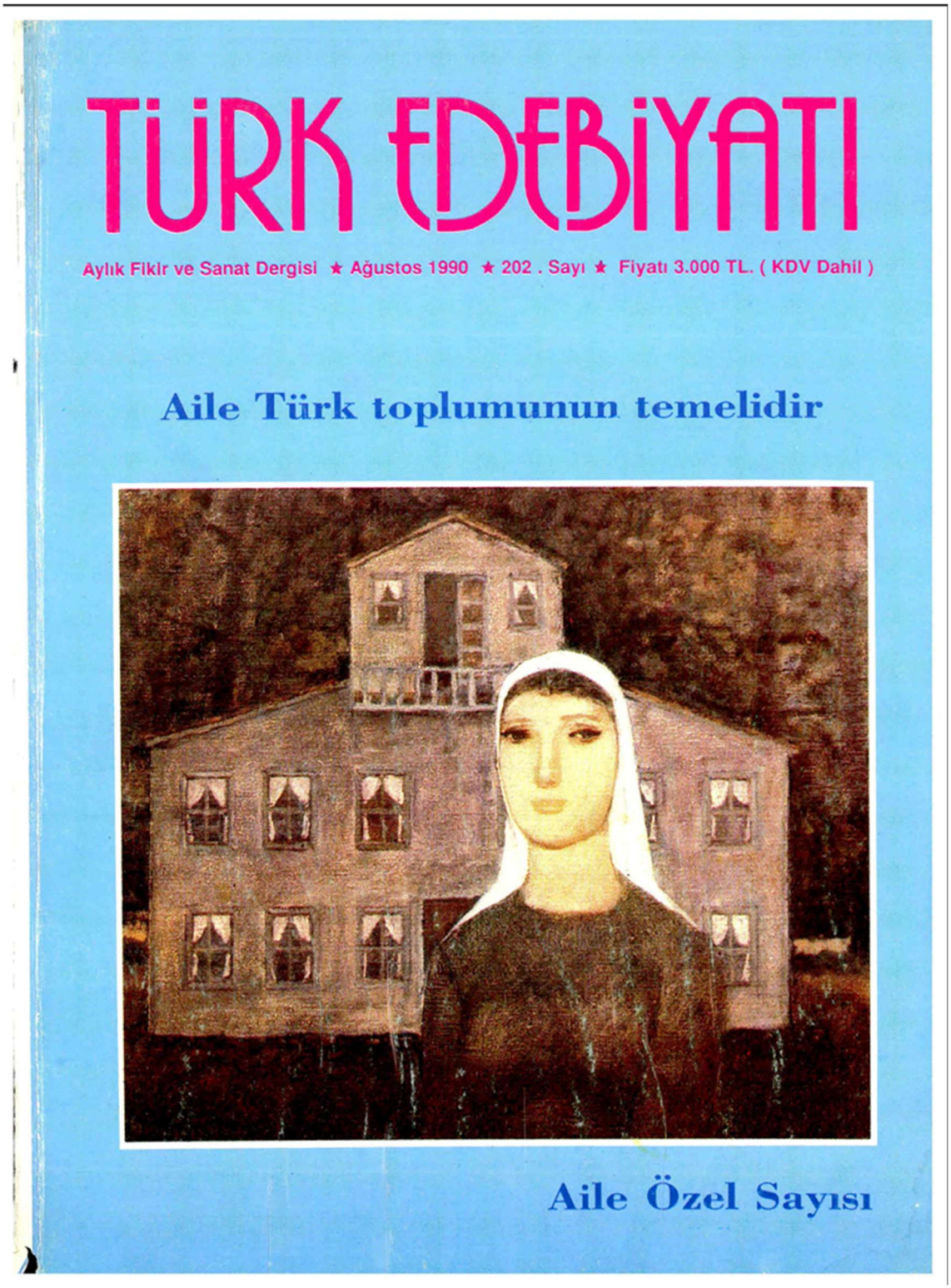
Türk Edebiyatı. (1994). "Okuyucuyla Hasbihal", *Aylık Fikir ve Sanat Dergisi*, S.254, Aralık, s.2.

Yapar Gönenç, A. (2011). "Türkiye'de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi", *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* (29), ss.63-78.

(https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/212194)

(Erişim Tarihi: 13.05.2025)

EKLER

Ek 1: Derginin Kapağı ve Aile özel sayısı (S. 202)

Türk Edebiyatı
Aylık Fikir ve Sanat Dergisi

Türk Edebiyatı Vakfı Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
AHMET KABAKLI

Yayın Yönetimi
İSA KOCAKAPLAN

Müessese Müdürü
HİKMET BİNATLI

Yayın Hazırlığı
* FATMA KARABIYIK BARBAROSOĞLU
* BELKIS İBRAHİMHAKKIOĞLU
* M. MEHDİ ERGÜZEL
* SEVİL KAYA
* ZEKİ GEZER
* ESİN TENŞİ İNAL

Dağıtım
YAY-SAT
Ofset Hazırlık
Laçin Repro
518 25 21
Baskı ve Cilt:
Flaş Matbaacılık Baskı ve Tic.Ltd. Şti.Tel: 518 10 00
Dizgi ve Film
TEDEV
Kaşgarlı Mahmut Bilgisayar Servisi
İdare Yeri:
Divanyolu Cad. 14 Sultanahmet /İstanbul
Tel:527 50 32-526 16 15
Fax: 513 77 49
Yazışma Adresi:
P.K.2 Sirkeci / İstanbul

Türk Edebiyatı 28 Ocak 1985 Tarih ve 2181 Sayılı Tebliğler dergisinde öğrenciler ve ilgililere tavsiye edilmiştir.
* Gönderilen yazılar basılsın basılmasın iade edilmez.
* Dergiye gönderilecek yazılar aralıklı, daktilo edilmiş olmalıdır.
* Yazı kurulu dergiye girecek yazılarda lüzum gördüğü değişiklikleri yapar.

BU SAYIDA

Ahmet Kabaklı
Postmodernizm ve son yeni s.5
Bahaettin Karakoç
Harput'ta bir ses avcısı s.7
Bekir Sıtkı Erdoğan
İlahi s.8
Talat Sait Halman
Gazel s.8
Memduh Cumhur
Belgrad Mersiyesi s.8
İlhan Bardakçı
Batıdaki edebiyat felsefe savaşında biz neden yokuz? s.9
Cemal Aydın
Endülüs'te yüzbinlerce müslüman katledildi s.12
Hüsrev Hatemi
Görüntüler ve görüşler s.15
Ayşe Göktürk Tunceroğlu
Yiğitlere selâm s.16
Bahtiyar Vahapzade
Ümide anıt dikin, İçin s.17
D. Mehmet Doğan
ile Türkiye Yazarlar Birliği ödülleri üzerine sohbet s.18

TARIK BUĞRA ÖZEL BÖLÜMÜ

Tarık Buğra
ile hayat hikâyesi üzerine sohbet (Konuşanlar: Muhsin Karabay - Mehdi Ergüzel) s.20
Tarık Buğra
ile romanları üzerine sohbet (isa Kocakaplan) s. 31
Fethi Naci
ile eleştiri üzerine sohbet (Fatma Karabıyık Barbarosoğlu) s. 34
Beşir Ayvazoğlu
Tarık Buğra'nın Farklılığı s.39
D. Mehmet Doğan
Tarık Buğra ile 75 yıl s.44
Tarık Buğra
ile eleştiri üzerine sohbet (Fatma Karabıyık Barbarosoğlu) s.46
Ahmet Tevfik Ozan
Harput'ta bir ömür ve ardıç dalı s.49
Kemal Kahraman
Tarık Buğra ve Kemal Tahir'in Tarihe Bakışı s.51
M. Nuri Eminler
Firavun İmanı s.54
Hüseyin Tuncer
Tarık Buğra'nın Meçhul Kahramanı Şehir Kulübünde s.57
Nur Barbarosoğlu
Ayın Dergileri s.61
Esin Tenşi Inal
Kültür ve Sanat Dünyası s.62
Okuyucu Mektupları
s.65
KAPAK
fehim İbrahimhakkıoğlu'nun çakıl taşlarının tabii renkleriyle yaptığ Kâbe tablosu.

ABONE ŞARTLARI
Yurt İçi:
Yıllık Abone: **100.000.-TL.**
(Öğrencilere **80.000.-TL.**)
Posta çeki hesap no:
124-540

Yurt Dışı
Yıllık Abone **50 DM.** Yurt dışındaki okuyucularımız abone bedellerini T.C. Ziraat Bankası Cağaloğlu Şubesi, **79** veya **80 VDS**, döviz hesabına **DM** olarak yatırmalıdırlar.

6 aylık abone ücreti yıllık ücretin yarısı kadardır.

Ek 2: Derginin İç Kapağı (S. 233)

Okuyucuyla hasbihal

Aziz okuyucular,

Ekim 1996 sayımızla huzurunuzdayız. Ahmet Kabaklı hocamız "ALPEREN'lerin en büyüklerinden Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleriyle bir manevi-sohbet" yapmış, ilimde, irfanda, tasavvufta, neş'ede, sevgide öncülüğü söz götürmeyen bir misal getirmiştir. Yazarımız İlhan Bardakçı "Dede Korkut'tan bu tarafa, azametli bir sanat ve edebiyat hazinesinin **helâl süt** misali mirasçısıyız" diyor ve ekliyor, "Bir Rahmete Muhtacız."

"Müstesna Güzelller"de yazarımız Doç. Dr. İskender Pala şiirin, şairin ve kurulan meclislerin toplumumuzun geçmişinde ne gibi güzellikler taşıdığını sergilemektedir. Amerika'dan yazan Ayşe Göktürk Tunceroğlu Amerika'nın kuruluşunda bulunan insan ve kültür guruplarının hikâyesini, geçmişi ve günümüz arasındaki ilişkilerini sade bir dil ve üslûpla anlatmaktadır. Nasrettin Hoca ile ilgili yazısını Hasan Hüsrev hocanın, Prof. Dr. Saim Sakaoğlu'nun Prof. Dr. Mustafa Özkan'ın iletişim, dil ve kültür ilişkilerini ele alan yazılarını zevkle okuyacağız.

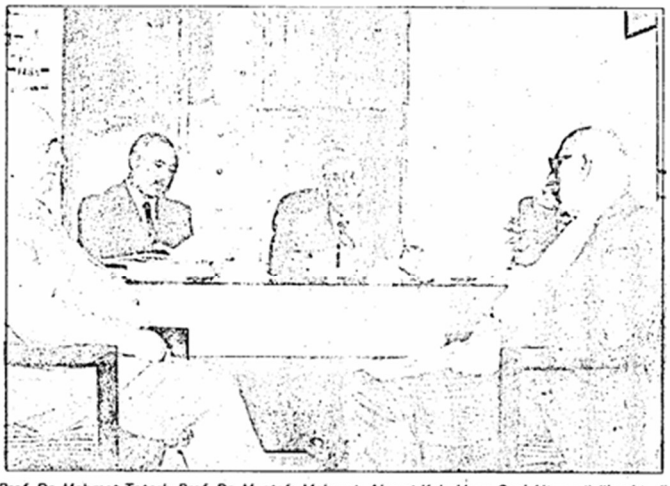
Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi "II. Ulusal Eğitim Sempozyumunu" gerçekleştirdi. Eğitimin hangi dallarında nelere bakıldı? Dekan Prof. Dr. Hikmet Savcı genel bir bakış ile özet sundu? Turhan Kaya Türk Dili ve Edebiyatı eğitiminde metin seçimi konusunda, sempozyumda sunduğu tebliğin bir özetini yazdı. Türk Dil kurumu tarafından düzenlenen ve dört yılda bir toplanan "Uluslar Arası Türk Dili Kurultayı"nın 3'üncüsü Ankara'da yapıldı. 18 ülkeden gelen 135 Türkolog bildiriler sundu. Kurultaya iştirak eden ilim adamlarından Bulgaristan Cumhuriyet Meclisi üyesi, Hak ve Özgürlükler Hareketi Milletvekili Prof. Dr. İbrahim Tatarlı, Rus Türkolog Prof. Dr. Viktor Guzev, Romanyalı Türkolog Prof. Dr. Mustafa Mehmet Vakfımızı ve hocamız Ahmet Kabaklı'yı ziyarete geldiler. Bulundukları ülkelerde vakfımız yayınlarından Kabaklı hocamızın "Türk Edebiyatı" kitabının kaynak kitap olarak kullanıldığını ve çok ihtiyaç duyduklarını belirttiler. Prof. Dr. İbrahim Tatarlı Bulgaristan'daki hadiseli yıllarda kütüphanesindeki kitaplarına nasıl el konduğunu, seneler sonra, listelerle teslim ettiği kitaplardan Kabaklı hocanın Türk Edebiyatı kitabının 3 cildi ile bazı ilmi kitapların dikkatle içlerinden alındığını çekilen acı hatıralarını anlattı.

Yine bir acı kaybımız var. Türk musikîsine ömür vermiş Bekir Sıdkı Sezgin hoca Allah'ın rahmetine kavuştu. Şairimiz Fırat Kızıltuğ ve Fatih Salgar Bekir Sıdkı beyi anlattılar. Bir de Bekir Sıdkı Sezgin'in vaktiyle Kök dergisinde neşrettiği "Düşündüklerimiz" başlıklı yazısını sizlere sunuyoruz. Kendisine Allah'tan rahmet ailesine, yakınlarına, dostlarına başsağlığı diliyoruz. Bir vefa borcu da Prof. Dr. Ümit Meriç hanımefendi tarafından, dile getirildi.

Kapağa Ankara'ın modernleştirilmiş sembolik bir resmini koyduk. Muzaffer Genç tarafından yapılan bu resmin aslı Ankara Valiliğinin kolleksiyonundadır.

Diğer yazar ve şairlerimizin birbirinden güzel yazı ve şiirleriyle dolu dergimizi sizlere sunuyoruz.

Allah emanet olunuz.

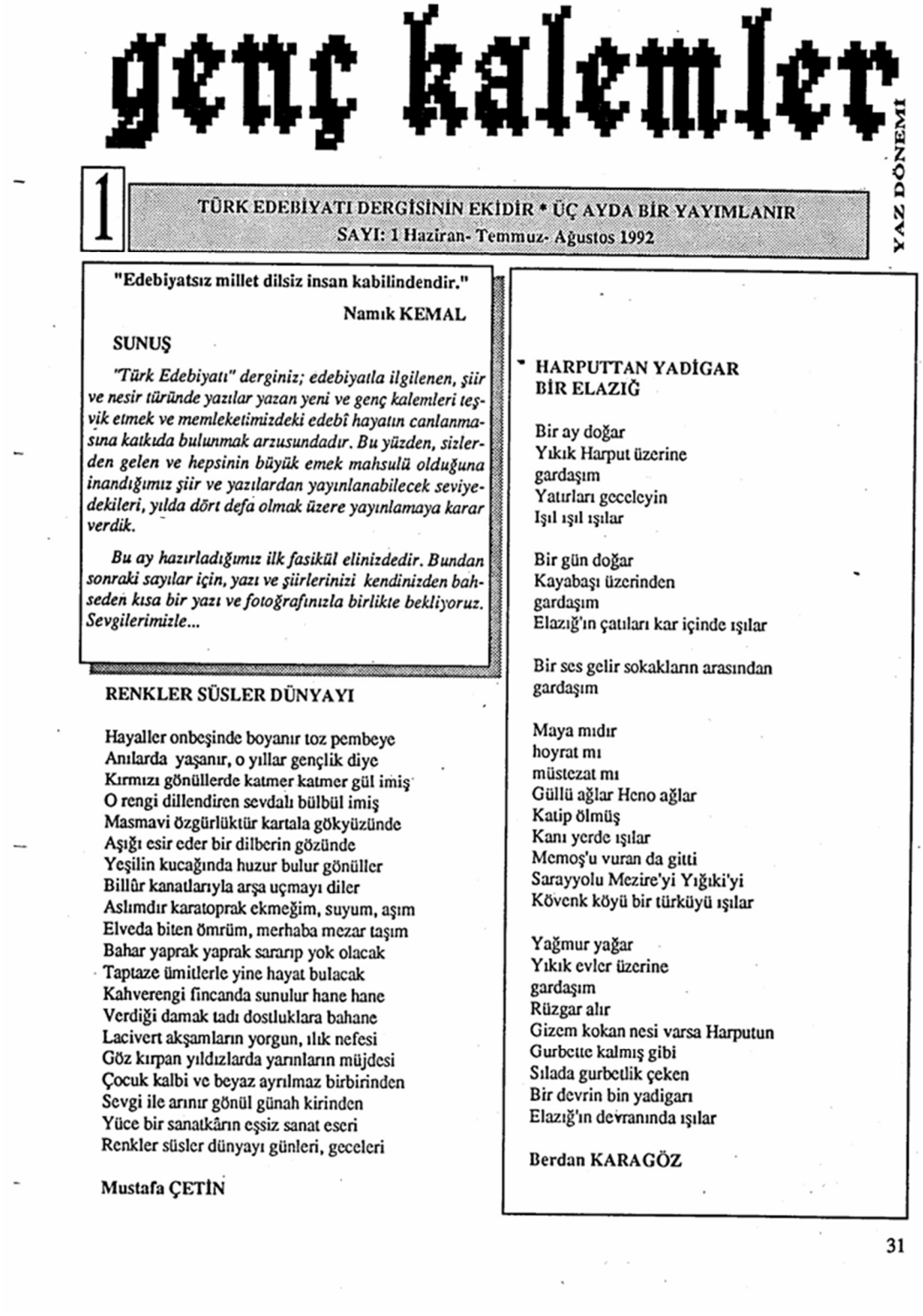

Prof. Dr. Mehmet Tatarlı, Prof. Dr. Mustafa Mehmet, Ahmet Kabaklı ve Gazi Altun görülmektedir.

Ek 3: "Okuyucuyla Hasbihal" bölümü (s. 277)

Ek 4: "Genç Kalemler" özel bölüm kapağı (s. 226)

genç kalemler

1

TÜRK EDEBİYATI DERGİSİNİN EKİDİR * ÜÇ AYDA BİR YAYIMLANIR
SAYI: 1 Haziran- Temmuz- Ağustos 1992

YAZ DÖNEMİ

"Edebiyatsız millet dilsiz insan kabilindendir."

Namık KEMAL

SUNUŞ

"Türk Edebiyatı" derginiz; edebiyatla ilgilenen, şiir ve nesir türünde yazılar yazan yeni ve genç kalemleri teşvik etmek ve memleketimizdeki edebî hayatın canlanmasına katkıda bulunmak arzusundadır. Bu yüzden, sizlerden gelen ve hepsinin büyük emek mahsulü olduğuna inandığımız şiir ve yazılardan yayınlanabilecek seviyedekileri, yılda dört defa olmak üzere yayınlamaya karar verdik.

Bu ay hazırladığımız ilk fasikül elinizdedir. Bundan sonraki sayılar için, yazı ve şiirlerinizi kendinizden bahseden kısa bir yazı ve fotoğrafınızla birlikte bekliyoruz. Sevgilerimizle...

RENKLER SÜSLER DÜNYAYI

Hayaller onbeşinde boyanır toz pembeye
Anılarda yaşanır, o yıllar gençlik diye
Kırmızı gönüllerde katmer katmer gül imiş
O rengi dillendiren sevdalı bülbül imiş
Masmavi özgürlüktür kartala gökyüzünde
Aşığı esir eder bir dilberin gözünde
Yeşilin kucağında huzur bulur gönüller
Billûr kanatlarıyla arşa uçmayı diler
Aslımdır karatoprak ekmeğim, suyum, aşım
Elveda biten ömrüm, merhaba mezar taşım
Bahar yaprak yaprak sararıp yok olacak
Taptaze ümitlerle yine hayat bulacak
Kahverengi fincanda sunulur hane hane
Verdiği damak tadı dostluklara bahane
Lacivert akşamların yorgun, ılık nefesi
Göz kırpan yıldızlarda yarınların müjdesi
Çocuk kalbi ve beyaz ayrılmaz birbirinden
Sevgi ile arınır gönül günah kirinden
Yüce bir sanatkârın eşsiz sanat eseri
Renkler süsler dünyayı günleri, geceleri

Mustafa ÇETİN

HARPUTTAN YADİGAR
BİR ELAZIĞ

Bir ay doğar
Yıkık Harput üzerine
gardaşım
Yatırları geceleyin
Işıl ışıl ışılar

Bir gün doğar
Kayabaşı üzerinden
gardaşım
Elazığ'ın çatıları kar içinde ışılar

Bir ses gelir sokakların arasından
gardaşım

Maya mıdır
hoyrat mı
müstezat mı
Güllü ağlar Heno ağlar
Katip ölmüş
Kanı yerde ışılar
Memoş'u vuran da gitti
Sarayyolu Mezire'yi Yığıki'yi
Kövenk köyü bir türküyü ışılar

Yağmur yağar
Yıkık evler üzerine
gardaşım
Rüzgar alır
Gizem kokan nesi varsa Harputun
Gurbette kalmış gibi
Sılada gurbetlik çeken
Bir devrin bin yadigarı
Elazığ'ın devranında ışılar

Berdan KARAGÖZ

31

Ek 5: Genç Kalemler ’in ilk sayısının ilk sayfası. (S. 226)

MEHMET ÖZDEMİR

Orhan Veli Kanık Üzerine Bir Kitap

Bilge Ercilasun'un hazırlamış olduğu bu kitap[1] üç ana bölümden meydana gelmiştir: 1- Hayatı, Sanatı ve Eserleri 2- Eserlerinden Seçmeler 3- Hakkında yazılanlardan seçmeler. Kitabın sonuna bir de "Seçme Bibliyografya" ve "Dizin' eklenmiştir.

Yazar Önsöz'de Orhan Veli için: "Cumhuriyet devrinin dikkate değer şairlerinden biridir" der. "Türk şiirine yeni bir bakış getiren" bu şairimiz hakkında "kitap çapında bir değerlendirme eser"in şimdiye kadar yazılmamasını da bir eksiklik olarak belirtir. Gerçekten Orhan Veli'nin şiirleri, nesirleri defalarca yayımlanmasına rağmen, şimdiye kadar sadece Asım Bezirci ve Muzaffer Uyguner hazırladıklan kitaplara, onun hayatı, sanatı ve şiirleri ile ilgili değerlendirme yazıları ilâve etmişlerdir. Bu açıdan bakıldığında, Bilge Ercilâsun'un bu çalışması önemli bir boşluğu doldurmuştur.

Bilge Ercilâsun, bu arada Orhan Veli'nin üzerinde az durulan bir yönünü tanıtır: Tercümeleri ve tercümeciliği... "Halbuki Tanzimattan beri,tercüme ve tercümecilik, yalnız basit bir aktarma işi değil, batılılaşma hareketinin pratiğe yansıyan tarafıydı... Bütün Türk aydınları ve sanatkârları Tanzimat devrinden itibaren hummalı ve şuurlu bir tercüme faaliyetine girişmişlerdi. Orhan Veli'nin tercümeleri de bu gayretin ve düşünce tarzının bir devamıydı. Bu yüzden eserlerinden seçmeler yaparken tercümelerine geniş yer ayırdım"der Bilge Ercilasun. Der ama, kitabın baskıda uğradığı bir azizlikten olacak herhalde, Orhan Veli'nin sadece iki tercümesi (Scapin'in Dolapları, Antigone) kitaba girebilmiştir.

Yazar, Orhan Veli'nin hayatı hakkında ayrıntılı bilgiler verdikten sonra şöyle devam eder: "Galatasaray Lisesi'nin ilkokul kısmına yatılı verilir. Bu okula 257 numara ile kaydedilen Orhan Veli, ilk yıl sınıfın birincisi oldu. Fransızcaya büyük bir ilgisi ve kabiliyeti vardı." Bu okulda 4. sınıfa kadar okuyan şair, babasının isteğiyle Ankara'ya gider. Gazi İlkokulu'na kaydolur. Bir yıl sonra da Ankara Lisesi'ne geçer. Ankara'da Melih Cevdet ve Oktay Rıfat'la ömür boyu sürecek olan arkadaşlıkları başlar." Mizacı ve Diğer Özellikleri" başlığı altında kardeşi Adnan Veli'nin onun hakkında anlattıklarına yer verilmiştir. Dokuz yaşında kızamık, on yedi yaşında kızıl hastalıklarına yakalandığını, on üç yaşında hizmetçileri Fatma'yı tabancayla şaka yaparken ağır yaraladığını, yirmi üç yaşında Melih Cevdet'le birlikte otomobil kazası geçirip ağır yaralandığını hep bu anlatılanlardan öğreniyoruz.

Yazar, şairin edebî şahsiyetini anlattığı bölümde onun şiirlerini üç bölüme ayırır: 1- Garip Öncesi 2-Garip Devresi 3-Garip Sonrası. Görüldüğü gibi Garip, Orhan Veli'nin hayatında ve sanatında mihenk olmuştur. Bölümün en ilgi çekici tespiti şudur: "Orhan Veli,düşünceleri ve düşüncelerindeki değişkenlikle edebiyatımızda uyandırdığı yankılar bakımından Tevfik Fikret'e benzer."

Daha sonra, Orhan Veli'nin eserleri, Şiir Kitapları, Nesirleri, Tercümeleri (Şiir Tercümeleri, Piyes Tercümeleri, Hikâye Tercümeleri) başlıkları altında verilmiştir. Kitabın inceleme kısmı, şairin kendi elyazısı ile yazdığı "Kuyruklu Şiir" ve "Cevap" şiirleriyle sona ermiştir.

Kitabın bundan sonraki bölümü, bildiğimiz eserlerinden seçmeler yapılan bölümdür. Asıl bahsetmek istediğimiz bölüm ise "Hakkında Yazılanlardan Seçmeler"dir. Mutlaka okunmasını tavsiye ettiğim bu bölümde şair için önemli tesbitlerin yapıldığını görüyoruz. Meselâ Sait Faik "Dilimin hiç avuç açmamış şairi" diyor onun için. Can yoldaşı Ziya Osman ise "O alkışla olduğu kadar ıslık, ıslıkla olduğu kadar alkışla da karşılanırdı." diyerek tanıtır onu. Diğer dostu Melih Cevdet'in şu cümlesi ne kadar güzel anlatır Orhan Veli'yi: "Çok tatlı susardı. İnsan onunla saatlerce konuşmadan iyi vakit geçirebilirdi." Nurettin Artam da şu cümlelerle katılır kervana: "Orhan Veli, bence, bir kestane kabuğunun içinde kendi özünü saklamaktan zevk alan bir şairdir. Elinize diken batınca hemen hükmünüzü vermiyeceksiniz; onu ayıklıyacaksınız."

"Varlığı, edebiyatımız ve gençlik için elzem olan bir insandı." diyen Neyzen Tevfik Kolaylı ne kadar haklı değil mi? Gerçekten biz en güzel yazıları sanatçılarımızın ardından yazıyoruz. Onların kıymetini bir türlü sağlıklarında bilmiyoruz. Ya da güzel sözleri yaşarken onlara çok görüyoruz. Bizim sizlere sadece birkaç satırla sunmaya çalıştığımız bu kıymetli yazıların tamamı mutlaka okunmalı diyoruz. O zaman göreceksiniz ki Orhan Veli de "Kadri seng-i musallada" bilinenlerden.

Sözün kısası, Orhan Veli ve şiirini yakından tanımak isteyenlerin mutlaka okumaları gereken bu kitap için teşekkür borçluyuz Bilge Ercilâsun'a.

---

(1) Bilge ERCİLASUN-Orhan Veli KANIK (Hayatı, Sanatı ve Eserlerinden Seçmeler) M.E.B, İst. 1994, 260 s.

Ek 6: Şairler hakkında kitap tanıtım yazılarına bir örnek (S. 267)

SABIR VE GÜL

GIYASETTİN AYTAÇ

Şiir, malzemesi dile dayanan sanat eserleri içerisinde zor yazılan,zor anlaşılan ve üzerinde kesin bir hükme zor varılan bir edebî türdür. Bu yüzden, bir şair için şiir yazmak ne kadar çetin bir doğum sancısı ise, okuyucu ve tenkitçi için de aynı derecede karmaşık bir yapı arzeder.

Şairin şiir dünyasını anlamak için, onun yetiştiği sosyal çevre ile birlikte, kültürel atmosferini de bilmek gerekir. Böylece, şairin şiir dünyasına inmek daha kolaylaşır.

İhsan Sezal, öğrencilik yıllarından başlayarak, çeşitli dergilerde şiir ve yazılarını yayınlamaya başlamıştır. 1967-1977 yılları arasında "Fikir ve Sanatta Hareket" isimli derginin yazı kadrosunda yer almıştır. Şiirlerinin büyük bir bölümünü bu dergide yayınlayan Sezal, ilk olarak "Alaca Dünya" (1969), daha sonra da "Sabır ve Gül" (1988) isimli ikinci şiir kitabını yayınladı.

"Sabır ve Gül", üç ana bölümden meydana gelmiştir. Birinci bölüm "Ümit ve Sabır", ikinci bölüm "İngiltere günlüğü" ve üçüncü bölüm de "Bir Tatlı Huzur" şeklinde adlandırılmıştır. His ve hayal unsurlarının yoğun olduğu birinci bölümde, şairin geçmişle gelecek arasındaki çizgiyi yakalamaya çalıştığı görülür.

Ümidin insan için ne kadar önemli bir duygu olduğunu ve bütün olumsuzluklara ancak ümitle karşı durabileceğimizi Sezal'ın şu şiirinde görmek mümkündür:

"Ümidin ak seline
Akar gibidir yaşım
Dünya dert dönencesi
Ona yastıktır başım" (sh.11)

Dert ve ızdırap yüklü bu dünyanın çilesine akıtılan göz yaşları ümidin ak seline kapılıp gitmektedir.

İhsan Sezal, şiir kitabına verdiği isimle, önemli bir orijinalliği yakalamıştır. Çünkü, bülbülün gül için sabrı ne ise, şairin şiir için gösterdiği sabır da odur.

Gülün edebiyatımızda ve bilhassa şiirimizde önemli bir yeri vardır. "Gülün açılması apayrı bir olaydır. O, seher vaktinde sabâ yelinin parmaklarıyla açılır. Onun açılması bir neşve ve sevinç belirtisidir. Çünkü gül açılınca bahar gelir, eğlence başlar. Gülün bu kadar çekici ve güzel olmasının yanında, çok çabuk solma özelliği de vardır. Yani geçicidir. Tıpkı âşığın ömrü gibi çabucak soluverir. (1) İşte sabrın sonunda elde edilecek gül de çabuk solsa bile, sürekli peşinden koşulan bir ümit gibidir. Sezal, "Bekleyiş" isimli şiirinde, gönlüne şöyle seslenir:

"Uzak sesleri sevginin
Kokmaz oldu koklanan gül
Ne büyük kapısı ümidin
Bekle gönül... bekle gönül" (sh.14)

Her insanın kendine göre bir dünyası vardır. O halde dünya tek değil, üzerinde yaşayan insan sayısı kadardır. Sezal ise, "Helezon" isimli şiirinde kendi dünyasını şöyle ifadelendirir:

"2. Hafifce aralık sınır boyları
Ülkeden ülkeye at koşturan var
Tüfek namlusundan sevgi saçan var
Vurulup sevgiyle doğan insanlar
Ölümüne susamış yaşlılar değil
Yüzyıllık düşmanlar bu düşman değil
Bu bildiğim dünya o Dünya değil" (sh. 17)

Sanatçı, mensup olduğu toplumun bütün meselelerini hisseden, onların halledilmesi için çareler arayan ve çareler sunan; bütün bunları gene sanat yoluyla topluma aksettiren kimsedir. Milleti millet yapan bir takım unsurlar vardır. Bunlara sahip çıkıldığı müddetçe, millet olma vasfından kayıplar azalmış olur. Bazı hâllerde, bilerek ya da bilmeyerek bu unsurların bir kısmını unuttuğumuz oluyor. Böylece değer kayıplarının arttığı görülür. Sezal "Kayıp" adlı şiirinde,

"Bir eksiği var.. havanın suyun
Bir eksiği var insanların insanın
Birşeyler kayıp" (sh. 21) diyerek bu hususa dikkat çeker.

Şiir duyguların altın anahtarıdır. Şair onu kullanarak, açılması zor kapıları zorlar. Bu zorlama içerisinde açtığı kapıların ardındaki esrarı gözler önüne serer. Bazı durumlarda da, o kapıyı açma gereğini bile duymadan, oradan bizi haberdar etmeye çalışır.

Şairin his ve hayallerinin yanında, fikir unsurlarının da şiirinde yansıdığını görürüz. Sezal, "Durum" isimli şiirinde, "hep birden yeter denmezse" memleketin sonunun bir çöküş olacağını söyler:

"Olmaz derken oldu olan
Bu karanlık gidiştir bu
Yeter denmezse hep birden
Sonu belli çöküştür bu" (sh. 25)

İhsan Sezal, şiirlerinin büyük bir bölümünde, anlaşılma endişesinden uzak, gönlünden çağıldayan duyguları dile getirmiştir. His ve hayal bakımından şiirlerinin yoğun olduğu gözlenir. Belli bir şekle ve kalıba bağlı kalmamakla beraber, yer yer kafiyeye sadakatin olduğu görülür.

İnsan ömründe günler, haftalar, aylar, mevsimler ve yılların ayrı ayrı önemi vardır. Zamana karşı bir yarış halinde olan insanoğlu, bazan bu yarışta yenik düşer, bazan da bir başka yarışa diye ümitle bekler. İhsan Sezal da "Mart Sonu" isimli şiirinde duygularını şöyle dile getirir:

"Bu Mart sonudur... Bahar yakınlığı
Resimler yakınlığı, Dünya yakınlığı

Ek 7: Şiir kitabı tanıtım yazılarına bir örnek (S.224)

NEY SESİ
BİR VUSLAT TÜRKÜSÜ

Neyzen Akagündüz Kutbay'ı dinlerken

Ney üfleniyor
Ufukta bir bulut dolusu ses.
Bir orman uğultusu gece yarısı.
Bak kırlangıç gibi süzülüp uçtu
Çiçek açtı gönüller dalca.
Arılar gibi çevrildi durdu
Ağaçları, insanları
Sardı hayalleri ruhça.

Ney sesi bir bahar rüyası
Bir güzelin bir sofada salınması.
Çalkan gönlüm, söylen dilim.
Rüzgâr, bu sesi ulaştır uzaklara.

Ney sesi bir vuslat türküsü
Avını yakalıyan avcının keyfi
Vuslat sevdalılara lütfu zamanın.

Mutluluk...
Bir beyaz bulut işte ufukta
Yağmur getiriyor bize doğru.

İSMAİL ÖZMEL

Yağmurları yağmasın kederin
Zira mevsimleri var mevsimlerin." (sh. 31)

Sabır ve Gül'deki şiirlerde hâkim tema hüzündür. Hüzün; bazan tabiatın değişen şekillerinde asılı kalır, bazan da geçmişi, geçmişin güzel günlerini hatırlama şeklinde ortaya çıkar. Şairin iç dünyasına dahil olan tabiat onun iç dünyasının sihiriyle birleşir.

"Ne bilirdim çocuk ne bilirdim ben
Güzeli üşüten bir yel var imiş
Derlerdi de güler geçerdim öyle
Meğer güz günleri vakit dar imiş." (sh. 35)

Bülbülün çilesi gül içindir. O, günlerce, aylarca, belki yıllarca gül için feryâd eder. Gülün açtığını gördüğü zaman da susmak zorunda kalır. Bülbülün sabrı gül goncası içinse, şairin sabrı da, şiirindeki bir kelime, bir mısra, bir ses veya bir imajı yakalamak içindir. Bu unsurlardan birini yakalayan şair, tıpkı gül goncasını görmüş bülbül gibi susar. Artık onun yerine mısralar konuşmaya başlar. Bu durum her şair ve her şiir için genellenemez.

İhsan Sezal, "Soru" adlı şiirinde de,

"Açılmayı bekler elde
Yedi sabrın yedi gülü
Nar nar olup güldüğünü
Yarınların sezer misin" (sh. 41)

diyerek, sabrın sonunda nelerin elde edilebileceğini ifadelendirir.

Sezal, kitabının ikinci bölümüne "İngiltere Günlüğü" adını vermiş. Bu bölümde bulunan üç şiirde tabiatın tezahürlerini görmek mümkündür.

"Yağmur
yağmur
yağmur seli
Morluklar yukarısı: Gök diye
Dolunay ışığını giymemişse
Çekilen bu ülkenin perdesidir." (sh. 53)

Kitabın üçüncü bölümünde de hakim tema hüzündür. Altı şiirin yer aldığı bu bölümde, geçmiş günlere dönmenin hasreti çeşitli şekillerde ifade edilir. "Terennüm" adlı şiirinde "beybaba"sına şöyle seslenir:

"Unutmak imkansız sizi zamanla
Hatıralar büyür büyür de gelir
Bazan bir kelime, bazan bir şarkı
Yüklenir geçmişi koşar da gelir." (sh. 67)

İhsan Sezal, his ve hayal unsurlarını kullanmada gösterdiği ustalığı, fikir unsurlarını kullanmada gösteremiştir. Bu durum bir eksiklik olmamakla beraber, bir şairin bu unsurlara eğilmesi beklenir.

Sezal'ın diğer bir hususiyeti de, renklere karşı gösterdiği hassasiyettir. Tesbit ettiğimiz bazı renkleri şöyle sıralamak mümkündür:

Ak, lacivert, pembe, mor ve mavi. Bunlar içerisinde en çok kullanılan renk ise mavidir.

Sessiz harflerin tekrarıyla iç ahengi yakalamasını bilen şair, bunun yanında -bir kaç şiiri hariç- şekle pek önem vermemiştir. Açık ve anlaşılır kelimelerin yerine, şaire has bir üslupla, daha ziyade sembolik kelimeleri kullanmayı yeğlemiştir.

"Sabır ve Gül" şiirde bir arayışın mahsülüdür. Sosyolog olan Sezal'ın şiirlerinde, sosyal toplumun iç bunalımlarını ve çekişmelerini görür gibiyiz. Bu arayışın altında yatan bir diğer gerçek ise, kendine bir liman bulma ve orada "Sabır"la "Gül"ün açmasını beklemek, yani gerçek şiire ulaşmaktır.

(*) Sezal İHSAN, SABIR VE GÜL, Yazı Yayıncılık, İstanbul 1988.

(1) Pala, İSKENDER, Divân Şiiri Sözlüğü, Kültür Bakanlığı Yayınları, c. 1, Ankara 1989.

Ek 8: Şiir kitabı tanıtım yazılarına bir örnek (S.224)

NERMİN SUNER PEKİN

Hatıralarla Yahyâ Kemâl

Bizim çocukluğumuzda, lise, hatta üniversite sıralarında Yahya Kemâl'i büyük şâir diye tanır ve severdik. O zaman bazı mecmualarda neşredilen şiirlerini temiz süslü defterlere itina ile yazar ezberlerdik, bir kısmını da kulaktan öğrenirdik yani birbirimizden alırdık. Konferanslarını duyduk mu hiç kaçırmaz koşardık, nesirleri hiç bilinmezdi, edebiyat kitaplarına bir tek nesri geçmişti *Esir Jeminüs ve Altor Şehri*.

Onu ancak 50'li yıllarda Hürriyet gazetesinden Nihad Hoca'nın neşretmesi ile daha iyi tanıdık.

Ancak bizden sonraki nesiller edebiyat kitaplarında onu daha iyi gördüler.

Onun vefatından sonra açılan *Yahya Kemal Enstitüsü*, Yahya Kemal'in üstün şâirliği yanında ne büyük bir fikir adamı, çok ciddi bir tarihçi ve hele yaman bir milliyetçi ve idealist bir insan olduğunu bütün hususiyetleri ile öğrendik. Eserlerinden başka, çok kıymetli sohbetleri ve hatıraları edebiyat alemine yayıldı.

Bu yazı ile onun kendi ağzından toplanmış sohbet ve hatıra yazılarıyle *iman ve milliyetçilik* hakkındaki düşüncelerini nakletmeğe çalışacağım.

Türk edebiyatında Yahya Kemal mucizesinin anahtarı bu küçücük kelimedir:[1] *Sevmek... Fakat engin bir gönülle, bizim büyük ve asil milletimize ait bütün güzel şeyleri sevmek... Türk tarihini, Türk dilini, Türk musikisini, Türk çocuklarını, Türk güzellerini velhasıl dünya tarihinde ve cihan coğrafyasında Türkün olan her güzel şeyi sevmek milletimizin bir tarih süresince yarattığı bütün şerefli hadiseleri sevmek. Bunları din gibi sevda gibi sevmek. Sonra bütün bu sevilen şeyleri, ileri bir şiir ve san'at anlayışıyla, öte yandan milli bir şiir ve san'at felsefesiyle birleştirmek, yıllarca süren bir çalışma sonunda milletçe sevilen şiirler haline getirmek...*

YAHYA KEMÂL ve İMAN

Sanatı gayesine ulaştıran kudretin iman kudretidir. Dünyamızda bilhassa îman eksikmesidir ki sanatı yüce eserler yaratmaktan uzaklaştırır.

İman bir şevk olan zamanlar geçti
Peygamberlerle kahramanlar geçti,
Dağ silsilesinden bir geçit bulmak için
Dağdan dağa seslenen çobanlar geçti.

Eski feylesoflar, Sokratlar, Aristolar Peygamberler ve kahramanlar insanlara bir ışık ve yol göstermek için (sürülerine geçit ararken dağdan dağa seslenen çobanlar gibi) birbirlerinden fikir ve iman alırlardı. Şimdikiler hele marksistler nazariyelerini matematik bir katiyet ile kabul ettirmeğe çalışıyorlar. Bu îman değildir, çünki, îman ihtiyacı olanlar arasında seslenen ve düşünen bir duygudur. Bu kadar sert konuşmaz nihayet böylesine maddileşen bir dünyada îmanın verdiği o eski şevki ve saadeti bulmak mümkün değildir. 1939 senesinde bir Akdeniz seyahatı yaptım, emelim çocukluğumdan beri zihnimi meşgul eden Akdeniz medeniyetinin eserlerini görmekti.Eski tarihin en büyük medeniyetlerini yaratan Bahr-ı Sefid iklimi bende sihirli bir tesire sahibdi.

Bu iklim onun sahillerinde yaşayan bütün eski kavimlere güzel ve layemut eserler yaratmış ilhâmı ve kudreti vermişti. Fakat Yol Düşüncesi manzumesinde söylediğim gibi hayatımın ellibeşinci yaşında yaptığım bu seyahat bende ümidettiğim şevki uyandırmadı.

Vatandan uzaklaştıkça gördüğüm eserler açılan mesafe nispetinde te'sirini

Ek 9: Şairler hakkındaki yazılara bir örnek (S. 266)

kaybediyordu. Nihayet İskenderiyeden Beyrut'a gelirken bu hususta kendisiyle konuştuğum bir papaza intiba'larımı söyledim. Medeniyetlerin eserleri bile demek ki genç yaşlarda seviliyormuş, ihtiyarlık bu heyecanı da götürüyormuş, dedim... Papaz benim bu müddiamı doğru bulmadı. Şiddetle itiraz etti.

Siz ihtiyar değilsiniz, bu neş'esizlik ihtiyarlıktan değildir, siz muhtemelen bir rahatsızlık geçiriyorsunuz yine muhtemelen inandığınız bazı şeylere karşı îmanınızı kaybetmiş olabilirsiniz. Istırablarınız îman za'fından ileri geliyor. Yoksa îmân denilen şey insana çarmıhta bile haz verir dedi. Ben hâlâ inanmıyordum, gözlerimin önünde Hz.İsâ 33 yaşında olmanın ifade ettiği heybet ve cesametle beliriyordu. Dudaklarımdan "Hazret-i İsâ genç imiş o zaman" sözleri çıktı.

Fakat galiba bu papaz haklı idi. Dönüşte hep onun iman hakkındaki vazih kanaatini düşündüm. Ferahlanmış gibi idim. Kendimi mes'ud hissettiğim anlar başladı. Bu, vatana dönmekten mütevellid bir saadet olduğu kadar en güzel dini kabul etmiş onun uğrunda asırlarca döğüşmüş, asırlarca şehid vermiş bir milletin kucağına avdet etmekten mütevellid bir haldi. Mısra' henüz söylenmemişti ama içimde ***"dalgalı tekbiri en güzel dinin"*** mısra'ındaki sesi ve huzuru duymağa başladım.

Anlaşılıyor ki Yahya Kemal'de din de îman da millet ve vatan duygusu ile böyle iç içe yaşamıştır. Nitekim bir başka konuşmasında bu duyguyu daha açık söylemiştir.

TARİHİ KADİM MÜNASEBETİYLE[2]

Ben belki tam bir müslüman sayılmam. Maddi fikirlerin şiddetle hükümdar olduğu bir devirde Paris'de yetiştiğim için Allâh hakkında itikadım bir sarsıntı geçirmişti. MUHAMMED'in nihayet Arabistan'da yetişmiş bir rehber olduğunu düşünüyorum.

Fakat ben Türk milletinin inandığı Allâh'a ve yine Türk milletinin inandığı peygambere inanırım. Ben bu îmanın müslümanıyım. Ve galiba Paris'de iken de böyle bir îman bende gizli gizli yaşardı.

Kısaca, çeşidli hayat hadiseleri zaman zaman benim îmânımı sarsmıştır. Beni îmansızlıktan kurtaran ve kendi tanrısına bağlayan yine Türk milleti olmuştur. Çünkü bu kadar büyük bir milletin inandığı Allâh ve dine inanmamak izansızlık olur. Bu yüzdendir ki Fikret'in mukaddesata hücumunu doğru bulmam. Nazım Hikmet'in Kitab-ı Mukaddese ta'rizleri hangi rüzgârla olmuştur? Bunu vatanda bilmeyen bir tek münevver yoktur.

SÜLEYMANİYEDE BAYRAM SABAHI

Süleymaniyede Bayram Sahabı dinî olmaktan ziyade milli bir manzumedir. Telif ederek söylemek lâzım gelirse esasen Türk milliyeti müslümanlıktan beri yeni ve ulvî bir terkiptir. İslâm akâidi ile islâm îmanı ile yuğrulmuş onunla hal i hamur olmuş müslüman Türk halkının milliyetini yâni bu vatana gaza maksadı ile gelmiş, bu maksadla asırlarca şehid olmuş, vatanda minareler yükselmiş gökkubbeye ezan sesleri salmış bir milletin milliyetini İslâmiyetten ayrı olarak düşünmeğe imkân yoktur.

Süleymaniyede Bayram Sabahı müslüman Türklerin senede iki defa kendi öz mimarileri içinde birleşmelerini terennüm eder, şiirde bahsedilen Türkler ayakları toprağa basan yaşayan adamlar mıdır? Evet lâkin yalnız onlar değil, onlardan evvel yaşayıp şimdi ölmüş ve ruh orduları haline gelmişler de bu Türk camiasına dahildir. Şu halde hem onlar hem yaşayanlar senede iki defa bir ma'bedde toplanıyorlar.

Süleymaniyede Bayram Sahabı, işte Malazgird meydan muharebesinden bugüne kadar Türkiye toprağında yaşamış ve yaşayan bütün Türklerin toplanışı ve topluğudur.

Ben Paris'den vatana avdet ettiğim 1912 senesinden beri gerek şiirde gerek derslerimde ve sohbetlerimde 45 seneden beri muttasıl bu müddiayı, bu millî itikadı tekrar ettim.

Malazgirdden sonra Türkiye toprağında yalnız kendine benzeyen bir Türklük vardır. Bu Türklük kendi ırkından, bağlı olduğu dinden yaptığı tarihten yarattığı güzel san'atlardan şiirden musikiden, mimarîden, hasılı yalnız bu yeni vatandaki yaşayışından, duyuşundan, kendi kader ve kazasından terekküp etmiş bir kitledir.

Burada söylemeliyim ki bana dair en yanlış görüşlerden biri benim yalnız Osmanlı tarihine hayran olduğumu ileri sürmek gibi, hem yanlış hem noksan iddiadır. Benim itikadıma göre yeni vatanın fethi Malazgird'den başlar. Malazgird'den Osmanlı devletinin zuhuruna kadar Rum Selçukileri ve bu devlete tabi beylikler Türkiye'deki Türklüğün temelini kurmuş Türklerdir. Hatta Süleymaniyede Bayram Sabahında bu görüş tamamiyle meydandadır.

Kendi gökkubbemiz altında bu bayram saati
Dokuz asrında bütün halkı, bütün memleketi
Yer yer aksettiriyor mavileşen manzaradan
Kalkıyor tozlu zaman perdesi her an aradan

Görülüyor ki Yahyâ Kemâl Türk müslümanlığının yepyeni bir sentez olduğunu düşünmektedir. Türk müslümanlığı daha yeni bir îman sentezidir ve birçok cebheleri ile millîdir.

Yahya Kêmal'e göre biz dilimizi de dinimizi de öylesine kendi hususiyetlerimizle kendimizin yapmışız.

Ona göre biz 18 milyonluk bir millet değiliz. Malazgird'den beri bu vatan için bu vatanda ölenler hakikatte biz yaşayanlarla birlikte bizim milliyetimizi bizim yalnız kendimize benzeyen varlığımızı velhasıl dünki bugünki Türkiye Türklüğünü vucuda getirenler onlardır. Demek ki biz 18 milyon[3] değil birkaç yüz milyonluk bir milletiz ve işte milliyetçilik bu demektir.

---

(1) Nihad Sami Banarlı: Yahya Kemâl'le Konuşmalar (notlarından)

(2) Hasan Âli'nin emriyle yazılan lise kitablarında Fikret'in "Tarih-i Kadim"inden alınmış din ve milliyetimize aykırı mısra'lar münasebetiyle 22 Temmuz 1944 günü Arnavud köyünde akıntı burnu gazinosundaki konuşmasından. Yahya Kemâl Süleymaniye'de Bayram Sabahı şiirini anlatırken de bu îmanı esas tutmuş ve Nihad Sâmi Hoca'ya bu notları yazdırmıştır.

(3) Bu yazılar Türkiyenin nüfusunun 18 milyon olduğu zamana aiddir.

Ek 10: Şairler hakkındaki yazılara bir örnek (S. 266)

36. Ölüm Yıldönümünde Cahit Sıtkı Tarancı'nın Şiirlerinde

Ölüm ve Ölüm Ötesi Duygular

Esma ÜÇÖZ

Hececi şiir geleneğini 1940' dan sonraki yeni akımlar içinde başka bir özle sürdüren Cahit Sıtkı Tarancı Cumhuriyet Devri Türk şâirlerindendir.

Diyarbakırlı zengin ve köklü bir aileye mensup olan Tarancı ailesine; özellikle annesine bağlı olmasına rağmen, şiire olan tutkusu ve derbeder yaşayışı ailesinden uzak kalmasına sebep olmuştur. Bu sebeple Diyarbakır gibi bir yerden İstanbul'a gelmiş; değerli şairlerle görüşebilme imkanına kavuşmuştur. Ayrıca H. Fahri Ozansoy sayesinde şiirlerinin yayınlanmaya başlaması da onun şiire olan tutkusunu bir kat daha artırmıştır.

46 yıllık ömrünün ilk başlarında hikayeler yazmış daha sonraki tek ihtirası güzel şiir yazmak olmuştur. Bu sebeple hikâyelerini kitap haline getirmeyi bile düşünmemiştir. Onun için şiir; ömrünün mânâsıdır ve onu hayata bağlayan tek unsurdur. Cahit Sıtkı bu tutkusunu en yakın arkadaşı Ziya Osman Saba'ya yazdığı bir mektupta şu şekilde belirtir. "Şiir, bu tatlı belâ, bu ilk göz ağrımız, ilk ve son aşkımız, bu teneffüs saadetimiz, bu şehvetli kalp çırpıntımız, ona vardığımız nisbette çok yaşamış; tatmış ve kâm almış olacağız."(l)

Cahit Sıtkı sürekli bir hoşnutsuzluk, elem, üzüntü havası içinde yaşamıştır. Çehresinin güzel olmayışı, istediği gibi yakışıklı bulunmayışı ve kadınların ilgisizliği sürekli yakındığı konulardır.

Şiirlerinde ölüm gerçeğini, yaşama sevincini, tabiat ve insan sevgisini anlatmıştır, fakat varlık ötesine gitmekten çekinmekte ve ölümden korkmaktadır. Ölümden korkması, ona dünyevî değerlerin çok güzel ve mânâlı görünmesini sağlamıştır. "Bugün" adlı şiirinde bunu görebiliriz.

Bugün masal değil,
Masaldan daha güzel, gerçek;
Bugün yeryüzünde olduğum gün
Ayaktayım işte;
Asvalta amut,
Akasyaya muvazi,
İnsanlarla omuz, omuza,
Kurtla kuşla aynı kaderde,
Gülden laleden farksız,
Fâniliğinde ömrün;
Herkes gibi dertli,
Ümitli herkes kadar;
Ne de olsa memnun yaşamaktan.
(Bugün)

"Korktuğum Şey" başlıklı şiiri de yine bir daha günü yaşayamama, güzellikleri görememe ve ölüm korkusunu anlatıyor:

Ne yardan geçilir, ne serden;
Korkuyorum bu gecelerden.
Bel bağladığım tepelerden
Gün doğmayabilir bir daha.
(Korktuğum Şey)

40 yaşlarına kadar bekâr kalmış ve bu uzun süre içinde içkili- sohbetli, uykusuz ve düzensiz bohem yaşayışın her türlüsüne kapılmıştır.

Cahit Sıtkı, şiirlerinin çoğunda kendisini anlatmıştır. İç sıkıntılarını, korku ve özleyişlerini açığa vuran "Otuz Beş Yaş" şiiri, bu karamsar, tasalı kişinin sanat bildirisi sayılabilir. Bu karamsarlığın sebebini; kendini beğenmemesi, gerçek bir din veya felsefenin tesellisinden yoksun olmasında arayabiliriz.

Tarancı'nın sıkıntılı, ağlamaklı hayatı; onun farklı bir duyguya kapılmasına sebep olmuştur. Manevî inançları zayıf olduğu halde sık sık Allah'a sığınışları birçok şiirinde dikkati çeker. Bir örneğini "Allah'ı Ararken" adlı şiirinin son mısralarında görüyoruz:

Bende senden gayri hasret
Değmez gözyaşı dökmeye,
Medet büyük Allah medet
Kulunu saran geceye.

Buradan da anlaşılıyor ki kabul etüği bir takım gerçekler var. İnsanın hayat v e dünya karşısında acizliğini, gerçek dostun; insanı hiçlik duygusundan kurtaran tek yaratıcının Allah olduğunu inkar etmiyor.

"Otuz Beş Yaş" şiiri ile zamanında büyük ilgi toplayan ve çevresini duygularıyla yankılandıran şâirin bir çok şiirlerinde ölüm teması hâkimdir. "Ölüm I, 2, Mezarlık, Sanatkârın Ölümü, Bir de bakıtm ki ölmüşüm, Bir Ölünün Ağzından, İnsan Hali, Ölüm Tehlikesi, Davet gibi birçok şiirinde bu tema vardır. Ölüm gerçeğini hissetmiş ve şiirlerinin hemen hepsine aksettirmiştir. Hayata bakışındaki karamsarlık onu açıktan açığa ya da sezdirme yolu ile hep ölüm düşüncesine sürükler. Ama dinî ve tasavvufî inancı tam olmadığı için duygularını yenemez, bir kader olarak da kabullenemez. "Ah aklımdan ölümüm geçer" deyişinde olduğu gibi hep zihnini kurcalayan kaçınılmaz sonucu, tedirginlik verici bir felaket gibi yaşamıştır.

Cahit Sıtkı her zaman aynı düşünce ve duygu içinde kalmaz. İçindeki manevî boşluktan ürküp Allah'ı aradığı

Ek 11: Şiir inceleme yazılarına bir örnek (S. 229)

olur. O'na döneceğini, hiç birşeyin fayda vermiyeceğini ve gücünün en ufak şeylere bile yetmeyeceğini;

"Sorma nelerden olmuşum,
Nelere etmişim veda;
Böceklere gücüm yetmez" mısralarında anlatıyor.
(Bir de baktım ki ölmüşüm)

Bununla beraber yine de düşünce ve duyguları ölüm ile yaşama sevinci arasında sürüklenir.

Daha çok şiir yazmak, şiirlerinin ufkunu genişletmek için gittiği Paris'te bu duyguları iyice yoğunlaşır. İkinci Dünya Savaşının başlamasıyla şâirde iyiden iyiye ölüm korkusu başgöstermiştir. Cahit Sıtkı o yıllarda askerlik çağında olduğu için her an askerliğe çağrılabileceği endişesini taşımaktadır. Bu çağrı da genç yaşta ölebileceği fikrini uyandırmaktadır. Bu durumda içinde bulunduğu hayat şartları, karşı konulamayan gerçekler, ön plana çıkan sosyal problemler ölüm gibi önemli bir konu üzerinde fazla ilgilenmesini imkansız bir hale getirmiştir.

Bu sıkıntılı karamsar günlerinde "beyaz örtü"lü büyükanneyi hatırlar. Bir özlem duyar. Onun dinine bağlı birisi, kendisinin ise günahkâr olduğunu düşünür.

Başında bulutlardan beyaz örtüsü,
Büyükannem namaz kılmaktadır,
Nâmahrem eli değmez seccadesinde;
Mekke-i Mükerreme'den getirilmiş.
Dilerim duasında unutmasın beni;
Günahkâr olduğumu hatırlayarak.
(Bugün Cuma)

Bu mısraları da Tarancı'nın o duygularını açıkça ifade ediyor. Türkiye'ye geldikten sonra, savaş yıllarında askerlik görevini yapar. Cahit Sıtkı bu yıllarda sanatına daha çok ilgi göstermiş; en güzel şiirlerini ölümün karşısında hayatı çok daha güzel gördüğü bu yıllarda yazmıştır. Günümüze kadar gelen şöhretini de yine bu dönemde kazanmıştır. 1946 yılında C.H.P'nin düzenlediği şiir yarışmasında birinciliği kazanan "Otuz Beş Yaş" şiiri de bu yıllara rastlamaktadır.

Cahit Sıtkı şiirlerin, yazıların gerçekleri yansıtmasını istemiştir. Çünkü, ancak böyle kıymet bulacağını düşünür. Kız kardeşi Nihal Tarancı'ya yazdığı bir mektupta bu düşüncesini şu şekilde dile getirir: "İnsanın her yazısı kendinden, benliğinden bir parça olmalı, nasıl ki bir kuşun kanatlarından bir tüy koparabilirsin, bir çuval değil. Bu tüyle kuş arasında ne kadar sıkı bir münasebet varsa yazılarla muharririn arasında da öyle bir münasebet olmalı."(2)

1951 yılında şâirde bir durgunluk seziliyor. Evliliğe doğru giderken artık eskisi gibi şiirlerinde ölüm teması yok. Sevgiliye duyulan bir aşk var ve bu aşkı bütün gerçekliği ile yaşıyoruz. Aşkı hayatın en iyi, en güzel tarafı olarak değerlendiriyor: Daha önce yazdığı bir şiirde bunları sezmiş gibidir.

Paydos bundan böyle çılgınlıklara;
Sert konuşmaya başladı aynalar.
Yetişir koştum aşkın peşi sıra;
Bitirdi beni bu içki, bu kumar.
(Paydos)

Cumhuriyet Devri Türk şiirinin önde gelen şairlerinden Cahit Sıtkı Tarancı şiirlerine ne tarih, ne ideoloji ve ne de sosyal meseleleri sokmuştur.

Şairin şiir temaları fazla değildir. Yaşama sevinci ile dolu anlarda ölüm denen acı gerçek bir gölge gibi o sevinci karartır. Ama bunu derine indirmeyen Cahit Sıtkı o duyguya, o gerçeğe hayatın güzellikleri ile karşı koymaya çalışır. Bunun sonucunda da düşünce ve duyguları ölüm ile yaşama sevinci arasında sürüklenir.

Şiirlerinde "Ölüm" ve "Yaşama Sevgisi" ön plandadır. Ölümden korkar ve ona hayatın güzel yönleri "yaşama sevgisi" ile karşı koyar.

Bu karşı koyuş, "Gün Eksilmesin Penceremden" adlı şiirinde görülür:

Ne doğan güne hükmüm geçer,
Ne halden anlayan bulunur;
Ah aklımdan ölümüm geçer;
Sonra bu kuş, bu bahçe, bu nur.

Ve gönül Tanrısına der ki:
-Pervam yok verdiğin elemden;
Her mihnet kabulüm, yeter ki
Gün eksilmesin penceremden.

Cahit Sıtkı sanatın olgunluğuna erişmiş bir şairdir. insan ve tabiat sevgisini, kendini yalnız hissetme, arayış içinde olma, ölüm gerçeğini, bazı üstatlar gibi ölümün kaçınılmaz son olduğunu yoğun bir şekilde dile getirir. Bunu ne kadar çok ifade etmiş, şiirlerine yansıtmış olsa da, bu onun ölümden korkmadığını göstermez. Ama, hiç bir zaman da o korkuyu yenmek için çaba sarfetmemiştir.

Şiirlerinin çoğunda hece veznini kullanır ve sonuna kadar da hece veznine ve kafiyeye bağlı kalır. Hecede âdet haline gelmiş durguları kaldırır.

Üslûp olarak Tarancı; açık, sade ve yakın duyguyu ön planda tutan şiirler yazmıştır. Hayal oyunlarına ve derin düşüncelere pek yer vermemiştir.

---

l) TARANCI, Cahit Sıtkı, Ziya'ya Mektuplar, İstanbul, 1957, s.ll0

2) ENGİNÜN, Prof. Dr. İnci, Evime ve Nihal'e Metuplar, s. 35

3) SAMANOĞLU, Gültekin, Cahit Sıtkı Tarancı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1988, s.25

4) TARANCI, Cahit Sıtkı, Otuz Beş Yaş, Varlık Yayınları, İstanbul, 1982

5) KAPLAN, MEHMET, Cumhuriyet Dönemi Türk Şiiri, Kültür Bakanlığı Yayınları

Ek 12: Şiir inceleme yazılarına bir örnek (S. 229)

TAYLAN DEDEOĞLU

Hüseyin Rahmi'nin Perişan Köşkü

Bugün (08/09/1996) uzun süredir yapmayı düşündüğüm bir şeyi, bütün gün boyunca durmak bilmeden yağan ve üşütmeme sebep olan yağmura rağmen gerçekleştirdim. Kendisinin de çok kullandığı bir araç olan bisiklet ile Heybeliada'ya giderek merhum Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın müze olduğunu zannettiğim evini ve mezarını ziyaret etmek.

Nişanlım ile Heybeliada'ya vardığımızda çiseleyen yağmur bizi çoktan iliklerimize kadar ıslatmıştı. Fakat, ne yağmur, ne Hüseyin Rahmi'nin evine çıkan uzun yokuş ne de değerli yazarımızın evini beklediğini zanneden, saldırgan fakat zavallı bir köpek bizi amacımızdan vazgeçirebildiler. Eve ulaştığımızda, müze olmasa dahi en azından bir müze havasında bulacağımızı düşündüğümüz köşk, size samimiyetle söylüyorum, gözlerimin yaşarmaktan da öteye gitmesine sebep oldu. Bir zamanlar Şıpsevdilere, Gulyabanilere, Cadılara, Kuyruklu Yıldızlara beşiklik etmiş bu köşk, şimdi zavallı bir köpekçiğin gırtlağının, havlamasına yettiği derecede korumaya çalıştığı bir harabe haline gelmişti!!! Üzülüp ağlamamak- *hele bir Hüseyin Rahmi tutkunu iseniz*- mümkün değil, bir Türk vatandaşı olarak da ayıp. Hele ki tüm maddî, manevî, millî değerlerimizin teker teker yok olup gittiği ya da halkımıza mâl olmaktan çıkıp kimi insanların salonlarını süslediği bir dönemde...

Bir süre köpekle uğraştıktan sonra, havlamalara çıkan ve bekçi olduğunu tahmin ettiğimiz kişi ricamızı kırmayarak evin içine bir göz atmamıza izin verdi. Bekçi önümüzde olmak üzere köşkün ana kapısının merdivenlerini çıkmaya başladık. Köşkün içine girdiğimizde, göz yaşlarımı engelleyen tek şey, büyük üstadın yaşamış ve eserlerini yazmış olduğu yapının içinde bulunmanın bende uyandırdığı saygı ve heyecandı. Zira içerisinin hali tam anlamı ile içler acısıydı. Pencerelerdeki camların çoğu kırık, duvarlar delik deşik, yerler paramparça bir durumdaydı. En kötüsü de, bazı kısımların köşkün mimari bütünlüğüne hiç uymayan parçalarla değiştirilmiş olmasıydı.

Bizi bahçede karşılayan Şık, Şatırzade Şöhret bey, içeriye girdiğimizi görünce, utancından evin karanlık köşelerine kaçtı. Şıpsevdi Meftun Bey ise

bizden özür dileyerek, maalesef rahatsız olduğunu, tavan arasındaki karanlık köşesinden çıkarak bizimle ilgilenemeyeceğini bildirdi. Halbuki biz onun üzüntüsünden yanımıza gelemediğini anlamıştık.

Birinci kata çıktığımızda, camlarından yağmurun girdiği, eşyasız, bomboş odaların, sıvaları dökülmüş duvarlarından gözüken tahtaların arasında, Gulyabani ile karşılaştık. Bize hiç bir şey söylemeden sessizce çekip gitti. Sanki bize kırgın gibiydi. O da bizim gibi, köşkün gövdesinde zamanın ve unutulmuşluğun açmış olduğu yaralardan giren soğuk rüzgar ve yağmur yüzünden üşümüştü.

Hüseyin Rahmi'nin köşkünün ikinci katında bulunan ve köşkün ön cephesini çevreleyen balkonun orta kısmı ise

Ek 13: Hikâyeci ve romancılar hakkında yazılara bir örnek (S. 276)

zamana ve bakımsızlığa yenilerek yok olup gitmişti. Bu kattaki odalardan birinde, hayran kaldığımız antika gardrop, ne acı ki, artık içinde çöp ve pislikten başka birşey barındıramıyordu. Buna rağmen gene de bizi ayakta, başı Hüseyin Rahmi'ye ait olmanın verdiği gururla dimdik ve güleryüzle karşıladı. Bırakın antika değerini, o köşke ait olmanın verdiği gururla, manevî değerini hâlâ pırıl pırıl olan boy aynası ile herşeye rağmen korumaya çalışıyordu.

En üst kata çıktığımızda, çatı odası bakımsızlığına rağmen, eşsiz manzarası ile içimizi sıcacık yaptı. Bu sıcaklığın bir diğer sebebi ise, çatı arasındaki yüklükte bir kenara atılmış duran, Hüseyin Rahmi'nin kahverengi çini sobası idi. Bu kat da diğerleri gibi bomboş ve haraptı.

Köşkün görmediğimiz bir tek en alt katı kalmıştı. Bu katta edebiyatımızın büyük üstadlarından birinin mobilyaları ve kimbilir daha neleri bulunuyordu. Mühür diye, üzerinde bir kağıt parçası sallanan ve üstadın mobilya ve eşyalarını koruduğuna her nasılsa inanılan eski paket siciminin altından dikkatle geçerek alt kata indik. Bu kattaki odalara değil ulaşmak, kapılarını dahi göremedik. Zira yazarımızın bu kattaki odalara sığmayan eşyaları, odaların önünde bulunan açıklığa yığılmamış, adetâ öylesine fırlatılıvermişlerdi. O sırada odalardan birinden Merhum Hüseyin Rahmi beyin derinlerden bize seslendiğini duyunca şaşırdık. Yığılan eşyalardan ötürü odada mahsur kaldığını, odanın kapısına ulaşsa dahi kapının önüne yığılan eşyalarından ötürü yanımıza gelerek bizimle ilgilenemeyeceğini üzgün olduğunu, inşallah bir gün o odadan çıkarak evini toparlayacağını, yeniden ziyaretçiler kabul edeceğini söyledi. Nişanlım ve ben utanç içerisinde birbirimize bakakaldık. Bugüne kadar Hüseyin Rahmi için, bize bıraktığı eşsiz eserlerin neredeyse tümünü okumaktan başka birşey yapamamıştık. Halbuki o eşyaları oradan çekip, en azından daha korunur bir hale getirebilmeyi, yazarı kapalı bulunduğu yerden kurtarıp *"alnımın teriyle yaptırdım"* dediği sevgili köşkünde rahatça gezinmesini sağlayabilmeyi o kadar çok arzu ederdik ki...

Köşkü, Hüseyin Rahmi'ye daha fazla mahçup olmamak için, üstada veda ederek ve eserleri için minnettarlığımızı bildirerek, bizim birşeyler yapamamış, büyüklerimizin de yapmamış olmasının verdiği sıkıntı içerisinde aceleyle terk ettik...

İskeledeki büstünün önünden, bizi tanımaması için başımızı önümüze eğerek hızlı hızlı geçip, yağmurdan sırılsıklam geldiğimiz Heybeliada'yı bu defa ter içerisinde sırıksıklam, arkamızda bıraktık...

Ben inşaattan hiç anlamam ama köşkün kurtarılması daha doğrusu çok önemli bir millî değerin daha yok olmaması için henüz vakit geç olmamış gibi görünüyor. Hattâ restorasyona başlanıp bırakılmış. Bahçede çürümekte olan 'Hüseyin Rahmi Gürpınar Müzesi Restorasyonu' yazılı tabelada Mimar Mehmet Kotil ismi göze çarpıyor. Bu bilgiler ışığında köşkü kurtarmak ya da ilgilileri bir şekilde harekete geçirmek mümkün olabilir. Ben eğer gerekirse elime çekici, çiviyi, süpürgeyi gönüllü olarak ve gururla almaya hazırım. Bana katılacak birçok İstanbullunun var olduğuna da eminim.

Eğer manevî ve maddî millî değerlerimizi koruyup, kaybetmeye devam edecek olursak, eminim sonunda Gulyabani gerçekten gelip bizi milletçe götürecek...

Yolların Sonu

-Atsız'a-

Yollar bölünür yollara küskünler için,
Dağlar delinir ellere düşkünler için,
Hasretle sevinç, nefret ile aşk, son ümit.
Herşey bilinirken, seçilen yol ne için?

Dağların Sonu

Dünya görecek kim kimi sessiz tepeler,
Dağlar göçecek dümdüz olurken tepeler.
Haşmetli vücutlardaki illet ne yaman?..
Devran sürecek külleri donmuş tepeler.

Nazmın Sonu

Kalmış mı edeb'de cinaslarla mazmun,
Mısra mütevekkil, edebiyyat da, mazlum.
Bir gargara tufanına meczup ehl-i dil,
Her put, putunun zevkine âşık ve mecnun.

Selvi Tuyuğu

Selviler korkuyla ürpermektedir,
Bir misafir toprağa dönmektedir.
Yeryüzünden göçme vaktidir. Kader!..
Üstte gök âhenkle yükselmektedir...

Ağacın Sonu

Bir bir dökülür dalları mürver ağacın,
Rüzgâr savurur yaprağı yer-yer ölüme.
Toprak tutamaz gövdesi titrer ağacın,
Kökler direnir perde çekerler zulüme..

Saz Ehlinin Sonu

Saz ehlini görmekle perişanım aman,
Nağmeyle doğup ölmeğe pişmanım aman.
Nevres'le Cemil mızrabı hem-dem olalı,
Hem kendime hem-demlere düşmanım aman.

FIRAT KIZILTUĞ

Ek 14: Hikâyeci ve romancılar hakkında yazılara bir örnek (S. 276)

BEŞİR AYVAZOĞLU

Peyami Safa Hakkında Notlar: 4

Bir Yazar Doğuyor

Olağanüstü zekâsı ve güçlü sezgileriyle, çok küçük yaşlarda annesi Server Bedia Hanım'ın çektiği büyük maddi sıkıntının farkına varan Peyami Safa, para kazanmak için ilginç yollar da denemiş, mesela Vefa İdadisi'nde okuduğu sırada, peynir ekmek ve aşureden ibaret öğle yemeği ile kitap parasını çıkarmak için Keteon Matbaası'nda şarkı istinsah etmiştir. Ergun Göze'ye anlattığına göre, bir keresinde annesine kurabiye yaptırarak Kitapçı Acem'in dükkanında sattırmak ister, ancak bu teşebbüsü tam bir fiyaskoyla sonuçlanır. Kitapçı vitrininde teşhir edilen, fakat bir tanesi bile satılmayan kurabiyeler, akşama kadar bozulup adeta şekil değiştirmiştir.

Küçük Peyami, bu başarısızlığın acısını, daha sonra bir iki formalık bir hikâye kitabiyle çıkaracaktır: *Bu Kitabı Okumayın!* Adının uyandırdığı ilgiyle birkaç günde tükenen kitapçık, belki de Peyami Safa'nın ömrünce ayrılmayacağı Bâbıâli'ye attığı ilk sağlam adımdır.(1)

Edebiyatın kendisine dokuz yaşındayken bulaşmış bir ihtiras olduğunu söyleyen kahramanımız, on bir yaşındayken *Piyano Muallimesi* adlı bir hikâye, on üç yaşındayken *Eski Dost* adıyla bir roman denemesi yapar.(2) Aynı yıllarda şiir de yazmaktadır. Bir yazısında, Balkan felaketi münasebetiyle yazdığı bir şiiri, Ubeydullah Efendi'yle Aka Gündüz'ün birlikte çıkardıkları *Hak Yolu* adlı akşam gazetesinde götürdüğünü anlatır. Cep defterinde birkaç şiir denemesi daha vardır. Aka Gündüz onları da görmek ister ve defteri alıp yüksek sesle Ubeydullah Efendi'ye okur. Peyami, şiirlerinden birinde, dünyayı içinde hayat rüyası gördüğümüz bir yatağa benzetmektedir. Baba dostu Ubeydullah Efendi, tekrar okuttuğu bu şiiri dinlerken gözleri yaşarır ve başını sallayarak şöyle mırıldanır: "Safa! Nur içinde yat!" Ve şiirini fotoğraflı neşretmek için Peyami'yi hemen o civardaki Resne Fotoğrafhane-'sine yollarlar. O gün çekilen fotoğrafelimizdedir ve arkasında küçük Peyami'nin el yazısıyla şu ibare vardır: "Hak Yolu münasebetiyle çekdirilen fotoğrafımın tarihi 24 Kanunusani 328".(3)

"KARANLIKLAR KRALI"

Dedesi, babası ve amcaları şair olan Peyami Safa, şair olması için aşağı yukarı bütün şartlar hazır olduğu halde, şiirde ısrar etmeyecek ve Vefa İdadisi'ne devam ettiği günlerde –bütün araştırmalarımıza rağmen bulamadığımız *Bu Kitabı Okumayın* adlı risale sayılmazsa– ilk kitabını çıkaracaktır: *Bir Mekteplinin Hâtıratı/ Karanlıklar Kralı* (1329/1913). Hikâyede yatılı bir özel okulda, Fatin

Peyami'nin Düyun-ı Umumiye bahçesinde çekilmiş 2 Haziran 1918'de çekilmiş bir fotoğrafı. Arkasına 1 Ağustos'ta şunları yazmış:
– Kimi düşünüyorsunuz?
– Sizi.
– Ben kimim?
– Hayal-i muhal.

adlı zeki, güçlü ve yakışıklı bir öğrencinin, kendine Karanlıklar Kralı adını veren bir başka öğrencinin kurduğu hırsızlık çetesini nasıl ortaya çıkardığı anlatılmaktadır.

Birinci şahıs ağzından anlatılan hikâyede, güçlü, yakışıklı ve zeki Fatin, bir bakıma Cingöz Recai'nin

Ek 15: Hikâyeci ve romancılar hakkında yazılara bir örnek (S. 265)

Peyami'nin Rehber-i İttihad Mektebi'ndeki muallimliği sırasında çekilmiş bir fotoğrafı

prototipidir. Peyami Safa'nın, birinci şahsın (anlatıcının) duygularını anlatırken kendi duygularını ifade ettiğine şüphe yok. Fatin, hastalıklı ve çelimsiz anlatıcının benzemek istediği tip olmak bakımından kahramanımızın psikolojisine dair önemli ipuçları taşımaktadır: "Ah.. ben bir Fatin olsaydım! Maamafih yine müteşekkirim. Çünkü Fatin görüştükleri arasında beni çok sever."(4)

Karanlıklar Kralı'nın sonunda, serinin *Hayâl* adlı "Daha lezzetli! Daha meraklı! Daha zarif!" ikinci kitabının da neşredileceği duyurulmuştur. Serinin devam edip etmediği konusunda bir bilgimiz yok. Peyami Safa'nın 1922'ye kadar, kitap olarak çıkmış başka bir eserine tesadüf edilmiyor. Bununla beraber, çeşitli gazete ve mecmualarda asıl adıyla ve Server Bedi müstearıyla yazıları ve tercümeleri çıkmıştır. Önceleri ağabeyi İlhami Safa'nın kullandığı Server Bedi takma adını, 1914'ten itibaren kendisinin kullandığını Türk İnkılâbına Bakışlar'da ifade eder.(5) Ancak zor hayat şartlarının onu gönlünce yazmaktan alıkoyduğu düşünülebilir. 1919'da ağabeyi ile birlikte çıkardığı *Yirminci Asır* gazetesinde yayımlanan *Asrın Hikâyeleri* 'ne kadar Peyami Safa adı pek fazla tanınan bir ad değildir. Yalnız bu arada tiyatroya merak saldığını biliyoruz.

MÖSYÖ ANTOINE'IN HUZURUNDA

Yıl 1914. Peyami Safa on beş yaşındadır. Gazetelerde Paris'ten Odeon Tiyatrosu'nun müdürü ünlü aktör Antoine'ın İstanbul'a gelip bir konservatuvar kuracağına dair haberleri o da okumuş ve heyecanla beklemeye başlamıştır. Nihayet Darülbedayi'e oyuncu eğitimi için alınacak talebelerin ne zaman imtihan edileceğine dair haberler çıkar. Sıra numarasına bakılırsa, Peyami'nin müracaat etmekte pek aceleci davranmadığı anlaşılıyor. İlk sekiz sırada kızlar yer almaktadır. Erkeklerin ilk sırasında Muhsin Ertuğrul... Halit Fahri Ozonsoy, kendi giriş numarasının 2, Peyami'nin numarasının 73 olduğunu söylüyor.(6)

28 Temmuz 1914 cumartesi günü, aralarında Ertuğrul Muhsin, Halit Fahri, Ali Naci (Karacan), Hakkı Tahsin, Büyük Behzat (Butak) gibi ileride tanınacak isimlerin de bulunduğu genç tiyatro heveslileri, Şehzadebaşı'ndaki Letafet Apartmanı'nın Darülbedayi katında, heyecan içinde, imtihan sıralarının gelmesini beklemektedirler. Jüride, Mösye Antoine'ın yanısıra, gençlerin gözünde her biri bir dev olan ünlü edebiyat adamları vardır: Abdülhak Hamid, Rıza Tevfik, Yahya Kemal, Yakup Kadri, Tahsin Nahid, Ahmed Haşim, Müfid Ratib, Abdullah Cevdet, Mehmed Rauf, Emin Bülent... Peyami Safa, heyecanlıdır ve sanki bir rüyada yüzmektedir. Yıllar sonra, bir yazısında o günü şöyle anlatmıştır:

"Şehzadebaşı'ndaki Letafet apartmanının yan kapısından giriyorum. Antoine'ın kurduğu Darülbedayi mektebinin duhul imtihanı var. Sahneye doğru ilk adımlarımı atıyorum; fakat bunun son adımlarım olduğunu, önümde açılan yolun kapanacağını ve hangi başka dünyalara açılacağını bilmiyorum. Başım gülle ağırlığında bir meçhulle dolu, karanlık ve tenha koridorlardan geçiyor, sahnemsi bir yerin kenarına götürülüyorum. Sıram geliyor. Çıkıyorum. İki basamak aşağıdaki salonda uzun bir masa. Ortada Antoine, Kırmızı, yuvarlak, tüysüz bir yüz. Beni parlak bir yeşille saran dikkatli gözler. Yanında heyet-i edebiyye. Ondan başka hiç birini görmüyorum. Halit Ziya'lar mı? Yahya Kemal'ler mi, Müfid Ratib'ler mi, Reşat Rıdvan'lar mı, bilmiyorum. Ferda'yı okuyup çıkıyorum. Otello Kemal, yandan beni dinlemiş, tanımıyor, fakat iki elime de sarılıyor: "Mükemmel, mükemmel!" gibi bir şeyler söyleyerek bana cesaret veriyor. Birkaç gün sonra kabul edildiğimi bildiren resmi mektubu alıyorum. Birkaç ay sonra Birinci Dünya Harbi Türkiye'den Antoine'ı, benden de aktör olmak iradesini alıp götürüyor."(7)

Halit Fahri, Peyami Safa'nın imtihana girip girmediğini hatırlamıyor. Ancak imtihanın üç gün sürdüğü düşünülecek olursa Peyami'nin ancak ikinci gün girebildiği anlaşılır. İkinci sıradaki Halit Fahri ile karşılaşmamış olmaları tabiidir. Halit Fahri, konservatuvar açılıp dersler başladığı zaman Peyami'yi göremediğini söyledikten sonra, "Fakat Peyami'nin talipler defterindeki herkes için muayyen olan bir cümle altındaki ufacık imzası hâlâ gözlerimin önünde"diyor.(8)

Peyami Safa, Birinci Dünya Savaşı'nın kendisinden aktör olma iradesini aldığını söylüyorsa da, tiyatroyla ilişkisini hiç zaman kesmemiş, münekkid olarak sürekli bu dünyanın içinde yer alıp çeşitli polemiklere girmiş, ilk kalem kavgasını, 1919 yılında *Küçük Beyler* adlı adapte piyesine yazdığı tenkit-yazısı yüzünden Cenab Şahabeddin'le yapmıştır. Bu yazısı üzerine Cenab Şahabeddin kızıp köpürür, "yetîm-i Safa değil, yetîm-i zekâ" diyerek ne babasının saflığını, ne de kendisinin kafadan sakatlığını bırakır.(9) Peyami'nin cevabı ilgi çekicidir: "Üstad, kelime oyununu parlak bulmadım. Seci arıyorsan, yetîm-i Safa'ya yetîm-i kafa daha uygun düşer."(10)

Zaman zaman tiyatro konusunda Ertuğrul Muhsin'le polemiklere girişen Peyami Safa, bir keresinde aktörlük hevesini tatmin için *La Dam o Kamelya* 'yı temsil eden bir trupun rejisörüne rica ederek figüranlık da yapmıştır. Rolü, bir sahnede iskambil destesini kesip kağıt kağıtmaktır. Bu işi

Ek 16: Hikâyeci ve romancılar hakkında yazılara bir örnek (S. 265)

yaparken gözü bir ara kulise ilişir; rejisör öfkeli bir şekilde eliyle birtakım işaretler yapmaktadır. Peyami, hareketlerini kontrol eder, fakat yanlış bir şey göremez. Sonunda mecburen sahneden çıkar ve "Ne var?" diye sorar. "Başındaki fesi görmüyor musun? La Dam o Kamelya'da fesin ne işi var?"

Bu macerayı dostlarına her seferinde katıla katıla gülerek anlatan Peyami Safa, öfkeli rejisöre şu cevabı vermiştir: "Ne işi var olur mu? Ben poker oynayan bir Mısır prensiyim, oldu mu?"(11)

ASRIN HİKÂYELERİ

Peyami Safa, 1918 yılında Rehber-i İttihad Mektebi'ndeki öğretmenliği sırasında, Abdullah Cevdet'in hediye ettiği *Petit Larousse* 'u ezberleyerek çocuk yaşta başladığı Fransızca'sını bir hayli ilerletmiştir. Bu arada *Fağfûr* (1918) gibi edebiyat ve sanat dergilerinde hikâye, makale ve tercüme denemelerini yayımlatmaktadır. Ancak, yukarıda da ifade edildiği üzere, şöhretin kapılarını Yirminci Asır gazetesinde yayımlanan *Asrın Hikâyeleri* 'yle aralayacaktır.

Kahramanımız hakkındaki bütün biyografik metinlerde onun 1918 yılında, ağabeyi İsmail Safa'nın teşvik ve ısrarıyla, Rehber-i İttihad Mektebi'nden ayrılıp birlikte çıkardıkları *Yirminci Asır* gazetesinde çalışmaya başladığı belirtilir. Ancak, günlük akşam gazetesi olarak çıkan *Yirminci Asır*, 1918'de değil, 1919'da (1334) neşredilmeye başlanmıştır. Elimizdeki üç fotoğraf, Peyami'nin 1918 yılında bir süre Düyun-i Umumiye'de çalıştığını gösteriyor. *Sözde Kızlar* 'da bir bakıma yazarın sözcülüğünü üstlenen Nadir de aynı kurumda çalışmaktadır.(12) 2 Haziran 1918'de çekilen fotoğraflarından biri, onu Düyun-ı Umumiye'deki çalışma odasında, diğer ikisi de aynı kurumun bahçesinde gösteriyor. Bu fotoğraflara 1 Ağustos 1918'de tekrar göz atan genç Peyami, birinin arkasına -hiç şüphesiz o günlerdeki ruh halini yansıtan- şu dialogu yazmıştır: "Kimi düşünüyorsunuz?", "Sizi", "Ben kimim?", "Hayal-i muhal." Peyami'nin kendisini Sayd ü Şikar Şubesi'ndeki çalışma masasında gösteren fotoğrafın arkasına yazdığı şu cümle de dikkat çekicidir: "Ne kadar benzemezmişim ben bana."

1918 yılında *Servet-i Fünun* 'da Maupassant, La Rochefoucauld ve Rousseau'dan tercümeleri de yayımlanan(13) genç Peyami'nin yazar olarak adı, *Yirminci Asır* 'da ilk otuz kadarını imzasız olarak yayımladığı *Asrın Hikâyeleri*'yle duyulmaya başlamıştır. Halk için yazılmış bu kısa hikâyeler,

Peyami, bir kış gecesi Tercüman'daki çalışma masasının başında.

yazarın beklemediği ölçüde büyük bir ilgi uyandıracak ve ona çocuk yaşta büyük bir şöhret kazandıracaktır. Aynı yıl annesiyle birlikte Beylerbeyi'ne taşınır. Hamidiye Kruvazörü emekli süvarisi Emin (Okutan) Bey'in Hacı Ömer Sokağı ile Gümüş yol Sokağı arasındaki pembe boyalı köşkünün üst bahçesinde küçük bir ev... Kahramanımız, eserlerinden birçoğunu uzun süre oturduğu bu kira evinde yazmıştır.(14)

Bir kısmı da gazetenin ilavesi olarak verilen ve büyük bir başarı kazanan *Asrın Hikâyeleri* 'nin yazarını maddi bakımdan bir hayli rahatlattığı anlaşılıyor. Peyami Safa, ömrünce hayret ettiği bu başarı hakkında şunları söyler:

"Bu hikâyeler o zaman halk arasında beni hâlâ hayrete düşüren bir muvaffakiyat kazandı. O zamanın genç edebiyatı beni hararetle teşvik ediyor, hikâyelerime imza atmamı istiyordu. Yakup Kadri 'Bize üslup getirdin' diyor, Yahya Kemal, sonra başkaları için çok tekrarlanan bir esprit ile 'İsmail Safa'nın en güzel eseri Peyami'dir' diyordu. Ömer Seyfeddin, Faruk Nafiz ve daha birçokları, bana gelen cesareti cömert elleriyle dağıtanlar arasındadırlar. Sonra imza atmağa başladım. Fakat hâlâ bu yazılar, beni, edebiyata girmiş olmak vakıasına inandıracak kuvvette şeyler olduklarını bizzat bana kabul ettirmekten çok uzak, günü gününe çırpıştırma, karalamalardır."(15)

Ama bir yazar doğmuştur bile. Bu arada *Alemdar* gazetesinin açtığı hikâye yarışmasında birincilik kazanan Peyami Safa, artık -gazetecilerin tabiriyle- mürekkep kokusunu da almıştır.(16) Ancak *Yirminci* Asır'ın pek uzun yaşamadığı anlaşılıyor. Genç yazarı daha sonra *Son Telgraf* ve *Tasvir-i Efkâr* gazetelerinde görüyoruz. Elimizdeki fotoğraflardan birindeki nota göre, Peyami, *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde de çalışmıştır. Kurşun kalemle yazılan not şöyledir: "Tercüman'da gece. Müdhiş gazetecilik sersemliği. 1921 kışı."

---

(1) Ergun Göze: ***Peyami Safa****, s.4*

(2) "Edebiyat, dokuz yaşımda başlayan ihtiraslarımdan biridir; on üç yaşımda Eski Dost diye yazdığım ilk çocukluk romanımın müsveddelerini hâlâ saklıyorum", Cahit Sıtkı, age, s. 3

(3) ***Objektif VI****, s.215. Peyami'nin Resne Fotoğrafhanesi'nde çekilmiş çocukluk fotoğraflarından birinin arkasına düştüğü şu not da ilgi çekicidir: "24 Kanunuevvel 329 Cuma günü çekilmiştir. Tam geçen sene bu vakit Hak Yolu için fotoğraf çekdirmişdim. Aradaki fark!"*

(4) ***Hikâyeler****, s.17*

(5) ***Türk İnkılabına Bakışlar****, s.215*

(6) Halit Fahri Ozansoy: ***Darülbedayi Devrinin Eski Günlerinde****, Ak kitap ve Kırtasiye Yayınları, İstanbul 1964, s.12. Halit Fahri, bu kitabında Letafet Apartmanı'nın ve Darülbedayi giriş imtihanının bütün teferruatıyla anlatmıştır.*

(7) ***Objektif*** *VI, s.81*

(8) Halit Fahri, age, s.12

(9) Hafta, 9 Eylül 1935

(10) ***Objektif II****, s.352*

(11) Ergun Göze, ***age****, s.31*

(12) "en kıymetli ve sevgili dostlarımdan Nadir bey... Düyun-ı Umumiye'de memur... Zeki, açık fikirli, münevver bir genç..." ***Sözde Kızlar****, 8.bs., İstanbul 1976, s.64*

(13) Peyami'nin ***Servet-i Fünun****'da çıkan tercümeleri şunlardır: "Laroşfuku ve Felsefesi" (nr.1382,28 Şubat 1918); Guy de Mapassant'dan "Ah Şu Hınzır Moran" (nr.1385, 21 Mart 1918), "Bir İbtila" (nr. 1387, 4 Nisan 1918), "Halas" (nr.1390, 25 Nisan 1919); "J.J. Roesseau'nun bir Mektubu: Mösye Lökont Dölastik" (nr.1338, 11 Nisan 1918), Nakleden: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Tekin: Peyami Safa'nın Roman Sanatı ve Romanları Üzerinde Bir Araştırma, s.4*

(14) Mehmet Rebii Hatemi Baraz: ***Beylerbeyi II****, Peyami Safa mad.*

(15) Cahit Sıtkı: age, s.4

(16) Sözkonusu yarışma için bk. ***Alemdar****, Nüsha-i Edebi, 28 Agustos 1336*

Ek 17: Hikâyeci ve romancılar hakkında yazılara bir örnek (S. 265)

MUSTAFA MIYASOĞLU

Niçin Roman

Bunca gazete, dergi, televizyon ve sinema filmleri hayatın her alanını didik didik ederken, insan beynini her yandan böylesine bombardımana uğratırken, bir kısım insan hâlâ neden roman yazar ve okur? Romanın bunca câzip iletişim, araçları karşısındaki gücü nedir, nerden gelmektedir?

Bu soruların cevabı kısaca, romanın bir sanat türü olusuyla açıklık kazanabilir. Ama bir sanat türünde ortaya kondukları halde, ciddî bir sanat endisesi taşımayan romanların sanat değeri olanlardan daha çok satılısı nasıl açıklanabilir? Bunu da her zaman popülist unsurlar taşıyan sahte eserlerin çok ilgi görmesine bağlayabiliriz. Öyle veya böyle, bir roman niçin hâlâ alâka görüyor, neden yazar ve okuyucu ilgisi çekiyor?

Bunu kısaca söyle ifâde edebiliriz: Her seviyeden insan, hayatın bütüncül yorumunu, yaşadıklarının anlamını, iletişim araçlarından öğrendikleriyle kavrayamıyor. Bu yorumu, hayatın başka bir düzlemde yeniden kurgulandığı romanlarda bulmak istiyor.Roman bize bu yorumu, hayatın içinden yahut muhayyilenin şaşırtıcı buluşlarından çıkardığı kurgusal olaylarla veriyor ve biz, kendimizi ve çevremizi başka bir ışıkla yeniden gözden geçirme imkânı buluyoruz. Romanın, tiyatro ve sanat endişesi taşıyan filmlerin hâlâ yaşayabilmesinin sırrı burdadır. Böyle bir iddia taşımayan hikâyenin de anlatılmaya değer hiç bir yanı yoktur.

Olup bitenlerin hiç de sanıldığı ve anlatıldığı gibi olmadığını düşünen, hayatı hazırlop reçetelerle kabule yanaşmayan insanlar, kültürüne, tercihlerine bağlı olarak bir takım sanat eserlerine yönelecektir. Romana tutkuyla sarılanların çoğu, bu duyguyu sabırla, uzun süren okumalarla ve mutlaka kendi başına çözmek isteyenlerdir. Olaylar, kişiler ve ilişkiler, romancı ve okuyucu için birer araçtan ibarettir. Her ikisinin de amacı, bunların gerisindeki anlamdır, yorumdur.

Şiir ve kısa hikâye daha sabırsızdır. Şiir buna imajlarla, çağrışımlarla ve âhenkli sözlerle ulaşmak ister. Kısa hikâye ise bir âna, bir kişiye ve bir olaya, geçmiş ve gelecek kaygılarının perspektifinden yaklaşır. Önemli olan, sanatçının tavrıdır, bu tavrı yönlendiren suur ve endişedir.

Roman ise, kişileri, olay örgüsü ve ortaya koyduğu dünya görüsü ile bir anlamın ve yorumun peşindedir. Bunun açık yahut gizli iddiası, yaşanılan şeylerin hiç de sanıldığı gibi olmadığı düsüncesidir. Bu da sanatın ve romanın ontolojik bakımdan varlık gerekçesidir. Bununla anlaşılabilir ancak insanın bu türle yıllardan beri ciddî bir tarzda uğraşması.

Evet, roman bütün sanat ve bilim çalışmalarının tek tek hedef aldıkları ve parçalayarak kavramlaştırmaya çalıştıkları hayatın bütüncül bir yorumunu yapmak iddiasıyla önemlidir. Romancı, fantezisi, hayal gücü ve dünyaya bakışıyla hayatı ve insanları anlatırken, sosyolog, psikolog, tarihçi, siyaset bilimcisi ve araştırmacı gibi hazır verilerden ve teorilerden yola çıkanlar gibi değil, bizzat kendi keşifleri ve gözlemleriyle hareket eder. Hayatı yorumlarken, görünenlerin ardındaki görünmeyene, dış gerçeğin arkasındaki içteki oluşumlara, kültürel, zihnî ve manevî gelişmelere de dikkati çeker.

Zaman zaman romanın öldüğünden dem vuranlar çıkmıyor değil. Hattâ roman adıyla bir takım kitaplar hazırlayanlar, satış rekorları kırarak bir dönem popüler olanlar bile romanı ciddiye almadıklarını söyleyebiliyorlar. Fakat roman öldü yahut ölecek diyen eleştirmenler de, roman türünün imkânlarından yararlanarak kendince önemli gördüğü düşünceleri, itirafları yahut ithamları okuyucuya ulaştırmaya çalışan yazarlar da romanı ciddî bir sanat türü olarak görenler kadar kalıcı ve önemli bir eser ortaya koyamazlar. Bir dönem sonra, iyi yazılmış bir romanla sanatın ölçüleri yeniden hatırlanır ve karalamalar, kötü örnekler tamamen gündemden kalkar. Çünkü insanı bütünüyle anlatmak çabasındaki hiç bir sanat türü tümüyle yok olmaz, aksine geliştirilerek zenginleştirilir, yahut soyutlanarak yeni anlatım denemelerine girişilir. Bütün bunlar bir türün hayatiyetini ortaya koyar.

Nasıl kötü şiirlerin ve dergileri dolduran mütesair kalabalığının varlığı gerçek şiir ve şair için suçlama sebebi olamazsa, pembe ve beyaz diziler, hattâ dinî temâyülün estetik dışı ifâdesi olan yeşil romanlar, politik-ideolojik ve tezli roman denemeleri de roman türünün karalanmasına yeterli sebep olamaz. Aksine, iyi roman her iyi sanat eseri gibi kendi özelliklerini de beraberinde getirir. Bu da romancının mizacı, kültürel birikimi ve ele alacağı malzemeyi değerlendireceği uslûbuyla yakından ilgilidir. Bir büyük romanın önceden vaz edilecek kaideleri ve özellikleri yoktur. Onu adlandırabilecek tür özelliklerinin olması yeterlidir: Olay örgüsü, kişiler, orijinal bir anlatım ve hayata, kendine özgü bir yorum denemesi...

Bütün bunlar her zaman iyi bir romanda yeniden kurulmus ve bir başkasını taklit etmemiş bir tarzda vardır. Nitelikleri elbette farklı olacaktır.

Ek 18: Poetik yazılara bir örnek (S. 291)

Hattâ önceki romanlara atıflar yaparak, onlarla hesaplaşır bir tarzda, onların parodisini ve eleştirisini de ortaya koyabilirler. Çünkü romancı bilir ki, roman kültürü olan okuyucuyla karşı karşıya olmak her zaman farklı tadlar peşinde olmak demektir. Bunu kavrayacak okuyucu o romancının tiryakisi olacaktır. Tıpkı Cervantes'in Don Kişot'u gibi, Flaubert'in Madame Bovary'si gibi, Unamuno'nun Sis'i gibi kahramanının dünyasını entellektüel tarafıyla da kurcalayan bir roman her zaman daha kalıcı etkilere sahip olmuştur. Bir Dostoyevski, bir Tolstoy bu yüzden büyük sayılmaktadır. Halit Ziya, Peyami Safa ve Tanpınar bunun için romanımızın kilometre taşlarıdır. Bunlar ihmal edilerek, bunlar sözkonusu edilmeden romanı tartışmak mümkün değildir.

Romanda olay örgüsü kadar anlatım tarzı, kahramanların bakış açısının onlarla ilgili kısımlarda ortaya çıkması, romanda malzemenin kullanılışı ve bir tema etrafında anlatılanların çok sesli, fakat her bakımdan bütünlük taşıması çok önemlidir. Bunlar olmadan önemli, kendine özgü bir yapı oluşturamadan da orijinal romandan söz etmek hiç mümkün değildir.

Niçin roman okunuyor, bunca roman varken hâlâ niçin yenileri yazılıyor?

Bu soru, kısaca, niçin yaşıyorsak onun için okuyor ve yazıyoruz diye de cevaplanabilir. Çünkü romanla insan ve dramı arasında kopmaz bir bağ vardır. Bu bağı anlamlı tarzda yorumlayan eski ve yeni bütün romanlar okunmaya değerdir, okunacaktır. Ama yenilerinin yazılması, sanatçı ve okuyucu açısından yeni bir yorumun gerekliliğiyle yakından ilgilidir. Seyh Galip de öyle söylemedi mi Hüsn ü Aşk'ta: Yeni olaylar, yeni mazmunlara sebep değil midir?

Mazmun üzerinde çok duruldu. Bu, eski edebiyatımızın usta şairlerinde hayata bakışın ve onu yorumlayışın en komprime, en kısa ifâdesi oluyordu. Seyh Galip, şiirin bittiği, en iyi örneklerinin yazıldığı söylentisinin yaygınlaştığı bir ortamda, o dönemin en muteber eserlerinden daha iyisini yazabileceği iddiasıyla Hüsn ü Aşk'ı yazar ve açıkça;

"Esrârını Mesnevi'den aldım
Caldım veli mirî malı çaldım"

der. Sonra da meydan okur: Kolaysa gel sen de çal... Bu, bilinen "dîvân yolu" değildir. Yol içinde kendince yeni bir yol bulmuştur. Sanatta buluş işte bu şahsî keşiftir. Çünkü yeni olaylar yeni mazmunlara yol açacak, yeni ifâde biçimleri oluşacaktır...

Ondan önce de sonra da Mesnevi ortadadır, pek çok insan Mevlânâ'dan ilham alarak eser vermektedir. Ama kaç kişi Seyh Galip gibi yeni bir tarz bulmuş, yeni olaylardan ilhamla yeni mazmunları kendince kullanabilmiştir? Bu yalnız şiir için değil, roman için de böyledir. Çünkü eski edebiyatımızda romana benzer türlerin en yakını mesnevilerdir. Yalnız Hüsn ü Aşk değil, Fuzûlî'nin yazdığı Leylâ ve Mecnûn da aynı derecede önemli birer roman örneğidir. bunları oluşturan şartlar, bunlarda aranan estetik özellikler roman için de söz konusudur. Yirmiden fazla Leylâ ve Mecnûn yazarı olduğu halde, yalnız Fuzûlî söyle söyleyebilmiştir:

" Bende Mecnun'dan füzûn âşıklık
istidâdı var
Âşık-ı sâdık menem Mecnûn'un
ancak âdı var"

" Madame Bovary benim" diyen Flaubent'ten çok önce söylenmiştir bu...

Görüldüğü gibi, romancı da şair gibi orijinal ifâdelere sahip olma, kendi yorumunu kendine özgü bir dille ve farklı bir olay örgüsü içinde, kendi kendini bile taklit etmeden ortaya koyma sorumluluğundadır. Bunu sağlayamayan, hattâ hazır ustalıkları bile kullanamayan yazarlara bakarak roman türü üzerinde ahkâm kesmek tek kelimeyle gülünçtür. Çünkü insan yaşadıkça, sanat türleri de var olacaktır. Bunların en kapsamlılarından biri olan roman türünü yok saymak, olsa olsa sanat ve edebiyatın önemini anlamamak demektir. Onlarla da konuşacak fazla bir şeyimiz yok. Çünkü sanat yok dediğiniz yerde yok olmuş görünecek kadar naiftir, ama zamanı gelince bütün azametiyle etkisini gösterir. Sanatın gücü burdadır, bu saklı su karakterindedir.

Romanın zaman sanatı olarak da öteki türlerden farkı vardır. Şiir ve tiyatroda şimdiki zaman önemlidir. Geçmiş bile şimdiki zamandadır. Şair ve tiyatro yazarı hep geniş bir şimdiki zamanda konuşur ve kahramanlarını konuşturur. Lirik ve dramatik şiirin karakteri budur. Ama epik şiirden beslenen romanda şimdiki zaman bile geçmiş gibi anlatılır ve gerçekten de anlatılan her an hemen geçmiş zamana dönüşmektedir. Bu ise zamanın sırrını romancıda her an hissettirecek bir tarzdadır. O yüzden yaşanmış, yaşanan ve yaşanacak zamanın romanda bütün edebiyat sanatlarından daha farklı ve daha yoğun bir tarzda yer aldığını görüyoruz. Çünkü çoğu roman, yaşanılan zamanla anlatılan zamanı iç içe verir. Kahramanlarda ve olay örgüsünde bu dikkat vardır.

"Zamanından âgâh olmak" en çok roman türünde ortaya konabilen bir aydın tavrıdır. O yüzden de ele alınan zamanın telâkkileri sebep ve sonuçlarıyla, kişiler ve olay örgüsündeki oluşumlarla, düşünce ve tavırlardaki yansımalarıyla, gerçekliğe en yakın görünüşleri, en tutarlı kurgularla romanda görülür.

ROMAN VE SOSYAL BİLİMLER

Sosyolöji, psikoloji, felsefe, antropoloji ve tarih, insanın ferdî ve sosyal yaşayışının, iç ve dış etkenlerle değişen tavırlarını, kültürel ve mânevî yapılarını, düşünce tarzlarını ve dinî inanışlarını, aktüel kimlik ve kişilikleriyle tarihî mirasa karşı tavırlarını ve bu mirasın etkilerini, daha çok çözümleme ve bir takım teoriler ışığında açıklama çabasındadır. Bu sosyal bilimlerde insan, toplum ve tarihî olaylar, siyasî, iktisadî ve kültürel etkenlere bağlı olarak anlatılır. Yöntem

Ek 19: Poetik yazılara bir örnek (S. 291)

ne kadar iyi niyetli olursa olsun, muhayyile ne kadar bu iyi niyete veya dünya görüsüne yardım ederse etsin, mutlaka pek çok unsurdan bir kaçına ağırlık verecek ve insanî olanı kendi bütünlüğü içinde değil, bilimsel disiplinlerin kabul edilebileceği veriler halinde gözler önüne serebilmek için parçalayıcı olacaktır.

Muhayyilesine çokça yer veren tarihçi ve sosyolog, yeterli verilere sahip olmadan hükümler veren antropolog her zaman gülünç duruma gelmiş, inanılmaz teorilerin sahibi gibi görülmüştür. Halbuki geçmişi yeniden kurmak hiç bir bilim adamının işi değildir. Geçmişin insanî ve kültürel değerleri, yeni bir toplumun yapı taşları olacak biçimde sanatcılar, özellikle de romancılar tarafından, inandırıcı bir olay örgüsüyle ve sözde yaşamış kişilerle yeniden kurgulanabilir. Tarihî kişiler bile bir romanda ancak sanatçının muhayyilesinde yeniden teşekkül ettikten sonra yaşayabilirler ve kimse gerçek bu değildir diye haklı bir itiraz yükseltemez. Çünkü o, tarihteki değil, romancının dünyasındaki bir kahramandır artık.

Romancıya özenen tarihçi ve sosyolog ne kadar gülünçse, vesikalara sâdık kalmak adına başarısız eserler ortaya koyan romancı da o kadar zavallı. Vesikaların doğruluğu ne kadar kesin ve kesinlik ne kadar önemlidir? Perspektifi estetik olan bir sanatçının benimsediği dünya görüsünün etik (ahlâkî) ölçüleri dışında kaygı taşımaması gerekir. Dürüstlük ve asla ters düşmemek de bu etik ilkeler arasında bulunabilir ve romancı, kendi dünyasını kurarken kendi mizacı ve çeşitli etkilerle oluşan temayülleri dışında hiç bir disiplinin baskısı altında değildir. Halbuki bilim adamı, incelediği konuda benimsediği disiplinin ilkelerini, çoğu zaman benimsediği dünya görüsünün ilkeleriyle uzlaştıramayabilir, elindeki veriler buna imkân bırakmayabilir. Bu durumda ortaya çıkan bilimsel çalışma kaçınılmaz olarak samimiyetsiz olacaktır. Halbuki insanın en büyük sermayesi samimiyetidir. Bunu kaybedince ne söylese boş gibi görünür. Romancı ise, bir sanatçı olarak sermayesi olan samimiyetine ters düşecek hiç bir şeyi yazmama hakkına sahiptir. Tüm malzemesini etik ve estetik telâkkileri doğrultusunda istediği gibi kullanır.

Politik angajmanları sebebiyle gerçeği sezdiği ve benimsediği gibi anlatamayan romancı ile kendi doğrularıyla çelişen araştırma sonuçlarına katlanan sosyal bilimci arasında pek bir fark yoktur. İkisinde de olmayan şey samimiyettir. Ama dürüst bir romancı, anlatılmasını gerekli gördüğü bir yüzleşmeyi, inancına ters düşen samimiyetsizliği ve bir takım değerler adına yapılan kalpazanlıkları anlatmadan rahat edemez. Bunun sonuçları ne olur, bir kısım okuyucularının duygularına ve kabullerine ters mi düşer, bu sebeple ağır eleştiriler mi alır? Bütün bunlar etik ve estetik kaygılar ötesinde politik hesaplardır ve güçlü bir romancı bu hesaplar içinde olmaz. Okuyucusunun yanılgılarını irdelemeden, yaşanılan yanlışlıklar konusunda insanını sarsıp uyarmadan rahat edebilecek hiç bir önemli sanatçı düşünülemez.

Sosyal bilimlerde, özellikle de iktisatta, iş idaresinde çokça kullanılan istatistikler romancının vicdanı kadar etkili değildir eserinde. Resmî ideoloji de gerçek romancıların umurunda değildir her sanatçı gibi. Çünkü sanatçı gerçeğin peşindedir. Onu yakalar da çarpıcı bir tarzda anlatabilirse, ortaya konan problemin çözümü politikacıları ilgilendirir. Politikacılar, ortaya konup altı çizilen problemleri ya kendilerinin bildikleri bir yolla yahut da sosyal ve siyasal bilimcilerin, öteki konu uzmanlarının gösterdikleri bir tarzda çözmeye çalışırlar.

Romancılar için sosyal problemler bir olay örgüsü içinde ve inandırıcı bir tarzda insanî durumu anlatmak için bir vesiledir. Bu problemlerin insana etkisini ve bir takım ilişkiler içindeki konumunu anlatmakla yetinir sanatcı. Bu bazan komik, bazan da trajik bir durum ortaya çıkarır. Çoğu kere de gözden kaçmıştır. Sanatçının işi, insanı ve toplumu derinliğine etkileyen ve çalışmayı doğuran hususları bulup çarpıcı bir tarzda anlatmaktır. Bunu objektif araştırmalara konu edinen ve onları kavramlaştırarak çözüm yolları arayanlara katılırsa, sanatçı olarak bağımsızlığını kaybedebilir. Çünkü çözüm, sistemlere ve ideolojilere bağlı olarak değişir. Sanatçı değişken bir konumda değil, her durumda geçerliliğini koruyan bir tutarlılık içinde olmalıdır. O yüzden de sosyal bilimcilerin ve politikacıların konumundan çok farklı bir durumdadır. Vasfı ve konumu böyle olmasını gerektirir. Bu sınırın ötesine geçen ve romanla çözümler teklif eden bir sanatçı, sınırlarını gereksiz yere zorlamış olur. Çünkü bir romancı olarak kimse ondan çözüm yolları öğrenmek istemiyor.

Romanla sosyal meseleler çözmek isteyenler gibi, sosyal ve siyasal görüşler savunanlar da sanatın alanı olan estetik ölçülere bir hayli uzak demektir. Çünkü bir sanat eserinde en fazla sergileme görülebilir. Bu o tarz bir sergileme ve hattâ sorgulamadır ki, teşhisler ve cevaplar da içindedir. Ama bu belli bir seviyeye gelmiş okuyucunun kavrayabileceği bir niteliktedir. Okuyucuyu aptal yerine koyan ukalâlıklar, romanın konusu dışındaki tematik varyasyonlar, gereksiz çeşitlemeler ve gazete köşelerinde çok yapılan türden kötü edebiyat ve felsefe kuruntuları bir romanı çok çabuk unutturacak kötü tasarruflardır. Bununla ne roman ortaya konmuş olabilir, ne de fikrî bir kitap. Eflâtun'un diyaloglarını andıran biteviye konuşmalar ve malûmat verme çabaları da Ahmet Mithat'tan beri bir kısım halk romancılarının belli başlı tavrı. Popülist temâyüller ve politik angajmanlar her zaman sanatın zararına olmuştur.

Romanı sosyal bilimlerin arkasına takılmış bir vagon gibi gören ve batı hayat tarzını ülkemizde tanıtmaya özen gösteren romancı, sanatçılık vasfını kaybetmiş demektir. İnandığı değerler uğruna eser veren romancı, belki yeni bir şey söylemeye başladığı zaman değil, yeni bir tarzda söylediği ve çarpıcı durumları sergileyebildiği zaman önemli ve kalıcı olacaktır. Çünkü sanatçının bütüncül tavrında ortaya koyan her eser estetik yapısıyla da bir kazanctır. İnsanı ve hayatı bütün yönleriyle ancak romancı anlatabilir.

Ek 20: Poetik yazılara bir örnek (S. 291)

GÜLTEKİN SÂMANOĞLU

Hisar Bir Burcunu Daha Kaybetti

Bindokuzyüzelli yılında Ankara'da, HİSAR adlı bir dergi yayınlanmaya başlamıştır. Gayesi, millî kültürümüzün, san'atımızın, edebiyatımızın özellikle, dilimizin gerçek sahibi olmaktır. Yıkıcılarla mücadele edecektir. Yetişmekte olan gençlere yol gösterecektir. Nitekim, kısa zamanda ses getirmiş, kurucularının yanı sıra, çok değerli şairleri, yazarları sinesinde toplamıştır. Böylece, Cumhuriyet Devri Türk Edebiyatında, HİSARCILAR adıyla bir grup oluşmuştur. Dergi, kısa bir ara verişten sonra, 1964 yılı başında, yeniden daha düzenli ve daha olgun bir şekilde yayın hayatını devam ettirmiştir. Son ara veriş tarihi olan (kapanış diyemiyorum) 1980 yılına kadarki bu devreyi, HİSAR'ın altın yılları olarak değerlendirmek gerekir.

İşte HİSAR'ın bu altın yıllarının başlangıç tarihi olan 1964 yılının Ocak sayısına, M. Necmettin HACIEMİNOĞLU imzası da dahil olmaktadır. Gelecek yılların sağlam fikirli, mücadeleci, tâviz nedir bilmeyen hocası, âlimi, Prof. Dr.'u. Hatta san'atkârı Hacıeminoğlu.

Kendisini 28 Haziran Cuma günü, Fatih Camî'nde kıldığımız öğle namazını müteakip, Edirnekapı Şehitliğinde ebediyete yolcu ettik. Kabri başından döner denmez karar verdim. HİSAR ciltlerini tarayıp, yeniden onunla beraber olacaktım. İşte ilk yazısı: "Bizim Romanlarımız ve Hüsrev-ü Şirin" (Ocak 1964) ilk defa, İran Şairi Senâî'nin yazdığı sonra yine İran'ın büyük hamse yazarı Nizâmî'nin ebedileştirip yaygın hâle getirdiği 6400 beyitlik mesnevi. XIV-XV. yüzyıl divan şairimiz Şeyhî'nin, bu eseri örnek tutup genişleterek yazdığı Hüsrev-ü Şirin mesnevisi. Divan edebiyatımıza kazandırılan bu eser, yine HİSAR yazarlarından Prof. Dr. Faruk K. TİMURTAŞ tarafından incelenmiş; sekiz ayrı nüshanın karşılaştırılması sonucu, 6944 beyitlik bir metin hazırlanmıştır. Hacıeminoğlu yazısında, Timurtaş'ın bu çalışmasını "inceleme-metin" olarak ele alıp tanıtıyor. Sonunda, klâsik bir aşk hikâyesi olan bu mesneviden hareketle, (ve diğer mesnevileri de dikkate alarak) Yahya Kemal'in "Bizim romanlarımız şarkılarımızdır" sözünü, "bizim romanlarımız mesnevilerimizdir." şeklinde değiştiriyor.

Bir yıl sonra (Şubat 1965)'te, "Türkçenin İmlâ Meselesi", başlıklı yazısı ile T.D.K.'nın 1964 tarihli "Yeni İmlâ Klavuzu" adlı kitabı, önsözü de dahil olmak üzere yapıcı bir şekilde tenkid ediyor. İki ay sonraki yazısı: "Bir Kelime Üzerine" (Nisan 1965). Tevfik Fikret'in "Rübabın Cevabı" adlı şiirinin, "Nazan vücudu bir kucak ot, bir yığın kemik" mısrasındaki "ot" kelimesinin, "et" olması gerektiğini iddia eden Orhan Şaik GÖKYAY'ın tespitine karşı; "ot" kelimesinin doğru ve yerinde olduğunu mantıki bir şekilde belirtiyor.

Necmettin Hacıeminoğlu

Kasım 1966'daki yazısı: "Radyonun Dili Üzerine". Radyo idarecilerinin, kelimenin en uygununu, en çok bilinenini, tanınan ve kullanılanını bulmak; halka onunla hitap etmek mecburiyetinde olduklarını hatırlatıyor, millete mal olmamış, henüz teklif mahiyetindeki kelimelerin kullanılmasının zararlarını açıklıyor. Ocak 1967'de de, "Gene Radyonun Dili Üzerine" başlıklı yazısı ile kullanılmakta olan bir çok uydurukça kelimelerden örnekler veriyor.

Ek 21: Dönem ve Topluluklar hakkında yazılara bir örnek (S. 274)

İki ay sonraki yazısı: "Sanatkâr, Düşünür, Mütercim ve Dil" (Mart 1967). Sanatkârın hür, mütercimin yarı hür olduğunu, düşünürün ise fazla hür olmadığını belirtiyor. San'atkârın anlatmak değil duyurmakla, düşünürün ise sadece anlatmakla mükellef olduğunu dile getiriyor. Mütercimin, önünde kendi dilinin imkânları, arkasında bir yabancı dil ve kültürün mevcudiyeti karşısında; iki tarafa karşı da saygılı ve dürüst olmasının gerekliliğini anlatıyor.

Temmuz 1967'deki yazısı: "Sanat ve İdeoloji". Felsefi adı ile "materyalizm", siyasi adı ile "komünizm" ideolojisinin, san'at sahasına da el atıp, orayı da nüfuzu tesiri altına almaması gerektiğini belirtiyor. San'atın, taibatı icabı, her şeyden çok hürriyet isteyen bir saha olduğunu tekrarlıyor. San'atçının duyma, düşünme, yaratma, hürriyetine; iradesine, ilhamına ve muhayyilesine müdahalenin zararlarını dile getiriyor.

Ekim 1967'deki "Edebiyatımızın Taş Yığınları" başlıklı yazısında, dil malzemesini kullanmasını bilmeyenlerden söz ediyor. Yalnız eski dille yazanların da, uydurukça ile yazanların da birer taş yığını olduklarını belirtiyor.

İki ay sonraki (Aralık 1967) yazısı; "Tiyatroyu Bekleyen Tehlike". Tiyatronun önce edebî eser olarak, sonra sahne tekniği bakımından, daha sonra da yorum, dekor ve oyun noktalarından değerlendirilmesi gerektiğini açıklıyor. Tehlike olarak da, san'atçının can düşmanı kabul ettiği sol ideolojiyi gösteriyor.

Ekim 1968'de, kitapların cemiyetin kültür ve medeniyet seviyesi arasındaki yakın münasebetlerini anlatan "Kitaplar ve İnsanlar" başlıklı yazısı yer alıyor. Ertesi ay ise (Kasım 1968), tam bir Türk milliyetçisi olan Atatürk'ün, millet düşmanları ile millî kültür düşmanlarının elinde sömürülmekte olduğunu belirten, "Atatürk İstirmacılığı" başlıklı yazısı.

Mayıs 1969'daki yazısı: "Fransa'dan Sevgilerle" başlığını taşıyor, Süleyman Nazif ve Yahya Kemal'in, vatan hasretini terennüm eden mısralarının yer aldığı ve aynı hasreti dile getiren, duygularla yüklü bir yazı. Eylül 1969'da, tembel beyinlerin, insan gibi yaşamak yerine, başkalarının direktifi ile hareket eden bir robot gibi yaşamayı tercih ettiklerini belirten; "Düşünmenin Güçlüğü" başlıklı yazısı. Mart 1970'de ise "Hürriyetten Bıkanlar" adlı yazısında: Düşünme hürriyeti ile siyasi hürriyetin mukayesesini yapıyor.

Eylül 1972'deki yazısı: "Uydurmacıların Asıl Maksadı". 13. Dil Kurultayı'nın ardından yazılan bu makale, başlığından da anlaşılacağı gibi yine dil üzerine. Özellikle "bütün" kelimesinin atılıp, yerine "tüm" kelimesinin kullanılmasına; "İstemek" yerine "dilemek", "sebep" yerine "neden", "devam" yerine "sürdürmek" gibi bir çok yanlışlıkları belirtiyor. Ayrıca, "katkı" kelimesi üzerinde duruluyor. Bu yazıya, Orhan Şaik GÖKYAY'ın, Aralık 1972 tarihi Türk Dili dergisindeki cevabına; Hacıeminoğlu, yine HİSAR'ın Şubat 1973'deki sayısında, "Yanlışta İsrar" başlıklı yazısı ile karşılık veriyor. Özellikle "tüm" ve "katkı" kelimelerinin yanlışlıklarını geniş bir şekilde açıklıyor.

Son olarak, Ocak 1977'deki yazısı: "Avrupa'da Sürekli Devrim". Bu cemiyetleri ayakta tutan bazı sarsılmaz değerleri anlatıyor. Bunları, kilise, hükümet, ilim ve san'at, milliyetçilik ve kendine güven duygusu, mevcut nizam ve değerleri muhafaza, sosyal ve siyasi müesseseler arasında birlik; aydınlarla halk arasında kültür, inanç, töre ve dünya görüşü farklarının bulunmaması. Birbirine yabancılaşmama şeklinde madde madde açıklıyor. Bizdekini ise devrimcilerin hep siyaset adamı olması kılık-kıyafet, mevzuat, rejim değiştirmek, yerleşmiş töreyi terk, taklit ve kötü bir kopyacılık şeklinde sıralıyor. Yazının baştarafı ve sonu Mehmet AKİF'in, bunların "çağdaşlık" olmadığını ifade eden mısralarıyla zenginleştiriliyor.

Sabır Sarmaşıkları

İncir Çekirdeği

Her taze yemiş bir şölenin mutlu sonu,
Kök ayrı bahis, yaprak bir ayrı konu...
Bin sayfaya zor sığdırır âlim ağacı,
Bir zerre çekirdekten okur ârif onu

Us Güvencesi

Tanrım, bize cilven mi bu şaşkın kılavuz?
İzler karışıp gitmiş, ufuklar sonsuz...
Yıllar yılı "uus us!" diye düştük peşine,
Heyhat! Henüz kendini bilmez daha us!

Kaymaklı Muamma

Kat kattır o kaymak ki, hasından hası var...
Yok zerre yoğurt ilgisi, ayran tası var!
Bir sır ki, içinden çıkamaz hiçbir akıl;
İnsanda yarım, öküzde dört okkası var!

Katıksız Hapis

Gökler sonsuz, bir yere mahkûm olduk!
Bir kez düşünüp bin kere mahkûm olduk
Yok fikre katık sudan havadan başka;
Mantık denilen çembere mahkûm olduk.

BEKİR SITKI ERDOĞAN

Aziz, muhterem ve merhum Hacıeminoğlu'nu yukarıda tavsif ederken, "hatta san'atkâr" ifadesine yer verilmiştir. Evet san'atkârdı da. İyi bir hikâye yazarıydı. İşte, HİSAR'ın Mayıs 1967'deki "Her Şey Yerli Yerinde" isimli hikâyesi. Hatırlanan musiki eserleri ve şiirlerle yüklü bir mâzi gezintisi. İşte, Şubat 1968'deki "Veda Senfonisi" ameliyat öncesi geçmişi hatırlama, hastanedeki duygular. Oradaki insanların yumuşak, sakin ve imanlı davranışları. İnsanlar, ah normal zamanlarda da böyle olsalar. İşte, Nisan 1968'deki "Aşksız Olmuyor" adlı hikâyesi ile 1974 yılının Ocak sayısında başlayıp, Şubat sayısında sona eren "Gülçehre" adlı hikâyeleri. Her ikisi de duygulu, müeddep, ders ve moral verici hikâyeler.

Bütün yazıları ve hikâyeleri, çok rahat okunan, tertemiz ve yaşayan dilimizle, akıcı bir üslûpla kaleme alınmış edebî eserlerdir.

Ek 22: Dönem ve Topluluklar hakkında yazılara bir örnek (S. 274)

ZEKİ ÖMER DEFNE İLE SOHBET

Merhum Zeki Ömer Defne arkadaşlarımızla yaptığı sohbet sırasında.

Okuyacağınız bu sohbet 2/12/1992'de kaybettiğimiz rahmetli hocamız, büyük şair Zeki Ömer Defne ile Çifte Havuzlar'da, Yeşilbahar sokaktaki evinde 1/3/1985'de yapılmıştı. Ben ve Üniversite'den arkadaşlarım; Hüseyin Gökçe, Mustafa Kavlu ve A.Vahap Özer, o gün örneğine az rastlanır son derece zevkli bir sohbete şahit olmuştuk.

Yayınlanması için, bende kaydettiğim bu sohbeti dakilo ettikten sonra, hocamızdan izin almak için telefon ettim. Hocamız yayınlanmadan önce metni bilite gözden geçirmemizi istedi, ben de kabul ettim.

Hocamızı ilk ziyaretimde metnin ancak üç beş satırını değerlendirebildik.

Daha sonraları Rahmetli hocamızın ve eşinin sürekli rahatsızlıkları yüzünden sohbeti bir türlü yayınlayamadık. Hazırladığım şekliyle de hocamız tamamını okuyamadığı için yayınlamak istememiştim.

Hocamızı müteaddit defalar ziyaret ettiysem de o ilk sohbet kadar detaylı bir sohbet etme imkânı olmadı..

Hocamın 2.şiir kitabı "Sessiz Nehir-Puyalar 1" in yayınlarışı münasebetiyle Türk Edebiyatı'nın 1986'da yayınlanan 155. sayısında bu sohbetten çeşitli alıntılar yaptıysam da; bu sohbetin tamamının yayınlanamayışının; hocamızı sevenler ve ileride onun sanatı ve şiirleri üzerine çalışma yapacak olanlar için büyük bir eksiklik olduğunu düşündüğümden tamamını yayınlamaya karar verdim.

Bu sohbeti sizlerinde zevkle okuyacağınızdan eminim. Bu vesile ile Muhterem hocamızı rahmetle anıyoruz. Ruhu şad olsun.

Muhsin Karabay:

Muhterem hocam, seksen iki yaşına girmiş olduğunuz şu günlerde, sizinle birlikte olduğumuzdan dolayı çok memnunuz. Dışarıdaki dondurucu soğuğa karşılık, bu mutluluk sayesinde gönüllerimiz sımsıcak. Ben, sözümü daha fazla uzatmayarak, sizin söze başlamanızı rica ediyorum hocam, buyurun...

Z.Ö.DEFNE-

Yavrucuğum, herşeyden önce evime geçirdiğim eski mutlu günlerin saadetini getirmiş oldunuz. O zaman, sınıflar kalabalıktı. Kabataş Lisesinde ben (97) gençle ders yaptım... Ayrı ayrı sayarsanız, bunlar doksanyedi gençti.Fakat biz adeta doksan yedide bir bütündük. Çok şükür, görüyorsunuz ki, o günlerdeki çoşku ve duyarlığı, hâlâ ve hâlâ yaşıyorum. Doğum, 1903.. Abdülhamit devri... 1911'de babamı, ki hafız ve hattâtdı. (hattât, malum eski yazıyı en güzel yazan kimseye denir) Balkan harbinden bir yıl önce,ben sekiz, dokuz yaşındayım; Pristine'ye talime götürüyoruz diye askere aldılar. Kur'ası gelmiş olanlara talim gösterilecek gûya...Fakat bir yıl geçdi, Balkan Harbi başladı. Ben ilkokula devam ediyordum. Bugün ki nimetlerden, şu ayd:nlık nimetlerinden hiçbiri yok; yâni ne gaz lâmbası, ne de elektrik var. Balmumundan mum yaptılar. Sonra tenekeciler örtek tabir edilen birşey yaptılar, ucunda bir fitil, arkasında da bezir yağı, fitil bezir yağını emiyor. Bezir yağı, haşhaş yağı .. Ben o şartlar içinde okudum. İmtihana yakın günlerde annamin sabaha yakın "Yeter artık evlâdım" diyerekden, kitabımı elimden aldığını hatırlarım. Böylesine bir gayret ver bende...Hep birinci, sınıf birin-

Ek 23: Dergideki sohbetlere bir örnek (ilk sayfası). (S. 231)

HÜLYA ARGUNŞAH

Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak

Zaman zaman geri dönerek okuduğumuz yazarlar vardır. Kendimizi tazelemek, aradığımız zevk iklimlerinde yenilenmek için sık sık gördüğümüz ve okuduğumuz yazarlar...

Şuurlu bir okuyucu olarak o zamana kadar okuduğum pek çok şeyi yeniden okumaya başladığım ikinci okuma serüvenimde benim olan, vazgeçemediğim, dünyaya onların gözleriyle baktığım yazarlarım var. Yahya Kemal, Ahmet Hamdi Tanpınar, Tarık Buğra, Sevinç Çokum, Mustafa Kutlu gibi.

Beni bu cümleleri yazmaya yönlendiren şey henüz tamamladığım ve bir solukta okuduğum *Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak*[1] isimli monoğrafi oldu. *Şehir Fotoğrafları*'nın sunduğu dimağımdaki hoş izlerden henüz kurtulamamıştım ki *Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak*'la karşılaştım. Sözünü ettiğim kitap, Beşir Ayvazoğlu'nun Tarık Buğra için hazırladığı çalışmadır. Aslında *Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak* daha ziyâde bir vefa borcudur. Bu diyârdan giden dostlarla gidememenin, onlarsız ve onlardan arta kalmanın hüznü ve yalnızlığı içinde onları aramanın bir ifadesidir.

Ayvazoğlu, tanıdığı Tarık Buğra'nın biyografisini aktarıyor. Belki de eserde belirtilenler onu yakından tanıyan ya da üzerinde düşünen okuyucuların bildikleri şeyler. Fakat az da olsa bilinenler böyle bir üslûpla birleşince sıcak, renkli, canlı ve çok daha başka şeyler haline geliyorlar. *Gençliğim Eyvah*'la, *Dönemeç*'le *Küçük Ağa*'yla *Osmancık*'la tanıdığımız Tarık Buğra kitaplarının içinden daktilosunun başından, gidip gelen şaryonun karşısından ve yazma sıkıntılarının arasından karşımıza çıkıyor birdenbire... Geçim sıkıntıları çekiyor, bazı çevrelerden dışlanıyor, şartları iyi olmayan evlerde yaşamak mücadelesi veriyor, Küllük'te oturuyor, hastalanıyor, boşanıyor, evleniyor, ölümleri ve doğumları yaşıyor, para kazanmak için veya hatırlarını kıramadığı insanlar için yazıyor, meşhur "Allahısmarladık"larını çekiyor, "yörüngeye oturtulmak için" bekliyor, arıyor. Sonra bizim için vazgeçilmez bir kaynak olacağını peşinen kabul ettiğimiz ve çok özlediği *Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak*'ını tamamlamaya fırsat bulamıyor. Yetmiş altı yıllık ömrüne bir çok eseri sığdırabilen yazar için ne büyük talihsizlik, biz okuyucuları için ne büyük mahrûmiyet... Keşke demek geliyor içimizden, keşke o da tamamlanabilseydi.

Zaman zaman geri dönerek okuduğumuz yazarlar vardır. Kendimizi tazelemek, aradığımız zevk iklimlerinde yenilenmek için sık sık gördüğümüz ve okuduğumuz yazarlar... Şuurlu bir okuyucu olarak o zamana kadar okuduğum pek çok şeyi yeniden okumaya başladığım ikinci okuma serüvenimde benim olan, vazgeçemediğim, dünyaya onların gözleriyle baktığım yazarlarım var.

Edebiyat araştırmacıları için yazarların kendi ellerinden çıkmış, özel yazışmalarının ne kadar önemli olduğu bilinir. Mektuplar, günlükler, hatıralar, notlar, röportajlar hatta onları yakından tanıyanların yazdıkları... Tarık Buğra'nın *Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak*'ından mahrûm olan okuyucunun Beşir Ayvazoğlu'nun *Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak*'ına ulaştığında bu mahrumiyet acısı azalabilir. Kendisinden Tarık Buğra'nın otobiyografik romanını istiyoruz. Hatta diğer yarım kalmış çalışmalarını, mektuplarını ve bize ulaşamayan diğerlerini de *Tanpınar*'ın *Mektupları*'nda, *Kaynaklarda* ve *Dergâh*'ta yayınlanan günlüğünden parçalarda, Mehmet Kaplan'ın *Ali*'ye *Mek-*

Ek 24: Romancı hakkında kitap tanıtım yazılarına bir örnek (S. 270)

tuplar'ında ve özellikle bu kitabın sonunda yer alan "Yaşadığıma Dâir" adlı günlüğünde, Cahit Sıtkı'nın *Ziya*'ya *Mektuplar* ile *Evlime ve Nihal*'e *Mektuplar*'da, *Abdülhak Hâmid*'in *Hatıraları* ve *Abdülhak Hâmid*'in *Mektupları*'nda, Oğuz Atay'ın *Günlük*'ünde insanları geçmişleri ile çevreleriyle tanımanın hazzını duyduk.

Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak da böyle bir amaçla hazırlanmıştır. Yazarı Beşir Ayvazoğlu Önsöz'ünde "(...) Tarık Buğra hakkında en doğru bilgilere ulaşmaya çalıştım. Yazdığı gazete ve dergileri taradım, dostlarıyla konuştum, hikâye, roman ve denemelerindeki otobiyografik unsurları mümkün olduğunca ayıklayıp kullandım." (s.10) diyor. Bu cümlelerden de anlaşılabileceği gibi *Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak* bilinen mânâsıyla bir biyografi değildir. Ayvazoğlu, yazar ile eserleri arasında devam eden çok müphem ve çok değişmiş çizgileri de belirterek sunuyor. Zaman zaman dipnotlarla, zaman zaman metninin içinde bu uyarıları yapmaya çalışan yazarımızın dikkkatlerinden birkaç örneği burada zikredelim:

* İki kız çocuğuyla dul kalan baba Mehmet Nazım Bey'in Akşehir'de on beş yaşına henüz basmış Nazike Hanım'la evlenişi ile *Küçük Ağa*'nın kahramanı İstanbullu Hoca'nın Emine'yle evlenişi arasındaki devamlılık (s.17)

* Baba Mehmet Nazım Bey'in arkadaşı Topal Gazi'den *Küçük Ağa*'nın Çolak Salih'inin doğuşu (s.21)

* Aşık olduğu uzak akraba kızından "087956'nın Sıfırı", "Karaoğlan", "Söz Alma Fakat Kimden", "İki İhtiyar" adlı hikâye ile *Akümülâtörlü Radyo* ve *Yalnızların Romanı*'nda devam eden izler (s.27)

* Küllük'te briçle başlayan öğrencilik yıllarını dolduran kumar ve borcun "Borç", "Şehir Kulübü" ve "Otel Faresi" gibi hikâyeleri ile *Dönemeçte* isimli romanında yeniden yorumlanışı (s.31)

* Tıp talebe yurdundan sonra kaldığı Fatih Medresesi'ndeki hayatının "Piyano ve Keman İçin" adlı hikâyeyle *İbiş*'in *Rüyası*'na malzeme oluşu (s.34)

* Teyze oğlunun davetiyle gittiği Kayseri Pınarbaşı'ndaki kış tecrübelerinin *İbiş*'in *Rüyası* ve *"Kardan Adam"*daki kış manzaralarını doğuruşu (s.37)

* *Dönemeçte*'nin kahramanı Dr. Şerif'te yazar Tarık Buğra'dan devam eden birçok çizgi (s.97).

Eser adını Önsöz'de belirtildiğine göre Tarık Buğra'nın yazmayı çok istediği otobiyografik romandan almış. Yazarın, Türkiye'nin son yetmiş yıldaki değişimlerini anlatmak için başladığı ve ancak otuz iki sayfasını yazabildiği romanın ismini ise Tarık Buğra'nın kendi hayatını çok iyi ifade ettiğine inandığı Ahmet Haşim'in mısraı oluşturuyor. Ayvazoğlu gibi esef ediyorum, keşke Tarık Buğra yaşasaydı, bu kitabın adı başka olsaydı ve biz Tarık Buğra'nın eteğindeki güneş rengi bir yığın yaprakla büyülenseydik.

Bu kitabın özelliği bir yazar hassasiyetiyle bir yazarı anlatmakta gizlidir. Yazarının ölümünden sonra sayın eşi hikâyeci Hatice Bilen'in yardımlarıyla tamamlanan eser Önsöz'ünde "(...) bir roman gibi rahat okunan, aynı zamanda kaynak olarak kullanılabilecek bir kitap çıktı ortaya" cümlesiyle sunuluyor. Kitabın hassas bir kalem ve üslûbu bulmuş olması gerçekten önemli bir talih. Böylece soğuk bir biyografiden uzaklaşılıp Tarık Buğra'yı meydana getiren "İnsan Tarık Buğra"ya yaklaşılıyor. Yaşanmışlığın sıcaklığı hissediliyor. *Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak* bu anlamda ilmî bir eserden ayrılıyor ve daha geniş bir okuyucu kitlesine hitap etmek imkânına kavuşuyor. Ancak çeşitli kaynaklarda yer alan bazı bilgileri düzeltişi ile sonunda yer alan çok dar olmakla birlikte daha başka kapıları da açacağı düşünülerek yerleştirilmiş "Bibliyografya" sayesinde ilmî bir nitelik de kazanıyor.

Bu kitabı okuyanlar, kitap boyunca devam eden bir "yazar trajedisine" şahit olacaklar. Hedefi her zaman kafasındaki roman ve hikâyelere daha fazla zaman ayırmak olan yazarın, aynı zamanda geçinmek zorunda oluşu gerçeği. Çok erken yazar olmaya karar veren, "Bu karara ihanet etmedim; ama edebiyat -bilinen gerçek- karın doyurmuyordu; ek görevimi yüklendim, fıkra yazarı oldum." diyen Tarık Buğra "Evet, dile kolay. 1948'den beri, işte bu sabaha kadar bu işi yaptım. Ama, sadece roman, hikâye ve piyes yazacağım günlerin hasretiyle yaptım." (s.71) cümleleriyle trajedisini dile getiriyor. Gazeteciliği ve köşe yazarlığını kendi hamallığı olarak düşünürken bunu yazarlığına, edebiyatçılığına karşı işlediği bir ihanet olarak da yorumluyor: "Ekmek parası... Ev kirası vereceksiniz, bakkala, kasaba para ödeyeceksiniz. Mecburen bu hamallığı yaptım. Tekrar ediyorum, edebiyatçılığım çok şey kaybetti. Çünkü gazetecilik ayrı üslûp ister, ayrı ilgiler ister, tabii asıl önemlisi üslûp meselesi..." (s.70)

Bir kısmı *Bu Çağın Adı* ismiyle kitaplaştırılan Türkiye gazetesindeki "Pazar Sohbetleri"ne veda etmek için yazdığı "Yapılacak Son Şey" başlıklı yazı bu" yazarlık trajedisi"nin son sayfasıdır. *Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak*'a çok isabetli bir kararla tamamı alınmış olan bu yazıda, ölümü hisseden Tarık Buğra'nın Tarık Buğra ile muhakemesi var. Ben diyor Tarık Buğra, Tarık Buğra'ya ihanet ettim:

"(...) hava kadar, su kadar hakkı olan zamanları, enerjileri ve ilgileri gasb ettim. Romanlar, hikâyeler, piyesler yazmak istediği kalemini çekip aldım, ben kullandım.

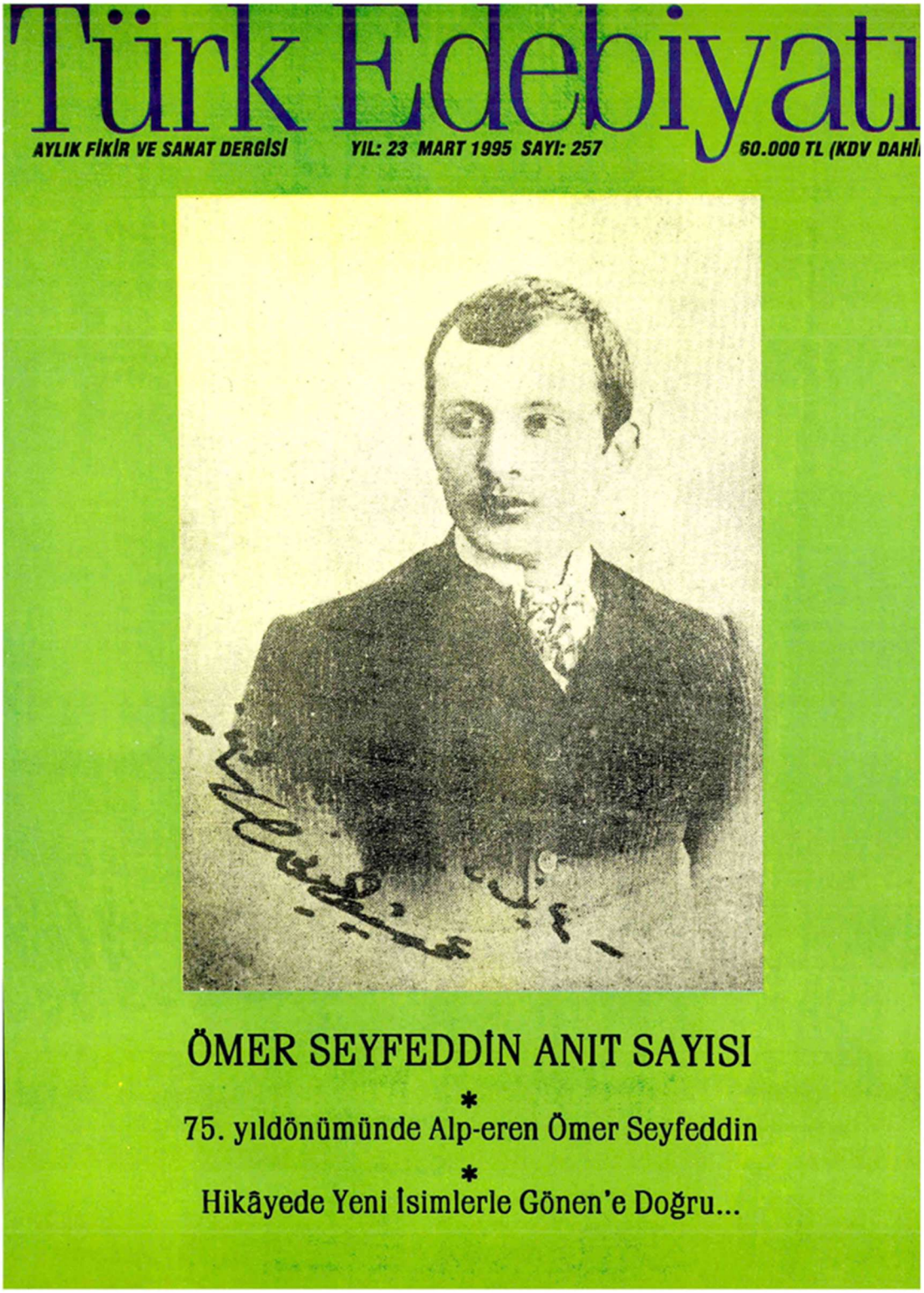
Bunu, güyâ, onun için yani Tarık Buğra yamalı pantolonla gezmesin, iyice bir evde barınsın, iyi ısınıp iyi beslensin diye yapıyordum." (s.116)

Bundan sonra hayatın keşmekeşinden Tarık Buğra'ya zaman ayıramayan Tarık Buğra'nın kendisiyle dost günleri başlayacaktı. Bu onun ölümle dostluğunu tamamlamasını da sağlayacaktı, çünkü onun yaratılışının gayesi, yazar Tarık Buğra idi. Ancak, aynı *Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak* gibi Tarık Buğra'nın hikâyesi de yarım kaldı. Artık "keşke"lere gerek yok. O yazar olarak başladığı hayatını yazar olarak tamamladı. Bütün romanlarının ana kahramanları gibi "yalnız" adamdı. Yalnız ama büyük ve derin. Beşir Ayvazoğlu işte bu şahsiyet çizgilerini kalemiyle çok iyi vermiş.

Kitabın sonunda yer alan küçük albümden de söz etmek istiyorum. Gözden geçirerek bir yeni bölüm ve albüm ilâvesiyle Yahya Kemal'i anlattığı *Eve Dönem Adam*'ı yeniden yayınlayan Ayvazoğlu, bu kitabını da bir albümle bitirmiştir. Böylece Tarık Buğra'nın romanı tamamlanır. Zaman zaman sohbet üslûbuna kendini kaptıran yazarın, tekrara düşmesi eser içinde bazı dağınıklıkları getiriyor. Ama sıradan ve kronolojik bir biyografi istemediğimize ve yazarının da böyle bir iddiası olmadığına göre bunu kitabın değerini sarsan bir unsur olarak düşünmüyorum. Tarık Buğra'yı sevenlerin, yazarlık onurunu taşıyanların ve ona saygı duyanların bu kitabı okuması gerektiğine inanıyorum.

(1) Beşir Ayvazoğlu, Güneş Rengi Bir Yığın Yaprak, Ötüken Neşr., İstanbul 1995

Ek 25: Romancı hakkında kitap tanıtım yazılarına bir örnek (S. 270)

Ek 26: Dergideki özel sayılara örnek (S. 257)

SANAT FİDANLIĞI

Sevil KAYA

Osman KARABACAK-İSTANBUL

Şiirlerinizde yer yer güzel bölümler var. "Muhasebe" ve "Serseri" şiirleri üzerinde biraz daha durmalısınız.Şiirlerinizde güzel bir şiir için gerekli olan duygu ve düşünce yoğunluğu var. Ancak "üslup" üzerinde titizlikle çalışmalısınız. Şiirde ilerleyebilmeniz büyük bir sabırla şiir sanatı üzerinde çalışmanıza bağlı. Bu şartı yerine getirirseniz, başaracağınıza inanıyoruz. Şiirlerinizde bazı ifade bozuklukları gördük: "yaptığı suçların", "muhasebe edilen yalnız ben değilim." Ayrıca basmakalıp ifadelerden kaçınmalısınız: "Herşeyden önemlidir bu cennet vatan.", "Sevilmek güzel bir duygudur.", "Mutluluk sonsuzluktur." gibi. Şiirlerinizden bir kıta alıyoruz.

.....
Tek istediğim insanlığa yakışır bir benlik
Ruhum, temiz insanlığın arayışı içinde.
Sizin olsun kavram diye geçinen metafizik
Benim yolum, alnımı koyduğum secde yönünde.

ŞERİF YILMAZ

Dergimize gönderdiğiniz şiiriniz, halk şiiri tarzına uygun. Bu tarzda devam edebilirsiniz. Şiirinizin gelişmesi için, büyük şairlerimizi okumalı ve yazdığınız şiirler üzerinde üslup ve mânâ bakımından tekrar tekrar durmalısınız. Şiirinizden bir dörtlük alıyoruz.

Duman gitmez yüce dağlar başından.
İlham aldım kirpiğinden kaşından.
Senin için döktüğüm göz yaşından
Kuru çaylar sele döndü gelsene...

AŞIK KUL ALİ-ZONGULDAK

Bize gönderdiğiniz şiir denemenizi biraz zayıf bulduk. Sizin de bildiğiniz gibi şiir sabır ve gayret ister. Size, şiir kültürünüzü arttırmanızı, büyük şairlerimizi okumanızı ve daha sonra yazdıklarınız üzerinde tekrar düşünmenizi tavsiye ederiz. Şiirinizde ilk gözümüze çarpan husus, kafiyelerin "zorlama" oluşu ve bunun da mısraları bozmasıdır. Ayrıca bazı mısralarda anlam kapalı: "Ama, bulamadım kül olan hâl ile..." Neyi bulamadım ? Kül olan nedir? Duygu ve düşüncelerimizi "Türkçe'yi çok iyi kullanarak" ifade etmemiz esastır. Başarı dileklerinize için teşekkür eder; biz de size başarılar dileriz. Saygı ve sevgilerimizle.

Abdullah HARMANCI -KONYA

Dergimize gönderdiğiniz denemeleriniz elimize geçti. Bunlar içinde bir dörtlük diğerlerine göre daha iyi:

Ansızın kayboldu bahar
Kuşlar kaldı sokaklarda
Sen yürüdün diyar diyar
Düşler kaldı sokaklarda

Şiirde daha başlangıçta olduğunuzu söyleyebiliriz. Bu konuda ısrarlı iseniz, okuduğunuz kitaplar listesine daha çok şiir kitapları eklemeniz gerekecek. Daha sonra da büyük bir sabırla şairâne üslûbu aramalısınız. Çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Uğur ÖZDEN- BURSA

Sevgili okuyucumuz, önce dergimiz hakkındaki güzel düşüncelerinize teşekkür ederiz. Bize birden fazla şiir göndermenizi tercih ederdik. Bir şiir ile tam bir değerlendirme yapmak biraz zor bir iş. Şiirlerinizde yer yer güzel mısralar var. Fakat bütün güzelliğe ulaştığını söyleyemeyeceğiz. Güzel mısralardan bazıları: "Sancısı tutuyor beni elemin/ Ölüm huzuru şakaklarımda"

Bazı mısralarda ise anlam kapalılığı var.Söylemek istediklerinizi ifade ederken biraz zorlanmışsınız gibi. Meselâ: Katılmış gülüyor şeytan üstüme/Nefretin kanayan gözyaşlarına/Hayalet dolaşır gecelerinde/Çığlığı koparır körbaşlarında. Burada birinci mısradaki "üstüme" kelimesinin fonksiyonu nedir ? Ayrıca bu dörtlükte, bir dörtlükte olması gereken anlam bütünlüğü yok. Bu hususlara biraz daha dikkat edelim. Değerli okuyucumuz, şiir çalışmalarınızda başarılar dileriz. Yeni çalışmalarınızı bekliyoruz. Saygı ve sevgilerimizle.

Selâmi ECE-ERZURUM

Daha önce şiir denemelerinizi bize göndermişsiniz. Ve bir şiiriniz de bu sayfada yayınlanmış. Şiire mutlaka devam etmelisiniz. Bize bu sefer gönderdiğiniz şiirler içinde en çok "Şarkıların Şarkısı" nı beğendik. Rahat bir söyleyişiniz var. Kafiye ve veznin tam oturmuş olduğu şiirleriniz daha iyi. Gazel tarzı üzerinde biraz daha durmalısınız. "Yedinci Ay Gazeli" nde üçüncü beyitte bir ifade bozukluğu var. Burada "dinmene" ve "seli" kelimelerinin beyite kattığı mânâyı anlayamadık.

Değerli okuyucumuz, saygı ve sevgilerimizle çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Ek 27: Okuyuculardan gelen metinlerin değerlendirildiği "Sanat Fidanlığı" bölümü (S. 206)

Sergi

GESAM'ın Anadolu Sergileri

Türkiye Güzel Sanat Eserleri Sahipleri Meslek Birliği (GESAM), sanatın yaygınlaştırılmasını sağlamak amacıyla düzenlediği Anadolu sergilerini 10 Ocak'ta Adapazarı'nda açtığı sergiyle sürdürdü. GESAM Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Dinçer Erimez, beş yıl önce başlatılan Anadolu sergilerinin büyük ilgi gördüğünü belirtti.

Hüseyin Sartaş'ın naif resimleri

Naif resmin başarılı isimlerinden Hüseyin Sartaş'ın eserleri Renault-Mais'in Genel Müdürlük Teşhir Salonu'nda açıldı. Sergide sanatçının, birbirinden güzel tabloları yer aldı. "Naif resim bir duygu resmidir gönül resmidir. O doğayı olduğu gibi değil kendi hissettiği gibi yorumlar. Bu nedenle seyreden insanda sıcak ve samimi duygular oluşturur. Bence olayın en önemli olan yönü budur" diyen ressam Yalçın Gökçebağ, şunları söylüyor: "Hüseyin Sartaş kaportacılığın yanında içindeki o önüne geçilmez resim yapma isteğiyle, süratle aşama göstermiş günümüze gelmiş ve Türk naifleri safında yerini almıştır."

"Çiçekçi Kadınlar"

Ramuş İpek'in son dönem çalışmalarından oluşan sergi Ümit Yaşar Sanat Galerisi'nde açıldı. 1940'da Kosova'da doğan sanatçı, 1956 yılında ailesiyle birlikte Türkiye'ye yerleşmiş. İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne girip 1964'de Cemal Tollu Atölyesi'nden mezun olan sanatçının eserlerinde kaybolmaya yüz tutan evler, zengin tabiat, yaşlı ağaçlar, yollar, kuşlar, insanlar, köylüler ve çiçekler konu ediliyor.

Ramuş İpek'in "Çiçekçi Kadınları"ndan biri

Kaybolan meslekleriniz

M. Ali Diyarbakırlıoğlu'nun 3. sergisi Gaziantep Kültür ve Eğitim Derneği'nde açıldı. Sergisinde, kaybolmakta olan meslekleri-mizi ölümsüzleştiren tablolarına yer veren sanatçı, "Amacım bu meslekleri tablolar yoluyla da olsa yaşatabilmek. Ecdat yadigârı meslekleri-miz teknolojik gelişmelerle birlikte yok olup gidiyorlar" diye konuşuyor. Toplam 30 tablonun yer aldığı sergi ziyaretçiler tarafından büyük ilgi gördü.

M. Ali Diyarbakırlıoğlu'nun nefis bir çalışması

Hamit Görele'nin eserleri

Türk resminin zirve isimlerinden Hamit Görele'nin eserleri vefatından 14 yıl sonra tekrar bir araya toplanıp sergilendi. Toprakbank Sanat Galerisi'nde düzenlenen sergide sanatçının çeşitli dönemlerde yaptığı eserlerine yer verildi. Resim sanatımızda "Müstakiller" ve "D Grubu" ile başlayan çağdaşlaşma eğilimleri, bu toplulukların önayak oldukları görüşler üzerinde çeşitlenerek genç kuşaklara ulaşabilmiştir. Hamit Görele de Muhittin Sebati, Zeki Kocamemi, Avni Ali Çelebi, Refik Ekipman, Nurullah Berk gibi yenileşme eğilimini resmimize aşılayan 1930 kuşağı sanatçılarından biriydi.

Uğur Kösemehmetoğlu'nun Kültür Bakanlığı için yaptığı bir alış

Tiyatro

"Bana Mahşeri Anlat"

Kasım ayından itibaren sahnelenmeye başlanan ve tiyatroseverlerin ilgisini çeken "Adım Sahnesi", "Bana Mahşeri Anlat" isimli oyun-uyla Ramazan ayı boyunca İstanbul'un bütün ilçelerini dolaşacak. Hasan Nail Canat'ın yazıp yönettiği "Bana Mahşeri Anlat" oyununun müziklerini Abdülbaki Kömür, sahne düzenini Fatih Mehmet Koç, ışık ve ses düzenini de Birol Cürgül yapmış.

Oyunda rol alan genç sanatçılar, Canat'ın usta yorumuyla hatalarını daha aza indiriyorlar

2 perde, 7 bölümden oluşan bu müzikli dram evine, çocuklarına, torunlarına yük olmaya başlamış, hatta değer yargılarını kaybetmiş eski bir İstiklal Savaşı gazisinin trajedisini işliyor. Köyünden toprağından koparılıp büyük şehirde bir apartmana sıkıştırılan bu eski mücahidin, bu saf kahramanın, kurtardığını zannettiği ülkesini bulamayıp, kazandığını zannettiği zaferini arayışının traji-komik hikayesi anlatılıyor.

"Palyaço", sahne değiştirdi

Yaklaşık bir yıldır Kadıköy Halk Eğitim Merkezi ve Capitol Müjdat Gezen Gençlik ve Çocuk Tiyatrosu'nda "Palyaço" isimli müzikli çocuk oyununu sahneleyen "Çağdaş Sahne", Şişli Gönül Ülkü-Gazanfer Özcan Tiyatrosu'na geçti. Kartal Sanat İşliği, Bizim Tiyatro ve Dostlar Tiyatrosu oyuncularından Halit Ergör tarafından 1990 yılında kurulan Çağdaş Sahne, Ergör'ün oyunlaştırıp yönettiği "Palyaço" isimli oyun kurnazlık, cahillik, okuma alışkanlığı ve eşit paylaşma gibi temel konuları sahne diliyle işliyor. Oyunda Halit Ergör'ün yanısıra Perizat Aydoğdu ve Müslim Uzun da rol alıyor. Oyun, cumartesi günleri saat 11.00'de sahneleniyor.

Prof. Dr. İnci Enginün'den DT'ye tenkit

Marmara Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi, Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. İnci Enginün, seyirciyi ve kendi oyuncularını eğitmek amacıyla kurulan Devlet Tiyatroları'nın, günümüzde slogan tiyatrosu haline geldiğini öne sürdü.

Prof. Dr. Enginün, Erciyes Üniversitesi Sabancı Kültür Sitesi'nde düzenlenen "Türk Tiyatro Tarihi" konulu konferansta yaptığı konuşmada, tiyatronun bir millet için en önemli sanat olduğunu belirterek, sanatın bu alanının geniş kitlelere mal edilmesi için devlet tarafından desteklenmesinin mecburi olduğunu kaydetti.

"Talihsiz Cafer"

Necip Fazıl Kısakürek Kültürevi'nde galası yapılan "Talihsiz Cafer" adlı çocuk oyunu, izleyicilerden büyük ilgi gördü. Esin Karakaya'nın yazdığı oyunu Kıvılcım Kaya sahneye koyuyor. Oyunun yönetmeni Kıvılcım Kaya, eser hakkında şu bilgileri veriyor: "Çocuklara paylaşmayı, insan sevgisini, aile ve öğretmen sevgisiyle dostluğu aşılıyoruz. Oyunda 6 yaşından 60 yaşına kadar birçok sanatçı rol alıyor."

Talihsiz Cafer dikkate değer bir tiyatro oyunu

Müzik

Tasavvuftan Flamenko'ya

Türkiye'de pazar araştırmaları sektörünün tanıtılmasında ve kullanılmasında üstlendiği misyonu başarıyla yürüten PİAR-GALLUP, 20. yılını Sabancı Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen "Tasavvuftan Flamenko'ya" temalı büyük bir konser ile kutladı. Türkiye'de "Ney ve Flüt" konusundaki ustalığıyla tanınan ve İstanbul Radyosu'nun müzik direktörlüğü görevinde bulunan Kudsi Erguner'in verdiği konser, Sevilyalı sanatçılarla Türk sanatçıları bir araya getirme başarısını da gösterdi.

"Etnomüzikoloji Dostluk Köprüsü Festivali"

"Uluslararası 2. Etnomüzikoloji Dostluk Köprüsü Festivali,Uluslararası Etnomozikoloji Sempozyumu" Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Oditoryumu'nda yapıldı. İÜ Etnomüzikoloji Araştırma ve Uygulama Merkezi, Avusturya Rosenau Türk Müziği Tarih ve Müzikterapi Okulu, Avusturya Klangenfurt Üniversitesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Atabay Şirketler Grubu ve Media Market'in katkılarıyla düzenlenen festival kapsamında gösteriler, Bakırköy Yunus Emre Kültür Merkezi, Caddebostan Kültür Merkezi ve Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda gerçekleştirildi.

TÜMATA Grubu gösteri sırasında

Sinema

Sinema "dalya"dedi

Sinema dünyası, Lumiere kardeşlerin keşfettiği sinematograftan yayılan görüntülerin 100. yıldönümünü kutladı. BM Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) ile Fransız hükümeti, sinemalarda kullanılan kameranın atasının keşfini kutlamak amacıyla tüm dünyada çeşitli fantastik gösteriler düzenledi. Bu çerçevede Fransa Dışişleri Bakanlığı, bir dizi filmi dünya turnesine gönderirken sinemayı sanayileştiren ilk iki firma olan ve halen dağıtımcı ve produktör olarak hayat mücadelesi veren Fransız Gaumont ve Pathe, Paris'te sergiler düzenledi.

Eczacıbaşı Vakfı Sinema Ödülleri

Eczacıbaşı Vakfı'nca "Yılın En İyi Türk Filmi" ile "Yılın En İyi Türk Yönetmeni" için toplam 400 milyon liralık iki ayrı ödül verileceği bildirildi. İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı'ndan yapılan açıklamada, 14'üncü Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde yer alan yarışmada, Dr. Nejat Eczacıbaşı Vakfı'nca, "Yılın En İyi Türk Filmi Ödülü'nü alan filmin yapımcısı ile "Yılın En İyi Türk Yönetmeni Ödülü"ne uygun görülen yönetmene 200'er milyon lira verileceği kaydedildi. Jürinin, her iki ödülü, ayrı filmler için olabileceği gibi, gerek duyulduğunda aynı film için de verebileceği belirtildi. Açıklamada, 1-16 Nisan 1995 tarihleri arasında yapılacak olan 14'üncü İstanbul Film Festivali ulusal yarışmasına sunulacak Türk filmlerinin, yazar, senarist ve sinema adamı Bülent Oran'in başkanlığında, sinema yazarı Mehmet Basutçu, oyuncu Zuhal Olcay, görüntü yönetmeni Kenan Ormanlar ve yönetmen Yavuz Tugrul'dan oluşan jüri tarafından değerlendirileceği ifade edildi.

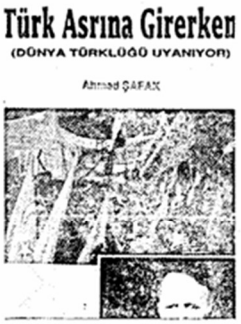
Nejat Eczacıbaşı Ödülü'nü hangi filmin kazanacağı merak konusu

TÜRK EDEBİYATI VAKFI YAYINLARI

Türk Edebiyatı 1 Karton	A. Kabaklı	350.000
Türk Edebiyatı 2 "	A. Kabaklı	450.000
Türk Edebiyatı 3 "	A. Kabaklı	400.000
Türk Edebiyatı 4 "	A. Kabaklı	450.000
Türk Edebiyatı 5 "	A. Kabaklı	500.000
Türk Edebiyatı 1 Bez	A. Kabaklı	450.000
Türk Edebiyatı 2 "	A. Kabaklı	550.000
Türk Edebiyatı 3 "	A. Kabaklı	500.000
Türk Edebiyatı 4 "	A. Kabaklı	550.000
Türk Edebiyatı 5 "	A. Kabaklı	600.000
Türk Edebiyatı 5 ciltlik karton takım		2.150.000
Türk Edebiyatı 5 ciltlik bez takım		2.650.000
Temellerin Dunışması	A. Kabaklı	200.000
Şiir Incelemeleri	A. Kabaklı	100.000
Mehmet Akif	A. Kabaklı	80.000
Yunus Emre	A. Kabaklı	80.000
Sohbetler 1-2 (beheri)	A. Kabaklı	80.000
Ejderha Tası	A. Kabaklı	50.000
Mevlânâ	A. Kabaklı	80.000
Mahtesiz Şehir	O. Y. Serdengeçti	100.000
Bu Millet Neden Ağlar	O. Y. Serdengeçti	80.000
Bir Nasli Nasıl Mahvettiler	O. Y. Serdengeçti	80.000
Gülünç Hakikatler	O. Y. Serdengeçti	60.000
Akdeniz Hilâlindir	O. Y. Serdengeçti	80.000
Vahdeddin'den Mustafa Kemal'e	Ilhan Bardakçı	80.000
Amerika Mektupları	A. O. Tuncerolu	80.000
Sözle Direnmek	Ayla Ağabegüm	70.000
Mayal Mektuplar	M. Ruhi Şirin	60.000
Ç. V. B.		60.000
Hüzün Gezegeni		60.000
Isa Yusuf Alptekin		70.000
Kazbana Mektup		50.000

Türk Edebiyatı Vakfı Posta Çeki No: 124-540 hesabına kitap bedelini yatırınız.
Posta çekinin alıcıya ulaşacak kısmının arkasına özel notunuzu yazınız.
(Postaneye havale ücreti ödenecken) Makbuzunuzu fakslayınız veya fotokopisini bize gönderiniz.
Kitabınız derhal gönderilecektir. Lütfen ödemeli telefonlayınız!
Tel: (0 212) 526 16 15 - 527 50 32 Faks: (0 212) 513 77 49
TÜRK EDEBİYATI VAKFI: P.K. 2 NİKRİCİ / İSTANBUL

Windows'u Özelleştir
Windows'u etkinleştirmek için Ay

Yayınları'ndan çıktı. Eser, "yeniden kendimize dönüş" yolunda gerekli olan kavramları irdeliyor.

148 sayfalık eseri **Kamer Yayınları, Beyazsaray Kitapçılar Çarşısı Nu: 3 Beyazıt/İstanbul** adresinden isteyebilirsiniz.

Hüzün Coğrafyası- A.Vahap Akbaş

Ahmet Kabaklı Hoca'nın **"düşünen adam kimliği içinde rahat söylenmiş, zekice nükteli, çok yönlü, çok temalı ufuk, Akbaş'ın şiirlerini çekici kılmaktadır"** dediği A.Vahap Akbaş yeni şiirlerini Hüzün Coğrafyası isimli kitabında topladı.

İsteme adresi: P.K. 111 Çorlu

Yunus Emre'ye Şiirler-Vedat Genç

Yunus Emre için yazılmış şiirlerden derlenen bu eser Yunus Emre Sevgi Yılı vesilesiyle hazırlanmış ve 306 sayfalık bir yekun tutuyor. Yunus Emre'ye bir çok şairin zengin bakışını bir arada görmek için oldukça iyi bir çalışma.

İsteme adresi: Sabancı Öğretmenevi Beykoz/İstanbul

Yüreğimdeki Cem re- Necdet Ekici

Dergimizdeki hikayeleriyle tanıdığınız Necdet Ekici'nin "Yüreğimdeki Cemre" isimli kitabı 10 hikayeden meydana geliyor. Eser, Kültür ve Turizm Bakanlığı Gençlik ve Halk Kitapları serisinden..

Bir Lodos Gibi- Hüsameddin Olgun

Prof. Dr. Saim Sakaoğlu'nun "Şiir dünyamıza hoş geldin" diye karşıladığı Hüsamettin Olgun 70'lerden beri şiirle iç içe olmanın ilk ürününü sunuyor. "Sevgiye adanılan gönüllere" ithaf edilen eser 3 bölümden meydana geliyor. "Şiir insandır. Şiir doğadır. Şiir duygudur." diyen şair aynı zamanda doktor.

İsteme adresi: Atatürk cad. Taşkapı Han 4/2 Bursa

Aklım Sana Emanet- A.Osman Güzel

7 yıl Artvin ve Ankara'da edebiyat öğretmenliği yapan, halen Kültür Bakanlığı'nda çalışan A.Osman Güzel, şiirlerini Aklım Sana Emanet kitabında topladı. Şiirlerini Meşale, Burak, Türk Edebiyatı, Doğuş Edebiyat, Milli Kültür ve Gençliğin Sesi dergilerinde yayınlayan A. Osman Güzel, Aklım Sana Emanet ile ilk şiir kitabını çıkarmış bulunuyor.

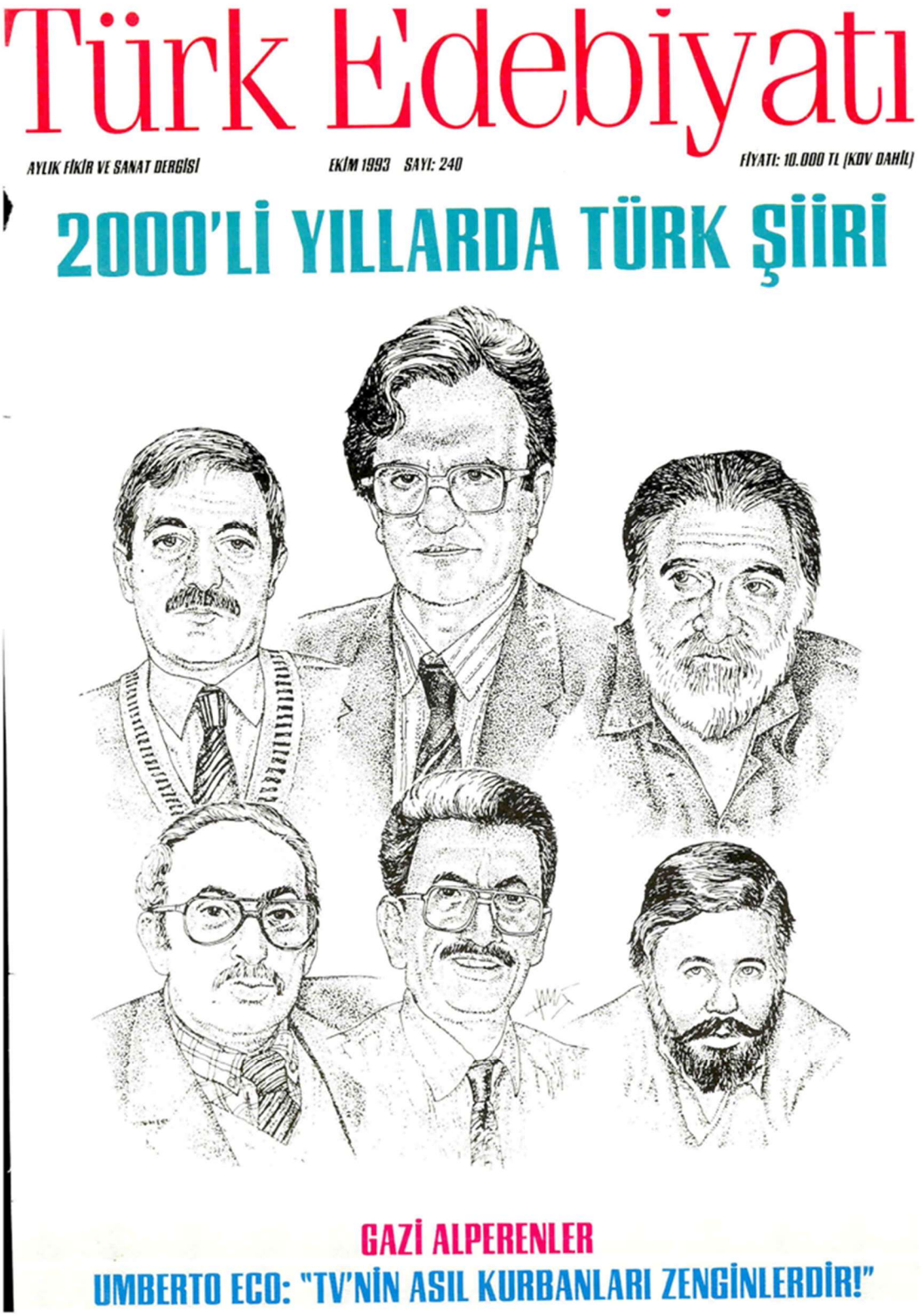
Ruh Paraziti- Ali Nar

Ruh Paraziti ya da Porselen Dişli Bürokrat Ali Nar'ın yazdığı, Ulvi Alacakaptan'ın yönettiği 2 bölümlük bir güldürü. Eser Beyan Yayınları Alayköşkü Cad. No: 12 Cağaloğlu/İstanbul adresinden temin edilebilir.

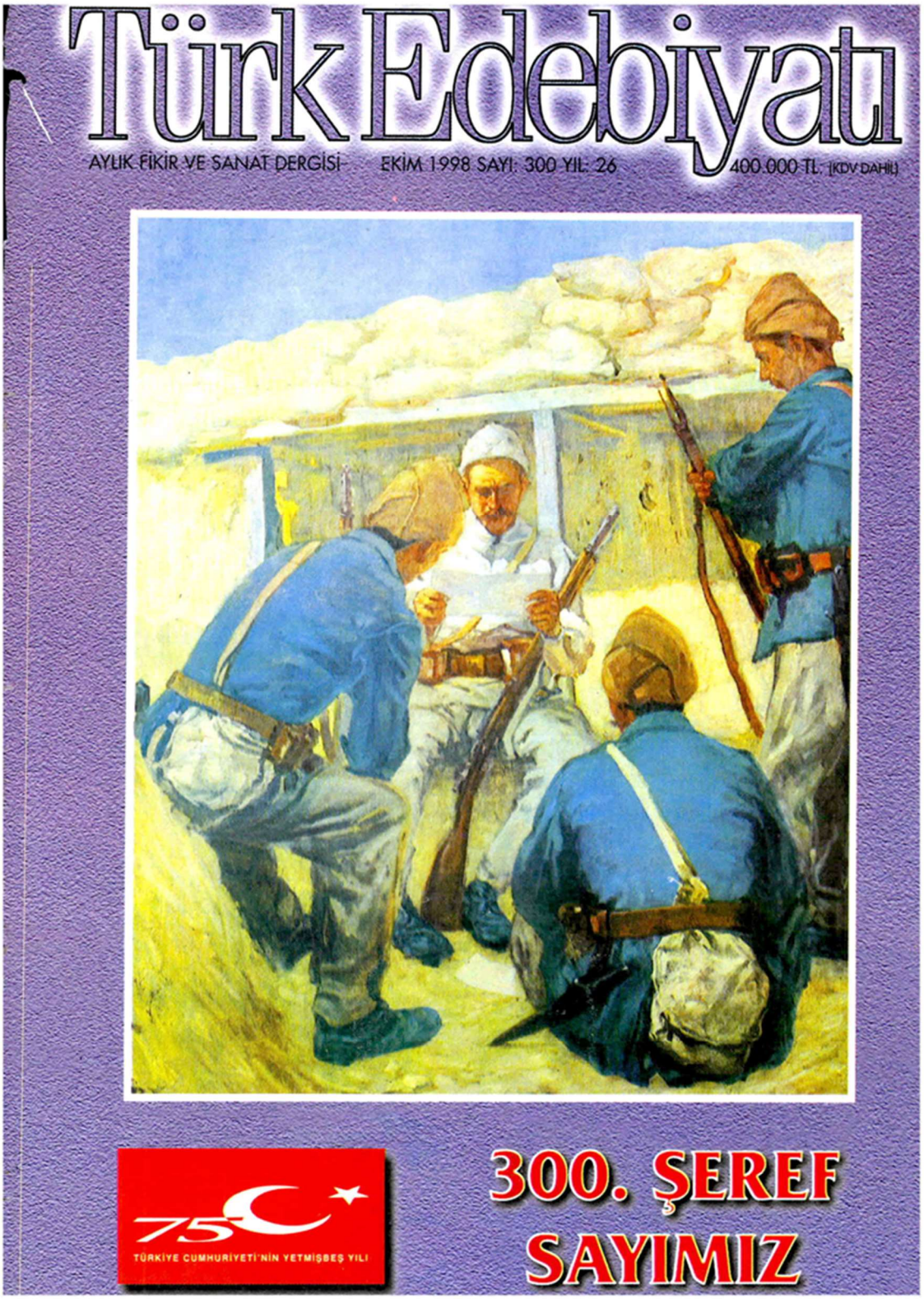
Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları'ndan 3 yeni kitap:
1) Ahmet Kabaklı, Şiir İncelemeleri (Eylül'de çıkacak)
2) Sözle Direnmek, Ayla Ağabegüm
3) Amerika Mektupları I, A. Göktürk Tunceroğlu

İsteme adresi: **Türk Edebiyatı Vakfı P.K. 2 Sirkeci/İstanbul**
Posta çeki: 124 540
Kitaplar 20.0000'er liradır.

Ek 29: "Kitap Dünyası" bölümünden bir örnek (S. 226)

Ek 30: Özel dosya konusu hakkında bir kapak fotoğrafı (S.240)

Ek 31: Derginin 300. sayısına özel kapak. (S. 300)

250nci sayı

Ahmet Kabaklı hocayla 250 sayı

Hocam Türk Edebiyatı Dergisi olarak 250. sayıyı idrak ediyoruz. Bu sayıya gelinceye kadar Vakıf'ta yapılan edebî-fikrî çalışmaları ve dergideki yayın faaliyetlerini bize anlatır mısınız?

Önce bu dergi evlâdın büyüyüp çalışması gibi bir hadise. İlk defa elimle toprağa dikmişim. zaman içerisinde büyüyüp yeşerip bugünkü haline gelmiş.

250 sayı, evet bu bir insanın çocuğunu büyütmesi, askere göndermesi belki evlendirmesi gibi güzel bir hâtıra. Bir dergiyi sadece içindeki yazarlarla, fikirlerle şairlerle ölçmek yetişmez. Bu derginin aynı zamanda 25 yıldan beri okuyanları olmuştur. Bu okuyanların üzerinde etkileri olmuştur bunun değerlendirilmesi ancak gelecek asırlar da, en az 50 yıl sonralar da mümkündür. Servet-i fünûnun, Millî mecmuanın, Gökalp'in ve Ömer Seyfettin'in çıkardığı Genç kalemlerin mahiyeti, değeri ve faydasını bugün ancak ölçebiliyoruz. Elbette bizim dergide çıkmış olan yazıların, şiirlerin düşüncelerini, etkilerini de ancak elli yıl, yüzyıl sonra tayin ve tespit edeceklerdir.

Bizim edebiyatımızda Türk Edebiyatı dergisi ve Vakfı'nın hizmetlerini soruyordunuz. Bu müessese bir merhaledir. Kurucularına bir bakarsak memleketin belli başlı fikir ve sanat adamlarıdır. Nihat Sami'den Tarık Buğra'ya, Mümtaz Turhan'dan Mehmet Kaplan'a, Sevinç Çokum, Emine Işınsu, Gültekin Samanoğlu ve Mehmet Çınarlı'ya hattâ edebiyata yatkın siyasilerimize kadar... Mesela sayın Cumhurbaşkanı Demirel ve eski cumhurbaşkanlarımızdan merhum Celal Bayar vakfımızın kurucuları arasında olmuştur. Alpaslan Türkeş de kurucularımız arasındadır. Zamanımızın gerçekten Sultanü'ş şuarası diyebileceğimiz Necip Fazıl Kısakürek, yine büyük şairlerimizden Ârif Nihat Asya, Z. Ömer Defne son yıllarının verimlerini Türk Edebiyatına cömertçe bahşetmişlerdir. Bunlar aynı zamanda değerli fikirlerini beyan etmişlerdir, bizimle

Türk Edebiyatı vakfımızda sohbetler yapmışlardır. Özellikle son eserlerini, son şiirlerini, son yazılarını bize bırakmışlardır. Bundan başka Mümtaz Turhan gibi, Erol Güngör gibi fikir adam-

GAZİ ALTUN

Ek 32: Ahmet Kabaklı'nın 250. sayıya özel görüşlerinden bir kısım (S.250)

Ek 33: Roman dosyasından bir bölüm (S.244)

Sepetçioğlu'nun roman kahramanları pek çok çocuğa isim olmuş ve Minyeli Abdullah romanı Türkiye'deki İslâmî hayatın gelişmesinde rol oynamıştır.

ROMAN OKUYOR MUYUZ?

Avrupa ülkeleriyle kıyaslarsak ne roman okuyoruz, ne de herhangi bir kitap. Türkiye'de kitabın fonksiyonunu TV karşılıyor. Kitap okuma zamanlarımızı TV başında geçiriyoruz. Avrupa'da okumak bir hayat biçimi olmuşken bizde okumamak bir hayat biçimi olmuş. 1973-75 yıllarında Türkiye'de 30 bin kitapçı varken bugün bu sayı 3500'e düşmüş. Buna bağlı olarak yıllar itibarıyla kitap satışları düştüğü gibi kitap fiyatlarındaki artış da enflasyonun gerisinde kalmıştır.

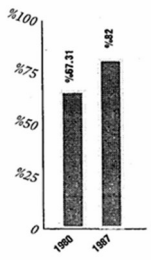
Yapılan araştırmalara göre okuma alışkanlığımız yok! İlkokuldan başlayarak okuma alışkanlığı verilemiyor. Alışkanlık olmadığı gibi yeterli okuma seviyesine de sahip değiliz. Orta birinci sınıf öğrencisinin dakikada 145, lise öğrencisinin 200 kelime okuması lazım gelirken bu rakamların çok çok gerisinde kalıyoruz. Yeterli seviyeyi ancak çok iyi öğrenciler tutturabiliyor. Yeterli okuma seviyesi olmadan roman dahil hiç bir kitap okunamıyor.

Romanın veya kitabın okunmayışının en büyük sebeplerinden biri de Türkçenin son bir asırda geçirdiği değişikliklerdir. Edebî eserlerde kullanılan dili okuyucu anlayamıyor. Klasik eserlerimizi okumak için yeterli kelime hazinesine sahip değiliz. Orhan Veli'nin bile anlaşılmadığı bir devirde bir Halid Ziya, Yakup Kadri, Reşat Nuri, Peyami Safa o kadar eski ki!

TÜRKİYE'DE EĞİTİM DURUMU

LİSE SAYISI	3.753
İLKOKUL SAYISI	51.055
KÖY İLKOKULLARI	43.664

(1990-91 eğitim yılı)

TÜRKİYE'DE OKUMA-YAZMA ORANI

1988'İN İLK 6 AYINDA FRANSA'DA KİTAP SATIŞLARI

ROMANA İLGİ AZ

SEVİNÇ ÇOKUM

Romanın Türk toplumu içindeki yerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Roman türü, okumuş ve belli bir kültürü hazmetmiş insanlardan mürekkep bir toplum olamadığımız için, daha çok aydınlar arasında ilgi alanı oluşturmuştur. Tabiî bu olumsuz sonuçta romana veya topyekûn diğer sanatlara karşı meyli sağlayacak politikaların, eğitim sistemlerinin oksikliği de söz konusudur... Fakat insan bazı oksikllikleri, bazı örnekleri görerek pekâlâ aşabilir. Romanın hatta aydın çevrelerinde de Avrupa ölçüsünde rağbet görmediği dikkate alınacak olursa, bu bizim insanımızın düşünme, öğrenme konusunda fazla hassas olmadığını ortaya koyar.

Romanın dünü, bugünü ve geleceği hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

Kağıt ve matbaa imkânının bugünkü kadar kolaylıklar sağlamadığı bir devirde 8. 9. 10. asırlarda Endülüs'teki kitap aşkı hiçbir asırda hiçbir yerde görülmedi... Ben terakki ve gerileme gibi iki hadisenin insanları belli noktalara götürüp, belli noktalardan geri döndürdüğüne inandığım için romanın da kimi zaman bir toplumun baştacı ettiği veya ön planda gördüğü bir vasıta olduğunu, kimi zaman da bir konarda kaldığını söyleyebilirim. Yalnız bizde roman beklenen ilgiye Batı'daki kadar rastlayamadı veya "star" olamadı. 1965'lerden sonra hız kazandığı söylenebilirse de, özellikle Marksizmin dünyadaki yenilgisiyle şimdi bizdeki birçok ideolojik romanın hurda oşya nitoliğinde kaldırımlarda alıcı araması edebiyat türlerinin kalıcı osorlerle yaşayabileceği gerçeğini belirler.

Roman okuyan bir toplumun, bilgi toplumu olabilmesinde rolü var mıdır?

Romanın görevinin toplumu illo de bilgilendirmek, oğitmek olmadığı, üstelik hor romanın bir kültür birikimi veya çabasından doğmadığı düşüncesindeyim... Şu var ki, roman bizim toplumumuza "öğretmo, okutma, okumayı yaygınlaştırma" gayoleriyle do girmiş olduğundan bu alana da hizmet ettiği söylenebilir. Fakat Ahmet Midhat'ın halk için yazdığı halde okuyucusunu halk kitlelerinde değil; gazete okuyan, belli bir aydın kesimi içersinde bulduğuna kanlim. Çok sonraları Muazzez Tahsin'ler, Kerime Nadir'ler bu duvarı zorlamış ve mahalle aralarında insanlar roman okur hale golmişlerdir... Fakat sadoce bu... Mahalle aralarında bir "Saatleri Ayarlama Enstitüsü" veya "Dovlet Ana" okunmamıştır. Oysa toplumumuzu görmok istediğimiz nokta bu olmalıydı. Roman insanları düşünmeğe sevkeder ve onu kendi gerçekleriyle donatmağa çalışırsa veya insanı kavrayamadığımız dünyasıyla araştırmağa, anlatmağa uğraşırsa ilimlere ışık tutabiloceği gibi, toplumun seviyesini do daha üst noktada bir yere getirir.

Türk Edebiyatında mutlaka okunmalı, dediğiniz 10 roman ismi verebilir misiniz?

Edebiyatı bütünüyle kuşanmamış bir ülkodo insanlara son şu şu romanları okumalısın, şunları okumamalısın demek no dorece doğrudur? Bütün bunların içersinden seçim yapmak insanların okuma alanlarını daraltmak gibi düşünülobilir. Hele dilin verimsiz dönemlerinde moktup yazmasını dahi öğrenomedon üniversiteyi bitirmiş, belirli mevkilere golmiş insanlarla lobalb bir ülkodo kitap seçimi ve doğerlendirmolerde hür olmalıyız diye düşünürüm.

Beğendiğiniz genç romancılar var mı? En son hangisinin, hangi romanını okudunuz?

Bu konuda birşeyler söylemek için honüz orken....

Eğer romancının bir ideolojisi varsa ve bu ideolojiyi romanında işliyorsa o ideolojinin yıkılmasıyla birlikte roman edebiyat tarihi için arkaik bir malzeme olmaktan ileriye gidemeyecektir.

NİÇİN ROMAN OKURUZ?

Psikanalistlere göre "insanın roman okumasının sebebi bazı tecrübe yetersizliklerini telafi etmek içindir." (Simon O. Lesser) Wirginia Woolf ve Joyce'a göre roman psikolojik hayatımızın araştırılmasına fiilen iştirak eder. Andre Lessort da romanı insanlar arasındaki bir iletişim sanatı olarak görür. Henri Miller de aynı düşüncededir: "Kitaplar bizleri hayatın içine sokmuyorsa, orada susuzluğumuzu gidermiyorsa neye yarar? Bir kitap alıp okumaya başlamakla hepimizin ortak umudu, gönlümüze göre bir insanla karşılaşmak, kendi hayatımızda yaşamaya cesaret edemediğimiz acıları ve sevinçleri yaşamak, hayatı daha heyecanlı hale getiren hayalleri kurmak, belki de bizleri tedirgin eden deneyim ve problemleri göğüslemeye imkân veren bir hayat felsefesi tarzını keşfedebilmektedir." İşte bu anlayışa sahip olamadığımız için romanla fazla dostluğumuz yok.

Malraux ve Soljenitsyne'e göre roman "ferdî ve kolektif mücadelelerle ilgili bir tutanaktır. Ayrıca, iktisadî belaya, siyasî köleliğe, ölüme karşı roman, haysiyetli olmayı, yaşama hakkını ve düşünce hürriyetini savunan bir sözcüdür.

ROMANLARIMIZ VE ROMANCILARIMIZ

Yapılan bir araştırmaya göre ilk roman olan Taaşşuk-ı Talat

TÜRK ROMANINDA FETRET DEVRİ

ALEV ALATLI

Romanın, Türk toplumu içindeki yerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Önce, hemen şunu belirteyim: Ben, bir edebiyat eleştirmeni değilim. Bu bakımdan, romanın Türk toplumu içindeki yerini saptayabilmek için yeterli birikimden yoksunum. Türkiye'de yılda kaç roman basılıyor, nasıl dağıtılıyor, nasıl duyuruluyor, hangi kesimler -sol, sağ ve nüansları - tarafından okunuyor, eleştirmenlerin, ödüllerin, basının, yazarlar sendikalarının katkıları nedir, bu romanların ortak yanlarından bahsedilebilir mi, insanlar okuduklarından nasıl otkilenivorlar gibi hususlarda bilgisizim. Hal böyle olunca, romanın Türk toplumu içindeki yerini ne düşünsel bir faaliyet olarak ne de ekonomik tolmihleri ile kestirmem mümkün değil. Öte yandan, bütünüyle kişisel deneyimim, emeğin zayi olmadığı şeklinde. Okurlarının beni mahcup edecek kadar ilgili ve aktif olduklarını görüyorum. Ola ki, diye düşünüyorum, her konuda olduğu gibi romanda da bir dönemeçteyiz; ilgi alanları değişiyor, okurun talebi farklılaşıyor.

Romanın dünü, bugünü ve geleceği hakkındaki düşüncelerinizi nelerdir?

Bir önceki sorunuzla bağlantılı olarak cevap vereceğim. Yine, bu konudaki bilgisizliğim saklı kalmak kaydıyla, bence Türkiye romanda da bir fetret devri geçirdi. Bu fetret devrinde, romancı, ideolojisine hizmet etmek kaygısıyla olanı değil olması gerektiğini düşündüğünü yazmak yoluna gitti. Bunun noticesi olarak okurun birebir ilişki kuramadığı "karton" karaktorler, tanıyamadığı mekânlar, akıl erdiremediği düşünce biçimleri ortaya çıktı. İzleyon yabancılaşma, romandan uzaklaşmayı getirdi. Fıkra yazarlarının kitaplarının onlarca baskı yaptığı dönemde roman satışlarındaki düşüklüğü biraz da buna bağlıyorum. Şöyle düşünün, bir 12 Eylül yaşadık, sağda ve solda onbinlerce genç adam, akıl almaz travmalar geçirdi. İzleyen yıllarda, toplum, "yükselen değerler"le altüst oldu. Ve bütün bunlar edebiyatımıza yansımadı bile. İstanbul'da, tinor bağımlısı 80.000 çocuk var. Sadoce bu vakıa bir Charles Dickens çıkarmazsa, no çıkarır, bon artık bilmiyorum. Romanın geleceği ne olur? Söyleyebileceğim şu: Romancı, ay ışığında ilham aramaktan vazgeçer, etrafına bakmayı öğrenir, yorumlayacak cesareti toparlar, özgür ve özgün olmaktan korkmazsa Türk romanı gün ışığına çıkar. Yoksa, marjinal bir uğraş olarak kalır.

Roman okuyan bir toplumun, bilgi

Ek 34: 300. sayı hakkında bazı değerlendirmeler (S.300)

ALTAN DELİORMAN

300 Sayı:
Bir Destan

300. sayı! Hem de sanat, edebiyat, kültür, fikir gibi, (çok kimse için) "fuzûlî" konularla uğraşan bir derginin 300. sayısı. Çileli, meşakkatli, zahmetli bir yolda çeyrek asır.

"Türk Edebiyatı"nın ilk sayısını elime aldığımda birisi bana bu derginin 100 sayı yaşayacağını söylese, bunu aşırı bir iyimserlik telâkki ederdim. Muntazam olarak 200 sayı yayımlanacağını söyleyen birinin, kültür ve basın hayatımızın gerçeklerinden habersiz olduğunu düşünürdüm. Herhalde 300. sayısını göreceğimizi iddia eden kimse çıkmazdı. Çıksa da ben inanmazdım.

Elimizdeki bu sayısı ile **Türk Edebiyatı,** inanılmazı gerçekleştirmiş, olmaz sanılanı oldurmuştur. Bunu, sanat ve kültür hayatımızın çorak toprağına düşen sevindirici, ferahlatıcı, bereketli bir rahmet olarak selâmlamalıyız.

Böyle bir derginin her sayısı —bilen bilir— inanılmaz bir maceradır. Kendi kendisiyle yarış. Bittiği yerde yeniden başlayan, küçük farklarla durmadan tekrarlanan bir yarış. Böyle bir yarışın 300 kere tekrarlandığını düşününüz. O zaman, büyük bir macerayı da aşarak, bir destan tablosu ile karşı karşıya bulunduğumuzu görürsünüz.

Entertiplerin kurşundan satırlarına basılmış eski sayıları karıştırırken ne kadar dost, ne kadar âşina simalarla karşılaşıyoruz. İçlerinde büyük şairler, büyük edibler, büyük şöhretler var. Bir kısmı (hattâ, büyük bir kısmı) ebedî âleme göçüp gitmiş. Arkalarında silinmez izler, unutulmaz hâtıralar bırakarak. Şimdi, oradan, **Türk Edebiyatı**'nın eriştiği noktayı aydınlık tebessümlerle seyrediyorlar. Bu dergide ilk şiirleri, ilk yazıları yayımlananların bir bölümü ise bugün sanat ve fikir hayatımızın vazgeçilmez isimleri. Bir edebiyat derginin bu deree feyizli hizmetlerle taçlanması, gurur ve heyecan veriyor.

Emsali dergilerin son yüz yıllık çizgisinde **Türk Edebiyatı**'nın ayrı bir yeri var. Servet-i Fünûn'u, Şehbal'i, Dergâh'ı, Çınaraltı'nı, Fikir Hareketleri'ni, Varlık'ı, İstanbul'u, Türk Sanatı'nı hatırlayınız. Bu dergilerin bir kısmında, sahipleri sadece yöneticidir; kalem erbâbı arasında sayılmazlar. Meselâ **Servet-i Fünûn**'da **Halit Ziya, Tevfik Fikret, Recaizâde, Cenap Şahabeddin, Ahmet Rasim** ve benzeri birçok şöhret yer almıştır ama, derginin sahibi **Ahmet İhsan** (Toksöz) ne şairdir, ne yazar. **Varlık**'ı uzun ömürlü kılan **Yaşar Nabi** (Nayır) ise ancak üçüncü sınıf bir şair ve ikinci derecede bir yazar olarak kalmıştır. **Fikir Hareketleri** ise, **Hüseyin Cahid** (Yalçın) gibi büyük bir edibin yönetimindedir, fakat hemen sadece onun yazılarıyla doludur. **İstanbul**'u yayımlayan **Turgut Atasoy,** derginin sadece yöneticisi durumundadır, kalem oynatmaya heveslenmemiştir. **Hüseyin Sadeddin** (Arel)'in **Şehbal**'i, **Yahya Kemal**'in **Dergâh**'ı ise güneş ışığı gibi parlayıp sönmüşlerdir. Bu seriye, **Behçet Kemal Çağlar**'ın idaresindeki **Şadırvan**'ı da eklemek mümkündür. **Yusuf Ziya Ortaç - Orhan Seyfi Orhon** gibi ünlü iki şair ve yazarın yayımladığı **Çınaraltı** ile **Fikret Şahoğlu**'nun **Türk Sanatı** dergisinin 100 sayıya bile ulaşamayan neşir hayatları 300 sayının yanında ne kadar cüce kalıyor.

Türk Edebiyatı'nın farkı işte burada ortaya çıkıyor. Hem Ahmet Kabaklı gibi büyük bir yazı ustasının ve fikir adamının yönetimindedir, hem de 25. yılı da aşarak 300. sayıya ulaşabilmiştir. Bu bakımdan, bizim dergicilik hayatımızda bir başka benzeri yoktur.

Türk Edebiyatı'nın birçok sayısının nice yokluklara, nice sıkıntılara katlanılarak çıkarıldığını hatırlamak hüzün vericidir. Ama, bu aynı zamanda bir kaderdir de. Günümüzde kahramanlar, kendilerini bekleyen dikenli yolları, sarp geçitleri, tehlikeli uçurumları, bile bile yola çıkanlardır. Ben **Türk Edebiyatı**'nda bu çizgiyi ve Ahmet Kabaklı imzasında bu şahsiyeti kuvvetle hissediyorum.

Türk Edebiyatı, inişleri-çıkışları, bulutları ve ışıltıları ile bir uzun hikâyedir. Eminim ki, bir gün birileri onun bu hikâyesini (bir bakıma tarihini) kaleme alacaklardır. Daha şimdiden birkaç inceleme eserinin ve birkaç doktora tezinin konusu olma niteliğini kazanmıştır.

İlk sayılardan arta kalmış birkaç mensubundan biri olarak Türk Edebiyatı'nın 300. sayısını görmek şüphesiz bahtiyarlıktır. Şimdi genç yaşta olanlar da, (inşallah) ilerdeki 300 sayıları idrak ettiklerinde bu bahtiyarlığı duyacaklardır. Fakat, hiç tereddütsüz ifade etmek gerekir ki 300 sayının şeref payı Ahmet Kabaklı Hoca gibi bir çile, bir vefa, bir irade adamına ait bulunmaktadır.

AYLA AĞABEGÜM

Biz Bir Aileyiz

Yıllar önce ben de Türk Edebiyatı Dergisi ailesine katılmıştım. Öğretmenin Günlüğü sütunu, öğrencilerimle yaşadığım anların okuyucularla paylaşılmasıydı. Hatıralarımı öğretmenlerle, öğrencilerle, velilerle paylaşırken, doğruları ve yanlışları beraberce testbit ediyorduk, çıkardığımız sonuçlar eğitimcilere ışık tutuyordu. Dergimize gelen mektuplarla üzüntü ve sevinçlerimizi okuyucularımızla paylaşıyorduk. Yıllar içinde edindiğim tecrübeler bana, öğretmenlerin yaşadıklarını yazmasının, anlatmasının önemli olduğunu gösterdi. Öğretmenin müşkillerini halleden bir el kitabı yoktu, el yordamıyla doğruları bulurken aradan yıllar geçiyor, en verimli olacak çağda emekli oluyordunuz. O zaman ne olurdu bunları genç arkadaşlarımla paylaşma fırsatı verilseydi diyorsunuz, projelerimi bir yetkili dinleseydi diyorsunuz. Yetkililerin sizi dinleyecek vakitleri yoktur, onlar kendilerine göre herşeyi bilirler ve Cumhuriyetin 75. yılında hâlâ deneme yanılma metoduyla eğitimimiz rayına oturtulamıyor. Tecrübeli eğitimciler danışman olamıyor, fikirlerinden istifade edilemiyor.

Ben şanslı bir öğretmendim. hocaların hocası Ahmet Kabaklı Hoca ile tanışmıştım, her konuda bütün insanlara yardım etmeye çalışan hocanın bir başka özelliği de gençlere fırsat tanıması, derginin kapılarını sonuna kadar yeni kabiliyetlere açmasıydı. Böylece Türk Edebiyatı Dergisi ve Vakfı bir eğitim kuruluşu görevini üstleniyordu. Dergi vasıtasıyla en değerli hocalarla, şairlerle, edip-lerle fikir adamlarıyla tanışıyor, yeni yetenekler de bu değerli okulun önce öğrencileri oluyor, farkına varmadan onlar da yetişiyordu. Çıraklık devrinde hiç bir menfaat gözetmeden bu okulun neferi olanlar başarılı olabiliyordu. Türk Edebiyatı Vakfı'nın düzenlediği sohbetler ise, bir aile havası içinde yetişkinlerle genç-

leri buluşturuyor, konuşmacıların değerli fikirleri hafızalarda yer ederken, ikrâm edilen çayın zevkini bir başka yerde bulamıyordunuz. "gönül ne kahve ister, ne kahvehane, gönül şohbet ister kahve bahane diyenler ne güzel söylemişler. Bir ara düzenlediğimiz Gençlik sohbetleri vardı, bazen çayın yanında yaptığımız çörekleri ikram ederdik. O gençler mezun oldu, hepsi başarılı, karşılaştığımız zaman eski günleri anarken "içtiğimiz çayın, yediğimiz çöreklerin tadı hâla damağımızda" diyorlar. Onlar bu gün doktor, avukat, mimar, öğretmen, yönetici olarak görev yaparken gönülleri edebiyatla, sanatla, kültürle dolu."Edebiyat Dergisi'ni takip etmenin, Vakıf sohbetlerine katılmanın güzelliğini yaşıyorlar. Yabancı akımlara özenmeden, kökü dışarda olan derneklere üye olmadan, kendi harsımızla yoğrularak hayata atılınca da başarılı olmanın mümkün olacağının en güzel örneklerini veriyorlar.

Dergimizin bir başka özelliği de kadın erkek ayrımı yapmadan kapılarını bütün yazarlara açmasıdır. Son zamanlar da tartışılan konulardan biri de, "Kadınların yükselmesi, belli yerlere gelmesi erkekler tarafından engelleniyor, meclise daha fazla kadın millet vekili girebilsin diye partilerde kota uygulansın" düşüncesi bu fikirlere karşı olduğumu Kadından sorumlu Devlet Bakanlığı'nın düzenlediği bir kongrede de örneklerle anlatmıştım. "Türk Edebiyatı Dergisi muhafazakâr kesimin okuduğu bir dergidir. Ben o dergide yıllarca yazı işleri müdürlüğü yaptım. Göreve ben talip olmadan Dergi sahibi Ahmet Kabaklı Hoca, ve Vakfın müdürü rahmetli Vahap Elbir Bey ısrarla yazı işleri müdürü olmamı istediler. Okullarda idarecilik görevinde bulundum, bu göreve gelmemi isteyenler için böyle bir ayrım söz konusu değildi. Ancak çalıştığınız devrede işinizi seviyorsanız, isteyerek yapıyorsanız, başarılıysanız, seviliyorsanız,

Ek 35: Tarık Buğra'nın vefatından sonra yayımlanan sayının kapak fotoğrafı (S. 246)

"AYIN UYSAL IŞIĞI"

Ve Hatice Bilen'le Tele-mülakat

Hatice Bilen'in, fevkalâde temiz, yalın, içten içe pırıltılı üslûbu ile o zaman tanıştık. Bu anlatım; ne insanın içini bayıltan tasvirlere kaçıyor, ne de duygu sömürücülüğü yapıyordu. Oysa ele aldığı konular ikisine de müsaitdi. Daha ziyade kırsal kesime eğilmiş, orada, yıpratılan, ezilen, hor görülen kadınları anlatıyordu. Kırsal kesim ve küçük kasaba kadınlarının acıklı destanları gibiydi hikâyeler. İnsan içi burkularak okuyor, bu kadınlar için; hemen birşeyler yapabilmek, yardımcı olmak ihtiyacını hissediyordu.

EMİNE IŞINSU

İlk kitap, "Umursanmayan Kadınlar" dı, Ağustos 1989'da Bilgi Yayınları arasından çıkmıştı. Yirmi hikâye vardı bu kitapda. Hatice Bilen'in, fevkalâde temiz, yalın, içten içe pırıltılı üslûbu ile o zaman tanıştık. Bu anlatım; ne insanın içini bayıltan tasvirlere kaçıyor, ne de duygu sömürücülüğü yapıyordu. Oysa ele aldığı konular ikisine de müsaitdi. Daha ziyade kırsal kesime eğilmiş, orada, yıpratılan, ezilen, hor görülen kadınları anlatıyordu. Kırsal kesim ve küçük kasaba kadınlarının acıklı destanları gibiydi hikâyeler. İnsan içi burkularak okuyor, bu kadınlar için; hemen birşeyler yapabilmek, yardımcı olmak ihtiyacını hissediyordu. İkinci kitabı, "Ayın Uysal Işığı"nın arka kapağında, "Umursanmayan Kadınlar" için şöyle söyleniyor: ".. Bilgi Yayınları arasından çıktı ve feminizm festivalinin en hızlı dönemine rastladığı için, umursanmadı; tıpkı gerçek kadınlarımızın gerçek meselelerinin umursanmayışı gibi."

Eh, feminizmi; sırf "aile düşmanlığı", "cinsel serbestlik" olarak gören bazı şehir kadın ve erkeklerince, kırsal kesim kadınlarının ezilmişliğini görmemek, pek de garip sayılmaz. Böylece bu kitapla, gerektiği gibi ilgilenilmedi. Şehirli kadınların seks ve aile meselelerini, dillerine ve eylemlerine pelesenk eden kalem silahşörleri, nedense "Umursanmayan Kadınlar" dan bahsetmek gereğini duymadılar.

"Ayın Uysal Işığı"nda, Hatice Bilen, yine kadınları ele almış, kitapda on altı hikâye var, bu kez küçük kasaba ve şehirlerde yaşayan kadınlar.. Bunlar umumiyetle dar gelirli; bir kısmı evlenmeden önce umutları, güzel hayâlleri olan fakat evlendikten sonra, süratle değişen kocalarının tutumları yüzünden hayâl sükûtuna uğramış, elleri böğürlerinde kalakalmış, mahzun kadınlar; Sühendanlar, Handeler, Necmiyeler.. Sonra evde kalmış, ana-babası, arzularında ve yaşantısında kendisine ayak bağı olan ve fakat, "Ama daha pencerenin önündeki annesinin ak tülbentli başını görürgörmez yumuşayan doktor hanım.. Köylük yerde çocuğunu doğururken ölen; "Çatısı darmış kızlarının; doğum yapamamış. Köy yerinde ebe, doktor ne arasın ölüp gitti gencecik. Ama bebesini de yanında götürdü, yetim komadı geride." bir bahtsız genç kadın.. Küçük, yoksul kız çocukların hülyaları.. Okumuş etmiş, ama kendine göre iş bulamayan bir genç kızın çaresizliği.. Ve daha bunun gibi birkaç hikâyede, yine bir avuç, insan yapısı kaderlerine karşı, isyan etmeği bile beceremeyen veya anca aklına getirebilen kadın; onları iç ve dış yaşantıları ile derinliğine tanıyıp, adetâ aynileşiyor, yüreğinize oturan acıyı, hikâye bittikten sonra, uzun süre taşıyorsunuz. Ama "Çağrı"yı okurken neşeleniyorsunuz, Firdevs'in, anasının, büyük annesinin bekçiye karşı gösterdikleri direnç pek hoşunuza gidiyor. Ve "Ah, Bu Şarkıların Gözü Kör Olsun!" Neden en çok buradaki kadını sevdim bilemem, şu anki umutsuzluğunu, dağılmışlığını; şarkılardan geçerek, uzanarak daldığı, hepsi birbirinden mânâlı, güzel hatıraların verdiği güçle, çözüşü mü hoşuma gitti?.. Bu kadında, bir gayret, bir tazelik ve hoşgörü bulduğuma eminim. Evet, insan, ayın uysal ışıkları olan bütün bu kadınlarda, bir umut ışığı arıyor.. onlar için, onlar namına ve bazen onlara rağmen..

İkinci başarılı kitabı hakkında Hatice Bilen'le görüşmek istedim; o, İstanbul'da oturuyor, ben Ankara'da, çözüm telefondu; böylece telemülâkat gerçekleşti:

- Ben, "Ayın Uysal Işığı"nı, kadınlara verdiğiniz genel bir isim

Ek 36: Hikâyeciyle tele-mülakat olarak yapılan bir söyleşi (S. 225)

olarak gördüm. Ne dersiniz?

- Kitabım, gören herkeste güzel çağrışımlar, sıcak ve yumuşak duygular uyandırsın; şiiri düşündürtsün istedim. Bu duyguların, insanların aklına kadınları da düşürebileceğini umdum; yanılmamışım.

- İki hikâye kitabınız, "Umursanmayan Kadınlar" ve "Ayın Uysal Işığı"nda gerek kırsal kesimde, gerek kasaba ve şehirlerdeki ezilen, hor görülen kadınları ele alıyorsunuz. Feminist misiniz?

- Hikâyelerimdeki kadınları anlatırken, yalnızca onların gerçeğini yakalamaya çalıştım. Ne feminist ne de anti-feminist olmayı düşündüm. Kişileşme savaşı veren kadınları seviyorum, ama üstünlük iddiası güden hiç bir davranışın yanında değilim. Haklarda da, sorumluluklarda da, eşitlikten yanayım ben.

- Türkiye'deki feminist hareketleri nasıl karşılıyorsunuz?

- Kulaktan dolma bilgilerle hüküm vermeyi doğru bulmuyorum; ama bizdeki feministlerin konuyu, kadın-erkek kavgasına dönüştürdüğünü sanıyorum. Bu yanlış kavganın kimseye yarar sağlamayacağına inanıyorum.

- Her iki kitabınızda ele aldığınız kadın tipleri, hayâl gücünüzün çalışmasından ziyade tanıdık, bildik kadınlar gibi göründü bana, öyle mi?

- Hikâyelerimin bir inanırlık, bir gerçeklik duygusu uyandırmasına sevindim, ama anlattığım kadınlar, yüzde yüz tanıdıklarımdır diyemem. Bunlar yalnız benim değil, bu ülkede yaşayan herkesin tanıdığı, bildiği, en azından varlıklarından haberdar olduğu kadınlardır. Ben, yalnızca kırıntıları birleştirerek bir mozaik oluşturmaya çalıştım.

Gündemi, her zaman, bir takım imkânlara kavuşmuş kadınların belirlediği ülkemizde, bir köşede unutulmuş bu kadınları, meseleleri ve kişisel çırpınışlarıyla vermeği amaçladım. Yanımda, yöremde yaşadıkları sanısı uyandırabildimse, kendimi, amacıma ulaşmış sayarım.

- Yeni çalışmalarınız var mı?

- Bir romanla boğuşuyorum; ama çok yavaş gidiyor ve sonunun nereye varacağını, ben bile kestiremiyorum..

Hatice Bilen'e ilk romanında sonsuz başarılar dilerken; "Ayın Uysal Işığı"nı, Türkiye Yazarlar Birliği'nin bu yılki, "Hikâye" dalındaki ödülüne, aday gösteriyorum.

ESKİ BİR KASABA SEVDASINDAN KALANLAR

Nasıl gelip geçerdin o sokaklardan
Gamzelerinde serçe kanadı akşamlar
Bir gamlı peri masalı konardı saçlarına
Saçların sıyrılırdı bütün kanunlardan
Karışır giderdi hüzünlü bakışlarına

Nasıl gelip geçerdin o sokaklardan
Şurda bir han vardı basık ve ıssız
Sessizce ağlardı yalnız ben duyardım
Yolunu beklerken bir duvara dayanıp
Bütün renkleri lâciverde boyardım

Nasıl gelip geçerdin o sokaklardan
Güneş yoksul camlarda can çekişirdi
Oynar dururdu çocuklar sevdamızdan habersiz
Bir türkü uçar giderdi başımızın üstünden
Ürkek yorgun yanık ve kimsesiz

Nasıl gelip geçerdin o sokaklardan
Topukların içimde bir yerlere basardı
Alıştığımız gürültüler gelirdi kahvelerden
Bir ılık boşluğa düşerdim yanardı avuçlarım
Sarışın huzmeler dökülürdü üstümüze pencerelerden

Nasıl gelip geçerdin o sokaklardan
Şimdi kırk gözlü beton devler tutmuş köşebaşlarını
Eski toprak evlerin yerini telâşlı caddeler almış
Eksoz homurtuları karışıyor korna seslerine
Artık ne serçeler var ne ürkek türkülerimiz kalmış

DİLAVER CEBECİ

Ek 37: Hikâyeciyle tele-mülakat olarak yapılan bir söyleşi (S. 225)

TÜRK EDEBİYATI NİSAN / 93

İki insanın psikolojisi

Cengiz Aytmatov'un "Yüzyüze" adlı hikâyesi

Murat KOÇ

Cengiz Aytmatov, "Yüzyüze" (1) adlı hikâyesinde, bizi insan gerçeğiyle yüzyüze bırakır. Bu hikâyede: "Bir asker kaçağının zamanla insanî değerleri kaybetmesi ve hem acınacak hem de kınanacak duruma düşmesi" anlatılıyor.

Hikâye, kısaca şöyledir: Seyde'nin kocası İsmail, Cermenlerle yapılan savaş sırasında askere alınır. Fakat daha birliğine varmadan askerleri götüren trenden atlar ve köyüne döner. Artık o, bir asker kaçağıdır. Evde barınamayacağından, köyün yakınında bulunan bir mağarada saklanır. Bazı geceler eve gelir, bir süre kalıp döner. Bazen de Seyde ona yiyecek götürür. Mağarada saklandığı sırada, İsmail'in rûhî ve uzvî yapısında büyük değişiklikler meydana gelir. Sonunda, kocası savaşta ölen Totoy ve çocuklarının tek ümidi olan ineklerini çalar ve bir parça et yiyebilmek için, onu keser. Seyde İsmail'in insanî duygularını tamamen kaybettiğini anlar ve sonunda onu ihbar eder.

Cengiz Aytmatov, hikâye ve romanlarında kahramanlarını içinde bulundukları psikolojik durumla beraber verir. Bu yüzden kahramanları, bizde canlı ve her an çevremizde yaşayabilecekmiş imajını bırakır.

"Yüzyüze" adlı hikâyede, kahramanlardan Seyde ve eşi İsmail'in psikolojileri incelenmeye değer. Aytmatov, kısa bir edebî tür olan hikâyede, yoğun bir üslûpla bu iki insanın durumunu bize anlatabilmiştir. Hikâyenin başından sonuna kadar, kahramanlar bir değişimi ve ikilemi yaşarlar. İsmail'de bu değişim düşüş halindedir. İsmail hikâyenin başından sonan kadar düşüş gösteren bir karakterdir. Bu düşüşün birinci basamağına, askerden kaçmasıyla adım atar.

Kocası askerden kaçınca, Seyde birbirine zıt iki ruh halini bir arada yaşar. Önce, bir asker kaçağının karısı olduğu için acı ve utanç duyar. Fakat sonra, kocasının askerde ölmesi, kendisinin küçük bir çocuk ve yaşlı bir kaynana ile yalnız kalması ihtimalinin daha kötü olduğunu düşünerek, onun yaşaması gerektiğine inanır, bu durumu kabullenir. Bu iki zıt düşünce, hikâyenin sonuna kadar, Seyde'nin hayatında bir med-cezir gibi geliş-gidişini devam ettirir.

"Seyde, ocak başında bir yandan işini yaparken, bir yandan da düşünürdü. Ona hem acıyor, hem de onu kaybedip, kucağında küçük bir çocukla ve ihtiyar bir kaynanasıyla yalnız kalmaktan korkuyordu." (s.34)

İsmail ise, kendi yaptığının doğru olduğunu, onlara kabul ettirmeye çalışır. Onların gözünde savaşı, bir ölüm-kalım meselesi haline getirir. Eğer savaşa giderse ölecektir, yaşaması için kaçması şarttır. Manevî bir değer olan şehitlik ise, onun için hiçbirşey ifade etmemektedi. Bu manevî değerlerden uzaklaştıkça, insanî değerlerden de uzaklaşır, hatta onları yitirir:

"Ne olursa olsun, kendi ayağımla ölüme gidemem. Yaşanacak bir günlük ömrüm kalmışsa, onu evimde, istediğim gibi yaşayarak geçiririm. Dünyanın öbür ucunda, ne işim var benim? Bana ne? O uzak ülkeleri atalarım rüyalarında bile görmediler. Başkaları istediklerini yapsınlar, ama ben buna hiç gerek duymuyorum, hiç istemiyorum... Hem orada olsam ne değişir? Düşmanı tek başıma yenemem ya. Bensiz de yapabilirler yapacaklarını. (s.35)

Seyde, üzülmemek için ne kadar çaba sarfetse de, kocası artık bir kaçaktır:

"Ama şimdi o, bir kaçaktı. Kendi evine, ancak karanlık basınca ve bir yabancı gibi, gizlice giriyordu. Gelir gelmez de, bir an önce gitmek için telaşlanırdı." (s.35)

İsmail'in yaşadığı değişiklik, önce bedenî planda başlar ve oradan rûhî plâna intikâl eder:

"İsmail, bambaşka bir insan olmuştu. Kaldığı mağarada güneş yüzü görmüyor, hava almıyordu. Yüzü, korkunç bir görünüme bürünmüştü. Çökük yanaklarını, sert kıllar kaplamıştı. Bazen ürkmüş bir at gibi hırçınlaşır, bazen de bakışları sertleşir, kara gözbebekleri parlar, öfke ile nefretle bakar, alt dudağını ısırırdı. Dudağı, sapsarı olmuştu ısırılmaktan. Böyle anlarda korkunç görünürdü. Kucağında yavrusu olduğunu bile unuturdu sanki." (s.34)

Seyde'nin İsmail'le ve toplumla olan ilişkisi arasında, ters bir orantı vardır. Bunlardan birine yaklaştığında, diğerinden uzaklaşmak zorunda kalır. Topluma girdiğinde, onun müeyyideleriyle karşılaşır. Bu durumda İsmail, bir asker kaçağıdır. İsmail'le kaldığı nda ise, duyguları ve şartları

Ek 38: Hikâye İnceleme Yazılarına Bir Örnek. (S. 234)

ŞİİR TENKİDİNE DÂİR

ALİ FUAT BİLKAN

Genç şairlerimizin şiirlerini tenkid ederken genel hatlar üzerinde yürütülen kanaatlerin genç şair adayına pek bir şey kazandırmadığı bir gerçektir.

Genç şairin şiirine, daha ziyade kelime seçifni, ifade, kafiye, ölçü (veya ahenk), dilbilgisi kurallarına uygunluk gibi reel ölçütlerle yaklaşmak gerekir. Ancak bu yolla Türk şiirinin gelişmesine katkıda bulunarak, genç şairlerin elinden tutmak mümkün olabilir.

Bizde şiir tenkidi sanıldığı gibi, Yeni Türk şiiri ile başlamamıştır. Bilhassa Osmanlı Dönemi Türk Edebiyatı'ndaki şerhler, eski edebî kabuller çerçevesinde yapılan şiir tenkidinin en önemli örneklerini teşkil eder. Ancak, şerhler, daha ziyade şiirdeki düşünceyi aktarmayı esas alırken, yeni şiirde, esere teknik açıdan yaklaşmak ön plandadır. Bunun sebebi, eski şiirin kaidelerinin sabit ve değişmez oluşuna bağlıdır. Yani şiirin teknik tarafı halledilmiştir. Vezni ve şekil bilgisini bilmeyen şair yok denecek kadar azdır. Bugün fakültede okuttuğumuz aruz vezni, nazım şekilleri ve edebî sanatlar, Osmanlı şairleri tarafından hakkıyla biliniyor idi. Ümmî şairler bile, kendilerine has bir pratik yolla bu teknik yönü halletmişlerdi.

İşte bütün bu yönleriyledir ki "şiir ilmi" tabiri kullanılmış ve "ilm-i aruz", "ilm-i kâfiye" gibi şiirle ilgili ilim dalları oluşmuştur. Bütün bunlar elbette ki şiirin dış yönüyle ilgili hususlardır. Bir de iç yönüyle ilgili konular vardır ki, eskiler bu yönü "belâgat" ilmi çerçevesinde idrak etmişlerdir. Belâgata bağlı olarak fesahât, ma'nî, beyân, bedî gibi muhtevâ tenkidine yardımcı ilim kolları oluşmuştur.

Eski şiirin gelişmesi ve yaygınlaşmasının en büyük avantajı, kendi felsefî düşüncesine uygun olan altyapıyı kurmuş olmasındadır. Devrin münekkidlerinin elindeki teraziler ve ölçüler şairi inandıracak ve iknâ edecek derecede toplum tarafından kabul görmüş özelliktedir. Bir ilim olarak telakki edilen şiir için malumat, yani bilgi şarttır. Bu bilgi bir saha, branş bilgisi değil, devrin sosyal hayatı, kozmolojisi, tıbbı, felsefî görüşleri, dinî ve tasavvufî bilgilerin hemen hepsini ihtivâ ediyordu. Bu durum, şairin cemiyet tarafından kontrolünü de mümkün kılıyordu. Şair, kendi dönemine olduğu gibi kendisinden birkaç yüzyıl sonra gelecek olanlara da mesajını ulaştırabiliyordu. 14. asırda yaşayan Şeyhî, Fuzûlî'nin yaşadığı 16. asırda anlaşıldığı gibi, Fuzûlî de Şeyh Galib'in yaşadığı 18. asırda rahatlıkla anlaşılabiliyordu. Böylece bir kültür aktarımı hadisesi de kendiliğinden gerçekleşiyordu. Nesiller arasında toplumu sarsıcı bir zevk farklılığının henüz meydana gelmemiş olması bu sürekliliğe bağlı idi. Bir sonraki nesile devredilen mecaz ve mazmun dünyası, devrin mimarisi, sosyal hadiseleri ve ilmî gelişmeleri ışığında farklı bağdaştırmalarla yeniden şekilleniyordu. Görünüşte herkes bir kirpikten bahsediyordu ama, bir asırda bu kirpik kılıca (şûr), bir asırda cellâda, bir diğer asırda da askere (leşker yâhut sipâha) benzetiliyordu. Bu benzetmelerde devrin sözkonusu gelişmeleri elbette ki büyük yer tutuyordu.

Ancak birdenbire bu süreklilik üzerine kurulan denge bozuluverdi. Artık edebiyatı ve şiiri de siyasî şartlar belirliyordu. Üstelik bu siyasî şartlar bir önceki dönemde olduğu gibi bir sultanın azli ve bir diğerinin cülusu sırasında görülen cüz'i değişiklikler olarak cereyan etmiyordu. Toplumu daha derinden sarsan toptancı düşüncelerdi bunlar. Adına "YENİ" kelimesini ekleyen her kanaat sokağa fırlıyordu. Taklitçiliğin henüz acemilik yaşadığı bu dönüşüm asrının fikir önderliğini yapanlar ise şair ve yazarlardı. Batı ile doğrudan temasa geçme selahiyetini ellerinde bulundurdukları için, batılı fikirleri de onlar temsil ediyordu. Değişmenin edebî cephesi de diğer kurumlarda olduğu gibi, bu yüzden batıcı olmuştur.

Tanzimat şiiri, batıya açılan ilk tecrübe olmasına rağmen gelenekli kuralları da muhafaza etmiştir. Vezin ve nazım şekilleri aynen devam etmiş ama muhtevada sosyal hadiseler ön plana çıkmıştır. İlk kez Servet-i Fünuncular Sone ve Triyole, Terza-rima gibi batı edebiyatlarına mahsus şekillerle şiir yazmışlardır. Ancak bu yine de bir şekil şiiri idi. Şöyle veya böyle şiirde bir form esastı. Ser-

Ek 41: Şiire dair bir yazı. (S. 214)

vet-i Fünuncuların batıdan alarak Türk şiirine uyguladıkları serbest müstezat bile aruzla yazılma şartı gibi bir sınırlılık özelliğine sahipti. Ancak daha sonra serbestlik, vezin mecburiyetini de aştı. Bilhassa Nazım Hikmet, serbest şiirin ilk başarılı örneklerini verince, bu tarza büyük bir yöneliş başladı. Usta, çırak, tecrübeli,tecrübesiz, nâkıs veya kâmil herkes bu yolu denedi. Tabiî Nazım veya diğer bazı usta şairlerin sağladıkları ritm, iç kâfiye, daha doğrusu "şiirde ahenk" unsuru, dikkate alınmadığı için, yazılan bu nevi şiirlerin büyük bir kısmı, "nesir cümlelerinin dizeler halinde alt alta sıralanmasından" ibaret kaldı. Şekilde ortaya çıkan bu gelişmeler, şiir tenkidinde eskilerin ilk şart saydıkları "vezin" unsurunu geri plana atınca, şiir üzerinde konuşmak ve iyi şiir ile kötü şiiri ayırmak şekil ve ahenk ile sağlanamadığı için Türk şiiri gittikçe gerileyemeye başladı. Kemiyyet itibariyle gelişen şiir, keyfiyet bakımından bir gelişme gösteremedi. Bir tenkid kurumunun oluşturulamaması sonucu da, genç şairler, bir kontrol mekanizmasından mahrum kaldı. Genellikle şiirin "dış cephesi" üzerinde cereyan eden bu "anarşi", geleneğinin en büyük avantajı sayılan "aktarmacılık" hususunda da ortaya çıktı. Değişen form ile birlikte muhteva da farklılaştı. Kaside esas itibariyle bir nazım şekli olmakla beraber, muhtevasını da bu şekil içerisinde belirlemiş bir özellikte idi. Yani yazılacak şey, münacât, na't, tevhid, medhiye gibi formla bütünleşmiş bir konu olmalıydı. Ama yeni şiir öyle mi?...

Değişen sosyal denge ve kabuller, yeni zevk arayışları, Türk insanını yalnızlığa itti. Cemiyete, bünyesine uygun bir kimlik bulunamadığı için, her fert yahut küçük grup kendi başına ayrı bir kimlik arayışına başvurdu. Bu tavır, şiirdeki mana unsurunu, aynı odada ayrı dilden konuşan insanların anlaşamamaları gibi garip bir hale getirdi. Kimisi bilerek, kimisi de bilmeyerek "absürd"e yer verdi. İmaj dünyasını, şehirden seçen köylü çocuğu, arabeski, minibüsçüden farklı olarak, daha "entel" bir konumda ifade etmek gibi bir çelişkiye düştü. Tabiî ki bu arada münekkidlerin işi de gittikçe zorlaştı. Batıda oluşan her yeni hareketi takip eden genç nesil, ülkede kendilerini tatmin etmeyen sistemle zıdlaşmanın metodunu da buldu. Oysa batı insanında bu metodlar kilise ile uyumsuzluğun neticelerinden doğmuştu. Düşünce disiplininin ortadan kalktığı "postmodernizm", belki de bu arayışların sonu olacak. Bir "başkaldırı" olarak gösterilen bu yeni akım, temelde "sofistlere" kadar uzanan bir geçmişe sahiptir. Ama olsun yenilik yeniliktir. Artık "kurbağamsı gölgelerin ışıltısal algı boyutlarını irin rüzgarlarında duyumsayan" (!) bir yeni neslin şiiri geliyor karşımıza. Üstelik bu yeni şiir mahkeme, hakim ve yargı da kabul etmiyor. "Ben dedim oldu" mantığıyla hareket ettiği için de münasabaka sahasından ustalıkla kaçıyor.

Netice olarak şunu demek istiyoruz; Türk şiirini incelerken, devrin siyasî şartları ile sıkı münasebet kurmak şarttır. Eski şiirin sağlam temellere oturmuş bir yapıda olması eski münekkidin işini de kolaylaştırıyordu. Yeni şiirde, toplumdaki sosyal ve siyasî istikrarsızlık ve belirsizlik, şairi, muğlak bir bilinç altına zorluyor.

Peki, bunca çelişkilerin yaşandığı bir toplumda dergi sayfalarında daha ne kadar, "siz biraz Arif Nihad okuyun, üstüne de Necip Fazıl'ı döküp iyi bir ateşte kaynatın, sonra biraz Fuzûlî sıkın, buyurun şiiriniz hazır, afiyet olsun" gibi reçeteler sunacağız. Bu tavır şiir yazmayı biraz mekanikleştirmiyor mu? Dahası şiir yazılması için gereken kültür, niçin sadece "iyi şiir yazma kasdi" ile değer kazanıyor. Yani bir gencin yakın tarihi okuması ve ondan şiir malzemesi çıkarması, kültür düzeyini arttıracak mı? Hele başka bir takım şairleri okuyup, şiire ondan sonra başlaması, daha da çelişkili bir konu. Şairlik için yeterli bir kabiliyette ise, zaten buna gerek yok. Kişide şairlik kabiliyeti yoksa, istediği kadar şiir kitabı okusun, nafile:

Netice olarak şunu demek istiyoruz; Türk şiirini incelerken, devrin siyasî şartları ile sıkı münasebet kurmak şarttır. Eski şiirin sağlam temellere oturmuş bir yapıda olması eski münekkidin işini de kolaylaştırıyordu. Yeni şiirde, toplumdaki sosyal ve siyasî istikrarsızlık ve belirsizlik, şairi, muğlak bir bilinç altına zorluyor. Bulanık bir şuurdan çıkan laflar ise , Hugo'nun Quasimoda'sı gibi çarpık-çurpuk oluyor. İstikrarsızlığın söz konusu olduğu her düzende sanat da, sosyal yapıyı oluşturan birçok kurum gibi, bir bunalıma girmekten kurtulamaz. Şu anda böyle bir bunalımın içinde Türk şiiri. Bu karmaşadan genç şairlerin daha çok etkilendiği bir gerçektir. Edebiyat alanındaki münekkid sıkıntısı bir yana, mevcut tenkidî yaklaşımların eserden ziyade ferde yönelik olması aslında bir katkı sağlamıyor. Edebî esere "eşsere dönük" bir bakışla yaklaşmak yerine, şaire, "şunu oku, şunu gözden geçir, şunu takip et" demek, edebî tenkid açısından bir ilmî değer taşımıyor.

Genç şairlerimizin şiirlerini tenkid ederken genel hatlar üzerinde yürütülen kanaatlerin genç şair adayına pek bir şey kazandırmadığı bir gerçektir. Genç şairin şiirine, daha ziyade kelime seçimi, ifade, kafiye, ölçü (veya ahenk), dilbilgisi kurallarına uygunluk gibi reel ölçütlerle yaklaşmak gerekir. Ancak bu yolla Türk şiirinin gelişmesine katkıda bulunarak, genç şairlerin elinden tutmak mümkün olabilir.

Ek 42: Şiire dair bir yazı. (S. 214)

BEŞİR AYVAZOĞLU

Mehmed Âkif'in Mûsikî anlayışı

27 Aralık 1996, Mehmed Âkif'in vefatının 60. yıldönümüydü. Büyük şairi rahmetle anıyorum

I
AKİF'İN NEYZENLİĞİ

Mûsikîyle herhangi bir şekilde ilgilenmeyen bir Osmanlı münevveri düşünülemez; çünkü mûsikî Osmanlı yaşayış tarzının ayrılmaz bir parçasıdır; günah olduğu mülahazasıyla mûsikîden uzak durmaya çalışan aşırı sofular bile en azından cami ve tekkelerde mûsikî ile temas halinde bulunurlardı. **Mehmed Âkif** de hayatının hemen her döneminde, mûsikîyle bizzat uğraştığı gibi, yakın dostlar edindiği mûsikî çevreleriyle dedikodularına kadar ilgilenmiştir.

Âkif gibi zeki, hassas ve mütecessis bir insan beşerî ifade vasıtalarının en önemlilerinden biri olan mûsikîye bigane kalamazdı. Çok erken yaşlarda kulağının cami ve tekke mûsikîmizin en olgun örnekleriyle dolduğu şüphe götürmez. Ancak bir mûsikîşinas olmak, en azından bir sazı çalabilmek için ne zaman ve nasıl teşebbüse geçtiğini bilmiyoruz. **Midhat Cemal,** onun 1313 (1897) yılı boyunca Fatih'teki Şekerci Hanı'na gidip geldiğini, orada **NeyzenTevfik**'ten ney meşkettiğini yazıyor. Mutad olduğu üzere meşke **Salim Bey**'in meşhur Hicaz Peşrevi'yle başlayan genç Âkif, Midhat Cemal'e **"parmakların sar'aya tutulmuş gibi neyin deliklerinde büküldüğü"** Hicaz Peşrevi'ni bir türlü istediği gibi çıkaramadığını anlatmıştır. Hattâ bir ara ney üflemekten vazgeçer gibi olur, ancak başarısızlığı gururuna yediremediği için ısrarla üzerine gider. Hattâ bir süre sonra, hiç üşenmeden, Neyzen Tevfik'in taşındığı Çukurçeşme'deki Ali Bey'in Hanı'na her sabah gitmeyi göze alır.[1]

Âkif'in neyde ne kadar ilerlediğini bilmiyoruz; hemen bütün kaynaklarda onun zaman zaman nısfiye üflediğinden söz edilmektedir.[2] Midhat Cemal de zaman zaman ümitsizliğe kapılsa da, onun sonunda ney'i yendiğini ve sadece **Salim Bey**'in **Hicaz Peşrevi**'ni değil, birçok zor parçayı çalabilir hale geldiğini **devr-i kebir** usulünü vurmayı bile öğrendiğini yazmaktadır. Bununla beraber Âkif'in neyzenlikte bir iddiasının bulunmadığını biliyoruz. Yeterince çalışıp belli bir noktaya gelemediği için üzüldüğünü ve birgün Şerif Muhiddin'e **"Aziz Dede olacak değildim ya! Ancak çalışsaydım bugün kendimi bir köşede avuturdum!"** dediğini yine Midhat Cemal naklediyor (s.189). Ancak onun ney'le haşir neşir olurken mûsikînin inceliklerini öğrendiği, böylece yüksek bir zevk edindiği söylenebilir.

II
MÛSİKİŞİNAS DOSTLAR

Mûsikîyle amatörce ilişkisi ve yüksek zevki, Âkif'in Neyzen Tevfik, Tanburi Aziz, Bursalı Hafız Emin, Udî Âsım Şakir, Hafız Kemal, Hafız Sami, Ali Rifat Bey, Şerif Muhiddin gibi dostlar edinmesini sağlamıştır. Bu sanatkarların Âkif'e büyük saygı duydukları ayrıca ifade edilmesi gereken bir husustur. Hasan Basri Çantay'ın 1926 yılında şahit olduğu bir olay bu bakımdan dikkat çekicidir:

İstanbul'da Karesi otelinde misafirdim. Üstad ve rahmetli Ruhi Naci ile birlikte otelin gazinosunda oturuyorduk, Neyzen Tevfik çıkageldi, o koca üstadın elini tuttu, yüzüne gözüne sürdü, öptü, öptü.. Beş on dakika geçti geçmedi, Hafız Sami efendi geliverdi. o da karşıdan üstadı görmüştü. Senelerden beri kendisine mütehassırdı. Gariptir ki aynı merâsim-i ihtirâmı o da ifâ etti. Fakat oturuşu Neyzen gibi mübâlâtsız değildi, daha çok hürmetkârâne idi. Bu iki üstâda koca üstad söylüyordu, onlar dinliyorlardı.

Gazinonun içi dışı dolmuştu. Öyle ya bir şair, bir neyzen, bir de hânende toplanmış, bir araya gelmişlerdi.

Ek 43: Şairler Hakkında Yazılara Bir Örnek (S. 280)

M. HALİSTİN KUKUL

Vefatının 12. yılında Necip Fazıl Kısakürek

Bir Abide Şahsiyet

Sanatkâr mizaç; cemiyetine ve bütün insanlığa sunduğu estetik maharetin arkasına bir sır gibi sakladığı büyük fikirlerle, gönülleri ve zihinleri derin ve ulvî bir hisle kıpır kıpır titreştirerek uyandırır; ayağa kaldırır ve ait olması gerektiği mecrâya doğru sürükler. İşte Necip Fazıl, on iki yaşından yetmişsekiz yaşına kadar tam altmışaltı sene sürdürdüğü bu mütefekkir ve şâirliğinde, kendinden yedi asır evvel yaşayan Yûnus Emre'nin o ihtişamlı fakat tefekkür dolu izini devam ettirme bahtiyarlığıyla kendi asrını adetâ ihâte etmiştir.

Genç bir şâirken bile "Bir mısraı bir millete şeref verecek şâir" diye vasıflandırılan Necip Fazıl Kısakürek; yazdığı şiirleriyle, tiyatrolarıyla, hikâye ve romanlarıyla, hatıralarıyla, dinî, tasavvufî eserleriyle, siyasî ve tarihî inceleme eserleriyle yaşadığı asra damgasını vurmuştur. 8 şiir kitabı, 17 tiyatro eseri, 7 senaryosu, 3 hikâye kitabı, 2 romanı, 4 hatıra kitabı, 17 dinî ve tasavvufî eseri, 47 siyasî tarihî incelemesi, hitabet ve konferansının toplandığı kitap olmak üzere yüz iki esere ulaşması onun ne kadar geniş ufuklu olduğunu da göstermektedir.

Necip Fazıl Kısakürek bir terkiptir, onun, Yûnus Emre'nin mısralarıyla tomur tomur açılan imân tefekkürünü; tarihî muhtevası içinde bugünün mizacıyla yoğuran ve coğrafî hudutları adetâ zelzele titreşimiyle çatlatan şuurlu bir hamleyle bu terkibin içinde buluruz. Bize mahsus İslâmî kıymetleri üstün sanat kabiliyeti ve zevki ile kaynaştırmış ve beşerî olma yolunu açarak ferdiliğin veya milliliğin fevkine yükseltmiştir.

O kadar ki, şeklî ve fikrî olarak tamamiyle Batı'nın maddeci akımlarının taklitçisi durumunda bulunan 1940 Garipçiler'inin poetikalarının aksine, kendisinin ve bize mahsusluğun ilk ve tavizsiz poetikasını ortaya koymuştur. Yûnus Emre'den süzülüp gelen bu sanatkâraneliğin adı da böylece Necip Fazıl tarafından konmuş ve usûlü tesbit edilmiştir.

Gerek estetik anlayış ve gerekse fikrî bakımdan, kendinden önce gelen Yahya Kemal ve Akif'le benzerlikleri mevcuttur. Ancak Necip Fazıl'daki metafizik enginlik daha açılmacı ve daha geniş ufukludur. Ondaki ürpertiş ve sarsış hemen hemen hiç kimsede yoktur. Necip Fazıl:

"Kazanda su kaynasa sanki ben pişiyorum;

Bir kuş bir kuş öldürse ben can çekişiyorum." mısralarındaki kadar munis ve yumuşak kalbli; fakat: *"Durun kalabalıklar, bu cadde çıkmaz sokak."* diye kitleler donduracak kadar da aksiyonerdir.

O; "Gaiblerden gelen ses"i hisseden şâirdir. Bu sesi, cemiyetinin hissiyat ve fikriyatıyla kaynaştıran bir mütefekkirdir. Bir tek halk edebiyatının, bir tek Divan Edebiyatı'nın, bir tek Cumhuriyet Dönemi Edebiyatı'nın kuru ifadeleri içersinde onu mütalaa etmek ve bir yere bağlamak gayet yanlıştır. Necip Fazıl, bu mânâda, Batı Edebiyatlarının da, diğer edebiyatların da fevkinde fakat onlardan da unsurları bünyesinde barındırarak öyle bir üst ve üstün terkibe ulaşmıştır ki, bu terkiple, ancak Yûnus Emre'de emsaline rastlayabileceğimiz bir estetik seviyeye ve dehaya ulaşılmıştır.

Necip Fazıl

Kısakürek bir terkiptir, onun, Yûnus Emre'nin mısralarıyla tomur tomur açılan imân tefekkürünü; tarihî muhtevası içinde bugünün mizacıyla yoğuran ve coğrafî hudutları adetâ zelzele titreşimiyle çatlatan şuurlu bir hamleyle bu terkibin içinde buluruz.

.....

Ek 44: Şairler Hakkında Yazılara Bir Örnek (S. 260)

TÜRK EDEBİYATI HAZİRAN / 92

Mustafa Kutlu ile tenkit üzerine

FATMA KARABIYIK BARBAROSOĞLU

1- Edebiyat eserlerinin hiç gündeme gelmediği, konuşulmadığı bir ortamda yaşıyoruz. Eskiden eli kalem tutmayanlar bile bir araya geldiğinde edebiyat- özellikle şiir- konuşurken; şimdi eli kalem tutanların bile edebiyat dışı konuları tercih ettiğini görüyoruz. Canlı edebiyat ortamları yok artık. Dergi çevreleri bile bunu yaşatmakta güçsüz kalıyor zaman zaman. Siz bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

M. KUTLU 1) Bu durumun pek çok sebebi var. Bu pek çok sebebi Türkiye'de son otuz-kırk yıl içinde değişen dengelerde bulabiliriz. İktisadî, içtimaî, siyasî, kültürel vb. gibi pek çok alanda Cumhuriyet uygulamalarının koyduğu ve korumaya çalıştığı dengeler bozulmuştur. Dayatılan kimlik bol gelen elbiseye dönmüştür. Sosyal ilimler mühendislik hizmetlerine yenik düşmüştür. 1970' lerde ortalama beş bin basılan kültür kitapları üç bin baskıya düşmüştür. Basın krize girmiştir. Yoz TV yayıncılığı ve bayağılık her bir yanı tutmuştur, vesaire, vesaire.

Medya frapan tutumu ve saldırgan tavrı ile iletişim kanallarından edebiyatı kovmuş, şairleri reklamcı kılmış (nasıl oluyorsa!) eğitim alanında fevkalade bir zaafiyet belirmiş, okuma neredeyse son bulmuştur.

Edebiyatın sükunete, tefekküre, hasbî ilişkilere, rûh iklimine ihtiyacı var. Bir kavga ortamında yeşerse bile orada dahi edebe ve asalete ihtiyaç duyar. Sahih bir kalp ve hassas bir kulak ister.

Herhalde bütün bunlarla bir atmosfere ihtiyacımız olduğunu kastediyorum.

2- Yazarlar, günü gününe eleştiri yazılmamasından şikayet ediyorlar. Bir insan üç-dört yıl emek sarfederek bir eser kaleme alıyor; fakat bir kere bile eser hakkında bir eleştiri çıkmıyor. İyiydi. Kötüydü... Hiç ses yok. Mehmet Fuat Adam-Sanat'ın Eylül sayısında, yazarların"bizde münekkid yok" şikâyetlerini onlar Ataç'sızlıktan şikayet ediyorlar" diye değerlendirmişti. Yani günü gününe eleştiri yazan biri yok diye. Siz, Dergâh'ta her sayı en az bir eseri tenkit ediyorsunuz. Sizi yoran, üzen tarafları neler?

M. KUTLU 2) Benim Dergâh dergisinde yazdıklarım ihtiyaca mebnidir. Yani esasen ben bir münekkid değilim. Bir okuyucunun intibalarıdır yazdıklarım. Yayımlanan şiir, hikâye, roman gibi eserler üzerine gerçekten tenkit yazıları dergimize ulaşmış olsa, sütunları bu yazılara bırakacağım.

Elbette ki bu iş belirli bir ısrar ve çaba gerektiriyor. Ayrıca nankör bir meslektir. Ne İsa'ya, ne Musa'ya yaranabilirsiniz.

Dergicilik yapmaya soyunduğumuz için üzerime düşeni (düşmüyor ya) yapmaya çalışıyorum.

3- Sizin bu eleştirilerinizi Tanpınar'ın deyişiyle "sanatkârlara mahsus tenkid "nev' inden saymak pek yanlış olmasa gerek. Tanpınar da bizde münekkit yetişmediği görüşünü kabul edenlerden:"... Hakikatte her memlekette olduğu gibi bizde de her yeni eserin müsbet ya da menfi kendisinden evvel gelenlerle bir yığın münasebeti , alâkası vardır... Benim yokluğundan bahsettiğim münekkit, bu devamı sabrıyla arayacak münekkiddir."

Tanpınar'ın bahsettiği münekkid hâlâ yetişmedi diyebilir miyiz?

M. KUTLU 3) Tanpınar'ın özlediği "münekkit" yok tabi. Yani yeter sayıda yok. Hele bizim çevreler bu alanda hayli çoraktır. Elbette bunun başta gelen sebeplerinden biri de "sözü edilmeye değer" edebî eserin kıtlığıdır.Bana göre edebiyat ortamı eseri, eser edebiyat ortamını besler.

Ek 45: Hikâyeciyle "tenkit" üzerine bir sohbet. (S. 224)

METİN SAVAŞ

Huzurlu Bir Kalem: Necdet Ekici

Türk hikâyeciliğinde derlenip toparlanma, rüştünü kanıtlama dönemi olarak, doksanlı yılların vasıfları daha şimdiden tayin edilmiştir. Bunda en önemli rol, hikâye yazıcılarının şuur ve çile birikimidir. Doksanlı yılların hikâyecileri bir arayışın şüpheciliğinden uzakta, hedeflerinin berraklığıyla vakur, hayâlperest entellektüelizmden sıyrılmanın rahatlığıyla ve ayakları yere basarak yazmanın sırrına vâkıftırlar. Aslında bu değişim mistik bir sır çözümlemesinden ziyade, uzun süreli ızdırap tahsilinin tabiî neticesidir. Hayatı anlamaya, realiteyi kavrama ve benimsemeye yönelik ruh olgunluğu. Toplumun içinde bulunmak, aydın kimliğiyle etrafı tedirgin etmeksizin Türk ailesinin mahremiyetine sızabilmek başarısıyla elde edilmiş bir tecrübe serveti. Geçmişte yaşanılan üslûp ve lisan kargaşasının nesrimize indirdiği ağır darbenin farkında olarak otoriteyi sahiplenme azmi. Keza malûm dağınıklık ancak böylesi bir tavırla dizginlenebilirdi.

Yüreğimdeki Cemre ve **Karamuk** gibi ses getiren hikâyelerin sahibi Necdet Ekici, tespite çalıştığımız yeni Türk hikâyecisine tipik bir misâldir. Ekici'nin yeniliği -çağdaşları paralelinde- gelenek kokan huzurlu bir nefes olmasındadır. Hüznü tanımak, ama karamsarlığın olumsuzluğundan kaçınmak, hayatı sevmek ve sevdirmek gayreti. Evrensellik modasının özgünlüğü hırpalayan tarafına itibar etmeden, yerliliği önemsemek. Değil mi ki, mahallî gerçekliğimizi yansıtabildiğimiz ölçüde insanlık ailesindeki yerimizin reklâmını yapabiliriz. "Reklâm" çağımızın tutkusudur. Milletlerarası siyaset, ticaret, turizm hatta kültür ve felsefede reklâmın gücü kabûl görmüştür. Bu kudretten yararlanmamak düpedüz safdillik anlamına gelecektir. Reklâmdan kastımız edebî eserlerimizin yabancılarca okunması, dikkatle takip edilmesi de değildir; asıl maksat, kendi insanımızın sanatla yoğrulmasını sağlayarak dış tesirler karşısındaki tavrını yönlendirmektir. Ona şekil vermek, kültürler arası ilişkilerde ve rekabetlerde bize has renkleri vurgulamak. Batıyla Doğu'nun kavuştuğu coğrafyadaki hararetli mevkîmizle tahayyül ve ufuk boyutundaki zengin malzemeyi karakterimize nakşetmek. Biz yerliliğimizi muhafazaya mecburuz. Yirmisekiz Çelebi Mehmed'le keşfettiğimiz Paris mektebinin tedrisatına sadakatimiz artık mümkün değildir. Kaldı ki, bize mahsus yerliliğin potansiyel muhatabı bütün insanlıktır. İmparatorluğumuzun çökmesine yol açan hatalarımıza rağmen Doğu kadar kapalı ve Batı derecesinde de pervasız bir toplum olmaktan uzağız. Tarihî derinliğimiz içinde Çin, Hind ve Akdeniz (İslâm-Hristiyan) medeniyetleri karşısındaki tavrımız gayet manidardır. Zaman zaman ifrata meyletsek de sentezden (kültür alışverişinden) korkmayan orijinal muhit manzaramız bakî kalmıştır.

Necdet Ekici'nin hikâye dünyası da ne tam taşralıdır, ne de şehre yakındır; hatta şehirden uzaklığı daha barizdir. Anadolu insanına salt taşralı gözüyle baktığı da söylenemez. Seviyeli aydın hüviyetiyle Sait Faik'in gözlem tekniğine yakındır. Her ikisi de sıradan insanların dramlarıyla ilgilenir ve mesajlar hadiselerin akışında gizlidir. Zaten hikâyede nutuk çekilemez. Hikâyenin özelliği duygu yoğunluğunda ve anlık tespitlerde mahfuzdur. Tarihî roman yazmak -seçilen dönemin çağdaşı olunmadığı halde- zor bir iş değildir; hayâl gücünü vesikalarla takviye etmek yeterlidir. Ancak hikâyede aranılan "bugün"dür. Ya, içinde bulunduğumuz anın şahidi olmak kaygısı vardır, ya da maziye bugünün hüznüyle bakmak arzusu. Tarihî roman, mesaj ve bilgi aktarmak için yazılır, mefkûreyle sıkı bağları vardır, dolayısıyla toplumu hedef alır. Hikâye ise toplumun kuşatıcılığına rağmen bağımsız kalabilen ferdin peşindedir. Yalnızlık, korku, nefret, hırs, sevinç ve benzeri duygulanmaların fert üzerindeki etkisini araştırır ve bulur.

Necdet Ekici hikâye sanatındaki ustalığıyla bize çok güzel, çarpıcı fert örnekleri vermektedir. Özellikle, **Yüreğimdeki Cemre**'nin fakir öğrencisi dikkat çekicidir. Fakat kocası tarafından terk edildiği için hayata küsen Nilgün tiplemesi daha ilgin çekicidir. ***Ben Yarime Gül Dedim*** hikâyesindeyse erken yaşta kocaya kaçan bir genç kızın şaşkınlığı maharetle anlatılır, okuyucu zavallı kızın kocasına dönmesi ümidiyle kalpsiz anasına ister istemez diş biler.

Yazarımızın dram tasvirlerindeki ustalığı mizah anlayışında

Ek 46: Hikâyeci hakkında bir yazı örneği. (S. 297)